This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

NEDL TRANSFER
HN 6A3U 3
Digitized by Google

KC 18548

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

THE BEQUEST OF
EVERT JANSEN WENDELL
CLASS OF 1882
OF NEW YORK

1918

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Wm. H. Atkinson

Francis A. Freeman

Digitized by Google

Hovinis

Lud. Du Guernier inv. et Sculp.

Digitized by Google

PUBLII TERENTII

CARTHAGINIENSIS AFRI

COMOEDIÆ SEX.

LONDINI:

Ex Officinâ JACOBI TONSON & JOHANNIS WATTS.

MDCCXXIX.

CUM PRIVILEGIO.

Digitized by Google

~~KC 18115~~
~~Lt 6.154~~
KC18548

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM
THE BEQUEST OF
EVERT JANSEN WENDELL
1918

Digitized by Google

ANNE R.

WHEREAS Our Truſty and Well-beloved *Michael Maittaire*, Gent. hath humbly repreſented unto Us, That he hath with great Labour and Expence prepared for the Preſs a compleat *Collection* of all the *Greek* and *Latin* Authors in Twelves, with compleat Indexes, and has therefore humbly beſought Us to grant him our Royal Privilege and Licence for the ſole Printing and Publiſhing thereof for the Term of Fourteen Years: We being willing to give all due Encouragement to Works of this Nature, which tend to the Advancement of Learning, are Graciouſly pleaſed to condeſcend to his Requeſt; and do therefore, by theſe Preſents, grant unto him the ſaid *Michael Maittaire*, his Executors, Adminiſtrators, and Aſſigns, Our Royal Licence for the ſole Printing and Publiſhing the Compleat *Collection* of all the *Greek* and *Latin* Authors in Twelves, with compleat Indexes aforeſaid, for the Term of Fourteen Years, from the Date hereof: ſtrictly forbidding all Our Subjects within Our Kingdoms and Dominions to Reprint the ſame, either in the like, or in any other Volume or Volumes whatſoever; or to Import, Buy, Vend, Utter, or Diſtribute any Copies thereof Reprinted beyond the Seas, during the aforeſaid Term of Fourteen Years, without the Conſent or Approbation of the ſaid *Michael Maittaire*, his Heirs, Executors, and Aſſigns, under his or their Hands and Seals firſt had and obtained; as they will Anſwer the Contrary at their Peril. Whereof the Commiſſioners and other Officers of Our Cuſtoms, the Maſter, Wardens, and Company of *Stationers* are to take Notice, That the ſame may be entered in the Regiſter of the ſaid Company, and that due Obedience be rendred thereunto. Given at Our Court at St. *James's*, the fourth Day of *April*, 1713. In the Twelfth Year of Our Reign.

By Her Majeſty's Command,

DARTMOUTH.

Digitized by Google

Digitized by Google

John Poor his Book, Price, 1—8—0

JOSEPHO ADDISON

ARMIGERO

S. D.

MICHAEL MAITTAIRE.

EX multis, quas antiqui Poëtæ ſcripſerunt, Comœdiis paucæ Latinæ, Græcæ pauciores ad nos à temporum injuriâ ſalvæ, Plautinæ viginti, neque eæ omnes integræ, Terentianæ ſex tantùm pervenerunt. Et hæ & illæ eodem anno 1472, quantum mihi adhuc conjicere licuit, primùm Typographiæ ope aſpexerunt lucem. In utriſque deinceps explicandis operam ſuam poſuerunt nec pauci nec incelebres Grammatici; quorum antiquiorum vix quic-

Digitized by Google

quam extat, præter Commentarios Donati & Eugraphii in Terentii fabulas: qui ſuperſunt alii, licèt ſatìs multi & docti, non tamen ſunt illis antiquitate & authoritate pares. Terentius Plautum in eo ſuperat, quòd caſtior ſit & caſtigatior: ſermo hujus vernilem, illius ingenuum poëtam magìs decet; hic quiddam ſapit nimis obſoletum ſordidúmque, ac ſalibus gaudet frigidioribus & ſubruſticis; ille comptiori & verè virgineo nitet vultu, ſales nonniſi lepidos Atticóſque ſuæ aſpergit orationi, eúmque præ ſe fert cultum, qualem viri primarii Scipio Africanus Læliúſque non aſpernati fuerunt. Nemo eo meliùs, quis color cuique perſonæ conveniat, non ſolùm intellexit, ſed etiam expreſſit. Non igitur injuriâ, ob uſum linguæ familiarem, puram nativámque nec nimis exquiſitam ſtyli munditiam, & depictos ad vivum characteres ſexui cuilibet, ætati, conditioni aptiſſimos, omnibus eſt in deliciis, juventuti ubique in ſcholis prælegitur, in eruditiſſimorum manibus verſatur, in ſinu aſſiduus geſtatur comes. Ullus demum vix alius liber per editiones crebertimè repetitas Soſiis (ut cum Horatio loquar) æra magìs

Digitized by Google

magìs meruit. At in ejus laudibus, utpote in re ſatìs manifeſtâ, non opus eſt lectorem diutiùs morari. In hâc hujus Authoris, uti & aliorum, editione in gratiam præcipuè puerorum elaboratâ, ne molem aut pretium nimium emptores cauſarentur, cautum eſt. Index, quo nil in Authoribus adornandis plus laboris affert & utilitatis, calcì adjectus ex optimo illo Martini Hugenii (inter Gymnaſiarchas digniſſimi, cujus induſtriam omnes imitentur) indice abhinc circiter triennium edito contexitur. Supereſt jam, ut cauſam dicam, cur huic editioni tuum, Vir ob politiorem humanitatem clariſſime, nomen præfixerim, cùm nulla inter nos interceſſerit adhuc familiaritas, & vix penè ulla aut minima apud te mei fuerit notitia. Sed ut paucis mei conſilii rationem expediam; in nonnullis, quas tuo licèt nomine non ſignatas, nemo tamen non facilè agnoſcit tuas, lucubrationibus, tam bene de Poëticâ Arte meruiſti, ut non invenerim, cui meliùs Poëtam hunc politiſſimum & ad artis, quam apprime calles, regulas formatum commendarem. Vale, de Terentio bene merere: & ne Poëſis te iniquum & nimis

ſtudioſum partium, alteram cum plauſu tam univerſo tractando, alteram intactam & quaſi neglectam relinquendo, fuiſſe conqueratur; fac demum compertum ſit & exploratum, quàm æquè ſoccus ac cothurnus tuam Muſam deceat.

1713. *Prid. Cal. Jan.*

Digitized by Google

PUB. TERENTII

VITA,

Ex ÆLIO DONATO DESUMPTA.

PUBLIUS TERENTIUS AFER, Carthagine natus, ſervivit Romæ Terentio Lucano Senatori, à quo ob ingenium & formam, non inſtitutus modò liberaliter, ſed & maturè manumiſſus eſt. Quidam captum eſſe exiſtimant: quod fieri nullo modo potuiſſe Feneſtella docet: quum in fine ſecundi belli Punici, & ante initium tertii natus ſit, & mortuus: nec ſi à Numidis aut Getulis captus ſit, ad ducem Romanum pervenire potuiſſet, nullo commercio inter Italicos & Afros, niſi poſt deletam Carthaginem, cœpto. Hic cum multis nobilibus familiariter vixit: ſed maximè cum Scipione Africano, & cum Lælio, quibus etiam corporis gratiâ conciliatus exiſtimatur, quod & ipſum Feneſtella arguit, contendens utroque majorem natu fuiſſe, quamvìs & Cornelius Nepos æquales omnes fuiſſe tradat, & Porcius ſuſpicionem de conſuetudine per hæc faciat:

Dum laſciviam nobilium & fucoſas laudes petit:
Dum Africani voce divinâ inhiat avidis auribus:

Dum

Digitized by Google

Dum ad Furium ſe cœnitare, & Lælium, pulchrum putat:
Dum ſe amari ab hiſce credit, crebrò in Albanum rapi
Ob florem ætatis ſuæ: ipſis ſublatis rebus ad ſummam
Inopiam redactus eſt.
Itaque è conſpectu omnium abiit in Græciam in terram ultimam.
Mortuus eſt in Stymphalo Arcadiæ oppido: nihil Publius
Scipio profuit, nihil ei Lælius, nihil Furius,
Tres per idem tempus qui agitabant nobiles facillimè.
Eorum ille operâ ne domum quidem habuit conductitiam,
Saltem ut eſſet, quò referret obitum domini ſervulus.

Scripſit comœdias ſex, ex quibus primam Andriam cùm ædilibus daret, juſſus antè Cærio recitare, ad cœnantem cùm veniſſet, dictus eſt, initium quidem fabulæ, quòd erat contemptiore veſtitu, ſubſellio juxta lectulum reſidens legiſſe: poſt paucos verò verſus invitatus ut accumberet, cœnâſſe unà, deinde cætera percurriſſe non ſinè magnâ Cærii admiratione. Et hanc autem, & quinque reliquas æqualiter populo probavit. Quamvìs Volcatius de enumeratione omnium ita ſcribat, *Sumetur Hecyra ſexta ex his fabula.*

Eunuchus quidem bis acta eſt: meruítque pretium quantum nulla antea cujuſquam comœdia, id eſt, octo millia nummûm: propterea ſumma quoque titulo adſcribitur. Nam Adelphorum principium Varro etiam præfert principio Menandri. Non obſcura fama eſt adjutum Terentium in ſcriptis à Lælio & Scipione, quibuſcum familiariter vixit. Eandem ipſe auxit: nunquam enim niſi leviter ſe tutari conatur, ut in prologo Adelphorum,

Nam quod iſti dicunt malevoli, homines nobiles
Hunc adjutare, aſſiduéque unà ſcribere:
Quod illi maledictum vehemens exiſtimant,
Eam laudem hic ducit maximam: cùm illis placet,
Qui vobis univerſis, & populo placent.

Quorum

Digitized by Google

Quorum operâ in bello, in otio, in negotio,
Suo quiſque tempore uſus eſt ſinè ſuperbiâ.

Videtur autem ſe leviùs defendiſſe, quia ſciebat Lælio & Scipioni non ingratam eſſe hanc opinionem, quæ tamen magis & uſque ad poſteriora tempora valuit.

Qu. Memmius in oratione pro ſe ait: *P. Africanus, qui à Terentio perſonam mutuatus, quæ domi luſerat ipſe, nomine illius in ſcenam detulit.* Nepos authore certo comperiſſe ſe ait, C. Lælium quondam in Puteolano Cal. Martiis admonitum ab uxore, temporius ut diſcumberet, petiiſſe ab eâ ne interpellaretur: ſeriùs tandem ingreſſum triclinium dixiſſe, non ſæpe in ſcribendo magìs ſucceſſiſſe ſibi: deinde rogatum ut ſcripta illa proferret, pronuntiâſſe verſus qui ſunt in Heautontimorumeno,

Satìs pol protervè me Syri promiſſa huc induxerunt.

Santra Terentium exiſtimat, ſi modò in ſcribendo adjutoribus indiguerit, non tam Scipione & Lælio uti potuiſſe, qui tunc adoleſcentuli fuere: quàm Sulpitio Gallo, homine docto, & qui conſularibus ludis initium fecerit fabularum dandarum: vel Qu. Fabio Labeone, & M. Popilio, conſulari utroque, ac poëtâ. Ideo ipſum non juvénes deſignâſſe qui ſe adjuviſſe dicerentur: ſed viros, quorum operam, & in bello, & in otio, & in negotio populus ſit expertus. Poſt editas comœdias nondum quintum atque trigeſimum egreſſus annum, causâ evitandæ opinionis, quia videbatur aliena pro ſuis edere; ſeu percipiendi Græcorum inſtituta moréſque, quos perinde exprimeret in ſcriptis, egreſſus urbem eſt, neque ampliùs rediit. De morte ejus Volcatius tradit:

Sed ut Afer ſex populo edidit comœdias,
Iter hinc in Aſiam fecit: navim cùm ſemel
Conſcendit, viſus nunquam eſt. ſic vitâ vacat.

Qu.

Digitized by Google

Qu. Conſetius redeuntem è Græciâ periiſſe in mari dicit cum centum & octo fabulis converſis à Menandro. Cæteri mortuum eſſe in Arcadiæ Stymphalo,* ſive Leucadiâ, tradunt, Cn. Cornelio Dolabellâ, M. Fulvio Nobiliore Coss. morbo implicitum acri, dolore ac tædio amiſſarum ſatyrarum, quas in navi præmiſerat, ac ſimul fabularum quas novas fecerat. Fuiſſe dicitur mediocri ſtaturâ, gracili corpore, colore fuſco. Reliquit filiam, quæ equiti Romano nupſit. Item hortulos xx. jugerum, viâ Appiâ ad Martis villam: quò magìs miror Porcium ſcribere,

——— nihil Publius
Scipio profuit, nihil ei Lælius, nihil Furius,
Tres per idem tempus qui agitabant nobiles facillimè.
Eorum ille operâ ne domum quidem habuit conductitiam,
Saltem ut eſſet, quò referret obitum domini ſervulus.

Hunc Afranius quidem omnibus comicis præfert, ſcribens in compitalibus, *Terentio non ſimilem dices quempiam.*

Volcatius autem non ſolùm Nævio, & Plauto, & Cæcilio; ſed Licinio quoque poſtponit. Cicero in Limone hactenus laudat,

Tu quoque qui ſolus lecto ſermone, Terenti,
Converſum, expreſſúmque Latinâ voce Menandrum
In medio populi ſedatis vocibus effers,
Quicquid come loquens, ac omnia dulcia dicens.

Item C. CÆSAR.

Tu quoque tu in ſummis, ô dimidiate Menander,
Poneris, & meritò puri ſermonis amator,
Lenibus atque utinam ſcriptis adjuncta foret vis
Comica, ut æquato virtus polleret honore
Cum Græcis, neque in hâc deſpectus parte jaceres,
Unum hoc maceror, & doleo tibi deeſſe, Terenti.

Hæc

Digitized by Google

P. TERENTII VITA.

Hæc Suetonius Tranquillus. Nam duos Terentios Poëtas fuiſſe ſcribit Metius, quorum alter Fregellanus fuerit Terentius Libo, alter libertinus Terentius Afer patriâ, de quo nunc loquimur. Scipionis fabulas edidiſſe Terentium Valgius in Actæone ait,

Hæ quæ vocantur fabulæ, cujus ſunt?
Non has, qui jura populis recenſentibus dabat
Honore ſummo affectus, fecit fabulas?

Duæ ab Apollodoro tranſlatæ eſſe dicuntur comico, Phormio & Hecyra: quatuor reliquæ à Menandro: ex quibus magno ſucceſſu & precio ſtetit Eunuchus fabula: Hecyra ſæpe excluſa, vix acta eſt.

Digitized by Google

Joseph Evans 1776

Digitized by Google

PUB. TERENTII

ANDRIA

ACTA LUDIS MEGALENSIBUS M. FULVIO ET M. GLABRIONE ÆDILIBUS CURULIBUS. EGERUNT L. AMBIVIUS TURPIO, L. ATTILIUS PRÆNESTINUS. MODOS FECIT FLACCUS CLAUDII, TIBIIS PARIBUS, DEXTRIS ET SINISTRIS. ET EST TOTA GRÆCA. EDITA M. MARCELLO, C. SULPICIO COSS.

PERSONÆ.

PROLOGUS.

SIMO ſenex.

SOSIA libertus.

DAVUS ſervus.

MYSIS ancilla.

PAMPHILUS adoleſcens.

CHARINUS adoleſcens.

BYRRHIA ſervus.

LESBIA obſtetrix.

GLYCERIUM, aliàs PASIBULA, Chremetis filia.

CHREMES ſenex.

CRITO hoſpes.

DROMO ſervus lorarius.

Perſonæ Mutæ.

SERVI Simonis opſonia portantes.

ARCHILLIS ancilla.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM,

C. SULPICIO APOLLINARI AUCTORE.

SORORE M *falsò creditam meretriculæ*
Genere Andriæ, Glycerium vitiat Pamphilus:
Gravidâque factâ, dat fidem, uxorem ſibi
Fore hanc: nam aliam pater ei deſponderat
Gnatam Chremetis: atque ut amorem comperit,
Simulat futuras nuptias; cupiens, ſuus
Quid haberet animi filius, cognoſcere.
Davi ſüaſu non repugnat Pamphilus:
Sed ex Glycerio natum ut vidit puerulum
Chremes, recuſat nuptias, generum abdicat:
Mox filiam Glycerium inſperatò agnitam
Dat Pamphilo hanc, aliam Charino conjugem.

P. TE-

P. TERENTII

ANDRIA

PROLOGUS.

POETA cùm primùm animum ad ſcribendum appulit,
Id ſibi negoti credidit ſolum dari,
Populo ut placerent, quas feciſſet fabulas.
Verùm aliter evenire multo intelligit.
Nam in prologis ſcribundis operam abutitur,
Non qui argumentum narret, ſed qui malevoli
Veteris poëtæ maledictis reſpondeat.
Nunc, quam rem vitio dent, quæſo, animum advortite.
Menander fecit Andriam & Perinthiam.
Qui utramvis rectè nôrit, ambas noverit.
Non ita diſſimili ſunt argumento: ſed tamen
Diſſimili oratione ſunt factæ ac ſtylo.
Quæ convenere, in Andriam ex Perinthiâ
Fatetur tranſtuliſſe, atque uſum pro ſuis.
Id iſti vituperant factum: atque in eo diſputant,
Contaminari non decere fabulas.
Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant:

Qui

Digitized by Google

Qui cùm hunc accuſant, Nævium, Plautum, Ennium
Accuſant: quos hic noſter auctores habet:
Quorum æmulari exoptat negligentiam
Potiùs, quàm iſtorum obſcuram diligentiam.
Dehinc ut quieſcant porrò, moneo, & deſinant
Maledicere, malefacta ne noſcant ſua.
Favete, adeſte æquo animo, & rem cognoſcite;
Ut pernoſcatis, ecquid ſpei ſit reliquum:
Poſthac quas faciet de integro comœdias,
Spectandæ, an exigendæ ſint vobis priùs.

ACTUS I. SCENA I.

SIMO. SOSIA.

SIMO.

VOS iſtæc intrò auferte: abite. Soſia,
Adeſdum: paucis te volo. SO. dictum puta:
Nempe ut curentur rectè hæc. SI. imò aliud. SO. quid eſt,
Quod tibi mea ars efficere hôc poſſit amplius?
SI. Nihil iſtâc opus eſt arte ad hanc rem, quam paro:
Sed his, quas ſemper in te intellexi ſitas,
Fide & taciturnitate. SO. exſpecto, quid velis.
SI. Ego poſtquam te emi, à parvulo ut ſemper tibi
Apud me juſtà & clemens fuerit ſervitus,
Scis: feci, è ſervo ut eſſes libertus mihi,
Propterea quòd ſerviebas liberaliter.
Quod habui ſummum precium, perſolvi tibi.
SO. In memoriâ habeo. SI. haud muto factum. SO. gaudeo,
Si tibi quid feci, aut facio, quod placeat, Simo: &,
Id gratum fuiſſe advorsùm te, habeo gratiam.
Sed mî hoc moleſtum eſt: nam iſtæc commemoratio

Quaſi

Digitized by Google

Quaſi exprobratio eſt immemoris benefici.
Quin tu uno verbo dic, quid eſt, quod me velis.
SI. Ita faciam. hoc primum in hâc re prædico tibi:
Quas credis eſſe has, non ſunt veræ nuptiæ.
SO. Cur ſimulas igitur? SI. rem omnem à principio audies:
Eo pacto & gnati vitam, & conſilium meum
Cognoſces, & quid facere in hâc re te velim.
Nam is poſtquam exceſſit ex ephebis, Soſia,
Liberiùs vivendi fuit poteſtas. nam antea
Quî ſcire poſſes, aut ingenium noſcere,
Dum ætas, metus, magiſter, prohibebant? SO. ita eſt.
SI. Quod plerique omnes faciunt adoleſcentuli,
Ut animum ad aliquod ſtudium adjungant, aut equos
Alere, aut canes ad venandum, aut ad philoſophos;
Horum ille nihil egregiè præter cætera
Studebat, & tamen omnia hæc medioeriter.
Gaudebam. SO. non injuriâ: nam id arbitror
Adprime in vitâ eſſe utile, ut ne quid nimis.
SI. Sic vita erat, facilè omnes perferre ac pati:
Cum quibus erat cunque unà, his ſeſe dedere,
Eorum obſequi ſtudiis: advorſus nemini;
Nunquam præponens ſe aliis. ita facillimè
Sinè invidiâ invenias laudem, & amicos pares.
SO. Sapienter vitam inſtituit: namque hôc tempore
Obſequium amicos, veritas odium parit.
SI. Interea mulier quædam abhinc triennium
Ex Andro commigravit huc viciniæ,
Inopiâ & cognatorum negligentiâ
Coacta, egregiâ formâ, atque ætate integrâ.
SO. Hei vereor, ne quid Andria apportet mali.
SI. Primùm hæc pudicè vitam, parcè ac duriter
Agebat, lanâ ac telâ victum quæritans,
Sed poſtquam amans acceſſit, precium pollicens,
Unus, & item alter; ita ut ingenium eſt omnium
Hominum à labore proclive ad lubidinem;
Accepit conditionem: dein quæſtum occipit.
Qui tum illam amabant, fortè, ita ut fit, filium
Perduxere

Digitized by Google

Dum ad Furium ſe cœnitare, & Lælium, pulchrum putat:
Dum ſe amari ab hiſce credit, crebrò in Albanum rapi
Ob florem ætatis ſuæ: ipſis ſublatis rebus ad ſummam
Inopiam redactus eſt.
Itaque è conſpectu omnium abiit in Græciam in terram ultimam.
Mortuus eſt in Stymphalo Arcadiæ oppido: nihil Publius
Scipio profuit, nihil ei Lælius, nihil Furius,
Tres per idem tempus qui agitabant nobiles facillimè.
Eorum ille operâ ne domum quidem habuit conductitiam,
Saltem ut eſſet, quò referret obitum domini ſervulus.

Scripſit comœdias ſex, ex quibus primam Andriam cùm ædilibus daret, juſſus antè Cærio recitare, ad cœnantem cùm veniſſet, dictus eſt, initium quidem fabulæ, quòd erat contemptiore veſtitu, ſubſellio juxta lectulum reſidens legiſſe: poſt paucos verò verſus invitatus ut accumberet, cœnâſſe unà, deinde cætera percurriſſe non ſinè magnâ Cærii admiratione. Et hanc autem, & quinque reliquas æqualiter populo probavit. Quamvìs Volcatius de enumeratione omnium ita ſcribat, *Sumetur Hecyra ſexta ex his fabula.*

Eunuchus quidem bis acta eſt: meruítque pretium quantum nulla antea cujuſquam comœdia, id eſt, octo millia nummûm: propterea ſumma quoque titulo adſcribitur. Nam Adelphorum principium Varro etiam præfert principio Menandri. Non obſcura fama eſt adjutum Terentium in ſcriptis à Lælio & Scipione, quibuſcum familiariter vixit. Eandem ipſe auxit: nunquam enim niſi leviter ſe tutari conatur, ut in prologo Adelphorum,

Nam quod iſti dicunt malevoli, homines nobiles
Hunc adjutare, aſſiduéque unà ſcribere:
Quod illi maledictum vehemens exiſtimant,
Eam laudem hic ducit maximam: cùm illis placet,
Qui vobis univerſis, & populo placent.

Quorum

Digitized by Google

Quorum operâ in bello, in otio, in negotio,
Suo quiſque tempore uſus eſt ſinè ſuperbiâ.

Videtur autem ſe leviùs defendiſſe, quia ſciebat Lælio & Scipioni non ingratam eſſe hanc opinionem, quæ tamen magis & uſque ad poſteriora tempora valuit.

Qu. Memmius in oratione pro ſe ait: *P. Africanus, qui à Terentio perſonam mutuatus, quæ domi luſerat ipſe, nomine illius in ſcenam detulit.* Nepos authore certo comperiſſe ſe ait, C. Lælium quondam in Puteolano Cal. Martiis admonitum ab uxore, temporius ut diſcumberet, petiiſſe ab eâ ne interpellaretur: ſeriùs tandem ingreſſum triclinium dixiſſe, non ſæpe in ſcribendo magìs ſucceſſiſſe ſibi: deinde rogatum ut ſcripta illa proferret, pronuntiâſſe verſus qui ſunt in Heautontimorumeno,

Satìs pol protervè me Syri promiſſa huc induxerunt.

Santra Terentium exiſtimat, ſi modò in ſcribendo adjutoribus indiguerit, non tam Scipione & Lælio uti potuiſſe, qui tunc adoleſcentuli fuere: quàm Sulpitio Gallo, homine docto, & qui conſularibus ludis initium fecerit fabularum dandarum: vel Qu. Fabio Labeone, & M. Popilio, conſulari utroque, ac poëtâ. Ideo ipſum non juvénes deſignâſſe qui ſe adjuviſſe dicerentur: ſed viros, quorum operam, & in bello, & in otio, & in negotio populus ſit expertus. Poſt editas comœdias nondum quintum atque trigeſimum egreſſus annum, causâ evitandæ opinionis, quia videbatur aliena pro ſuis edere; ſeu percipiendi Græcorum inſtituta moréſque, quos perinde exprimeret in ſcriptis, egreſſus urbem eſt, neque ampliùs rediit. De morte ejus Volcatius tradit:

Sed ut Afer ſex populò edidit comœdias,
Iter hinc in Aſiam fecit: navim cùm ſemel
Conſcendit, viſus nunquam eſt. ſic vitâ vacat.

Qu.

Digitized by Google

Qu. Conſetius redeuntem è Græciâ periiſſe in mari dicit cum centum & octo fabulis converſis à Menandro. Cæteri mortuum eſſe in Arcadiæ Stymphalo,* ſive Leucadiâ, tradunt, Cn. Cornelio Dolabellâ, M. Fulvio Nobiliore Coss. morbo implicitum acri, dolore ac tædio amiſſarum ſatyrarum, quas in navi præmiſerat, ac ſimul fabularum quas novas fecerat. Fuiſſe dicitur mediocri ſtaturâ, gracili corpore, colore fuſco. Reliquit filiam, quæ equiti Romano nupſit. Item hortulos xx. jugerum, viâ Appiâ ad Martis villam: quò magìs miror Porcium ſcribere,

——nihil Publius
Scipio profuit, nihil ei Lælius, nihil Furius,
Tres per idem tempus qui agitabant nobiles facillimè.
Eorum ille operâ ne domum quidem habuit conductitiam,
Saltem ut eſſet, quò referret obitum domini ſervulus.

Hunc Afranius quidem omnibus comicis præfert, ſcribens in compitalibus, *Terentio non ſimilem dices quempiam.*

Volcatius autem non ſolùm Nævio, & Plauto, & Cæcilio; ſed Licinio quoque poſtponit. Cicero in Limone hactenus laudat;

Tu quoque qui ſolus lecto ſermone, Terenti,
Converſum, expreſſúmque Latinâ voce Menandrum
In medio populi ſedatis vocibus effers,
Quicquid come loquens, ac omnia dulcia dicens.

Item C. CÆSAR.

Tu quoque tu in ſummis, ô dimidiate Menander,
Poneris, & meritò puri ſermonis amator,
Lenibus atque utinam ſcriptis adjuncta foret vis
Comica, ut æquato virtus polleret honore
Cum Græcis, neque in hâc deſpectus parte jaceres,
Unum hoc maceror, & doleo tibi deeſſe, Terenti.

Hæc

Digitized by Google

Hæc Suetonius Tranquillus. Nam duos Terentios Poëtas fuiſſe ſcribit Metius, quorum alter Fregellanus fuerit Terentius Libo, alter libertinus Terentius Afer patriâ, de quo nunc loquimur. Scipionis fabulas edidiſſe Terentium Valgius in Actæone ait,

Hæ quæ vocantur fabulæ, cujus ſunt?
Non has, qui jura populis recenſentibus dabat
Honore ſummo affectus, fecit fabulas?

Duæ ab Apollodoro tranſlatæ eſſe dicuntur comico, Phormio & Hecyra: quatuor reliquæ à Menandro: ex quibus magno ſucceſſu & precio ſtetit Eunuchus fabula: Hecyra ſæpe excluſa, vix acta eſt.

Joseph Evans 1776

Digitized by Google

PUB. TERENTII

ANDRIA

ACTA LUDIS MEGALENSIBUS M. FULVIO ET M. GLABRIONE ÆDILIBUS CURULIBUS. EGERUNT L. AMBIVIUS TURPIO, L. ATTILIUS PRÆNESTINUS. MODOS FECIT FLACCUS CLAUDII, TIBIIS PARIBUS, DEXTRIS ET SINISTRIS. ET EST TOTA GRÆCA. EDITA M. MARCELLO, C. SULPICIO COSS.

PERSONÆ.

PROLOGUS.
SIMO ſenex.
SOSIA libertus.
DAVUS ſervus.
MYSIS ancilla.
PAMPHILUS adoleſcens.
CHARINUS adoleſcens.
BYRRHIA ſervus.
LESBIA obſtetrix.
GLYCERIUM, aliàs PASIBULA, Chremetis filia.
CHREMES ſenex.
CRITO hoſpes.
DROMO ſervus lorarius.

Perſonæ Mutæ.

SERVI Simonis opſonia portantes.
ARCHILLIS ancilla.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM,

C. SULPICIO APOLLINARI AUCTORE.

SORORE M *falſò creditam meretriculæ*
Genere Andriæ, Glycerium vitiat Pamphilus:
Gravidâque factâ, dat fidem, uxorem ſibi
Fore hanc: nam aliam pater ei deſponderat
Gnatam Chremetis: atque ut amorem comperit,
Simulat futuras nuptias; cupiens, ſuus
Quid haberet animi filius, cognoſcere.
Davi ſuaſu non repugnat Pamphilus:
Sed ex Glycerio natum ut vidit puerulum
Chremes, recuſat nuptias, generum abdicat:
Mox filiam Glycerium inſperatò agnitam
Dat Pamphilo hanc, aliam Charino conjugem.

P. TE-

Digitized by Google

P. TERENTII

ANDRIA

PROLOGUS.

POETA cùm primùm animum ad ſcribendum appulit,
Id ſibi negotî credidit ſolum dari,
Populo ut placerent, quas feciſſet fabulas.
Verùm aliter evenire multo intelligit.
Nam in prologis ſcribundis operam abutitur,
Non quî argumentum narret, ſed quî malevoli
Veteris poëtæ maledictis reſpondeat.
Nunc, quam rem vitio dent, quæſo, animum advortite.
Menander fecit Andriam & Perinthiam.
Qui utramvis rectè nôrit, ambas noverit.
Non ita diſſimili ſunt argumento: ſed tamen
Diſſimili oratione ſunt factæ ac ſtylo.
Quæ convenere, in Andriam ex Perinthiâ
Fatetur tranſtuliſſe, atque uſum pro ſuis.
Id iſti vituperant factum: atque in eo diſputant,
Contaminari non decere fabulas.
Faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant:

Qui

Digitized by Google

Quî cùm hunc accuſant, Nævium, Plautum, Ennium
Accuſant: quos hic noſter auctores habet:
Quorum æmulari exoptat negligentiam
Potiùs, quàm iſtorum obſcuram diligentiam.
Dehinc ut quieſcant porrò, moneo, & deſinant
Maledicere, malefacta ne noſcant ſua.
Favete, adeſte æquo animo, & rem cognoſcite;
Ut pernoſcatis, ecquid ſpei ſit reliquum:
Poſthac quas faciet de integro comœdias,
Spectandæ, an exigendæ ſint vobis priùs.

ACTUS I. SCENA I.

SIMO. SOSIA.

SIMO.

VOS iſtæc intrò auferte: abite. Soſia,
Adeſdum: paucis te volo. SO. dictum puta:
Nempe ut curentur rectè hæc. SI. imò aliud. SO. quid eſt,
Quod tibi mea ars efficere hôc poſſit amplius?
SI. Nihil iſtâc opus eſt arte ad hanc rem, quam paro:
Sed his, quas ſemper in te intellexi ſitas,
Fide & taciturnitate. SO. exſpecto, quid velis.
SI. Ego poſtquam te emi, à parvulo ut ſemper tibi
Apud me juſtà & clemens fuerit ſervitus,
Scis: feci, è ſervo ut eſſes libertus mihi,
Propterea quòd ſerviebas liberaliter.
Quod habui ſummum precium, perſolvi tibi.
SO. In memoriâ habeo. SI. haud muto factum. SO. gaudeo,
Si tibi quid feci, aut facio, quod placeat, Simo: &,
Id gratum fuiſſe advorsùm te, habeo gratiam.
Sed mî hoc moleſtum eſt: nam iſtæc commemoratio

Quaſi

Digitized by Google

Quaſi exprobratio eſt immemoris beneficî.
Quin tu uno verbo dic, quid eſt, quod me velis.
SI. Ita faciam. hoc primum in hâc re prædico tibi:
Quas credis eſſe has, non ſunt veræ nuptiæ.
SO. Cur ſimulas igitur? SI. rem omnem à principio audies:
Eo pacto & gnati vitam, & conſilium meum
Cognoſces, & quid facere in hâc re te velim.
Nam is poſtquam exceſſit ex ephebis, Soſia,
Liberiùs vivendi fuit poteſtas. nam antea
Quî ſcire poſſes, aut ingenium noſcere,
Dum ætas, metus, magiſter, prohibebant? SO. ita eſt.
SI. Quod plerique omnes faciunt adoleſcentuli,
Ut animum ad aliquod ſtudium adjungant, aut equos
Alere, aut canes ad venandum, aut ad philoſophos;
Horum ille nihil egregiè præter cætera
Studebat, & tamen omnia hæc medioeriter.
Gaudebam. SO. non injuriâ: nam id arbitror
Adprime in vitâ eſſe utile, ut ne quid nimis.
SI. Sic vita erat, facilè omnes perferre ac pati:
Cum quibus erat cunque unà, his ſeſe dedere,
Eorum obſequi ſtudiis: advorſus nemini;
Nunquam præponens ſe aliis. ita facillimè
Sinè invidiâ invenias laudem, & amicos pares.
SO. Sapienter vitam inſtituit: namque hôc tempore
Obſequium amicos, veritas odium parit.
SI. Interea mulier quædam abhinc triennium
Ex Andro commigravit huc viciniæ,
Inopiâ & cognatorum negligentiâ
Coacta, egregiâ formâ, atque ætate integrâ.
SO. Hei vereor, ne quid Andria apportet mali.
SI. Primùm hæc pudicè vitam, parcè ac duriter
Agebat, lanâ ac telâ victum quæritans,
Sed poſtquam amans acceſſit, precium pollicens,
Unus, & item alter; ita ut ingenium eſt omnium
Hominum à labore proclive ad lubidinem;
Accepit conditionem: dein quæſtum occipit.
Qui tum illam amabant, fortè, ita ut fit, filium
Perduxere

Digitized by Google

Perduxere illuc ſecum, ut unà eſſet, meum.
Egomet continuò mecum: certè captus eſt:
Habet. obſervabam manè illorum ſervulos
Venientes, aut abeuntes: rogitabam, heus puer,
Dic ſodes, quis herì Chryſidem habuit? nam Andriæ
Illi id erat nomen. SO. teneo. SI. Phædrum, aut Cliniam
Dicebant, aut Niceratum. nam hi tres tum ſimul
Amabant. Eho, quid Pamphilus? Quid? ſymbolam
Dedit, cœnavit. gaudebam. item alio die
Quærebam: comperiebam nihil ad Pamphilum
Quidquam attinere. enimvero ſpectatum ſatìs
Putabam, & magnum exemplum continentiæ.
Nam qui cum ingeniis conflictatur ejuſmodi,
Neque commovetur animus in eâ re tamen,
Scias poſſe habere jam ipſum ſuæ vitæ modum.
Cùm id mihi placebat, tum unò ore omnes omnia
Bona dicere, & laudare fortunas meas,
Qui gnatum haberem tali ingenio præditum.
Quid verbis opus eſt? hâc famâ impulſus Chremes
Ultro ad me venit, unicam gnatam ſuam
Cum dote ſummâ filio uxorem ut daret.
Placuit, deſpondi: hic nuptiis dictus eſt dies.
SO. Quid obſtat, cur non veræ fiant? SI. audies.
Ferè in diebus paucis, quibus hæc acta ſunt,
Chryſis vicina hæc moritur. SO. ô factum bene!
Beâſti: metui à Chryſide. SI. ibi tum filius
Cum illis, qui amabant Chryſidem, unà aderat frequens:
Curabat unà funus: triſtis interim,
Nonnunquam conlacrumabat. placuit tum id mihi.
Sic cogitàbam: hem, hic, parvæ conſuetudinis
Causâ, mortem hujus tam fert familiariter:
Quid ſi ipſe amâſſet? quid mihi hic faciet patri?
Hæc ego putabam eſſe omnia humani ingenî
Manſuetíque animi officia. quid multis moror?
Egomet quoque ejus causâ in funus prodeo,
Nil ſuſpicans etiam mali. SO. hem, quid eſt? SI. ſcies.
Effertur. imus. interea inter mulieres,

Digitized by Google

Quæ ibi aderant, fortè unam aſpicio adoleſcentulam,
Formâ. so. bonâ fortaſſe. si. & voltu, Soſia,
Adeò modeſto, adeò venuſto, ut nihil ſuprà.
Quia tum mihi lamentari præter cæteras
Viſa eſt, & quia erat formâ præter cæteras
Honeſtâ & liberali; accedo ad pediſequas:
Quæ ſit, rogo. ſororem eſſe aiunt Chryſidis.
Percuſſit illico animum. at at, hoc illud eſt,
Hinc illæ lacrumæ, hæc illa eſt miſericordia.
so. Quàm timeo, quorſum evadas. si. funus interim
Procedit: ſequimur: ad ſepulcrum venimus.
In ignem impoſita eſt. fletur. interea hæc ſoror,
Quam dixi, ad flammam acceſſit imprudentiùs,
Sati' cum periclo. ibi tum exanimatus Pamphilus
Bene diſſimulatum amorem & celatum indicat.
Accurrit: mediam mulierem complectitur:
Mea Glycerium, inquit, quid agis? cur te is perditum?
Tum illa, ut conſuetum facilè amorem cerneres,
Rejecit ſe in eum, flens, quàm familiariter.
so. Quid ais? si. redeo indè iratus, atque ægre ferens.
Nec ſatìs ad objurgandum cauſæ. diceret,
Quid feci? quid commerui aut peccavi, pater?
Quæ ſeſe voluit in ignem injicere, prohibui,
Servavi. honeſta oratio eſt. so. rectè putas:
Nam ſi illum objurges, vitæ qui auxilium tulit;
Quid facias illi, qui dederit damnum, aut malum?
si. Venit Chremes poſtridie ad me, clamitans,
Indignum facinus, comperiſſe Pamphilum
Pro uxore habere hanc peregrinam. ego illud ſedulò
Negare factum. ille inſtat factum. denique
Ita tum diſcedo ab illo, ut qui ſe filiam
Neget daturum. so. non tu ibi gnatum? si. ne hæc quidem
Sati' vehemens cauſa ad objurgandum. so. quî, cedo?
si. Tute ipſe his rebus finem præſcripſti, pater.
Propè adeſt, cùm alieno more vivendum eſt mihi:
Sine nunc meo me vivere interea modo.
so. Quis igitur relictus eſt objurgandi locus?

SI. Si propter amorem uxorem nolit ducere,
Ea primùm ab illo animadvertenda injuria eſt.
Et nunc id operam do, ut per falſas nuptias
Vera objurgandi cauſa ſit, ſi deneget.
Simul, ſceleratus Davus ſi quid conſilî
Habet, ut conſumat nunc, cùm nihil obſint doli.
Quem ego credo manibus pedibúſque obnixè omnia
Facturum: magìs id adeò, mihi ut incommodet,
Quàm ut obſequatur gnato. SO. quapropter? SI. rogas?
Mala mens, malus animus. quem quidem ego ſi ſenſero.
Sed quid opu'ſt verbis? ſin eveniat, quod volo,
In Pamphilo ut nihil ſit moræ; reſtat Chremes,
Qui mihi exorandus eſt, & ſpero confore.
Nunc tuum eſt officium, has bene ut adſimules nuptias:
Perterrefacias Davum; obſerves filium,
Quid agat, quid cum illo conſilii captet. SO. ſat eſt:
Curabo: eamus jam nunc intró. SI. i præ, ſequar.
Non dubium eſt, quin uxorem nolit filius:
Ita Davum modò timere ſenſi, ubi nuptias
Futuras eſſe audivit. ſed ipſe exit foras.

SCENA SECUNDA.

DAVUS, SIMO.

DA. Mirabar, hoc ſi ſic abiret: & heri ſemper lenitas,
Verebar, quorſum evaderet.
Qui, poſtquam audierat non datum iri filio uxorem ſuo,
Nunquam cuiquam noſtrûm verbum fecit, neque id ægre tulit.
SI. At nunc faciet; neque, ut opinor, ſinè tuo magno malo.
DA. Id voluit, nos ſic nec opinantes duci falſo gaudio,
Sperantes jam amoto metu, interea oſcitantes opprimi,
Ut ne eſſet ſpatium cogitandi ad diſturbandas nuptias.
Aſtutè! SI. carnufex quæ loquitur! DA. herus eſt, neque prævideram.
SI. Dave. DA. hem, quid eſt? SI. ehodum, ad me. DA.
quid

Digitized by Google

quid hic volt? SI. quid ais? DA. quâ de re? SI. rogas?
Meum gnatum rumor eſt amare. DA. id populus curat ſcilicet.
SI. Hoccine agis, an non? DA. ego verò iſtuc. SI. ſed nunc ea me exquirere,
Iniqui patris eſt. nam, quod antehac fecit, nihil ad me attinet.
Dum tempus ad eam rem tulit, ſivi animum ut expleret ſuum:
Nunc hic dies aliam vitam adfert, alios mores poſtulat.
Dehinc poſtulo, ſive æquum eſt, te oro, Dave, ut redeat jam in viam.
DA. Hoc quid ſit? SI. omnes qui amant, graviter ſibi dari uxorem ferunt.
DA. Ita aiunt. SI. tum ſi quis magiſtrum cepit ad eam rem improbum,
Ipſum animum ægrotum ad deteriorem partem plerumque applicat.
DA. Non hercle intelligo. SI. non? hem! DA. non: Davus ſum, non Oedipus.
SI. Nempe ergo apertè vis, quæ reſtant, me loqui? DA. ſanè quidem.
SI. Si ſenſero hodie quidquam in his te nuptiis
Fallaciæ conari, quò fiant minùs,
Aut velle in eâ re oſtendi, quàm ſis callidus;
Verberibus cæſum te in piſtrinum, Dave, dedam uſque ad necem;
Eâ lege atque omine, ut, ſi te indè exemerim, ego pro te molam.
Quid, hoc intellextin'? an nondum etiam ne hoc quidem? DA. immo callidè:
Ita apertè ipſam rem modò locutus, nihil circuitione uſus es.
SI. Ubivis faciliùs paſſus ſim, quàm in hâc re, me deludier.
DA. Bona verba quæſo. SI. irrides? nihil me fallis; ſed dico tibi,

Ne temere facias; neque tu hoc dicas tibi non prædictum. cave.

SCENA TERTIA.

DAVUS.

ENIMVERO, Dave, nihil loci eſt ſegnitiæ, neque ſocordiæ,
Quantùm intellexi modò ſenis ſententiam de nuptiis:
Quæ ſi non aſtu providentur, me aut herum peſſundabunt.
Nec, quid agam, certum eſt; Pamphilúmne adjutem, an auſcultem ſeni.
Si illum relinquo, ejus vitæ timeo; ſin opitulor, hujus minas;
Cui verba dare difficile eſt. primùm jam de amore hoc comperit;
Me infenſus ſervat, ne quam faciam in nuptiis fallaciam.
Si ſenſerit, perii; aut, ſi libitum fuerit, cauſam ceperit;
Quo jure, quâque injuriâ, præcipitem me in piſtrinum dabit.
Ad hæc mala hoc mî accedit etiam: hæc Andria,
Sive iſta uxor, ſive amica eſt, gravida è Pamphilo eſt;
Audiréque eorum eſt operæ precium audaciam:
Nam inceptio eſt amentium, haud amantium:
Quidquid peperiſſet, decreverunt tollere:
Et fingunt quandam inter ſe nunc fallaciam,
Civem Atticam eſſe hanc. Fuit olim quidam ſenex
Mercator: navem is fregit apud Andrum inſulam:
Is obiit mortem. ibi tum hanc ejectam Chryſidis
Patrem recepiſſe orbam, parvam. fabulæ.
Mihi quidem hercle non fit veriſimile: atqui ipſis commentum placet.
Sed Myſis ab eâ egreditur. at ego hinc me ad forum, ut
Conveniam Pamphilum, ne de hâc re pater imprudentem opprimat.

SCENA

Digitized by Google

SCENA QUARTA.

MYSIS.

AUDIVI, Archillis, jamdudum: Lesbiam adduci jubes.
Sanè pol illa temulenta eſt mulier, & temeraria,
Nec ſati' digna, cui committas primo partu mulierem:
Tamen eam adducam, importunitatem ſpectate aniculæ;
Quia compotrix ejus eſt. Dî date facultatem, obſecro,
Huic pariundi, atque illi in aliis potiùs peccandi locum!
Sed quidnam Pamphilum exanimatum video? vereor quid fiet.
Opperiar, ut ſciam, numquidnam hæc turba triſtitiæ adferat.

SCENA QUINTA.

PAMPHILUS, MYSIS.

PA. Hoccine eſt humanum factum aut inceptum? hoccine eſt officium patris?
MY. Quid illud eſt?
PA. Proh Deûm atque hominum fidem! quid eſt, ſi hoc non contumelia eſt!
Uxorem decrêrat dare ſeſe mî hodie. nónne oportuit
Præſcîſſe me anté! nónne priùs communicatum oportuit?
MY. Miſeram me, quod verbum audio!
PA. Quid Chremes? qui denegârat ſe commiſſurum mihi
Gnatam ſuam uxorem; id mutavit, quoniam me immutatum videt.
Itáne obſtinatè operam dat, ut me à Glycerio miſerum abſtrahat?
Quod ſi fit, pereo funditus.
Adeón' hominem invenuſtum eſſe, aut infelicem quemquam, ut ego ſum?

Digitized by Google

Proh Deûm atque hominum fidem!
Nullón' ego Chremetis pacto affinitatem effugere potero?
Quot modis contemtus, ſpretus? facta, tranſacta omnia. hem,
Repudiatus repetor. quamobrem? niſi ſi id eſt, quod ſuſpicor:
Aliquid monſtri alunt: ea quoniam nemini obtrudi poteſt,
Itur ad me. MY. oratio hæc me miſeram exanimavit metu.
PA. Nam quid ego dicam de patre? ah!
Tantâmne rem tam negligenter agere? præteriens modò
Mihi apud forum, uxor tibi ducenda eſt, Pamphile, hodie, inquit: para:
Abi domum. id mihi viſus eſt dicere, Abi citò, & ſuſpende te.
Obſtupui. cenſén' ullum me verbum potuiſſe proloqui?
Aut ullam cauſam, ineptam ſaltem, falſam, iniquam? obmutui.
Quòd ſi ego priùs id reſcîſſem; quid facerem, ſi quis nunc me roget;
Aliquid facerem, ut hoc ne facerem. ſed nunc primùm quid exſequar?
Tot me impediunt curæ, quæ meum animum divorsè trahunt:
Amor, miſericordia hujus, nuptiarum ſollicitatio;
Tum patris pudor, qui me tam leni paſſus eſt animo uſque adhuc,
Quæ meo cunque animo libitum eſt, facere: eíne ego ut advorſer? hei mihi!
Incertum eſt, quid agam. MY. miſera timeo, incertum hoc quorſum áccidat.
Sed nunc peropu' eſt, aut hunc cum ipsâ, aut me aliquid de illâ advorsùm hunc loqui.
Dum in dubio eſt animus, paulo momento huc illuc impellitur.

PA.

Digitized by Google

PA. Quis hìc loquitur? Myſis, ſalve. MY. ô ſalve, Pamphile. PA. quid agit? MY. rogas?
Laborat è dolore: atque ex hôc miſera ſollicita eſt die,
Quia olim in hunc ſunt conſtitutæ nuptiæ. tum autem hoc timet,
Ne deſeras ſe. PA. hem, egóne iſtuc conari queam?
Ego propter me illam decipi miſeram ſinam?
Quæ mihi ſuum animum atque omnem vitam credidit,
Quam ego animo egregiè caram pro uxore habuerim,
Bene & pudicè eju' doctum atque eductum ſinam
Coactum egeſtate ingenium immutarier?
Non faciam. MY. haud verear, ſi in te ſolo ſit ſitum:
Sed vim ut queas ferre. PA. adeón' me ignavum putas?
Adeón' porrò ingratum, aut inhumanum, aut ferum,
Ut neque me conſuetudo, neque amor, neque pudor
Commoveat: neque commoneat, ut ſervem fidem?
MY. Unum hoc ſcio, meritam eſſe, ut memor eſſes ſui.
PA. Memor eſſem? ô Myſis, Myſis, etiam nunc mihi
Scripta illa dicta ſunt in animo Chryſidis
De Glycerio. jam ferme moriens me vocat:
Acceſſi: vos ſemotæ: nos ſoli: incipit:
Mî Pamphile, hujus formam atque ætatem vides:
Nec clam te eſt, quàm illi nunc utræque inutiles
Et ad pudicitiam & ad rem tutandam ſient.
Quod ego te per hanc dextram oro, & ingenium tuum,
Per tuam fidem, pérque hujus ſolitudinem
Te obteſtor, ne abs te hanc ſegreges, neu deſeras:
Si te in germani fratris dilexi loco,
Sive hæc te ſolum ſemper fecit maxumi,
Seu tibi morigera fuit in rebus omnibus,
Te iſti virum do, amicum, tutorem, patrem:
Bona noſtra hæc tibi committo, & tuæ mando fidei.
Hanc mî in manum dat: mors continuò ipſam occupat.
Accepi: acceptam ſervabo. MY. ita ſpero quidem.
PA. Sed cur tu ab illâ? MY. obſtetricem acceſſo. PA. propera:
Atque audin'? verbum unum cave de nuptiis,
Ne ad morbum hoc etiam. MY. teneo.

Digitized by Google

ACTUS II. SCENA I.

CHARINUS, BYRRHIA, PAMPHILUS.

CHARINUS.

QUID ais, Byrrhia? datúrne illa Pamphilo hodie nuptum? BY. ſic eſt.
CH. Quî ſcis? BY. apud forum modò è Davo audivi. CH. væ miſero mihi!
Ut animus in ſpe atque in timore uſque antehac attentus fuit,
Ita, poſtquam adempta ſpes eſt, laſſus, curâ confectus ſtupet.
BY. Quæſo ædepol, Charine, quoniam non poteſt id fieri, quod vis,
Id velis quod poſſit. CH. nihil volo aliud, niſi Philumenam.
BY. Ah, quanto ſatius eſt, te id dare operam,
Quî iſtum amorem ex animo amoveas tuo, quàm id loqui,
Quo magìs libido fruſtra incendatur tua?
CH. Facilè omnes, cùm valemus, recta conſilia ægrotis damus.
Tu ſi hìc ſis, aliter ſentias. BY. age, age, ut lubet. CH. ſed Pamphilum
Video. omnia experiri certum eſt priùs, quàm pereo. BY. Quid hic agit?
CH. Ipſum hunc orabo: huic ſupplicabo: amorem huic narrabo meum.
Credo, impetrabo, ut aliquot ſaltem nuptiis prodat dies.
Interea fiet aliquid, ſpero. BY. id aliquid nihil eſt. CH. Byrrhia,
Quid tibi videtur? adeón' ad eum? BY. quidni? ſi nihil impetres,

Ut

Digitized by Google

Ut te arbitretur ſibi paratum mœchum, ſi illam duxerit.
CH. Abin' hinc in malam rem cum ſuſpicione iſtâc, ſcelus!
PA. Charinum video. ſalve. CH. ô ſalve, Pamphile:
Ad te advenio, ſpem, ſalutem, auxilium, conſilium expetens.
PA. Neque pol conſilii locum habeo, neque auxilii copiam.
Sed iſtuc quidnam eſt? CH. hodie uxorem ducis? PA. aiunt. CH. Pamphile,
Si id facis, hodie poſtremùm me vides. PA. quid ita? CH. hei mihi!
Vereor dicere huic: dic quæſo, Byrrhia. BY. ego dicam. PA. quid eſt?
BY. Sponſam hic tuam amat. PA. næ iſte haud mecum ſentit. ehodum, dic mihi,
Numquidnam amplius tibi cum illâ fuit, Charine? CH. ah Pamphile,
Nihil. PA. quàm vellem! CH. nunc te per amicitiam & per amorem obſecro,
Principio, ut ne ducas. PA. dabo equidem operam. CH. ſed ſi id non potes,
Aut tibi nuptiæ hæ ſunt cordi; PA. cordi! CH. ſaltem aliquot dies
Profer, dum proficiſcor aliquò, ne videam. PA. audi nunc jam:
Ego, Charine, neutiquam officium liberi eſſe hominis puto,
Cùm is nil promereat, poſtulare id gratiæ apponi ſibi.
Nuptias effugere ego iſtas malo, quàm tu adipiſcier.
CH. Reddidiſti animum. PA. nunc ſi quid potes aut tu, aut hic Byrrhia,
Facite, fingite, invenite, efficite, quî detur tibi:
Ego id agam, mihi quî ne detur. CH. ſat habeo. PA. Davum optumè
Video. hujus conſilio fretu' ſum. CH. at tu hercle haud quidquam mihi

Niſi ea, quæ nihil opu' ſunt ſciri. fugin' hinc? BY. ego verò ac lubens.

SCENA SECUNDA.

DAVUS, CHARINUS, PAMPHILUS.

DA. Dî boni, boni quid porto? ſed ubi inveniam Pamphilum;
Ut metum, in quo nunc eſt, adimam, atque expleam animum gaudio?
CH. Lætus eſt, neſcio quid. PA. nihil eſt. nondum hæc reſcivit mala.
DA. Quem ego nunc credo, ſi jam audierit ſibi paratas nuptias,
CH. Audin' tu illum? DA. toto me oppido exanimatum quærere.
Sed ubi quæram? aut quò nunc primùm intendam? CH. ceſſas alloqui?
DA. Abeo. PA. Dave, ades, reſiſte. DA. quis homo eſt, qui me? ô Pamphile,
Teipſum quæro. euge, ô Charine! ambo opportunè: vos volo.
PA. Dave, perii. DA. quin tu hoc audi. PA. interii. DA. quid timeas, ſcio.
CH. Mea quidem hercle certè in dubio vita eſt. DA. & quid tu, ſcio.
PA. Nuptiæ mihi. DA. & id ſcio. PA. hodie. DA. obtundis, tametſi intelligo.
Id paves, ne ducas tu illam: tu autem, ut ducas. CH. rem tenes.
PA. Iſtuc ipſum. DA. atqui iſtuc ipſum, nil pericli eſt: me vide.
PA. Obſecro te, quamprimum hôc me libera miſerum metu. DA. hem,
Libero. uxorem tibi jam non dat Chremes. PA. quî ſcis? DA. ſcio.
Tuus pater modò me prehendit: ait, tibi uxorem dare

Hc

Hodie: item alia multa, quæ nunc non eſt narrandi locus.
Continuò ad te properans, percurro ad forum, ut dicam tibi hæc.
Ubi te non invenio, ibi aſcendo in quendam excelſum locum.
Circumſpicio: nuſquam. fortè ibi hujus video Byrrhiam:
Rogo: negat vidiſſe. mihi moleſtum. quid agam, cogito.
Redeunti interea ex ipsâ re mî incidit ſuſpicio. hem,
Paululum opſonî, ipſus triſtis, de improviſo nuptiæ.
Non cohærent. PA. quorſumnam iſtuc? DA. ego me continuò ad Chremem.
Cum illò advenio, ſolitudo ante oſtium. jam id gaudeo.
PA. Rectè dicis, perge. DA. maneo. interea introire neminem
Video, exire neminem, matronam nullam, in ædibus
Nil ornati, nil tumulti. acceſſi, introſpexi, PA. ſcio.
Magnum ſignum. DA. num videntur convenire hæc nuptiis?
PA. Non opinor, Dave. DA. opinor, narras? non rectè accipis.
Certa res eſt. etiam puerum indè abiens conveni Chremis,
Olera, & piſciculos minutos ferre obolo in cœnam ſeni.
CH. Liberatus ſum, Dave, hodie tuâ operâ. DA. at nullus quidem.
CH. Quid ita? nempe huic prorſus illam non dat. DA. ridiculum caput!
Quaſi neceſſe ſit, ſi huic non dat, te illam uxorem ducere.
Niſi vides, niſi ſenis amicos oras, ambis. CH. bene mones.
Ibo: etſi hercle ſæpe jam me ſpes hæc fruſtrata eſt. vale.

SCENA TERTIA.

PAMPHILUS, DAVUS.

PA. Quid igitur ſibi volt pater? cur ſimulat? DA. ego dicam tibi.
Si id ſuccenſeat nunc, quia non dat tibi uxorem Chremes,
Ipſu' ſibi eſſe injurius videatur: neque id injuriâ:
Priuſquam tuum, ut ſeſe habeat, animum ad nuptias perſpexerit.
Sed ſi tu negâris ducere, ibi culpam in te tranſferet;
Tum illæ turbæ fient. PA. quid vis? patiar? DA. pater eſt, Pamphile:
Difficile eſt. tum hæc ſóla eſt mulier: dictum ac factum invenerit
Aliquam cauſam, quamobrem ejiciat oppido. PA. ejiciat? DA. citó.
PA. Cedò igitur, quid faciam, Dave? DA. dic te ducturum. PA. hem! DA. quid eſt?
PA. Ego dicam? DA. cur non? PA. nunquam faciam. DA. ne nega.
PA. Suadere noli. DA. ex eâ re quid fiat, vide.
PA. Ut ab illâ excludar, huc concludar. DA. non ita eſt.
Nempe hoc ſic eſſe opinor dicturum patrem:
Ducas volo hodie uxorem. tu, Ducam, inquies:
Cedò, quid jurgabit tecum? hìc reddes omnia,
Quæ nunc ſunt certa ei conſilia, incerta ut fient,
Sinè omni periclo. nam hocce haud dubium eſt, quin Chremes
Tibi non det gnatam: nec tu eâ cauſâ minueris
Hæc quæ facis, ne is ſuam mutet ſententiam.
Patri dic velle: ut, cùm velit tibi jure iraſci, non queat.
Nam quod tu ſperas, propulſabo facilè: uxorem his moribus
Dabit nemo. inopem inveniet potiùs, quàm te corrumpi ſinat.

Sed

Sed ſi te æquo animo ferre accipiet, negligentem feceris.
Aliam otioſus quæret. interea aliquid acciderit boni.
PA. Itán' credis? DA. haud dubium id quidem eſt. PA. vide quò inducas. DA. quin taces?
PA. Dicam. puerum autem ne reſciſcat mihi ex illâ, cautio eſt:
Nam pollicitus ſum ſuſcepturum. DA. ô facinus audax! PA. hanc fidem.
Sibi, me obſecravit, quî ſe ſciret non deſerturum, ut darem.
DA. Curabitur. ſed pater adeſt. cave te eſſe triſtem ſentiat.

SCENA QUARTA.

SIMO, DAVUS, PAMPHILUS.

SI. Reviſo, quid agant, aut quid captent conſilî.
DA. Hic nunc non dubitat, quin te ducturum neges.
Venit meditatus alicunde ex ſolo loco:
Orationem ſperat inveniſſe ſe,
Quî differat te: proin tu fac, apud te ut ſies.
PA. Modò ut poſſim, Dave. DA. crede, inquam, hoc mihi, Pamphile,
Numquam hodie tecum commutaturum patrem
Unum eſſe verbum, ſi te dices ducere.

SCENA QUINTA.

BYRRHIA, SIMO, DAVUS, PAMPHILUS.

BY. Heru' me, relictis rebus, juſſit Pamphilum
Hodie obſervare, ut, quid ageret de nuptiis,
Scirem. id propterea nunc hunc venientem ſequor:
Ipſum adeò præſtò video cum Davo. hoc agam.
SI. Utrumque adeſſe video. DA. hem, ſerva. SI. Pamphile.
DA. Quaſi de improviſo reſpice ad eum. PA. ehem pater.

Digitized by Google

DA. Probé. SI. hodie uxorem ducas, ut dixi, volo.
BY. Nunc noſtræ parti timeo, quid hic reſpondeat.
PA. Neque iſtìc neque alibi tibi erit uſquam in me mora. BY. hem!
DA. Obmutuit. BY. quid dixit? SI. facis ut te decet,
Cùm iſtuc, quod poſtulò, impetro cum gratiâ.
DA. Sum verus? BY. herus, quantum audio, uxore excidit.
SI. I jam nunc intrò, ne in morâ, cùm opu' ſit, ſies.
PA. Eo. BY. nullâne in re eſſe homini cuiquam fidem?
Verum illud verbum eſt, volgò quod dici ſolet,
Omnes ſibi malle meliùs eſſe, quàm alteri.
Ego illam vidi virginem: formâ bonâ
Memini videre; quo æquior ſum Pamphilo,
Si ſe illam in ſomnis, quàm illum, amplecti maluit.
Renunciabo, ut pro hôc malo mihi det malum.

SCENA SEXTA.

DAVUS, SIMO.

DA. Hic nunc me credit aliquam ſibi fallaciam
Portare, & eâ me hìc reſtitiſſe gratiâ.
SI. Quid Davus narrat? DA. æquè quidquam nunc quidem.
SI. Nihílne? DA. nihil prorſus. SI. atqui exſpectabam quidem.
DA. Præter ſpem evenit: ſentio: hoc malè habet virum.
SI. Potín' es mihi verum dicere? DA. nihil facilius.
SI. Num illi moleſtæ quidpiam hæ ſunt nuptiæ,
Hujuſce propter conſuetudinem hoſpitæ?
DA. Nihil hercle: aut ſi adeò, bidui eſt, aut tridui
Hæc ſollicitudo: nôſtín'? deinde deſinet:
Etenim eam ſecum rem rectâ reputavit viâ.
SI. Laudo. DA. dum licitum eſt illi, dúmque ætas tulit,
Amavit: tum id clàm, cavit ne unquam infamiæ
Ea res ſibi eſſet, ut virum fortem decet.
Nunc uxore opus eſt; animum ad uxorem appulit.

Digitized by Google

SI. Subtriſtis viſu' eſt eſſe aliquantulum mihi.
DA. Nihil propter hanc rem: ſed eſt, quod ſuccenſeat tibi.
SI. Quidnam eſt? DA. puerile eſt. SI. quid eſt? DA. nihil. SI. quin dic, quid eſt?
DA. Ait nimiùm parcè facere ſumtum. SI. méne? DA. te.
Vix, inquit, drachmis eſt opſonatus decem:
Num filio videtur uxorem dare?
Quem, inquit, vocabo ad cœnam meorum æqualium
Potiſſimùm nunc? &, quod dicendum hìc ſiet,
Tu quoque perparcè nimiúm. non laudo. SI. tace.
DA. Commovi. SI. ego, iſtæc rectè ut fiant, videro.
Quidnam hoc rei eſt? quidnam hic volt veterator ſibi?
Nam ſi hìc mali eſt quidquam, hem illic eſt huic rei caput.

ACTUS III. SCENA I.

MYSIS, SIMO, DAVUS, LESBIA, GLYCERIUM.

MYSIS.

ITA pol quidem res eſt, ut dixti, Lesbia:
Fidelem haud ferme mulieri invenias virum.
SI. Ab Andriâ eſt ancilla hæc. quid narras? DA. ita eſt.
MY. Sed hic Pamphilus, SI. quid dicit? MY. firmavit fidem. SI. hem.
DA. Utinam aut hic ſurdus, aut hæc muta facta ſit!
MY. Nam quod peperiſſet, juſſit tolli. SI. ô Jupiter!
Quid ego audio? actum eſt, ſiquidem hæc vera prædicat.
LE. Bonum ingenium narras adoleſcentis. MY. optumum.
Sed ſequere me intrò, ne in morâ illi ſis. LE. ſequor.
DA. Quod remedium nunc huic malo inveniam? SI. quid hoc?

Adeón'

DA. Probè. SI. hodie uxorem ducas, ut dixi, volo.
BY. Nunc noſtræ parti timeo, quid hic reſpondeat.
PA. Neque iſtìc neque alibi tibi erit uſquam in me mora. BY. hem!
DA. Obmutuit. BY. quid dixit? SI. facis ut te decet,
Cùm iſtuc, quod poſtulò, impetro cum gratiâ.
DA. Sum verus? BY. herus, quantum audio, uxore excidit.
SI. I jam nunc intrò, ne in morâ, cùm opu' ſit, ſies.
PA. Eo. BY. nullâne in re eſſe homini cuiquam fidem?
Verum illud verbum eſt, volgò quod dici ſolet,
Omnes ſibi malle meliùs eſſe, quàm alteri.
Ego illam vidi virginem: formâ bonâ
Memini videre; quo æquior ſum Pamphilo,
Si ſe illam in ſomnis, quàm illum, amplecti maluit.
Renunciabo, ut pro hôc malo mihi det malum.

SCENA SEXTA.

DAVUS, SIMO.

DA. Hic nunc me credit aliquam ſibi fallaciam
Portare, & eâ me hìc reſtitiſſe gratiâ.
SI. Quid Davus narrat? DA. æquè quidquam nunc quidem.
SI. Nihílne? DA. nihil prorſus. SI. atqui exſpectabam quidem.
DA. Præter ſpem evenit: ſentio: hoc malè habet virum.
SI. Potín' es mihi verum dicere? DA. nihil facilius.
SI. Num illi moleſtæ quidpiam hæ ſunt nuptiæ,
Hujuſce propter conſuetudinem hoſpitæ?
DA. Nihil hercle: aut ſi adeò, bidui eſt, aut tridui
Hæc ſollicitudo: nôſtín'? deinde deſinet:
Etenim eam ſecum rem rectâ reputavit viâ.
SI. Laudo. DA. dum licitum eſt illi, dúmque ætas tulit,
Amavit: tum id clàm, cavit ne unquam infamiæ
Ea res ſibi eſſet, ut virum fortem decet.
Nunc uxore opus eſt; animum ad uxorem appulit.

Digitized by Google

SI. Subtriſtis viſu' eſt eſſe aliquantulum mihi.
DA. Nihil propter hanc rem: ſed eſt, quod ſuccenſeat
tibi.
SI. Quidnam eſt? DA. puerile eſt. SI. quid eſt? DA. nihil.
SI. quin dic, quid eſt?
DA. Ait nimiùm parcè facere ſumtum. SI. méne? DA. te.
Vix, inquit, drachmis eſt opſonatus decem:
Num filio videtur uxorem dare?
Quem, inquit, vocabo ad cœnam meorum æqualium
Potiſſimùm nunc? &, quod dicendum hìc ſiet,
Tu quoque perparcè nimiúm. non laudo. SI. tace.
DA. Commovi. SI. ego, iſtæc rectè ut fiant, videro.
Quidnam hoc rei eſt? quidnam hic volt veterator ſibi?
Nam ſi hìc mali eſt quidquam, hem illic eſt huic rei
caput.

ACTUS III. SCENA I.

MYSIS, SIMO, DAVUS, LESBIA, GLYCERIUM.

Mysis.

ITA pol quidem res eſt, ut dixti, Lesbia:
Fidelem haud ferme mulieri invenias virum.
SI. Ab Andriâ eſt ancilla hæc. quid narras?
DA. ita eſt.
MY. Sed hic Pamphilus, SI. quid dicit? MY. firmavit
fidem. SI. hem.
DA. Utinam aut hic ſurdus, aut hæc muta facta ſit!
MY. Nam quod peperiſſet, juſſit tolli. SI. ô Jupiter!
Quid ego audio? actum eſt, ſiquidem hæc vera prædicat.
LE. Bonum ingenium narras adoleſcentis. MY. optumum.
Sed ſequere me intrò, ne in morâ illi ſis. LE. ſequor.
DA. Quod remedium nunc huic malo inveniam? SI.
quid hoc?

Adeón'

Adeón' eſt demens? ex peregrinâ? jam ſcio: ah!
Vix tandem ſenſi ſtolidus. DA. quid hic ſenſiſſe ait?
SI. Hæc primùm adfertur jam mihi ab hôc fallacia.
Hanc ſimulant parere, quo Chremetem abſterreant.
GL. Juno Lucina, fer opem: ſerva me, obſecro!
SI. Hui, tam citó? ridiculum. poſtquam ante oſtium
Me audivit ſtare, approperat. non ſat commodè
Diviſa ſunt temporibus tibi, Dave, hæc. DA. mihín'?
SI. Num immemor es diſcipuli? DA. ego, quid narres, neſcio.
SI. Hiccine, ſi me imparatum in veris nuptiis
Adortus eſſet, quos mihi ludos redderet?
Nunc hujus periclo fit. ego in portu navigo.

SCENA SECUNDA.

LESBIA, SIMO, DAVUS.

LE. Adhuc, Archillis, quæ adſolent, quæque oportet
Signa ad ſalutem eſſe, omnia huic eſſe video.
Nunc primùm fac, iſtæc ut lavet: pòſt deinde,
Quod juſſi ei dare bibere, & quantum imperavi,
Date: mox ego huc revertor.
Per ecaſtor ſcitus puer eſt natus Pamphilo.
Deos quæſo, ut ſit ſuperſtes: quandoquidem ipſe eſt ingenio bono;
Cúmque huic veritus eſt optumæ adoleſcenti facere injuriam.
SI. Vel hoc quis non credat, qui nôrit te, abs te eſſe ortum? DA. quidnam id eſt?
SI. Non imperabat coràm, quid opus facto eſſet puerperæ:
Sed poſtquam egreſſa eſt, illis, quæ ſunt intus, clamat de viâ.
O Dave, itán' contemnor abs te? aut itáne tandem idoneus
Tibi videor eſſe, quem tam apertè fallere incipias dolis?

Digitized by Google

Saltem accuratè, ut metui videar certè, ſi reſciverim.
DA. Certè hercle nunc hic ſe ipſus fallit, haud ego. SI. edixín' tibi?
Interminatus ſum, ne faceres? num veritus? quid retulit?
Credón' tibi hoc nunc, peperiſſe hanc è Pamphilo?
DA. Teneo, quid erret: quid ego agam, habeo. SI. quid taces?
DA. Quid credas? quaſi non tibi renunciata ſint hæc ſic fore.
SI. Mihín' quiſquam? DA. eho, an tute intellexti hoc adſimulari? SI. irrideor.
DA. Renunciatum eſt: nam quî iſtæc tibi incidit ſuſpicio?
SI. Quî? quia te nôram. DA. quaſi tu dicas, factum id conſilio meo.
SI. Certè enim ſcio. DA. non ſatis me pernôſti etiam, qualis ſim, Simo.
SI. Egóne te? DA. ſed, ſi quid narrare occœpi, continuò dari
Tibi verba cenſes. SI. falſó. DA. itaque hercle nihil jam mutire audeo.
SI. Hoc ego ſcio unum, neminem peperiſſe hîc. DA. intellextín'?
Sed nihilo ſecius mox deferent puerum huc ante oſtium.
Id ego jam nunc tibi renuncio, here, futurum, ut ſis ſciens:
Ne tu hoc mihi poſteriùs dicas, Davi factum conſilio, aut dolis.
Prorſus à me opinionem hanc tuam eſſe ego amotam volo.
SI. Unde id ſcis? DA. audivi, & credo. multa concurrunt ſimul,
Quî conjecturam hanc nunc facio. jam primùm hæc ſe è Pamphilo
Gravidam dixit eſſe. inventum eſt falſum. nunc, poſtquam videt

Nuptias

Digitized by Google

Nuptias domi apparari, miſſa eſt ancilla illico
Obſtetricem accerſitum ad eam, & puerum ut adferret ſimul.
Hoc niſi fit, puerum ut tu videas, nil moventur nuptiæ.
SI. Quid ais? cùm intellexeras,
Id conſilii capere, cur non dixti extemplo Pamphilo?
DA. Quis igitur eum ab illâ abſtraxit, niſi ego? nam omnes nos quidem
Scimus, quàm miſerè hanc amârit. nunc ſibi uxorem expetit.
Poſtremò id mihi da negotî: tu tamen idem has nuptias
Perge facere ita, ut facis: & id ſpero adjuturos Deos.
SI. Immo abi intrò: ibi me opperire, &, quod parato opus eſt, para.
Non impulit me, hæc nunc omnino ut crederem.
Atque haud ſcio, an, quæ dixit, ſint vera omnia:
Sed parvi pendo. illud mihi multo maximum eſt,
Quod mihi pollicitu' eſt ipſus gnatus. nunc Chremem
Conveniam: orabo gnato uxorem. id ſi impetro,
Quid aliàs malim, quàm hodie has fieri nuptias?
Nam gnatus quod pollicitu' eſt, haud dubium eſt mihi,
Si nolit, quin eum meritò poſſim cogere.
Atque adeò in ipſo tempore eccum ipſum obviàm.

SCENA TERTIA.

SIMO, CHREMES.

SI. Jubeo Chremetem. CH. oh, teipſum quærebam. SI. & ego te. CH. optatò advenis.
Aliquot me adiere, ex te auditum qui aiebant, hodie filiam
Meam nubere tuo gnato. id viſo, túne, an illi inſaniant.
SI. Auſculta paucis, quid ego te velim; & tu, quod quæris, ſcies.
CH. Auſculto: loquere, quid velis.
SI. Per te Deos oro, & noſtram amicitiam, Chreme,
Quæ incepta à parvis cum ætate accrevit ſimul,

Pérque

Digitized by Google

Pérque unicam gnatam tuam, & gnatum meum,
Cujus tibi poteſtas ſumma ſervandi datur;
Ut me adjuves in hâc re, atque ita, utì nuptiæ
Fuerant futuræ, fiant. CH. ah, ne me obſecra:
Quaſi hoc te orando à me impetrare oporteat.
Alium eſſe cenſes nunc me, atque olim, cùm dabam?
Si in rem eſt utrique, ut fiant, accerſi jube.
Sed ſi ex eâ re plus mali eſt, quàm commodi
Utrique; id oro te, in commune ut conſulas,
Quaſi illa tua ſit, Pamphilíque ego ſim pater.
SI. Immo ita volo, itáque poſtulo ut fiat, Chreme:
Neque poſtulem abs te, nî ipſa res moneat. CH. quid eſt?
SI. Iræ ſunt inter Glycerium & gnatum. CH. audio.
SI. Ita magnæ, ut ſperem poſſe avelli. CH. fabulæ.
SI. Profectò ſic eſt. CH. ſic hercle, ut dicam tibi:
Amantium iræ, amoris integratio eſt.
SI. Hem, id te oro, ut antè eamus, dum tempus datur,
Dúmque ejus lubido occluſa eſt contumeliis;
Priuſquam harum ſcelera & lacrumæ confictæ dolis
Reducunt animum ægrotum ad miſericordiam.
Uxorem demus. ſpero conſuetudine, &
Conjugio liberali devinctum, Chreme,
Dehinc facilè ex illis ſeſe emerſurum malis.
CH. Tibi ita hoc videtur: at ego non poſſe arbitror,
Neque illum hanc perpetuò habere, neque me perpeti.
SI. Quî ſcis ergo iſtuc, niſi periclum feceris?
CH. At iſtuc periclum in filiâ fieri, grave eſt.
SI. Nempe incommoditas denique huc omnis redit;
Si eveniat, quod Dî prohibeant, diſceſſio. at
Si corrigatur, quot commoditates, vide.
Principio, amico filium reſtitueris;
Tibi generum firmum, & filiæ invenies virum.
CH. Quid iſtíc? ſi ita iſtuc animum induxti eſſe utile,
Nolo tibi ullum commodum in me claudier.
SI. Meritò te ſemper maxumi feci, Chreme.
CH. Sed quid ais? SI. quid? CH. quî ſcis eos nunc diſcordare inter ſe?

SI. Ipſu' mihi Davus, qui intimu' eſt eorum conſiliis, dixit:
Et is mihi ſuadet, nuptias, quantum queam, ut maturem.
Num, cenſes, faceret, filium niſi ſciret eadem hæc velle?
Tute adeò jam ejus audies verba. heus, evocate huc Davum.
Atque eccum, video ipſum foras exire.

SCENA QUARTA.

DAVUS, SIMO, CHREMES.

DA. Ad te ibam. SI. quidnam eſt?
DA. Cur non accerſitur? jam adveſperaſcit. SI. audin' tu illum?
Ego dudum non nil veritus ſum, Dave, abs te, ne faceres idem,
Quod volgus ſervorum ſolet, dolis ut me deluderes,
Propterea quòd amat filius. DA. egón' iſtuc facerem? SI. credidi:
Idque adeò metuens vos celavi, quod nunc dicam. DA. quid? SI. ſcies:
Nam propemodum habeo tibi jam fidem. DA. tandem agnôſti, qui ſiem.
SI. Non fuerant nuptiæ futuræ. DA. quid? non? SI. ſed eâ gratiâ
Simulavi, vos ut pertentarem. DA. quid ais? SI. ſic res eſt. DA. vide.
Nunquam iſtuc quivi ego intelligere. vah conſilium callidum!
SI. Hoc audi. ut hinc te juſſi introire, opportunè hic fit mihi obviàm.
DA. Hem, numnam periimus? SI. narro huic, quæ dudum narrâſti mihi.
DA. Quidnam audio? SI. gnatam ut det oro, vixque id exoro. DA. occidi.
SI. Hem, quid dixti? DA. optumè inquam factum. SI. nunc per hunc nulla eſt mora.

CH.

Digitized by Google

CH. Domum modò ibo: ut apparentur dicam: atque huc renuncio.

SI. Nunc te oro, Dave: quoniam ſolus mihi effeciſti has nuptias:

DA. Ego verò ſolus. SI. corrigere mihi gnatum porro enitere.

DA. Faciam hercle ſeduló. SI. potes nunc, dum animus irritatus eſt.

DA. Quieſcas. SI. age igitur: ubi nunc eſt ipſus? DA. mirum, nî domi eſt.

SI. Ibo ad eum, atque eadem hæc, quæ tibi dixi, dicam itidem illi. DA. nullus ſum.

Quid cauſæ eſt, quin hinc in piſtrinum rectâ proficiſcar viâ!
Nihil eſt preci loci relictum: jam perturbavi omnia:
Herum feſelli: in nuptias conjeci herilem filium:
Feci hodie, ut fierent, inſperante hôc, atque invito Pamphilo.
Hem aſtutias! quòd ſi quiêſſem, nihil eveniſſet mali.
Sed eccum: ipſum video: occidi:
Utinam mihi eſſet aliquid hìc, quò nunc me præcipitem darem.

SCENA QUINTA.

PAMPHILUS, DAVUS.

PA. Ubi illic ſcelus eſt, qui me perdidit? DA. perii. PA. atque hoc confiteor
Jure obtigiſſe; quandoquidem tam iners, tam nulli conſilî
Sum. ſervón' fortunas meas me commiſiſſe futili?
Ergo precium ob ſtultitiam fero: ſed inultum id nunquam à me auferet.

DA. Poſthac incolumem ſat ſcio fore me, nunc ſi evito hoc malum.

PA. Nam quid ego dicam patri? negabón' velle me, modò

Qui ſum pollicitus ducere? quâ fiduciâ id facere audeam?
Nec, quid me nunc faciam, ſcio. DA. nec de me equidem; atque id ago ſeduló.
Dicam aliquid jam inventurum, ut huic malo aliquam producam moram. PA. oh.
DA. Viſus ſum. PA. ehodum, bone vir, quid ais? vidén' me conſiliis tuis
Miſerum impeditum eſſe? DA. at jam expediam. PA. expedies? DA. certè, Pamphile.
PA. Nempe ut modó. DA. imò meliùs ſpero. PA. oh, tibi ego ut credam, furcifer?
Tu rem impeditam & perditam reſtituas? hem, quo fretu' ſum,
Qui me hodie ex tranquilliſſimâ re conjeciſti in nuptias.
An non dixi hoc eſſe futurum? DA. dixti. PA. quid meritus? DA. crucem.
Sed ſine paululùm ad me redeam: jam aliquid diſpiciam. PA. hei mihi,
Cùm non habeo ſpatium, ut de te ſumam ſupplicium, ut volo:
Namque hoc tempus, præcavere mihi me, haud te ulciſci, ſinit.

ACTUS IV. SCENA I.

CHARINUS, PAMPHILUS, DAVUS.

CHARINUS.

HOccine credibile eſt, aut memorabile,
Tanta vecordia innata cuiquam ut ſiet,
Ut malis gaudeant, atque ex incommodis
Alterius ſua comparent ut commoda? ah,
Idne eſt verum? imò id genus eſt hominum peſſumum,

Digitized by Google

In denegando modò queis pudor eſt paululùm:
Pòſt ubi jam tempus eſt promiſſa perfici,
Tum coacti neceſſariò ſe aperiunt, & timent:
Et tamen res cogit denegare. ibi
Tum impudentiſſima eorum oratio eſt:
Quis tu es? quis mihi es? cur meam tibi? heus,
Proximus ſum egomet mihi. attamen, ubi fides,
Si roges, nihil pudet. hìc, ubi opus eſt,
Non verentur: illìc, ubi nihil opus eſt, ibi verentur.
Sed quid agam? adeámne ad eum, & cum eo injuriam hanc expoſtulem?
Mala ingeram multa? atque aliquis dicat, nihil promoveris.
Multum. moleſtus certè ei fuero, atque animo morem geſſero.
PA. Charine, & me & te imprudens, niſi quid Dii reſpiciunt, perdidi.
CH. Itáne, imprudens? tandem inventa eſt cauſa: ſolviſti fidem.
PA. Quî tandem? CH. etiam nunc me ducere iſtis dictis poſtulas?
PA. Quid iſtuc eſt? CH. poſtquam me amare dixi, complacita eſt tibi.
Heu me miſerum, cùm tuum animum ex animo ſpectavi meo!
PA. Falſu' es. CH. non tibi ſatìs eſſe hòc viſum ſolidum eſt gaudium,
Niſi me lactâſſes amantem, & falsâ ſpe produceres?
Habeas. PA. habeam? ah, neſcis quantis in malis verſer miſer,
Quantáſque hic ſuis conſiliis mihi confecit ſollicitudines
Meus carnufex. CH. quid iſtuc tam mirum, de te ſi exemplum capit?
PA. Haud iſtuc dicas, ſi cognôris vel me, vel amorem meum.
CH. Scio, cum patre altercâſti dudum, & is nunc propterea tibi

Digitized by Google

Succenſet; nec te quivit hodie cogere, illam ut duceres.
PA. Imò etiam, quò tu minùs ſcis ærumnas meas,
Hæ nuptiæ non apparabantur mihi;
Nec poſtulabat nunc quiſquam uxorem dare.
CH. Scio: tu coactus tuâ voluntate es. PA. mane;
Nondum ſcis. CH. ſcio equidem illam ducturum eſſe te.
PA. Cur me enecas? hoc audi. nunquam deſtitit
Inſtare, ut dicerem, eſſe ducturum, patri:
Suadere, orare, uſque adeò, donec perpulit.
CH. Quis homo iſtuc? PA. Davos. CH. Davos? PA. Davos omnia.
CH. Quamobrem? PA. neſcio: niſi mihi Deos ſatìs
Scio fuiſſe iratos, qui auſcultaverim.
CH. Factum eſt hoc, Dave? DA. factum eſt. CH. hem; quid ais, ſcelus?
At tibi Dî dignum factis exitium duint.
Eho, dic mihi, ſi omnes hunc conjectum in nuptias
Inimici vellent, quod, nî hoc; conſilium darent?
DA. Deceptus ſum, at non defatigatus. CH. ſcio.
DA. Hâc non ſucceſſit, aliâ aggrediemur viâ:
Niſi id putas, quia primò proceſſit parum,
Non poſſe jam ad ſalutem converti hoc malum.
PA. Imò etiam: nam ſatì' credo, ſi advigilaveris,
Ex unis geminas mihi conficies nuptias.
DA. Ego, Pamphile, hoc tibi pro ſervitio debeo,
Conari manibus, pedibus, noctéſque & dies
Capitis periculum adire: dum proſim tibi.
Tuum'ſt, ſi quid præter ſpem evenit, mî ignoſcere.
Parum ſuccedit, quod ago; at facio ſeduló.
Vel melius tute reperi, me miſſum face.
PA. Cupio. reſtitue in quem me accepiſti locum.
DA. Faciam. PA. at jam hoc opus eſt. DA. hem, ſt, mane; crepuit à Glycerio oſtium.
PA. Nihil ad te. DA. quæro. PA. hem, nunccine demum?
DA. at jam hoc tibi inventum dabo.

SCENA

Digitized by Google

SCENA SECUNDA.

Myſis, Pamphilus, Charinus, Davus.

MY. Jam, ubi ubi erit, inventum tibi curabo, & mecum adductum
Tuum Pamphilum: tu modò, anime mî, noli te macerare.
PA. Myſis. MY. quid eſt? hem Pamphile, optumè mihi te offers. PA. quid eſt?
MY. Orare juſſit, ſi ſe ames, hera, jam ut ad ſeſe venias:
Videre ait te cupere. PA. vah, perii, hoc malum integraſcit.
Siccine me, atque illam operâ tuâ nunc miſeros ſollicitarier?
Nam idcirco acceſſor, nuptias quòd mî apparari ſenſit.
CH. Quibu' quidem quàm facilè poterat quieſci, ſi hic quieſſet.
DA. Age, ſi hic non inſanit ſatis ſuâ ſponte, inſtiga. MY. atque ædepol,
Ea res eſt; proptereáque nunc miſera in mœrore eſt. PA. Myſis,
Per omnes tibi adjuro Deos, nunquam eam me deſerturum:
Non, ſi capiundos mihi ſciam eſſe inimicos omnes homines.
Hanc mihi expetivi; contigit: conveniunt mores: valeant,
Qui inter nos diſcidium volunt: hanc, niſi mors, mî adimet nemo.
MY. Reſipiſco. PA. non Apollinis magi' verum, atque hoc, reſponſum eſt.
Si poterit fieri, ut ne pater per me ſtetiſſe credat,
Quò minùs hæ fierent nuptiæ, volo. ſed ſi id non poterit;
Id faciam, in proclivi quod eſt, per me ſtetiſſe ut credat.

Quis

Digitized by Google

Quis videor? CH. miſer æquè atque ego. DA. conſilium quæro. CH. fortis.
PA. Scio, quid conere. DA. hoc ego tibi profectò effectum reddam.
PA. Jam hôc opus eſt. DA. quin jam habeo. CH. quid eſt? DA. huic, non tibi, habeo; ne erres.
CH. Sat habeo. PA. quid facies, cedó? DA. dies hic mî ut ſatì' ſit, vereor,
Ad agendum: ne vacuum eſſe me nunc ad narrandum credas.
Proinde hinc vos amolimini: nam mî impedimento eſtis.
PA. Ego hanc viſam. DA. quid tu? quò hinc te agis? CH. verum vis dicam? DA. imò etiam:
Narrationis incipit mihi initium. CH. quid me fiet?
DA. Eho tu impudens, non ſatìs habes, quòd tibi dieculam addo,
Quantum huic promoveo nuptias? CH. Dave, attamen. DA. quid ergo?
CH. Ut ducam. DA. ridiculum. CH. huc face ad me venias, ſiquid poteris.
DA. Quid veniam? nihil habeo. CH. attamen, ſi quid. DA. age, veniam. CH. ſi quid,
Domi ero. DA. Tu, Myſis, dum exeo, parumper me opperire hîc.
MY. Quapropter? DA. ita facto eſt opus. MY. matura. DA. jam, inquam, hìc adero.

SCENA TERTIA.

MYSIS.

NILNE eſſe proprium cuiquam? Dî voſtram fidem!
Summum bonum eſſe heræ putabam hunc Pamphilum,
Amicum, amatorem, virum, in quovis loco
Paratum: verùm ex eo nunc miſera quem capit
Dolorem? facilè hìc plus mali eſt, quàm illìc boni.
Sed Davus exit. mî homo, quid iſtuc, obſecro, eſt?
Quò portas puerum?

SCENA

Digitized by Google

SCENA QUARTA.

DAVUS, MYSIS.

DA. Myſis, nunc opus eſt tuâ
Mihi ad hanc rem expromptâ memoriâ atque aſtutiâ.
MY. Quidnam incepturus? DA. accipe à me hunc ocyùs,
Atque ante noſtram januam appone. MY. obſecro, 731
Humíne? DA. ex arâ hinc ſume verbenas tibi,
Atque eas ſubſterne. MY. quamobrem id tute non facis?
DA. Quia, ſi fortè opu' ſit ad herum jurandum mihi
Non appoſuiſſe, ut liquidò poſſim. MY. intelligo. 735
Nova nunc religio in te iſtæc inceſſit. cedó.
DA. Move ocyùs te, ut, quid agam, porrò intelligas.
Proh Jupiter! MY. quid? DA. ſponſæ pater intervenit.
Repudio quod conſilium primùm intenderam.
MY. Neſcio quid narres. DA. ego quoque hinc ab dexterâ
Venire me adſimulabo. tu, ut ſubſervias 741
Orationi, utcunque opu' ſit, verbis, vide.
MY. Ego quid agas, nihil intelligo: ſed, ſi quid eſt,
Quod mea opera opus ſit vobis, aut tu plùs vides,
Manebo, ne quid voſtrum remorer commodum. 745

SCENA QUINTA.

CHREMES, MYSIS, DAVUS.

CH. Revertor, poſtquam, quæ opus fuere ad nuptias
Gnatæ, paravi, ut jubeam accerſi. ſed quid hoc?
Puer hercle eſt. mulier, tún' appoſuiſti hunc? MY. ubi
Illic eſt? CH. non mihi reſpondes? MY. hem, nuſquam eſt. væ miſeræ mihi; 749
Reliquit me homo, atque abiit. DA. Di voſtram fidem,
Quid turbæ eſt apud forum? quid illic hominum litigant?
Tum annona cara eſt. quid dicam aliud, neſcio.
MY. Cur tu, obſecro, hìc me ſolam? DA. hem, quæ hæc eſt fabula?

C Eho,

Digitized by Google

Eho, Myſis, puer hic unde eſt? quíſve huc attulit?
MY. Satín' ſanus es, qui me id rogites? DA. quem ego igitur rogem,
Qui hìc neminem alium videam? CH. miror, unde ſit.
DA. Dicturán' quod rogo? MY. au. DA. concede ad dexteram.
MY. Deliras. non tute ipſe? DA. verbum ſi mihi
Unum, præterquam quod te rogo, faxis, cave.
MY. Malè dicis. DA. unde eſt? dic claré. MY. à nobis. DA. ha ha hæ.
Mirum verò, impudenter mulier ſi facit.
CH. Ab Andriâ eſt ancilla hæc, quantum intelligo.
DA. Adeón' videmur vobis eſſe idonei,
In quibus ſic illudatis? CH. veni in tempore.
DA. Propera adeò puerum tollere hinc ab januâ.
Mane: cave quóquam ex iſtôc exceſſis loco.
MY. Dii te eradicent: ita me miſeram territas.
DA. Tibi ego dico, an non? MY. quid vis? DA. at etiam rogas?
Cedò, cujum puerum hìc appoſuiſti, dic mihi.
MY. Tu neſcis? DA. mitte id, quod ſcio: dic, quod rogo.
MY. Veſtri. DA. cujus veſtri? MY. Pamphili. DA. hem, quid Pamphili?
MY. Eho, an non eſt? CH. rectè ego ſemper fugi has nuptias.
DA. O facinus animadvertendum! MY. quid clamitas?
DA. Quémne ego herì vidi ad vos adferri veſperi?
MY. O hominem audacem! DA. verum. vidi Cantharam
Subfarcinatam. MY. Diis pol habeo gratias,
Cùm in pariundo aliquot adfuerunt liberæ.
DA. Næ illa illum haud novit, cujus causâ hæc incipit.
Chremes, ſi poſitum puerum ante ædes viderit,
Suam gnatam non dabit: tanto hercle magìs dabit.
CH. Non hercle faciet. DA. nunc adeò, ut tu ſis ſciens,
Nî puerum tollis, jamjam ego hunc mediam in viam
Provolvam, téque ibidem pervolvam in luto.
MY. Tu pol, homo, non es ſobrius. DA. fallacia

Alia

Alia aliam trudit, jam ſuſurrari audio,
Civem Atticam eſſe hanc. CH. hem. DA. coactus legibus
Eam uxorem ducet. MY. au, obſecro, an non civis eſt?
CH. Jocularium in malum inſciens penè incidi.
DA. Quis hìc loquitur? ô Chreme, per tempus advenis:
Auſculta. CH. audivi jam omnia. DA. ánne tu omnia?
CH. Audivi, inquam, à principio. DA. audiſtin' obſecro? hem
Scelera: hanc jam oportet in cruciatum hinc abripi.
Hic ille eſt: non te credas Davum ludere.
MY. Me miſeram: nihil pol falſi dixi, mî ſenex.
CH. Novi omnem rem. eſt Simo intus? DA. eſt.
MY. Ne me attingas, ſceleſte. ſi pol Glycerio non omnia hæc.
DA. Eho inepta, neſcis quid ſit actum. MY. quî ſciam?
DA. Hic ſocer eſt. alio pacto haud poterat fieri,
Ut ſciret hæc, quæ volumus. MY. hem, prædiceres.
DA. Paulum intereſſe cenſes, ex animo omnia,
Ut fert natura, facias, an de induſtriâ?

SCENA SEXTA.

CRITO, MYSIS, DAVUS.

CR. In hâc habitaſſe plateâ dictum eſt Chryſidem,
Quæ ſeſe inhoneſtè optavit parere hìc divitias
Potiùs, quàm in patriâ honeſtè pauper vivere:
Ejus morte ea ad me lege redierunt bona.
Sed quos perconter, video. ſalvete. MY. obſecro,
Quem video? eſtne hic Crito, ſobrinus Chryſidis?
Is eſt. CR. ô Myſis, ſalve. MY. ſalvos ſis, Crito.
CR. Itan' Chryſis? hem. MY. nos quidem pol miſeras perdidit.
CR. Quid vos? quo pacto híc? ſatí'ne rectè? MY. nóſne? ſic
Ut quimus, aiunt; quando, ut volumus, non licet.
CR. Quid Glycerium? jam hìc ſuos parentes reperit?

Digitized by Google

MY. Utinam. CR. an nondum etiam? haud auſpicatò huc me appuli:
Nam pol, ſi id ſciſſem, nunquam huc tetuliſſem pedem:
Semper enim dicta eſt ejus hæc atque habita eſt ſoror:
Quæ illius fuerunt, poſſidet. nunc, me hoſpitem
Lites ſequi, quàm hic mihi ſit facile atque utile,
Aliorum exempla commonent. ſimul arbitror,
Jam eſſe aliquem amicum, & defenſorem ei: nam ferè
Grandiuſcula jam profecta eſt illinc. clamitent,
Me ſycophantam hæreditatem perſequi,
Mendicum. tum, ipſam deſpoliare non libet.
MY. O optume hoſpes, pol, Crito, antiquum obtines.
CR. Duc me ad eam, quando huc veni, ut videam. MY. maxumè.
DA. Sequar hos: nolo me in tempore hôc videat ſenex.

ACTUS V. SCENA I.

CHREMES, SIMO.

CHREMES.

SAti' jam, ſati', Simo, ſpectata erga te amicitia eſt mea:
Sati' pericli cœpi adire: orandi jam finem face.
Dum ſtudeo obſequi tibi, penè illuſi vitam filiæ.
SI. Imò enim nunc quàm maxumè abs te oro atque poſtulo, Chreme,
Ut beneficium, verbis initum dudum, nunc re comprobes.
CH. Vide quàm iniquus ſis præ ſtudio: dum efficias id quod cupis,
Neque modum benignitatis, neque quid me ores, cogitas:

Nam

Digitized by Google

Nam ſi cogites, remittas jam me onerare injuriis.
SI. Quibus? CH. ah rogitas? perpuliſti me, ut homini adoleſcentulo,
In alio occupato amore, abhorrenti ab re uxoriâ
Filiam darem in ſeditionem, atque incertas nuptias;
Ejus labore atque ejus dolore gnato ut medicarer tuo.
Impetrâſti: incepi, dum res tetulit: nunc non fert: feras.
Illam hinc civem eſſe ajunt: puer eſt natus: nos miſſos face.
SI. Per ego te Deos oro, ut ne illis animum inducas credere,
Quibus id maxumè utile eſt, illum eſſe quàm deterrimum.
Nuptiarum gratiâ hæc ſunt ficta atque incepta omnia.
Ubi ea cauſa, quamobrem hæc faciunt, erit adempta his, deſinent.
CH. Erras. cum Davo egomet vidi jurgantem ancillam. SI. ſcio. CH. at
Vero voltu; cùm, ibi me adeſſe, neuter dum præſenſerat.
SI. Credo; & id facturas, Davus dudum prædixit mihi:
Et neſcio quid tibi ſum oblitus hodie ac volui dicere.

SCENA SECUNDA.

DAVUS, CHREMES, SIMO, DROMO.

DA. Animo jam nunc otioſo eſſe impero, CH. hem Davom tibi.
SI. Unde egreditur? DA. meo præſidio, atque hoſpitis. SI. quid illud mali eſt?
DA. Ego commodiorem hominem, adventum, tempus, non vidi. SI. ſcelus,
Quemnam hic laudat? DA. omnis res eſt jam in vado. SI. ceſſo alloqui?
DA. Herus eſt: quid agam? SI. ô ſalve, bone vir. DA. hem Simo, ô noſter Chremes.
Omnia apparata jam ſunt intus. CH. curâſti probè.
DA. Ubi voles, accerſe. SI. bene ſanè. id enimvero hinc nunc abeſt.

Digitized by Google

Etiam tu hoc reſpondes, quid iſtìc tibi negotî eſt? DA. mihín? SI. ita.
DA. Mihíne? SI. tibi ergo. DA. modò introii. SI. quaſi ego, quàm dudum, rogem.
DA. Cum tuo gnato unà. SI. ánne eſt intus Pamphilus? crucior miſer.
Eho, non tu dixti eſſe inter eos inimicitias, carnufex?
DA. Sunt. SI. cur igitur hìc eſt? CH. quid illum cenſes? cum illâ litigat.
DA. Immo verò indignum, Chreme, jam facinus faxo ex me audias.
Neſcio qui ſenex modò venit: ellum, confidens, catus:
Cùm faciem videas, videtur eſſe quantivis precî:
Triſtis ſeveritas ineſt in voltu, atque in verbis fides.
SI. Quidnam apportas? DA. nil equidem, niſi quod illum audivi dicere,
SI. Quid ait tandem? DA. Glycerium ſe ſcire civem eſſe Atticam.
SI. Hem Dromo, Dromo. DA. quid eſt? SI. Dromo. DA. audi. SI. verbum ſi addideris. Dromo.
DA. Audi obſecro. DR. quid vis? SI. ſublimem hunc intrò rape, quantùm potes.
DR. Quem? SI. Davom. DA. quamobrem? SI. quia lubet. rape, inquam. DA. quid feci? SI. rape.
DA. Si quidquam mentitum invenies, occidito. SI. nihil audio.
Ego jam te commotum reddam. DA. tamen etſi hoc verum eſt? SI. tamen.
Cura adſervandum vinctum: atque audín'? quadrupedem conſtringito.
Age, nunc jam ego pol hodie, ſi vivo, tibi
Oſtendam, herum quid ſit pericli fallere, &
Illi, patrem. CH. ah, ne ſævi tantopere. SI. ô Chreme,
Pietatem gnati! nónne te miſeret mei?
Tantum laborem capere ob talem filium?
Age, Pamphile: exi, Pamphile: ecquid te pudet?

Digitized by Google

SCENA TERTIA.

PAMPHILUS, SIMO, CHREMES.

PA. Quis me volt? perii, pater eſt. SI. quid ais, omnium? CH. ah!
Rem potiùs ipſam dic, ac mitte malè loqui.
SI. Quaſi quidquam in hunc jam gravius dici poſſiet.
Ain' tandem? civis Glycerium eſt? PA. ita prædicant.
SI. Ita prædicant? ingentem confidentiam!
Num cogitat, quid dicat? num facti piget?
Num ejus color pudoris ſignum uſquam indicat?
Adeón' impotenti eſſe animo, ut præter civium
Morem, atque legem, & ſui voluntatem patris,
Tamen hanc habere cupiat cum ſummo probro?
PA. Me miſerum! SI. hem, modóne id demum ſenſti, Pamphile?
Olim iſtuc, olim, cùm ita animum induxti tuum,
Quod cuperes, aliquo pacto efficiundum tibi,
Eodem die iſtuc verbum verè in te accidit.
Sed quid ago? cur me excrucio? cur me macero?
Cur meam ſenectam hujus ſollicito amentiâ? an
Pro hujus ego ut peccatis ſupplicium ſufferam?
Immo habeat, valeat, vivat cum illâ. PA. mî pater.
SI. Quid, mî pater? quaſi tu hujus indigeas patris.
Domus, uxor, liberi inventi, invito patre:
Adducti, qui illam civem hinc dicant. viceris.
PA. Pater, licétne pauca? SI. quid dices mihi?
CH. Tamen, Simo, audi. SI. ego audiam? quid audiam, Chreme? CH. at tandem dicat ſine. SI. age, dicat; ſino.
PA. Ego me amare hanc fateor. ſi id peccare eſt, fateor id quoque.
Tibi pater me dedo. quidvis oneris impone: impera.
Vis me uxorem ducere? hanc amittere? ut potero, feram.
Hoc modò te obſecro, ut ne credas à me adlegatum hunc ſenem.

Sine me expurgem, atque illum huc coràm adducam.
SI. adducas? PA. ſine, pater.
CH. Æquum poſtulat: da veniam. PA. ſine te hoc exorem. SI. ſino.
Quidvis cupio, dum ne ab hôc me falli comperiar, Chreme.
CH. Pro peccato magno paulum ſupplicii ſatìs eſt patri.

SCENA QUARTA.

CRITO, CHREMES, SIMO, PAMPHILUS.

CR. Mitte orare, una harum quævis cauſa me, ut faciam, monet:
Vel tu, vel quòd verum eſt, vel quòd ipſi cupio Glycerio.
CH. Andrium ego Critonem video? certè is eſt. CR. ſalvos ſis, Chreme.
CH. Quid tu Athenas inſolens? CR. evenit. ſed hiccine eſt Simo?
CH. Hic eſt. SI. mén' quæris? eho, tu Glycerium hinc civem eſſe ais?
CR. Tu negas? SI. itáne huc paratus advenis? CR. quare? SI. rogas?
Túne impune hæc facias? túne hìc homines adoleſcentulos,
Imperitos rerum, eductos liberè, in fraudem illicis?
Sollicitando, & pollicitando eorum animos lactas? CR. ſanún' es?
SI. Ac meretricios amores nuptiis conglutinas?
PA. Perii: metuo ut ſubſtet hoſpes. CH. ſi, Simo, hunc nôris ſatìs,
Non ita arbitrere. bonus eſt hic vir. SI. hic vir ſit bonus?
Itáne adtemperatè venit hodie in ipſis nuptiis,
Ut veniret antehac nunquam? eſt verò huic credendum, Chreme?

PA. Nì

Digitized by Google

PA. Nî metuam patrem, habeo pro illâ re, illum quod moneam probé.
SI. Sycophanta. CR. hem. CH. ſic, Crito, eſt hic; mitte. CR. videat, qui ſiet.
Si mihi pergit, quæ volt, dicere: ea, quæ non volt, audiet.
Ego iſtæc moveo, aut curo? non tu tuum malum æquo animo feres?
Nam, ego quæ dico, vera, an falſa audieris, jam ſciri poteſt.
Atticus quidam olim navi fractâ ad Andrum ejectus eſt,
Et iſtæc unà parva virgo. tum ille egens fortè applicat
Primùm ad Chryſidis patrem ſe. SI. fabulam incœptat. CH. ſine.
CR. Itáne verò obturbat? CH. perge. CR. tum is mihî cognatus fuit,
Qui eum recepit. ibi ego audivi ex illo, ſeſe eſſe Atticum.
Is ibi mortuus eſt. CH. ejus nomen? CR. nomen tam citò tibi? Phania. CH. hem,
Perii. CR. verùm hercle opinor fuiſſe Phaniam. hoc certò ſcio,
Rhamnuſium ſe aiebat eſſe. CH. ô Jupiter! CR. eadem hæc, Chreme,
Multi alii in Andro tum audivère. CH. utinam id ſit quod ſpero. eho, dic mihi,
Quid eam tum? ſuámne eſſe aiebat? CR. non. CH. cujam igitur? CR. fratris filiam.
CH. Certè mea eſt. CR. quid ais? SI. quid tu? quid ais? PA. arrige aures, Pamphile.
SI. Quî credis? CH. Phania ille frater meus fuit. SI. nôram, & ſcio.
CH. Is hinc bellum fugiens, méque in Aſiam perſequens, proficiſcitur.
Tum illam hìc relinquere eſt veritus. poſtilla nunc primùm audio,

Digitized by Google

Quid illo ſit factum. PA. vix ſum apud me: ita animus commotus eſt metu,
Spe, gaudio, mirando hôc tanto, tam repentino bono.
SI. Næ iſtam multimodis tuam inveniri gaudeo. PA. credo, pater.
CH. At mihi unus ſcrupulus etiam reſtat, qui me malè habet. PA. dignus es,
Cum tuâ religione, odio. nodum in ſcirpo quæris.
CR. quid iſtud eſt?
CH. Nomen non convenit. CR. fuit hercle aliud huic parvæ. CH. quod, Crito?
Numquid meminiſti? CR. id quæro. PA. egóne hujus memoriam patiar meæ
Voluptati obſtare, cùm ego poſſim in hâc re medicari mihi?
Non patiar. heus Chreme: quod quæris, Paſibula eſt.
CR. ipſa eſt. CH. ea eſt.
PA. Ex ipsâ millies audivi. SI. omnes nos gaudere hoc, Chreme,
Te credo credere. CH. ita me Dii ament, credo. PA. quid reſtat, pater?
SI. Jamdudum res reduxit me ipſa in gratiam. PA. ô lepidum patrem!
De uxore ita, ut poſſedi, nihil mutat Chremes. CH. cauſa optuma eſt.
Niſi quid pater aliud ait. PA. nempe. SI. ſcilicet.
CH. dos, Pamphile, eſt
Decem talenta. PA. accipio. CH. propero ad filiam. eho mecum, Crito:
Nam illam me credo haud nôſſe. SI. cur non illam huc transferri jubes?
PA. Rectè admones. Davo ego iſtuc dedam jam negotî. SI. non poteſt.
PA. Quî? SI. quia habet aliud magis ex ſeſe, & majus.
PA. quidnam? SI. vinctus eſt.
PA. Pater, non rectè vinctus eſt. SI. haud ita juſſi.
PA. jube ſolvi, obſecro.

SI. Age,

SI. Age, fiat. PA. at matura. SI. eo intró. PA. ô fauſtum & felicem diem!

SCENA QUINTA.

Charinus, Pamphilus.

CH. Proviſo, quid agat Pamphilus: atque eccum. PA. aliquis forſan me putet
Non hoc putare verum: at mihi nunc ſic eſſe hoc verum lubet.
Ego vitam Deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror,
Quòd voluptates eorum propriæ ſunt. nam mihi immortalitas
Parta eſt, ſi nulla huic ægritudo gaudio interceſſerit.
Sed quem ego potiſſimum exoptem nunc mihi, cui hæc narrem, dari?
CH. Quid illud gaudî eſt? PA. Davom video. nemo eſt, quem mallem, omnium:
Nam hunc ſcio mea ſolidè ſolum gaviſurum gaudia.

SCENA SEXTA.

Davus, Pamphilus, Charinus.

DA. Pamphilus ubinam hic eſt? PA. Dave. DA. quis homo'ſt? PA. ego ſum. DA. ô Pamphile.
PA. Neſcis, quid mihi obtigerit. DA. certè: ſed, quid mihi obtigerit, ſcio.
PA. Et quidem ego. DA. more hominum evenit, ut quod ſim nactus mali,
Priùs reſciſceres tu, quàm ego, tibi quod evenit boni.
PA. Mea Glycerium ſuos parentes reperit. DA. ô factum bene.
CH. Hem. PA. pater amicus ſummus nobis. DA. quis? PA. Chremes. DA. narras probé.
PA. Nec mora ulla eſt, quin jam uxorem ducam. CH. num ille ſomniat

Ea,

Digitized by Google

Ea, quæ vigilans voluit? PA. tum de puero, Dave? DA. ah, deſine:
Solus eſt, quem diligunt Dî. CH. ſalvus ſum, ſi hæc vera ſunt.
Conloquar. PA. quis homo eſt? Charine, in tempore ipſo mî advenis.
CH. Bene factum. PA. hem, audîſti? CH. omnia. age, me in tuis ſecundis reſpice.
Tuus eſt nunc Chremes. facturum, quæ voles, ſcio eſſe omnia.
PA. Memini: atque adeò longum eſt, nos illum exſpectare, dum exeat.
Sequere hàc me intus ad Glycerium nunc. tu, Dave, abi domum,
Properè accerſe, hinc qui auferant eam. quid ſtas? quid ceſſas? DA. eo.
Ne exſpectetis, dum exeant huc: intus deſpondebitur:
Intus tranſigetur, ſi quid eſt, quod reſtet. Plaudite.

CALLIOPIUS RECENSUI.

Digitized by Google

PUB. TERENTII

EUNUCHUS.

ACTA LUDIS MEGALENSIBUS, L. POSTUMIO ALBINO, L. CORNELIO MERULA ÆDILIBUS CURULIBUS. EGERE L. AMBIVIUS TURPIO, L. ATTILIUS PRÆNESTINUS. MODULAVIT FLACCUS CLAUDII, TIBIIS DUABUS DEXTRIS. GRÆCA MENANDRU. ACTA II. M. VALERIO, C. FANNIO COSS.

PERSONÆ.

PROLOGUS.

PHÆDRIA adoleſcens.

PARMENO ſervus.

THAIS meretrix.

GNATHO paraſitus.

CHÆREA adoleſcens.

THRASO miles.

PYTHIAS ancilla.

CHREMES adoleſcens ruſticus.

ANTIPHO adoleſcens.

DORIAS ancilla.

DORUS eunuchus.

SANGA ſervus.

SOPHRONA nutrix.

LACHES ſenex.

Perſonæ Mutæ.

SIMALIO, DONAX, SYRISCUS } militis ſervi.

PAMPHILA adoleſcentula.

Digitized by Google

ARGUMENTUM,

C. SULPICIO APOLLINARI AUCTORE.

SORORE M *falſò dictitatam Thaïdis,*
Id ipſum ignorans, miles advexit Thraſo,
Ipsique donat. erat hæc civis Attica.
Eidem Eunuchum quem emerat, tradi jubet
Thaidis amator Phædria, at rus ipſe abit,
Thraſoni oratus biduum concederet.
Ephebus frater Phædriæ, puellulam
Cùm deperiret dono miſſam Thaïdi,
Ornatu Eunuchi induitur: ſuadet Parmeno:
Introiit: vitiat virginem. ſed Atticus
Civis repertus frater ejus, conlocat
Vitiatam ephebo: Phædriam exorat Thraſo.

Digitized by Google

P. TERENTII

EUNUCHUS.

PROLOGUS.

SI quiſquam eſt, qui placere ſe ſtudeat bonis
Quàm plurimis, & minimè multos lædere;
In his poëta hic nomen profitetur ſuum.
Tum ſi quis eſt, qui dictum in ſe inclementiùs
Exiſtimavit eſſe, ſic exiſtimet,
Reſponſum, non dictum eſſe, quia læſit prior,
Qui bene vertendo, & eaſdem ſcribendo malè, ex
Græcis bonis Latinas fecit non bonas.
Idem Menandri Phaſma nunc nuper dedit,
Atque in Theſauro ſcripſit, cauſam dicere
Priùs unde petitur, aurum quare ſit ſuum,
Quàm illic, qui petit, unde is ſit theſaurus ſibi,
Aut unde in patrium monumentum pervenerit.
Dehinc ne fruſtretur ipſe ſe, aut ſic cogitet;
Defunctus jam ſum, nihil eſt quod dicat mihi.
Is ſic erret, moneo, & deſinat laceſſere:

Habeo

Digitized by Google

Habeo alia multa, quæ nunc condonabitur:
Quæ proferentur pòſt, ſi perget lædere
Ita, ut facere inſtituit. nunc quam acturi ſumus
Menandri Eunuchum, poſtquam ædiles emerunt,
Perfecit, ſibi ut inſpiciundi eſſet copia.
Magiſtratus cùm ibi adeſſet, occepta eſt agi.
Exclamat, furem, non poëtam fabulam
Dediſſe, & nil dediſſe verborum tamen:
Colacem eſſe Nævî, & Plauti veterem fabulam:
Paraſiti perſonam indè ablatam, & militis.
Si id eſt peccatum, peccatum imprudentiâ eſt
Poëtæ, non qui furtum facere ſtuduerit.
Id ita eſſe, vos jam judicare poteritis.
Colax Menandri eſt: in eâ eſt paraſitus Colax,
Et Miles glorioſus: eas ſe non negat
Perſonas tranſtuliſſe in Eunuchum ſuam
Ex Græcâ: ſed eas fabulas factas priùs
Latinas ſcîſſe ſeſe, id verò pernegat.
Quòd ſi perſonis îſdem uti aliis non licet:
Quî magi' licet currentes ſervos ſcribere,
Bonas matronas facere, meretrices malas,
Paraſitum edacem, glorioſum militem,
Puerum ſupponi, falli per ſervum ſenem,
Amare, odiſſe, ſuſpicari? denique
Nullum eſt jam dictum, quod non ſit dictum priús.
Quare æquum eſt vos cognoſcere, atque ignoſcere,
Quæ veteres factitârunt, ſi faciunt novi.
Date operam, & cum ſilentio animadvortite,
[illegible] noſcatis, quid ſibi Eunuchus velit.

CTUS

ACTUS I. SCENA I.

PHÆDRIA, PARMENO.

PHÆDRIA.

QUID igitur faciam? non eam? ne nunc quidem,
Cùm accerſor ultro? an potiùs ita me comparem,
Non perpeti meretricum contumelias?
Excluſit, revocat. redeam? non, ſi me obſecret.
PA. Siquidem hercle poſſis, nil prius, neque fortius:
Verùm ſi incipies, neque perficies gnaviter,
Atque, ubi pati non poteris, cùm nemo expetet,
Infectâ pace, ultro ad eum venies, indicans
Te amare, & ferre non poſſe; actum eſt, ilicet,
Periîſti: eludet, ubi te victum ſenſerit.
PH. Proin tu, dum eſt tempus, etiam atque etiam cogita.
PA. Here, quæ res in ſe neque conſilium neque modum
Habet ullum, eam conſilio regere non potes.
In amore hæc omnia inſunt vitia, injuriæ,
Suſpiciones, inimicitiæ, induciæ,
Bellum, pax rurſum. incerta hæc ſi tu poſtules
Ratione certa facere, nihilo plus agas,
Quàm ſi des operam, ut cum ratione inſanias.
Et quod nunc tute tecum iratus cogitas:
Egóne illam? quæ illum? quæ me? quæ non? ſine modó:
Mori me malim: ſentiet qui vir ſiem.
Hæc verba unâ mehercle falsâ lacrumulâ,
Quam, oculos terendo miſerè, vix vi expreſſerit,
Reſtinguet; & te ultro accuſabit: & ei dabis

Ultro

Ultro ſupplicium. PH. indignum facinus! nunc ego &
Illam ſceleſtam eſſe, & me miſerum ſentio:
Et tædet: & amore ardeo: & prudens, ſciens,
Vivus, vidénſque pereo: nec, quid agam, ſcio.
PA. Quid agas? niſi ut te redimas captum quàm queas
Minimo: ſi nequeas paululo, at quanti queas:
Et ne te afflictes. PH. itáne ſuades? PA. ſi ſapis:
Neque, præterquam quas ipſe amor moleſtias
Habet, addas: & illas, quas habet, rectè feras.
Sed ecca ipſa egreditur, noſtri fundi calamitas:
Nam quod nos capere oportet, hæc intercipit.

SCENA SECUNDA.

THAIS, PHÆDRIA, PARMENO.

TH. Miſeram me! vereor ne illud graviùs Phædria
Tulerit; néve aliorſum, atque ego feci, acceperit,
Quòd herì intromiſſus non eſt. PH. totus, Parmeno,
Tremo horreóque, poſtquam aſpexi hanc. PA. bono animo es:
Accede ad ignem hunc, jam caleſces plùs ſatis.
TH. Quis hìc loquitur? hem, tun' hìc eras, mî Phædria?
Quid hìc ſtabas? cur non rectà introibas? PA. cæterùm
De excluſione verbum nullum. TH. quid taces?
PH. Sanè quia verò hæ mihi patent ſemper fores,
Aut quia ſum apud te primus. TH. miſſa iſtæc face.
PH. Quid, miſſa? ô Thais, Thais, utinam eſſet mihi
Pars æqua amoris tecum; ac pariter fieret,
Ut aut hoc tibi doleret itidem, ut mihi dolet;
Aut ego iſtuc abs te factum nihili penderem.
TH. Ne crucia te, obſecro, anime mî, Phædria.
Non pol, quò quenquam plùs amem, aut plùs diligam,
Eò feci: ſed ita erat res: faciundum fuit.
PA. Credo, ut fit, miſera præ amore excluſiſti hunc foras.
TH. Siccine agis, Parmeno? age, ſed, huc quâ gratiâ

Digitized by Google

Te accerſi juſſi, auſculta. PH. fiat. TH. dic mihi
Hoc primùm, potin' eſt hic tacere? PA. egóne? optumé.
Verùm heus tu, lege hâc tibi meam adſtringo fidem:
Quæ vera audivi, taceo, & contineo optumè:
Sin falſum, aut vanum, aut fictum eſt, continuò palàm eſt.
Plenus rimarum ſum, hàc atque illàc perfluo.
Proin tu, taceri ſi vis, vera dicito.
TH. Samia mihi mater fuit: ea habitabat Rhodi.
PA. Poteſt taceri hoc. TH. ibi tum matri parvolam
Puellam dono quidam mercator dedit,
Ex Atticâ hinc abreptam. PH. civémne? TH. arbitror:
Certum non ſcimus: matris nomen & patris
Dicebat ipſa: patriam & ſigna cætera
Neque ſcibat, neque per ætatem etiam potuerat.
Mercator hoc addebat, è prædonibus,
Unde emerat, ſe audîſſe, abreptam è Sunio.
Mater ubi accepit, cœpit ſtudioſè omnia
Docere, educere, ita utì ſi eſſet filia.
Sororem plerique eſſe credebant meam.
Ego cum illo, quocum tum uno rem habebam, hoſpite
Abii huc, qui mihi reliquit hæc, quæ habeo, omnia.
PA. Utrumque hoc falſum eſt: effluet. TH. quî iſtuc? PA. quia
Neque tu uno eras contenta, neque ſolus dedit:
Nam hic quoque bonam magnámque partem ad te áttulit.
TH. Ita eſt, ſed ſine me pervenire, quò volo.
Interea miles, qui me amare occœperat,
In Cariam eſt profectus. te interea loci
Cognovi. tute ſcis, poſtilla quàm intumum
Habeam te, & mea conſilia ut tibi credam omnia.
PH. Ne hoc quidem tacebit Parmeno. PA. oh, dubiúmne id eſt?
TH. Hoc agite, amabó. mater mea illìc mortua eſt
Nuper. ejus frater aliquantum ad rem eſt avidior.
Is ubi hanc formâ videt honeſtâ virginem,

Et fidibus ſcire, precium ſperans, illico
Producit, vendit. fortè fortunâ adfuit
Hic meus amicus: emit eam dono mihi,
Imprudens harum rerum ignarúſque omnium.
Is venit: poſtquam ſenſit me tecum quoque
Rem habere, fingit cauſas, ne det, ſedulò:
Ait, ſi fidem habeat, ſe iri præpoſitum tibi
Apud me, ac non id metuat, ne, ubi eam acceperim,
Seſe relinquam, velle ſe illam mihi dare;
Verùm id vereri. ſed, ego quantum ſuſpicor,
Ad virginem animum adjecit. PH. etiamne amplius?
TH. Nil: nam quæſivi. nunc ego eam, mî Phædria,
Multæ ſunt cauſæ, quamobrem cupiam abducere.
Primùm, quòd ſoror eſt dicta: præterea, ut ſuis
Reſtituam ac reddam. ſola ſum; habeo hìc neminem,
Neque amicum, neque cognatum. quamobrem, Phædria,
Cupio aliquos parere amicos beneficio meo.
Id, amabò, adjuta me, quo id fiat faciliús.
Sine illum priores partes hoſce aliquot dies
Apud me habere. nihil reſpondes? PH. peſſuma!
Egón' quidquam cum iſtis factis tibi reſpondeam?
PA. Eu noſter! laudo. tandem perdoluit: vir es.
PH. Haud ego neſcîbam quorſum tu ires. parvola
Hinc eſt abrepta: eduxit mater pro ſuâ:
Soror eſt dicta: cupio abducere, ut reddam ſuis.
Nempe omnia hæc nunc verba huc redeunt denique:
Ego excludor, ille recipitur. quâ gratiâ,
Niſi illum plùs amas, quàm me, & iſtam nunc times,
Quæ advecta eſt, ne illum talem præripiat tibi?
TH. Ego id timeo? PH. quid te ergo aliud ſollicitat, cedó?
Num ſolus ille dona dat? nuncubi meam
Benignitatem ſenſiſti in te claudier?
Nónne, ubi mihi dixti cupere te ex Æthiopiâ
Ancillam, relictis rebus omnibus
Quæſivi? porrò eunuchum dixti velle te,
Quia ſolæ utuntur his reginæ. reperi.
Herì minas viginti pro ambobus dedi:

Tamen

Digitized by Google

Tamen contemtus abs te, hæc habui in memoriâ:
Ob hæc facta abs te ſpernor. TH. quid iſtuc, Phædria?
Quanquam illam cupio abducere, atque hâc re arbitror
Id fieri poſſe maxumè; verùm tamen,
Potiùs quàm te inimicum habeam, faciam utì juſſeris.
PH. Utinam iſtuc verbum ex animo ac verè diceres,
Potiùs quàm te inimicum habeam! ſi iſtuc crederem
Sincerè dici, quidvis poſſem perpeti.
PA. Labaſcit, victus uno verbo, quàm citó!
TH. Ego non ex animo miſera dico? quam joco
Rem voluiſti à me tandem, quin perfeceris?
Ego impetrare nequeo hoc abs te, biduum
Saltem ut concedas ſolum. PH. Siquidem biduum.
Verùm ne fiant iſti viginti dies.
TH. Profectò non plus biduum, aut. PH. aut? nihil [moror.
TH. Non fiet. hoc modò ſine te exorem. PH. ſcilicet
Faciundum eſt, quod vis. TH. meritò te amo. bene facis.
PH. Rus ibo: ibi hoc me macerabo biduum:
Ita facere certum eſt: mos gerundu' eſt Thaidi.
Tu, Parmeno, huc fac illi adducantur. PA. maxumé.
PH. In hoc biduum, Thais, vale. TH. mî Phædria,
Et tu. numquid vis aliud? PH. egóne quid velim?
Cum milite iſto præſens, abſens ut ſies:
Dies noctéſque me ames: me deſideres:
Me ſomnies: me exſpectes: de me cogites:
Me ſperes: me te oblectes: mecum tota ſis:
Meus fac ſis poſtremò animus, quando ego ſum tuus.
TH. Me miſeram! forſitan hic mihi parum habeat fidem,
Atque ex aliarum ingeniis nunc me judicet.
Ego pol, quæ mihi ſum conſcia, hoc certò ſcio,
Neque me finxiſſe falſi quidquam, neque meo
Cordi eſſe quenquam cariorem hôc Phædriâ:
Et quidquid hujus feci, cauſâ virginis
Feci: nam me ejus fratrem ſpero propemodum
Jam reperiſſe, adoleſcentem adeò nobilem: &
Is hodie venturum ad me conſtituit domum.
Concedam hinc intrò, atque expectabo, dum venit.

Digitized by Google

ACTUS II. SCENA I.

PHÆDRIA, PARMENO.

PHÆDRIA.

HAC ita, ut juſſi, deducantur iſti. PA. faciam. PH. at diligenter.
PA. Fiet. PH. at maturé. PA. fiet. PH. ſatín' hoc mandatum eſt tibi?
PA. Ah, rogitare? quaſi difficile ſiet. utinam
Tam aliquid facilè invenire poſſis, Phædria,
Hoc quàm peribit. PA. ego quoque unà pereo, quod mî eſt carius.
Ne iſtuc tam iniquo patiare animo. PA. minimè: quin
Effectum dabo. ſed numquid aliud imperas?
PH. Munus noſtrum ornato verbis, quod poteris: &
Iſtum æmulum, quod poteris, ab eâ pellito.
PA. Au, memini, tametſi nullus moneas. PH. ego rus ibo, atque ibi manebo.
PA. Cenſeo. PH. ſed heus tu. PA. quid vis? PH. cenſén' poſſe me obfirmare &
Perpeti, ne redeam interea? PA. téne? non hercle arbitror:
Nam aut jam revertere, aut mox noctu te adigent horſum inſomnia.
PH. Opus faciam, ut defatiger uſque, ingratiis ut dormiam.
PA. Vigilabis laſſus: hoc plus facies. PH. ah, nil dicis, Parmeno.
Ejiciunda hercle hæc mollities animi. nimis me indulgeo.
Tandem ego non illâ caream, ſi ſit opus, vel totum triduum? PA. hui!

Univorſum

Univorſum triduum! vide quid agas. PH. ſtat ſententia.
PA. Dii boni! quid hoc morbi eſt? adeón' homines immutarier
Ex amore, ut non cognoſcas eundem eſſe? hôc nemo fuit
Minùs ineptus, magìs ſeverus quiſquam, nec magìs continens.
Sed quis hic eſt, qui huc pergit? at, hic quidem eſt paraſitus Gnatho
Militis. ducit ſecum unà virginem dono huic: PAR. papæ,
Facie honeſtâ. mirum, ni ego me turpiter hodie hic dabo.
Cum meo decrepito hôc eunucho. hæc ſuperat ipſam Thaidem.

SCENA SECUNDA.

GNATHO, PARMENO.

GN. Dii immortales! homini homo quid præſtat! * ſtulto intelligens
Quid intereſt! hoc adeò ex hâc re venit in mentem mihi:
Conveni hodie adveniens quendam mei loci hinc atque ordinis,
Hominem haud impurum, itidem patria qui abligurierat bona.
Video ſentum, ſqualidum, ægrum, pannis anniſque obſitum,
Quid iſtuc, inquam, ornati eſt? Quoniam miſer, quod habui, perdidi,
Hem, quò redactus ſum! omnes noti me atque amici deſerunt.
Hìc ego illum contemſi præ me: Quìd, homo, inquam, ignaviſſime,
Itáne parâſti te, ut ſpes nulla reliqua in te ſiet tibi?
Simul conſilium cum re amîſti? viden' me ex eodem ortum loco?
Qui color, nitor, veſtitus, quæ habitudo eſt corporis?

Omnia habeo, neque quidquam habeo: nil cùm e[illegible] nil deſit tamen.
At ego infelix neque ridiculus eſſe, neque plagas p[illegible]
Poſſum. Quid? tu his rebus credis fieri? totâ erras viâ.
Olim iſti fuit generi quondam quæſtus apud ſæclum prius.
Hoc novum eſt aucupium: [illegible] adeò hanc primus inveni viam.
Eſt genus hom[illegible], qui eſſe primos ſe omnium rerum vol[illegible]
[illegible] ſunt. hos conſector. híſce ego non paro me ut rideant,
Sed eis ultro arrideo, & eorum ingenia admiror ſimul:
Quidquid dicunt, laudo: id rurſum ſi negant, laudo id quoque:
Negat quis? nego: ait? aio: poſtremò, imperavi egomet mihi,
Omnia aſſentari. is quæſtus nunc eſt multo uberrimus.
PA. Scitum hercle hominem! hic homines prorſum ex ſtultis inſanos facit.
GN. Dum hæc loquimur, interea loci ad macellum ubi advenimus,
Concurrunt læti mî obviàm cupedinarii omnes,
Cetarii, lanii, coqui, fartores, piſcatores, aucupes,
Quibus, & re ſalvâ & perditâ profueram & proſum ſæpe:
Salutant: ad cœnam vocant: adventum gratulantur.
Ille ubi miſer, famelicus, videt me eſſe tanto honore,
Et tam facilè victum quærere; ibi homo cœpit me obſecrare,
Ut ſibi liceret diſcere id de me. ſectari juſſi,
Si potis eſt; tanquam philoſophorum habent diſciplinæ ex ipſis
Vocabula, paraſiti itidem ut Gnathonici vocentur.
PA. Vidén', otium & cibus quid facit alienus? GN. ſed ego ceſſo
Ad Thaidem hanc deducere, & rogare ad cœnam ut veniat.

Digitized by Google

Sed Parmenonem ante oſtium Thaidis triſtem video,
Rivalis ſervum. ſalva res eſt: nimirum hic homines frigent.
Nebulonem hunc certum eſt ludere. PA. híce hôc munere arbitrantur
Suam Thaidem eſſe. GN. Plurimâ ſalute Parmenonem
Summum ſuum impertit Gnatho. quid agitur? PA. ſtatur. GN. video:
Numquidnam hìc, quod nolis, vides? PA. te. GN. credo. at numquid aliud?
PA. Quî dum? GN. quia triſti' es. PA. níhil equidem. GN. ne ſis. ſed quid videtur
Hoc tibi mancupium? PA. non malum hercle. GN. uro hominem. PA. ut falſus animi eſt!
GN. Quàm hoc munus gratum Thaidi arbitrare eſſe? PA. hoc nunc dicis,
Ejectos hinc nos. omnium rerum, heus, viciſſitudo eſt.
GN. Sex ego te totos, Parmeno, hos menſes quietum reddam;
Ne ſurſum, deorſum curſites; néve uſque ad lucem vigiles.
Ecquid beo te? PA. mén'? papæ! GN. ſic ſoleo amicos. PA. laudo.
GN. Detineo te: fortaſſe tu profectus aliò fueras.
PA. Nuſquam. GN. tum tu igitur paululum da mihi operæ: fac admittar
Ad illam. PA. age, modò nunc tibi patent fores hæ, quia iſtam ducis.
GN. Numquem evocari hinc vis foras? PA. ſine biduum hoc prætereat;
Qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus,
Næ tu iſtas, faxo, calcibus ſæpe inſultabis fruſtra.
GN. Etiam nunc hìc ſtas, Parmeno? eho, numnam hìc relictus cuſtos,
Ne quis fortè internuncius clàm à milite ad iſtam curſitet?

Digitized by Google

PA. Facetè dictum! mira verò, militi quæ placeant!
Sed video herilem filium minorem huc advenire.
Miror, quî ex Piræeo abierit: nam ibi cuſtos publicè eſt nunc.
Non temere eſt: & properans venit: neſcio quid circumſpectat.

SCENA TERTIA.

CHÆREA, PARMENO.

CH. Occidi.
Neque virgo eſt uſquam, neque ego, qui illam è conſpectu amiſi meo.
Ubi quæram? ubi inveſtigem? quem percontor? quam inſiſtam viam?
Incertus ſum: una hæc ſpes eſt; ubi ubi eſt, diu celari non poteſt.
O faciem pulchram! deleo omnes dehinc ex animo mulieres:
Tædet quotidianarum harum formarum. PA. ecce autem alterum;
Neſcio quid de amore loquitur. ô infortunatum ſenem!
Hic verò eſt, qui ſi occœperit, ludum jocúmque dices
Fuiſſe illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit.
CH. Ut illum Dî Deæque ſenium perdant, qui me hodie remoratus eſt;
Méque adeò, qui reſtiterim: tum autem qui illum flocci fecerim.
Sed eccum Parmenonem. ſalve. PA. quid tu es triſtis, quidve alacris?
Unde is? CH. egóne? neſcio hercle, neque unde eam, neque quorſum eam:
Ita prorſus ſum oblitus mei.
PA. Quî, quæſo? CH. amo. PA. ehem! CH. nunc, Parmeno, te oſtendes, qui vir ſies.
Scis te mihi ſæpe pollicitum eſſe: Chærea, aliquid inveni

Modò,

Digitized by Google

Modò, quod ames: in eâ re utilitatem ego faciam ut cognoſcas meam:
Cùm in cellulam ad te patris penum omnem congerebam clanculúm.
PA. Age, inepte. CH. hoc hercle factum eſt. fac ſis nunc promiſſa appareant,
Sive adeò digna res eſt, ubi tu nervos intendas tuos.
Haud ſimilis virgo eſt virginum noſtrarum: quas matres ſtudent
Demiſſis humeris eſſe, vincto pectore, ut gracilæ ſient.
Si qua eſt habitior paulo, pugilem eſſe aiunt: deducunt cibum:
Tametſi bona eſt natura, reddunt curaturâ junceas:
Itaque ergo amantur. PA. quid tua iſtæc? CH. novâ figura oris. PA. papæ!
CH. Color verus, corpus ſolidum, & ſucci plenum. PA. anni? CH. ſedecim.
PA. Flos ipſe. CH. hanc tu mihi vi, clàm, precariò,
Fac tradas: meâ nil refert, dum potiar modó.
PA. Quid, virgo cuja eſt? CH. neſcio hercle. PA. unde eſt? CH. tantundem. PA. ubi habitat?
CH. Ne id quidem. PA. ubi vidiſti? CH. in viâ. PA. quâ ratione amiſiſti?
CH. Id equidem adveniens mecum ſtomachabar modò:
Neque ego quemquam hominem eſſe arbitror, cui magìs bonæ
Felicitates omnes adverſæ ſient.
PA. Quid hoc ſceleris eſt? CH. perii. PA. quid factum eſt? CH. rogas?
Patris cognatum atque æqualem Archidemidem
Noſtín'? PA. quidni? CH. is, dum ſequor hanc, fit mihi obviam.
PA. Incommodè hercle. CH. imò enimvero infeliciter:
Nam incommoda alia ſunt dicenda, Parmeno.
Illum, liquet mihi dejerare, his menſibus
Sex, ſeptem prorſum non vidiſſe proxumis,
Niſi nunc, cùm minimè vellem, miniméque opus fuit.

Digitized by Google

Eho, nónne hoc monſtri ſimile eſt? quid ais? PA. maxumé.
CH. Continuò accurrit ad me, quàm longè quidem,
Incurvus, tremulus, labiis demiſſis, gemens:
Heus, heus, tibi dico, Chærea, inquit. Reſtiti.
Scín' quid ego te volebam? Dic. Cras eſt mihi
Judicium. Quid tum? Ut diligenter nuncies
Patri, advocatus manè mihi eſſe ut meminerit.
Dum hæc loquitur, abiit hora. rogo, numquid velit.
Rectè, inquit. Abeo. cùm huc reſpicio ad virginem,
Illa ſeſe interea commodùm huc advorterat
In noſtram hanc plateam. PA. mirum, ni hanc dicit, modò
Huic quæ data eſt dono. CH. huc cùm advenio, nulla erat.
PA. Comites ſecuti ſcilicet ſunt virginem?
CH. Verùm, paraſitus cum ancillâ. PA. ipſa eſt: ilicet,
Deſine, jam conclamatum eſt. CH. alias res agis.
PA. iſtuc equidem ago. CH. nôſtín' quæ ſit? dic mihi: aut
Vidiſtín'? PA. vidi, novi: ſcio, quò abducta ſit.
CH. Eho, Parmeno mî, nôſtín'? PA. novi. CH. & ſcis, ubi ſiet?
PA. Huc deducta eſt ad meretricem Thaidem: ei dono data eſt.
CH. Quis is eſt tam potens cum tanto munere hôc? PA. miles Thraſo
Phædriæ rivalis. CH. duras partes fratris prædicas.
PA. Imò enim, ſi ſcias, quod donum huic dono contrà comparet,
Tum magìs id dicas. CH. quodnam, quæſo, hercle? PA. eunuchum. CH. illúmne, obſecro,
Inhoneſtum hominem, quem mercatus eſt herì, ſenem, mulierem?
PA. Iſtunc ipſum. CH. homo quatietur certè cum dono foras,

Sed

Sed iſtam Thaidem non ſcivi nobis vicinam. PA. haud diu eſt.
CH. Perii. nunquámne etiam me illam vidiſſe? ehodum, dic mihi,
Eſtne, ut fertur, forma? PA. ſané. CH. at nihil ad noſtram hanc. PA. alia res eſt.
CH. Obſecro te hercle, Parmeno, fac, ut potiar. PA. faciam ſedulò, ac
Dabo operam, adjuvabo. numquid me aliud? CH. quò nunc is? PA. domum,
Ut mancipia hæc, ita ut juſſit frater, deducam ad Thaidem.
CH. O fortunatum iſtum eunuchum, qui quidem in hanc detur domum!
PA. Quid ita? CH. rogitas? ſummâ formâ ſemper conſervam domi
Videbit, conloquetur, aderit unà in unis ædibus,
Cibum nonnunquam capiet cum eâ, interdum proptèr dormiet.
PA. Quid, ſi nunc tute fortunatus fias? CH. quâ re, Parmeno?
Reſponde. PA. capias tu illiu' veſtem. CH. veſtem? quid tum poſtea?
PA. Pro illo te deducam. CH. audio. PA. te illum eſſe dicam. CH. intelligo.
PA. Tu illis fruare commodis, quibus tu illum dicebas modò:
Cibum unà capias, adſis, tangas, ludas, proptèr dormias:
Quandoquidem illarum neque quiſquam te novit, neque ſcit, qui ſies.
Præterea forma, ætas ipſa eſt, facilè ut te pro eunucho probes.
CH. Dixiſti pulchre: nunquam vidi melius conſilium dari.
Age, eamus intrò nunc jam: orna me, abduc, duc, quantum potes.

PA. Quid agis? jocabar equidem. CH. garris. PA. perii, quid ego egi miſer!
Quò trudis? perculeris jam tu me! tibi equidem dico, mane.
CH. Eamus. PA. pergín'? CH. certum eſt. PA. vide, ne nimium calidum hoc ſit modó.
CH. Non eſt profectó. ſine. PA. at enim iſtæc in me cudetur faba. ah,
Flagitium facimus! CH. an id flagitium eſt, ſi in domum meretriciam
Deducar, & illis crucibus, quæ nos, noſtrámque adoleſcentiam
Habent deſpicatam, & quæ nos ſemper omnibus cruciant modis,
Nunc referam gratiam, atque eas itidem fallam, ut ab illis fallimur?
An potius hæc pati? æquum eſt fieri, ut à me ludatur dolis.
Quod qui reſcierint, culpent: illud meritò factum omnes putent.
PA. Quid iſtuc? ſi certum eſt facere, facias. verùm ne pòſt conferas
Culpam in me. CH. non faciam. PA. jubéſne? CH. jubeo, imò cogo, atque impero.
PA. Nunquam defugiam auctoritatem. ſequere. CH. Dii vortant bene.

Digitized by Google

ACTUS III. SCENA I.

THRASO, GNATHO, PARMENO.

THRASO.

Magnas verò agere gratias Thais mihi?
GN. Ingentes. TH. ain' tu, læta eſt? GN. non tam ipſo quidem
Dono, quàm abs te datum eſſe: id verò ſeriò
Triumphat. PA. huc proviſo, ut, ubi tempus ſiet,
Deducam. ſed eccum militem. TH. eſt iſtuc datum
Profectò mihi, ut grata ſint, quæ facio, omnia.
GN. Advorti hercle animum. TH. vel rex ſemper maxumas
Mihi agebat, quidquid feceram: aliis non item.
GN. Labore alieno magno partam gloriam
Verbis ſæpe in ſe tranſmovet, qui habet ſalem;
Qui in te eſt. TH. habes. GN. rex te ergo in oculis, TH. ſcilicet.
GN. Geſtare. TH. verùm, credere omnem exercitum,
Conſilia. GN. mirum. TH. tum ſicubi eum ſatietas
Hominum, aut negotí ſi quando odium ceperat,
Requieſcere ubi volebat, quaſi: nôſtin'? GN. ſcio.
Quaſi ubi illam exſpueret miſeriam ex animo. TH. tenes.
Tum me convivam ſolum abducebat ſibi. GN. hui!
Regem elegantem narras. TH. imò ſic homo
Eſt perpaucorum hominum. GN. imò nullorum, arbitror,
Si tecum vivit. TH. invidere omnes mihi,
Mordere clanculùm: ego non flocci pendere:
Illi invidere miſeré. verùm unus tamen

Impenſè, elephantis quem Indicis præfecerat.
Is ubi moleſtus magìs eſt, Quæſo, inquam, Strato,
Eóne es ferox, quia habes imperium in belluas?
GN. Pulchre mehercle dictum, & ſapienter. papæ!
Jugulâras hominem. quid ille? TH. mutus illico.
GN. Quidni eſſet? PA. Dî voſtram fidem! hominem perditum,
Miſerúmque; & illum ſacrilegum! TH. quid? illud, Gnatho,
Quo pacto Rhodium tetigerim in convivio,
Nunquam tibi dixi? GN. nunquam: ſed narra, obſecro.
Plùs millies jam audivi. TH. unà in convivio
Erat hic, quem dico, Rhodius adoleſcentulus:
Fortè habui ſcortum: cœpit ad id alludere,
Et me irridere. Quid agis, inquam, homo impudens?
Lepus tute es, & pulpamentum quæris. GN. ha, ha, hæ.
TH. Quid eſt? GN. facetè, lepidè, lautè, nihil ſupra.
Tuúmne, obſecro te, hoc dictum erat? vetu' credidi.
TH. Audieras? GN. ſæpe; & fertur in primis. TH. meum eſt.
GN. Dolet dictum imprudenti adoleſcenti, & libero.
PA. At te Dî perdant. GN. quid ille, quæſo? TH. perditus.
Riſu omnes, qui aderant, emoriri. denique
Metuebant omnes jam me. GN. non injuriâ.
TH. Sed heus tu, purgón' ego me de iſtâc Thaidi,
Quòd eam me amare ſuſpicata eſt? GN. nihil minus:
Imò magìs auge ſuſpicionem. TH. cur? GN. rogas?
Scín'? ſi quando illa mentionem Phædriæ
Facit, aut ſi laudat, te ut malè urat; TH. ſentio.
GN. Id ut ne fiat, hæc res ſola eſt remedio.
Ubi nominabit Phædriam, tu Pamphilam
Continuó. ſi quando illa dicet, Phædriam
Intromittamus comiſſatum; Pamphilam
Cantatum provocemus. ſi laudabit hæc

Illius

Illius formam; tu hujus contrà. denique
Par pro pari referto, quod eam mordeat.
TH. Siquidem me amaret, tum iſtuc prodeſſet, Gnatho.
GN. Quando illud, quod tu das, exſpectat, atque amat,
Jamdudum te amat: jamdudum illi facile fit,
Quod doleat. metuet ſemper, quem ipſa nunc capit
Fructum, ne quando iratus tu aliò conferas.
TH. Bene dixti. at mihi iſtuc non in mentem venerat.
GN. Ridiculum: non enim cogitâras. cæterùm,
Idem hoc tute meliùs quanto inveniſſes, Thraſo!

SCENA SECUNDA.

THAIS, THRASO, PARMENO, GNATHO, PYTHIAS.

THA. Audire vocem viſa ſum modò militis:
Atque eccum. ſalve, mî Thraſo. THR. ô Thais mea,
Meum ſuavium, quid agitur? ecquid nos amas
De fidicinâ iſtâc? PA. quàm venuſté! quod dedit
Principium adveniens! THA. plurimùm merito tuo.
GN. Eamus ergo ad cœnam: quid ſtas? PA. hem alterum:
Ex homine hunc natum dicas. THA. ubi vis, non moror.
PA. Adibo, atque adſimulabo, quaſi nunc exeam.
Iturán', Thais, quopiam es? THA. ehem, Parmeno,
Bene pol feciſti: hodie itura. PA. quó? THA. quid? hunc non vides?
PA. Video, & me tædet. ubi vis, dona adſunt tibi
A Phædriâ. THR. quid ſtamus? cur non imus hinc?
PA. Quæſo hercle ut liceat, pace quod fiat tuâ,
Dare huic quæ volumus, convenire & conloqui.
THR. Perpulchra credo dona, haud noſtris ſimilia.
PA. Res indicabit. heus, jubete iſtos foras
Exire, quos juſſi. ocyùs procede tu huc.
Ex Æthiopiâ eſt uſque hæc. THR. hìc ſunt tres minæ.

GN. Vix. PA. ubi tu es, Dore? accede huc. hem eunuchum tibi:
Quàm liberali facie, quàm ætate integrâ!
THA. Ita me Dii ament, honeſtus. PA. quid tu ais, Gnatho?
Numquid habes, quod contemnas? quid tu autem, Thraſo?
Tacent: ſatìs laudant. fac periclum in literis,
Fac in palæſtrâ, in muſicis. quæ liberum
Scire æquom eſt adoleſcentem, ſolertem dabo.
THR. Ego illum eunuchum, ſi opu' ſiet, vel ſobrius.
PA. Atque hæc qui miſit, non ſibi ſoli poſtulat
Te vivere, & ſuâ causâ excludi cæteros:
Neque pugnas narrat, neque cicatrices ſuas
Oſtentat, neque tibi obſtat: quod quidam facit.
Verùm, ubi moleſtum non erit, ubi tu voles,
Ubi tempus tibi erit, ſat habet, ſi tum recipitur.
THR. Apparet ſervom hunc eſſe domini pauperis,
Miſeríque. GN. nam hercle nemo poſſet, ſat ſcio,
Qui haberet quî pararet alium, hunc perpeti.
PA. Tace tu, quem ego eſſe infra infimos omnes puto
Homines. nam, qui huic animum aſſentari induxeris,
E flammâ petere te cibum poſſe arbitror.
THR. Jámne imus? THA. hos priùs introducam, &, quæ volo,
Simul imperabo. poſtea, continuò exeo.
THR. Ego hinc abeo: tu iſtam opperire. PA. haud convenit,
Unà cum amicâ ire imperatorem in viâ.
THR. Quid tibi ego multa dicam? domini ſimilis es.
GN. Ha, ha, hæ. THR. quid rides? GN. iſtuc, quod dixti modò:
Et illud de Rhodio dictum in mentem venit.
Sed Thais exit. THR. abi, præcurre, ut ſint domi
Parata. GN. fiat. THA. diligenter, Pythias,
Fac cures, ſi Chremes huc fortè advenerit,
Ut ores, primùm ut maneat: ſi id non commodum eſt,
Ut

Digitized by Google

Ut redeat: ſi id non poterit, ad me adducito.
PY. Ita faciam. THA. quid? quid aliud volui dicere?
Hem, curate iſtam diligenter virginem.
Domi adſitis, facite. THR. eamus. THA. vos me ſequimini.

SCENA TERTIA.

CHREMES, PYTHIAS.

CH. Profectò, quanto magi' magiſque cogito,
Nimirum dabit hæc Thais mihi magnum malum:
Ita me video ab eâ aſtutè labefactarier.
Jam tum, cùm primùm juſſit me ad ſe accerſier
(Roget quis, quid tibi cum illâ? ne nôram quidem)
Ubi veni, cauſam, ut ibi manerem, reperit:
Ait rem divinam feciſſe, & rem ſeriam
Velle agere mecum. jam tum erat ſuſpicio,
Dolo malo hæc fieri omnia. ipſa accumbere
Mecum, mihi ſeſe dare, ſermonem quærere.
Ubi friget, huc evaſit, quàm pridem pater
Mihi & mater mortui eſſent. dico, jam diu.
Rus Sunii ecquod habeam, & quàm longè à mari.
Credo ei placere hoc: ſperat ſe à me avellere.
Poſtremò, ecqua indè parva periiſſet ſoror;
Ecquis cum eâ unà; quid habuiſſet, cùm periit;
Ecquis eam poſſet noſcere. hæc cur quæritet?
Niſi ſi illa fortè, quæ olim periit parvola
Soror, hanc ſe intendit eſſe, ut eſt audacia.
Verùm ea, ſi vivit, annos nata eſt ſedecim,
Non major: Thais, ego quàm ſum, majuſcula eſt.
Miſit porrò orare, ut venirem, ſeriò.
Aut dicat quid volt, aut moleſta ne ſiet.
Non hercle veniam tertiò. heus, heus; ecquis hic?
Ego ſum Chremes. PY. ô capitulum lepidiſſimum!
CH. Dico ego mî inſidias fieri? PY. Thais maxumo
Te orabat opere, ut cras redires. CH. rus eo.
PY. Fac, amabò. CH. non poſſum, inquam. PY. at apud nos hìc mane,

Dum

Dum redeat ipſa. CH. nihil minus. PY. cur, mi Chremes?
CH. Malam in rem hinc ibis. PY. ſi iſtuc ita certum eſt tibi,
Amabò, ut illuc tranſeas, ubi illa eſt. CH. eo.
PY. Abi, Dorias, citò hunc deduce ad militem.

SCENA QUARTA.

ANTIPHO.

HERI aliquot adoleſcentuli coiimus in Piræeum,
In hunc diem ut de ſymbolis eſſemus. Chæream ei rei
Præfecimus: dati annuli: locus, tempus conſtitutum eſt.
Præterit tempus: quo in loco dictum eſt, parati nihil eſt.
Homo ipſe nuſquam eſt: neque ſcio, quid dicam, aut quid conjectem.
Nunc mihi hoc negotî cæteri dedere, ut illum quæram.
Ibo ad eum; viſam, ſi domi eſt. quiſnam hinc à Thaide exit?
Is eſt, an non eſt? ipſus eſt. quid hoc hominis eſt? qui hic ornatus eſt?
Quid illud mali eſt? nequeo ſatìs mirari, neque conjicere.
Niſi quicquid eſt, procul hinc libet priù', quid ſit, ſciſcitari.

SCENA QUINTA.

CHÆREA, ANTIPHO.

CH. Num quis hìc eſt? nemo eſt. num quis hinc me ſequitur? nemo homo eſt.
Jámne erumpere hoc licet mihi gaudium? proh Jupiter!
Nunc eſt profectò, interfici cùm perpeti me poſſum,
Ne hoc gaudium contaminet vita ægritudine aliquâ.

Digitized by Google

Sed neminémne curioſum intervenire nunc mihi,
Qui me ſequatur, quoquò eam, rogitando obtundat, enecet,
Quid geſtiam, aut quid lætus ſim, quò pergam, unde emergam, ubi ſiem
Veſtitum hunc nactus, quid mihi quæram, ſanus ſim ánne inſaniam?
AN. Adibo, atque ab eo gratiam hanc, quam video velle, inibo.
Chærea, quid eſt quod ſic geſtis? quid ſibi hic veſtitus quærit?
Quid eſt, quod lætus ſis? quid tibi vis? ſatí' ne ſanus? quid me
Aſpectas? quid taces? CH. ô feſtus dies hominis! amice,
Salve: nemo eſt omnium, quem ego magìs nunc cuperem quàm te.
AN. Narra iſtuc, quæſo, quid ſiet. CH. imò ego te obſecro hercle, ut audias.
Nôſtin' hanc, quam frater amat? AN. novi: nempe, opinor, Thaidem.
CH. Iſtam ipſam. AN. ſic commemineram. CH. quædam hodie eſt ei dono data
Virgo: quid ego ejus tibi nunc faciem prædicem, aut laudem, Antipho,
Cùm ipſum me nôris, quàm elegans formarum ſpectator ſiem?
In hâc commotus ſum. AN. aín' tu? CH. primam dices, ſcio, ſi videris.
Quid multa verba? amare cœpi. fortè fortunâ domi
Quidam erat eunuchus, quem mercatus fuerat frater Thaidi:
Neque is deductus etiam tum ad eam. ſummonuit me Parmeno
Ibi ſervus, quod ego arripui. AN. quid id eſt? CH. tace ſis, citiùs audies.
Ut veſtem cum illo mutem, & pro illo jubeam me illuc deducier.

AN. Pro

AN. Pro eunuchón'? CH. ſic eſt. AN. quid ex eâ re tandem ut caperes commodi?
CH. Rogas? viderem, audirem, eſſem unà, quâcum cupiebam, Antipho.
Num parva cauſa, aut parva ratio eſt? traditus ſum mulieri.
Illa illico, ubi me accepit, læta verò ad ſe abducit domum,
Commendat virginem. AN. cui? tibine? CH. mihi. AN. ſatis tutò tamen.
CH. Edicit, ne vir quiſquam ad eam adeat; & mihi, ne abſcedam, imperat,
In interiore parte ut maneam ſolus cum ſolâ. adnuo,
Terram intuens modeſté. AN. miſer. CH. Ego, inquit, ad cœnam hinc eo:
Abducit ſecum ancillas: paucæ, quæ circùm illam eſſent, manent
Novitiæ puellæ. continuò hæc adornant ut lavet.
Adhortor, properent. dum apparatur, virgo in conclavi ſedet,
Suſpectans tabulam quandam pictam, ubi inerat pictura hæc, Jovem
Quo pacto Danaæ miſiſſe aiunt quondam in gremium imbrem aureum.
Egomet quoque id ſpectare cœpi. & quia conſimilem luſerat
Jam olim ille ludum, impendiò magìs animus gaudebat mihi,
Deum ſeſe in hominem convertiſſe, atque per alienas tegulas
Veniſſe clanculùm per impluvium, fucum factum mulieri.
At quem Deum? Qui templa cœli ſumma ſonitu concutit.
Ego humuncio hoc non facerem? ego verò illud feci, ac lubens.
Dum hæc mecum reputo, accerſitur lavatum interea virgo,

It,

It, lavit, redit: deinde eam in lectum illæ conlocant.
Sto exſpectans, ſi quid mihi imperent. venit una; Heus tu, inquit, Dore,
Cape hoc flabellum, ventulum huic ſic facito, dum lavamur.
Ubi nos laverimus, ſi voles, lavato. accipio triſtis.
AN. Tum equidem iſtuc os tuum impudens videre nimiùm vellem,
Qui eſſet ſtatus, flabellum tenere te aſinum tantum!
CH. Vix elocuta eſt hoc, foras ſimul omnes proruunt ſe;
Abeunt lavatum, perſtrepunt, ita ut fit, domini ubi abſunt.
Interea ſomnus virginem opprimit. ego limis ſpecto
Sic per flabellum clanculùm; ſimul alia circumſpecto,
Satín' explorata ſint. video eſſe: peſſulum oſtio obdo.
AN. Quid tum? CH. quid? quid tum, fatue? AN. fateor. CH. an ego occaſionem
Mihi oſtentatam tantam, tam brevem, tam optatam, tam inſperatam,
Amitterem? tum pol ego is eſſem verè, qui aſſimulabar.
AN. Sanè, hercle, ut dicis. ſed interim de ſymbolis quid actum eſt?
CH. Paratum eſt. AN. frugi es. ubi? domín'? CH. imò apud libertum Diſcum.
AN. Perlongè eſt: ſed tanto ocyùs properemus. muta veſtem.
CH. Ubi mutem? perii: nam domo exſulo nunc. metuo fratrem,
Ne intus ſit: porrò autem, pater ne rure redierit jam.
AN. Eamus ad me: ibi proximum eſt, ubi mutes. CH. rectè dicis.
Eamus: & de iſtâc ſimul, quo pacto porrò poſſim
Potiri, conſilium volo capere unà tecum. AN. fiat.

ACTUS

ACTUS IV. SCENA I.

DORIAS.

ITA me Dii ament, quantùm ego illum vidi, non nihil timeo miſera,
Ne quam ille hodie inſanus turbam faciat, aut vim Thaidi.
Nam poſtquam iſte advenit Chremes, adoleſcens frater virginis:
Militem rogat, ut eum admitti jubeat. ille continuò iraſci,
Neque negare audere. Thais porrò inſtare, ut hominem invitet.
Id faciebat retinendi illius causâ: quia, illa quæ cupiebat
De ſorore ejus indicare, ad eam rem tempus non erat.
Invitat triſtis: manſit. ibi illa cum illo ſermonem occipit.
Miles verò ſibi putare adductum ante oculos æmulum:
Voluit facere contrà huic ægre: Heus, inquit, puer, Pamphilam
Arceſſe, ut delectet hic nos. illa exclamat, Minimè gentium.
In convivium illam? miles tendere. indè ad jurgium.
Interea aurum ſibi clàm mulier demit, dat mihi ut auferam.
Hoc eſt ſigni, ubi primùm poterit, ſe illinc ſubducet, ſcio.

SCENA SECUNDA.

PHÆDRIA.

DUM rus eo, cœpi egomet mecum inter vias,
Ita ut fit, ubi quid in animo eſt moleſtiæ,

Digitized by Google

Aliam rem ex aliâ cogitare, & ea omnia in
Pejorem partem. quid opu'eſt verbis? dum hæc puto,
Præterii imprudens villam. longè jam abieram,
Cùm ſenſi. redeo rurſum, malè verò me habens.
Ubi ad ipſum veni divorticulum, conſtiti:
Occœpi mecum cogitare; hem, biduum hìc
Manendum eſt ſoli ſinè illâ? quid tum poſtea?
Nihil eſt. quid? nihil? ſi non tangendi copia eſt,
Eho, ne videndi quidem erit? ſi illud non licet,
Saltem hoc licebit. certè, extremâ lineâ
Amare, haud nihil eſt. villam prætereo ſciens.
Sed quid hoc, quòd timida ſubito egreditur Pythias?

SCENA TERTIA.

PYTHIAS, PHÆDRIA, DORIAS.

PY. Ubi ego illum ſceleroſum miſera atque impium inveniam? aut ubi quæram?
Hoccine tam audax facinus facere eſſe auſum? perii.
PH. hoc quid ſit, vereor.
PY. Quin etiam inſuper ſcelu', poſtquam ludificatu' eſt virginem,
Veſtem omnem miſeræ diſcidit, tum ipſam capillo conſcidit.
PH. Hem. PY. qui nunc ſi detur mihi,
Ut ego unguibus facilè illi in oculos involem veneſico!
PH. Neſcio quid profectò, abſente nobis, turbatum eſt domi.
Adibo. quid iſtuc? quid feſtinas? aut quem quæris, Pythias?
PY. Ehem Phædria, egón' quem quæram? i hinc, quò dignu' es, cum donis tuis
Tam lepidis. PH. quid iſtuc eſt rei?
PY. Rogas me? eunuchum quem dediſti nobis, quas turbas dedit!
Virginem, quam heræ dono dederat miles, vitiavit.
PH. quid ais?

PY. Perii

PY. Perii. PH. temulenta es. PY. utinam ſic ſint, qui mihi malè voluñt.
DO. Au, obſecro, mea Pythias, quid iſtucnam monſtri fuit?
PH. Inſanis: quî iſtuc facere eunuchus potuit? PY. illum neſcio
Qui fuerit: hoc, quod fecit, res ipſa indicat.
Virgo ipſa lacrumat, neque, cùm rogites quid ſit, audet dicere.
Ille autem bonus vir nuſquam apparet. etiam hoc miſera ſuſpicor,
Aliquid domo abeuntem abſtuliſſe. PH. nequeo mirari ſatìs,
Quò ille abire ignavos poſſet longiùs, niſi ſi domum
Fortè ad nos rediit. PY. viſe amabò, num ſit. PH. jam faxo, ſcies.
DO. Perii, obſecro. tam infandum facinus, mea tu, ne audivi quidem.
PY. At pol ego amatores mulierum eſſe audieram eos maxumos,
Sed nihil poteſſe: verùm miſeræ non in mentem venerat:
Nam illum aliquò concluſiſſem, neque illi commiſiſſem virginem.

SCENA QUARTA.

PHÆDRIA, EUNUCHUS, PYTHIAS, DORIAS.

PH. Exi foras, ſceleſte: at etiam reſtitas,
Fugitive? prodi, malè conciliate. EU. obſecro. PH. oh,
Illud vide, os ut ſibi diſtorſit carnufex!
Quid huc reditio eſt? quid veſtis mutatio?
Quid narras? paulùm ſi ceſsâſſem, Pythias,
Domi non offendiſſem: ita jam adornârat fugam.
PY. Habéſne hominem, amabó? PH. quidni? PY. ô factum bene!
DO. Iſtuc pol verò bene. PY. ubi eſt? PH. rogitas? non vides?

PY. Vi-

Digitized by Google

PY. Videam, obſecro, quem? PH. hunc ſcilicet. PY. quis hic eſt homo?
PH. Qui ad vos deductus hodie eſt. PY. hunc oculis ſuis
Noſtrarum nunquam quiſquam vidit, Phædria.
PH. Non vidit? PY. an tu hunc credidiſti eſſe, obſecro,
Ad nos deductum? PH. namque alium habui neminem. PY. au!
Ne comparandus hic quidem ad illum eſt. ille erat
Honeſtâ facie, & liberali. PH. ita viſus eſt
Dudum, quia variâ veſte exornatus fuit:
Nunc tibi videtur fœdus, quia illam non habet.
PY. Tace, obſecro: quaſi verò paulum interſiet.
Ad nos deductus hodie eſt adoleſcentulus,
Quem tu videre verò velles, Phædria.
Hic eſt vetus, vietus, veternoſus, ſenex,
Colore muſtelino. PH. hem, quæ hæc eſt fabula?
Eò redigis me, ut, quid egerim, egomet neſciam.
Eho tu, emín' ego te? EU. emiſti. PY. jube, mihi denuo
Reſpondeat. PH. roga. PY. veniſtín' hodie ad nos? negat.
At ille alter venit annos natus ſedecim,
Quem ſecum adduxit Parmeno. PH. agedum, hoc mihi expedi:
Primùm iſtam, quam habes, unde habes veſtem? taces?
Monſtrum hominis, non dicturus? EU. venit Chærea.
PH. Fratérne? EU. ita eſt. PH. quando? EU. hodie. PH. quàm dudum? EU. modó.
PH. Quîcum? EU. cum Parmenone. PH. nôráſne eum priús?
EU. Non: nec, quis eſſet, unquam audieram dicier.
PH. Unde igitur meum fratrem eſſe ſciebas? EU. Parmeno
Dicebat eum eſſe: is dedit mihi hanc. PH. occidi.
EU. Meam ipſe induit: pòſt unà ambo abierunt foras.
PY. Jam ſatì' credis ſobriam eſſe me, & nil mentitam tibi?

Digitized by Google

Jam ſatis certum eſt virginem vitiatam eſſe? PH. age nunc, bellua.

Credis huic quod dicat? PY. quid iſti credam? res ipſa indicat.

PH. Concede iſtuc paululum: audin? etiam paululum. ſat eſt.

Dic dum hoc rurſum: Chærea tuam veſtem detraxit tibi?

EU. Factum. PH. & eâ eſt indutus? EU. factum. PH. & pro te huc deductu' eſt? EU. ita.

PH. Jupiter magne! ô ſceleſtum, atque audacem hominem! PY. væ mihi!

Etiam nunc non credis indignis nos irriſas modis?

PH. Mirum nî tu credas quod iſte dicat. quid agam, neſcio.

Heus tu, negato rurſum. poſſúmne ego hodie ex te exſculpere

Verum? vidiſtíne fratrem Chæream? EU. non. PH. non poteſt

Sinè malo fateri, video. ſequere me hác. modò ait, modò negat.

Ora me. EU. obſecro te verò, Phædria. PH. i intrò. EU. hoi, hei.

PH. Alio pacto honeſtè quo modo hinc nunc abeam, neſcio:

Actum eſt ſiquidem. tu me hìc etiam, nebulo, ludificabere?

PY. Parmenonis tam ſcio eſſe hanc technam, quàm me vivere.

DO. Sic eſt. PY. inveniam pol hodie, parem ubi referam gratiam.

Sed nunc quid faciendum ſuades, Dorias? DO. de iſta rogas

Virgine? PY. ita: utrùm taceámne, an prædicem?

DO. tu pol, ſi ſapis,

Quod ſcis, neſcis, neque de eunucho, neque de vitio virginis.

Hi

lâcre & te omni turbâ evolves, & illi gratum feceris.
.d modò dic, abiiſſe Dorum. PY. ita faciam. DO. ſed videón' Chremem?
Thais jam aderit. PY. quid ita? DO. quia, cùm indè abeo, jam tum inceperat
Turba inter eos. PY. tu aufer aurum hoc: ego ſcibo ex hôc quid ſiet.

SCENA QUINTA.

CHREMES, PYTHIAS.

CH. At at, data hercle verba mihi ſunt: vicit vinum quod bibi.
At dum accubabam, quàm videbar mihi eſſe pulchre ſobrius!
Poſtquam ſurrexi, neque pes, neque mens ſatì' ſuum officium facit.
PY. Chremes. CH. quis eſt? ehem, Pythias. vah, quanto nunc formoſior
Videre, quàm dudum? PY. certè quidem tu pol multo hilarior.
CH. Verbum hercle hoc verum eſt: Sinè Cerere & Libero friget Venus.
Sed Thais multò antè venit? PY. an abiit jam à milite?
CH. Jamdudum, ætatem. lites factæ ſunt inter eos maxumæ.
PY. Nil dixit, tu ut ſequerere ſeſe? CH. nihil, niſi abiens mihi innuit.
PY. Eho, nónne id ſat erat? CH. at neſciebam id dicere illam, niſi quia
Correxit miles, quod intellexi minù': nam me extruſit foras.
Sed eccam ipſam video: miror, ubi huic ego antevorterim.

SCENA.

Digitized by Google

SCENA SEXTA.

THAIS, CHREMES, PYTHIAS.

TH. Credo equidem illum jam adfuturum eſſe, ut illam à me eripiat: ſine veniat:
Atqui ſi illam digito attigerit uno, oculi illico effodientur.
Uſque adeò ego illius ferre poſſum ineptias & magnifica verba,
Verba dum ſint. verùm enim ſi ad rem conferentur, vapulabit.
CH. Thais, ego jamdudum hìc adſum. TH. ô mî Chreme, teipſum exſpecto:
Scín' tu turbam hanc propter te eſſe factam? & adeò ad te attinere hanc
Omnem rem? CH. ad me? quî? quaſi iſtuc. TH. quia, dum tibi ſororem ſtudeo
Reddere, ac reſtituere, hæc atque hujuſmodi ſum multa paſſa.
CH. Ubi ea eſt? TH. domi apud me. CH. ehem. TH. quid eſt?
Educta ita, utì téque illâque dignum eſt. CH. quid ais? TH. id quod res eſt.
Hanc tibi dono do, neque repeto pro illâ abs te quidquam precii.
CH. Et habetur, & referetur, Thais, à me, ita utì merita es, gratia.
TH. At enim cave, ne priùs, quàm hanc à me accipias, amittas, Chreme.
Nam hæc ea eſt, quam miles à me vi nunc ereptum venit.
Abi tu, ciſtellam, Pythias, domo effer cum monumentis.
CH. Vidén' tu illum, Thais? PY. ubi ſita eſt? TH. in riſco. odioſa, ceſſas?
CH. Militem ſecum ad te quantas copias adducere?

At

At at. TH. num formidoloſus, obſecro, es, mì homo? CH. apageſis.
Egón' formidoloſus? nemo eſt hominum, qui vivat, minús.
TH. Atque ita opu' eſt. CH. ah, metuo, qualem tu me eſſe hominem exiſtumes.
TH. Imò hoc cogitato; quîcum res tibi eſt, peregrinus eſt,
Minù' potens quàm tu, minù' notus, minus amicorum hìc habens.
CH. Scio iſtuc: ſed tu quod cavere poſſis, ſtultum admittere eſt.
Malo ego nos proſpicere, quàm hunc ulciſci acceptâ injuriâ.
Tu abi, atque obſera oſtium intus, ego dum hinc tranſcurro ad forum:
Volo ego adeſſe hìc advocatos nobis in turbâ hâc. TH. mane.
CH. Melius eſt. TH. mane. CH. omitte, jam adero. TH. nil opus eſt iſtis, Chreme:
Hoc modò dic, ſororem illam tuam eſſe, & te parvam virginem
Amiſiſſe, nunc cognôſſe: ſigna oſtende. PY. adſunt. TH. cape.
Si vim faciet, in jus ducito hominem: intellextin'? CH. probé.
TH. Fac animo hæc præſenti dicas. CH. faciam. TH. attolle pallium.
Perii; huic ipſi opus patrono eſt, quem defenſorem paro.

SCENA SEPTIMA.

THRASO, GNATHO, SANGA, CHREMES, THAIS.

THR. Hanccine ego ut contumeliam tam inſignem in me accipiam, Gnatho?

Mori

Mori me ſatius eſt. Simalio, Donax, Syriſce, ſequimini.
Primùm ædes expugnabo. GN. rectè. THR. virginem eripiam. GN. probè.
THR. Malè mulcabo ipſam. GN. pulchre. THR. in medium huc agmen cum vecti, Donax;
Tu Simalio, in ſiniſtrum cornu; tu Syriſce, in dexterum.
Cedò alios: ubi centurio eſt Sanga, & manipulus furum? SA. eccum, adeſt.
THR. Quid, ignave? peniculon' pugnare, qui iſtum huc portes, cogitas?
SA. Egóne? imperatoris virtutem noveram, & vim militum:
Sinè ſanguine hoc fieri non poſſe: quî abſtergerem volnera.
THR. Ubi alii? SA. qui, malùm, alii? ſolus Sannio ſervat domi.
THR. Tu hoſce inſtrue hìc: ego ero poſt principia: indè omnibu' ſignum dabo.
GN. Illuc eſt ſapere: ut hoſce inſtruxit, ipſus ſibi cavit loco!
THR. Idem hoc jam Pyrrhus factitavit. CH. vidén' tu, Thais, quam hic rem agit?
Nimirum conſilium illud rectum eſt de occludendis ædibus.
THA. Sanè, quòd tibi nunc vir videatur eſſe, hic nebulo magnus eſt;
Ne metuas. THR. quid videtur? GN. fundam tibi nunc nimis vellem dari,
Ut tu illos procul hinc ex occulto cæderes: facerent fugam.
THR. Sed eccam Thaidem ipſam video. GN. quam mox irruimus? THR. mane.
Omnia priùs experiri, quàm armis, ſapientem decet.
Quî ſcis, an, quæ jubeam, ſinè vi faciat? GN. Dî voſtram fidem!

Quanti

Quanti eſt ſapere! nunquam accedo, quin abs te abeam doctior.
THR. Thais, primùm hoc mihi reſponde: cùm tibi do iſtam virginem,
Dixtin' hos dies mihi ſoli dare te? THA. quid tum poſtea?
THR. Rogitas, quæ mî ante oculos coràm amatorem adduxti tuum?
THA. Quid cum illôc agas? THR. & cum eo clàm te ſubduxti mihi?
THA. Libuit. THR. Pamphilam ergo huc redde, niſi vi mavis eripi.
CH. Tibi illam reddat? aut tu eam tangas, omnium? GN. ah, quid agis? tace.
THR. Quid tu tibi vis? ego non tangam meam? CH. tuam autem, furcifer?
GN. Cave ſis, neſcis cui maledicas nunc viro. CH. non tu hinc abis?
Scín' tu, ut tibi res ſe habeat? ſi quidquam hodie hic turbæ cœperis,
Faciam, ut hujus loci, dieíque meíque ſemper memineris.
GN. Miſeret tui me, qui hunc tantum hominem facias inimicum tibi.
CH. Diminuam ego caput tuum hodie, niſi abis. GN. aín' verò, canis?
Siccine agis? THR. quis tu homo es? quid tibi vis? quid cum illâ rei tibi eſt?
CH. Scibis. principio eam eſſe dico liberàm. THR. hem! CH. civem Atticam. THR. hui!
CH. Meam ſororem. THR. os durum! CH. miles, nunc adeò edico tibi,
Ne vim facias ullam in illam. Thais, ego eo ad Sophronam
Nutricem, ut eam adducam, & ſigna oſtendam hæc. THR. tún' me prohibeas,
Meam ne tangam? CH. prohibeo, inquam. GN. audín' tu? hic furti ſe alligat.

Digitized by Google

Satis hoc tibi eſt. THR. idem tu hoc ais, Thais? THA. quære, qui reſpondeat.
THR. Quid nunc agimus? GN. quin redeamus: jam hæc tibi aderit ſupplicans
Ultro. THR. credin'? GN. imò certé. novi ingenium mulierum:
Nolunt, ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultro. THR. bene putas.
GN. Jam dimitto exercitum? THR. ubi vis. GN. Sanga, ita utì fortes decet
Milites, domi ſocique fac viciſſim ut memineris.
SA. Jamdudum animus eſt in patinis. GN. frugi es. SA. vos me hàc ſequimini.

ACTUS V. SCENA I.

THAIS, PYTHIAS.

THAIS.

PERGIN', ſceleſta, mecum perplexè loqui?
Sico, neſcio: abiit: audivi: ego non adfui.
Non tu iſtuc mihi dictura apertè es, quidquid eſt?
Virgo conſciſsâ veſte lacrumans obticet,
Eunuchus abiit. quamobrem? quid factum eſt? taces?
PY. Quid tibi ego dicam miſera? illum eunuchum negant
Fuiſſe. TH. quis fuit igitur? PY. iſte Chærea.
TH. Qui Chærea? PY. iſte ephebus frater Phædriæ.
TH. Quid ais, venefica? PY. atqui certò comperi.
TH. Quid is obſecro ad nos? quamobrem adductu' eſt?
PY. neſcio,
Niſi amaſſe credo Pamphilam. TH. hem, miſera occidi,

Infelix,

Infelix, ſi quidem tu iſtæc vera prædicas.
Num id lacrumat virgo? PY. id opinor. TH. quid ais, ſacrilega?
Iſtuccíne interminata ſum hinc abiens tibi?
PY. Quid facerem? ita ut tu jûſti, ſoli credita eſt.
TH. Sceleſta, ovem lupo commîſti. diſpudet
Sic mihi data eſſe verba. quid illuc hominis eſt?
PY. Hera mea, tace, tace, obſecro, ſalvæ ſumus:
Habemus hominem ipſum. TH. ubi is eſt? PY. hem ad ſiniſtram,
Vidén'? TH. video. PY. comprehendi jube, quantum poteſt.
TH. Quid illo faciemus, ſtulta? PY. quid faciam, rogas?
Vide amabò, ſi non, cùm aſpicias, os impudens
Videtur: non eſt? tum, quæ ejus confidentia eſt!

SCENA SECUNDA.

Chærea, Thais, Pythias.

CH. Apud Antiphonem uterque, mater, & pater,
Quaſi deditâ operâ, domi erant, ut nullo modo
Introire poſſem, quin viderent me. interim
Dum ante oſtium ſto, notus mihi quidam obviàm
Venit. ubi vidi, ego me in pedes, quantùm queo,
In angiportum quoddam deſertum: indè item
In aliud, inde in aliud, ita miſerrimus
Fui fugitando, ne quis me cognoſceret.
Sed éſtne hæc Thais, quam video? ipſa eſt. hæreo.
Quid faciam? quid meâ autem? quid faciet mihi?
TH. Adeamus. bone vir Dore, ſalve: dic mihi,
Aufugiſtin'? CH. hera, factum. TH. ſatín' id tibi placet?
CH. Non. TH. credín' te impune habiturum? CH. unam hanc noxam
Mitte: ſi aliam admiſero unquam, occidito.
TH. Num meam ſævitiam veritus es? CH. non. TH. quid igitur?

Digitized by Google

CH. Hanc metui, ne me criminaretur tibi.
TH. Quid feceras? CH. paululum quiddam. PY. eho, paululum, impudens?
An paulum hoc eſſe tibi videtur, virginem
Vitiare civem? CH. conſervam eſſe credidi.
PY. Conſervam? vix me contineo, quin involem in
Capillum. monſtrum; etiam ultro deriſum advenit.
TH. Abin' hinc inſana? PY. quid ita veró? debeam,
Credo, iſti quidquam furcifero, ſi id fecerim;
Præſertim cùm ſe ſervom fateatur tuum.
TH. Miſſa hæc faciamus. non te dignum, Chærea,
Feciſti: nam ſi ego digna hâc contumeliâ
Sum maxumè, at tu indignus qui faceres tamen.
Neque, ædepol, quid nunc conſilii capiam, ſcio,
De virgine iſtâc: ita conturbâſti mihi
Rationes omnes, ut eam non poſſim ſuis,
Ita ut æquom fuerat, atque ut ſtudui, tradere, ut
Solidum parerem hoc mihi beneficium, Chærea.
CH. At nunc dehinc ſpero æternam inter nos gratiam
Fore, Thais. ſæpe ex hujuſmodi re quâpiam, &
Malo principio magna familiaritas
Conflata eſt. Quid, ſi hoc quiſpiam voluit Deus?
TH. Equidem pol in eam partem accipióque & volo.
CH. Imò ita quæſo. unum hoc ſcito, contumeliæ
Non me feciſſe causâ, ſed amoris. TH. ſcio:
Et pol propterea nunc magis ignoſco tibi.
Non adeò inhumano ingenio ſum, Chærea,
Neque ita imperita, ut, quid amor valeat, neſciam.
CH. Te quoque jam, Thais, ita me Dî bene ament, amo.
PY. Tum pol ab iſtôc tibi, hera, cavendum intelligo.
CH. Non auſim. PY. nihil tibi quidquam credo. TH. deſinas.
CH. Nunc ego te in hâc re mihi oro, ut adjutrix ſies.
Ego me tuæ commendo & committo fidei:
Te mihi patronam capio, Thais: te obſecro:
Emoriar, ſi non hanc uxorem duxero.

TH. Tamen ſi pater. CH. ah, quid? volet, certò ſcio;
Civis modò hæc ſit. TH. paululùm opperirier
Si vis, jam frater ipſe hìc aderit virginis:
Nutricem arceſſitum iit, quæ illam aluit parvolam:
In cognoſcendo tute ipſe hìc aderis, Chærea.
CH. Ego verò maneo. TH. viſne interea, dum venit,
Domi opperiamur potiùs, quàm hìc ante oſtium?
CH. Imò percupio. PY. quam tu rem actura, obſecro, es?
TH. Nam quid ita? PY. rogitas? hunc tu in ædes cogitas
Recipere poſthac? TH. cur non? PY. crede hoc meæ fidei,
Dabit hic aliquam pugnam denuo. TH. au, tace, obſecro.
PY. Parum perſpexiſſe ejus videre audaciam.
CH. Non faciam, Pythias. PY. non pol credo, Chærea,
Niſi ſi commiſſum non erit. CH. quin, Pythias,
Tu me ſervato. PY. neque pol ſervandum tibi
Quidquam dare auſim, neque te ſervare. apage te.
TH. Optumé. adeſt ipſe frater. CH. perii hercle. obſecro,
Abeamus intró, Thais: nolo me in viâ
Cum hâc veſte videat. TH. quamobrem tandem? an quia pudet?
CH. Id ipſum. PY. id ipſum? virgo veró. TH. i præ, ſequor.
Tu iſtìc mane, ut Chremem introducas, Pythias.

SCENA TERTIA.

PYTHIAS, CHREMES, SOPHRONA.

PY. Quid? quid venire in mentem nunc poſſit mihi?
Quidnam, quî referam ſacrilego illi gratiam,
Qui hunc ſuppoſuit nobis? CH. move verò ocyùs
Te, nutrix. SO. moveo. CH. video, ſed nil promoves.

PY. Jámne oſtendiſti ſigna nutrici? CH. omnia.
PY. Amabò, quid ait? cognoſcítne? CH. ac memoriter.
PY. Bene edepol narrás: nam illi faveo virgini.
Ite intrò: jamdudum hera vos exſpectat domi.
Virum bonum eccum Parmenonem incedere
Video. vidén' ut otioſus ſit, ſi Dîs placet.
Spero me habere, quî hunc meo excruciem modo.
Ibo intrò, de cognitione ut certum ſciam:
Pòſt exibo, atque hunc perterrebo ſacrilegum.

SCENA QUARTA.

PARMENO, PYTHIAS.

PA. Reviſo, quidnam Chærea hìc rerum gerat.
Quòd ſi aſtu rem tractavit, Dî voſtram fidem,
Quantam & quàm veram laudem capiet Parmeno!
Nam ut mittam, quòd ei amorem difficillimum, &
Cariſſimum ab meretrice avarâ, virginem
Quam amabat, eam confeci ſinè moleſtiâ,
Sinè ſumtu, ſinè diſpendio: tum hoc alterum,
Id verò eſt, quod ego mihi puto palmarium,
Me reperiſſe, quo modo adoleſcentulus
Meretricum ingenia & mores poſſet noſcere;
Maturè ut cùm cognôrit, perpetuò oderit.
Quæ dum foris ſunt, nihil videtur mundius,
Nec magi' compoſitum quidquam, nec magis elegans:
Quæ, cum amatore ſuo cùm cœnant, liguriunt.
Harum videre inluviem, ſordes, inopiam,
Quàm inhoneſtæ ſolæ ſint domi, atque avidæ cibi,
Quo pactò ex jure heſterno panem atrum vorent:
Nôſſe omnia hæc, ſalus eſt adoleſcentulis.
PY. Ego pol te pro iſtis dictis & factis, ſcelus,
Ulciſcar, ut ne impune in nos illuſeris.

SCENA QUINTA.

Pythias, Parmeno.

PY. Proh Deûm fidem! facinus fœdum! ô infelicem adoleſcentulum!
O ſceleſtum Parmenonem, qui iſtum huc adduxit! PA. quid eſt?
PY. Miſeret me. itaque, ut ne viderem, miſera huc effugi foras.
Quæ futura exempla dicunt in eum indigna! PA. ô Jupiter!
Quæ illæc turba eſt? numnam ego perii? adibo. quid iſtuc, Pythias?
Quid ais? in quem exempla fient? PY. rogitas, audaciſſime?
Perdidiſti iſtum, quem adduxti pro eunucho, adoleſcentulum,
Dum ſtudes dare verba nobis. PA. quid ita? aut quid factum eſt? cedò.
PY. Dicam. virginem iſtam, Thaidi hodie quæ dono data eſt,
Scis eam civem hinc eſſe? & fratrem ejus eſſe adprime nobilem?
PA. Neſcio. PY. atqui ſic inventa eſt. eam iſte vitiavit miſer.
Ille ubi id reſcivit factum frater violentiſſimus,
PA. Quidnam fecit? PY. colligavit primùm eum miſeris modis.
PA. Colligavit? PY. atque equidem orante, ut ne id faceret, Thaide.
PA. Quid ais? PY. nunc minitatur porrò ſeſe id, quod mœchis ſolet:
Quod ego nunquam vidi fieri, neque velim. PA. quâ audaciâ
Tantum facinus audet? PY. quid ita tantum? PA. an non hoc maxumum eſt?

Digitized by Google

Quis homo pro mœcho unquam vidit in domo meretriciâ
Prehendi quenquam? PY. neſcio. PA. at ne hoc neſciatis, Pythias,
Dico, edico vobis, noſtrum eſſe illum herilem filium. PY. hem,
Obſecro, an is eſt? PA. ne quam in illum Thais vim fieri ſinat.
Atque adeò autem cur non egomet intrò eo? PY. vide, Parmeno,
Quid agas, ne neque illi proſis, & tu pereas. nam hoc putant,
Quidquid factum eſt, ex te eſſe ortum. PA. quid igitur faciam miſer?
Quidve incipiam? ecce autem, rure video redeuntem ſenem.
Dicam huic, an non? dicam hercle; etſi mihi magnum malum
Scio paratum. ſed neceſſe eſt, huic ut ſubveniat. PY. ſapis:
Ego abeo intrò: tu iſti narrato omnem ordine rem, ut factum ſiet.

SCENA SEXTA.

LACHES, PARMENO.

LA. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi;
Neque agri, neque urbis odium me unquam percipit.
Ubi ſatias cœpit fieri, commuto locum.
Sed éſtne ille noſter Parmeno? & certè ipſus eſt.
Quem præſtolare, Parmeno, hìc ante oſtium?
PA. Quis homo eſt? hem, ſalvum te adveniſſe, here, gaudeo.
LA. Quem præſtolare? PA. perii. lingua hæret metu. LA. hem,
Quid eſt? quid trepidas? ſati' ne ſalvæ? dic mihi.
PA. Here, primùm te arbitrari id, quod res eſt, velim:

Quid-

Quidquid hujus factum eſt, culpâ non factum eſt meâ.
LA. Quid? PA. rectè ſanè interrogâſti: oportuit
Rem prænarrâſſe me. emit quendam Phædria
Eunuchum, quem dono huic daret. LA. cui? PA. Thaidi.
LA. Emit? perii hercle. quanti? PA. viginti minis.
LA. Actum eſt. PA. tum quandam fidicinam amat hic Chærea.
LA. Hem, quid? amat? an ſcit jam ille, quid meretrix ſiet?
An in aſtu venit? aliud ex alio malum.
PA. Here, ne me ſpectes: me impulſore hæc non facit.
LA. Omitte de te dicere. ego te, furcifer,
Si vivo. ſed iſtuc, quidquid eſt, primùm expedi.
PA. Is pro illo eunucho ad Thaidem hanc deductus eſt.
LA. Pro eunuchon'? PA. ſic eſt. hunc pro mœcho poſtea
Comprehendere intus, & conſtrinxere. LA. occidi.
PA. Audaciam meretricum ſpecta. LA. numquid eſt
Aliud mali damnive, quod non dixeris,
Reliquom? PA. tantum eſt. LA. ceſſo huc intrò irrumpere.
PA. Non dubium eſt, quin mihi magnum ex hâc re ſit malum,
Niſi, quia neceſſe fuit hoc facere. id gaudeo,
Propter me hiſce aliquid eſſe eventurum mali:
Nam jamdiu aliquam cauſam quærebat ſenex,
Quamobrem inſigne aliquid faceret iis: nunc reperit.

SCENA SEPTIMA.

PYTHIAS, PARMENO.

PY. Nunquam ædepol quidquam jamdiu, quod magis vellem evenire,
Mi evenit, quàm quòd modò ſenex intrò ad nos venit errans.
Mihi ſolæ ridiculo fuit, quæ, quid timeret, ſcibam.

PA. Quid hoc autem eſt? PY. nunc id prodeo, ut conveniam Parmenonem.
Sed ubi, obſecro, eſt? PA. me quærit hæc. PY. atque eccum video. adibo.
PA. Quid eſt, inepta? quid tibi vis? quid rides? pergín'? PY. perii:
Defeſſa jam ſum miſera te ridendo. PA. quid ita? PY. rogitas?
Nunquam pol hominem ſtultiorem vidi, nec videbo; ah,
Non ſatì' poteſt narrari, quos ludos præbueris intus.
At etiam primò callidum ac diſertum credidi hominem.
Quid? illicóne credere ea, quæ dixi, oportuit te?
An pœnitebat flagitii, te auctore quod feciſſet
Adoleſcens, nî miſerum inſuper etiam patri indicares?
Nam quid illi credis animi tum fuiſſe, ubi veſtem vidit
Illam eſſe eum indutum pater? quid? jam ſcis te periſſe?
PA. Ehem, quid dixti, peſſuma? an mentita es? etiam rides?
Itán' lepidum tibi viſum eſt, ſcelus, nos irridere? PY. nimiúm.
PA. Siquidem iſtuc impune habueris. PY. verúm. PA. reddam hercle. PY. credo:
Sed in diem iſtuc, Parmeno, eſt fortaſſe, quod minitare:
Tu jam pendebis, qui ſtultum adoleſcentulum nobilitas
Flagitiis, & eundem indicas: uterque in te exempla edent.
PA. Nullus ſum. PY. hic pro illo munere tibi honos eſt habitus. abeo.
PA. Egomet meo indicio miſer, quaſi ſorex, hodie perii.

SCENA

Digitized by Google

SCENA OCTAVA.

GNATHO, THRASO.

GN. Quid nunc? quâ ſpe, aut quo conſilio huc imus? quid cœptas, Thraſo?
TH. Egóne? ut Thaidi me dedam, & faciam quod jubeat. GN. quid eſt?
TH. Quî minù', quàm Hercules ſervivit Omphale? GN. exemplum placet.
Utinam tibi commitigari videam ſandalio caput!
Sed fores crepuerunt ab eâ. TH. perii, quid hoc autem eſt mali?
Hunc ego nunquam videram etiam. quidnam properans hinc proſilit?

SCENA NONA.

CHÆREA, PARMENO, GNATHO, THRASO.

CH. O Populares, ecquis me vivit hodie fortunatior?
Nemo hercle quiſquam: nam in me planè Dî poteſtatem ſuam
Omnem oſtendere, cui tam ſubitò tot contigerint commoda.
PA. Quid hic lætus eſt? CH. ô Parmeno mî, ô mearum voluptatum omnium
Inventor, inceptor, perfector, ſcín' me in quibus ſim gaudiis?
Scis Pamphilam meam inventam civem? PA. audivi. CH. ſcis ſponſam mihi?
PA. Bene, ita me Dii ament, factum. GN. audín' tu, hic quid ait? CH. tum autem Phædriæ
Meo fratri gaudeo amorem eſſe omnem in tranquillo: una eſt domus:
Thais patri ſe commendavit: in clientelam & fidem
Nobis dedit ſe. PA. fratris igitur Thais tota eſt. CH. ſcilicet.

PA.

PA. Jam hoc aliud eſt, quod gaudeamus: miles pellitur foras.
CH. Tum tu, frater, ubi ubi eſt, fac quamprimum hæc audiat. PA. viſam domi.
TH. Numquid, Gnatho, tu dubitas, quin ego nunc perpetuò perierim?
GN. Sinè dubio, opinor. CH. quid commemorem primum, aut laudem maxumé?
Illum qui mihi dedit conſilium ut facerem; an me, qui id auſu' ſim
Incipere? an fortunam collaudem, quæ gubernatrix fuit,
Quæ tot res, tantas, tam opportunè in unum concluſit diem? an
Mei patris feſtivitatem & facilitatem? ô Jupiter,
Serva, obſecro, hæc nobis bona.

SCENA DECIMA.

PHÆDRIA, CHÆREA, GNATHO, THRASO.

PH. Dî voſtram fidem! incredibilia
Parmeno modò quæ narravit! ſed ubi eſt frater? CH. præſtò adeſt.
PH. Gaudeo. CH. ſatis credo. nihil eſt Thaide hâc, frater, tuâ
Dignius quod ametur: ita noſtræ omni eſt fautrix familiæ. PH. hui!
Mihi illam laudas? THR. perii; quanto minu' ſpei eſt, tanto magis amo.
Obſecro, Gnatho, in te ſpes eſt. GN. quid vis faciam? THR. perfice hoc
Precibus, precio, ut hæream in parte aliquâ tandem apud Thaidem.
GN. Difficile eſt. THR. ſi quid collibuit, novi te. hoc ſi effeceris,
Quodvis donum, præmium à me optato, id optatum feres.

GN.

GN. Itáne? THR. ſic erit. GN. ſi efficio hoc, poſtulo ut tua mihi domus,
Te præſente, abſente, pateat, invocato ut ſit locus
Semper. THR. do fidem futurum. GN. accingar. PH. quem hìc ego audio?
O Thraſo. THR. ſalvete. PH. tu fortaſſe, quæ facta hìc ſient,
Neſcis. THR. ſcio. PH. cur te ergo in his ego conſpicor regionibus?
THR. Vobis fretus. PH. ſcis quàm fretus? miles, edico tibi,
Si te in plateâ offendero hâc pòſt unquam, quod dicas mihi,
Alium quærebam, iter hàc habui: periiſti. GN. eia, haud ſic decet.
PH. Dictum eſt. GN. non cognoſco voſtrum tam ſuperbum. PH. ſic erit.
GN. Priùs audite paucis: quod cùm dixero, ſi placuerit,
Facitote. PH. audiamus. GN. tu concede paulùm iſtuc, Thraſo.
Principio ego vos ambos credere hoc mihi vehementer velim,
Me, hujus quidquid faciam, id facere maxumè causâ meâ:
Verùm ſi idem vobis prodeſt, vos non facere inſcitia eſt.
PH. Quid id eſt? GN. militem ego rivalem recipiundum cenſeo. PH. hem,
Recipiundum? GN. cogita modó. tu hercle cum illâ, Phædria,
Et libenter vivis, etenim bene libenter victitas.
Quod des, paululum eſt; neceſſe eſt multum accipere Thaidem,
Ut tuo amori ſuppeditare poſſit ſinè ſumtu tuo; ad
Omnia hæc magìs opportunus, nec magìs ex uſu tuo,
Nemo eſt. principio & habet quod det, & dat nemo largiùs:
Fatuus eſt, inſulſus, tardus, ſtertit noctes & dies:
Neque tu iſtum metuas ne amet mulier: pellas facilè, ubi velis. PH. Quid

Digitized by Google

PH. Quid agimus? GN. præterea hoc etiam, quod ego vel primum puto;
Accipit homo nemo meliùs prorſum, neque prolixiùs.
PH. Mirum, nî illôc homine quoquo pacto opus eſt. CH. idem arbitror.
GN. Rectè facitis. unum etiam hoc vos oro, ut me in voſtrum gregem
Recipiatis. ſatis diu hoc jam ſaxum volvo. PH. recipimus.
CH. Ac libenter. GN. at ego pro iſtôc, Phædria, & tu Chærea,
Hunc comedendum & deridendum vobis propino. CH. placet.
PH. Dignus eſt. GN. Thraſo, ubi vis, accede. THR. obſecro te, quid agimus?
GN. Quid? iſti te ignorabant, poſtquam eis mores oſtendi tuos,
Et collaudavi ſecundùm facta & virtutes tuas,
Impetravi. THR. bene feciſti. gratiam habeo maxumam.
Nunquam etiam fui uſquam, quin me omnes amarent plurimùm.
GN. Dixin' ego vobis, in hôc eſſe Atticam elegantiam?
PH. Nil præter promiſſum eſt. GN. ite hác. Vos valete, & plaudite.

Calliopius recenſui.

Digitized by Google

Francis A. Freeman. 1840.

PUB. TERENTII

HEAUTONTIMORUMENOS.

ACTA LUDIS MEGALENSIBUS, L. CORNELIO LENTULO, L. VALERIO FLACCO ÆDILIBUS CURULIBUS. EGERE L. AMBIVIUS TURPIO, L. ATTILIUS PRÆNESTINUS. MODOS FECIT FLACCUS CLAUDI. GRÆCA EST MENANDRU. ACTA PRIMUM TIBIIS IMPARIBUS, DEINDE DUABUS DEXTRIS. ACTA ETIAM TERTIO, TI. SEMPRONIO, M. JUVENTIO COSS.

PERSONÆ.

PROLOGUS.
CHREMES, ſenex.
MENEDEMUS, ſenex.
CLITIPHO, adoleſcens.
CLINIA, adoleſcens.
SYRUS, ſervus.
DROMO, ſervus.
SOSTRATA, matrona.
PHRYGIA, ancilla.
BACCHIS, meretrix.
ANTIPHILA, Chremetis filia.
NUTRIX.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

C. SULPICIO APOLLINARI AUCTORE.

IN militiam proficiſci gnatum Cliniam,
Amantem Antiphilam, compulit durus pater:
Animíque ſeſe angebat, facti pœnitens.
Mox ut revorſus eſt, clam patre divortitur
Ad Clitiphonem. is amabat ſcortum Bacchidem.
Cùm arceſſeret cupitam Antiphilam Clinia,
Ut ejus Bacchis venit amica, ac ſervolæ
Habitum gerens Antiphila: factum id, quo patrem
Suum celaret Clitipho. hic technis Syri
Decem minas meretriculæ aufert à ſene:
Antiphila Clitiphonis reperitur ſoror.
Hanc Clinia, aliam Clitipho uxorem accipit.

P. TE-

P. TERENTII

HEAUTONTIMORUMENOS.

PROLOGUS.

NE cui ſit voſtrûm mirum, cur partes ſeni
Poëta dederit, quæ ſunt adoleſcentium:
Id primum dicam: deinde, quod veni, eloquar.
Ex integrâ Græcâ integram comœdiam
Hodie ſum acturus Heautontimorumenon;
Duplex quæ ex argumento facta eſt ſimplici.
Novam eſſe oſtendi, & quæ eſſet. nunc, qui ſcripſerit,
Et cuja Græca ſit, nî partem maxumam
Exiſtimarem ſcire voſtrûm, id dicerem.
Nunc, quamobrem has partes didicerim, paucis dabo.
Oratorem eſſe voluit me, non prologum:
Veſtrum judicium fecit: me actorem dedit.
Sed hic actor tantum poterit à facundiâ,
Quantum ille potuit cogitare commodè,
Qui orationem hanc ſcripſit, quam dicturu' ſum.
Nam quod rumores diſtulerunt malevoli,
Multas contaminâſſe Græcas, dum facit
Paucas Latinas: id factum eſſe hic non negat,
Neque ſe id pigere, & deinde facturum autumat.
Habet bonorum exemplum: quo exemplo ſibi

Digitized by Google

Licere id facere, quod illi fecerunt, putat.
Tum quod malevolus vetus poëta dictitat,
Repentè ad ſtudium hunc ſe applicâſſe muſicum,
Amicûm ingenio fretum, haud naturâ ſuâ:
Arbitrium voſtrum, voſtra exiſtimatio
Valebit. quare omnes vos oratos volo,
Ne plus iniquûm poſſit quàm æquûm oratio.
Facite æqui ſitis, date creſcendi copiam,
Novarum qui ſpectandi faciunt copiam
Sinè vitiis: ne iſte pro ſe dictum exiſtumet,
Qui nuper fecit ſervo currenti in viâ
Decêſſe populum. cur inſano ſerviat?
De illius peccatis plura dicet, cùm dabit
Alias novas, niſi finem maledictis facit.
Adeſte æquo animo: date poteſtatem mihi,
Statariam agere ut liceat per ſilentium:
Ne ſemper ſervus currens, iratus ſenex,
Edax paraſitus, Sycophanta autem impudens,
Avarus leno, aſſiduè agendi ſint ſeni
Clamore ſummo, cum labore maxumo.
Meâ causâ, cauſam hanc juſtam eſſe, animum inducite,
Ut aliqua pars laboris minuatur mihi.
Nam nunc novas qui ſcribunt, nihil parcunt ſeni:
Si quæ laborioſa eſt, ad me curritur:
Sin lenis eſt, ad alium defertur gregem.
In hâc eſt pura oratio. experimini,
In utramque partem ingenium quid poſſit meum.
Si nunquam avarè precium ſtatui arti meæ,
Et eum eſſe quæſtum in animum induxi maxumum,
Quàm maxumè ſervire voſtris commodis;
Exemplum ſtatuite in me, ut adoleſcentuli
Vobis placere ſtudeant potiùs, quàm ſibi.

ACTUS

Digitized by Google

ACTUS I. SCENA I.

CHREMES, MENEDEMUS.

CHREMES.

QUANQUAM hæc inter nos nuper notitia admodum eſt,
Indè adeò quòd agrum in proximo hìc mercatus es,
Nec rei ferè ſanè amplius quidquam fuit:
Tamen vel virtus tua me, vel vicinitas,
Quod ego in propinquâ parte amicitiæ puto,
Facit, ut te audacter moneam, & familiariter,
Quòd mihi videre præter ætatem tuam
Facere, & præter quàm res te adhortatur tua.
Nam, proh Deûm atque hominum fidem! quid vis tibi?
Quid quæris? annos ſexaginta natus es,
Aut plus eo, ut conjicio. agrum in his regionibus
Meliorem, neque precii majoris nemo habet;
Servos complures. proinde quaſi nemo ſiet,
Ita attentè tute illorum officia fungere.
Nunquam tam manè egredior, neque tam veſperì
Domum revortor, quin te in fundo conſpicer
Fodere, aut arare, aut aliquid ferre denique:
Nullum remittis tempus, neque te reſpicis.
Hæc non voluptati eſſe, ſatìs certò ſcio.
At enim, me, quantum hìc operis fiat, pœnitet.
Quod in opere faciundo operæ conſumis tuæ,
Si ſumas in illis exercendis, plus agas.
ME. Chreme, tantúmne ab re tuâ eſt otii tibi,
Aliena ut cures, ea quæ nihil ad te attinent?
CH. Homo ſum: humani nihil à me alienum puto.

Vel

Vel me monere hoc, vel percontari puta;
Rectum eſt? ego ut faciam: non? te ut deterream.
ME. Mihi ſic eſt uſus: tibi ut opus eſt facto, face.
CH. An quoiquam eſt uſus homini, ſe ut cruciet?
ME. mihi.
CH. Si quid laboris eſt, nollem: ſed quid iſtuc mali eſt?
Quæſo, quid de te tantum meruiſti? ME. eheu!
CH. Ne lacruma, atque iſtuc, quidquid eſt, fac me ut
ſciam.
Ne retice: ne verere: crede, inquam, mihi:
Aut conſolando, aut conſilio, aut re juvero.
ME. Scire hoc vis? CH. hâc causâ equidem, quâ dixi
tibi.
ME. Dicetur. CH. at iſtos raſtros interea tamen
Appone, ne labora. ME. minimé. CH. quam rem agis?
ME. Siné me, vacivom tempus ne quod dem mihi
Laboris. CH. non ſinam, inquam. ME. ah, non æquom
facis.
CH. Hui, tam graves hos, quæſo? ME. ſic meritum eſt
meum.
CH. Nunc loquere. ME. Filium unicum adoleſcentulum
Habeo. ah, quid dixi? habére me? imò habui, Chreme.
Nunc habeam, nécne, incertum eſt. CH. quid ita iſtuc?
ME. ſcies.
Eſt è Corintho hìc advena anus paupercula.
Ejus filiam ille amare cœpit perditè,
Propè jam ut pro uxore haberet. hæc clam me omnia.
Ubi rem reſcivi, cœpi non humanitus,
Neque ut animum decuit ægrotum adoleſcentuli,
Tractare, ſed vi & viâ pervolgatâ patrum.
Quotidie accuſabam: hem: tibíne hæc diutius
Licere ſperas facere, me vivo patre,
Amicam ut habeas propè jam in uxoris loco?
Erras, ſi id credis, & me ignoras, Clinia.
Ego te meum eſſe dici tantiſper volo,
Dum, quod te dignum eſt, facies: ſed ſi non facis,
Ego, quod me in te ſit facere dignum, invenero.

Nullâ

Nullâ adeò ex re iſtuc fit, niſi ex nimio otio.
Ego iſtuc ætatis non amori operam dabam,
Sed in Aſiam hinc abii propter pauperiem, atque ibi
Simul rem & gloriam armis belli reperi.
Poſtremò adeò res rediit: adoleſcentulus
Sæpe eadem & graviter audiendo victus eſt:
Putavit me & ætate & benevolentiâ
Plus ſcire, & providere, quàm ſeipſum ſibi.
In Aſiam ad regem militatum abiit, Chreme.
CH. Quid ais? ME. clam me eſt profectus: menſes tres abeſt.
CH. Ambo accuſandi: etſi illud inceptum tamen
Animi eſt pudentis ſignum, & non inſtrenui.
ME. Ubi comperi ex iis, qui fuere ei conſcii,
Domum revortor mœſtus, atque animo ferè
Perturbato, atque incerto præ ægritudine.
Adſido: accurrunt ſervi: ſoccos detrahunt:
Video alios feſtinare, lectos ſternere,
Cœnam apparare: pro ſe quiſque ſedulò
Faciebat, quò illam mihi lenirent miſeriam.
Ubi video hæc, cœpi cogitare; hem, tot mei
Solius ſolliciti ſunt causâ, ut me unum expleant?
Ancillæ tot me veſtiant? ſumtus domi
Tantos ego ſolus faciam? ſed gnatum unicum,
Quem pariter uti his decuit, aut etiam ampliùs,
Quòd illa ætas magìs ad hæc utenda idonea eſt,
Eum ego hinc ejeci miſerum injuſtitiâ meâ.
Malo quidem me dignum quovis deputem,
Si id faciam. nam uſque dum ille vitam colet
Inopem, carens patriâ ob meas injurias,
Interea uſque illi de me ſupplicium dabo,
Laborans, quærens, parcens, illi ſerviens.
Ita facio prorſus. nihil relinquo in ædibus,
Nec vas, nec veſtimentum: conraſi omnia.
Ancillas, ſervos, niſi eos, qui opere ruſtico
Faciundo facilè ſumtum exercerent ſuum,
Omnes produxi ac vendidi. inſcripſi illico

Ædes:

Digitized by Google

Ædes: mercedem quaſi talenta ad quindecim
Coegi: agrum hunc mercatus ſum: hìc me exerceo.
Decrevi tantiſper me minus injuriæ,
Chreme, meo gnato facere, dum fiam miſer;
Nec fas eſſe ullâ me voluptate hìc frui,
Niſi ubi ille huc ſalvus redierit meus particeps.
CH. Ingenio te eſſe in liberos leni puto, &
Illum obſequentem, ſi quis rectè aut commodè
Tractaret. verùm neque tu illum ſatì' noveras,
Nec te ille. hoc ibi fit, ubi non verè vivitur.
Tu illum nunquam oſtendiſti quanti penderes,
Nec tibi ille eſt credere auſus quæ eſt æquom patri.
Quod ſi eſſet factum, hæc nunquam eveniſſent tibi.
ME. Ita res eſt, fateor: peccatum à me maxumum eſt.
CH. Menedeme, at porrò rectè ſpero: & illum tibi
Salvum affuturum eſſe hìc confido propediem.
ME. Utinam ita Dî faxint. CH. facient. nunc, ſi commodum eſt,
Dionyſia hìc ſunt, hodie apud me ſis volo.
ME. Non poſſum. CH. cur non? quæſo, tandem aliquantulum
Tibi parce! idem abſens facere te hoc volt filius.
ME. Non convenit, qui illum ad laborem impellerim,
Nunc meipſum fugere. CH. ſiccine eſt ſententia?
ME. Sic. CH. bene vale. ME. & tu. CH. lacrumas excuſſit mihi,
Miſerétque me ejus: ſed, ut diei tempus eſt,
Monere oportet me hunc vicinum Phaniam,
Ad cœnam ut veniat. ibo, viſam ſi domi eſt.
Nihil opus fuit monitore: jamdudum domi
Præſtò apud me eſſe aiunt: egómet convivas moror.
Ibo adeò hinc intró. ſed quid crepuerunt fores
Hinc à me? quiſnam egreditur? huc conceſſero.

SCENA

SCENA SECUNDA.

Clitipho, Chremes.

CL. Nihil adhuc eſt, quod vereare, Clinia: haudquaquam etiam ceſſant:
Et illam ſimul cum nuncio tibi hìc ego affuturam
Hodie ſcio. proin tu ſollicitudinem iſtam falſam, quæ te
Excruciat, mittas. CH. quîcum loquitur filius? CL. pater adeſt,
Quem volui. adibo. Pater, opportunè advenis.
CH. Quid id eſt? CL. hunc Menedemum nôſtin' noſtrum vicinum? CH. probè.
CL. Huic filium ſcis eſſe? CH. audivi eſſe, in Aſiâ. CL. non eſt, pater:
Apud nos eſt. CH. quid ais? CL. advenientem, è navi egredientem illicò
Abduxi ad cœnam: nam mihi magna cum eo jam indè uſque à pueritiâ
Fuit ſemper familiaritas. CH. voluptatem magnam nunciàs.
Quàm vellem Menedemum invitatum, ut nobiſcum hodie eſſet, ampliùs;
Ut hanc lætitiam nec opinanti primus objicerem ei domi!
Atque etiam nunc tempus eſt. CL. cave faxis: non opus eſt, pater.
CH. Quapropter? CL. quia enim incertum eſt etiam, quid ſe faciat. modò venit:
Timet omnia; patris iram, atque animum amicæ, ſe erga ut ſit, ſuæ.
Eam miſerè amat: propter eam hæc turba atque abitio evenit. CH. ſcio.
CL. Nunc ſervolum ad eam in urbem miſit, & ego noſtrum unà Syrum.
CH. Quid narrat? CL. quid ille? ſe miſerum eſſe. CH. miſerum? quem minù' credere eſt?

Digitized by Google

Quid reliqui eſt, quin habeat, quæ quidem in homine dicuntur bona,
Parentes, patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, divitias?
Atque hæc perinde ſunt, ut illius animus eſt, qui ea poſſidet:
Qui uti ſcit, ei bona; illi, qui non utitur rectè, mala.
CL. Imò ille ſenex fuit importunus ſemper! & nunc nihil magìs
Vereor, quàm ne quid in illum iratus plus ſatìs faxit, pater.
CH. Illéne? ſed reprimam me: nam, in metu eſſe hunc, illi eſt utile.
CL. Quid tute tecum? CH. dicam. ut ut erat, manſum tamen oportuit.
Fortaſſe aliquanto iniquior erat, præter ejus lubidinem:
Pateretur. nam quem ferret, ſi parentem non ferret ſuum?
Hunccine erat æquom ex illius more, an illum ex hujus vivere? &
Quod illum inſimulat durum, id non eſt. nam parentum injuriæ
Uniuſmodi ſunt ferme; paulo qui eſt homo tolerabilis.
Scortari crebrò nolunt, nolunt crebrò convivarier,
Præbent exiguè ſumtum: atque hæc ſunt tamen ad virtutem omnia.
Verùm animus ubi ſemel ſe cupiditate devinxit malâ,
Neceſſe eſt, Clitipho, conſilia conſequi conſimilia. hoc
Scitum eſt, periclum ex aliis facere, tibi quod ex uſu ſiet.
CL. Ita credo. CH. ego ibo hinc intrò, ut videam, nobis quid cœnæ ſiet.
Tu, ut tempus eſt diei, vide ſiis, ne quò hinc abeas longiús.

Digitized by Google

SCENA TERTIA.

Clitipho.

Quam iniqui ſunt patres in omnes adoleſcentes judices!
Qui æquom eſſe cenſent, nos jam à pueris illico naſci ſenes,
Neque illarum affines eſſe rerum, quas fert adoleſcentia.
Ex ſuâ libidine moderentur, nunc quæ eſt, non quæ olim fuit.
Mihi ſi unquam filius erit, næ ille facili me utetur patre;
Nam & cognoſcendi, & ignoſcendi dabitur peccati locus:
Non ut meus, qui mihi per alium oſtendit ſuam ſententiam.
Perii: is mihi, ubi adbibit plus paulo, ſua quæ narrat facinora!
Nunc ait, Periculum ex aliis facito, tibi quod ex uſu ſiet.
Aſtutus! næ ille haud ſcit, quàm mihi nunc ſurdo narret fabulam.
Magìs nunc me amicæ dicta ſtimulant, Da mihi, atque, Affer mihi.
Cui quid reſpondeam, nihil habeo: neque me quiſquam eſt miſerior.
Nam hic Clinia, etſi is quoque ſuarum rerum ſatagit, attamen
Habet bene ac pudicè eductam, ignaram artis meretriciæ.
Mea eſt potens, procax, magnifica, ſumtuoſa, nobilis.
Tum, quòd dem ei, rectè eſt: nam nihil eſſe mihi, relligio eſt dicere.
Hoc ego mali non pridem inveni: neque etiamdum ſcit pater.

Digitized by Google

ACTUS II. SCENA I.

CLINIA. CLITIPHO.

CLINIA.

SI mihi ſecundæ res de amore meo eſſent, jamdudum, ſcio,
Veniſſent: ſed vereor, ne mulier, me abſente, hìc corrupta ſit.
Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant;
Occaſio, locus, ætas, mater, cujus ſub imperio eſt, mala;
Cui nihil præter precium jam dulce eſt. CLIT. Clinia. CLIN. hei miſero mihi!
CLIT. Etiam caves, ne videat fortè hinc te à patre aliquis exiens?
CLIN. Faciam. ſed neſciò quid profectò mihi animu' præſagit mali.
CLIT. Pergin' iſtuc priùs dijudicare, quàm ſcis, quid veri ſiet?
CLIN. Si nihil mali eſſet, jam hìc adeſſent. CLIT. jam aderunt. CLIN. quando iſtuc erit?
CLIT. Non cogitas hinc longulè eſſe? & nôſti mores mulierum:
Dum moliuntur, dum comuntur, annus eſt. CLIN. ô Clitipho,
Timeo. CLIT. reſpira: eccum Dromonem cum Syro; unà adſunt tibi.

SCEN

Digitized by Google

SCENA SECUNDA.

SYRUS, DROMO, CLITIPHO, CLINIA.

SY. Ain' tu? DR. ſic eſt. SY. verùm interea dum ſermones cædimus,
Illæ ſunt relictæ. CLIT. mulier tibi adeſt, audín' Clinia?
CLIN. Ego verò audio nunc demum, & video, & valeo, Clitipho.
DR. Minimè mirum: adeò impeditæ ſunt: ancillarum gregem
Ducunt ſecum. CLIN. perii. unde illi ſunt ancillæ? CLIT. mén' rogas?
SY. Non oportuit relictas: portant quid rerum? CLIN. hei mihi!
SY. Aurum, veſtem: & veſperaſcit, & non noverunt viam.
Factum à nobis ſtultè eſt. abi dum tu, Dromo, illis obviàm.
Propera. quid ſtas? CLIN. væ miſero mihi, quantâ de ſpe decidi!
CLIT. Quid iſtuc? quæ res te ſollicitat autem? CLIN. rogitas quid ſiet?
Vidén' tu ancillas, aurum, veſtem? quam ego cum unâ ancillulâ
Hìc reliqui. unde eſſe cenſes? CLIT. vah, nunc demum intelligo.
SY. Dii boni, quid turbæ eſt? ædes noſtræ vix capient, ſcio.
Quid comedent? quid ebibent? quid ſene erit noſtro miſerius?
Sed video, eccos, quos volebam. CLIN. ô Jupiter, ubinam eſt fides?
Dum ego propter te errans patriâ careo demens, tu interea loci
Conlocupletâſti, Antiphila, te, & me in his deſeruiſti malis,

Digitized by Google

Propter quam in ſummâ infamiâ ſum, & meo patri minùs obſequens:
Cujus nunc pudet me, & miſeret, qui harum mores cantabat mihi,
Monuiſſe fruſtra: neque potuiſſe eum unquam me ab hâc expellere.
Quod tamen nunc faciam; tum, cùm mihi gratum eſſe potuit, nolui.
Nemo eſt miſerior me. SY. hic de noſtris verbis errat videſicet,
Quæ hìc ſumus locuti. Clinia, aliter tuum amorem, atque eſt, accipis.
Nam & vita eſt eadem, & animus te erga idem ac fuit,
Quantùm ex ipsâ re conjecturam cepimus.
CLIN. Quid eſt obſecro? nam mihi nunc nihil rerum omnium eſt
Quod malim, quàm me hoc falsò ſuſpicarier.
SY. Hoc primùm, ut ne quid hujus rerum ignores: anus,
Quæ eſt dicta mater eſſe ei antehac, non fuit:
Ea obiit mortem: hæc ipſa in itinere alteræ
Dum narrat, fortè audivi. CLIT. quænam eſt altera?
SY. Mane, hoc, quod cœpi, primùm enarrem, Clitipho:
Pòſt iſtuc veniam. CLIN. propera. SY. jam primum omnium,
Ubi ventum ad ædes eſt, Dromo pultat fores:
Anus quædam prodit: hæc ubi aperuit oſtium,
Continuò hic ſe conjecit intrò: ego conſequor:
Anus foribus obdit peſſulum, ad lanam redit.
Hìc ſciri potuit, aut nuſquam alibi, Clinia,
Quo ſtudio vitam ſuam te abſente exegerit:
Ubi de improviſo eſt interventum mulieri.
Nam ea res dedit tum exiſtumandi copiam
Quotidianæ vitæ conſuetudinem;
Quæ, cujuſque ingenium ut ſit, declarat maxumè.
Texentem telam ſtudiosè ipſam offendimus,
Mediocriter veſtitam veſte lugubri,

Digitized by Google

Ejus anuis cauſâ, opinor, quæ erat mortua,
Sinè auro tum ornatam, ita utì quæ ornatur ſibi,
Nullâ malâ re eſſe expolitam muliebri:
Capillus paſſus, prolixus, circùm caput
Rejectus negligenter. pax! CLIN. Syre mî, obſecro,
Ne me in lætitiam fruſtra conjicias. SY. anus
Subtemen nebat: præterea una ancillula
Erat: ea texebat unà pannis obſita,
Neglecta, immunda inluvie. CLIT. ſi hæc ſunt, Clinia,
Vera, ita utì credo, quis te eſt fortunatior?
Scín' tu hanc, quam dicit ſordidatam & ſordidam?
Magnum hoc quoque ſignum eſt, dominam eſſe extra noxiam,
Cùm ejus tam negliguntur internuncii:
Nam diſciplina eſt eiſdem, munerarier
Ancillas primùm, ad dominas qui affectant viam.
CLIN. Perge, obſecro te, & cave ne falſam gratiam
Studeas inire. quid ait, ubi me nominas?
SY. Ubi dicimus rediiſſe te, & rogare utì
Veniret ad te, mulier telam deſinit
Continuò, & lacrumis opplet os totum ſibi, ut
Facilè ſcires deſiderio id fieri tuo.
CLIN. Præ gaudio, ita me Dii ament, ubi ſim neſcio:
Ita timui. CLIT. at ego nihil eſſe ſciebam, Clinia.
Agedum viciſſim, Syre, dic quæ illa eſt altera.
SY. Adducimus tuam Bacchidem. CLIT. hem, quid Bacchidem?
Eho, ſceleſte, quò illam ducis? SY. quò ego illam? ad nos ſcilicet.
CLIT. Ad patrémne? SY. ad eum ipſum. CLIT. ô hominis impudentem audaciam!
SY. Heus tu, non fit ſinè periclo facinus magnum & memorabile.
CLIT. Hoc vide. in meâ vitâ tu tibi laudem is quæſitum, ſcelus:
Ubi ſi paululum modò quid te fugerit, ego perierim.

Quid illo facias? SY. at enim, CLIT. quid enim? SY. ſi ſinas, dicam. CLIN. ſine.
CLIT. Sino. SY. ita res eſt hæc nunc, quaſi cum—— CLIT. quas, malum, ambages mihi
Narrare occipit? CLIN. Syre, verum hic dicit: mitte: ad rem redi.
SY. Enimvero reticere nequeo. multimodis injurius,
Clitipho, es, neque ferri potis es. CLIN. audiendum hercle eſt: tace.
SY. Vis amare: vis potiri: vis, quod des illi, effici.
Tuum eſſe in potiundo periclum non vis. haud ſtultè ſapis:
Siquidem id ſapere eſt, velle te id, quod non poteſt, contingere.
Aut hæc cum illis ſunt habenda, aut illa cum his mittenda ſunt.
Harum duarum conditionum nunc utram malis, vide:
Etſi hoc conſilium, quod cepi, rectum eſſe & tutum ſcio:
Nam tua apud patrem amica tecum ſinè metu ut ſit, copia eſt:
Tum illi argentum quod pollicitu' es, eâdem hâc inveniam viâ:
Quod ut efficerem, orando ſurdas jam aures reddideras mihi.
Quid aliud tibi vis? CLIT. ſiquidem hoc fit. SY. ſiquidem? experiundo ſcies.
CLIT. Age, age, cedò iſtuc tuum conſilium, quid id eſt? SY. adſimulabimus
Tuam amicam hujus eſſe. CLIT. pulchrè. cedò, quid hic faciet ſuâ?
An ea quoque dicetur hujus, ſi una hæc dedecori eſt parum?
SY. Imò ad tuam matrem abducetur. CLIT. quid eó? SY. longum eſt, Clitipho,
Tibi ſi narrem, quamobrem id faciam: vera cauſa eſt. CLIT. fabulæ:

Nihil

Digitized by Google

Nihil ſatì' firmi video, quamobrem accipere hunc mihi expediat metum.
SY. Mane, habeo aliud, ſi iſtuc metuis, quod ambo confiteamini
Sinè periclo eſſe. CLIT. hujuſmodi, obſecro, aliquid reperi. SY. maxumè:
Ibo obviàm hinc: dicam, ut revortantur domum. CLIT. hem,
Quid dixti? SY. ademtum tibi jam faxo omnem metum,
In aurem utramvis otioſè ut dormias.
CLIT. Quid ago nunc? CLIN. túne? quod boni. CLIT. Syre, dic modò
Verum. SY. age modò hodie: ſerò ac nequicquam voles.
CLIN. Datur: fruare, dum licet: nam neſcias,
Eju' ſit poteſtas poſthac, an nunquam tibi.
CLIT. Syre, inquam. SY. perge porrò, tamen iſtuc ago.
CLIT. Verum hercle iſtuc eſt. Syre, Syre inquam, heus, heus, Syre.
SY. Concaluit. quid vis? CLIT. redi, redi. SY. adſum, dic, quid eſt?
Jam hoc quoque negabis tibi placere. CLIT. imò, Syre,
Et me, & meum amorem, & famam permitto tibi.
Tu es judex; ne quid accuſandus ſis, vide.
SY. Ridiculum eſt, te iſtuc me admonere, Clitipho:
Quaſi iſtìc minor mea res agatur, quàm tua.
Hìc ſi quid nobis fortè advorſi evenerit,
Tibi erunt parata verba, huic homini verbera.
Quapropter hæc res neutiquam neglectui eſt mihi.
Sed iſtunc exora, ut ſuam eſſe adſimulet. CLIN. ſcilicet
Facturum me eſſe; in eum jam res rediit locum,
Ut ſit neceſſe. CLIT. meritò te amo, Clinia.
CLIN. Verùm illa ne quid titubet. SY. perdocta eſt probè.
CLIT. At hoc demiror, quî tam facilè potueris

Perſuadere illi, quæ ſolet quos ſpernere!
SY. In tempore ad eam veni; quod rerum omnium eſt
Primum. nam quendam miſerè offendi ibi militem
Ejus noctem orantem. hæc arte tractabat virum,
Cupidum ut illius animum inopiâ incenderet,
Eadémque ut eſſet apud te quàm gratiſſima.
Sed heus tu, vide ſis, ne quid imprudens ruas.
Patrem noviſti ad has res quàm ſit perſpicax:
Ego te autem novi, quàm eſſe ſoleas impotens:
Inverſa verba, everſas cervices tuas,
Gemitus, ſcreatus, tuſſis, riſus abſtine.
CLIT. Laudabis. SY. vide ſis. CLIT. tutemet mirabere.
SY. Sed quàm citò ſunt conſecutæ mulieres?
CLIT. Ubi ſunt? cur retines? SY. jam nunc hæc non eſt tua.
CLIT. Scio, apud patrem; at nunc interim. SY. nihilo magis.
CLIT. Sine. SY. non ſinam, inquam. CLIT. quæſo, pauliſper. SY. veto.
CLIT. Saltem ſalutare. SY. abeas, ſi ſapis. CLIT. eo.
Quid iſtic? SY. manebit. CLIT. ô hominem felicem!
SY. ambula.

SCENA TERTIA.

BACCHIS, ANTIPHILA, CLINIA, SYRUS.

BA. Ædepol te, mea Antiphila, laudo, & fortunatam judico,
Id cùm ſtuduiſti, iſti formæ ut mores conſimiles forent:
Minimèque ita me Dii ament, miror, ſi te ſibi quiſque expetit.
Nam mihi, quale ingenium haberes, fuit indicio oratio.
Et cùm egomet nunc mecum in animo vitam tuam conſidero, Omniúm-

Omniúmque adeò voſtrarum, volgus quæ ab ſe ſegregant;
Et vos eſſe iſtiuſmodi, & nos non eſſe, haud mirabile eſt.
Nam expedit bonas eſſe vobis: nos, quibuſcum eſt res, non ſinunt.
Quippe formâ impulſi noſtrâ nos amatores colunt:
Hæc ubi imminuta eſt, illi ſuum animum aliò conferunt.
Niſi proſpectum interea aliquid nobis eſt, deſertæ vivimus.
Vobis cum uno ſemel ubi ætatem agere decretum eſt viro,
Cujus mos maxumè eſt conſimilis voſtrûm; hi ſe ad vos applicant:
Hôc beneficio utrique ab utriſque vero devincimini;
Ut nunquam ulla amori voſtro incidere poſſit calamitas.
AN. Neſcio alias: me quidem ſemper ſcio feciſſe ſedulò,
Ut ex illius commodo meum compararem commodum. CL. ah.
Ergo, mea Antiphila, tu nunc ſola reducem me in patriam facis.
Nam, dum abs te abſum, omnes mihi labores fuere, quos cepi, leves,
Præterquam tui carendum quòd erat. SY. credo. CL. Syre, vix ſuffero.
Hoccine me miſerum non licere meo modo ingenium frui?
SY. Imò, ut patrem tuum vidi eſſe habitum, diu etiam duras dabit.
BA. Quiſnam hic adoleſcens eſt, qui intuitur nos? AN. ah, retine me obſecro.
BA. Amabo, quid tibi eſt? AN. diſperii. BA. perii miſera! quid ſtupes,
Antiphila? AN. videón' Cliniam, an non? BA. quem vides? CL. ſalve, anime mi.

AN. O mî exſpectate Clinia, ſalve. CL. ut vales?
AN. Salvom veniſſe gaudeo. CL. teneóne te,
Antiphila, maxumè animo exoptatam meo?
SY. Ite intrò: nam vos jamdudum exſpectat ſenex.

ACTUS III. SCENA I.

CHREMES, MENEDEMUS.

CHREMES.

LUCESCIT hoc jam. ceſſo pultare oſtium
Vicini, primùm ex me ut ſciat, ſibi filium
Rediiſſe? etſi adoleſcentem hoc nolle intelligo.
Verùm, cùm videam miſerum hunc tam excruciarier
Ejus abitu, celem tam inſperatum gaudium,
Cùm illi pericli nihil ex indicio ſiet?
Haud faciam: nam, quod potero, adjutabo ſenem;
Item ut filium meum amico atque æquali ſuo
Video inſervire, & ſocium eſſe in negotiis,
Nos quoque ſenes eſt æquom ſenibus obſequi.
ME. Aut ego profectò ingenio egregio ad miſerias
Natus ſum, aut illud falſum eſt, quod volgò audio
Dici, diem adimere ægritudinem hominibus:
Nam mihi quidem quotidie augeſcit magis
De filio ægritudo; & quantò diutiùs
Abeſt, magis cupio tanto, & magis deſidero.
CH. Sed ipſum foras egreſſum video: ibo, adloquar.
Menedeme, ſalve: nuncium apporto tibi,
Cujus maxumè te fieri participem cupis.
ME. Numquidnam de gnato meo audiſti, Chreme?
CH. Valet, atque vivit. ME. ubinam eſt, quæſo? CH. apud me domi.

ME.

ME. Meus gnatus? CH. ſic eſt. ME. venit? CH. certè. ME. Clinia
Meus venit? CH. dixi. ME. eamus, duc me ad eum, obſecro.
CH. Non volt te ſcire ſe rediiſſe etiam, & tuum
Conſpectum fugitat ob peccatum. tum hoc timet,
Ne tua duritia antiqua illa etiam adaucta ſit.
ME. Non tu ei dixiſti, ut eſſem? CH. non. ME. quamobrem, Chreme?
CH. Quia peſſumè iſtuc in te atque in illum conſulis,
Si te tam leni & victo eſſe animo oſtenderis.
ME. Non poſſum: ſatis jam, ſatis pater durus fui. CH. ah,
Vehemens in utramque partem, Menedeme, es nimis,
Aut largitate nimiâ, aut parſimoniâ.
In eandem fraudem ex hâc re, atque ex illâ, incides.
Primùm olim potiùs, quàm paterere filium
Commeare ad mulierculam, quæ paululo
Tum erat contenta, cuique erant grata omnia,
Proterruiſti hinc. ea coacta ingratiis
Poſt illa cœpit victum volgò quærere.
Nunc, cùm ſinè magno intertrimento non poteſt
Haberi, quidvis dare cupis. nam, ut tu ſcias,
Quàm ea nunc inſtructa pulchre ad perniciem ſiet;
Primùm, jam ancillas ſecum adduxit plus decem,
Oneratas veſte atque auro. ſatrapes ſi ſiet
Amator, nunquam ſufferre ejus ſumtus queat:
Nedum tu poſſis. ME. éſtne ea intus? CH. ſi ſit, rogas?
Senſi: nam unam ei cœnam atque ejus comitibus
Dedi. quòd ſi iterum mihi ſit danda, actum ſiet.
Nam, ut alia omittam, pitiſſando modò mihi
Quid vini abſumſit! ſic, Hoc, dicens, aſperum,
Pater, hoc eſt: aliud lenius ſodes vide.
Relevi dolia omnia, omnes ſerias:
Omnes habui ſollicitos. atque hæc una nox.
Quid te futurum cenſes, quem aſſiduè exedent?

Sic

Sic me Dii amabunt, ut me tuarum miſeritum eſt,
Menedeme, fortunarum! ME. faciat quod lubet:
Sumat, conſumat, perdat: decretum eſt pati;
Dum illum modò habeam mecum. CH. ſi certum eſt tibi
Sic facere, illud permagni referre arbitror,
Ut neſcientem ſentiat te id ſibi dare.
ME. Quid faciam? CH. quidvis potiùs, quàm quod cogitas:
Per alium quemvis ut des, falli te ſinas
Technis per ſervolum. etſi ſubſenſi id quoque,
Illos ibi eſſe, id agere inter ſe clanculùm.
Syru' cum illo voſtro conſuſurrat: conferunt
Conſilia adoleſcentes, & tibi perdere
Talentum hôc pacto ſatius eſt, quàm illo minam.
Non nunc pecunia agitur, ſed illud, quomodo
Minimo periclo id demus adoleſcentulo.
Nam ſi ſemel tuum animum ille intellexerit,
Priùs proditurum te tuam vitam, & priùs
Pecuniam omnem, quàm abs te amittas filium; hui,
Quantam feneſtram ad nequitiam patéfeceris!
Tibi autem porrò ut non ſit ſuave vivere.
Nam deteriores ſumus omnes licentiâ.
Quodcunque inciderit in mentem, volet: neque id
Putabit, pravúmne an rectum ſit, quod petet.
Tu, rem perire, & ipſum, non poteris pati.
Dare denegâris; ibit ad illud illico,
Quo maxumè apud te ſe valere ſentiet:
Abiturum ſe abs te eſſe illico minabitur.
ME. Videre verum, atque ita uti res eſt, dicere.
CH. Somnum hercle ego hâc nocte oculis non vidi meis,
Dum id quæro, tibi qui filium reſtituerem.
ME. Cedò dextram: porrò te oro idem ut facias, Chreme.
CH. Paratus ſum. ME. ſcin' quid nunc facere te volo?
CH. Dic. ME. quod ſenſiſti illos me incipere fallere,

Id

Id ut maturent facere. cupio illi dare,
Quod volt: cupio ipſum jam videre. CH. operam dabo.
Syrus eſt prehendendus atque adhortandus mihi.
A me neſcio quis exit. concede hinc domum,
Ne nos inter nos congruere ſentiant.
Paulum hoc negotî mihi obſtat: Simus & Crito
Vicini noſtri hìc ambigunt de finibus:
Me cepere arbitrum. ibo, ac dicam, ut dixeram
Operam daturum me, hodie non poſſe his dare.
Continuò hìc adero. ME. ita quæſo. Dii voſtram fidem!
Itán' comparatam eſſe hominum naturam omnium,
Aliena ut meliùs videant & dijudicent
Quàm ſua? an eò fit, quia in re noſtrâ aut gaudio
Sumus præpediti nimio, aut ægritudine?
Hic mihi nunc quanto plus ſapit, quàm egomet mihi!
CH. Diſſolvi me, otioſus operam ut tibi darem.

SCENA SECUNDA.

SYRUS, CHREMES.

SY. Hàc illàc circumcurſa: inveniundùm eſt tamen
Argentum, intendenda in ſenem eſt fallacia.
CH. Num me fefellit, hoſce id ſtruere? videlicet
Ille Cliniæ ſervus tardiùſculus eſt:
Idcirco huic noſtro tradita eſt provincia.
SY. Quis hìc loquitur? perii. numnam hæc audivit? CH. Syre. SY. hem.
CH. Quid tu iſtíc? SY. rectè equidem: ſed te miror, Chreme,
Tam manè, qui herì tantum biberís. CH. nihil nimís.
SY. Nihil, narras? viſa verò eſt, quod dici ſolet,
Aquilæ ſenectus. CH. heia. SY. mulier commoda &
Faceta hæc eſt meretrix. CH. ſanè idem viſa eſt mihi.
SY. Et quidem hercle formâ luculentâ. CH. ſic ſatís.
SY. Ita non ut olim, ſed utì nunc, ſanè bonâ:
Miniméque miror, Clinia hanc ſi deperit.

Sed

Sed habet patrem quendam avidum, miſerum atque aridum,
Vicinum hunc: noſtin'? at quaſi is non divitiis
Abundet, gnatus ejus profugit inopiâ.
Scis eſſe factum, ut dico? CH. quid ego neſciam?
Hominem piſtrino dignum! SY. quem? CH. iſtunc ſervolum
Dico adoleſcentis, SY. Syre, tibi timui malé.
CH. Qui paſſus eſt id fieri. SY. quid faceret? CH. rogas?
Aliquid reperiret, fingeret fallacias,
Unde eſſet adoleſcenti, amicæ quod daret,
Atque hunc difficilem invitum ſervaret ſenem.
SY. Garris. CH. hæc facta ab illo oportebant, Syre.
SY. Eho, quæſo, laudas qui heros fallunt? CH. in loco
Ego verò laudo. SY. rectè ſané. CH. quippe quia
Magnarum ſæpe id remedium ægritudinum eſt.
Jam huic manſiſſet unicus gnatus domi.
SY. Jocóne an ſeriò illæc dicat, neſciò;
Niſi mihi quidem addit animum, quò lubeat magís.
CH. Et nunc quid exſpectat, Syre? an dum hinc denuo
Abeat, cùm tolerare hujus ſumtus non queat?
Nónne ad ſenem aliquam fabricam fingit? SY. ſtolidus eſt.
CH. At te adjutare oportet adoleſcentuli
Cauſâ. SY. facilè equidem facere poſſum, ſi jubes:
Etenim, quo pacto id fieri ſoleat, calleo.
CH. Tanto hercle melior. SY. Non eſt mentiri meum.
CH. Fac ergo. SY. at heus tu, facito, dum eadem hæc meminerís,
Si quid hujus ſimile fortè aliquando evenerit,
Ut ſunt humana, tuus ut faciat filius.
CH. Non uſus veniet, ſpero. SY. ſpero hercle ego quoque:
Neque eò nunc dico, quò quidquam illum ſenſerim:
Sed ſi quid, ne quid —— quæ ſit ejus ætas, vides:

Et hæc ego te, ſi uſus veniat, magnificè, Chreme,
Tractare poſſim. CH. de iſtôc, cùm uſus venerit,
Videbimus quid opus ſit. nunc iſtuc age.
SY. Nunquam commodiùs unquam herum audivi loqui,
Nec, cùm malefacere crederem mî impunius
Licere. quiſnam à nobis egreditur foras?

SCENA TERTIA.

CHREMES, CLITIPHO, SYRUS.

CH. Quid iſtuc, quæſo? qui iſtic mos eſt, Clitipho? itáne fieri oportet?
CL. Quid ego feci? CH. vidín' ego te modò manum in ſinum huic meretrici
Inſerere? SY. acta hæc res eſt, perii. CL. méne? CH. híſce oculis: ne nega.
Facis adeò indignè injuriam illi, qui non abſtineas manum:
Nam iſta quidem contumelia eſt,
Hominem amicum recipere ad te, atque ejus amicam ſubagitare.
Vel herì in vino quàm immodeſtus fuiſti! SY. factum. CH. quàm moleſtus!
Ut equidem, ita me Dii ament, metui quid futurum denique eſſet.
Novi ego amantium animum: advortunt graviter, quæ non cenſeas.
CL. At mihi fides apud hunc eſt, nihil me iſtius facturum, pater.
CH. Eſto. at certè concedas aliquò ab ore eorum aliquantiſper.
Multa fert libido; ea facere prohibet tua præſentia.
Ego de me facio conjecturam. nemo eſt meorum hodie,
Apud quem expromere omnia mea occulta, Clitipho, audeam.

Apud

Digitized by Google

Apud alium prohibet dignitas: apud alium ipſius facti pudet,
Ne ineptus, ne protervus videar: quod illum facere credito.
Sed noſtrum eſt intelligere, utcunque, atque ubicunque opus ſit, obſequi.
SY. Quid iſtic narrat? CL. perii. SY. Clitipho, hæc ego præcipio tibi,
Hominis frugi & temperantis functus officium. CL. tace ſodes.
SY. Rectè ſané. CH. Syre, pudet me. SY. credo: neque id injuriâ:
Quin mihi moleſtum eſt. CL. pergín' hercle? SY. verum dico, quod videtur.
CL. Nónne accedam ad illos? CH. eho quæſo, una accedundi via eſt?
SY. Actum eſt: hic priùs ſe indicârit, quàm ego argentum effecero.
Chreme, vin' tu homini ſtulto mihi auſcultare? CH. quid faciam? SY. jube hunc
Abire hinc aliquó. CL. quò ego hinc abeam? SY. quó? quò lubet: da illis locum:
Abi deambulatum. CL. deambulatum, quó? SY. vah, quaſi deſit locus.
Abi ſanè iſtàc, iſtorſum, quò vis. CH. rectè dicit: cenſeo.
CL. Dî te eradicent, Syre, qui me hinc extrudas. SY. at tu tibi iſtas
Poſthac comprimito manus.
Cenſén' verò? quid illum porrò credis facturum, Chreme,
Niſi eum, quantum tibi opis Dii dant, ſervas, caſtigas, mones?
CH. Ego iſtuc curabo. SY. atqui nunc, here, hic tibi aſſervandus eſt.
CH. Fiet. SY. ſi ſapias; nam mihi jam minùs minúſque obtemperat.

CH.

CH. Quid tu? ecquid de illo, quod dudum tecum egi, egiſti, Syre? aut
Reperiſti quod placeat, an nondum etiam? SY. de fallaciâ
Dicis? ſt. inveni quandam nuper. CH. frugi es: cedò, quid id eſt?
SY. Dicam: verùm, ut aliud ex alio incidit! CH. quidnam, Syre?
SY. Peſſuma hæc eſt meretrix. CH. ita videtur. SY. imò ſi ſcias ---
Hoc vide, quod incœptet facinus. Fuit quædam anus Corinthia
Hìc: huic drachmarum argenti hæc mille dederat mutuum.
CH. Quid tum? SY. ea mortua eſt: reliquit filiam adoleſcentulam:
Ea relicta huic arrhaboni eſt pro illo argento. CH. intelligo.
SY. Hanc ſecum huc adduxit, eáque eſt nunc ad uxorem tuam.
CH. Quid tum? SY. Cliniam orat, ſibi utì id nunc det: illam illi tamen
Pôſt daturam. mille nummûm poſcit. CH. & poſcit quidem? SY. hui,
Dubiúmne id eſt? CH. ego ſic putavi. quid nunc facere cogitas?
SY. Egóne? ad Menedemum ibo: dicam hanc eſſe captam è Cariâ,
Ditem & nobilem: ſi redimat, magnum in eâ eſſe lucrum.
CH. Erras. SY. quid ita? CH. pro Menedemo ego nunc tibi reſpondeo:
Non emo. quid agis? SY. optata loquere. CH. atqui non eſt opus.
SY. Non opus eſt? CH. non hercle veró. SY. qui iſtuc? miror. CH. jam ſcies.
Mane, mane: quid eſt, quod tam à nobis graviter crepuerunt fores?

SCENA QUARTA.

SOSTRATA, CHREMES, NUTRIX, SYRUS.

SO. Niſi me animus fallit, hic profectò eſt annulus, quem ego ſuſpicor,
Is, quîcum expoſita eſt gnata. CH. quid volt ſibi, Syre, hæc oratio?
SO. Quid eſt? iſne tibi videtur? NU. dixi equidem, ubi mihi oſtendiſti, illico,
Eum eſſe. SO. at ut ſatì' contemplata modò ſis, mea nutrix. NU. ſatis.
SO. Abi nunc jam intrò: atque, illa ſi jam laverit, mihi nuncia.
Hic ego virum interea opperibor. SY. te volt: videas, quid velit.
Neſcio quid triſtis eſt. non temere eſt. metuo quid ſit. CH. quid ſiet?
Næ iſta hercle magno jam conatu magnas nugas dixerit.
SO. Ehem, mì vir. CH. ehem, mea uxor. SO. teipſum quæro. CH. loquere quid velis.
SO. Primùm hoc te oro, ne quid credas me advorsùm edictum tuum
Facere eſſe auſam. CH. vis me iſtuc tibi, etſi incredibile eſt, credere?
Credo. SY. neſcio quid peccati portat hæc purgatio.
SO. Meminiſtin' me eſſe gravidam, & mihi te maxumo opere dicere,
Si puellam parerem, nolle tolli? CH. ſcio quid feceris:
Suſtuliſti. SY. ſic eſt factum, domina; ergo herus damno auctus eſt.
SO. Minimè: ſed erat hìc Corinthia anus haud impura, ei dedi
Exponendam. CH. ô Jupiter, tantámne eſſe in animo inſcitiam!

SO.

Digitized by Google

so. Perii, quid ego feci? ch. at rogitas? so. ſi peccavi, mî Chreme,
Inſciens feci. ch. id quidem ego, etſi tu neges, certò ſcio,
Te inſcientem atque imprudentem dicere ac facere omnia.
Tot peccata in hâc re oſtendis. nam jam primùm, ſi meum
Imperium exſequi voluiſſes, interemtam oportuit;
Non ſimulare mortem verbis, re ipsâ ſpem vitæ dare.
At id omitto: miſericordia, animus maternus: ſino.
Quàm bene verò abs te proſpectum eſt! quid voluiſti? cogita:
Nempe anui illi prodita abs te filia eſt planiſſumè,
Per te vel utì quæſtum faceret, vel utì veniret palàm.
Credo, id cogitâſti, quidvis ſatìs eſt, dum vivat modó.
Quid cum illis agas, qui neque jus, neque bonum, atque æquom ſciunt,
Melius, pejus, proſit, obſit, nil vident, niſi quod lubet?
so. Mî Chreme, peccâvi, fateor: vincor: nunc hoc te obſecro,
Quanto tuus eſt animus natu gravior, ignoſcentior,
Ut meæ ſtultitiæ in juſtitiâ tuâ ſit aliquid præſidî.
ch. Scilicet equidem iſtuc factum ignoſcam: verùm, Soſtrata,
Malè docet te mea facilitas multa. ſed iſtuc quidquid eſt,
Quâ hoc occeptum eſt causâ, loquere. so. ut ſtultæ & miſeræ omnes ſumus
Religioſæ! cùm exponendam do illi, de digito annulum
Detraho; & eum dico ut unà cum puellâ exponeret;
Si moreretur, ne expers partis eſſet de noſtris bonis.
ch. Iſtuc rectè: conſervâſti te, atque illam. so. is hic eſt annulus.

ch.

CH. Unde habes? SO. quam Bacchis ſecum adduxit adoleſcentulam, SY. hem.
CH. Quid ea narrat? SO. ea lavatum dum it, ſervandum mihi dedit.
Animum non advorti primùm: at poſtquam aſpexi, illico
Cognovi: ad te exſilui. CH. quid nunc ſuſpicare, aut invenis
De illâ? SO. neſcio, niſi ex ipsâ quæras, unde hunc habuerit,
Si potis eſt reperiri. SY. interii: plus ſpei video, quàm volo.
Noſtra eſt, ſi ita eſt. CH. vivítne illa, cui tu dederas? SO. neſcio.
CH. Quid renunciavit olim feciſſe? SO. id, quod juſſeram.
CH. Nomen mulieris cedò quod ſit, ut quæratur. SO. Philtere.
SY. Ipſa eſt. mirum, nî illa ſalva eſt, & ego perii. CH. Soſtrata,
Sequere me intrò hác. SO. ut præter ſpem evenit! quàm timui malè,
Ne nunc animo ita eſſes duro, ut olim in tollendo, Chreme.
CH. Non licet hominem eſſe ſæpe ita ut volt, ſi res non ſinit.
Nunc ita tempus eſt mî, ut cupiam filiam: olim nil minús.

ACTUS

ACTUS IV. SCENA I.

SYRUS.

NISI me animus fallit, haud multùm à me aberit infortunium:
Ita hâc re in anguſtum oppidò nunc meæ coguntur copiæ:
Niſi aliquid video, ne eſſe amicam hanc gnati reſciſcat ſenex.
Nam quod de argento ſperem, aut poſſe poſtulem me fallere,
Nihil eſt: triumpho, ſi licet me latere tecto abſcedere.
Crucior, bolum tantum mihi eſſe ereptum tam ſubitò è faucibus.
Quid agam? aut quid comminiſcar? ratio de integro ineunda eſt mihi.
Nil tam difficile eſt, quin quærendo inveſtigari poſſiet.
Quid, ſi hoc ſic nunc incipiam? nihil eſt. quid ſi ſic? tantundem egero.
At ſic opinor: non poteſt: immo optumé. euge, habeo optumam.
Retraham hercle, opinor, ad me idem illud fugitivum argentum tamen.

SCENA SECUNDA.

CLINIA, SYRUS.

CL. Nulla mihi res poſthac poteſt jam intervenire tanta,
Quæ mihi ægritudinem afferat: tanta hæc lætitia oborta eſt.

Digitized by Google

Dedo patri me nunc jam, ut frugalior ſim quàm volt.
SY. Nil me fefellit: cognita eſt, quantum audio hujus verba.
Iſtuc tibi ex ſententiâ tuâ obtigiſſe lætor.
CL. O mî Syre, audîſtin' obſecro? SY. quidni? qui uſque unà adfuerim.
CL. Cui æquè audîſti commodè quidquam eveniſſe? SY. nulli.
CL. Atque ita me Dii ament, ut ego nunc non tam meâpte cauſâ
Lætor, quàm illius; quam ego ſcio eſſe honore quovis dignam.
SY. Ita credo: ſed nunc, Clinia, age, da te mihi viciſſim:
Nam amici quoque res eſt videnda, in tuto ut conlocetur,
Ne quid de amicâ nunc ſenex. CL. ô Jupiter! SY. quieſce.
CL. Antiphila mea nubet mihi. SY. ſiccine me interloquere?
CL. Quid faciam, mî Syre? gaudeo: fer me. SY. fero hercle verò.
CL. Deorum vitam adepti ſumus. SY. fruſtra operam, opinor, ſumo.
CL. Loquere, audio. SY. at jam hoc non ages. CL. agam. SY. videndum eſt, inquam,
Amici quoque res, Clinia, tui in tuto ut conlocetur:
Nam ſi nunc à nobis abis, & Bacchidem hìc relinquis,
Senex reſciſcet illico eſſe amicam hanc Clitiphonis:
Si abduxeris, celabitur itidem, ut celata adhuc eſt.
CL. At enim iſtôc nihil eſt magìs, Syre, meis nuptiis advorſum:
Nam quo ore appellabo patrem? tenes, quid dicam? SY. quidni?
CL. Quid dicam? quam cauſam afferam? SY. quid? nolo mentiare:
Apertè, ita ut res ſeſe habet, narrato. CL. quid ais? SY. jubeo

Illam

Illam te amare & velle uxorem; hanc eſſe Clitiphonis.
CL. Bonam atque juſtam rem oppidò imperas, & factu facilem.
Et ſcilicet jam me hoc voles patrem exorare, ut celet
Senem voſtrum. SY. immo ut rectâ viâ rem narret ordine omnem. CL. hem,
Satin' ſanus es aut ſobrius? tu quidem illum planè prodis:
Nam quî ille poterit eſſe in tuto? dic mihi.
SY. Huic equidem conſilio palmam do: hîc me magnificè effero,
Qui vim tantam in me & poteſtatem habeam tantæ aſtutiæ,
Vera dicendo ut eos ambos fallam: ut cùm narret ſenex
Voſter noſtro, eſſe iſtam amicam gnati, non credat tamen.
CL. At enim ſpem iſtôc pacto rurſus nuptiarum omnem eripis:
Nam dum amicam hanc meam eſſe credet, non committet filiam.
Tu fortaſſe, quid me fiat, parvi curas, dum illi conſulas.
SY. Quid, malùm, me ætatem cenſes velle id adſimularier?
Unus eſt dies, dum argentum eripio: pax: nihil amplius.
CL. Tantum ſat habes? quid tum, quæſo, ſi hoc pater reſciverit?
SY. Quid ſi redeo ad illos, qui aiunt, Quid ſi nunc cœlum ruat?
CL. Metuo quid agam. SY. metuis? quaſi non ea poteſtas ſit tua,
Quo velis in tempore ut te exſolvas, rem facias palàm.
CL. Age, age, traducatur Bacchis. SY. optumè. ipſa exit foras.

SCENA

Digitized by Google

SCENA TERTIA.

BACCHIS, CLINIA, SYRUS, DROMO, PHRYGIA.

BA. Satì' pol protervè me Syri promiſſa huc induxerunt,
Decem minas quas mihi dare pollicitus eſt. quòd ſi is nunc me
Deceperit; ſæpe obſecrans me, ut veniam, fruſtra veniet.
Aut cùm venturam dixero, & conſtituero; cum is certè
Renunciârit: Clitipho cùm ſpe pendebit animi;
Decipiam, ac non veniam: Syrus mihi tergo pœnas pendet.
CL. Sati' ſcitè promittit tibi. SY. atqui tu hanc jocari credis?
Faciet, niſi caveo. BA. dormiunt: pol ego iſtos commovebo.
Mea Phrygia, audîſtin', modò iſte homo quam villam demonſtravit
Charini? PH. audivi. BA. proxumam eſſe huic fundo ad dextram? PH. memini.
BA. Curriculo percurre: apud eum miles Dionyſia agitat.
SY. Quid incœptat? BA. dic me hìc oppidò eſſe invitam, atque aſſervari:
Verùm aliquo pacto verba me his daturam eſſe, & venturam.
SY. Perii hercle: Bacchis, mane, mane: quò mittis iſtanc, quæſo?
Jube, maneat. BA. abi. SY. quin eſt paratum argentum. BA. quin ego hìc maneo.
SY. Atqui jam dabitur. BA. ut lubet: num ego inſto? SY. at ſcín' quid, ſodes?
BA. Quid? SY. tranſeundum nunc tibi ad Menedemum eſt, & tua pompa

Digitized by Google

Eò traducenda eſt. BA. quam rem agi', ſcelus? SY. egón'? argentum cudo,
Quod tibi dem. BA. dignam me putas, quam illudas? SY. non eſt temere.
BA. Etiámne tecum hìc res mihi eſt? SY. minimè: tuum tibi reddo.
BA. Eatur. SY. ſequere hác. heus, Dromo. DR. quis me volt? SY. Syrus. DR. quid eſt rei?
SY. Ancillas omnes Bacchidis traduce huc ad vos properé.
DR. Quamobrem? SY. ne quæras. efferant, quæ ſecum huc attulerunt.
Sperabit ſumtum ſibi ſenex levatum eſſe harunc' abitu.
Næ ille haud ſcit, hoc paulum lucri quantum ei damni apportet.
Tu neſcis id quod ſcis, Dromo, ſi ſapies. DR. mutum dices.

SCENA QUARTA.

CHREMES, SYRUS.

CH. Ita me Dii amabunt, ut nunc Menedemi vicem
Miſeret me, tantum deveniſſe ad eum mali.
Illanccine mulierem alere cum illâ familiâ?
Etſi ſcio, hoſce aliquot dies non ſentiet:
Ita magno deſiderio fuit ei filius.
Verùm ubi videbit tantos ſibi ſumtus domi
Quotidianos fieri, nec fieri modum:
Optabit rurſum ut abeat ab ſe filius.
Syrum optumè, eccum. SY. ceſſo hunc adoriri? CH. Syre. SY. hem.
CH. Quid eſt? SY. te mihi ipſum jamdudum optabam dari.
CH. Videre egiſſe jam neſcio quid cum ſene.
SY. De illo quod dudum? dictum ac factum reddidi.
CH. Bonân' fide? SY. bonâ hercle. CH. non poſſum pati,

Digitized by Google

Quin tibi caput demulceam. accede huc, Syre:
Faciam boni tibi aliquid pro iſtâc re, ac lubens.
SY. At ſi ſcias, quàm ſcitè in mentem venerit.
CH. Vah, gloriare eveniſſe ex ſententiâ?
SY. Non hercle verò, verum dico. CH. dic, quid eſt?
SY. Tui Clitiphonis eſſe amicam hanc Bacchidem,
Menedemo dixit Clinia, & eâ gratiâ
Secum adduxiſſe, ne tu id perſentiſceres.
CH. Probé. SY. dic ſodes. CH. nimiùm, inquam. SY. immò ſi ſcias.
Sed porrò auſculta quod ſupereſt fallaciæ.
Seſe ipſe dicet tuam vidiſſe filiam:
Ejus ſibi complacitam formam, poſtquam aſpexerit:
Hanc cupere uxorem. CH. modóne quæ inventa eſt? SY. eam:
Et quidem jubebit poſci. CH. quamobrem iſtuc, Syre?
Nam prorſum nihil intelligo. SY. hui, tardus es.
CH. Fortaſſe. SY. argentum dabitur ei ad nuptias,
Aurum atque veſtem quî, tenéſne? CH. comparet?
SY. Id ipſum. CH. at ego illi nec do, nec deſpondeo.
SY. Non? quamobrem? CH. quamobrem, me rogas? homini—— SY. ut lubet.
Non ego dicebam, in perpetuum illam illi ut dares;
Verùm ut ſimulares. CH. non mea eſt ſimulatio:
Ita tu iſtæc tua miſceto, ne me admiſceas.
Egon', cui daturus non ſim, ut ei deſpondeam?
SY. Credebam. CH. minimé. SY. ſcitè poterat fieri:
Et ego hoc, quia dudum tu tantopere juſſeras,
Eò cœpi. CH. credo. SY. cæterùm equidem iſtuc, Chreme,
Æqui boníque facio. CH. atqui cùm maxumè
Volo te dare operam ut fiat, verùm aliâ viâ.
SY. Fiat: quæratur aliud. ſed illud, quod tibi
Dixi de argento, quod iſta debet Bacchidi,
Id nunc reddendum eſt illi. neque tu ſcilicet
Eò nunc confugies: Quid meâ? num mihi datum eſt?
Num juſſi? num illa oppignerare filiam

Meam me invito potuit? verum illud, Chreme,
Dicunt; jus ſummum ſæpe ſumma eſt malitia.
CH. Haud faciam. SY. immo aliis ſi licet, tibi non licet.
Omnes te in lautâ & bene auctâ parte putant.
CH. Quin egomet jam ad eam deferam. SY. imò filium
Jube potiús. CH. quamobrem? SY. quia enim in eum ſuſpicio eſt
Tranſlata amoris. CH. quid tum? SY. quia videbitur
Magìs veriſimile id eſſe, cùm hic illi dabit:
Et ſimul conficiam faciliùs ego, quod volo.
Ipſe adeò adeſt; abi, effer argentum. CH. effero.

SCENA QUINTA.

Clitipho, Syrus.

CL. Nulla eſt tam facilis res, quin difficilis ſiet,
Quam invitus facias. vel me hæc deambulatio,
Quàm non laborioſa, ad languorem dedit:
Nec quidquam magìs nunc metuo, quam ne denuo
Miſer aliquò extrudar hinc, ne accedam ad Bacchidem.
Ut te quidem omnes Dii Deaéque, quantum eſt, Syre,
Cum tuo iſto invento, cúmque incœpto perduint!
Hujuſmodi res ſemper comminiſcere,
Ubi me excarnufices. SY. is tu hinc quò dignus es?
Quàm penè tua me perdidit protervitas?
CL. Vellem hercle factum: ita meritu'. SY. meritu'? quo modo?
Næ me iſtuc priùs ex te audiviſſe gaudeo,
Quàm argentum haberes, quod daturus jam fui.
CL. Quid igitur dicam tibi vis? abiiſti, mihi
Amicam adduxti, quam non liceat tangere.
SY. Jam non ſum iratus: ſed ſcin' ubi nunc ſit tibi
Tua Bacchis? CL. apud nos. SY. non. CL. ubi ergo? SY. apud Cliniam.
CL. Perii. SY. bono animo es: jam argentum ad eam deferes,

Digitized by Google

Quod ei es pollicitus. CL. garris. unde? SY. à tuo patre.
CL. Ludis fortaſſe me. SY. ipsâ re experibere.
CL. Næ ego fortunatus homo ſum; deamo te, Syre.
SY. Quâ causâ id fiat, obſecundato in loco.
Sed pater egreditur. cave quidquam admiratu' ſis.
Quod imperabit, facito: loquitor paucula.

SCENA SEXTA.

CHREMES, CLITIPHO, SYRUS.

CH. Ubi Clitipho nunc eſt? SY. eccum me, inque. CL. eccum hìc tibi.
CH. Quid rei eſſet, dixti huic? SY. dixi pleraque omnia.
CH. Cape hoc argentum, ac defer. SY. i, quid ſtas lapis?
Quin accipis? CL cedò ſané. SY. ſequere hàc me ocyùs:
Tu hìc nos, dum eximus, interea opperibere:
Nam nihil eſt illìc, quod moremur diutius.
CH. Minas quidem jam decem habet à me filia,
Quas pro alimentis eſſe nunc duco datas.
Haſce ornamentis conſequentur alteræ.
Porrò hæc talenta dotis appoſcunt duo.
Quàm multa injuſta ac prava fiunt moribus!
Mihi nunc, relictis rebus, inveniendus eſt
Aliquis, labore inventa mea cui dem bona.

SCENA SEPTIMA.

MENEDEMUS, CHREMES.

ME. Multo omnium me nunc fortunatiſſimum
Factum puto eſſe, gnate, cùm te intelligo
Reſipiſſe. CH. ut errat! ME. teipſum quærebam, Chreme:
Serva, quod in te eſt, filium, & me, & familiam.
CH. Cedò, quid vis faciam? ME. inveniſti hodie filiam.

CH.

CH. Quid tum? ME. hanc uxorem ſibi dari volt Clinia.
CH. Quæſo, quid hominis es? ME. quid? CH. jamne oblitus es,
Inter nos quid ſit dictum de fallaciâ,
Ut eâ viâ abs te argentum auferretur? ME. ſcio.
CH. Ea res nunc agitur ipſa. ME. quid dixti, Chreme?
Erravi. CH. & quidem hæc quæ apud te eſt, Clitiphonis eſt
Amica. ME. ita aiunt. CH. & tu credis? ME. omnia.
CH. Et illum aiunt velle uxorem, ut, cùm deſponderim,
Des, quî aurum ac veſtem, atque alia, quæ opus ſunt, comparet.
ME. Id eſt profectò: id amicæ dabitur. CH. ſcilicet
Daturum. ME. vah, fruſtra ſum igitur gaviſus miſer.
Quidvis tamen jam malo, quàm hunc amittere.
Quid nunc renunciem abs te reſponſum, Chreme,
Ne ſentiat me ſenſiſſe, atque ægre ferat?
CH. Ægre? nimiùm illi, Menedeme, indulges. ME. ſine,
Inceptum eſt: perfice hoc mihi perpetuò, Chreme.
CH. Dic conveniſſe, egiſſe te de nuptiis.
ME. Dicam: quid deinde? CH. me facturum eſſe omnia;
Generum placere; poſtremò etiam, ſi voles,
Deſponſam quoque eſſe dicito. ME. hem, iſtuc volueram.
CH. Tanto ocyùs te ut poſcat, & tu id, quod cupis,
Quàm ocyſſimè ut des. ME. cupio. CH. næ tu propediem,
Ut iſtam rem video, iſtius obſaturabere.
Sed hæc ut ut ſunt, cautim & paulatim dabis,
Si ſapies. ME. faciam. CH. abi intrò: vide, quid poſtulet.
Ego domi ero, ſi quid me voles. ME. ſanè volo:
Nam te ſcientem faciam, quidquid egero.

Digitized by Google

ACTUS V. SCENA I.

MENEDEMUS, CHREMES.

MENEDEMUS.

EGO me non tam aſtutum, neque ita perſpicacem eſſe, id ſcio:
Sed hic adjutor meus, & monitor, & præmonſtrator Chremes
Hoc mihi præſtat. in me quidvis harum rerum convenit, blockhead \ stock \ ass \ Dolt
Quæ ſunt dicta in ſtultum, caudex, ſtipes, aſinus, plumbeus:
In illum nihil poteſt: nam exſuperat ejus ſtultitia hæc omnia.
CH. Ohe, jam deſine Deos, uxor, gratulando obtundere,
Tuam eſſe inventam gnatam; niſi illos ex tuo ingenio judicas,
Ut nil credas intelligere, niſi idem dictum ſit centies.
Sed interim quid illìc jamdudum gnatus ceſſat cum Syro?
ME. Quos ais homines, Chreme, ceſſare? CH. hem, Menedeme, advenis?
Dic mihi, Cliniæ, quæ dixi, nunciâſtín'? ME. omnia.
CH. Quid ait? ME. gaudere adeò occœpit, quaſi qui cupiunt nuptias.
CH. Ha, ha, hæ. ME. quid riſiſti? CH. ſervi venere in mentem Syri
Calliditates. ME. itáne? CH. voltus quoque hominum fingit ſcelus.
ME. Gnatus quòd ſe aſſimulat lætum, id dicis? CH. id. ME. itidem iſtuc mihi

Venit

Venit in mentem. CH. veterator. ME. magì', ſi magì' nôris, putes
Ita rem eſſe. CH. ain' tu? ME. quin tu auſculta. CH. mane: priùs hoc ſcire expeto,
Quid perdideris. nam ubi deſponſam nunciâſti filio,
Continuò injeciſſe verba tibi Dromonem ſcilicet,
Sponſæ veſtem, aurum, atque ancillas opus eſſe, argentum ùt dares.
ME. Non. CH. quid non? ME. non, inquam. CH. neque ipſe gnatus? ME. nil prorſus, Chreme.
Magìs unum etiam inſtare, ut hodie conficerentur nuptiæ.
CH. Mira narras. quid Syrus meus? ne is quidem quidquam? ME. nihil.
CH. Quamobrem? ME. neſcio equidem: ſed te miror, qui alia tam planè ſcias.
Sed ille tuus quoque Syrus idem mirè finxit filium,
Ut ne paulùm quidem ſuboleat eſſe amicam hanc Cliniæ.
CH. Quid ais? ME. mitto jam oſculari, atque amplexari: id nil puto.
CH. Quid eſt, quod ampliùs ſimuletur? ME. vah. CH. quid eſt? ME. audi modò:
Eſt mihi in ultimis conclave ædibus quoddam retro:
Huc eſt intrò latus lectus, veſtimentis ſtratus eſt.
CH. Quid, poſtquam hoc eſt factum? ME. dictum ac factum, huc abiit Clitipho.
CH. Solus? ME. ſolus. CH. timeo. ME. Bacchis conſecuta eſt illico.
CH. Sola? ME. ſola. CH. perii. ME. ubi abiere intrò, operuere oſtium. CH. hem.
Clinia hæc fieri videbat? ME. quidni? unà mecum ſimul.
CH. Filii eſt amica Bacchis, Menedeme: occidi.
ME. Quamobrem? CH. decem dierum vix mî eſt familia.
ME. Quid? iſtuc times, quod operam amico ille dat ſuo?

Digitized by Google

CH. Immo quòd amicæ. ME. ſi dat. CH. an dubium id tibi eſt?
Quenquámne animo tam comi eſſe, aut leni putas,
Qui ſe vidente àmicam patiatur ſuam? ME. ah,
Quidni? quò verba faciliùs dentur mihi.
CH. Derides? meritò mihi nunc ego ſuccenſeo,
Quot res dedere, ubi poſſem perſentiſcere,
Nî eſſem lapis? quæ vidi? væ miſero mihi!
At næ illud haud inultum, ſi vivo, ferent:
Nam jam — ME. non tu te cohibes? non te reſpicis?
Non tibi ego exempli ſatìs ſum? CH. præ iracundiâ,
Menedeme, non ſum apud me. ME. téne iſtuc loqui?
Nónne id flagitium eſt, te aliis conſilium dare,
Forìs ſapere, tibi non poſſe te auxiliarier?
CH. Quid faciam? ME. id, quod me feciſſe aiebas parum:
Fac te patrem eſſe ſentiat: fac ut audeat
Tibi credere omnia, abs te petere & poſcere,
Ne quam aliam quærat copiam, ac te deſerat.
CH Immò abeat potiùs multo quovis gentium,
Quàm hìc per flagitium ad inopiam redigat patrem:
Nam ſi illi pergo ſuppeditare ſumtibus,
Menedeme, mihi illæc verè ad raſtros res redit.
ME. Quot incommoda tibi in hâc re càpias, niſi caves?
Difficilem oſtendes te eſſe, & ignoſces tamen
Pòſt, & id ingratum. CH. ah, neſcis quàm doleam. ME. ut lubet.
Quid hoc, quod volo, ut illa nubat noſtro? niſi quid eſt
Quod mavis. CH. immo & gener & affines placent.
ME. Quid dotis dicam te dixiſſe filio?
Quid obticuiſti? CH. dotis? ME. ita dico. CH. ah. ME. Chreme,
Ne quid vereare, ſi minu': nil nos dos movet.
CH. Duo talenta pro re noſtrâ ego eſſe decrevi ſatìs:
Sed ita dictu opus eſt, ſi me vîs ſalvom eſſe, & rem, & filium,

Digitized by Google

Me mea omnia bona doti dixiſſe illi. ME. quam rem agis?
CH. Id mirari te ſimulato, & illum hoc rogitato ſimul,
Quamobrem id faciam. ME. quin ego verò, quamobrem id facias, neſcio.
CH. Egóne? ut illius animum, qui nunc luxuriâ & laſciviâ
Diffluit, retundam, & redigam, ut quò ſe vortat neſciat.
ME. Quid agis? CH. mitte, ſine me in hâc re gerere mihi morem. ME. ſino:
Itáne vis? CH. Ita. ME. fiat. CH. ac jam, uxorem ut accerſat, paret.
Hic, ita, ut liberos eſt æquom, dictis confutabitur.
Sed Syrum ----- ME. quid eum? CH. egóne? ſi vivo, adeò exornatum dabo,
Adeò depexum, ut, dum vivat, meminerit ſemper mei:
Qui ſibi me pro deridiculo ac delectamento putat.
Non, ita me Dii ament, auderet facere hæc viduæ mulieri,
Quæ in me fecit.

SCENA SECUNDA.

CLITIPHO, MENEDEMUS, CHREMES, SYRUS.

CL. Itáne tandem quæſo eſt, Menedeme, ut pater
Tam in brevi ſpatio omnem de me ejecerit animum patris?
Quodnam ob facinus? quid ego tantum ſceleris admiſi miſer?
Vulgo faciunt. ME. ſcio tibi eſſe hoc gravius multo ac durius,
Cui fit: verùm ego haud minùs ægre patior id, qui neſcio;
Nec rationem capio, niſi quòd tibi bene ex animo volo.
CL. Hìc patrem eſſe aiebas? ME. eccum. CH. quid me incuſas, Clitipho?

Digitized by Google

Quidquid ego hujus feci, tibi proſpexi, & ſtultitiæ tuæ.
Ubi te vidi animo eſſe omiſſo, &, ſuavia in præſentiâ
Quæ eſſent, prima habere, neque conſulere in longitudinem;
Cepi rationem, ut neque tu egeres, neque ut hæc poſſes perdere.
Ubi, cui decuit primo, tibi non licuit per te mihi dare,
Abii ad proxumos tibi qui erant, eis commiſi, & credidi.
Ibi tuæ ſtultitiæ ſemper erit præſidium, Clitipho,
Victus, veſtitus, quò in tectum te receptes. CL. hei mihi!
CH. Satius eſt, quam te ipſo hærede hæc poſſidere Bacchidem.
SY. Diſperii: ſceleſtus quantas turbas concivi inſciens!
CL. Emori cupio. CH. priùs, quæſo, diſce quid ſit vivere:
Ubi ſcies, ſi diſplicebit vita, tum iſtoc utitor.
SY. Here, licétne? CH. loquere. SY. at tutó? CH. loquere. SY. quæ iſta eſt pravitas,
Quæve amentia eſt, quod peccavi ego, id obeſſe huic? CH. ilicet,
Ne te admiſce: nemo accuſat, Syre, te: nec tu aram tibi,
Neque precatorem parâris. SY. quid agis? CH. nil ſuccenſeo,
Nec tibi, nec huic; nec vos eſt æquum, quod facio, mihi.
SY. Abiit. vah, rogâſſe vellem. CL. quid, Syre? SY. unde mihi peterem cibum:
Ita nos alienavit. tibi jam eſſe ad ſororem. intelligó.
CL. Adeón' rem rediiſſe, ut periclum etiam fame mihi ſit, Syre?
SY. Modò liceat vivere, eſt ſpes. CL. quæ? SY. nos eſurituros ſatis.

CL.

Digitized by Google

CL. Irrides in re tantâ, neque me quidquam conſilio adjuvas?
SY. Immo & ibi nunc ſum, & uſque dudum id egi, dum loquitur pater:
Et, quantum ego intelligere poſſum, CL. quid? SY. non aberit longiùs.
CL. Quid ergo? SY. ſic eſt: non eſſe horum te arbitror. CL. quid iſtuc, Syre?
Satín' ſanus es? SY. ego dicam, quod mihi in mentem: tu dijudica.
Dum iſtis fuiſti ſolus, dum nulla alia delectatio,
Quæ propior eſſet, te indulgebant, tibi dabant: nunc filia
Poſtquam eſt inventa vera, inventa eſt cauſa, quâ te expellerent.
CL. Eſt veriſimile. SY. an tu ob peccatum hoc eſſe illum iratum putas?
CL. Non arbitror. SY. nunc aliud ſpecta: matres omnes filiis
In peccato adjutrices, auxilio in paternâ injuriâ
Solent eſſe: id non fit. CL. verum. quid ergo nunc faciam, Syre?
SY. Suſpicionem iſtanc ex illis quære: rem profer palàm.
Si non eſt verum, ad miſericordiam ambos adduces citò, aut
Scibis cujus ſis. CL. rectè ſuades: faciam. SY. ſat rectè hoc mihi in
Mentem venit: namque adoleſcens, quàm in minimâ ſpe ſitus erit,
Tam facillimè patris pacem in leges conficiet ſuas.
Etiam haud ſcio an uxorem ducat, ac Syro nil gratiæ.
Quid hoc autem? ſenex exit foras: ego fugio. adhuc quod factum eſt,
Miror non juſſiſſe illico me arripi. ad Menedemum hinc pergam,
Eum mihi precatorem paro: ſeni noſtro fidei nihil habeo.

Digitized by Google

SCENA TERTIA.

SOSTRATA, CHREMES.

SO. Profectò, niſi caves tu homo, aliquid gnato conficies mali:
Idque adeò miror, quomodo
Tam ineptum quidquam tibi venire in mentem, mî vir, potuerit.
CH. Oh, pergín' mulier eſſe? nullámne ego rem unquam in vitâ meâ
Volui, quin tu in eâ re mihi advorſatrix fueris, Soſtrata?
At ſi rogitem jam, quid eſt quod peccem, aut quamobrem id faciam, neſcias:
In quâ re nunc tam confidenter reſtas, ſtulta. SO. ego neſcio?
CH. Immo ſcis potiùs, quàm quidem redeat ad integrum eadem oratio.
SO. Oh, iniquos es, qui me tacere de re tantâ poſtules.
CH. Non poſtulo. jam loquere. nihilo minùs ego hoc faciam tamen.
SO. Facies? CH. verum. SO. non vides quantum mali ex eâ re excites?
Subditum ſe ſuſpicatur. CH. ſubditum! aín' tu? SO. certè ſic erit,
Mî vir. CH. confitere. SO. au, obſecro te, iſtuc inimicís ſiet.
Egón' confitear meum non eſſe filium, qui ſit meus?
CH. Quid metuis? ne non, cùm velis, convincas eſſe illum tuum?
SO. Quòd filia eſt inventa? CH. non; ſed, quod magis credendum ſiet,
Id, quòd eſt conſimilis moribus,
Facilè convinces ex te natum: nam tui ſimilis eſt probè:

Nam

Nam illi nihil vitii eſt relictum, quin ſit & idem tibi:
Tum præterea talem, niſi tu, nulla pareret filium.
Sed ipſe egreditur, quàm ſeverus! rem cùm videas, cenſeas.

SCENA QUARTA.

CLITIPHO, SOSTRATA, CHREMES.

CL. Si unquam ullum fuit tempus, mater, cùm ego voluptati tibi
Fuerim, dictus filius tuus tuâ voluntate, obſecro
Ejus ut memineris, atque inopis nunc te miſereſcat mei;
Quod peto & volo, parentes meos ut commonſtres mihi.
SO. Obſecro, mî gnate, ne iſtuc in animum inducas tuum,
Alienum eſſe te. CL. ſum. SO. miſeram me! hoccine quæſîſti, obſecro?
Ita mihi atque huic ſis ſuperſtes, ut ex me atque hôc natus es:
Et cave poſthac, ſi me amas, unquam iſtuc verbum ex te audiam. CH. at
Ego, ſi me metuis, mores cave in te eſſe iſtos ſentiam.
CL. Quos? CH. ſi ſcire vis, ego dicam: gerro, iners, fraus, helluo,
Ganeo, damnoſus. crede; & noſtrum te eſſe credito.
CL. Non ſunt hæc parentis dicta. CH. non, ſi ex capite ſis meo
Natus, item ut aiunt Minervam eſſe ex Jove, eâ cauſâ magìs
Patiar, Clitipho, flagitiis tuis me infamem fieri.
SO. Dî iſtæc prohibeant. CH. Deos neſcio: ego, quod potero, ſedulò.
Quæris id, quod habes, parentes: quod abeſt, non quæris, patri
Quomodo obſequare, & ſerves, quod labore invenerit.

Non mihi per fallacias adducere ante oculos? pudet
Dicere hâc præſente verbum turpe: at te id nullo modo
Facere puduit. CL. eheu, quàm nunc totus diſpliceo mihi!
Quàm pudet! neque, quod principium incipiam ad placandum, ſcio.

SCENA QUINTA.

MENEDEMUS, CHREMES, CLITIPHO, SOSTRATA.

ME. Enimvero Chremes nimis graviter cruciat adoleſcentulum,
Nimíſque inhumané. exeo ergo, ut pacem conciliem. optumé
Ipſos video. CH. ehem, Menedeme, cur non accerſi jubes
Filiam, & quod dotis dixi, firmas? SO. mî vir, te obſecro
Ne facias. CL. pater, obſecro ut mî ignoſcas. ME. da veniam, Chreme.
Sine te exorent. CH. egón' mea bona ut dem Bacchidi dono ſciens?
Non faciam. ME. at nos non ſinemus. CL. ſi me vivom vis pater,
Ignoſce. SO. age, Chremes mî. ME. age, quæſo, ne tam obfirma te, Chreme.
CH. Quid iſtuc? video non licere, ut cœperam, hoc pertendere.
ME. Facis ut te decet. CH. eâ lege hoc adeò faciam, ſi facit id
Quod ego hunc æquom cenſeo. CL. pater, omnia faciam: impera.
CH. Uxorem ut ducas. CL. pater. CH. nihil audio. ME. ad me recipio:
Faciet. CH. nil etiam audio ipſum. CL. perii. SO. an dubitas, Clitipho?

CH. Immo

CH. Immo utrum vult. ME. faciet omnia. SO. hæc dum incipias, gravia ſunt,
Dúmque ignores: ubi cognôris, facilia. CL. faciam pater.
SO. Nate mî, ego pol tibi dabo illam lepidam, quam tu facilè ames,
Filiam Phanocratæ noſtri. CL. rufâmne illam virginem,
Cæſiam, ſparſo ore, adunco naſo? non poſſum pater.
CH. Heia, ut elegans eſt! credas animum ibi eſſe. SO. aliam dabo.
CL. Quid iſtic? quandoquidem ducenda eſt, egomet habeo propemodum,
Quam volo. SO. nunc laudo te, gnate. CL. Archonidi hujus filiam.
SO. Perplacet. CL. pater, hoc nunc reſtat. CH. quid?
CL. Syro ignoſcas volo,
Quæ meâ cauſâ fecit. CH. fiat. Vos valete, & plaudite.

CALLIOPIUS RECENSUI.

Digitized by Google

PUB. TERENTII

ADELPHI,

ACTA LUDIS FUNEBRIBUS L. ÆMILII PAULI. QUOS FECERE Q. FABIUS MAXIMUS, P. CORNELIUS AFRICANUS. EGERE L. ATTILIUS PRÆNESTINUS, MINUCIUS PROTIMUS. MODOS FECIT FLACCUS CLAUDII, TIBIIS SARRANIS. FACTA E GRÆCA MENANDRU. L. ANICIO, M. CORNELIO COSS.

PERSONÆ.

Prologus.
Micio ſenex.
Demea ſenex.
Sannio leno.
Æschinus adoleſcens.
Syrus ſervus.
Ctesipho adoleſcens.
Sosrata matrona.
Canthara nutrix.
Pamphila puerpera.
Geta ſervus.
Hegio ſenex.
Dromo ſervus.

Perſonæ Mutæ.

Tibicina Cteſiphonis amica.
Parmeno ſervus.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM,

C. SULPICIO APOLLINARI AUCTORE.

DUOS cùm haberet Demea adoleſcentulos,
Dat Micioni fratri adoptandum Æſchinum,
Sed Cteſiphonem retinet: hunc cithariſtriæ
Lepore captum, ſub duro ac triſti patre,
Frater celabat Æſchinus; famam quoque
Amoris in ſe tranſferebat: denique
Fidicinam lenoni eripuit. vitiaverat
Idem Æſchinus civem Atticam pauperculam;
Fidémque dederat, hanc ſibi uxorem fore.
Demea jurgare, & graviter ferre. mox tamen,
Ut veritas pateſacta eſt, ducit Æſchinus
Vitiatam, potitur Cteſipho cithariſtriam,
Exorato ſuo patre duro Demeâ.

P. TE-

Digitized by Google

P. TERENTII

ADELPHI.

PROLOGUS.

POSTQUAM poeta ſenſit ſcripturam ſuam
Ab iniquis obſervari, & adverſarios
Rapere in pejorem partem, quam acturi ſumus;
Indicio de ſe ipſe erit: vos eritis judices,
Laudíne an vitio duci factum id oporteat.
Synapothneſcontes Diphili comœdia eſt:
Eam Commorientes Plautus fecit fabulam.
In Græcâ adoleſcens eſt, qui lenoni eripit
Meretricem, in primâ fabulâ. eum Plautus locum
Reliquit integrum: eum hic locum ſumſit ſibi
In Adelphos: verbum de verbo expreſſum extulit.
Eam nos acturi ſumus novam: pernoſcite,
Furtúmne factum exiſtumetis, an locum
Reprehenſum, qui præteritus negligentiâ eſt.
Nam quod iſti dicunt malevoli, homines nobiles
Eum adjutare, aſſiduéque unà ſcribere;
Quod illi maledictum vehemens eſſe exiſtumant,
Eam laudem hic ducit maxumam, cùm illis placet,
Qui vobis univerſis, & populo placent;
Quorum operâ in bello, in otio, in negotio,

Suo

Suo quiſque tempore uſu' eſt ſinè ſuperbiâ.
Dehinc ne exſpectetis argumentum fabulæ:
Senes qui primi venient, hi partem aperient:
In agendo partem oſtendent. Facite, æquanimitas
Poetæ ad ſcribendum augeat induſtriam.

ACTUS I. SCENA I.

MICIO.

Storax. non rediit hâc nocte à cœnâ Æſchinus,
Neque ſervulorum quiſquam, qui advorſùm ierant!
Profectò hoc verè dicunt: ſi abſis uſpiam,
Aut ibi ſi ceſſes, evenire ea ſatius eſt,
Quæ in te uxor dicit, & quæ in animo cogitat,
Irata, quàm illa, quæ parentes propitii.
Uxor, ſi ceſſes, aut te amare cogitat,
Aut tete amari, aut potare, aut animo obſequi,
Et tibi bene eſſe ſoli, cùm ſibi ſit malè.
Ego, quia non rediit filius, quæ cogito?
Quibu' nunc ſollicitor rebus? ne aut ille alſerit,
Aut uſpiam ceciderit, aut perfregerit
Aliquid, vah, quenquámne hominem in animum inſtituere, aut
Parare, quod ſit carius, quàm ipſe eſt ſibi!
Atque ex me hic natus non eſt, ſed ex fratre. is adeò
Diſſimili ſtudio eſt. jam indè ab adoleſcentiâ
Ego hanc clementem vitam urbanam atque otium
Secutus ſum: &, quod fortunatum iſti putant,
Uxorem nunquam habui. ille contrà, hæc omnia:
Ruri agere vitam, ſemper parcè ac duriter
Se habere: uxorem duxit: nati filii

Digitized by Google

)uo. indè ego hunc majorem adoptavi mihi:
:duxi à parvulo, habui, amavi pro meo:
n eo me oblecto. ſolum id eſt carum mihi.
lle ut item contrà me habeat, facio ſedulò:
)o, prætermitto, non neceſſe habeo omnia
'ro meo jure agere: poſtremò, alii clanculum
'atres quæ faciunt, quæ fert adoleſcentia,
:a ne me celet, conſuefeci filium:
Nam qui mentiri, aut fallere inſuêrit patrem, aut
ludebit, tanto magìs audebit cæteros.
'udore & liberalitate liberos
letinere, ſatius eſſe credo, quàm metu.
Hæc fratri mecum non conveniunt, neque placent.
Venit ad me ſæpe clamitans, Quid agis, Micio?
Cur perdis adoleſcentem nobis? cur amat?
Cur potat? cur tu his rebus ſumtum ſuggeris?
Veſtitu nimio indulges: nimiùm ineptus es.
Nimiùm ipſe eſt durus, præter æquómque & bonum:
Et errat longè, meâ quidem ſententiâ,
Qui imperium credat gravius eſſe aut ſtabilius,
Vi quod fit, quàm illud, quod amicitiâ adjungitur.
Mea ſic eſt ratio, & ſic animum induco meum;
Malo coactus qui ſuum officium facit,
Dum id reſcitum iri credit, tantiſper cavet:
Si ſperat fore clam, rurſum ad ingenium redit.
Quem beneficio adjungas, ille ex animo facit:
Studet par referre, præſens abſénſque idem erit.
Hoc patrium eſt, potiùs conſuefacere filium
Suâ ſponte rectè facere, quàm alieno metu.
Hoc pater, ac dominus intereſt. hoc qui nequit,
Fateatur neſcire imperare liberis.
Sed éſtne hic ipſus, de quo agebam; & certè is eſt.
Neſcio quid triſtem video. credo jam, ut ſolet,
Jurgabit. Salvom te advenire, Demea,
Gaudemus.

SCENA

SCENA SECUNDA.

DEMEA, MICIO.

DE. Ehem, opportunè: teipſum quærito.
MI. Quid triſtis es? DE. rogas me, ubi nobis Æſchinus
Siet, quid triſtis ego ſim? MI. dixin' hoc fore?
Quid fecit? DE. quid ille fecerit? quem neque pudet
Quidquam, nec metuit quenquam, neque legem putat
Tenere ſe ullam. nam illa, quæ antehac facta ſunt,
Omitto: modò quid deſignavit? MI. quidnam id eſt?
DE. Fores effregit, atque in ædes irruit
Alienas: ipſum dominum atque omnem familiam
Mulcavit uſque ad mortem: eripuit mulierem,
Quam amabat. clamant omnes indigniſſumè
Factum eſſe. hoc advenienti quot mihi, Micio,
Dixere? in ore eſt omni populo. denique,
Si conferendum exemplum eſt, non fratrem videt
Rei dare operam, ruri eſſe parcum ac ſobrium?
Nullum hujus ſimile factum? hæc cùm illi, Micio,
Dico, tibi dico. tu illum corrumpi ſinis.
MI. Homine imperito nunquam quidquam injuſtius,
Qui, niſi quod ipſe fecit, nihil rectum putat.
DE. Quorſum iſtuc? MI. quia tu, Demea, hæc malè judicas.
Non eſt flagitium, mihi crede, adoleſcentulum
Scortari, neque potare; non eſt, neque fores
Effringere. hæc ſi neque ego, neque tu fecimus,
Non ſivit egeſtas facere nos. tu nunc tibi
Id laudi ducis, quod tum feciſti inopiâ.
Injurium eſt. nam ſi eſſet unde id fieret,
Faceremus: & tu illum tuum, ſi eſſes homo,
Sineres nunc facere, dum per ætatem licet,
Potiùs quàm, ubi te exſpectatum ejeciſſet foras,
Alieniore ætate pòſt faceret tamen.
DE. Proh Jupiter! tu homo adigis me ad inſaniam.

Digitized by Google

Non eſt flagitium facere hæc adoleſcentulum? MI. ah,
Auſculta, ne me obtundas de hâc re ſæpius.
Tuum filium dediſti adoptandum mihi:
Is meus eſt factus: ſi quid peccat, Demea,
Mihi peccat: ego illi maxumam partem feram.
Opſonat? potat? olet unguenta? de meo.
Amat? dabitur à me argentum, dum erit commodum;
Ubi non erit, fortaſſe excludetur foras.
Fores effregit? reſtituentur. diſcidit
Veſtem? reſarcietur. eſt, Dîs gratia,
Et unde hæc fiant, & adhuc non moleſta ſunt.
Poſtremò aut deſine, aut cedò quemvis arbitrum:
Te plura in hâc re peccare oſtendam. DE. hei mihi!
Pater eſſe diſce ab illis, qui verè ſciunt.
MI. Naturâ tu illi pater es, conſiliis ego.
DE. Tún' conſulis quidquam? MI. ah! ſi pergis, abiero.
DE. Siccine agis? MI. an ego toties de eâdem re audiam?
DE. Curæ eſt mihi. MI. & mihi curæ eſt: verùm, Demea,
Curemus æquam uterque partem: tu alterum,
Ego item alterum. nam ambos curare, propemodum
Repoſcere illum eſt, quem dediſti. DE. ah Micio!
MI. Mihi ſic videtur. DE. quid iſtic? tibi ſi iſtuc placet,
Profundat, perdat, pereat, nihil ad me attinet.
Jam ſi verbum unum poſthac. MI. rurſum, Demea,
Iraſcere? DE. an non credis? repetón' quem dedi?
Ægre eſt. alienus non ſum. ſi obſto: hem, deſino.
Unum vis curem: curo: & eſt Dîs gratia,
Quom ita, ut volo, eſt. iſte tuus ipſe ſentiet
Poſteriùs: nolo in illum gravius dicere.
MI. Nec nihil, neque omnia hæc ſunt, quæ dicit. tamen
Nonnihil moleſta hæc ſunt mihi: ſed oſtendere,
Me ægre pati, illi nolui. nam ita eſt homo:
Cùm placo, advorſor ſedulò, & deterreo;

Digitized by Google

Tamen vix humanè patitur; verùm ſi augeam,
Aut etiam adjutor ſim ejus iracundiæ,
Inſaniam profectò cum illo. etſi Æſchinus
Nonnullam in hâc re nobis facit injuriam.
Quam hic non amavit meretricem, aut cui non dedit
Aliquid? Poſtremò nuper (credo jam omnium
Tædebat) dixit velle uxorem ducere.
Sperabam jam deferviſſe adoleſcentiam:
Gaudebam. ecce autem de integro: niſi quidquid eſt,
Volo ſcire, atque hominem convenire, ſi apud forum eſt.

ACTUS II. SCENA I.

SANNIO, ÆSCHINUS.

SANNIO.

OBsecro, populares, ferte miſero atque innocenti auxilium:
Subvenite inopi. ÆS. otioſè: nunc jam illico hìc conſiſte:
Quid reſpectas? nihil pericli eſt: nunquam, dum ego adero, hic te
Tanget. SA. ego iſtam inviti' omnibus.
ÆS. Quanquam eſt ſceleſtus, non committet hodie unquam iterum ut vapulet.
SA. Æſchine, audi: ne te ignarum fuiſſe dicas meorum morum;
Leno ego ſum. ÆS. ſcio. SA. at ita, ut uſquam fuit fide quiſquam optumâ.
Tu quod te poſteriùs purges, Hanc injuriam mihi nolle
Factam eſſe; hujus non faciam. crede hoc, ego meum jus perſequar;

Neque

Digitized by Google

Neque tu verbis ſolves unquam, quòd re mihi maleféceris.
Novi ego veſtra hæc: Nollem factum: Jusjurandum dabitur, te eſſe
Indignum injuriâ hâc; indignis cùm egomet ſim acceptus modis.
ÆS. Abi præſtrenuè, ac fores aperi. SA. cæterùm hoc nihil facis.
ÆS. I intrò nunc jam. SA. at enim non ſinam. ÆS. accede illuc, Parmeno;
Nimiùm iſtoc abiſti: hic propter hunc aſſiſte. hem, ſic volo.
Cave nunc jam oculos à meis oculis quóquam demoveas tuos.
Ne mora ſit, ſi innuerim, quin pugnus continuò in malâ hæreat.
SA. Iſtuc volo ergo ipſum experiri. ÆS. hem, ſerva. omitte mulierem.
SA. O facinu' indignum. ÆS. geminabit, niſi caves. SA. hei miſero mihi!
ÆS. Non innueram: verùm in iſtam partem potiùs peccato tamen.
I nunc jam. SA. quid hoc rei eſt: regnúmne, Æſchine, hìc tu poſſides?
ÆS. Si poſſiderem, ornatus eſſes ex tuis virtutibus.
SA. Quid tibi rei mecum eſt? ÆS. nihil. SA. quid? nôſtin' qui ſim? ÆS. non deſidero.
SA. Tetigin' tui quidquam? ÆS. ſi attigiſſes, ferres infortunium.
SA. Quî tibi magìs licet meam habere, pro quâ ego argentum dedi?
Reſponde. ÆS. ante ædes non feciſſe erit melius hìc convicium:
Nam ſi moleſtus pergis eſſe, jam intrò abripiere, atque ibi
Uſque ad necem operiere loris. SA. loris liber? ÆS. ſic erit.

Digitized by Google

SA. O hominem impurum! hiccine libertatem aiunt eſſe æquam omnibus?
ÆS. Si ſatis jam debacchatus es, leno, audi ſi vis nunc jam.
SA. Egón' debacchatus ſum autem, an tu in me? ÆS. mitte iſta, atque ad rem redi.
SA. Quam rem? quò redeam? ÆS. jámne me vis dicere id, quod ad te attinet?
SA. Cupio, æqui modò aliquid. ÆS. vah, leno iniqua me non volt loqui!
SA. Leno ſum, fateor, pernicies communis adoleſcentium,
Perjurus, peſtis: tamen tibi à me nulla eſt orta injuria.
ÆS. Nam hercle etiam hoc reſtat. SA. illuc quæſo redi, quò cœpiſti, Æſchine.
ÆS. Minis viginti tu illam emiſti; quæ res tibi vortat malè:
Argenti tantum dabitur. SA. quid, ſi ego tibi illam nolo vendere?
Coges me? ÆS. minimé. SA. namque id metui. ÆS. neque vendundam cenſeo,
Quæ libera eſt: nam ego liberali illam aſſero causâ manu.
Nunc vide utrum vis, argentum accipere, an cauſam meditari tuam.
Delibera hoc, dum ego redeo, leno. SA. proh ſupreme Jupiter!
Minimè miror, qui inſanire occipiunt ex injuriâ.
Domo me eripuit, verberavit: me invito abduxit meam.
Ob malefacta hæc tantidem emtam poſtulat ſibi tradier.
Homini miſero plus quingentos colaphos infregit mihi.
Verùm enim, quando bene promeruit, fiat: ſuum jus poſtulat.
Age, jam cupio, modò ſi argentum reddat. ſed ego hæc hariolor;

Ubi

Digitized by Google

Ubi me dixero date tanti, teſtes faciet illico
Vendidiſſe me: de argento ſomnium: mox, Cras redi.
Id quoque poſſum ferre, ſi modò reddat: quanquam injurium eſt.
Verùm cogito id, quod res eſt: quando eum quæſtum occeperis,
Accipiunda & muſſitanda injuria adoleſcentium eſt.
Sed nemo dabit: fruſtra egomet mecum has rationes puto.

SCENA SECUNDA.

SYRUS, SANNIO.

SY. Tace, egomet conveniam ipſum: cupidè accipiat jam ſaxo, atque etiam
Bene dicat ſecum eſſe actum. Quid iſtuc, Sannio, eſt, quod te audio
Neſcio quid cum hero concertâſſe? SA. nunquam vidi iniquiùs
Certationem comparatam, quàm hæc hodie inter nos fuit.
Ego vapulando, ille verberando, uſque ambo defeſſi ſumus.
SY. Tua culpa. SA. quid agerem? SY. adoleſcenti morem geſtum oportuit.
SA. Quî potui meliùs, qui hodie uſque os præbui? SY. age, ſcis quid loquar?
Pecuniam in loco negligere, maxumum interdum eſt lucrum. hui!
Metuiſti, ſi nunc de tuo jure conceſſiſſes paululum,
Atque adoleſcenti eſſes morigeratus, hominum homo ſtultiſſime;
Ne non tibi iſtuc fœneraret? SA. ego ſpem precio non emo.
SY. Nunquam rem facies. abi, neſcis ineſcare homines, Sannio.
SA. Credo iſtuc melius eſſe: verùm ego nunquam adeò aſtutus fui,

Digitized by Google

Quin, quidquid poſſem, mallem auferre potiùs in præſentiâ.
SY. Age, novi tuum animum: quaſi jam uſquam tibi ſint viginti minæ,
Dum huic obſequare. præterea autem, te aiunt proficiſci Cyprum. SA. hem.
SY. Coëmiſſe hinc, quæ illuc veheres, multa; navem conductam: hoc ſcio,
Animus tibi pendet: ubi illinc, ſpero, redieris, tamen hoc ages.
SA. Nuſquam pedem. perii hercle: hâc illi ſpe hoc inceperunt. SY. timet:
Injeci ſcrupulum homini. SA. ô ſcelera! illud vide,
Ut in ipſo articulo oppreſſit. emtæ mulieres
Complures, & item hinc alia, quæ porto Cyprum.
Niſi eò ad mercatum venio, damnum maxumum eſt.
Nunc ſi hoc omitto, actum agam: ubi illinc rediero,
Nihil eſt, refrixerit res: Nunc demum venis?
Cur paſſus? ubi eras? ut ſit ſatius perdere,
Quàm aut hìc manere tam diu, aut tum perſequi.
SY. Jámne enumeráſti id quod ad te rediturum putes?
SA. Hoccine illo dignum eſt? hoccine incipere Æſchinum?
Per oppreſſionem ut hanc mî eripere poſtulet?
SY. Labaſcit. unum hoc habeo. vide ſi ſatìs placet:
Potiùs quàm venias in periclum, Sannio,
Servéſne an perdas totum, dividuum face.
Minas decem conradet alicunde. SA. hei mihi!
Etiam de ſorte nunc venio in dubium miſer.
Pudet nihil: omnes dentes labefecit mihi.
Præterea colaphis tuber eſt totum caput.
Etiam inſuper defrudet? nuſquam abeo. SY. ut lubet.
Numquid vis, quin abeam? SA. imò hercle hoc quæſo, Syre;
Ut ut hæc ſunt facta, potiùs, quàm lites ſequar,
Meum mihi reddat, ſaltem quanti emta eſt. Syre,
Scio te non uſum antehac amicitiâ meâ:

Memorem

Digitized by Google

Memorem me dices eſſe, & gratum. SY. ſedulò
Faciam. ſed Cteſiphonem video: lætus eſt
De amicâ. SA. quid, quod te oro? SY. pauliſper mane.

SCENA TERTIA.

CTESIPHO, SYRUS.

CT. Abs quîvis homine, cùm eſt opus, beneficium accipere gaudeas:
Verùm enimvero id demum juvat, ſi, quem æquom eſt facere, is bene facit.
O frater, frater, quid ego nunc te laudem? ſatis certò ſcio,
Nunquam ita magnificè quidquam dicam, id virtus quin ſuperet tua.
Itáque unam hanc rem me habere præter alios præcipuam arbitror,
Fratrem homini nemini eſſe primarum artium magìs principem.
SY. O Cteſipho. CT. ô Syre, Æſchinus ubi eſt? SY. ellum, te exſpectat domi. CT. hem.
SY. Quid eſt? CT. quid ſit? illius operâ, Syre, nunc vivo. feſtivum caput!
uin omnia ſibi pòſt putârit eſſe præ meo commodo.
Maledicta, famam, meum amorem, & peccatum in ſe tranſtulit.
SY. Nil pote ſuprá. CT. quidnam foris crepuit? SY. mane, mane, ipſe exit foras.

SCENA QUARTA.

ÆSCHINUS, SANNIO, CTESIPHO, SYRUS.

ÆS. Ubi ille eſt ſacrilegus! SA. me quærit. numquidnam effert? occidi:
Nil video. ÆS. ehem, opportunè: teipſum quærito. quid fit, Cteſipho?
In tuto eſt omnis res. omitte verò triſtitiem tuam.

Digitized by Google

CT. Ego illam hercle verò omitto, qui quidem te habeam fratrem, ô mî Æſchine!
O mî germane! ah, vereor coràm in os te laudare ampliùs,
Ne id aſſentandi magìs, quàm quò habeam gratum, facere exiſtumes.
ÆS. Age inepte, quaſi nunc non norimus nos inter nos, Cteſipho.
Hoc mihi dolet, nos penè ſerò ſciſſe, & penè in eum locum
Rediſſe, ut, ſi omnes cuperent, nihil tibi poſſent auxiliarier.
CT. Pudebat. ÆS. ah, ſtultitia eſt iſtæc, non pudor: tam ob parvolam
Rem penè è patriâ! turpe dictu. Deos quæſo, ut iſtæc prohibeant.
CT. Peccavi. ÆS. quid ait tandem nobis Sannio? SY. jam mitis eſt.
ÆS. Ego ad forum ibo, ut hunc abſolvam. tu intrò ad illam, Cteſipho.
SA. Syre, inſta. SY. eamus; namque hic properat in Cyprum. SA. ne tam quidem;
Quamvìs etiam maneo otioſus híc. SY. reddetur, ne time.
SA. At ut omne reddat. SY. omne reddet, tace modò, ac ſequere hác. SA. ſequor.
CT. Heus, heus Syre. SY. hem, quid eſt? CT. obſecro hercle, hominem iſtum impuriſſimum
Quamprimum abſolvitote, ne, ſi magìs irritatus ſiet,
Aliquà ad patrem hoc permanet, atque ego tum perpetuò perierim.
SY. Non fiet: bono animo es. tu cum illâ te intus oblecta interim,
Et lectulos jube ſterni nobis, & parari cætera.
Ego jam tranſactâ re convortam me domum cum opſonio.
CT. Ita quæſo: quando hoc bene ſucceſſit, hilarem hunc ſumamus diem.

Digitized by Google

ACTUS III. SCENA I.

SOSTRATA, CANTHARA.

SOSTRATA.

OBSECRO, mea nutrix, quid nunc fiet? CA. quid fiat, rogas?
Rectè ædepol, ſpero. SO. modò dolores, mea tu, occipiunt primulùm.
CA. Jam nunc times, quaſi nunquam adfueris, nunquam tute pepereris.
SO. Miſeram me, neminem habeo, ſolæ ſumus: Geta autem hic non adeſt:
Nec quem ad obſtetricem mittam, nec qui accerſat Æſchinum.
CA. Pol is quidem jam hic aderit: nam nunquam unum intermittit diem,
Quin ſemper veniat. SO. ſolus mearum miſeriarum eſt remedium;
CA. E re natâ melius fieri haud potuit, quàm factum eſt, hera;
Oblatum quando vitium eſt, quod ad illum attinet potiſſimùm,
Talem, tali genere atque animo, natum ex tantâ familiâ.
SO. Ita pol eſt, ut dicis. ſalvus nobis, Deos quæſo, ut ſiet.

SCENA SECUNDA.

GE[redacted]CANTHARA.

GE. Nunc illud eſt, quòd, ſi omnes omnia ſua conſilia conferant,

 Atque

Digitized by Google

restrain nor soften

Atque huic malo ſalutem quærant, auxilii nihil afferant;
Quod mihíque, heraéque, filíaéque herili eſt. væ miſero mihi!
Tot res repentè circumvallant, unde emergi non poteſt,
Vis, egeſtas, injuſtitia, ſolitudo, infamia.
Hoccine ſæclum? ô ſcelera! ô genera ſacrilega! ô hominem impium!
SO. Me miſeram, quidnam eſt, quod ſic video timidum & properantem Getam?
GE. Quem neque fides, neque jusjurandum, neque illum miſericordia
Repreſſit, neque reflexit, neque quòd partus inſtabat propè,
Cui miſeræ indignè per vim vitium obtulerat. SO. non intelligo
Satìs quæ loquatur. CA. propiùs, obſecro, accedamus, Soſtrata. GE. ah,
Me miſerum, vix ſum compos animi, ita ardeo iracundiâ.
Nihil eſt, quod malím, quàm totam familiam dari mihi obviam,
Ut iram hanc in eos evomam omnem, dum ægritudo hæc eſt recens:
Satìs mihi id habeam ſupplicii, dum illos ulciſcar modó.
Seni animam primùm exſtinguerem ipſi, qui illud produxit ſcelus:
Tum autem Syrum impulſorem, vah, quibus illum lacerarem modis!
Sublimèm medium primùm arriperem, & capite in terram ſtatuerem,
Ut cerebro diſpergat viam.
Adoleſcenti ipſi eriperem oculos, poſthæc præcipitem darem,
Cæteros ruerem, agerem, raperem, tunderem, & proſternerem.

Sed ceſſo hôc malo heram inpertiri properé? so. revocemus. Geta. ge. hem,
Quiſquis es, ſine me. so. ego ſum Soſtrata. ge. ubi ea eſt? teipſam quærito:
Te exſpecto. oppidò opportunè te obtuliſti mî obviàm,
Hera. so. quid eſt? quid trepidas? ge. hei mihi! so. quid feſtinas, mî Geta?
Animam recipe. ge. prorſus. so. quid iſtuc prorſus ergo eſt? ge. periimus.
Actum eſt. so. eloquere ergo, obſecro te, quid ſit. ge. jam, so. quid jam, Geta?
ge. Æſchinus, so. quid is ergo? ge. alienus eſt ab noſtrâ familiâ. so. hem,
Perii, quare? ge. amare occepit aliam. so. væ miſeræ mihi!
ge. Neque id occultè fert. à lenone ipſus eripuit palàm.
so. Satín' hoc certum eſt? ge. certum, híſce oculis egomet vidi, Soſtrata. so. ah,
Me miſeram! quid credas jam? aut cui credas? noſtrúmne Æſchinum,
Noſtram vitam omnium, in quo noſtræ ſpes opéſque omnes ſitæ
Erant, qui ſinè hâc jurabat ſe unum nunquam victurum diem,
Qui ſe in ſui gremio poſiturum puerum dicebat patris,
Ita obſecraturum, ut liceret hanc ſibi uxorem ducere!
ge. Hera, lacrumas mitte, ac potiùs, quod ad hanc rem opus eſt, porrò proſpice,
Patiamúrne, an narremus cuipiam? ca. au, au mî homo, ſanúſne es? an
Hoc proferendum tibi videtur eſſe uſquam? ge. mihi quidem non placet.

Jam primùm, illum alieno animo à nobis eſſe, res ipſa indicat.
Nunc ſi hoc palàm proferimus, ille inficias ibit, ſat ſcio;
Tua fama, & gnatæ vita in dubium veniet. tum ſi maxumè
Fateatur, cùm amet aliam, non eſt utile hanc illi dari.
Quapropter quoquo pacto tacito eſt opus. SO. ah, minimè gentium;
Non faciam. GE. quid ages? SO. proferam. GE. hem, mea Soſtrata, vide quam rem agas.
SO. Pejore res loco non potis eſt eſſe, quàm in hôc, quo nunc ſita eſt.
Primùm indotata eſt: tum præterea, quæ ſecunda ei dos erat,
Periit: pro virgine dari nuptum non poteſt. hoc reliquom eſt,
Si inficias ibit, teſtis mecum eſt annulus, quem amiſerat.
Poſtremò, quando ego conſcia mihi ſum, à me culpam eſſe hanc procul,
Nec precium, neque rem ullam interceſſiſſe illâ aut me indignam; Geta,
Experiar. GE. quid iſtíc? accedo, ut meliùs dicas. SO. tu, quantum potes,
Abi, atque Hegioni cognato hujus rem enarrato omnem ordine;
Nam is noſtro Simulo fuit ſummus, & nos coluit maxumé.
GE. Nam hercle alius nemo reſpicit nos. SO. propera tu, mea Canthara:
Curre, obſtetricem arceſſe, ut, cùm opus ſit, ne in morâ nobis ſiet.

SCENA

Digitized by Google

SCENA TERTIA.

DEMEA.

DISPERII. Cteſiphonem audivi filium
Unà fuiſſe in raptione cum Æſchino.
Id miſero reſtat mihi mali, ſi illum poteſt,
Qui alicui rei eſt, etiam ad nequitiem eum abducere.
Ubi ego illum quæram? credo abductum in ganeum
Aliquó. perſuaſit ille impurus, ſat ſcio.
Sed eccum Syrum ire video. hinc ſcibo jam, ubi ſiet.
Atque hercle hic de grege illo eſt: ſi me ſenſerit
Eum quæritare, nunquam dicet carnufex.
Non oſtendam id me velle.

SCENA QUARTA.

SYRUS, DEMEA.

SY. Omnem rem modò ſeni,
Quo pacto haberet, enarramus ordine.
Nil quidquam vidi lætius. DE. proh Jupiter,
Hominis ſtultitiam! SY. collaudâvit filium:
Mihi, qui id dediſſem conſilium, egit gratias.
DE. Diſrumpor. SY. argentum adnumeravit illico:
Dedit præterea in ſumtum dimidium minæ:
Id diſtributum ſanè eſt ex ſententiâ. DE. hem,
Huic mandes, ſi quid rectè curatum velis.
SY. Ehem Demea, haud aſpexeram te: quid agitur?
DE. Quid agatur? voſtram nequeo mirari ſatìs
Rationem. SY. eſt hercle inepta, ne dicam dolo,
Atque abſurda. Piſces cæteros purga, Dromo:
Congrum iſtum maxumum in aquâ ſinito ludere
Tantiſper: ubi ego rediero, exoſſabitur;
Priùs nolo. DE. hæccine flagitia? SY. mihi quidem non placent:
Et clamo ſæpe. Salſamenta hæc, Stephanio,
Fac macerentur pulchrè. DE. Dî voſtram fidem;

Digitized by Google

Utrùm ſtudióne id ſibi habet, an laudi putat
Fore, ſi perdiderit gnatum? væ miſero mihi!
Videre videor jam diem illum, cùm hinc egens
Profugiet aliquò militatum. SY. ô Demea,
Iſtuc eſt ſapere, non quod ante pedes modò eſt,
Videre, ſed etiam illa, quæ futura ſunt,
Proſpicere. DE. quid? iſtæc jam penes vos pſaltria
eſt?
SY. Ellam intus. DE. eho, an domi eſt habiturus? SY. credo, ut eſt
Dementia. DE. hæccine fieri? SY. inepta lenitas
Patris, & facilitas prava. DE. fratris me quidem
Pudet, pigétque. SY. nimium inter vos, Demea, ac
Non, quia ades præſens, dico hoc, pernimium intereſt.
Tu, quantus quantus, nihil niſi ſapientia es:
Ille ſomnium. ſineres verò illum tu tuum
Facere hæc? DE. ſinerem illum? aut non ſex totis menſibus
Priùs olfeciſſem, quàm ille quidquam cœperit?
SY. Vigilantiam tuam tu mihi narras? DE. ſic ſiet
Modò, ut nunc eſt, quæſo. SY. ut quiſque ſuum volt eſſe, ita eſt.
DE. Quid eum? vidiſtin' hodie? SY. tuúmne filium?
(Abigam hunc rus) jamdudum aliquid ruri agere arbitror.
DE. Satin' ſcis ibi eſſe? SY. oh, qui egomet produxi. DE. optumè eſt.
Metui, ne hæreret hic. SY. atque iratum admodum.
DE. Quid autem? SY. adortus jurgio fratrem apud forum
De pſaltriâ iſtâc. DE. aín' veró? SY. vah, nil reticuit:
Nam, ut numerabatur fortè argentum, intervenit
Homo de improviſo: cœpit clamare; Æſchine,
Hæccine flagitia facere te? hæc te admittere
Indigna genere noſtro? DE. oh, oh, lacrumo gaudio.
SY. Non tu hoc argentum perdis, ſed vitam tuam.

DE. Salvus ſit: ſpero, eſt ſimilis majorum ſuûm. SY. hui.
DE. Syre, præceptorum plenus iſtorum ille. SY. phy,
Domi habuit, indè diſceret. DE. fit ſedulò:
Nil prætermitto: conſuefacio: denique
Inſpicere, tanquam in ſpeculum, in vitas omnium
Jubeo, atque ex aliis ſumere exemplum ſibi.
Hoc facito. SY. rectè ſané. DE. hoc fugito. SY. callidé.
DE. Hoc laudi eſt. SY. iſtæc res eſt. DE. hoc vitio datur.
SY. Probiſſumé. DE. porrò autem. SY. non hercle otium eſt.
Nunc mihi auſcultandi. piſces ex ſententiâ
Nactus ſum: hi mihi ne corrumpantur, cautiò eſt.
Nam id nobis tam flagitium eſt, quàm illa, Demea,
Non facere vobis, quæ modò dixti: &, quod queo,
Conſervis ad eundem iſtunc præcipio modum.
Hoc ſalſum eſt, hoc aduſtum eſt, hoc lautum eſt parum:
Illud rectè, iterum ſic memento: ſedulò
Moneo, quæ poſſum pro meâ ſapientiâ.
Poſtremò, tanquam in ſpeculum, in patinas, Demea,
Inſpicere jubeo, & moneo quid facto uſu' ſit.
Inepta hæc eſſe, nos quæ facimus, ſentio.
Verùm quid facias? ut homo eſt, ita morem geras.
Numquid vis? DE. mentem vobis meliorem dari.
SY. Tu rus hinc ibis? DE. rectá. SY. nam quid tu hìc agas,
Ubi, ſi quid bene præcipias, nemo obtemperet?
DE. Ego verò hinc abeo, quando is, quamobrem huc veneram,
Rus abiit: illum curo unum: ille ad me attinet.
Quando ita volt frater, de iſtôc ipſe viderit.
Sed quis illic eſt, quem video procul? éſtne Hegio
Tribulis noſter? ſi ſatìs cerno, is hercle eſt. vah,
Homo amicus nobis jam indè à puero, Dî boni!

Na-

Digitized by Google

Ne illiuſmodi jam magna nobis civium
Penuria eſt. homo antiquâ virtute ac fide:
Haud citò mali quid ortum ex hôc ſit publicè:
Quàm gaudeo, ubi etiam hujus generis reliquias
Reſtare video! vah, vivere etiam nunc lubet.
Opperiar hominem hìc, ut ſalutem & conloquar.

SCENA QUINTA.

HEGIO, GETA, DEMEA, PAMPHILA.

HE. Proh Dî immortales, facinus indignum, Geta!
Quid narras? GE. ſic eſt factum. HE. ex illân' familiâ
Tam illiberale facinus eſſe ortum? ô Æſchine,
Pol haud paternum iſtuc dediſti. DE. videlicet
De pſaltriâ hâc audivit: id illi nunc dolet
Alieno; pater is nihili pendit. hei mihi!
Utinam hic propè adeſſet alicubi, atque audiret hæc.
HE. Niſi facient quæ illos æquom eſt, haud ſic auferent.
GE. In te ſpes omnis, Hegio, nobis ſita eſt:
Te ſolum habemus: tu es patronus, tu pater:
Ille tibi moriens nos commendavit ſenex.
Si deſeris tu, periimus. HE. cave dixeris:
Nec faciam, neque me ſatis piè poſſe arbitror.
DE. Adibo. ſalvere Hegionem plurimùm
Jubeo. HE. oh, te quærebam ipſum; ſalve, Demea.
DE. Quid autem? HE. major filius tuus Æſchinus,
Quem fratri adoptandum dediſti, neque boni,
Neque liberalis functus officium eſt viri.
DE. Quid iſtuc eſt? HE. noſtrum amicum nôras Simulum,
Atque æqualem? DE. quidni? HE. filiam ejus virginem
Vitiavit. DE. hem! HE. mane, nondum audîſti, Demea,
Quod eſt graviſſimum. DE. an quidquam eſt etiam amplius?

HE.

Digitized by Google

HE. Verò amplius: nam hoc quidem ferundum aliquo modo eſt.
Perſuaſit nox, amor, vinum, adoleſcentia:
Humanum eſt. ubi ſcit factum, ad matrem virginis
Venit ipſus ultro, lacrumans, orans, obſecrans,
Fidem dans, jurans ſe illam ducturum domum.
Ignotum eſt, tacitum eſt, creditum eſt. virgo ex eo
Compreſſu gravida facta eſt. menſis hic decimus eſt:
Ille bonus vir nobis pſaltriam, ſi Dîs placet,
Paravit, quîcum vivat, illam deſerat.
DE. Pro certòn' tu iſtæc dicis? HE. mater virginis
In medio eſt, ipſa virgo, res ipſa: hic Geta
Præterea, ut captus eſt ſervorum, non malus,
Neque iners, alit illas; ſolus omnem familiam
Suſtentat: hunc adduce, vinci: quære rem.
GE. Imò hercle extorque, niſi ita factum eſt, Demea.
Poſtremò, non negabit, coràm ipſum cedó.
DE. Pudet: nec, quid agam, neque quid huic reſpondeam,
Scio. PA. miſeram me! differor doloribus.
Juno Lucina, fer opem, ſerva me obſecro. HE. hem!
Numnam illa, quæſo, parturit? GE. certè, Hegio. HE. hem!
Illæc fidem nunc voſtram implorat, Demea.
Quod vos vis cogit, id voluntate impetret.
Hæc primùm ut fiant, Deos quæſo, ut vobis decet:
Sin aliter animus voſter eſt, ego, Demea,
Summâ vi defendam hanc, atque illum mortuum.
Cognatus mihi erat: unà à pueris parvolis
Sumus educti: unà ſemper militiæ & domi
Fuimus: paupertatem unà pertulimus gravem.
Quapropter nitar, faciam, experiar, denique
Animam relinquam potiùs quàm illas deſeram.
Quid mihi reſpondes? DE. fratrem conveniam, Hegio:
Is quod mihi de hâc re dederit conſilium, id ſequar.
HE. Sed, Demea, hoc tu facito cum animo cogites,

Quàm vos facillimè agitis, quàm eſtis maxumè
Potentes, dites, fortunati, nobiles,
Tam maxumè vos æquo animo æqua noſcere
Oportet, ſi vos voltis perhiberi probos.
DE. Redito. fient, quæ fieri æquom eſt, omnia.
HE. Decet te facere. Geta, duc me intrò ad Soſtratam.
DE. Non me indicente hæc fiunt. utinam hoc ſit modò
Defunctum. verùm nimia illæc licentia
Profectò evadet in aliquod magnum malum.
Ibo, requiram fratrem, ut in eum hæc evomam.

SCENA SEXTA.

HEGIO.

BONO animo fac ſis, Soſtrata, & iſtam, quod potes,
Fac conſolere. ego Micionem, ſi apud forum eſt,
Conveniam, atque, ut res geſta eſt, narrabo ordine.
Si eſt, facturus ut ſit officium ſuum,
Faciat: ſin aliter de hâc re eſt ejus ſententia;
Reſpondeat mî, ut, quid agam, quamprimum ſciam.
at once

ACTUS IV. SCENA I.

CTESIPHO, SYRUS.

CTESIPHO.

AIN' patrem hinc abiſſe rus? SY. jamdudum. CT. dic ſodes. SY. apud villam eſt.
Nunc cummaxume operis aliquid facere credo. CT. utinam quidem,
Quod cum ſalute ejus fiat, ita ſe defatigârit velim,

Digitized by Google

Ut triduo hoc perpetuo prorſum è lecto nequeat ſurgere.
SY. Ita fiat, & iſtôc ſi quid potis eſt rectius. CT. ita. nam hunc diem
Miſerè nimis cupio, ut cœpi, perpetuum in lætitiâ degere.
Et illud rus nullâ aliâ causâ tam malè odi, niſi quia propè eſt:
Quod ſi abeſſet longiùs,
Priùs nox oppreſſiſſet illìc, quàm huc revorti poſſet iterum.
Nunc, ubi me illìc non videbit, jam huc recurret, ſat ſcio:
Rogitabit me, ubi fuerim; quem ego hodie toto non vidi die:
Quid dicam? SY. nihílne in mentem? CT. nunquam quidquam. SY. tanto nequior.
Cliens, amicus, hoſpes, nemo eſt vobis? CT. ſunt: quid poſtea?
SY. Hiſce opera ut data ſit. CT. quæ non data ſit? non poteſt fieri. SY. poteſt.
CT. Interdiu: ſed ſi hìc pernocto, cauſæ quid dicam, Syre?
SY. Vah, quàm vellem etiam noctù amicis operam mos eſſet dari!
Quin tu otioſus es: ego illius ſenſum pulchre calleo.
Cùm fervit maxumè, tam placidum quàm ovem reddo. CT. quomodo?
SY. Laudarier te audit libenter. facio te apud illum deum:
Virtutes narro. CT. meas? SY. tuas. homini illico lacrumæ cadunt,
Quaſi puero, gaudio. hem tibi autem. CT. quidnam eſt? SY. Lupus in fabulâ.
CT. Pater adeſt? SY. ipſu'ſt. CT. Syre, quid agimus? SY. fuge modò intrò: ego videro.
CT. Si quid rogabit, nuſquam tu me: audîſtin'? SY. potín' ut deſinas?

SCENA

SCENA SECUNDA.

DEMEA, CTESIPHO, SYRUS.

DE. Næ ego homo ſum infelix! primum fratrem nuſquam invenio gentium:

Præterea autem, dum illum quæro, à villâ mercenarium

Vidi: is filium negat eſſe ruri: nec quid agam, ſcio.

CT. Syre. SY. quid ais? CT. mén' quærit? SY. verùm. CT. perii. SY. quin tu animo bono es.

DE. Quid hoc, malùm, infelicitatis? nequeo ſatìs decernere:

Niſi me credo huic eſſe natum rei, ferundis miſeriis.

Primus ſeptio mala noſtra: primus reſciſco omnia:

Primus porrò obnuncio, ægre ſolus, ſi quid fit, fero.

SY. Rideo hunc: primùm ait ſe ſcire: is ſolus neſcit omnia.

DE. Nunc redeo: ſi fortè frater redierit, viſo. CT. Syre,

Obſecro, vide ne ille huc prorſus ſe irruat. SY. etiam taces?

Ego cavebo. CT. nunquam hercle hodie ego iſtuc committam tibi.

Nam me jam in cellam aliquam cum illâ concludam: id tutiſſimum eſt.

SY. Age, tamen ego hunc amovebo. DE. ſed eccum ſceleratum Syrum.

SY. Non hercle hìc quidem durare quiſquam, ſi ſic fit, poteſt.

Scire equidem volo, quot mihi ſint domini. quæ hæc eſt miſeria?

DE. Quid ille gannit? quid volt? Quid ais, bone vir? hem, eſt frater domi?

SY. Quid, malùm, Bone vir, mihi narras? equidem perii. DE. quid tibi eſt?

SY. Rogitas? Cteſipho me pugnis miſerum & iſtam praſit am

Uſque

Uſque occidit. DE. hem, quid narras? SY. hem, vide ut diſcidit labrum.
DE. Quamobrem? SY. me impulſore hanc emtam eſſe ait. DE. non tu eum rus hinc modò
Produxe aiebas? SY. factum. verùm venit pòſt inſaniens:
Nihil pepercit. non puduiſſe verberare hominem ſenem,
Quem ego modò puerum tantillum in manibus geſtavi meis?
DE. Laudo, Cteſipho: patriſſas. abi, virum te judico.
SY. Laudas? næ ille continebit poſthac, ſi ſapiet, manus.
DE. Fortiter. SY. perquam; quia miſeram mulierem & me ſervolum,
Qui referire non audebam, vicit: hui, perfortiter!
DE. Non potuit melius. idem, quod ego, ſenſit, te eſſe huic rei caput.
Sed éſtne frater intus? SY. non eſt. DE. ubi illum quæram, cogito.
SY. Scio ubi ſit, verùm hodie nunquam monſtrabo. DE. hem, quid ais? SY. ita.
DE. Diminuetur tibi quidem jam cerebrum. SY. at nomen neſcio
Illius hominis, ſed locum novi ubi ſit. DE. dic ergo locum.
SY. Nôſtin' porticum apud macellum hanc deorſum? DE. quidni noverim?
SY. Præterito hâc rectâ plateâ ſurſum. ubi eò veneris,
Clivus deorſum vorſus eſt, hàc præcipitato: poſtea
Eſt ad hanc manum ſacellum: ibi angiportum proptèr eſt.
DE. Quónam? SY. illìc, ubi etiam caprificus magna eſt. DE. novi. SY. hàc pergito.
DE. Id quidem angiportum non eſt pervium. SY. verum hercle. vah,
Cenſén' hominem me eſſe? erravi. in porticum rurſum redi.
Sanè hàc multo propiùs ibis, & minor eſt erratio.

Scin'

Digitized by Google

Scin' Cratini hujus ditis ædes? DE. ſcio. SY. ubi eas præterieris,
Ad ſiniſtram hâc rectâ plateâ: ubi ad Dianæ veneris,
Ito ad dextram: priùs, quàm ad portam venias, apud ipſum lacum
Eſt piſtrilla, & exadvorſum fabrica: ibi eſt. DE. quid ibi facit?
SY. Lectulos in ſole ilignis pedibus faciundos dedit.
DE. Ubi potetis vos: bene ſanè. ſed ceſſo ad eum pergere?
SY. I ſanè: ego te exercebo hodie, ut dignus es, ſilicernium.
Æſchinus odiosè ceſſat: prandium corrumpitur:
Cteſipho autem in amore eſt totus. ego jam proſpiciam mihi.
Nam jam adibo, atque unum quidquid, quod quidem erit belliſſimum,
Carpam, & cyathos ſorbillans paulatim hunc producam diem.

SCENA TERTIA.

MICIO, HEGIO.

MI. Ego in hâc re nihil reperio, quamobrem lauder tantopere, Hegio.
Meum officium facio; quod peccatum à nobis ortum eſt, corrigo.
Niſi ſi me in illo credidiſti eſſe hominum numero, qui ita putant
Sibi fieri injuriam, ultrò ſi, quam fecere ipſi, expoſtulant;
Et ultro accuſant. id quia non eſt à me factum, agis gratias?
HE. Ah, minimè: nunquam te aliter, atque es, in animum induxi meum.
Sed quæſo, ut unà mecum ad matrem virginis eas, Micio;

Atque

Atque iſtæc eadem, quæ mihi dixti, tute dicas mulieri;
Suſpicionem hanc propter fratrem ejus eſſe & illam pſaltriam.
MI. Si ita æquom cenſes, aut ſi ita opus eſt facto, eamus. HE. bene facis:
Nam & illi animum jam relevabis, quæ dolore ac miſeriâ
Tabeſcit; & tuo officio fueris functus. ſed ſi aliter putas,
Egomet narrabo quæ mihi dixti. MI. imò ego ibo. HE. bene facis.
Omnes, quibu' res ſunt minù' ſecundæ, magì' ſunt neſcio quo modo
Suſpicioſi: ad contumeliam omnia accipiunt magìs:
Propter ſuam impotentiam, ſe ſemper credunt negligi.
Quapropter teipſum purgare ipſi coràm, placabilius eſt.
MI. Et rectè, & verum dicis. HE. ſequere me ergo hàc intró. MI. maxumé.

SCENA QUARTA.

ÆSCHINUS.

DISCRUCIOR animi. hoccine de improviſo mali mihi objici
Tantum, ut neque quid me faciam, nec quid agam, certum ſiet?
Membra metu debilia ſunt: animus timore obſtupuit,
Pectore conſiſtere nihil conſilii quit. vah,
Quomodo me ex hâc expediam turbâ?
Tanta nunc ſuſpicio de me incidit. neque ea immeritó.
Soſtrata credit mihi me pſaltriam hanc emiſſe: id anus
Mihi indicium fecit.
Nam ut hinc forte ea ad obſtetricem erat miſſa, ubi vidi eam, illico

Digitized by Google

Accedo, rogito, Pamphila quid agat, jam partus ſiet;
Eóne obſtetricem accerſat. illa exclamat, abi, abi jam Æſchine;
Satis diu dediſti verba, ſat adhuc tua nos fruſtrata eſt fides.
Hem, quid iſtuc obſecro, inquam, eſt? Valeas, habeas illam, quæ placet.
Senſi illico id illas ſuſpicari: ſed me reprehendi tamen,
Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem, ac fieret palàm.
Nunc quid faciam? dicam fratris eſſe hanc? quod minime eſt opus
Uſquam efferri. age, mitto: fieri potis eſt, ut ne quà exeat.
Ipſum id metuo ut credant: tot concurrunt veriſimilia:
Egomet rapui: ipſe egomet ſolvi argentum: ad me abducta eſt domum.
Hæc adeò meâ culpâ fateor fieri. non me hanc rem patri,
Ut ut erat geſta, indicâſſe? exorâſſem, ut eam ducerem.
Ceſſatum uſque adhuc eſt: nunc porrò, Æſchine, expergiſcere.
Nunc hoc primum eſt: ad illas ibo, ut purgem me. accedam ad fores.
Perii, horreſco ſemper, ubi pultare haſce occipio fores miſer.
Heus, heus: Æſchinus ego ſum: aperite aliquis actutum oſtium.
Prodit neſcio quis. concedam huc.

SCENA

SCENA QUINTA.

Micio, Æschinus.

Ita, ut dixi, Soſtrata,
Facite: ego Æſchinum conveniam, ut quo modo acta hæc ſunt, ſciat.
Sed quis oſtium hoc pultavit? ÆS. pater hercle eſt: perii. MI. Æſchine.
ÆS. Quid huic hìc negotî eſt? MI. túne has pepuliſti fores? tacet.
Cur non ludo hunc aliquantiſper? melius eſt:
Quandoquidem hoc nunquam mihi ipſe voluit credere.
Nil mihi reſpondes? ÆS. non equidem iſtas, quod ſciam.
MI. Ita? nam mirabar quid hìc negotî eſſet tibi.
Erubuit: ſalva res eſt. ÆS. dic ſodes, pater,
Tibi verò quid iſtìc eſt rei? MI. nihil mihi quidem.
Amicus quidam me à foro abduxit modò
Huc advocatum ſibi. ÆS. quid? MI. ego dicam tibi.
Habitant hìc quædam mulieres paupérculæ:
Ut opinor, has non nôſſe te, & certò ſcio:
Neque enim diu huc commigrârunt. ÆS. quid tum poſtea?
MI. Virgo eſt cum matre. ÆS. perge. MI. hæc virgo orba eſt patre:
Hic meus amicus illi genere eſt proxumus:
Huic leges cogunt nubere hanc. ÆS. perii. MI. quid eſt?
ÆS. Nil: rectè: perge. MI. is venit, ut ſecum avehat:
Nam habitat Mileti. ÆS. hem, virginem ut ſecum avehat?
MI. Sic eſt. ÆS. Miletum uſque, obſecro? MI. ita. ÆS. animo malè eſt.
Quid ipſæ? quid aiunt? MI. quid illas cenſes? nihil enim.
Commenta mater eſt, eſſe ex alio viro
Neſcio quo puerum natum, neque eum nominat:

Priorem

Priorem eſſe illum, non oportere huic dari.
ÆS. Eho, nónne hæc juſta tibi videntur poſtea ?
MI. Non. ÆS. obſecro, non ? an illam hinc abducat pater ?
MI. Quid illam nî abducat ? ÆS. factum à vobis duriter,
Immiſericorditérque, atque etiam, ſi eſt, pater,
Dicendum magìs apertè, inliberaliter.
MI. Quamobrem ? ÆS. rogas me ? quid illi tandem creditis
Fore animi miſero, qui illi conſuevit prior,
Qui infelix, haud ſcio, an illam miserè nunc amat,
Cùm hanc ſibi videbit præſens præſenti eripi,
Abduci ab oculis ? facinus indignum, pater !
MI. Quâ ratione iſtuc ? quis deſpondit ? quis dedit ?
Cui, quando nupſit ? auctor his rebus quis eſt ?
Cur duxit alienam ? ÆS. an ſedere oportuit
Domi virginem tam grandem, dum cognatus huc
Illinc veniret, exſpectantem ? hæc, mî pater,
Te dicere æquom fuit, & id defendere.
MI. Ridiculum ! advorſúmne illum cauſam dicerem,
Cui veneram advocatus ? ſed quid iſta, Æſchine,
Noſtrâ ? aut quid nobis cum illis ? abeamus. quid eſt ?
Quid lacrumas ? ÆS. pater, obſecro, auſculta. MI. Æſchine, audivi omnia,
Et ſcio : nam te amo : quò magìs, quæ agis, curæ ſunt mihi.
ÆS. Ita velim me promerentem ames, dum vivas, mî pater,
Ut me hoc delictum admiſiſſe in me, id mihi vehementer dolet ;
Et me tui pudet. MI. credo hercle : nam ingenium novi tuum
Liberale : ſed vereor ne indiligens nimium ſies.
In quâ civitate tandem te arbitrare vivere ?
Virginem vitiâſti, quam te jus non fuerat tangere.
Jam id peccatum primum magnum, magnum, at humanum tamen.

Fecere

Digitized by Google

Fecere alii ſæpe, item boni. at poſtquam id evenit, cedò,
Numquid circumſpexti? aut numquid tute proſpexti tibi,
Quid fieret, quà fieret? ſi teipſum mihi puduit dicere;
Quà reſciſcerem? hæc dum dubitas, menſes abierunt decem.
Prodidiſti te, & illam miſeram, & gnatum, quod quidem in te fuit.
Quid? credebas dormienti hæc tibi confecturos Deos?
Et illam ſinè tuâ operâ in cubiculum iri deductum domum?
Nolim cæterarum rerum te ſocordem eodem modo.
Bono animo es. duces uxorem hanc. ÆS. hem! MI. bono animo es, inquam. ÆS. pater,
Obſecro, num ludis tu nunc me? MI. ego te? quamobrem? ÆS. neſcio:
Quia tam miſerè hoc eſſe cupio verum, ideo vereor magís.
MI. Abi domum, ac Deos comprecare, ut uxorem acceſſas: abi.
ÆS. Quid? jámne uxorem? MI. jam. ÆS. jam? MI. jam, quantum poteſt. ÆS. Dî me, pater,
Omnes oderint, nî magì' te quàm oculos nunc ego amo meos.
MI. Quid? quam illam? ÆS. æqué. MI. perbenigné. ÆS. quid? ille ubi eſt Mileſius?
MI. Abiit, periit, navem aſcendit. ſed cur ceſſas? ÆS. abi, pater:
Tu potius Deos comprecare: nam tibi eos certò ſcio,
Quo vir melior multo es quàm ego, obtemperaturos magís.
MI. Ego eo intrò, ut, quæ opu' ſunt, parentur. tu fac ut dixi, ſi ſapis.
ÆS. Quid hoc negotî? hoc eſt patrem eſſe? aut hoc eſt filium eſſe?
Si frater aut ſodalis eſſet, quî magì' morem gereret?

Hic non amandus? hiccine non geſtandus in ſinu eſt? hem!
Itaque adeò magnam mî injecit ſuâ commoditate curam,
Ne fortè imprudens faciam, quod nolit; ſciens cavebo.
Sed ceſſo ire intrò, ne moræ meis nuptiis egomet ſiem.

SCENA SEXTA.

DEMEA.

DEFESSUS ſum ambulando. ut, Syre, te cum tuâ
Monſtratione magnus perdat Jupiter!
Perreptavi uſque omne oppidum, ad portam, ad lacum,
Quò non? nec fabrica illìc ulla erat, nec fratrem homo
Vidiſſe ſe aiebat quiſquam, nunc vero domi
Certum obſidere eſt uſque, donec redierit.

SCENA SEPTIMA.

MICIO, DEMEA.

MI. Ibo, illis dicam nullam eſſe in nobis moram.
DE. Sed eccum ipſum. Te jamdudum quæro, Micio.
MI. Quidnam? DE. fero alia flagitia ad te ingentia
Boni illius adoleſcentis. MI. ecce autem. DE. nova,
Capitalia. MI. ohe, jam. DE. ah, neſcis qui vir ſit. MI. ſcio.
DE. O ſtulte, tu de pſaltriâ me ſomnias
Agere. hoc peccatum in virginem eſt civem. MI. ſcio.
DE. Eho, ſcis, & patere? MI. quidni patiar? DE. dic mihi,
Non clamas? non inſanis? MI. non. DE. malim quidem.
Puer natu' eſt. MI. Dî bene vortant! DE. virgo nihil habet.
MI. Audivi. DE. & ducenda indotata eſt? MI. ſcilicet.

DE.

Digitized by Google

DE. Quid nunc futurum eſt? MI. id enim quod res ipſa fert:
Illinc huc transferetur virgo. DE. ô Jupiter!
Iſtoccine pacto oportet? MI. quid faciam amplius?
DE. Quid facias? ſi non ipsâ re tibi iſtuc dolet,
Simulare certè eſt hominis. MI. quin jam virginem
Deſpondi: res compoſita eſt: fiunt nuptiæ:
Demſi metum omnem. hæc magìs ſunt hominis. DE. cæterùm,
Placet tibi factum, Micio? MI. non, ſi queam
Mutare: nunc, cùm non queo, æquo animo fero.
Ita vita eſt hominum, quaſi cùm ludas teſſeris;
Si illud, quod maxumè opus eſt jactu, non cadit,
Illud, quod cecidit fortè, id arte ut corrigas.
DE. Corrector! nempe tuâ arte viginti minæ
Pro pſaltriâ periere: quæ, quantum poteſt,
Aliquo abjicienda eſt; ſi non precio, gratiis.
MI. Neque eſt, neque illam ſanè ſtudeo vendere.
DE. Quid igitur facies? MI. domi erit. DE. proh divûm fidem!
Meretrix & materfamilias unâ in domo!
MI. Cur non? DE. ſanum te credis eſſe? MI. equidem arbitror.
DE. Ita me Dii ament, ut video ego tuam ineptiam,
Facturum credo, ut habeas quicum cantites.
MI. Cur non? DE. & nova nupta eadem hæc diſcet? MI. ſcilicet.
DE. Tu inter eas reſtim ductans ſaltabis. MI. probé.
DE. Probe? MI. & tu nobiſcum unà, ſi opus ſit. DE. hei mihi!
Non te hæc pudent? MI. jam verò omitte, Demea,
Tuam iſtanc iracundiam, atque ita, utì decet,
Hilarum ac lubentem fac te gnati in nuptiis.
Ego hos conveniam, pòſt redeo. DE. ô Jupiter!
Hanccine vitam! hoſcine mores! hanc dementiam!
Uxor ſinè dote veniet: intus pſaltria eſt:
Domus ſumtuoſa: adoleſcens luxu perditus:

Digitized by Google

Senex delirans: ipſa ſi cupiat Salus,
Servare prorſus non poteſt hanc familiam.

SCENA OCTAVA.

SYRUS, DEMEA.

SY. Ædepol, Syriſce, te curâſti molliter,
Lautéque munus adminiſtrâſti tuum.
Abi. ſed poſtquam intus ſum omnium rerum ſatur,
Prodeambulare huc libitum eſt. DE. illud ſis vide
Exemplum diſciplinæ! SY. ecce autem hic adeſt
Senex noſter. Quid fit? quid tu es triſtis? DE. oh, ſcelus!
SY. Ohe, jam tu verba fundis hìc ſapientia?
DE. Tún? ſi meus eſſes. SY. dis quidem eſſes, Demea,
Ac tuam rem conſtabilìſſes. DE. exemplum omnibus
Curarem ut eſſes. SY. quamobrem? quid feci? DE. rogas?
In ipsâ turbâ, atque in peccato maxumo,
Quod vix ſedatum ſatìs eſt, potâſti, ſcelus,
Quaſi re bene geſtâ. SY. ſanè nollem huc exitum.

SCENA NONA.

DROMO, SYRUS, DEMEA.

DR. Heus Syre, rogat te Cteſipho, ut redeas. SY. abi.
DE. Quid Cteſiphonem hic narrat? SY. nihil. DE. eho, carnufex,
Eſt Cteſipho intus? SY. non eſt. DE. cur hic nominat?
SY. Eſt alius quidam, paraſitaſter parvolus;
Nôſtín'? DE. jam ſcibo. SY. quid agis? quò abis? DE. mitte me.
SY. Noli, inquam. DE. non manum abſtines, maſtigia?
An tibi jam mavis cerebrum diſpergam hìc? SY. abit.
Ædepol comiſſatorem haud ſanè commodum,
Præſertim Cteſiphoni. quid ego nunc agam?
Niſi, dum hæ ſileſcunt turbæ, interea in angulum
Aliquò abeam, atque edormiſcam hoc villi. ſic agam.

ACTUS V. SCENA I.

MICIO, DÆMEA.

Micio.

PARATA à nobis ſunt, ita ut dixi, Soſtrata,
Ubi vis. quiſnam à me pepulit tam graviter fores?
de. Hei mihi, quid faciam? quid agam? quid clamem, aut querar?
O cœlum, ô terra, ô maria Neptuni! mi. hem tibi,
Reſcivit omnem rem: id nunc clamat. ilicet,
Paratæ lites: ſuccurrendum eſt. de. eccum, adeſt
Communis corruptela noſtrûm liberûm.
mi. Tandem reprime iracundiam, atque ad te redi.
de. Repreſſi, redii, mitto maledicta omnia:
Rem ipſam putemus. dictum hoc inter nos fuit,
Ex te adeò eſt ortum, ne tu curares meum,
Néve ego tuum. reſponde. mi. factum eſt, non nego.
de. Cur nunc apud te potat? cur recipis meum?
Cur emis amicam, Micio? numquid minùs
Mihi idem jus æquom eſt eſſe, quod mecum eſt tibi?
Quando ego tuum non curo, ne cura meum.
mi. Non æquom dicis; non: nam vetus verbum hoc quidem eſt,
Communia eſſe amicorum inter ſe omnia.
de. Faceté! nunc demum iſtæc nata oratio eſt.
mi. Auſculta paucis, niſi moleſtum eſt, Demea.
Principio, ſi id te mordet, ſumtum filii
Quem faciunt; quæſo, hoc facito tecum cogites:
Tu illos duo olim pro re tollebas tuâ,
Quòd ſatì' putabas tua bona ambobus fore:
Et me tum uxorem credidiſti ſcilicet

Ducturum. eandem illam rationem antiquam obtine:
Conſerva, quære, parce, fac quamplurimum
Illis relinquas. gloriam tu iſtam obtine:
Mea, quæ præter ſpem evenere, utantur ſine:
De ſummá nihil decedet: quod hinc acceſſerit,
Id de lucro putato eſſe omne. hæc ſi voles
In animo verè cogitare, Demea,
Et mihi, & tibi, & illis demſeris moleſtiam.
DE. Mitto rem: conſuetudinem ipſorum. MI. mane:
Scio: iſtùc ibam. multa in homine, Demea,
Signa inſunt, ex quibu' conjectura facilè fit,
Duo cùm idem faciunt, ſæpe ut poſſis dicere,
Hoc licet impunè facere huic, illi non licet:
Non quò diſſimilis res ſit, ſed quò is qui facit:
Quæ ego in illis eſſe video: ut confidam fore
Ita, ut volumus. video ſapere, intelligere, in loco
Vereri, inter ſe amare. ſcire eſt liberum
Ingenium, atque animum: quovis illos tu die
Reducas. At enim metuas, ne ab re ſint tamen
Omiſſiores paulo. O noſter Demea,
Ad omnia alia ætate ſapimus rectiùs:
Solum unum hoc vitium adfert ſenectus hominibus:
Attentiores ſumus ad rem omnes, quàm ſat eſt:
Quod illos ſat ætas acuet. DE. ne nimiùm modò
Bonæ tuæ iſtæ nos rationes, Micio,
Et tuus iſte animus æquus ſubvortat. MI. tace,
Non fiet. mitte jam iſtæc: da te hodie mihi:
Exporge frontem. DE. ſcilicet, ita tempus fert,
Faciundum eſt: cæterùm rus cras cum filiò
Cum primo lucu ibo hinc. MI. de nocte, cenſeo:
Hodie modò hilarum te fac. DE. & iſtam pſaltriam
Unà illuc mecum hinc abſtraham. MI. pugnaveris.
Eo pacto prorſum illi alligâris filium:
Modò facito, ut illam ſerves. DE. ego iſtuc videro,
Atque ibi favillæ plena, fumi ac pollinis,
Coquendo ſit ſaxo, & molendo: præter hæc,
Meridie ipſo faciam ut ſtipulam colligat.

Tam

Digitized by Google

Tam excoctam reddam atque atram, quàm carbo eſt. MI. placet.
Nunc mihi videre ſapere. atque equidem filium
Tum etiam ſi nolit, cogas, ut cum illâ unà cubet.
DE. Derides? fortunatus, qui iſto animo ſies.
Ego ſentio. MI. ah, pergiſne? DE. jam jam deſino.
MI. I ergo intrò, & cui rei eſt, ei rei hunc ſumamus diem.

SCENA SECUNDA.

DEMEA.

NUNQUAM ita quiſquam bene ſubductâ ratione ad vitam fuit,
Quin res, ætas, uſus ſemper aliquid apportet novi,
Aliquid moneat: ut illa, quæ te ſcire credas, neſcias;
Et, quæ tibi putâris prima, in experiundo ut repudies.
Quod nunc mî evenit. nam ego vitam duram, quam vixi uſque adhuc,
Propè jam excurſo ſpatio mitto: id quamobrem? re ipsâ repperi,
Facilitate nihil eſſe homini melius, neque clementiâ.
Id eſſe verum, ex me, atque ex fratre, cuivis facile eſt noſcere.
Ille ſuam ſemper egit vitam in otio, in conviviis:
Clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus:
Sibi vixit: ſibi ſumtum fecit: omnes benedicunt, amant.
Ego ille agreſtis, ſævus, triſtis, parcus, truculentus, tenax,
Duxi uxorem: quam ibi miſeriam vidi? nati filii,
Alia cura: heia autem, dum ſtudeo illis ut quamplurimum

Facerem, contrivi in quærundo vitam, atque ætatem meam:
Nunc exactâ ætate hoc fructi pro labore ab iis fero,
Odium. ille alter ſinè labore patria potitur commoda:
Illum amant, me fugitant: illi credunt conſilia omnia:
Illum diligunt: apud illum ſunt ambo. ego deſertu' ſum.
Illum, ut vivat, optant; meam autem mortem exſpectant ſcilicet.
Ita eos meo labore eductos maxumo, hic fecit ſuos
Paulo ſumtu. miſeriam omnem ego capio; hic potitur gaudia.
Age, age, nunc jam experiamur porrò contra, ecquid ego poſſiem
Blandè dicere, aut benignè facere, quando huc provocat.
Ego quoque à meis me amari & magni pendi poſtulo.
Si id fit dando atque obſequendo, non poſteriores feram.
Deerit: id meâ minimè refert, qui ſum natu maxumus.

SCENA TERTIA.

SYRUS, DEMEA.

SY. Heus Demea, rogat frater, ne abeas longiús.
DE. Quis homo? ô Syre noſter, ſalve: quid fit? quid agitur?
SY. Rectè. DE. optumè eſt. jam nunc hæc tria primùm addidi
Præter naturam, O noſter, Quid fit? Quid agitur?
Servom haud illiberalem præbes te, & tibi
Lubens bene faxim. SY. gratiam habeo. DE. atqui, Syre,
Hoc verum eſt, & ipsâ re experiere propediem.

SCENA

SCENA QUARTA.

GETA, DEMEA.

GE. Hera, ego huc ad hos proviſo, quàm mox virginem
Accerſant. ſed eccum Demeam. Salvus ſies.
DE. Oh, qui vocare? GE. Geta. DE. Geta, hominem maxumi
Precii eſſe te hodie judicavi animo meo.
Nam is mihi profectò eſt ſervus ſpectatus ſatìs,
Cui dominus curæ eſt, ita utì tibi ſenſi, Geta:
Et tibi ob eam rem, ſi quid uſus venerit,
Lubens bene faxim. meditor eſſe âffabilis,
Et bene procedit. GE. bonus es, cùm hæc exiſtumas.
DE. Paulatim plebem primulùm facio meam.

SCENA QUINTA.

ÆSCHINUS, DEMEA, SYRUS, GETA.

ÆS. Occidunt me equidem: dum nimi' ſanctas nuptias
Student facere, in apparando conſumunt diem.
DE. Quid agitur, Æſchine? ÆS. ehem, pater mî, tu hìc eras?
DE. Tuus hercle verò & animo & naturâ pater,
Qui te amat plùs quàm hoſce oculos. ſed cur non domum
Uxorem accerſis? ÆS. cupio: verùm hoc mihi mora eſt,
Tibicina, & hymenæum qui cantent. DE. eho,
Vin' tu ſeni huic auſcultare? ÆS. quid? DE. miſſa hæc face,
Hymenæum, turbas, lampadas, tibicinas:
Atque hanc in horto maceriam jube dirui,
Quantum poteſt; hàc transfer, unam fàc domum:
Traduce & matrem & familiam omnem ad nós. ÆS. placet,

Pater lepidiſſime. DE. euge, jam lepidus vocor.
Fratri ædes fient perviæ: turbam domum
Adducet, ſumtum admittet: multa: quid meâ?
Ego lepidus ineo gratiam. jube nunc jam
Dinumeret illi Babylo viginti minas.
Syre, ceſſas ire, ac facere? SY. quid ergo? DE. dirue;
Tu, illas, abi, & traduce. GE. Dii tibi, Demea,
Bene faciant, cùm te video noſtræ familiæ
Tam ex animo factum velle. DE. dignos arbitror.
Quid tu ais? ÆS. ſic opinor. DE. multo rectiu' eſt,
Quàm illam puerperam nunc duci huc per viam
Ægrotam. ÆS. nihil enim vidi melius, mî pater.
DE. Sic ſoleo. ſed eccum, Micio egreditur foras.

SCENA SEXTA.

MICIO, DEMEA, ÆSCHINUS.

MI. Jubet frater? ubi is eſt? túne jubes hoc, Demea?
DE. Ego verò jubeo, & hâc re & aliis omnibus
Quàm maxumè unam facere nos hanc familiam;
Colere, adjuvare, adjungere. ÆS. ita quæſo, pater.
MI. Haud aliter cenſeo. DE. imò hercle ita nobis decet.
Primùm hujus uxoris eſt mater. MI. quid poſtea?
DE. Proba & modeſta. MI. ita aiunt. DE. natu grandior.
MI. Scio. DE. parere jam diu hæc per annos non poteſt:
Nec, qui eam reſpiciat, quiſquam eſt: ſola eſt. MI. quam hic rem agit?
DE. Hanc te æquum eſt ducere, & te operam, ut fiat, dare.
MI. Me ducere autem? DE. te. MI. me? DE. te, inquam. MI. ineptis. DE. ſi tu ſis homo,
Hic faciat. ÆS. mî pater. MI quid? tu autem huic, aſine, auſcultas? DE. nihil agis.
Fieri aliter non poteſt. MI. deliras. ÆS. ſine te exorem, mî pater.

Digitized by Google

MI. Inſanis? aufer. DE. age, da veniam filio. MI. ſatì' ſanus es?
Ego novus maritus anno demum quinto & ſexageſimo
Fiam, atque anum decrepitam ducam? idne eſtis auctores mihi?
AES. Fac: promiſi ego illis. MI. promîſti autem? de te largitor, puer.
DE. Age, quid, ſi quid te majus oret? MI. quaſi non hoc ſit maxumum.
DE. Da veniam. AES. ne gravere. DE. fac, promitte. MI. non omittitis?
AES. Non, niſi te exorem. MI. vis eſt hæc quidem. DE. age prolixè, Micio.
MI. Etſi hoc mihi pravum, ineptum, abſurdum, atque alienum à vitâ meâ
Videtur; ſi vos tantopere iſtuc voltis, fiat. AES. bene facis:
Meritò te amo. DE. verùm quid ego dicam? hoc confit quod volo.
Quid nunc quod reſtat? Hegio his eſt cognatus proxumus,
Affinis nobis, pauper: benè nos aliquid facere illi decet.
MI. Quid facere? DE. agelli eſt hìc ſub urbe paululum, quod locitas foras:
Huic demus, quî fruatur. MI. paululum id autem? DE. ſi multum eſt, tamen
Faciundum eſt: pro patre huic eſt, bonus eſt, noſter eſt; rectè datur.
Poſtremò, non meum illud verbum facio, quod tu, Micio,
Bene & ſapienter dixti dudum; vitium commune omnium eſt,
Quòd nimiùm ad rem in ſenectâ attenti ſumus. hanc maculam nos decet
Effugere. dictum eſt verè, & ipsâ re fieri oportet.
MI. Quid iſtic? dabitur quidem, quando hic volt. AES. mî pater,

Digitized by Google

DE. Nunc tu mihi es germanus pariter corpore & animo. MI. gaudeo.

DE. Suo ſibi gladio hunc jugulo.

SCENA SEPTIMA.

SYRUS, DEMEA, MICIO, ÆSCHINUS.

SY. Factum eſt, quod juſſi, Demea.

DE. Frugi homo es. ego ædepol hodie, meâ quidem ſententiâ,
Judico, Syrum fieri, eſſe æquom, liberum. MI. iſtunc liberum?
Quodnam ob factum? DE. multa. SY. ô noſter Demea, ædepol vir bonu' es:
Ego iſtos vobis uſque à pueris curavi ambos ſedulò;
Docui, monui, bene præcepi ſemper, quæ potui, omnia.

DE. Res apparet. & quidem porrò hæc: opſonare, cum fide
Scortum adducere, apparare de die convivium:
Non mediocris hominis hæc ſunt officia. SY. ô lepidum caput!

DE. Poſtremò, hodie in pſaltriâ iſtâc emundâ hic adjutor fuit,
Hic curavit: prodeſſe æquom eſt: alii meliores erunt.
Denique hic volt fieri. MI. vin' tu hoc fieri? ÆS. cupio. MI. ſiquidem
Tu vis; Syre, eho, accede huc ad me, liber eſto. SY. bene facis.
Omnibu' gratiam habeo, & ſeorſum tibi præterea, Demea.

DE. Gaudeo. ÆS. & ego. SY. credo. utinam hoc perpetuum fiat gaudium,
Phrygiam ut uxorem meam unà mecum videam liberam.

DE. Optumam quidem mulierem. SY. & quidem tuo nepoti, huius filio

Hodie

Digitized by Google

Hodie primam mammam dedit hæc. DE. hercle verò ſeriò,
Siquidem primam dedit, haud dubium quin emitti æquom ſiet.
MI. Ob eam rem? DE. ob eam. poſtremò, à me argentum, quanti eſt, ſumito.
SY. Dii tibi, Demea, omnes ſemper omnia optata offerant.
MI. Syre, proceſſiſti hodie pulchre. DE. ſiquidem porrò, Micio,
Tu tuum officium facies, atque huic aliquid paululum præ manu
Dederis, unde utatur: reddet tibi citó. MI. iſtoc vilius.
ÆS. Frugi homo eſt. SY. reddam hercle: da modó. ÆS. age, pater. MI. poſt conſulam.
DE. Faciet. SY. ô vir optime. ÆS. ô pater mî feſtiviſſime.
MI. Quid iſtuc? quæ res tam repentè mores mutavit tuos?
Quod prolubium? quæ iſtæc ſubita eſt largitas? DE. dicam tibi.
Ut id oſtenderem, quòd te iſti facilem & feſtivum putant,
Id non fieri ex verâ vitâ, neque adeò ex æquo & bono,
Sed ex aſſentando, indulgendo, & largiendo, Micio.
Nunc adeò ſi ob eam rem vobis mea vita inviſa eſt, Æſchine,
Quia non juſta, injuſta, prorſus omnia omnino obſequor;
Miſſa facio, effundite, emite, facite quod vobis lubet.
Sed ſi id voltis potiùs, quæ vos propter adoleſcentiam
Minù' videtis, magìs impensè cupitis, conſùlitis parum,

Hæc

Hæc reprehendere & corrigere me, & obſecundare in loco;
Ecce me, qui id faciam vobis. ÆS. tibi, pater, permittimus:
Plus ſcis, quid facto opus eſt. ſed de fratre quid fiet? DE. ſino,
Habeat: in iſtac finem faciat. ÆS. iſtuc recte. Plaudite.

CALLIOPIUS RECENSUI.

Digitized by Google

PUB. TERENTII
HECYRA.

ACTA LUDIS ROMANIS, SEX. JULIO CÆS. CN. CORNELIO DOLABELLA, ÆDIL. CUR. NON EST PERACTA TOTA. MODOS FECIT FLACCUS CLAUDII, TIBIIS PARIB. CN. OCTAVIO, T. MANLIO COSS. RELATA EST ITERUM LUDIS FUNEBRIBUS. RELATA EST TERTIO, Q. FULVIO, L. MARCIO ÆDILIBUS CURULIBUS.

PERSONÆ.

PROLOGUS.	MYRRHINA mulier.
PHILOTIS meretrix.	SOSIA ſervus.
SYRA anus.	BACCHIS meretrix.
PARMENO ſervus.	*Perſonæ Mutæ.*
LACHES ſenex.	PHILUMENA.
SOSTRATA mulier.	SCIRTUS puer.
PHIDIPPUS ſenex.	NUTRIX.
PAMPHILUS adoleſcens.	ANCILLÆ Bacchidis.

ARGU-

Digitized by Google

ARGUMENTUM.

C. SULPICIO APOLLINARI AUCTORE.

UXOREM duxit Pamphilus Philumenam,
Cui quondam ignorans virgini vitium obtulit:
Ejúſque, per vim quem detraxit annulum,
Dederat amicæ Bacchidi meretriculæ:
Dein profectus in Imbrum eſt: nuptam haud attigit.
Hanc mater utero gravidam, ne id ſciat ſocrus,
Ut ægram ad ſeſe transfert. revenit Pamphilus:
Deprehendit partum: celat: uxorem tamen
Recipere non volt. Pater incuſat Bacchidis
Amorem. dum ſe purgat Bacchis, annulum
Mater vitiatæ fortè agnoſcit Myrrhina.
Uxorem recipit Pamphilus cum filio.

P. TE-

P. TERENTII

HECYRA.

PROLOGUS.

HEcyra eſt huic nomen fabulæ. hæc cùm data
Eſt nova, novum intervenit vitium & calamitas,
Ut neque ſpectari, neque cognoſci potuerit:
Ita populus ſtudio ſtupidus in funambulo
Animum occupârat. nunc hæc planè eſt pro novâ:
Et is, qui ſcripſit hanc, ob eam rem noluit
Iterùm referre, ut iterum poſſit vendere.
Alias cognôſtis ejus: quæſo, hanc noſcite.

ALTER PROLOGUS.

ORator ad vos venio ornatu prologi;
Sinite exorator ſiem, eodem ut jure uti ſenem
Liceat, quo jure ſum uſus adoleſcentior,
Novas qui exactas feci ut inveteraſcerent,
Ne cum poetâ ſcriptura evaneſceret.
In his, quas primùm Cæcilî didici novas,

Partim

Digitized by Google

Partim ſum earum exactus, partim vix ſteti.
Quia ſcibam dubiam fortunam eſſe ſcenicam,
Spe incertâ, certum mihi laborem ſuſtuli.
Eaſdem agere cœpi, ut ab eodem alias diſcerem
Novas ſtudioſè, ne illum ab ſtudio abducerem.
Perfeci ut ſpectarentur: ubi ſunt cognitæ,
Placitæ ſunt. ita poetam reſtitui in locum,
Prope jam remotum, injuriâ advorſariûm,
Ab ſtudio, atque labore, atque arte muſicâ.
Quod ſi ſcripturam ſpreviſſem in præſentiâ, &
In deterrendo voluiſſem operam ſumere,
Ut in otio eſſet, potiùs quàm in negotio;
Deterruiſſem facilè, ne alias ſcriberet.
Nunc quid petam, meâ causâ, æquo animo attendite.
Hecyram ad vos refero, quam mihi per ſilentium
Nunquam agere licitum eſt, ita eam oppreſſit calamitas.
Eam calamitatem voſtra intelligentia
Sedabit, ſi erit adjutrix noſtræ induſtriæ.
Cùm primùm eam agere cœpi, pugilum gloria,
Funambuli eôdem acceſſit exſpectatio;
Comitum conventus, ſtrepitus, clamor mulierum
Fecere, ut ante tempus exirem foras.
Vetere in novâ cœpi uti conſuetudine,
In experiundo ut eſſem. refero denuo;
Primo actu placeo: cùm interea rumor venit,
Datum iri gladiatores: populus convolat:
Tumultûantur, clamant, pugnant de loco.
Ego interea meum non potui tutari locum.
Nunc turba nulla eſt: otium, & ſilentium eſt.
Agendi tempus mihi datum eſt: vobis datur
Poteſtas condecorandi ludos ſcenicos,
Nolite ſinere per vos artem muſicam
Recidere ad paucos, facite, ut veſtra auctoritas
Meæ auctoritati fautrix adjutrixque ſit.
Si nunquam avarè precium ſtatui arti meæ,

Et

Digitized by Google

Et eum eſſe quæſtum in animum induxi maxumum,
Quàm maxumè ſervire voſtris commodis;
Sinite impetrare me, qui in tutelam meam
Studium ſuum, & ſe in voſtram commiſit fidem,
Ne eum circumventum iniquè iniqui irrideant.
Meâ causâ cauſam accipite, & ſilentium date,
Ut lubeat ſcribere aliis, mihique ut diſcere
Novas expediat, poſthac precio emtas meo.

ACTUS I. SCENA I.

PHILOTIS, SYRA.

PHILOTIS.

PER pol quàm paucos reperias meretricibus
Fideles evenire amatores, Syra.
Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi,
Quàm ſanctè, ut quivis facilè poſſet credere,
Nunquam illâ vivâ ducturum uxorem domum:
En, duxit. SY. ergo propterea te ſedulò
Et moneo, & hortor, ne cujuſquam miſereat,
Quin ſpolies, mutiles, laceres, quemque nacta ſis.
PH. Utin' eximium neminem habeam? SY. neminem:
Nam nemo illorum quiſquam ſcito, ad te venit,
Quin ita paret ſeſe, abs te ut blanditiis ſuis
Quàm minimo precio ſuam voluptatem expleat.
Hiſcine tu, amabò, non contrà inſidiabere?
PH. Tamen pol eandem injurium eſt eſſe omnibus.
SY. Injurium autem eſt ulciſci adverſarios?
Aut quâ viâ te captent illi, eâdem ipſos capi?
Eheu me miſeram! cur non aut iſtæc mihi
Ætas & forma eſt, aut tibi hæc ſententia?

SCENA

Digitized by Google

SCENA SECUNDA.

PARMENO, PHILOTIS, SYRA.

PA. Senex ſi quæret me, modò iſſe dicito
Ad portum percontatum adventum Pamphili.
Audín' quid dicam, Scirte? ſi quæret me, uti
Tum dicas: ſi non quæret, nullus dixeris;
Aliàs ut uti poſſim causâ hâc integrâ.
Sed videón' ego Philotium? unde hæc advenit?
Philotis, ſalve multùm. PH. ô ſalve, Parmeno.
SY. Salve mecaſtor, Parmeno. PA. & tu ædepol, Syra.
Dic mihi, Philoti, ubi te oblectâſti tam diu?
PH. Minimè equidem me oblectavi, quæ cum milite
Corinthum hinc ſum profecta inhumaniſſimo.
Biennium ibi perpetuum miſera illum tuli.
PA. Ædepol te deſiderium Athenarum arbitror,
Philotium, cepiſſe ſæpe, & te tuum
Conſilium contemſiſſe. PH. non dici poteſt,
Quam cupida eram huc redeundi, abeundi à milite,
Voſque hìc videndi, antiquâ ut conſuetudine
Agitarem inter vos liberè convivium.
Nam illi haud licebat niſi præfinito loqui
Quæ illi placerent. PA. haud opinor commodè
Finem ſtatuiſſe orationi militem.
PH. Sed quid hoc negotî eſt? modò quæ narravit mihi
Hìc intus Bacchis? quod ego nunquam credidi
Fore, ut ille hâc vivâ poſſet animum inducere
Uxorem habere. PA. habere autem? PH. eho tu, an non habet?
PA. Habet: ſed firmæ hæ vereor ut ſint nuptiæ.
PH. Ita Dî Deæque faxint, ſi in rem eſt Bacchidis.
Sed quî iſtuc credam ita eſſe? dic mihi, Parmeno.
PA. Non eſt opus prolato: hoc percontarier
Deſiſte. PH. nempe eâ causâ, ut ne id fiat palàm.
Ita me Dii amabunt, haud propterea te rogo, ut
Hoc proferam, ſed ut tacita mecum gaudeam.

PA.

PA. Nunquam tam dices commodè, ut tergum meum
Tuam in fidem committam. PH. ah, noli, Parmeno:
Quaſi non tu multo malis narrare hoc mihi,
Quàm ego, quæ percontor, ſcire. PA. vera hæc prædicat:
Et illud mî vitium eſt maxumum. Si mihi fidem
Das te tacituram, dicam. PH. ad ingenium redis.
Fidem do, loquere. PA. auſculta. PH. iſtìc ſum. PA. hanc Bacchidem
Amabat, ut cùm maxumè, tum Pamphilus,
Cùm pater, uxorem ut ducat, orare occipit:
Et hæc, communia omnium quæ ſunt patrum,
Seſe ſenem eſſe dicere, illum autem eſſe unicum:
Præſidium velle ſe ſenectuti ſuæ.
Ille ſe primò negare: ſed poſtquam acriùs
Pater inſtat, fecit animi ut incertus foret,
Pudorín' ánne amori obſequeretur magís.
Tundendo atque odio denique effecit ſenex:
Deſpondit ei gnatam hujus vicini proxumi.
Uſque illud viſum eſt Pamphilo neutiquam grave,
Donec jam in ipſis nuptiis, poſtquam videt
Paratas, nec moram ullam, quin ducat, dari;
Ibi demum ita ægre tulit, ut ipſam Bacchidem
Si adeſſet, credo, ibi ejus commiſereſceret.
Ubicunque datum erat ſpatium ſolitudinis,
Ut conloqui mecum unà poſſet: Parmeno,
Perii; quid ego egi? in quod me conjeci malum?
Non potero hoc ferre, Parmeno: perii miſer.
PH. At te Dî Deaéque perduint cum iſto odio, Laches.
PA. Ut ad pauca redeam, uxorem deducit domum:
Nocte illâ primâ virginem non attigit:
Quæ conſecuta eſt nox, eam nihilo magís.
PH. Quid ais? cum virgine unà adoleſcens cubuerit
Plus potus, ſeſe illâ abſtinere ut potuerit?
Non veriſimile dicis: nec verum arbitror.
PA. Credo ita videri tibi: nam nemo ad te venit,
Niſi cupiens tui: ille invitus illam duxerat.

PH. Quid deinde fit? PA. diebus ſanè pauculis
Pòſt, Pamphilus me ſolum ſeducit foras,
Narrátque, ut virgo ab ſe integra etiam tum ſiet:
Séque antè, quàm eam uxorem duxiſſet domum,
Sperâſſe eas tolerare poſſe nuptias.
Sed quam decrêrim me non poſſe diutiùs
Habere, eam ludibrio haberi, Parmeno,
Quin integram itidem reddam, ut accepi à ſuis,
Neque honeſtum mihi, neque utile ipſi virgini eſt.
PH. Pium ac pudicum ingenium narras Pamphili.
PA. Hoc ego proferre, incommodum mihi eſſe arbitror.
Reddi patri autem, cui tu nihil dicas vitî,
Superbum eſt: ſed illam ſpero, ubi hoc cognoverit,
Non poſſe ſe mecum eſſe, abituram denique.
PH. Quid interea? ibátne ad Bacchidem? PA. quotidie.
Sed, ut fit, poſtquam hunc alienum ab ſeſe videt,
Maligna multo & magìs procax facta illico eſt.
PH. Non ædepol mirum. PA. atque ea res multo maxumè
Disjunxit illum ab illâ, pòſtquam & ipſe ſe,
Et illam, & hanc, quæ domi erat, cognovit ſatìs,
Ad exemplum ambarum mores earum exiſtumans.
Hæc, ita utì liberali eſſe ingenio decet,
Pudens, modeſta; incommoda atque injurias
Viri omnes ferre, & tegere contumelias.
Hìc animus, partim uxoris miſericordiâ
Devinctus, partim victus hujus injuriis,
Paulatim elapſu'ſt Bacchidi, atque huc tranſtulit
Amorem, poſtquam par ingenium nactus eſt.
Interea in Imbro moritur cognatus ſenex
Horunc', ea ad hos redibat lege hæreditas.
Eò amantem invitum Pamphilum extrudit pater.
Relinquit cum matre hìc uxorem: nam ſenex
Rus abdidit ſe: huc raròin urbem commeat.
PH. Quid adhuc habent infirmitatis nuptiæ?

PA. Nunc audies. primùm dies compluſculos
Bene conveniebat ſanè inter eas: interim
Miris modis odiſſe cœpit Soſtratam:
Neque lites ullæ inter eas, poſtulatio
Nunquam. PH. quid igitur? PA. ſi quando ad eam acceſſerat
Confabulatum, fugere è conſpectu illico,
Videre nolle. denique, ubi non quit pati,
Simulat ſe à matre accerſi ad rem divinam, abit.
Ubi illìc dies eſt complures, accerſi jubet.
Dixere cauſam tunc neſcio quam: iterum jubet:
Nemo remiſit. poſtquam accerſunt ſæpius,
Ægram eſſe ſimulant mulierem. noſtra illico
It viſere ad eam: admiſit nemo. hoc ubi ſenex
Reſcivit, herì eâ cauſâ rure huc advenit,
Patrem continuò convenit Philumenæ.
Quid egerint inter ſe, nondum etiam ſcio:
Niſi ſanè curæ eſt, quorſum eventurum hoc ſiet.
Habes omnem rem: pergam quò cœpi hoc iter.
PH. Et quidem ego. nam conſtitui cum quodam hoſpite;
Me eſſe illum conventuram. PA. Dî vortant bene,
Quod agas. PH. vale. PA. & tu bene vale, Philotium.

ACTUS II. SCENA I.

LACHES, SOSTRATA.

LACHES.

PROH Deûm atque hominum fidem, quod hoc genus eſt? quæ hæc eſt conjuratio?
Utin' omnes mulieres eadem æquè ſtudeant nolíntque omnia?
Neque declinatam quidquam ab aliarum ingenio ullam reperias:

Itaque

Digitized by Google

Itaque adeò uno animo omnes ſocrus oderunt nurus,
Viris eſſe advorſas æquè ſtudium eſt: ſimilis pertinacia eſt.
In eodémque omnes mihi videntur ludo doctæ ad malitiam.
Ei ludo, ſi ullus eſt, magiſtram hanc eſſe ſatìs certò ſcio.
SO. Me miſeram, quæ nunc, quamobrem accuſer, neſcio.
LA. Hem, tu neſcis? SO. nòn, ita me Dii ament, mî Laches,
Itaque unà inter nos agere ætatem liceat. LA. Dii mala prohibeant!
SO. Méque abs te immeritò eſſe accuſatam, poſtmodo reſciſces. LA. ſcio.
Te immeritó? an quidquam pro iſtis factis dignum te dici poteſt,
Quæ me, & te, & familiam omnem dedecoras, filio luctum paras?
Tu autem, ex amicis inimici ut ſint nobis affines, facis;
Qui illum decrêrunt dignum, ſuos cui liberos committerent,
Tu ſola exorere, quæ perturbes hæc tuâ impudentiâ.
SO. Egóne? LA. tu, inquam, mulier, quæ me omnino lapidem, non hominem, putas.
An, quia ruri crebrò eſſe ſoleo, neſcire arbitramini,
Quo quiſque pacto hìc vitam voſtrarum exigat?
Multo meliùs, hìc quæ fiunt, quàm illìc, ubi ſum aſſiduè, ſcio:
Ideo quia, ut vos mihi domi eritis, proinde ego ero famâ foris.
Jampridem equidem audivi cepiſſe odium tui Philumenam:
Miniméque adeò mirum: &, nî id feciſſet, magìs mirum foret.
Sed non credidi adeò, ut etiam totam hanc odiſſet domum:

Quod

Quod ſi ſciſſem, illa hìc maneret potiùs, tu hinc îſſes foras.
At vide, quàm immeritò ægritudo hæc oritur mî abs te, Soſtrata.
Rus habitatum abii, concedens vobis, & rei ſerviens;
Sumtus voſtros otiúmque ut noſtra res poſſet pati,
Meo labori haud parcens, præter æquom atque ætatem meam.
Non te pro his curâſſe rebus, ne quid ægre eſſet mihi?
SO. Non meâ operâ neque pol culpâ evenit. LA. imò maxumè.
Sola hìc fuiſti: in te omnis hæret culpa ſolâ, Soſtrata.
Quæ hìc erant, curares; cùm ego vos ſolvi curis cæteris.
Cum puellâ anum ſuſcepiſſe inimicitias non pudet?
Illius dices culpâ factum. SO. haud equidem dico, mî Laches.
LA. Gaudeo, ita me Dii ament, gnati causâ. nam de te quidem,
Satis ſcio, peccando detrimenti nil fieri poteſt.
SO. Quî ſcis, an eâ causâ, mî vir, me odiſſe adſimulaverit,
Ut cum matre unà plus eſſet? LA. quid ais? non ſigni hoc ſat eſt,
Quòd herì nemo voluit viſentem ad eam te intrò admittere?
SO. Enim laſſam oppidò tum eſſe aiebant; eò ad eam non admiſſa ſum.
LA. Tuos eſſe illi mores morbum magìs, quàm ullam aliam rem, arbitror:
Et meritò adeò: nam voſtrarum nulla eſt, quin gnatum velit
Ducere uxorem; & quæ vobis placita eſt conditio, datur.
Ubi duxere impulſu voſtro, voſtro impulſu eaſdem exigunt.

Digitized by Google

SCENA SECUNDA.

PHIDIPPUS, LACHES, SOSTRATA.

PH. Etſi ſcio ego, Philumena, meum jus eſſe, ut te cogam,
Quæ ego imperem, facere: ego tamen patrio animo victus faciam
Ut tibi concedam, neque tuæ libidini advorſabor.
LA. Atque eccum Phidippum optumè video. hinc jam ſcibo, quid ſiet.
Phidippe, etſi ego meis me omnibus ſcio eſſe adprime obſequentem;
Sed non adeò, ut mea facilitas corrumpat illorum animos.
Quod tu ſi idem faceres, magìs in rem & noſtram & voſtram id eſſet.
Nunc video in illarum poteſtate eſſe te. PH. heia veró.
LA. Adii te herì de filiâ: ut veni, itidem incertum amîſti.
Haud ita decet, ſi perpetuam vis eſſe affinitatem hanc,
Celare te iras. ſi quid eſt peccatum à nobis, profer:
Aut ea refellendo, aut purgando, vobis corrigemus,
Te judice ipſo. ſin ea eſt cauſa retinendi apud vos,
Quia ægra eſt; te mî injuriam facere arbitror, Phidippe,
Si metuis, ſatìs ut meæ domi curetur diligenter.
At, ita me Dii ament, haud tibi hoc concedo, etſi illi pater es,
Ut tu illam ſalvam magìs velis, quàm ego: id adeò gnati causâ,
Quem ego intellexi illam haud minùs, quàm ſeipſum, magnificare.
Neque adeò clam me eſt, quàm eſſe eum graviter laturum credam,
Hoc ſi reſcierit. eò domum ſtudeo hæc priùs, quàm ille, ut redeat.

PH.

Digitized by Google

PH. Laches, & diligentiam veſtram, & benignitatem
Novi: &, quæ dicis, omnia eſſe ut dicis, animum induco.
Et te hoc mihi cupio credere: illam ad vos redire ſtudeo,
Si facere poſſim ullo modo. LA. quæ res te facere id prohibet?
Eho, numquidnam accuſat virum? PH. minimè: nam poſtquam attendi
Magìs, & vi cœpi cogere ut rediret, ſanctè adjurat
Non poſſe apud vos Pamphilo ſe abſente perdurare.
Aliud fortaſſe alii vitii eſt: ego ſum animo leni natus:
Non poſſum adverſari meis. LA. hem, Soſtrata! SO. heu me miſeram!
LA. Certúmne eſt iſtuc? PH. nunc quidem, ut videtur. ſed numquid vis?
Nam eſt, quod me tranſire ad forum jam oportet. LA. eo tecum unà.

SCENA TERTIA.

SOSTRATA.

ÆDEPOL næ nos ſumus iniquè æquè omnes inviſæ viris,
Propter paucas; quæ omnes faciunt dignæ ut videamur malo.
Nam, ita me Dii ament, quod me accuſat nunc vir, ſum extra noxiam.
Sed non facile eſt expurgatu: ita animum induxerunt, ſocrus
Omnes eſſe iniquas. haud pol me quidem: nam nunquam ſecus.
Habui illam, ac ſi ex me eſſet nata: nec, quî hoc mî eveniat, ſcio.
Niſi pol filium multimodis jam exſpecto, ut redeat domum.

ACTUS III. SCENA I.

PAMPHILUS, PARMENO, MYRRHINA.

Pamphilus.

Nemini ego plura acerba credo eſſe ex amore homini unquam oblata,
Quàm mi. heu me infelicem! hanccine ego vitam parſi perdere!
Haccine cauſâ ego eram tantopere cupidus redeundi domum?
Cui quanto fuerat præſtabilius, ubivis gentium agere ætatem,
Quàm huc redire? atque hæc ita eſſe miſerum me reſciſcere?
Nam nos omnes, quibus eſt alicunde aliquis objectus labos,
Omne quod eſt interea tempus, priuſquam id reſcitum eſt, lucro eſt.
PAR. At ſic, citiùs quî te expedias his ærumnis, reperias.
Si non rediſſes, hæ iræ factæ eſſent multo ampliores:
Sed nunc adventum tuum ambas, Pamphile, ſcio reverituras.
Rem cognoſces: iram expedies: rurſum in gratiam reſtitues.
Levia ſunt, quæ tu pergravia eſſe in animum induxti tuum.
PAM. Quid conſolare me? an quiſquam uſquam gentium eſt æquè miſer?
Priuſquam hanc uxorem duxi, habebam alibi animum amori deditum:

Jam

Jam in hâc re ut taceam, cuivis facile ſcitu eſt quàm fuerim miſer:
Tamen nunquam auſus ſum recuſare eam, quam mî obtrudit pater.
Vix me illinc abſtraxi, atque impeditum in eâ expedivi animum meum,
Vixque huc contuleram; hem, nova res orta eſt, porrò ab hâc quæ me abſtrahat.
Tum matrem ex eâ re me aut uxorem in culpâ inventurum arbitror:
Quod cùm ita eſſe invenero, quid reſtat, niſi porrò ut fiam miſer?
Nam matris ferre injurias me, Parmeno, pietas jubet:
Tum uxori obnoxius ſum: ita olim ſuo me ingenio pertulit,
Tot meas injurias quæ nunquam in ullo patefecit loco.
Sed magnum neſcio quid neceſſe eſt eveniſſe, Parmeno,
Unde ira inter eas interceſſit, quæ tam permanſit diu.
PAR. At quidem hercle parvum: ſi vis verò veram rationem exſequi,
Non maxumas, quæ maxumæ ſunt interdum iræ, injurias
Faciunt: nam ſæpe eſt, quibus in rebus alius ne iratus quidem eſt,
Cùm de eâdem causâ eſt iracundus factus inimiciſſimus.
Pueri inter ſeſe quàm pro levibus noxiis iras gerunt?
Quapropter? quia enim qui eos gubernat animus, infirmum gerunt.
Itidem illæ mulieres ſunt ferme, ut pueri, levi ſententiâ:
Fortaſſe unum aliquod verbum hanc inter eas iram conciverit.
PAM. Abi, Parmeno, intrò, ac me veniſſe nuncia. PAR. hem, quid hoc eſt? PAM. tace.

PAR. Trepidari ſentio, curſari ſurſum prorſum. agedum, ad fores
Accede propiùs. hem, ſenſiſtin'? PAM. noli fabularier.
Proh Jupiter! clamorem audivi. PAR. tute loqueris, me vetas?
MY. Tace, obſecro, mea gnata. PAM. matris vox viſa eſt Philumenæ.
Nullus ſum. PAR. quî dum? PAM. perii. PAR. quamobrem? PAM. neſcio quod magnum malum
Profectò, Parmeno, me celant. PAR. uxorem Philumenam
Pavitare neſcio quid, dixerunt: id ſi fortè eſt, neſcio.
PAM. Interii: cur mihi id non dixti? PAR. quia non poteram unà omnia.
PAM. Quid morbi eſt? PAR. neſcio. PAM. quid? nemón' medicum adduxit? PAR. neſcio.
PAM. Ceſſo hinc ire intrò, ut hoc quamprimum, quidquid eſt, certum ſciam?
Quonam modo, Philumena mea, nunc te offendam affectam?
Nam ſi periclum ullum in te ineſt, perîſſe me unà haud dubium eſt.
PAR. Non uſus facto eſt mihi nunc hunc intrò ſequi:
Nam inviſos omnes nos eſſe illis ſentio.
Heri nemo voluit Soſtratam intrò admittere.
Si fortè morbus amplior factus ſiet,
Quod ſanè nolim, maxumè heri cauſâ mei;
Servum illico introîſſe dicent Soſtratæ:
Aliquid tuliſſe comminiſcentur mali,
Capiti atque ætati illorum, morbus quî auctu' ſit:
Hera in crimen veniet, ego verò in magnum malum.

SCENA

Digitized by Google

SCENA SECUNDA.

SOSTRATA, PARMENO, PAMPHILUS.

SO. Neſcio quid jamdudum audio hìc tumultuari miſera:
Malè metuo, ne Philumenæ magi' morbus adgraveſcat:
Quod te, Æſculapi, & te, Salus, ne quid ſit hujus, oro.
Nunc ad eam viſam. PAR. heus, Soſtrata. SO. hem. PAR. iterum iſtinc excludêre.
SO. Ehem Parmeno; túne hìc eras? perii, quid faciam miſera?
Non viſam uxorem Pamphili, cùm in proxumo hìc ſit ægra?
PAR. Non viſas; ne mittas quidem viſendi causâ quenquam.
Nam qui amat cui odio ipſus eſt, bis facere ſtultè duco:
Laborem inanem ipſus capit, & illi moleſtiam affert.
Tum filius tuus introiit videre, ut venit, quid agat.
SO. Quid ais? an venit Pamphilus? PAR. venit. SO. Diis gratiam habeo.
Hem, iſtôc verbo animus mihi rediit, & cura ex corde exceſſit.
PAR. Jam eâ te causâ maxumè nunc huc introire nolo.
Nam ſi remittent quippiam Philumenæ dolores,
Omnem rem narrabit, ſcio, continuò ſola ſoli,
Quæ inter vos intervenit, unde ortum eſt initium iræ.
Atque eccum video ipſum egredi. quàm triſtis eſt! SO. ô mî gnate.
PAM. Mea mater, ſalve. SO. gaudeo veniſſe ſalvom. ſalván'
Philumena eſt? PAM. meliuſcula eſt. SO. utinam iſtuc ita Dii faxint!
Quid tu igitur lacrumas? aut quid es tam triſtis? PAM. rectè, mater.

so. Quid fuit tumulti? dic mihi: an dolor repentè invaſit?
PAM. Ita factum eſt. so. quid morbi eſt? PAM. febris. so. quotidiana? PAM. ita aiunt.
I ſodes intrò, conſequar jam te, mea mater. so. fiat.
PAM. Tu pueris curre, Parmeno, obviàm, atque iis onera adjuta.
PAR. Quid? non ſciunt ipſi viam, domum quâ redeant? PAM. ceſſas?

SCENA TERTIA.

PAMPHILUS.

Neque mearum rerum initium ullum invenire idoneum,
Unde exordiar narrare, quæ nec opinanti accidunt,
Partim quæ perſpexi his oculis, partim quæ accepi auribus:
Qua me propter exanimatum citiùs eduxi foras.
Nam modò intrò me ut corripui timidus, alio ſuſpicans
Morbo me viſurum affectam, ac ſenſi eſſe, uxorem: hei mihi!
Poſtquam me aſpexere ancillæ adveniſſe, illico omnes ſimul
Lætæ exclamant, Venit, id quòd derepente aſpexerant.
Sed continuò voltum earum ſenſi immutari omnium,
Quia tam incommodè illis fors obtulerat adventum meum,
Una illarum interea properè præcurrit, nuncians
Me veniſſe. ego ejus videndi cupidus rectà conſequor.
Poſtquam intrò adveni, extemplo ejus morbum cognovi miſer.
Nam neque, ut celari poſſet, tempus ſpatium ullum dabat:
Neque voce aliâ, ac res monebat, ipſa poterat conqueri.

Digitized by Google

Poſtquam aſpexi; ô facinus indignum, inquam: & corripui illico
Me indè, lacrumans, incredibili re atque atroci percitus.
Mater conſequitur: jam ut limen exirem, ad genua accidit,
Lacrumans miſera: miſeritum eſt. profectò hoc ſic eſt, ut puto,
Omnibus nobis ut res dant ſeſe, ita magni atque humiles ſumus.
Hanc habere orationem mecum principio inſtitit:
O mî Pamphile, abs te quamobrem hæc abierit, cauſam vides:
Nam vitium eſt oblatum virgini olim ab neſcio quo improbo:
Nunc huc confugit, te atque alios partum ut celaret ſuum.
Sed cùm orata ejus reminiſcor, nequeo quin lacrumem miſer.
Quæquæ fors fortuna eſt, inquit, nobis quæ te hodie obtulit,
Per eam te obſecramus ambæ, ſi jus, ſi fas eſt, utì
Advorſa ejus per te tecta tacitáque apud omnes ſient.
Si unquam erga te animo eſſe amico ſenſiſti eam, mî Pamphile,
Sinè labore hanc gratiam, te, ut ſibi des pro illâ nunc, rogat.
Cæterùm de reducendâ id facias, quod in rem ſit tuam.
Parturire eam, neque gravidam eſſe ex te, ſolus conſcius,
Nam aiunt tecum pòſt duobus concubuiſſe menſibus:
Tum, poſtquam ad te venit, menſis agitur hic jam ſeptimus:
Quod te ſcire, ipſa indicat res. nunc ſi potis eſt, Pamphile,
Maxumè volo, dóque operam, ut clam eveniat partus patrem,

Atque adeò omnes. ſed ſi fieri id non poteſt, quin ſentiant,
Dicam abortum eſſe. ſcio nemini aliter ſuſpectum fore,
Quin, quod veriſimile eſt, ex te rectè eum natum putent.
Continuò exponetur. hìc tibi nihil eſt quidquam incommodi: &
Illi miſeræ indignè factam injuriam contexeris.
Pollicitus ſum, & ſervare in eo certum eſt, quod dixi, fidem.
Nam de reducendâ, id verò neutiquam honeſtum eſſe arbitror:
Nec faciam: etſi amor me graviter, conſuetudóque ejus tenet.
Lacrumo, quæ poſthac futura eſt vita, cùm in mentem venit,
Solitudóque. ô fortuna, ut nunquam perpetuò es bona!
Sed jam prior amor me ad hanc rem exercitatum reddidit,
Quem ego tum conſilio miſſum feci. idem nunc huic operam dabo.
Adeſt Parmeno cum pueris: hunc minimè eſt opus
In hâc re adeſſe: nam olim ſoli credidi,
Eâ me abſtinuiſſe in principio, cùm data eſt.
Vereor, ſi clamorem ejus hìc crebrò exaudiat,
Ne parturire intelligat. aliquò mihi eſt
Hinc ablegandus, dum parit Philumena.

SCENA QUARTA.

PARMENO, SOSIA, PAMPHILUS.

PAR. Ain' tu, tibi hoc incommodum eveniſſe iter?
SO. Non hercle verbis, Parmeno, dici poteſt
Tantum, quàm re ipſâ navigare incommodum 'eſt.
PAR. Itáne eſt? SO. ô fortunate, neſcis quid mali
Præterieris, qui nunquam es ingreſſus mare.

Nam alias ut mittam miſerias, unam hanc vide:
Dies triginta, aut plus eo, in navi fui,
Cùm interea ſemper mortem exſpectabam miſer:
Ita uſque advorsâ tempeſtate uſi ſumus.
PAR. Odioſum. SO. haud clam me eſt: denique hercle aufugerim
Potiùs, quàm redeam, ſi eò mî redeundum ſciam.
PAR. Olim quidem te cauſæ impellebant leves,
Quod nunc minitare facere, ut faceres, Soſia.
Sed Pamphilum ipſum video ſtare ante oſtium.
Ite intró. ego hunc adibo, ſi quid me velit.
Here, etiam nunc tu hìc ſtas? PAM. equidem te exſpecto. PAR. quid eſt?
PAM. In arcem tranſcurſo opus eſt. PAR. cui homini? PAM. tibi.
PAR. In arcem? quid eó? PAM. Callidemidem hoſpitem
Myconium, qui mecum unà advectu'ſt, conveni.
PAR. perii. voviſſe hunc dicam, ſi ſalvus domum
Redîſſet unquam, ut me ambulando rumperet.
PAM. Quid ceſſas? PAR. quid vis dicam? an conveniam modó?
PAM. Imò, quod conſtitui, me hodie conventurum eum
Non poſſe, ne fruſtra illìc exſpectet: vola.
PAR. At non novi hominis faciem. PAM. at faciam ut noveris:
Magnus, rubicundus, criſpus, craſſus, cæſius,
Cadaveroſâ facie. PAR. Dî illum perduint.
Quid, ſi non veniet? maneámne uſque ad veſperum?
PAM. Maneto: curre. PAR. non queo: ita deſeſſus ſum.
PAM. Ille abiit. quid agam infelix? prorſus neſcio
Quo pacto hoc celem, quod me oravit Myrrhina,
Suæ gnatæ partum: nam me miſeret mulieris.
Quod potero faciam tamen, ut pietatem colam:
Nam me parenti potiùs, quàm amori, obſequi
Oportet. at at, eccum Phidippum, & patrem
Video: horſum pergunt. quid dicam hiſce, incertu' ſum.

SCENA

Digitized by Google

long ago

SCENA QUINTA.

LACHES, PHIDIPPUS, PAMPHILUS.

LA. Dixtín' dudum, illam dixiſſe ſe exſpectare filium?
PH. Factum. LA. veniſſe aiunt: redeat. PA. quam cauſam dicam patri,
Quamobrem non reducam, neſcio. LA. quem ego hìc audivi loqui?
PA. Certum obfirmare eſt viam me, quam decrevi perſequi.
LA. Ipſus eſt, de quo hoc agebam tecum. PA. ſalve, mî pater.
LA. Gnate mî, ſalve. PH. bene factum te adveniſſe, Pamphile,
Et adeò quod maxumum eſt, ſalvum atque validum. PA. creditur.
LA. Advenis modó? PA. admodùm. LA. cedò, quid reliquit Phania
Conſobrinus noſter? PA. ſanè hercle homo voluptati obſequens
Fuit, dum vixit: & qui ſic ſunt, haud multum hæredem juvant:
Sibi verò hanc laudem relinquunt: Vixit, dum vixit, bene.
LA. Tum tu igitur nihil attuliſti huc plus unâ ſententiâ?
PA. Quidquid eſt id quod reliquit, profuit. LA. imò obfuit:
Nam illum vivum & ſalvum vellem. PH. impune optare iſtuc licet:
Ille reviviſcet jam nunquam. & tamen, utrum malis, ſcio.
LA. Herì Philumenam ad ſe acccerſi hic juſſit. dic juſſiſſe te.
PH. Noli fodere. juſſi. LA. ſed eam jam remittet. PH. ſcilicet.

PA.

you may be sure

Digitized by Google

PA. Omnem rem ſcio, ut ſit geſta. adveniens audivi omnia. LA. at
Iſtos invidos Dî perdant, qui hæc libenter nunciant.
PA. Ego me ſcio caviſſe, ne ulla meritò contumelia
Fieri à vobis poſſet. idque ſi nunc memorare hìc velim,
Quàm fideli animo & benigno in illam, & clementi fui,
Verè poſſum; ni te ex ipsâ hæc magì' velim reſciſcere:
Namque eo pacto maxumè apud te meo erit ingenio fides,
Cùm illa, quæ nunc in me iniqua eſt, æqua de me dixerit.
Neque meâ culpâ hoc diſcidium eveniſſe, id teſtor Deos.
Sed quando ſeſe eſſe indignam deputat matri meæ,
Cui concedat, cujus mores toleret ſuâ modeſtiâ;
Neque alio pacto componi poteſt inter eas gratia;
Segreganda aut mater à me eſt, Phidippe, aut Philumena.
Nunc me pietas matris potiùs commodum ſuadet ſequi.
LA. Pamphile, haud invito ad aures ſermo mihi acceſſit tuus,
Cùm te poſtputâſſe omnes res præ parente intelligo.
Verùm vide, ne impulſus irâ pravè inſiſtas, Pamphile.
PA. Quibus iris impulſus nunc in illam iniquu' ſim?
Quæ nunquam quidquam erga me commerita eſt, pater,
Quod nollem; & ſæpe, quod vellem, meritam ſcio.
Amóque, & laudo, & vehementer deſidero:
Nam fuiſſe erga me miro ingenio, expertu' ſum.
Illíque exopto, ut reliquam vitam exigat
Cum eo viro, me qui ſit fortunatior:
Quandoquidem illam à me diſtrahit neceſſitas.
PH. Tibi id in manu eſt, ne fiat. LA. ſi ſanus ſies,

Digitized by Google

Jube illam redire. PA. non eſt conſilium, pater:
Matris ſervibo commodis. LA. quò abis? mane;
Mane, inquam: quò abis? PH. quæ hæc eſt pertinacia?
LA. Dixin', Phidippe, hanc rem ægre laturum eſſe eum?
Quamobrem te orabam, filiam ut remitteres.
PH. Non credidi ædepol adeò inhumanum fore:
Ita nunc is ſibi me ſupplicaturum putat?
Si eſt, ut velit reducere uxorem, licet:
Sin alio eſt animo, renumeret dotem huc, eat.
LA. Ecce autem, tu quoque protervè iracundus es.
PH. Percontumax rediſti huc nobis, Pamphile.
LA. Decedet jam ira hæc: etſi meritò iratus eſt.
PH. Quia paulum vobis acceſſit pecuniæ,
Sublati animi ſunt. LA. etiam mecum litigas?
PH. Deliberet, renunciétque hodie mihi,
Velítne, an non; ut alii, ſi huic non ſit, ſiet.
LA. Phidippe, ades, audi paucis. abît: quid meâ?
Poſtremò inter ſe tranſigant ipſi, ut lubet:
Quando nec gnatus, neque hic mihi quidquam obtemperant:
Quæ dico, parvi pendunt. porto hoc jurgium ad
Uxorem, cujus hæc fiunt conſilio omnia.
Atque in eam hoc omne, quod mihi ægre eſt, evomam.

ACTUS.

ACTUS IV. SCENA I.

MYRRHINA, PHIDIPPUS.

MYRRHINA.

PERII, quid agam? quò me vortam? quid viro meo reſpondebo
Miſera? nam audiviſſe vocem pueri viſu' eſt vagientis:
Ita corripuit derepente tacitus ſeſe ad filiam:
Quòd ſi reſcierit peperiſſe, id quâ causâ clàm me habuiſſe
Dicam, non ædepol ſcio.
Sed oſtium concrepuit: credo ipſum ad me exire: nulla ſum.
PH. Uxor ubi me ad filiam ire ſenſit, ſe duxit foras.
Atque eccam video. quid ais, Myrrhina? heus, tibi dico. MY. mihíne, mî vir?
PH. Vir ego tuus ſum? tu virum me, aut hominem deputas adeò eſſe?
Nam ſi utrumvis horum, mulier, unquam tibi viſus forem,
Non ſic ludibrio tuis factis habitus eſſem. MY. quibus? PH. at rogitas?
Peperit filia? hem, taces? ex quo? MY. iſtuc patrem rogare eſt æquom?
Perii: ex quo cenſes, niſi ex illo, cui data eſt nuptum, obſecro?
PH. Credo: neque adeò arbitrari patris eſt aliter. ſed demiror,
Quid ſit, quamobrem tantopere hunc omnes nos celare volueris
Partum; præſertim cùm & rectè, & tempore ſuo pepererit,

Adeón'

Adeón' pervicaci eſſe animo, ut puerum præoptares perire,
Ex quo firmiorem inter nos fore amicitiam poſthac ſcires,
Potiùs, quàm advorsùm animi tui lubidinem eſſet cum illo nupta?
Ego etiam illorum eſſe hanc culpam credidi, quæ te eſt penés.
MY. Miſera ſum. PH. utinam ſciam ita eſſe iſtuc. ſed nunc mihi in mentèm venit,
De hâc re quod locuta es olim, cùm illum generum cepimus:
Nam negabas nuptam poſſe filiam tuam te pati
Cum eo qui meretricem amaret, qui pernoctaret forìs.
MY. Quamvis cauſam hunc ſuſpicari, quàm ipſam veram, mavolo.
PH. Multo priùs ſcivi, quàm tu, illum habere amicam, Myrrhina.
Verùm id vitium nunquam decrevi eſſe ego adoleſcentiæ:
Nam id omnibus innatum eſt. at pol jam aderit, ſe quoque etiam cùm oderit.
Sed ut olim te oſtendiſti eandem eſſe, nihil ceſſaviſti uſque adhuc,
Ut filiam ab eo abduceres, neu, quod ego egiſſem, eſſet ratum.
Id nunc res indicium hæc facit, quo pacto factum volueris.
MY. Adeón' me eſſe pervicacem cenſes, cui mater ſiem,
Ut eo eſſem animo, ſi ex uſu eſſet noſtro hoc matrimonium?
PH. Tún' proſpicere, aut judicare, noſtram in rem quod ſit, potes?
Audiſti ex aliquo fortaſſe, qui vidiſſe eum diceret
Exeuntem aut introeuntem ad amicam. quid tum poſtea,

Si modeſtè ac rarò hoc fecit? nónne ea diſſimulare nos
Magìs humanum eſt, quàm dare operam id ſcire, qui nos oderit?
Nam ſi is poſſet ab eâ ſeſe derepente avellere,
Quîcum tot conſuêſſet annos; non eum hominem ducerem,
Nec virum satì' firmum gnatæ. MY. mitte adoleſcentem, obſecro,
Et quæ me peccâſſe ais. abi, ſolum ſolus conveni:
Roga, velítne uxorem, an non. ſi eſt, ut dicat velle ſe,
Redde: ſin eſt autem, ut nolit, rectè ego conſului meæ.
PH. Siquidem ille ipſe non volt, & tu ſenſti in eo eſſe, Myrrhina,
Peccatum; aderam, cujus conſilio ea par fuerat proſpici.
Quamobrem incendor irâ, eſſe auſam facere hæc te injuſſu meo.
Interdico, ne extuliſſe extra ædes puerum uſquam velis.
Sed ego ſtultior, meis dictis parere hanc qui poſtulem.
Ibo intrò, atque edicam ſervis, ne quóquam efferri ſinant.
MY. Nullam pol credo mulierem me miſeriorem vivere.
Nam ut hic laturus hoc ſit, ſi ipſam rem, ut ſiet, reſciverit,
Non ædepol clam me eſt; cùm hoc, quod leviu' eſt, tam animo iracundo tulit:
Nec, quâ viâ ſententia ejus poſſit mutari, ſcio.
Hoc mî unum ex plurimis miſeriis reliquom fuerat malum,
Si, puerum ut tollam, cogit, cujus nos qui ſit neſcimus pater.
Nam cùm compreſſa eſt gnata, forma in tenebris noſci non quita eſt:

Neque

Neque detractum ei tum quidquam eſt, quî pòſt poſſit noſci, qui ſiet:
Ipſe eripuit vi, in digito quem habuit, virgini abiens annulum.
Simul vereor Pamphilum, ne orata noſtra nequeat diutius
Celare, cùm ſciet alienum puerum tolli pro ſuo.

SCENA SECUNDA.

SOSTRATA, PAMPHILUS.

So. Non clam me eſt, gnate mî, tibi me eſſe ſuſpectam, uxorem tuam
Propter meos mores hinc abîſſe: etſi ea diſſimulas ſeduló.
Verùm ita me Dii ament, itáque obtingant ex te, quæ exopto mihi, ut
Nunquam ſciens commerui, meritò ut caperet odium illam mei:
Téque antequam me amare rebar, ei rei firmâſti fidem.
Nam mihi intus tuus pater narravit modò, quo pacto me habueris
Præpoſitam amori tuo. nunc tibi me certum eſt contrà gratiam
Referre, ut apud me præmium eſſe poſitum pietati ſcias.
Mî Pamphile, hoc & vobis, & meæ commodum famæ arbitror:
Ego rus abituram hinc cum tuo me eſſe certò decrevi patre,
Ne mea præſentia obſtet, neu cauſa ulla reſtet reliqua,
Quin tua Philumena ad te redeat. PA. quæſo, quid iſtuc conſilî eſt?
Illius ſtultitiâ victa, ex urbe tu rus habitatum migres?
Haud facies: neque ſinam, ut qui nobis, mater, maledictum velit,

Meâ

Meâ pertinaciâ eſſe dicat factum, haud tuâ modeſtiâ.
Tum, tuas amicas te & cognatas deſerere, & feſtos dies,
Meâ causâ, nolo. SO. nihil pol jam iſtæc mihi res voluptatis ferunt.
Dum ætatis tempus tulit, perfuncta ſatìs ſum: ſatias jam tenet
Studiorum iſtorum: hæc mihi nunc cura eſſet maxuma, ut ne cui mea
Longinquitas ætatis obſtet, mortémve exſpectet meam.
Hìc video me eſſe inviſam immeritò: tempus eſt concedere.
Sic optumè, ut ego opinor, omnes cauſas præcidam omnibus:
Et me hâc ſuſpicione exſolvam, & illis morem geſſero.
Sine me, obſecro, hoc effugere, volgus quod malè audit mulierum.
PA. Quàm fortunàtus cæteris ſum rebus, abſque unâ hâc foret,
Hanc matrem habens talem, illam autem uxorem! SO. obſecro, mî Pamphile,
Non tute incommodam rem, ut quæque eſt, in animum induces pati,
Si cætera ita ſunt, ut tu vis, itáque ut eſſe ego illam exiſtumo.
Mî gnate, da veniam hanc mihi, reduc illam. PA. væ miſero mihi!
SO. Et mihi quidem: nam hæc res non minùs me malè habet, quàm te, gnate mî.

SCENA TERTIA.

LACHES, SOSTRATA, PAMPHILUS.

LA. Quem cum iſtôc ſermonem habueris, procul hinc ſtans accepi, uxor.
Iſtuc eſt ſapere, qui, ubicumque opus ſit, animum poſſis flectere;

Quod

Digitized by Google

Quod ſit faciundum pòſt fortaſſe, idem hoc nunc ſi feceris.
SO. Fors fuat pol. LA. abi rus ergo hinc: ibi ego te, & tu me feres.
SO. Spero ecaſtor. LA. i ergo intrò, & compone, quæ tecum ſimul
Ferantur. dixi. SO. ita, ut jubes, faciam. PA. pater.
LA. Quid vis, Pamphile? PA. hinc abire matrem? minimè. LA. quid ita iſtuc vis?
PA. Quia de uxore incertus ſum etiam, quid ſim facturus. LA. quid eſt?
Quid vis facere, niſi reducere? PA. equidem cupio, & vix contineor:
Sed non minuam meum conſilium. ex uſu quod eſt, id perſequar.
Credo eâ gratiâ concordes, ſi non reducam, fore.
LA. Neſcias. verùm tuâ refert nihil, utrum illæ fecerint,
Quando hæc abierit. odioſa hæc eſt ætas adoleſcentulis:
E medio æquom excedere eſt. poſtremò nos jam fabulæ
Sumus, Pamphile, ſenex, atque anus.
Sed video Phidippum egredi per tempus. accedamus.

SCENA QUARTA.

PHIDIPPUS, LACHES, PAMPHILUS.

PH. Tibi quoque ædepol ſum iratus, Philumena,
Graviter quidem. nam hercle abs te factum eſt turpiter:
Etſi tibi cauſa eſt de hâc re: mater te impulit:
Huic verò nulla eſt. LA. opportunè te mihi,
Phidippe, in ipſo tempore oſtendis. PH. quid eſt?
PA. Quid reſpondebo his? aut quo pacto hoc aperiam?
LA. Dic filiæ, rus conceſſuram hinc Soſtratam:

Ne

Ne revereatur, minùs jam quò redeat domum. PH. ah,
Nullam de his rebus culpam commeruit tua:
A Myrrhinâ hæc ſunt meâ uxore exorta omnia.
Mutatio fit: ea nos perturbat, Lache.
PA. Dum ne reducam, turbent porrò, quàm velint.
PH. Ego, Pamphile, eſſe inter nos, ſi fieri poteſt,
Affinitatem hanc ſanè perpetuam volo:
Sin eſt, ut aliter tua ſiet ſententia,
Accipias puerum. PA. ſenſit peperiſſe: occidi.
LA. Puerum? quem puerum? PH. natus eſt nobis nepos:
Nam abducta à vobis prægnans fuerat filia;
Neque fuiſſe prægnantem unquam ante hunc ſcivi diem.
LA. Bene, ita me Dii ament, nuncias: & gaudeo
Natum illum, & tibi illam ſalvam. ſed quid mulieris
Uxorem habes? aut quibus moratam moribus?
Nóſne hoc celatos tamdiu? nequeo ſatìs,
Quàm hoc mihi videtur factum pravè, proloqui.
PH. Non tibi illud factum minùs placet, quàm mihi, Laches.
PA. Etiamſi dudum fuerat ambiguum hoc mihi,
Nunc non eſt, cùm eam conſequitur alienus puer.
LA. Nulla tibi, Pamphile, hìc jam conſultatio eſt.
PA. Perii. LA. hunc videre ſæpe optabamus diem,
Cùm ex te eſſet aliquis, qui te appellaret patrem.
Evenit: habeo gratiam Dîs. PA. nullu' ſum.
LA. Reduc uxorem, ac noli advorſari mihi.
PA. Pater, ſi ex me illa liberos vellet ſibi,
Aut ſe eſſe mecum nuptam, ſatìs certò ſcio,
Non clam me haberet, quæ celâſſe intelligo.
Nunc, cùm ejus alienum eſſe à me animum ſentiam,
Nec conventurum inter nos poſthac arbitror,
Quamobrem reducam? LA. mater quod ſuaſit ſua,
Adoleſcens mulier fecit. mirandúmne id eſt?
Cenſen' te poſſe reperire ullam mulierem,
Quæ careat culpâ? an, quia non delinquunt viri

PH. Voſmet videte jam, Lache, & tu Pamphile,
Remiſſán' opu' ſit vobis, reductán' domum:
Uxor quid faciat, in manu non eſt meâ.
Neutrâ in re vobis difficultas à me erit.
Sed quid faciemus puero? LA. ridiculè rogas.
Quidquid futurum eſt, huic reddas, ſuum ſcilicet,
Ut alamus noſtrum. PA. quem ipſa neglexit pater,
Ego alam? LA. quid dixti? eho, an non alemus, Pamphile?
Prodemus, quæſo, potiùs? quæ hæc amentia eſt?
Enimvero prorſus jam tacere non queo.
Nam cogis ea, quæ nolo, ut præſente hôc loquar.
Ignarum cenſes tuarum lacrumarum eſſe me?
Aut, quid ſit id, quod ſollicitere ad hunc modum?
Prìmùm, hanc ubi dixti cauſam, te propter tuam
Matrem non poſſe habere hanc uxorem domi;
Pollicita eſt ea, ſe conceſſuram ex ædibus.
Nunc, poſtquam ademtam hanc quoque tibi cauſam vides;
Puer quia clam te eſt natus, nactus alteram es.
Erras, tui animi ſi me eſſe ignarum putas.
Aliquando tandem huic animum ut abducas tuum,
Quàm longum ſpatium amandi amicam tibi dedi?
Sumtus, quos feciſti in eam, quàm animo æquo tuli?
Egi atque oravi tecum, uxorem ut duceres:
Tempus dixi eſſe: impulſu duxiſti meo.
Quæ tum, obſecutus mihi, feciſti ut decuerat:
Nunc animum rurſum ad meretricem induxti tuum:
Cui tu obſecutus, facis huic adeò injuriam.
Nam in eandem vitam te revolutum denuo
Video eſſe. PA. méne? LA. teipſum: & facis injuriam,
Confingis falſas cauſas ad diſcordiam,
Ut cum illâ vivas, teſtem hanc cùm abs te amoveris.
Senſítque adeò uxor: nam ei cauſa alia quæ fuit,
Quamobrem abs te abiret? PH. planè hic divinat: nam id eſt.
PA. Dabo jusjurandum nihil eſſe iſtorum tibi. LA. ah,

Digitized by Google

Reduc uxorem: aut quamobrem non opus ſit, cedó.
PA. Non eſt nunc tempus. LA. puerum accipias: nam is quidem
In culpâ non eſt. pòſt de matre videro.
PA. Omnibus modis miſer ſum: nec, quid agam, ſcio:
Tot me nunc rebus miſerum concludit pater.
Abibo hinc, præſens quando promoveo parum.
Nam puerum injuſſu, credo, non tollet meo,
Præſertim in eâ re cùm ſit mihi adjutrix ſocrus.
LA. Fugis? hem, nec quidquam certi reſpondes mihi?
Num tibi videtur eſſe apud ſeſe? ſine:
Puerum, Phidippe, mihi cedò: ego alam. PH. maxumè.
Non mirum fecit uxor mea, ſi hoc ægre tulit:
Amaræ mulieres ſunt, non facilè hæc ferunt.
Propterea hæc ira eſt: nam ipſa narravit mihi:
Id ego hôc præſente tibi nolueram dicere:
Neque illi credebam primó. nunc verò palàm eſt.
Nam omnino abhorrere animum huic video à nuptiis.
LA. Quid ergo agam, Phidippe? quid das conſilî?
PH. Quid agas? meretricem hanc primùm adeundam cenſeo:
Oremus; accuſemus graviùs: denique
Minitemur, ſi cum illo habuerit rem poſtea.
LA. Faciam, ut mones. Eho puer, curre ad Bacchidem hanc
Vicinam noſtram: huc evoca verbis meis.
Et te oro porrò, in hâc re adjutor ſis mihi. PH. ah,
Jamdudum dixi, idémque nunc dico, Lache,
Manere affinitatem hanc inter nos volo,
Si ullo modo eſt ut poſſit; quod ſpero fore.
Sed víſne adeſſe unà, dum iſtam convenis?
LA. Imò verò abi: aliquam puero nutricem para.

ACTUS

Digitized by Google

ACTUS V. SCENA I.

BACCHIS, LACHES.

BACCHIS.

NON hoc de nihilo eſt, quod Laches me nunc conventam eſſe expetit:
Nec pol me multùm fallit, quin, quod ſuſpicor, ſit quod velit.
LA. Videndum eſt, ne minùs propter iram hanc impetrem, quàm poſſiem,
Aut ne quid faciam plus, quod pòſt me minùs feciſſe ſatius ſit.
Aggrediar. Bacchis, ſalve.
BA. Salve, Laches. LA. Credo ædepol te nonnihil mirari, Bacchis,
Quid ſit, quapropter te huc foras puerum evocare juſſi.
BA. Ego pol quoque etiam timida ſum, cùm venit in mentem, quæ ſim,
Ne nomen mihi quæſtûs obſtet. nam mores facilè tutor.
LA. Si vera dicis, nihil tibi eſt à me pericli, mulier.
Nam jam ætate eâ ſum, ut non ſiet peccato mihi ignoſci æquom:
Quo magìs omnes res cautiùs, ne temere faciam, accuro.
Nam ſi facis, facturáve es, bonas quod par eſt facere;
Inſcitum offerre injuriam tibi, immerenti iniquom eſt.
BA. Eſt magna ecaſtor gratia de iſtâc re quam tibi habeam.

Digitized by Google

Nam qui poſt factam injuriam ſe expurget, parum mihi proſit.
Sed quid iſtuc eſt? LA. meum receptas filium ad te Pamphilum. BA. ah.
LA. Sine dicam. uxorem hanc priuſquam duxit, voſtrum amorem pertuli.
Mane: nondum etiam dixi id, quod volui. hic nunc uxorem habet.
Quære alium firmiorem tibi, dum tempus conſulendi eſt.
Nam neque ille hôc animo erit ætatem, neque pol tu eâdem iſtâc ætate.
BA. Quis id ait? LA. ſocrus. BA. méne? LA. teipſam: & filiam abduxit ſuam:
Puerúmque ob eam rem clàm voluit, natus qui eſt, exſtinguere.
BA. Aliud ſi ſcirem, quî firmare meam apud vos poſſem fidem,
Sanctius quàm jusjurandum, id pollicerer tibi, Laches,
Me ſegregatum habuiſſe, uxorem ut duxit, à me Pamphilum.
LA. Lepida es. ſed ſcín', quid volo potiùs ſodes facias? BA. quid, cedó?
LA. Eas ad mulieres huc intrò, atque iſtuc jusjurandum idem
Polliceare illis: exple animum iis, téque hôc crimine expedi.
BA. Faciam: quod pol, ſi eſſet alia ex hôc quæſtu, haud faceret, ſcio;
Ut de tali causâ nuptæ mulieri ſe oſtenderet.
Sed nolo eſſe falsâ famâ gnatum ſuſpectum tuum,
Nec leviorem vobis, quibus eſt minimè æquom, viderier
Immeritò: nam meritus de me eſt, quod queam, illi ut commodem.
LA. Facilem benevolúmque lingua tua jam tibi me reddidit:

Digitized by Google

Nam non ſunt ſolæ arbitratæ hæ: ego quoque etiam credidi.
Nunc cùm ego te eſſe præter noſtram opinionem comperi;
Fac eadem ut ſis porrò: noſtrâ utere amicitiâ, ut voles.
Aliter ſi facis—— reprimam me, ne ægre quidquam ex me audias.
Verùm hoc te moneo unum; qualis ſim amicus, aut quid poſſiem,
Potiùs quàm inimicus, periclum facias.

SCENA SECUNDA.

Phidippus, Laches, Bacchis.

PH. Nihil apud me tibi
Defieri patiar, quin, quod opus ſit, benignè præbeatur.
Sed cùm tu ſatura atque ebria eris, puer ut ſatur ſit, facito.
LA. Noſter ſocer, video, venit: puero nutricem adducit.
Phidippe, Bacchis dejerat perſanctè. PH. hæccine ea eſt? LA. hæc eſt.
PH. Nec pol iſtæ metuunt Deos; neque has reſpicere Deos opinor.
BA. Ancillas dedo: quo lubet cruciatu per me exquire.
Hæc res hìc agitur: me facere, Pamphilo ut redeat uxor,
Oportet: quod ſi perficio, non pœnitet me famæ,
Solam feciſſe id, quod aliæ meretrices facere fugitant.
LA. Phidippe, noſtras mulieres ſuſpectas fuiſſe falsò
Nobis re in ipsâ invenimus. porrò hanc nunc experiamur.
Nam ſi compererit crimini tua ſe falsò uxor crediſſe,

Miſſam

Miſſam iram faciet: ſin autem eſt ob eam rem iratus gnatus,
Quòd peperit uxor clàm, id leve eſt. citò ab eo hæc ira abſcedet.
Profectò in hâc re nihil mali eſt, quod ſit diſcidio dignum.
PH. Velim quidem hercle. LA. exquire: adeſt: quod ſatìs ſit, faciet ipſa.
PH. Quid mihi iſtæc narras? an quia non tute ipſe dudum audîſti,
De hâc re animus meus ut ſit, Laches? illis modò explete animum.
LA. Quæſo ædepol, Bacchis, quod mihi es pollicita tute, ut ſerves.
BA. Ob eam rem vis ergo introeam? LA. i, atque exple animum iis, ut credant.
BA. Eo: etſi ſcio pol iis fore meum conſpectum inviſum hodie:
Nam nupta meretrici hoſtis eſt, à viro ubi ſegregata eſt.
LA. At hæ amicæ erunt, ubi, quamobrem adveneris, reſciſcent.
PH. At eaſdem amicas fore tibi promitto, rem ubi cognôrint:
Nam illas errore, & te ſimul ſuſpicione exſolves.
BA. Perii, pudet Philumenæ me. ſequimini me intrò ambæ.
LA. Quid eſt, quod mihi malim, quàm quod huic intelligo evenire,
Ut gratiam ineat ſinè ſuo diſpendio, & mihi proſit?
Nam ſi eſt, ut hæc nunc Pamphilum verè ab ſe ſegregârit;
Scit ſibi nobilitatem ex eo, & rem natam, & gloriam eſſe:
Referet gratiam ei, unâque nos ſibi operâ amicos junget.

Digitized by Google

Nam non ſunt ſolæ arbitratæ hæ: ego quoque etiam credidi.
Nunc cùm ego te eſſe præter noſtram opinionem comperi;
Fac eadem ut ſis porrò: noſtrâ utere amicitiâ, ut voles.
Aliter ſi facis---- reprimam me, ne ægre quidquam ex me audias.
Verùm hoc te moneo unum; qualis ſim amicus, aut quid poſſiem,
Potiùs quàm inimicus, periclum facias.

SCENA SECUNDA.

PHIDIPPUS, LACHES, BACCHIS.

PH. Nihil apud me tibi
Deſieri patiar, quin, quod opus ſit, benignè præbeatur.
Sed cùm tu ſatura atque ebria eris, puer ut ſatur ſit, facito.
LA. Noſter ſocer, video, venit: puero nutricem adducít.
Phidippe, Bacchis dejerat perſanctè. PH. hæccine ea eſt? LA. hæc eſt.
PH. Nec pol iſtæ metuunt Deos; neque has reſpicere Deos opinor.
BA. Ancillas dedo: quo lubet cruciatu per me exquire.
Hæc res hìc agitur: me facere, Pamphilo ut redeat uxor,
Oportet: quod ſi perficio, non pœnitet me famæ,
Solam feciſſe id, quod aliæ meretrices facere fugitant.
LA. Phidippe, noſtras mulieres ſuſpectas fuiſſe falsò
Nobis re in ipsâ invenimus. porrò hanc nunc experiamur.
Nam ſi compererit crimini tua ſe falsò uxor crediſſe,

Miſſa-

Miſſam iram faciet: ſin autem eſt ob eam rem iratus gnatus,
Quòd peperit uxor clàm, id leve eſt. citò ab eo hæc ira abſcedet.
Profectò in hâc re nihil mali eſt, quod ſit diſcidio dignum.
PH. Velim quidem hercle. LA. exquire: adeſt: quod ſatìs ſit, faciet ipſa.
PH. Quid mihi iſtæc narras? an quia non tute ipſe dudum audìſti,
De hâc re animus meus ut ſit, Laches? illis modò explete animum.
LA. Quæſo ædepol, Bacchis, quod mihi es pollicita tute, ut ſerves.
BA. Ob eam rem vis ergo introeam? LA. i, atque exple animum iis, ut credant.
BA. Eo: etſi ſcio pol iis fore meum conſpectum inviſum hodie:
Nam nupta meretrici hoſtis eſt, à viro ubi ſegregata eſt.
LA. At hæ amicæ erunt, ubi, quamobrem adveneris, reſciſcent.
PH. At eaſdem amicas fore tibi promitto, rem ubi cognôrint:
Nam illas errore, & te ſimul ſuſpicione exſolves.
BA. Perii, pudet Philumenæ me. ſequimini me intrò ambæ.
LA. Quid eſt, quod mihi malim, quàm quod huic intelligo evenire,
Ut gratiam ineat ſinè ſuo diſpendio, & mihi proſit?
Nam ſi eſt, ut hæc nunc Pamphilum verè ab ſe ſegregârit;
Scit ſibi nobilitatem ex eo, & rem natam, & gloriam eſſe:
Referet gratiam ei, unâque nos ſibi operâ amicos junget.

Digitized by Google

SCENA TERTIA.

PARMENO, BACCHIS.

PA. Ædepol næ meam herus eſſe operam deputat parvi preci,
Qui ob rem nullam miſit; fruſtra ubi totum deſedi diem,
Myconium hoſpitem dum exſpecto in arce Callidemidem.
Itaque ineptus hodie dum illic ſedeo, ut quiſque venerat,
Accedebam: Adoleſcens, dic dum, quæſo, es tu Myconius?
Non ſum. At Callidemides? Non. Hoſpitem ecquem Pamphilum
Hic habes? omnes negabant: neque eum quenquam eſſe arbitror.
Denique hercle jam pudebat: abii. ſed quid Bacchidem
Ab noſtro affine exeuntem video? quid huic hic eſt rei?
BA. Parmeno, opportunè te offers; properè curre ad Pamphilum.
PA. Quid eó? BA. dic me orare, ut veniat. PA. ad te? BA. imò ad Philumenam.
PA. Quid rei eſt? BA. tuâ quod nil refert, percontari deſinas.
PA. Nihil aliud dicam? BA. etiam, cognôſſe annulum illum Myrrhinam
Gnatæ ſuæ fuiſſe, quem ipſus olim mihi dederat. PA. ſcio.
Tantúmne eſt? BA. tantum. aderit continuò, hoc ubi ex te audiverit.
Sed ceſſas? PA. minimè equidem: nam hodie mihi poteſtas haud data eſt:
Ita curſando, atque ambulando totum hunc contrivi diem.

Digitized by Google

BA. Quantam obtuli adventu meo lætitiam Pamphilo hodie?
Quot commodas res attuli? quot autem ademi curas?
Gnatum ei reſtituo, qui penè harum ipſiúſque operâ periit:
Uxorem, quam nunquam eſt ratus poſthac ſe habiturum, reddo:
Quâ re ſuſpectus ſuo patri, & Phidippo fuit, exſolvi.
Hic adeò his rebus annulus fuit initium inveniundis.
Nam memini, abhinc menſes decem ferè ad me nocte primâ
Confugere anhelantem domum, ſinè comite, vini plenum,
Cum hôc annulo. extimui illico. mî Pamphile, inquam, amabò,
Quid es exanimatus, obſecro? aut unde annulum iſtum nactus?
Dic mihi. ille, alias res agere ſe ſimulare. poſtquam video;
Neſcio quid ſuſpicarier, magis cœpi inſtare, ut dicat.
Homo ſe fatetur vi in viâ neſcio quam compreſſiſſe:
Dicítque ſeſe illi annulum, dum luctat, detraxiſſe:
Eum hæc cognovit Myrrhina in digito modò me habentem:
Rogat, unde ſit. narro omnia hæc: indè eſt cognitio facta,
Philumenam eſſe compreſſam ab eo, & filium indè hunc natum.
Hæc tot propter me gaudia illi contigiſſe lætor:
Etſi hoc meretrices aliæ nolunt: neque enim eſt in rem noſtram,
Ut quiſquam amator nuptiis lætetur. verùm ecaſtor
Nunquam animum quæſti gratiâ ad malas adducam partes.
Ego, dum illo licitum eſt, uſa ſum benigno, & lepido, & comi.
Incommodè mihi nuptiis evenit, factum fateor.

At pol me feciſſe arbitror, ne id meritò mihi eveniret.
Multa ex quo fuerint commoda, ejus incommoda æquom eſt ferre.

SCENA QUARTA.

PAMPHILUS, PARMENO, BACCHIS.

PAM. Vide, mî Parmeno, etiam ſodes, ut mî hæc certa & clara attuleris:
Ne me in breve hoc conjicias tempus, gaudio hôc falſo frui,
PAR. Viſum eſt. PAM. certéne? PAR. certé. PAM. deus ſum, ſi hoc ita eſt. PAR. verum reperies.
PAM. Manedum, ſodes. timeo ne aliud credam, atque aliud nuncies.
PAR. Maneo. PAM. ſic te dixiſſe opinor, inveniſſe Myrrhinam.
Bacchidem annulum ſuum habere. PAR. factum. PAM. eum, quem olim ei dedi:
Eáque hoc te mihi nunciare juſſit: itáne eſt factum? PAR. ita, inquam.
PAM. Quis me eſt fortunatior, venuſtatíſque adeò plenior?
Egón' te pro hôc nuncio quid donem? quid? quid? neſcio.
PAR. At ego ſcio. PAM. quid? PAR. nihil enim.
Nam neque in nuncio, neque in meipſo, tibi quid ſit boni, ſcio.
PAM. Egón', qui ab orco mortuum me reducem in lucem feceris,
Sinam ſinè munere à me abire? ah, nimiùm me ingratum putas.
Sed Bacchidem eccam video ſtare ante oſtium:
Me expectat, credo. adibo. BA. ſalve, Pamphile.
PAM. O Bacchis, ô mea Bacchis, ſervatrix mea!
BA. Bene factum, & volup' eſt. PAM. factis ut credam, facis:

Anti-

Digitized by Google

Antiquámque adeò tuam venuſtatem obtines,
Ut voluptati obitus, ſermo, adventus tuus, quocunque adveneris,
Semper ſiet. BA. at tu, ecaſtor, morem antiquum atque ingenium obtines,
Ut unus omnium homo te vivat nunquam quiſquam blandior.
PAM. Ha, ha, hæ! tún' mihi iſtuc? BA. rectè amâſti, Pamphile, uxorem tuam:
Nam nunquam ante hunc diem meis oculis eam, quòd nôſſem, videram.
Perliberalis viſa eſt. PAM. dic verum. BA. ita me Dii ament, Pamphile.
PAM. Dic mihi, harum rerum numquid dixti jam patri? BA. nil. PAM. neque opus eſt;
Adeò mutito: placet non fieri hoc itidem, ut in comœdiis,
Omnia omnes ubi reſciſcunt. hìc, quos par fuerat reſciſcere,
Sciunt; quos non autem ſcire æquom eſt, neque reſciſcent, neque ſcient.
BA. Imò etiam, quî hoc occultari faciliùs credas, dabo:
Myrrhina ita Phidippo dixit, jurijurando meo
Se fidem habuiſſe, & propterea te ſibi purgatum. PAM. optumè eſt:
Speróque hanc rem eſſe eventuram nobis ex ſententiâ.
PAR. Here, licétne ſcire ex te, hodie quid ſit quod feci boni?
Aut quid iſtuc eſt, quod vos agitis? PAM. non licet. PAR. tamen ſuſpicor.
Egón' hunc ab orco mortuum? quo pacto? PAM. neſcis, Parmeno,
Quantum hodie profueris mihi, & ex quantâ ærumnâ extraxeris.
PAR. Imò verò ſcio, neque hoc imprudens feci. PAM. ego iſtuc ſatì' ſcio. PAR. an

Digitized by Google

Temere quidquam Parmenonem prætereat, quod facto uſu' ſit?

PAM. Sequere me intrò, Parmeno. PAR. ſequor. equidem plus hodie boni

Feci imprudens, quàm ſciens ante hunc diem unquam. Plaudite.

CALLIOPIUS RECENSUI.

Digitized by Google

PUB. TERENTII

PHORMIO

ACTA LUDIS ROMANIS, L. POSTUMIO ALBINO, L. CORNELIO MERULA ÆDIL. CUR. EGERE L. AMBIVIUS TURPIO, L. ATTILIUS PRÆNESTINUS. MODOS FECIT FLACCUS CLAUDII, TIBIIS IMPARIBUS. TOTA GRÆCA APOLLODORU EPIDICAZOMENOS. FACTA IV, C. FANNIO, M. VALERIO COSS.

PERSONÆ.

PROLOGUS.
PHORMIO paraſitus.
DEMIPHO ſenex.
ANTIPHO adoleſcens.
GETA ſervus.
DORIO leno.
CHREMES ſenex.
PHÆDRIA adoleſcens.
DAVUS ſervus.
SOPHRONA nutrix.
NAUSISTRATA matrona.
HEGIO, CRATINUS, CRITO, } advocati.

Perſonæ Mutæ.

DORCIUM ancilla.
PHANIUM adoleſcentula.

ARGUMENTUM,

C. SULPICIO APOLLINARI AUCTORE.

Chremetis frater aberat peregre Demipho,
Relicto Athenis Antiphone filio.
Chremes clàm habebat Lemni uxorem & filiam,
Athenis aliam conjugem, & amantem unicè
Gnatum fidicinam. mater è Lemno advenit
Athenas: moritur. virgo ſola (aberat Chremes)
Funus procurat. ibi eam viſam Antipho
Cùm amaret, operâ paraſiti uxorem accipit.
Pater & Chremes reverſi fremere. dein minas
Triginta dant paraſito, ut illam conjugem
Haberet ipſe: argento hôc emitur fidicina.
Uxorem retinet Antipho à patruo agnitam.

Digitized by Google

P. TERENTII

PHORMIO.

PROLOGUS.

POSTQUAM poëta vetus poëtam non poteſt
Retrahere à ſtudio, & tranſdere hominem in otium;
Maledictis deterrere, ne ſcribat, parat:
Qui ita dictitat, quas antehac fecit fabulas,
Tenui eſſe oratione, & ſcripturâ levi,
Quia nuſquam inſanum ſcripſit adoleſcentulum
Cervam videre fugere, & ſectari canes,
Et eam plorare, orare ut ſubveniat ſibi.
Quòd ſi intelligeret, cùm ſtetit olim nova,
Actoris operá magìs ſtetiſſe, quàm ſuâ:
Minù' multo audacter, quàm nunc lædit, læderet.
Nunc ſi quis eſt, qui hoc dicat, aut ſic cogitet,
Vetu' ſi poëta non laceſſiſſet prior,
Nullum invenire prologum potuiſſet novus,
Quem diceret, niſi haberet, cui malediceret:
Is ſibi reſponſum hoc habeat; in medio omnibus
Palmam eſſe poſitam, qui artem tractant muſicam.
Ille ad famem hunc ab ſtudio ſtuduit reicere:

Hic

Hic reſpondere voluit, non laceſſere.
Benedictis ſi certâſſet, audîſſet bene:
Quod ab illo allatum eſt, ſibi id eſſe relatum putet.
De illo jam finem faciam dicundi mihi,
Peccandi cùm ipſe de ſe finem non facit.
Nunc quid velim, animum attendite. apporto novam
Epidicazomenon quam vocant comœdiam
Græci, Latini Phormionem nominant;
Quia primas partes qui aget, is erit Phormio
Paraſitus, per quem res geretur maxumé.
Voluntas voſtra ſi ad poëtam acceſſerit,
Date operam, adeſte æquo animo per ſilentium;
Ne ſimili utamur fortunâ, atque uſi ſumus,
Cùm per tumultum noſter grex motus loco eſt:
Quem actoris virtus nobis reſtituit locum,
Bonitáſque voſtra adjutans, atque æquanimitas.

ACTUS I. SCENA I.

DAVUS.

AMICUS ſummus meus & popularis Geta
Herì ad me venit: erat ei de ratiunculâ
Jampridem apud me reliquum pauxillulum
Nummorum: id ut conficerem. confeci: affero.
Nam herilem filium ejus duxiſſe audio
Uxorem: ei, credo, munus hoc corraditur.
Quàm iniquè comparatum eſt, ii, qui minus habent,
Ut ſemper aliquid addant divitioribus?
Quod ille unciatim vix de demenſo ſuo,
Suum defrudans genium, comparſit miſer,
Id illa univerſum abripiet, haud exiſtumans
Quanto labore partum. porrò autem Geta
Ferietur alio munere, ubi hera pepererit;

Digitized by Google

Porrò autem alio, ubi erit puero natalis dies,
Ubi initiabunt: omne hoc mater auferet:
Puer cauſa erit mittundi; ſed videón' Getam?

SCENA SECUNDA.

GETA, DAVUS.

GE. Si quis me quæret rufus —— DA. præſtò eſt, deſine. GE. oh,
At ego obviàm conabar tibi, Dave. DA. accipe, hem:
Lectum eſt, conveniet numerus, quantum debui.
GE. Amo te, & non neglexiſſe habeo gratiam.
DA. Præſertim ut nunc ſunt mores; adeò res redît:
Si quis quid reddit, magna habenda eſt gratia.
Sed quid tu es triſtis? GE. egóne? neſcis quo in metu, &
Quanto in periclo ſimus. DA. quid iſtuc eſt? GE. ſcies,
Modò ut tacere poſſis. DA. abi ſis, inſciens:
Cujus tu fidem in pecuniâ perſpexeris,
Verere ei verba credere? ubi quid mihi lucri eſt
Te fallere? GE. ergo auſculta. DA. hanc operam tibi dico.
GE. Senis noſtri, Dave, fratrem majorem Chremem
Nôſtin'? DA. quidni? GE. quid? ejus gnatum Phædriam?
DA. Tanquam te. GE. evenit ſenibus ambobus ſimul,
Iter illi in Lemnum ut eſſet, noſtro in Ciliciam
Ad hoſpitem antiquom. is ſenem per epiſtolas
Pellexit, modò non montes auri pollicens.
DA. Cui tanta erat res, & ſupererat? GE. deſinas:
Sic eſt ingenium. DA. oh, regem me eſſe oportuit.
GE. Abeuntes ambo hìc tum ſenes me filiis
Relinquunt quaſi magiſtrum. DA. ô Geta, provinciam
Cepiſti duram. GE. mihi uſu venit hoc, ſcio,
Memini relinqui me Deo irato meo,

Digitized by Google

Cœpi advorſari primò: quid verbis opu'ſt?
Seni fidelis dum ſum, ſcapulas perdidi.
DA. Venere in mentem mihi iſtæc: namque inſcitia eſt,
Advorsùm ſtimulum calces. GE. cœpi his omnia
Facere, obſequi quæ vellent. DA. ſciſti uti foro.
GE. Noſter mali nil quidquam primó. hic Phædria
Continuò quandam nactus eſt puellulam
Cithariſtriam: hanc amare cœpit perdité.
Ea ſerviebat lenoni impuriſſimo:
Neque, quod daretur, quidquam: id cūrârant patres.
Reſtabat aliud nihil, niſi oculos paſcere,
Sectari, in ludum ducere, & reducere:
Nos otioſi operam dabamus Phædriæ.
In quo hæc diſcebat ludo, exadvorsùm ei loco,
Tonſtrina erat quædam. hìc ſolebamus ferè
Plerumque eam opperiri, dum inde iret domum.
Interea dum ſedemus illî, intervenit
Adoleſcens quidam lacrumans: nos mirarier.
Rogamus, quid ſit. Nunquam æquè, inquit, ac modò
Paupertas mihi onus viſum eſt & miſerum, & grave.
Modò quandam vidi virginem hìc viciniæ
Miſeram, ſuam matrem lamentari mortuam.
Ea ſita erat exadvorsùm: neque illi benevolens,
Neque notus, neque cognatus, extra unam aniculam,
Quiſquam aderat, qui adjutaret funus. miſeritum eſt.
Virgo ipſa facie egregiâ. quid verbis opu'ſt?
Commôrat omnes nos. ibi continuò Antipho,
Voltíſne eamus viſere? alius, cenſeo,
Eamus, duc nos ſodes. imus, venimus,
Videmus. virgo pulchra: & quò magì' diceres,
Nihil aderat adjumenti ad pulchritudinem.
Capillus paſſus, nudus pes, ipſa horrida:
Lacrumæ, veſtitus turpis, ut, nî vis boni
In ipsâ ineſſet formâ, hæc formam exſtinguerent.
Ille, qui illam amabat fidicinam, tantummodo,
Satìs ſcita, inquit: noſter veró. DA. jam ſcio:
Amare cœpit. GE. ſcin' quam? quò evadat, vide.

Digitized by Google

Poſtridie ad anum rectà pergit: obſecrat,
Ut ſibi ejus faciat copiam. illa enim ſe negat:
Neque eum æquom ait facere: illam civem eſſe Atticam,
Bonam, bonis prognatam: ſi uxorem velit,
Lege id licere facere: ſin aliter, negat.
Noſter, quid ageret, neſcire. & illam ducere
Cupiebat, & metuebat abſentem patrem.
DA. Non, ſi redîſſet, ei pater veniam daret?
GE. Ille indotatam virginem atque ignobilem
Daret illi? nunquam faceret. DA. quid fit denique?
GE. Quid fiat? eſt paraſitus quidam Phormio,
Homo confidens: qui, illum Dii omnes perduint.
DA. Quid is fecit? GE. hoc conſilium, quod dicam, dedit.
Lex eſt, ut orbæ, qui ſint genere proxumi,
Iis nubant: & illos ducere eadem hæc lex jubet.
Ego te cognatum dicam, & tibi ſcribam dicam:
Paternum amicum me adſimulabo virginis:
Ad judices veniemus, qui fuerit pater,
Quæ mater, quî cognata tibi ſit, omnia hæc
Confingam: quod erit mihi bonum atque commodum.
Cùm tu horum nihil refelles, vincam ſcilicet.
Pater aderit: mihi paratæ lites: quid meâ?
Illa quidem noſtra erit. DA. jocularem audaciam!
GE. Perſuaſum eſt homini: factum eſt: ventum eſt: vincimur:
Duxit. DA. quid narras? GE. hoc, quod audis. DA. ô Geta,
Quid te futurum eſt? GE. neſcio hercle. unum hoc ſcio:
Quod fors feret, feremus æquo animo. DA. placet:
Hem, iſtuc viri eſt officium. GE. in me omnis ſpes mihi eſt.
DA. Laudo. GE. ad precatorem adeam, credo, qui mihi
Sic oret: nunc amitte quæſo hunc: cæterùm
Poſthac ſi quidquam, nihil precor. tantummodo

Digitized by Google

Non addit, ubi ego hinc abiero, vel occidito.
DA. Quid pædagogus ille, qui citharistriam?
Quid rei gerit? GE. ſic, tenuiter. DA. non multum habet,
Quod det fortaſſe. GE. imò nihil, niſi ſpem meram.
DA. Pater ejus rediit, an non? GE. nondum. DA. quid? ſenem
Quoad exſpectatis voſtrum? GE. non certum ſcio:
Sed epiſtolam ab eo allatam eſſe audivi modò, &
Ad portitores eſſe delatam: hanc petam.
DA. Numquid, Geta, aliud me vis? GE. ut bene ſit tibi.
Puer, heus. nemón' huc prodit? cape, da hoc Dorcio.

SCENA TERTIA.

ANTIPHO, PHÆDRIA.

AN. Adeón' rem rediſſe, ut, qui mihi conſultum optumè velit eſſe,
Phædria, patrem ut extimeſcam, ubi in mentem ejus adventi venit?
Quòd nî fuiſſem incogitans, ita eum exſpectarem, ut par fuit.
PH. Quid iſtuc eſt? AN. rogitas, qui tam audacis facinoris mî conſcius ſis?
Quod utinam ne Phormioni id ſuadere in mentem incidiſſet,
Neu me cupidum eò impuliſſet, quod mihi principium eſt mali.
Non potitus eſſem: fuiſſet tum illos mihi ægre aliquot dies:
At non quotidiana cura hæc angeret animum. PH. audio.
AN. Dum exſpecto quàm mox veniat, qui hanc mihi adimat conſuetudinem.
PH. Aliis, quia deſit quod amant, ægre eſt: tibi, quia ſupereſt, dolet.

Amore

Amore abundas, Antipho.
Nam tua quidem hercle certè vita hæc expetenda optandáque eſt.
Ita me Dî bene ament; ut mihi liceat tam diu, quod amo, frui,
Jam depeciſci morte cupio. tu conjicito cætera,
Quid ego ex hâc inopiâ nunc capiam, & quid tu ex iſtâc copiâ:
Ut ne addam, quòd ſinè ſumtu, ingenuam, liberalem nactus es:
Quòd habes, ita ut voluiſti, uxorem ſinè malâ famâ: palàm
Beatus, nî unum deſit, animus qui modeſtè iſtæc ferat.
Quòd ſi tibi res ſit cum eo lenone, quocum mihi eſt, tum ſentias.
Ita plerique ingenio ſumus omnes, noſtri noſmet pœnitet.
AN. At tu mihi contrà nunc videre fortunatus, Phædria,
Cui de integro eſt poteſtas etiam conſulendi, quid velis;
Retinere, amare, amittere: ego in eum incidi infelix locum,
Ut neque mihi ejus ſit amittendi, nec retinendi copia.
Sed quid hoc eſt? videón' ego Getam currentem huc advenire?
Is eſt ipſus. hei, timeo miſer, quam hic nunc mihi nunciet rem.

SCENA QUARTA.

GETA, ANTIPHO, PHÆDRIA.

GE. Nullus es, Geta, niſi jam aliquod tibi conſilium celere reperis,
Ita ſubitò nunc imparatum tanta te impendent mala:

Quæ

Digitized by Google

Quæ neque utì devitem ſcio, neque quomodo me indè extraham:
Nam non poteſt celari noſtra diutius jam audacia:
Quæ ſi non aſtu providentur, me aut herum peſſumdabunt.
AN. Quidnam ille commotus venit?
GE. Tum, temporis punctum mihi ad hanc rem eſt: herus adeſt. AN. quid iſtuc mali eſt?
GE. Quod cùm audierit, quod ejus remedium inveniam iracundiæ?
Loquárne? incendam. taceam? inſtigem. purgem me? laterem lavem.
Eheu me miſerum! cùm mihi paveo, tum Antipho me excruciat animi:
Ejus me miſeret: ei nunc timeo: is nunc me retinet. nam abſque eo eſſet,
Rectè ego mihi vidiſſem, & ſenis eſſem ultus iracundiam:
Aliquid convasâſſem, atque hinc me conjicerem protinam in pedes.
AN. Quam hic fugam aut furtum parat?
GE. Sed ubi Antiphonem reperiam? aut quâ quærere inſiſtam viâ?
PH. Te nominat. AN. neſcio quod magnum hôc nunci o exſpecto malum.
PH. Ah, ſanú' ne es? GE. domum ire pergam: ibi plurimùm eſt. PH. revocemus
Hominem. AN. ſta illico. GE. hem!
Satis pro imperio, quiſquis es. AN. Geta. GE. ipſe eſt, quem volui obviàm.
AN. Cedò, quid portas, obſecro? atque id, ſi potes, verbo expedi.
GE. Faciam. AN. eloquere. GE. modò apud portum. AN. meúmne? GE. intellexti. AN. occidi. GE. hem!
AN. Quid agam? PH. quid ais? GE. huju' patrem vidiſſe me, patruum tuum.

AN. Nam quod ego huic nunc ſubito exitio remedium inveniam miſer?
Quòd ſi eò meæ fortunæ redeunt, Phanium, abs te ut diſtrahar,
Nulla eſt mihi vita expetenda. GE. ergo iſtæc cùm ita ſint, Antipho,
Tanto magìs te advigilare æquom eſt. fortes fortuna adjuvat.
AN. Non ſum apud me. GE. atqui opus eſt nunc cùm maxumè ut ſis, Antipho:
Nam ſi ſenſerit te timidum pater eſſe, arbitrabitur
Commeruiſſe culpam. PH. hoc verum eſt. AN. non poſſum immutarier.
GE. Quid faceres, ſi aliud quid gravius tibi nunc faciundum foret?
AN. Cùm hoc non poſſum, illud minù' poſſem. GE. hoc nihil eſt, Phædria: ilicet:
Quid conterimus operam fruſtra? quin abeo. PH. & quidem ego. AN. obſecro,
Quid ſi aſſimulo? ſatín' eſt? GE. garris. AN. voltum contemplamìni, hèm,
Satíne ſic eſt? GE. non. AN. quid ſi ſic? GE. propemodum. AN. quid ſi ſic? GE. ſat eſt.
Hem iſtuc ſerva, & verbum verbo, par pari ut reſpondeas,
Ne te iratus ſuis ſævidicis dictis protelet. AN. ſcio.
GE. Vi coactum te eſſe invitum, lege, judicio: tenes?
Sed quis hic eſt ſenex, quem video in ultimâ plateâ? AN. ipſus eſt.
Non poſſum adeſſe. GE. ah, quid agis, quò abis Antipho?
Mane, inquam. AN. egomet me novi, & peccatum meum:
Vobis commendo Phanium, & vitam meam.
PH. Geta, quid nunc fiet? GE. tu jam lites audies:
Ego plectar pendens, niſi quid me fefellerit.
Sed quod modò hic nos Antiphonem monuimus,

Id

Id noſmetipſos facere oportet, Phædria.
PH. Aufer mihi Oportet: quin tu, quid faciam, impera.
GE. Meminiſtín' olim ut fuerit voſtra oratio
In re incipiundâ ad defendendam noxiam?
Juſtam illam cauſam, facilem, vincibilem, optumam.
PH. Memini. GE. hem, nunc ipsâ eâ eſt opus, aut ſi quid poteſt,
Meliore, & callidiore. PH. fiet ſeduló.
GE. Nunc prior adito tu: ego in inſidiis hìc ero
Succenturiatus, ſi quid deficies. PH. age.

SCENA QUINTA.

DEMIPHO, GETA, PHÆDRIA.

DE. Itáne tandem uxorem duxit Antipho injuſſu meo;
Nec meum imperium: ac mitto imperium, non ſimultatem meam
Revereri ſaltem? non pudere? ô facinus audax! ô Geta
Monitor! GE. vix tandem. DE. quid mihi dicent? aut quam cauſam reperient?
Demiror. GE. atqui reperi jam: aliud cura. DE. an hoc dicet mihi?
Invitus feci: lex coegit. audio: fateor. GE. placet.
DE. Verùm ſcientem, tacitum cauſam tradere adverſariis,
Etiámne id lex coegit? PH. illud durum. GE. ego expediam: ſine.
DE. Incertum eſt, quid agam, quia præter ſpem, atque incredibile hoc mihi obtigit.
Ita ſum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum inſtítuere.
Quamobrem omnes, cùm ſecundæ res ſunt maxumè, tum maxumè
Meditari ſecum oportet, quo pacto advorſam ærumnam ferant.

Pericla,

Digitized by Google

Pericla, damna, exſilia peregre rediens ſemper cogitet,
Aut filî peccatum, aut uxoris mortem, aut morbum filiæ:
Communia eſſe hæc; fieri poſſe: ut ne quid animo ſit novum:
Quidquid præter ſpem eveniat, omne id deputare eſſe in lucro.
GE. O Phædria, incredibile eſt, quanto herum anteeo ſapientiâ.
Meditata mihi ſunt omnia mea incommoda: herus ſi redierit,
Molendum uſque in piſtrino: vapulandum: habendæ compedes:
Opus ruri faciendum. horum nil quidquam accedit animo novum:
Quidquid præter ſpem eveniet, omne id deputabo eſſe in lucro.
Sed quid ceſſas hominem adire, & blandè in principio alloqui?
DE. Phædriam mei fratris video filium mihi ire obviám.
PH. Mî patrue, ſalve. DE. ſalve. ſed ubi eſt Antipho?
PH. Salvum advenire —— DE. credo: hoc reſponde mihi.
PH. Valet: hìc eſt. ſed ſatín' ómnia ex ſententiâ?
DE. Vellem quidem. PH. quid iſtuc eſt? DE. rogitas, Phædria?
Bonas me abſente hìc confeciſtis nuptias.
PH. Eho, an id ſuccenſes nunc illi? GE. artificem probum!
DE. Egón' illi non ſuccenſeam? ipſum geſtio
Dari mî in conſpectum, nunc ſuâ culpâ ut ſciat
Lenem patrem illum factum me eſſe acerrimum.
PH. Atqui nil fecit, patrue, quod ſuccenſeas.
DE. Ecce autem ſimilia omnia: omnes congruunt:

Unum

Digitized by Google

Unum cognôris, omnes nôris. PH. haud ita eſt.
DE. Hic in noxâ eſt, ille ad defendendam cauſa[m] adeſt.
Cùm ille eſt, hic præſtò eſt: tradunt operas mutuas.
GE. Probè horum facta imprudens depinxit ſenex.
DE. Nam nî hæc ita eſſent, cum illo haud ſtares, Phædria.
PH. Si eſt, patrue, culpam ut Antipho in ſe admiſerit,
Ex quâ re minùs rei foret aut famæ temperans;
Non cauſam dico, quin, quod meritus ſit, ferat.
Sed ſi quis fortè malitiâ fretus ſuâ
Inſidias noſtræ fecit adoleſcentiæ,
Ac vicit; noſtrán' culpa ea eſt, an judicum?
Qui ſæpe propter invidiam adimunt diviti,
Aut propter miſericordiam addunt pauperi.
GE. Nî nôſſem cauſam, crederem vera hunc loqui.
DE. An quiſquam judex eſt, qui poſſit noſcere
Tua juſta, ubi tute verbum non reſpondeas,
Ita ut ille fecit? PH. functus adoleſcentuli eſt
Officium liberalis: poſtquam ad judices
Ventum eſt, non potuit cogitata proloqui:
Ita eum tum timidum ibi obſtupefecit pudor.
GE. Laudo hunc: ſed ceſſo adire quamprimum ſenem?
Here, ſalve: ſalvum te adveniſſe gaudeo. DE. oh,
Bone cuſtos, ſalve, columen verò familiæ,
Cui commendavi filium hinc abiens meum.
GE. Jamdudum te omnes nos accuſare audio
Immeritò, & me horunc' omnium immeritiſſimó.
Nam quid me in hâc re facere voluiſti tibi?
Servum hominem cauſam orare leges non ſinunt:
Neque teſtimonii dictio eſt. DE. mitto omnia.
Addo iſtuc: imprudens timuit adoleſcens: ſino:
Tu ſervus. verùm ſi cognata eſt maxumè,
Non fuit neceſſe habere; ſed, id quod lex jubet,
Dotem daretis; quæreret alium virum.
Quâ ratione inopem potiùs ducebat domum?

GE. Non ratio, verùm argentum deerat. DE. ſume-
ret
Alicunde. GE. alicunde? nihil eſt dicto facilius.
DE. Poſtremò, ſi nullo alio pacto, fœnore.
GE. Hui, dixti pulchre, ſiquidem quiſquam crederet
Te vivo. DE. non, non ſic futurum eſt; non poteſt.
Egóne illam cum illo ut patiar nuptam unum diem?
Nil ſuave meritum eſt. hominem commonſtrarier
Mihi iſtum volo, aut, ubi habitet, demonſtrarier.
GE. Nempe Phormionem. DE. iſtum patronum mulie-
ris.
GE. Jam faxo hìc aderit. DE. Antipho ubi nunc eſt?
PH. forís.
DE. Abi, Phædria; eum require atque adduce huc.
PH. eo
Rectâ viâ quidem illuc. GE. nempe ad Pamphilam.
DE. at
Ego Deos penates hinc ſalutatum domum
Devortar, indè ibo ad forum, atque aliquot mihi
Amicos advocabo, ad hanc rem qui adſient,
Ut ne imparatus ſim, ſi adveniat Phormio.

ACTUS II. SCENA I.

PHORMIO, GETA.

PHORMIO.

ITANE patris ais conſpectum veritum hine
abiſſe? GE. admodum.
PH. Phanium relictam ſolam? GE. ſic. PH.
& iratum ſenem?
GE. Oppidó. PH. ad te ſumma ſolum, Phormio, re-
rum redit:
Tute hoc intríſti, tibi omne eſt exedendum: accingere.
GE.

Digitized by Google

GE. Obſecro te. PH. ſi rogabit, GE. in te ſpes eſt. PH. eccere,
Quid ſi reddet? GE. tu impuliſti. PH. ſic opinor. GE. ſubveni.
PH. Cedò ſenem: jam inſtructa ſunt mihi in corde conſilia omnia.
GE. Quid ages? PH. quid vis? niſi utì maneat Phanium, atque ex crimine hôc
Antiphonem eripiam, atque in me omnem iram derivem ſenis?
GE. O vir fortis, atque amicus! verùm hoc ſæpe, Phormio,
Vereor, ne iſtæc fortitudo in nervum erumpat denique. PH. ah,
Non ita eſt: factum eſt periclum; jam pedum viſa eſt via.
Quot me cenſes homines jam deverberâſſe uſque ad necem
Hoſpites? tum cives? quò magi' novi, tantò ſæpius.
Cedò dum, en unquam injuriarum audîſti mihi ſcriptam dicam?
GE. Quî iſtuc? PH. quia non rete accipitri tenditur, neque miliio,
Qui malè faciunt nobis: illis, qui nil faciunt, tenditur:
Quia enim in illis fructus eſt, in illis opera luditur.
Aliis aliunde eſt periclum, unde aliquid abradi poteſt:
Mihi ſciunt nihil eſſe. Dices, ducent damnatum domum.
Alere nolunt hominem edacem: & ſapiunt, meâ ſententiâ,
Pro maleficio ſi beneficium ſummum nolunt reddere.
GE. Non poteſt ſatì' pro merito ab illo tibi referri gratia.
PH. Imo enim nemo ſatì' pro merito gratiam regi refert.
Téne aſymbolum venire, unctum, atque lautum è balneis,

Otioſum

Digitized by Google

Otioſum ab animo; cùm ille & curâ, & ſumtu abſumitur,
Dum tibi fit, quod placeat; ille ringitur, tu rideas?
Prior bibas, prior decumbas; cœna dubia apponitur.
GE. Quid iſtuc verbi eſt? PH. ubi tu dubites, quid ſumas potiſſimum.
Hæc, cùm rationem ineas, quàm ſint ſuavia, & quàm cara ſint;
Ea qui præbet, non tu hunc habeas planè præſentem Deum?
GE. Senex adeſt, vide quid agas. prima coitio eſt acerrima:
Si eam ſuſtinueris, poſtilla jam, ut lubet, ludas licet.

SCENA SECUNDA.

DEMIPHO, GETA, PHORMIO.

DE. En unquam cuiquam contumelioſiùs
Audiſtis factam injuriam, quàm hæc eſt mihi?
Adeſte quæſo. GE. iratus eſt. PH. quin tu hoc age, ſt!
Jam ego hunc agitabo. proh Deûm immortalium!
Negat Phanium eſſe hanc ſibi cognatam Demipho?
Hanc Demipho negat eſſe cognatam? GE. negat.
PH. Neque ejus patrem ſe ſcire, qui fuerit? GE. negat.
DE. Ipſum eſſe opinor, de quo agebam. ſequimini.
PH. Nec Stilphonem ipſum ſcire, qui fuerit? GE. negat.
PH. Quia egens relicta eſt miſera, ignoratur parens,
Negligitur ipſa. vide, avaritia quid facit.
GE. Si herum inſimulabis avaritiæ, malè audies.
DE. O audaciam! etiámne ultro accuſatum advenit?
PH. Nam jam adoleſcenti nihil eſt quod ſuccenſeam,
Si illum minùs nôrat: quippe homo jam grandior,
Pauper, cui opera vita erat, ruri ferè
Se continebat: ibi agrum de noſtro patre
Colendum habebat. ſæpe interea mihi ſenex

Digitized by Google

Narrabat, ſe hunc negligere cognatum ſuum.
At quem virum! quem ego viderim in vitâ optumum.
GE. Videas te, atque illum, ut narras. PH. abi in malam crucem:
Nam nî ita eum exiſtumâſſem, nunquam tam graves
Ob hanc inimicitias caperem in voſtram familiam,
Quam is aſpernatur nunc tam inliberaliter.
GE. Pergín' hero abſenti malè loqui, impuriſſime?
PH. Dignum autem hoc illo eſt. GE. aín' tandem, carcer? DE. Geta.
GE. Bonorum extortor, legum contortor. DE. Geta.
PH. Reſponde. GE. quis homo eſt? hem. DE. tace. GE. abſenti tibi
Te indignas, ſéque dignas contumelias
Nunquam ceſſavit dicere hodie. DE. ohe, deſine.
Adoleſcens, primùm abs te hoc bonâ veniâ peto,
Si tibi placere potis eſt, mihi ut reſpondeas:
Quem amicum tuum ais fuiſſe iſtum? explana mihi:
Et quî cognatum me ſibi eſſe diceret.
PH. Proinde expiſcare, quaſi non nôſſes. DE. nôſſem? PH. ita.
DE. Ego me nego: tu, qui ais, redige in memoriam.
PH. Eho, tu ſobrinum tuum non nôras? DE. enecas:
Dic nomen. PH. nomen? maxumé. DE. quid nunc taces?
PH. Perii hercle, nomen perdidi. DE. hem, quid ais? PH. Geta,
Si meminiſti id quod olim dictum eſt, ſubjice. hem,
Non dico: quaſi non nôris, tentatum advenis.
DE. Egón' autem tento? GE. Stilpho. PH. atque adeò, quid meâ?
Stilpho eſt. DE. quem dixti? PH. Stilphonem, inquam, noveras?
DE. Neque ego illum nôram, neque mihi cognatus fuit

Quiſ-

Digitized by Google

Quiſquam iſto nomine. PH. itáne? non te horum pudet?
At ſi talentûm rem reliquiſſet decem,
DE. Dî tibi malè faciant. PH. primus eſſes memoriter
Progeniem voſtram uſque ab avo atque atavo proferens.
DE. Ita ut dicis, ego tum cùm adveniſſem, quî mihi
Cognata ea eſſet, dicerem: itidem tu face.
Cedò, quî eſt cognata? GE. eu noſter, rectè. heus tu, cave.
PH. Dilucidè expedivi, quibus me oportuit
Judicibus: tum, id ſi falſum fuerat, filius
Cur non refellit? DE. filium narras mihi?
Cujus de ſtultitiâ dici, ut dignum eſt, non poteſt.
PH. At tu, qui ſapiens es, magiſtratus adi,
Judicium de eâdem cauſâ iterum ut reddant tibi:
Quandoquidem ſolus regnas, & ſoli licet
Hìc de eâdem cauſâ bis judicium adipiſcier.
DE. Etſi mihi facta injuria eſt, verùmtamen
Potiùs quàm lites ſecter, aut quàm te audiam,
Itidem ut cognata ſi ſit, id quod lex jubet
Dotem dare, abduce hanc, minas quinque accipe.
PH. Ha, ha, hæ, homo ſuavis! DE. quid eſt? num iniquom poſtulo?
An ne hoc quidem ego adipiſcar, quod jus publicum eſt?
PH. Itáne tandem, quæſo, item ut meretricem, ubi abuſu' ſis,
Mercedem dare lex jubet ei, atque amittere? an,
Ut ne quid turpe civis in ſe admitteret
Propter egeſtatem, proxumo juſſa eſt dari,
Ut cum uno ætatem degeret? quod tu vetas.
DE. Ita, proxumo quidem: at nos unde? aut quamobrem? PH. ohe.
Actum, aiunt, ne agas. DE. non agam? imò haud deſinam,
Donec perfecero hoc. PH. ineptis. DE. ſine modò.

Digitized by Google

PH. Poſtremò tecum nihil rei nobis, Demipho, eſt:
Tuus eſt damnatus gnatus, non tu: nam tua
Præterierat jam ad ducendum ætas. DE. omnia hæc
Illum putato, quæ ego nunc dico, dicere:
Aut quidem cum uxore hâc ipſum prohibebo domo.
GE. Iratus eſt. PH. tute idem meliùs feceris.
DE. Itáne es paratus facere me advorsùm omnia,
Infelix? PH. metuit hic nos, tametſi ſedulò
Diſſimulat. GE. bene habent tibi principia. PH. quin, quod eſt
Ferendum, fers? tuis dignum factis feceris,
Ut amici inter nos ſimus. DE. egón' tuam expetam
Amicitiam? aut te viſum, aut auditum velim?
PH. Si concordabis cum illâ, habebis, quæ tuam
Senectutem oblectet: reſpice ætatem tuam.
DE. Te oblectet: tibi habe. PH. minue verò iram. DE. hoc age:
Satìs jam verborum eſt, niſi tu properas mulierem
Abducere, ego illam ejiciam: dixi, Phormio.
PH. Si tu illam attigeris ſecùs, quàm dignum eſt liberam,
Dicam tibi impingam grandem: dixi, Demipho.
Sì quid opus fuerit, heus, domo me. GE. intelligo.

SCENA TERTIA.

DEMIPHO, GETA, HEGIO, CRATINUS, CRITO.

DE. Quantâ me curâ, & ſollicitudine afficit
Gnatus, qui me & ſe hiſce impedivit nuptiis?
Neque mî in conſpectum prodit, ut ſaltem ſciam,
Quid de hâc re dicat, quidve ſit ſententiæ.
Abi tu, viſe redieritne jam, an nondum, domum.
GE. Eo. DE. videtis quo in loco res hæc ſiet,
Quid ago? dic, Hegio. HE. ego? Cratinum cenſeo,
Si tibi videtur. DE. dic, Cratine. CRA. mene vis?
DE. Te. CRA. ego, quæ in rem tuam ſint, ea velim facias. mihi

Digitized by Google

Sic hoc videtur: quod te abſente hìc filius
Egit, reſtitui in integrum, æquum eſt & bonum:
Et id impetrabis. dixi. DE. dic nunc, Hegio.
HE. Ego ſedulò hunc dixiſſe credo. verùm ita eſt,
Quot homines, tot ſententiæ: ſuus cuique mos.
Mihi non videtur, quod ſit factum legibus,
Reſcindi poſſe: & turpe inceptum eſt. DE. dic, Crito.
CRI. Ego ampliùs deliberandum cenſeo:
Res magna eſt. HE. numquid nos vis? DE. feciſtis probè:
Incertior ſum multò, quàm dudum. GE. negant
Rediſſe. DE. frater eſt exſpectandus mihi:
Is quod mihi dederit de hâc re conſilium, id ſequar.
Percontatum ibo ad portum, quoad ſe recipiat.
GE. At ego Antiphonem quæram, ut, quæ acta hìc ſint, ſciat.
Sed eccum ipſum video in tempore huc ſe recipere.

ACTUS III. SCENA I.

ANTIPHO, GETA.

ANTIPHO.

ENIMVERO, Antipho, multimodis cum iſtôc animo es vituperandus.
Itáne te hinc abiiſſe, & vitam tuam tutandam aliis dediſſe?
Alios tuam rem credidiſti magìs, quàm tete, animadverſuros?
Nam, ut ut erant alia, illi certè, quæ nunc tibi domi eſt, conſuleres;
Ne quid propter tuam fidem decepta pateretur mali:
Cujus nunc miſeræ ſpes opéſque ſunt in te uno omnes ſitæ.

PH. Poſtremò tecum nihil rei nobis, Demipho, eſt:
Tuus eſt damnatus gnatus, non tu: nam tua
Præterierat jam ad ducendum ætas. DE. omnia hæc
Illum putato, quæ ego nunc dico, dicere:
Aut quidem cum uxore hâc ipſum prohibebo domo.
GE. Iratus eſt. PH. tute idem meliùs feceris.
DE. Itáne es paratus facere me advorsùm omnia,
Infelix? PH. metuit hic nos, tametſi ſedulò
Diſſimulat. GE. bene habent tibi principia. PH. quin, quod eſt
Ferendum, fers? tuis dignum factis feceris,
Ut amici inter nos ſimus. DE. egón' tuam expetam
Amicitiam? aut te viſum, aut auditum velim?
PH. Si concordabis cum illâ, habebis, quæ tuam
Senectutem oblectet: reſpice ætatem tuam.
DE. Te oblectet: tibi habe. PH. minue verò iram. DE. hoc age:
Satìs jam verborum eſt, niſi tu properas mulierem
Abducere, ego illam ejiciam: dixi, Phormio.
PH. Si tu illam attigeris ſecùs, quàm dignum eſt liberam,
Dicam tibi impingam grandem: dixi, Demipho.
Sì quid opus fuerit, heus, domo me. GE. intelligo.

SCENA TERTIA.

DEMIPHO, GETA, HEGIO, CRATINUS, CRITO.

DE. Quantâ me curâ, & ſollicitudine afficit
Gnatus, qui me & ſe híſce impedivit nuptiis?
Neque mî in conſpectum prodit, ut ſaltem ſciam,
Quid de hâc re dicat, quidve ſit ſententiæ.
Abi tu, viſe redieritne jam, an nondum, domum.
GE. Eo. DE. videtis quo in loco res hæc ſiet,
Quid ago? dic, Hegio. HE. ego? Cratinum cenſeo
Si tibi videtur. DE. dic, Cratine. CRA. mene vis?
DE. Te. CRA. ego, quæ in rem tuam ſint, ea velim facias. mihi

Sic hoc videtur: quod te abſente hic filius
Egit, reſtitui in integrum. æquom eſt & bonum:
Et id impetrabis. dixi. DE. dic nunc, Hegio.
HE. Ego ſedulò hunc dixiſſe credo. verùm ita eſt,
Quot homines, tot ſententiæ: ſuus cuique mos.
Mihi non videtur, quod ſit factum legibus,
Reſcindi poſſe: & turpe inceptum eſt. DE. dic, Crito.
CRI. Ego ampliùs deliberandum cenſeo:
Res magna eſt. HE. numquid nos vis? DE. feciſtis probè:
Incertior ſum multò, quàm dudum. GE. negant
Rediſſe. DE. frater eſt exſpectandus mihi:
Is quod mihi dederit de hâc re conſilium, id ſequar.
Percontatum ibo ad portum, quoad ſe recipiat.
GE. At ego Antiphonem quæram, ut, quæ acta hic ſint, ſciat.
Sed eccum ipſum video in tempore huc ſe recipere.

ACTUS III. SCENA I.

ANTIPHO, GETA.

ANTIPHO.

Enimvero, Antipho, multimodis cum iſtôc animo es vituperandus.
Itáne te hinc abiiſſe, & vitam tuam tutandam aliis dediſſe?
Alios tuam rem credidiſti magìs, quàm tete, animadverſuros?
Nam, ut ut erant alia, illi certè, quæ nunc tibi domi eſt, conſuleres;
Ne quid propter tuam fidem decepta pateretur mali:
Cujus nunc miſeræ ſpes opéſque ſunt in te uno omnes ſitæ.

Digitized by Google

GE. Et quidem, here, nos jamdudum hìc te abſentem incuſamus, qui abieris.
AN. Teipſum quærebam. GE. ſed eâ causâ nihiſo magìs defecimus.
AN. Loquere, obſecro; quonam in loco ſunt res & fortunæ meæ?
Numquid patri ſubolet? GE. nil etiam. AN. ecquid ſpei porrò eſt? GE. neſcio. AN. ah!
GE. Niſi Phædria haud ceſſavit pro te eniti. AN. nihil fecit novi.
GE. Tum Phormio itidem in hâc re, ut in aliis, ſtrenuum hominem præbuit.
AN. Quid is fecit? GE. confutavit verbis admodum iratum ſenem.
AN. Eu Phormio. GE. ego, quod potui porró. AN. mi, Geta, omnes vos amo.
GE. Sic habent principia ſeſe, ut dico: adhuc tranquilla res eſt:
Manſurúſque patruum pater eſt, dum huc adveniat. AN. quid eum? GE. ut aiebat,
De ejus conſilio ſeſe velle facere, quod ad hanc rem attinet.
AN. Quantus metus eſt mihi, venire huc ſalvum nunc patruum, Geta!
Nam per ejus unam, ut audio, aut vivam aut moriar ſententiam.
GE. Phædria tibi adeſt. AN. ubinam? GE. eccum ab ſuâ palæſtrâ exit foras.

SCENA SECUNDA.

PHÆDRIA, DORIO, ANTIPHO, GETA.

PH. Dorio, audi obſecro. DO. non audio. PH. parumper. DO. quin omitte me.
PH. Audi quod dicam. DO. at enim tædet jam audire eadem millies.
PH. At nunc dicam, quod lubenter audias. DO. loquere, audio.

PH.

Digitized by Google

PH. Nequeo te exorare, ut maneas triduum hoc? quò nunc abis?
DO. Mirabar, ſi tu mihi quidquam afferres novi.
AN. Hei, metuo lenonem, ne quid ſuo ſuat capiti. GE. idem ego metuo.
PH. Non mihi credis? DO. hariolare. PH. ſin fidem do. DO. fabulæ.
PH. Fœneratum iſtuc beneficium pulchre dices. DO. logi.
PH. Crede mihi, gaudebis facto: verum hercle hoc eſt. DO. ſomnia.
PH. Experire, non eſt longum. DO. cantilenam eandem canis.
PH. Tu mihi cognatus, tu parens, tu amicus, tu —— DO. garri modó.
PH. Adeón' ingenio eſſe duro te atque inexorabili,
Ut neque miſericordiâ neque precibus molliri queas?
DO. Adeón' te eſſe incogitantem atque impudentem, Phædria,
Ut phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratiis?
AN. Miſeritum eſt. PH. hei, veris vincor. GE. quàm uterque eſt ſimilis ſui?
PH. Neque, Antipho aliâ cùm occupatus eſſet ſollicitudine,
Tum hoc eſſe mihi objectum malum? AN. ah, quid iſtuc autem eſt, Phædria?
PH. O fortunatiſſime Antipho, AN. Egóne? PH. cui quod amas, domi eſt;
Nec cum hujuſmodi unquam uſus venit ut conflictares malo.
AN. Mihín' domi'ſt? imò id quod aiunt, auribus teneo lupum:
Nam neque, quomodo à me amittam, neque utì retineam, ſcio.
DO. Ipſum iſtuc mihi in hôc eſt. AN. heia, ne parum leno ſies.

Numquid hic confecit? PH. hiccine? quod homo eſt humaniſſimus:
Pamphilam meam vendidit. GE. quid? vendidit? AN. aín' vendidit?
PH. Vendidit. DO. quàm indignum facinus, ancillam ære emtam ſuo!
PH. Nequeo exorare, ut me maneat, & cum illo ut mutet fidem,
Triduùm hoc, dum id, quod eſt promiſſum, ab amicis argentum aufero.
Si non tum dedero, unam præterea horam ne oppertus ſies.
DO. Obtunde. AN. haud longum eſt id quod orat, Dorio: exoret, ſine:
Idem hic tibi, quod bene promeritus fueris, conduplicaverit.
DO. Verba iſtæc ſunt. AN. Pamphilámne hâc urbe privari ſines?
Tum præterea horunc' amorem diſtrahi poterín' pati?
DO. Neque ego, neque tu. GE. Dî tibi omnes id, quod es dignus, duint.
DO. Ego te complures, advorsùm ingenium meum, menſes tuli
Pollicitantem, flentem, & nil ferentem. nunc contrà, omnia hæc;
Reperi, qui det, neque lacrumet. da locum melioribus.
AN. Certè hercle, ego ſi ſatìs commemini, tibi quidem eſt olim dies,
Quam ad dares huic, præſtituta. PH. factum. DO. num ego iſtuc nego?
AN. Jam ea præteriit? DO. non, verùm hæc ei anteceſſit. AN. non pudet
Vanitatis? DO. minimè, dum ob rem. GE. ſterquilinium. PH. Dorio,
Itáne tandem facere oportet? DO. ſic ſum: ſi placeo, utere.

Digitized by Google

AN. Siccine hunc decipis? DO. imò enimvero, Antipho, hic me decipit:
Nam hic me hujuſmodi eſſe ſcibat: ego hunc eſſe aliter credidi.
Iſte me fefellit: ego iſti nihilo ſum aliter, ac fui.
Sed ut ut hæc ſunt, tamen hoc faciam: cras manè argentum mihi
Miles dare ſe dixit: ſi mihi prior tu attuleris, Phædria,
Meâ lege utar, ut potior ſit, qui prior ad dandum eſt. vale.

SCENA TERTIA.

PHÆDRIA, ANTIPHO, GETA.

PH. Quid faciam? unde ego nunc tam ſubitò huic argentum inveniam miſer,
Cui minu' nihilo eſt? quod, hic ſi pote fuiſſet exorarier
Triduum hoc, promiſſum fuerat. AN. itáne hunc patiemur, Geta,
Fieri miſerum, qui me dudum, ut dixti, adjuverit comiter?
Quin, cùm opus eſt, beneficium rurſum ei experimur reddere?
GE. Scio equidem hoc eſſe æquom. AN. age ergo, ſolus ſervare hunc potes.
GE. Quid faciam? AN. invenias argentum. GE. cupio: ſed, id unde, edoce.
AN. Pater adeſt hic. GE. ſcio: ſed quid tum? AN. ah, dictum ſapienti ſat eſt.
GE. Itáne? AN. ita. GE. ſanè hercle pulchre ſuades: etiam tu hinc abis?
Non triumpho, ex nuptiis tuis ſi nil nanciſcor mali,
Ni etiam nunc me hujus cauſâ quærere in malo jubeas crucem?
AN. Verum hic dicit. PH. quid? ego vobis, Geta, alienus ſum? GE. haud puto:

Digitized by Google

Sed parúmne eſt, quòd omnibus nunc nobis ſuccenſet ſenex,
Nì inſtigemus etiam, ut nullus locu' relinquatur preci?
PH. Alius ab oculis meis illam in ignotum abducet locum? hem;
Tum igitur, dum licet, dúmque adſum, loquimini mecum, Antipho:
Contemplamini me. AN. quamobrem? aut quidnam facturus? cedó.
PH. Quoquò hinc aſportabitur terrarum, certum eſt perſequi,
Aut perire. GE. Dii bene vortant, quod agas: pedetentim tamen.
AN. Vide, ſi quid opis potes adferre huic. GE. ſi quid? quid? AN. quære, obſecro,
Ne quid plus minúſve faxit, quod nos pòſt pigeat, Geta.
GE. Quæro: ſalvus eſt, ut opinor. verùm enim metuo malum.
AN. Noli metuere: unà tecum bona, mala tolerabimus.
GE. Quantum opus eſt tibi argenti? loquere. PH. ſolæ triginta minæ.
GE. Triginta? hui, percara eſt, Phædria. PH. iſtæc verò vilis eſt.
GE. Age, age, inventas reddam. PH. ô lepidum! GE. aufer te hinc. PH. jam opus eſt. GE. jam feres.
Sed opus eſt mihi Phormionem ad hánc rem adjutorem dari.
AN. Præſtò eſt: audaciſſimè quidvis oneris impone, & feret:
Solus eſt homo amico amicus. GE. eamus ergo ad eum ocyús.
PH. Abi verò: dic, præſtò ut ſit domi.
AN. Numquid eſt, quod opera mea vobis opu' ſit? GE. nil: verùm abi domum, &

Illam

Illam miſeram, quam ego nunc intus ſcio eſſe exanimatam metu,
Conſolare. ceſſas? AN. nihil eſt, æquè quod faciam lubens.
PH. Quâ viâ iſtuc facies? GE. dicam in itinere: modò te hinc amove.

ACTUS IV. SCENA I.

DEMIPHO, CHREMES.

DEMIPHO.

QUID? quâ profectus causâ hinc es Lemnum, Chreme,
Adduxtín' tecum filiam? CH. non. DE. quid ita non?
CH. Poſtquam vidit me ejus mater eſſe hìc diutius,
Simul autem non manebat ætas virginis
Meam neglĭgentiam; ipſam cum omni familiâ
Ad me profectam eſſe aiebant. DE. quid illìc tam diu,
Quæſo, igitur commorabare, ubi id audiveras?
CH. Pol me detinuit morbus. DE. unde? aut qui? CH. rogas?
Senectus ipſa eſt morbus. ſed veniſſe eas
Salvas audivi ex nautâ, qui illas vexerat.
DE. Quid gnato obtigerit me abſente, audîſtín' Chreme?
CH. Quod quidem me factum conſilii incertum facit:
Nam hanc conditionem ſi cui tulero extrario,
Quo pacto, aut unde mihi ſit, dicendum ordine eſt.
Te mihi fidelem eſſe, æquè atque egomet ſum mihi,
Sciebam. ille ſi me alienus affinem volet,
Tacebit, dum intercedet familiaritas:

Sin

Digitized by Google

Sin ſpreverit me: plus, quàm opus eſt ſcito, ſciet:
Vereórque, ne uxor aliquà hoc reſciſcat mea.
Quod ſi fit, ut me excutiam, atque egrediar domo,
Id reſtat. nam ego meorum ſolus ſum meus.
DE. Scio ita eſſe, & iſtæc mihi res ſollicitudini eſt:
Neque defetiſcar uſque adeò experirier,
Donec tibi id, quod pollicitus ſum, effecero.

SCENA SECUNDA.

GETA.

Ego hominem callidiorem vidi neminem,
Quàm Phormionem. venio ad hominem, ut dicerem
Argentum opus eſſe, & id quo pacto fieret:
Vixdum dimidium dixeram, intellexerat:
Gaudebat: me laudabat: quærebat ſenem:
Dîs gratias agebat, tempus ſibi dari,
Ubi Phædriæ ſe oſtenderet nihilo minùs
Amicum eſſe, quàm Antiphoni. hominem ad forum
Juſſi opperiri: eò me eſſe adducturum ſenem:
Sed eccum ipſum. quis eſt ulterior? at at Phædriæ
Pater venit. ſed quid pertimui autem bellua?
An quia, quos fallam, pro uno duo ſunt mihi dati?
Commodius eſſe opinor duplici ſpe utier.
Petam hinc, unde à primo inſtitui. ſi is dat, ſat eſt.
Si ab eo nil fiet, tum hunc adoriar hoſpitem.

SCENA TERTIA.

ANTIPHO, GETA, CHREMES, DEMIPHO.

AN. Exſpecto, quàm mox recipiat huc ſeſe Geta;
Sed patruum video cum patre adſtantem. hei mihi,
Quàm timeo, adventus hujus quò impellat patrem!
GE. Adibo hoſce. ô noſter Chremes! CH. ſalve, Geta.
GE. Venire ſalvum volupe eſt. CH. credo. GE. quid
agitur?

CH. Multa advenienti, ut fit, nova hìc compluria,
GE. Ita. de Antiphone audiſtin' quæ facta? CH. omnia.
GE. Tún' dixeras huic? facinus indignum, Chreme,
Sic circumiri. DE. id cum hôc agebam commodúm.
GE. Nam hercle ego quoque id agitans mecum ſedulò,
Inveni, opinor, remedium huic rei. DE. quid, Geta?
Quod remedium? GE. ut abii abs te, fit fortè obviàm
Mihi Phormio. CH. qui Phormio? GE. is, qui iſtam.. CH. ſcio.
GE. Viſum eſt mihi, ut ejus tentarem ſententiam.
Prêndo hominem ſolum: Cur non, inquam, Phormio,
Vides, inter vos ſic hæc potiùs cum bonâ
Ut componantur gratiâ, quàm cum malâ?
Herus liberalis eſt, & fugitans litium:
Nam cæteri quidem hercle amici omnes modò
Uno ore auctores fuere, ut præcipitem hanc daret.
AN. Quid hic cœptat? aut quò evadet hodie? GE. an legibus
Daturum pœnas dices, ſi illam ejecerit?
Jam id exploratum eſt. eia, ſudabis ſatìs,
Si cum illo incœptas homine: eâ eloquentiâ eſt.
Verùm pone eſſe victum eum: at tandem tamen
Non capitis ejus res agitur, ſed pecuniæ.
Poſtquam hominem his verbis ſentio mollirier,
Soli ſumus nunc hìc, inquam: eho, quid vis dari
Tibi in manum, ut herus his deſiſtat litibus,
Hæc hinc faceſſat, tu moleſtus ne ſies?
AN. Satín' illi Dî ſunt propitii? GE. nam ſat ſcio,
Si tu aliquam partem æqui boníque dixeris,
Ut eſt ille bonus vir, tria non commutabitis
Verba hodie inter vos. DE. quis te iſtæc juſſit loqui?
CH. Imò non potuit meliùs pervenirier
Eò, quò nos volumus. AN. occidi. DE. perge eloqui.
GE. At primo homo inſanibat. DE. cedò, quid poſtulat?

GE.

GE. Quid? nimium: quantum libuit. DE. dic. GE. ſiquis daret
Talentum magnum. DE. imò malum hercle: ut nil pudet!
GE. Quod dixi adeò ei: quæſo, quid ſi filiam
Suam unicam locaret? parvi retulit
Non ſuſcepiſſe: inventa eſt, quæ dotem petat.
Ut ad pauca redeam, ac mittam illius ineptias;
Hæc denique ejus fuit poſtrema oratio:
Ego, inquit, jam à principio amici filiam,
Ita ut æquom fuerat, volui uxorem ducere:
Nam mihi veniebat in mentem ejus incommodum,
In ſervitutem pauperem ad ditem dari:
Sed mihi opus erat, ut apertè tibi nunc fabuler,
Aliquantulum quæ afferret, quî diſſolverem
Quæ debeo: & etiam nunc, ſi volt Demipho
Dare, quantum ab hâc accipio, quæ ſponſa eſt mihi,
Nullam mihi malim, quam iſtanc, uxorem dari.
AN. Utrùm ſtultitiâ facere ego hunc, an malitiâ
Dicam, ſcientem, an imprudentem, incertu' ſum.
DE. Quid, ſi animam debet? GE. ager oppoſitu' eſt pignori ob
Decem minas, inquit. DE. age, age, jam ducat: dabo.
GE. Ædiculæ item ſunt ob decem alias. DE. hoi, hui,
Nimium eſt. CH. ne clama: petito haſce à me decem.
GE. Uxori emunda ancillula eſt: tum pluſculâ
Supellectile opu'eſt, opus eſt ſumtu ad nuptias.
His rebus pone ſanè, inquit, decem minas.
DE. Sexcentas proinde ſcribito jam mihi dicas:
Nil do. impuratus me ille ut etiam irrideat?
CH. Quæſo, ego dabo, quieſce. tu modò filius
Fac ut illam ducat, nos quam volumus. AN. hei mihi!
Geta, occidiſti me tuis fallaciis.
CH. Meâ cauſâ ejicitur: me hoc eſt æquom amittere.
GE. Quantum potes, me certiorem, inquit, face,

Si

Si illam dant, hanc ut mittam, ne incertus ſiem:
Nam illi mihi dotem jam conſtituerunt dare.
CH. Jam accipiat: illis repudium renunciet:
Hanc ducat. DE. quæ quidem illi res vortat malé.
CH. Opportunè adeò nunc mecum argentum attuli,
Fructum, quem Lemni uxoris reddunt prædia:
Id ſumam: uxori, tibi opus eſſe, dixero.

SCENA QUARTA.

ANTIPHO, GETA.

AN. Geta. GE. hem. AN. quid egiſti? GE. emunxi argento ſenes.
AN. Satín' eſt id? GE. neſcio hercle: tantùm juſſu' ſum.
AN. Eho, verbero, aliud mihi reſpondes, ac rogo?
GE. Quid ergo narras? AN. quid ego narrem? operâ tuâ ad
Reſtim mihi quidem res rediit planiſſumé.
Ut te quidem omnes Dî, Deæque, ſuperi, inferi
Malis exemplis perdant. hem, ſi quid velis,
Huic mandes, quod quidem rectè curatum velis.
Quid minùs utibile fuit, quàm hoc ulcus tangere,
Aut nominare uxorem? injecta eſt ſpes patri,
Poſſe illam extrudi. cedò nunc porrò, Phormio
Dotem ſi accipiet, uxor ducenda eſt domum:
Quid fiet? GE. non enim ducet. AN. novi: cæterùm
Cùm argentum repetent, noſtrâ causâ ſcilicet
In nervum potiùs ibit. GE. nihil eſt, Antiphó,
Quin malè narrando poſſit depravarier.
Tu id, quod boni eſt, excerpis: dicis, quod mali eſt.
Audi nunc contrà jam. ſi argentum acceperit,
Ducenda eſt uxor, ut ais: concedo tibi:
Spatium quidem tandem apparandis nuptiis,
Vocandi, ſacrificandi dabitur paululum:
Interea amici, quod polliciti ſunt, dabunt:
Indè iſte reddet. AN. quamobrem? aut quid dicet?
GE. rogas?

Quot res poſt illa monſtra evenerunt mihi?
Introiit in ædes ater alienus canis:
Anguis per impluvium decidit de tegulis:
Gallina cecinit: interdixit hariolus:
Aruſpex vetuit ante brumam aliquid novi
Negotî incipere: quæ cauſa eſt juſtiſſima.
Hæc fient. AN. ut modò fiant, GE. fient: me vide.
Pater exit, abi, dic, eſſe argentum, Phædriæ.

SCENA QUINTA.

DEMIPHO, GETA, CHREMES.

DE. Quietus eſto, inquam: ego curabo, ne quid verborum duit.
Hoc temere nunquam amittam ego à me, quin mihi teſtes adhibeam,
Cùm dem: &, quam ob rem dem, commemorabo. GE. ut cautus eſt, ubi nil opu'ſt.
CH. Atque ita opus eſt facto: at matura, dum libido eadem hæc manet:
Nam ſi altera illâ magis inſtabit, forſitan nos reiciat.
GE. Rem ipſam putâſti. DE. duc me ad eum ergo. GE. non moror. CH. ubi hoc egeris,
Tranſito ad uxorem meam, ut conveniat hanc priùs, quàm hinc abit:
Dicat eam dare nos Phormioni nuptum, ne ſuccenſeat;
Et magìs eſſe illum idoneum, qui ipſi ſit familiarior;
Nos noſtro officio nihil egreſſos eſſe, quantum is voluerit,
Datum eſſe dotis. DE. quid tuâ, malùm, id refert? CH. magni, Demipho.
DE. Non ſat, tuum officium feciſſe, ſi non id fama approbat?
CH. Volo ipſius quoque voluntate hoc fieri, ne ſe ejectam prædicet.
DE. Idem ego iſtuc facere poſſum. CH. mulier mulieri magì' congruet.

Digitized by Google

DE. Rogabo. CH. ubi illas nunc ego reperire poſſim, cogito.

SCENA SEXTA.

SOPHRONA, CHREMES.

SO. Quid agam? quem mihi amicum miſera inveniam? aut cui
Conſilia hæc referam? aut unde mihi auxilium petam?
Nam vereor, hera ne ob meum ſuaſum indigna injuriâ afficiatur:
Ita patrem adoleſcentis facta hæc tolerare audio violenter.
CH. Nam quæ hæc anus eſt exanimata, à fratre quæ egreſſa eſt meo?
SO. Quod ut facerem, egeſtas me impulit; cùm ſcirem infirmas nuptias
Haſce eſſe; ut id conſulerem, interea vita ut in tuto foret.
CH. Certè ædepol, niſi me animus fallit, aut parum proſpiciunt oculi,
Meæ nutricem gnatæ video. SO. neque ille inveſtigatur, CH. quid ago?
SO. Qui eſt pater ejus. CH. adeón', an maneo, dum ea, quæ loquitur, magìs cognoſco?
SO. Quòd ſi eum nunc reperire poſſim, nihil eſt, quod verear. CH. ea ipſa eſt.
Conloquar. SO. quis hìc loquitur? CH. Sophrona. SO. & meum nomen nominat?
CH. Reſpice ad me. SO. Dî, obſecro vos: éſtne hic Stilpho? CH. non. SO. negas?
CH. Concede hinc à foribus paululùm iſtorſum ſodes, Sophrona.
Ne me iſtôc poſthac nomine appellaſſis. SO. quid? non, obſecro, es,
Quem ſemper te eſſe dictitâſti? CH. ſt! SO. quid has metuis fores?

Digitized by Google

CH. Concluſam hîc habeo uxorem ſævam. verùm iſtôc de nomine
Eò perperàm olim dixi, ne vos fortè imprudentes foris
Effutiretis, atque id porrò aliquà uxor mea reſciſceret.
SO. Iſtôc pol nos te hìc invenire miſeræ nunquam potuimus.
CH. Eho, dic mihi, quid rei tibi eſt cum familiâ hâc unde exis? aut
Ubi illæ ſunt? SO. miſeram me! CH. hem, quid eſt? vivúntne? SO. vivit gnata.
Matrem ipſam ex ægritudine miſeram mors conſecuta eſt.
CH. Malè factum. SO. ego autem, quæ eſſem anus deſerta, egens, ignota,
Ut potui, nuptum virginem locavi huic adoleſcenti,
Harum qui eſt dominus ædium. CH. Antiphonine? SO. hem, iſti ipſi. CH. quid?
Duáſne is uxores habet? SO. au, obſecro, unam ille quidem hanc ſolam.
CH. Quid illam alteram, quæ dicitur cognata? SO. hæc ergo eſt. CH. quid ais?
SO. Compoſitò eſt factum, quo modo hanc amans habere poſſet
Sinè dote. CH. Dii voſtram fidem! quàm ſæpe fortè temere
Eveniunt, quæ non audeas optare! offendi adveniens,
Quícum volebam, atque ut volebam, conlocatam filiam.
Quod nos ambo opere maxumo dabamus operam, ut fieret,
Sinè noſtrâ curâ maxumâ ſuâ curâ hæc ſola fecit.
SO. Nunc quid opus facto ſit, vide. pater adoleſcentis venit:
Eúmque animo iniquo hoc oppidò ferre aiunt. CH. nihil pericli eſt.

Sed

Sed per Deos atque homines, meam eſſe hanc, cave reſciſcat quiſquam.
SO. Nemo ex me ſcibit. CH. ſequere me: intus cætera audies.

ACTUS V. SCENA I.

DEMIPHO, GETA.

DEMIPHO.

NOſtrapte culpâ facimus, ut malis expediat eſſe,
Dum nimiùm dici nos bonos ſtudemus & benignos.
Ita fugias, ne præter caſam, quod aiunt. nónne id ſat erat,
Accipere ab illo injuriam? etiam argentum eſt ultro objectum,
Ut ſit quî vivat, dum aliquid flagitii conficiat.
GE. Planiſſumé. DE. his nunc præmium eſt, qui recta prava faciunt.
GE. Veriſſimé. DE. ut ſtultiſſimè quidem illî rem geſſerimus.
GE. Modò ut hôc conſilio poſſiet diſcedi, ut iſtam ducat.
DE. Etiámne id dubium eſt? GE. haud ſcio hercle, ut homo eſt, an mutet animum.
DE. Hem, mutet autem? GE. neſcio: verùm, ſi fortè, dico.
DE. Ita faciam, ut frater cenſuit; ut uxorem ejus huc adducam,
Cum iſtâ ut loquatur. tu Geta, abi: prænuncia hanc venturam,
GE. Argentum inventum eſt Phædriæ: de jurgio ſiletur:

Digitized by Google

Proviſum eſt, ne in præſentiâ hæc hinc abeat: quid nunc porrò?
Quid fiet? in eodem luto hæſitas: vorſuram ſolves,
Geta: præſens quod fuerat malum, in diem abiit: plagæ creſcunt,
Niſi proſpicis. nunc hinc domum ibo, ac Phanium docebo,
Nequid vereatur Phormionem, aut ejus orationem.

SCENA SECUNDA.

DEMIPHO, NAUSISTRATA, CHREMES.

DE. Agedum, ut ſoles, Nauſiſtrata, fac illa ut placetur nobis;
Ut ſuâ voluntate id, quod eſt faciundum, faciat. NA. faciam.
DE. Pariter nunc operâ me adjuves, ac re dudum opitulata es.
NA. Factum volo: ac pol minùs queo viri culpâ, quàm me dignum eſt.
DE. Quid autem? NA. quia pol mei patris bene parta indiligenter
Tutatur: nam ex his prædiis talenta argenti bina
Statim capiebat. vir viro quid præſtat! DE. bina quæſo?
NA. Ac rebus vilioribu' multò, tamen duo talenta. DE. hui!
NA. Quid hæc videntur? DE. ſcilicet. NA. virum me natam vellem:
Ego oſtenderem. DE. certò ſcio. NA. quo pacto —— DE. parce ſodes,
Ut poſſis cum illâ; ne te adoleſcens mulier defatiget.
NA. Faciam, ut jubes: ſed meum virum abs te exire video. CH. hem, Demipho,
Jam illi datum eſt argentum? DE. curavi illico. CH. nollem datum.

Hei,

Hei, video uxorem: penè plus, quàm ſat erat. DE. cur nolles, Chreme?
CH. Jam rectè. DE. quid tu? ecquid locutus cum iſtâ es, quamobrem hanc ducimus?
CH. Tranſegi. DE. quid ait tandem? CH. abduci non poteſt. DE. quî non poteſt?
CH. Quia uterque utrique eſt cordi. DE. quid iſtuc noſtrâ? CH. magni. præter hæc,
Cognatam comperi eſſe nobis. DE. quid? deliras? CH. ſic erit:
Non temere dico: redi mecum in memoriam. DE. ſatí' ne ſanus es?
NA. Au, obſecro, cave, ne in cognatam pecces. DE. non eſt. CH. ne nega:
Patris nomen aliud dictum eſt: hoc tu erraſti. DE. non nôrat patrem?
CH. Nôrat. DE. cur aliud dixit? CH. nunquámne hodie concedes mihi?
Neque intelliges? DE. ſi tu nil narras? CH. perdis. NA. miror quid hoc ſiet.
DE. Equidem hercle neſcio. CH. vin' ſcire? at ita me ſervet Jupiter,
Ut propior illi, quàm ego ſum, ac tu, homo nemo eſt. DE. Dii voſtram fidem!
Eamus ad ipſam unà omnes nos: aut ſcire, aut neſcire hoc volo. CH. ah.
DE. Quid eſt? CH. itáne parvam mihi fidem eſſe apud te? DE. vin' me hoc credere?
Vin' ſatìs quæſitum mihi iſtuc eſſe? age, fiat. quid? illâ filia
Amici noſtri quid futurum eſt? CH. rectè. DE. hanc igitur mittimus?
CH. Quidni? DE. illa maneat? CH. ſic. DE. ire igitur tibi licet, Nauſiſtrata.
NA. Sic pol commodius eſſe in omnes arbitror, quàm ut cœperas,
Manere hanc: nam perliberalis viſa eſt, cùm vidi, mihi.

DE. Quid iſtuc negotî eſt? CH. jamne operuit oſtium?
DE. jam. CH. ô Jupiter,
Dî nos reſpiciunt: gnatam inveni nuptam cum tuo filio. DE. hem,
Quo pacto id potuit? CH. non ſatis tutus eſt ad narrandum hic locus.
DE. At tu intrò abi. CH. heus, ne filii quidem noſtri hoc reſciſcant, volo.

SCENA TERTIA.

ANTIPHO.

Lætus ſum, ut ut meæ res ſeſe habent, fratri obtigiſſe quod volt.
Quàm ſcitum eſt, ejuſmodi parare in animo cupiditates,
Quas, cùm res advorſæ ſient, paulo mederi poſſis.
Hic ſimul argentum reperit, curâ ſeſe expedivit:
Ego nullo poſſum remedio me evolvere ex his turbis,
Quin, ſi hoc celetur, in metu; ſin pateſit, in probro ſim.
Neque me domum nunc reciperem, nî mihi eſſet ſpes oſtenta
Hujuſce habendæ. ſed ubinam Getam invenire poſſum, ut
Rogem, quod tempus conveniundi patris me capere jubeat?

SCENA QUARTA.

PHORMIO, ANTIPHO.

PH. Argentum accepi, tradidi lenoni: abduxi mulierem:
Curavi, propriâ eâ Phædria ut potiretur: nam emiſſa eſt manu.
Nunc una mihi res etiam reſtat, quæ eſt conficiunda, otium

A

Digitized by Google

A ſenibus ad potandum ut habeam: nam aliquot hos ſumam dies.
AN. Sed Phormio eſt. quid ais? PH. quid? AN. quidnam nunc facturus Phædria?
Quo pacto ſatietatem amoris ait ſe velle ſumere?
PH. Viciſſim partes tuas acturus eſt. AN. quas? PH. ut fugitet patrem:
Te ſuas rogavit rurſum ut ageres; cauſam ut pro ſe diceres:
Nam potaturus eſt apud me: ego me ire ſenibus Sunium
Dicam ad mercatum, ancillulam emtum, dudum quam dixit Geta;
Ne, cùm hic non videant me, conficere credant argentum ſuum.
Sed oſtium concrepuit abs te. AN. vide, qui egrediatur. PH. Geta eſt.

SCENA QUINTA.

GETA, ANTIPHO, PHORMIO.

GE. O Fortuna, ô Fors Fortuna, quantis commoditatibus,
Quàm ſubitò meo hero Antiphoni ope veſtrâ hunc oneràſtis diem!
AN. Quidnam hic ſibi volt? GE. nóſque amicos ejus exoneràſtis metu?
Sed ego nunc mihi ceſſo, qui non humerum nunc onero pallio;
Atque hominem propero invenire, ut hæc, quæ contigerint, ſciat?
AN. Num tu intelligis, hic quid narret? PH. num tu? AN. nil. PH. tantundem ego.
GE. Ad lenonem hinc ire pergam: ibi nunc ſunt. AN. heus, Geta. GE. hem tibi.
Num mirum, aut novum eſt, revocari, curſum cùm inſtitueris? AN. Geta.

Digitized by Google

GE. Pergis hercle: nunquam tu odio tuo me vinces. AN. non manes?
GE. Vapula. AN. id quidem tibi jam fiet, niſi reſiſtis, verbero.
GE. Familiariorem oportet eſſe hunc: minitatur malum.
Sed iſne eſt, quem quæro, an non? ipſe eſt. PH. congredere actutum. AN. quid eſt?
GE. O omnium, quantum eſt, qui vivunt, homo hominum ornatiſſime:
Nam ſinè controverſiâ ab Diis ſolus diligere, Antipho.
AN. Ita velim: ſed quî iſtuc credam ita eſſe, mihi dici velim.
GE. Satín' eſt, ſi te delibutum gaudio reddo? AN. enecas.
PH. Quin tu hinc pollicitationes aufer, &, quod fers, cedó. GE. oh,
Tu quoque hìc aderas, Phormio? PH. aderam: ſed ceſſas? GE. accipe, hem.
Ut modò argentum tibi dedimus apud forum, rectà domum
Sumus profecti: interea mittit herus me ad uxorem tuam.
AN. Quamobrem? GE. omitto proloqui: nam nihil ad hanc rem eſt, Antipho.
Ubi in gynæceum ire occipio, puer ad me accurrit Mida:
Ponè apprehendit pallio, reſupinat: reſpicio: rogo,
Quamobrem retineat me: ait eſſe vetitum intrò ad heram accedere:
Sophrona modò fratrem huc, inquit, ſenis introduxit Chremem,
Eúmque nunc eſſe intus cum illis. hoc ubi ego audivi, ad fores
Suſpenſo gradu placidè ire perrexi: acceſſi: aſtiti:
Animam compreſſi: aurem admovi: ita animum cœpi attendere,

Hôc

Digitized by Google

Hôc modo ſermonem captans. AN. eu, Geta. GE. hìc pulcherrimum
Facinus audivi: itaque penè hercle exclamavi gaudio.
PH. Quod? GE. quodnam arbitrare? AN. neſcio. GE. atqui mirificiſſimum:
Patruus tuus eſt pater inventus Phanio uxori tuæ. AN. hem,
Quid ais? GE. cum ejus olim conſuevit matre in Lemno clanculúm.
PH. Somnium! utín' hæc ignoraret ſuum patrem? GE. aliquid credito,
Phormio, eſſe cauſæ. ſed me cenſén' potuiſſe omnia
Intelligere extra oſtium, intus quæ inter ſeſe ipſi egerint?
PH. Atque hercle ego quoque illam audivi fabulam. GE. imò etiam dabo,
Quo magì' credas. patruus interea indè huc egreditur foras:
Haud multo pòſt cum patre idem recipit ſe intrò denuo:
Ait uterque tibi poteſtatem ejus habendæ ſe dare:
Denique ego miſſus ſum, te ut requirerem, atque adducerem.
AN. Hem, quin ergo rape me: ceſſas? GE. fecero. AN. ô mî Phormio,
Vale. PH. vale, Antipho. Bene, ita me Dii ament, factum: gaudeo,
Tantam fortunam de improviſo eſſe his datam:
Summa eludendi occaſio eſt mihi nunc ſenes,
Et Phædriæ curam adimere argentariam,
Ne cuiquam ſuorum æqualium ſupplex ſiet.
Nam idem hoc argentum, ita ut datum eſt ingratiis,
Ei datum erit: hoc quî cogam, re ipsâ reperi.
Nunc geſtus mihi voltúſque eſt capiundus novus.
Sed hinc concedam in angiportum hunc proxumum:
Indè híſce oſtendam me, ubi erunt egreſſi foras.
Quò me adſimulâram ire ad mercatum, non eo.

Digitized by Google

SCENA SEXTA.

DEMIPHO, PHORMIO, CHREMES.

DE. Diis magnas meritò gratias habeo, atque ago,
Quando evenere hæc nobis, frater, proſpere.
Quantum poteſt, nunc conveniendus Phormio eſt,
Priuſquam dilapidet noſtras triginta minas,
Ut auferamus. PH. Demiphonem, ſi domi eſt,
Viſam: ut quod ---- DE. at nos ad te ibamus, Phormio.
PH. De eâdem hâc fortaſſe cauſâ. DE. ita hercle. PH. credidi.
Quid ad me ibatis? ridiculum: an veremini,
Ne non id facerem, quod recepiſſem ſemel?
Heus, quanta quanta hæc mea paupertas eſt, tamen
Adhuc curavi unum hoc quidem, ut mî eſſet fides.
CH. Eſtne ea ita, ut dixi, liberalis? DE. oppidò.
PH. Itaque ad vos venio nunciatum, Demipho,
Paratum me eſſe; ubi voltis, uxorem date.
Nam omnes poſthabui mihi res, ita uti par fuit,
Poſtquam tantopere id vos velle animum advorteram.
DE. At hic dehortatus eſt me, ne illam tibi darem:
Nam qui erit rumor populi, inquit, ſi id feceris?
Olim cùm honeſtè potuit, tum non eſt data:
Nunc viduam extrudi, turpe eſt: ferme eadem omnia,
Quæ tute dudum coram me incuſaveras.
PH. Satis ſuperbè illuditis me. DE. qui? PH. rogas?
Quia ne alteram quidem illam potero ducere.
Nam quo redibo ore ad eam, quam contempſerim?
CH. Tum autem Antiphonem video ab ſeſe amittere
Invitum eam, inque. DE. tum autem video filium
Invitum ſanè mulierem ab ſe amittere.
Sed tranſi ſodes ad forum, atque illud mihi
Argentum rurſum jube reſcribi, Phormio.

Digitized by Google

PH. Quódne ego deſcripſi porrò illis, quibu' debui?
DE. Quid igitur fiet? PH. ſi vis mihi uxorem dare,
Quam deſpondiſti, ducam: ſin eſt, ut velis
Manere illam apud te, dos hìc maneat, Demipho:
Nam non eſt æquom me propter vos decipi;
Cùm ego veſtri honoris causâ repudium alteræ
Remiſerim, quæ dotis tantumdem dabat.
DE. I in malam rem hinc cum iſtäc magnificentiä,
Fugitive: etiam nunc credis te ignorarier,
Aut tua facta adeó? PH. irritor. DE. túne hanc duceres,
Si tibi daretur? PH. fac periclum. DE. ut filius
Cum illâ habitet apud te, hoc veſtrum conſilium fuit.
PH. Quæſo, quid narras? DE. quin tu mihi argentum cedó.
PH. Imò verò uxorem tu cedó. DE. in jus ambula.
PH. In jus? enimvero, ſi porrò eſſe odioſi pergitis.
DE. Quid facies? PH. egóne? vos me indotatis modò
Patrocinari fortaſſe arbitramini:
Etiam dotatis ſoleo. CH. quid id noſtrâ? PH. nihil.
Hìc quandam nôram, cujus vir uxorem, CH. hem! DE. quid eſt?
PH. Lemni habuit aliam: CH. nullus ſum. PH. ex quâ filiam
Suſcepit: & eam clàm educit. CH. ſepultu' ſum.
PH. Hæc adeò ego illi jam denarrabo. CH. obſecro,
Ne facias. PH. oh, tún' is eras? DE. ut ludos facit!
CH. Miſſum te facimus. PH. fabulæ. CH. quid vis tibi?
Argentum quod habes, condonamus te. PH. audio:
Quid vos, malùm, ergo me ſic ludificamini
Inepti voſtrâ puerili ſententiâ?
Nolo, volo: volo, nolo rurſum: cape, cedò:
Quod dictum, indictum eſt: quod modò erat ratum, irritum eſt.
CH. Quo pacto, aut unde hæc hic reſcivit? DE. neſcio;
Niſi, me dixiſſe nemini, certò ſcio.

CH. Monſtri, ita me Dii ament, ſimile. PH. injeci
ſcrupulum. DE. hem,
Hiccine ut à nobis hoc tantum argenti auferat,
Tam apertè irridens? emori hercle ſatius eſt.
Animo virili præſentíque ut ſis, para.
Vides peccatum tuum eſſe elatum foras,
Neque jam id celare poſſe te uxorem tuam:
Nunc quod ipſa ex aliis auditura ſit, Chreme,
Id noſmet indicare placabilius eſt.
Tum hunc impuratum poterimus noſtro modo
Ulciſci. PH. at at, niſi mihi proſpicio, hæreo:
Hi gladiatorio animo ad me affectant viam.
CH. At vereor, ut placari poſſit. DE. bono animo es:
Ego redigam vos in gratiam; hôc fretus, Chreme,
Cum è medio exceſſit, unde hæc ſuſcepta eſt tibi.
PH. Itáne agitis mecum? ſatìs aſtutè aggredimini.
Non hercle ex re iſtiu' me inſtigâſti, Demipho.
Aín' tu? ubi quæ libitum fuerit peregre feceris,
Neque hujus ſis veritus fœminæ primariæ,
Quin novo modo ei faceres contumeliam;
Venias nunc precibus lautum peccatum tuum?
Hiſce ego illam dictis ita tibi incenſam dabo,
Ut ne reſtinguas, lacrumis ſi exſtillaveris.
DE. Malum, quod iſti Dî, Deaéque omnes duint.
Tantâne affectum quenquam eſſe hominem audaciâ?
Non hoc publícitus ſcelus hinc deportarier
In ſolas terras? CH. in id redactus ſum loci,
Ut quid agam cum illo, neſciam prorſum. DE. ego
ſcio.
In jus eamus. PH. in jus? huc, ſi quid lubet.
DE. Aſſequere, retine, dum huc ego ſervos evoco.
CH. Enim ſolus nequeo: accurre. PH. una injuria eſt
Tecum. CH. lege agito ergo. PH. altera eſt tecum,
Chreme.
DE. Rape hunc. PH. ſic agitis! enimvero voce eſt o-
pus.
Nauſiſtrata, exi. CH. os opprime. DE. impurum vide,

Digitized by Google

Quantum valet. PH. Nauſiſtrata, inquam. CH. non taces?
PH. Taceam? DE. niſi ſequitur, pugnos in ventrem ingere,
Vel oculum exclude. PH. eſt ubi vos ulciſcar probé.

SCENA SEPTIMA.

NAUSISTRATA, CHREMES, PHORMIO, DEMIPHO.

NA. Qui nominat me? DE. hem. NA. quid iſtuc turbæ eſt, obſecro,
Mî vir? PH. hem, quid nunc obſtupuiſti? NA. quis hic homo eſt?
Non mihi reſpondes? PH. hiccine ut tibi reſpondeat?
Qui hercle, ubi ſit, neſcit. CH. cave iſti quidquam creduas.
PH. Abi: tange: ſi non totus friget, me eneca.
CH. Nihil eſt. NA. quid ergo? quid iſtic narrat? PH. jam ſcies:
Auſculta. CH. pergín' credere? NA. quid ego, obſecro,
Huic credam, qui nil dixit? PH. delirat miſer
Timore. NA. non pol temere eſt, quòd tu tam times.
CH. Ego timeo? PH. rectè ſanè: quando nihil times,
Et hoc nihil eſt, quod dico ego, tu narra. DE. ſcelus,
Tibi narret? PH. eho tu: factum eſt abs te ſedulò
Pro fratre. NA. mî vir, non mihi narras? CH. at. NA. quid at?
CH. Non opus eſt dicto. PH. tibi quidem: at ſcito huic opu'ſt.
In Lemno, CH. hem, quid ais? DE. non taces? PH. clam te, DE. hei mihi!
PH. Uxorem duxit. NA. mî homo, Dii melius duint.
PH. Sic factum eſt. NA. perii miſera. PH. & indè filiam
Suſcepit jam unam, dum tu dormis. CH. quid agimus?
NA. Proh Dî immortales, facinus indignum & malum!
PH. Hoc actum eſt. NA. an quidquam hodie eſt factum indignius?

Digitized by Google

Qui mî, ubi ad uxores ventum eſt, tum fiunt ſenes.
Demipho, te appello: nam me cum hôc ipſo diſtædet loqui.
Hæccine erant itiones crebræ, & manſiones diutinæ
Lemni? hæccine erat ea, quæ noſtros fructus minuebat, vilitas?
DE. Ego, Nauſiſtrata, eſſe in hâc re culpam meritum non nego,
Sed ea quin ſit ignoſcenda. PH. verba fiunt mortuo.
DE. Nam neque negligentiâ tuâ, neque odio id fecit tuo.
Vinolentus ferè abhinc annos quindecim mulierculam
Eam compreſſit, unde hæc nata eſt, neque poſtilla unquam attigit.
Ea mortem obiit: è medio abiit: qui fuit in re hâc ſcrupulus.
Quamobrem te oro, ut alia facta tua ſunt, æquo animo hoc feras.
NA. Quid ego æquo animo? cupio miſera in hâc re jam defungier.
Sed quid ſperem? ætate porrò minù' peccaturum putem?
Jam tum erat ſenex, ſenectus ſi verecundos facit.
An mea forma atque ætas nunc magìs expetenda eſt, Demipho?
Quid mihi hìc affers, quamobrem exſpectem, aut ſperem porrò non fore?
PH. Exſequias Chremeti, quibus eſt commodum ire, hem tempus eſt.
Sic dabo: age nunc, Phormionem, qui volet, laceſſito:
Faxo tali eum mactatum, atque hic eſt, infortunio.
Redeat ſanè in gratiam: jam ſupplicii ſatìs eſt mihi.
Habet hæc, ei quod, dum vivat, uſque ad aurem obganniat.
NA. At meo merito, credo. quid ego nunc ea commemorem, Demipho,

Digitized by Google

Singillatim, qualis ego in hunc fuerim? DE. novi æquè omnia
Tecum. NA. merito hoc meo videtur factum? DE. minimè gentium:
Verùm, quando jam accuſando fieri infectum non poteſt,
Ignoſce: orat, confitetur, purgat: quid vis amplius?
PH. Enimvero, priuſquam hæc dat veniam, mihi proſpiciam & Phædriæ.
Heus, Nauſiſtrata; priuſquam huic reſpondes temere, audi. NA. quid eſt?
PH. Ego minas triginta ab iſto per fallaciam abſtuli:
Eas dedi tuo gnato: is pro ſuâ amicâ lenoni dedit.
CH. Hem, quid ais? NA. adeón' indignum tibi videtur, filius
Homo adoleſcens unam ſi habet amicam, tu uxores duas?
Nil pudere? quo ore illum objurgabis? reſponde mihi.
DE. Faciet, ut voles. NA. imò, ut meam jam ſcias ſententiam,
Neque ego ignoſco, neque promitto quidquam, neque reſpondeo,
Priuſquam gnatum videro. ejus judicio permitto omnia:
Quod is jubebit, faciam. PH. mulier ſapiens es, Nauſiſtrata.
NA. Satín' tibi eſt? PA. imò verò pulchre diſcedo, & probè,
Et præter ſpem. NA. tu tuum nomen dic quod eſt. PH. mîn'? Phormio,
Veſtræ familiæ hercle amicus, & tuo ſummus Phædriæ.
NA. Phormio, at ego ecaſtor poſthac tibi, quod potero, & quæ voles,
Faciámque & dicam. PH. benignè dicis. NA. pol meritum eſt tuum.

 PH. Vín'

Digitized by Google

PH. Vín' primùm hodie facere, quod ego gaudeam, Nauſiſtrata,
Et quod tuo viro oculi doleant? NA. cupio. PH. me ad cœnam voca.
NA. Pol verò voco. DE. eamus intrò hinc. NA. fiat. ſed ubi eſt Phædria,
Judex noſter? PH. jam hìc faxo aderit. Vos valete, & plaudite.

CALLIOPIUS RECENSUI.

Digitized by Google

Variantes quædam Lectiones ex editione Cantabrigienſi excerptæ.

Pag.	Verſ.	
38.	480.	NUM immemores.
46.	667.	CH. Quis homo iſtuc? PA. Davos. CH. Davos? PA. Davos interturbat omnia. *Al. omitt.* omnia.
50.	762.	Mirum, impudenter mulier ſi meretrix facit.
65.	51.	neque pertendes gnaviter,
79.	395.	Profectò, ut grata mihi ſint, quæ facio, omnia.
87.	604.	oſtentam tantam,
89.	651.	Tam inlepidis.
110.	1092.	Atticam eloquentiam.
122.	232.	animum exangeant;
	240.	dum comantur *al.* conantur,
130.	421.	egregiè
152.	929.	Imò abeat multo malo quovis gentium,
169.	174.	SA. O miſerum facinus. ÆS. geminabit, niſi caves. SA. hei miſeriam!
173.	265.	quidnam fores crepuit? *al.* quiſnam fores crepuit?
240.		*Donatus ſcenam hanc & ſequentem Actui quarto aſſignat.*
243.	792.	*an ſit genuinus, dubitatur.*
247.	870.	jurejurando
254.	88.	exadverſum illico,
265.	360.	inſimulabis malitiæ, malè audies.
288.	851.	GE. Vapulabis. curialis vernula eſt, qui me vocat. AN. Id quidem.

Digitized by Google

Fra A. Freeman 1845

INDEX

IN

TERENTIUM.

Numerus prior indicat fabulas; 1. Andriam; 2. Eunuchum; 3. Heautontimorumenon; 4. Adelphos; 5. Hecyram; 6. Phormionem. Numerus poſterior indicat verſum.

ABdidit ſerus 5. 175.
abducere eum ad nequitiem 4. 359. abducebat me convivam ſibi 2. 405. abducit ad ſe domum 3. 575. abduxi ad cœnam 2. 183. abducet illam ab oculis meis in ignotum locum 6. 548. abducerem illum ab ſtudio 5. 19.
abeo. abire domum 1. 256. domo 2. 660. lavatum 599. deambulatum 3. 588. longe 2. 632. honeſtè 2. 715. nuſquam 4. 247. obviam illis 3. 249. hinc in malam rem 1. 320. indè 2. 724. huc 2. 120. nimium iſtòc 4. 170. intrò 1. 171. foras 2. 701. hinc aliquò, quò 3. 587. iſthàc, iſtorſum 3. 589. quovis gentium 3. 929. quò longiùs 2. 661. aliquò in angulum 4. 788. à milite 2. 732. è medio 6. 1020. in Aſiam ad regem militatum 3. 117. in malam rem 1. 320. mirabar, hoc ſi ſic abiret 1. 176. dum hæc loquitur, abiit hora 2. 340. dum hæc dubitas, menſes abierunt decem 4. 693. præſens quod fuerat malum, in diem abijt 6. 781.
abitio hæc evenit propter eam 3. 190.
abitu ejus excruciarier 3. 417.
abitu harum levatum ſumtum 3. 747.
abhinc triennium 1. 69. menſes decem 4. 823. annos quindecim 6. 1018.
abhorrere huic animum video a nuptiis 5. 714. abhorrenti ab re uxoriâ 1. 837.
abigam hunc rus 4. 403.
abjiciendà eſt aliquò 4. 746.
ablegandus aliquò hinc mihi eſt 5. 414.
abligurierat patria bona 2. 235.
abortum eſſe dicam 6. 398.
abradi unde aliquid poteſt 6. 334.

abripiet

Digitized by Google

abripiet id univerſum 5. 45. abripi hinc in cruciatum 1. 793. intrò 4. 182. abreptam hinc ex Atticâ 2. 110.
abſcedere latere tecto 3. 673. citò ab eo hæc ira abſcedet 5. 782.
abſolvam hunc 4. 278.
abſque eo eſſet, rectè mihi vidiſſem 6. 189. fortunatus cæteris ſum rebus, abſque una hac foret 5. 601.
abſtergerem quî vulnera 2. 778.
abſterreant quo Chremetem 1. 475.
abſtineas manum 3. 566. ſeſe iſta abſtinere ut potuerit 5. 139.
abſtrahat me à Glycerio 1. 244. abſtraxi vix me illinc 5. 297. abſtraham pſaltriam unà mecum illuc hinc 4. 843.
abſum. abeſſe uſpiam 4. 28. longiùs 3. 986. diutius 3. 426. abſum abs te 3. 400. menſes tres abeſt 3. 118. haud multùm à me aberit infortunium 3. 669. id hic nunc abeſt 1. 856.
abſens & præſens idem erit 4. 73. cum iſto præſens abſens ut ſis 2. 192. abſente nobis 2. 648.
abſumſit quid vini pitiſſando 3. 459. abſumitur curâ & ſumptu 6. 341.
abſurda ratio 4. 377. hoc mihi abſurdum videtur 4. 946.
abundare divitiis 3. 529. amore 6. 163.
abuti operam 1. 5. *civem*, ut meretricem 6. 414.
ac. alio, ac ſenſi 5. 366. aliter ac fui 6. 530.
accedere propiùs ad fores 5. 316. eódem 5. 34. huc ad me 4. 973. illuc 4. 169. hinc 4. 818. intro ad herum 6. 865. ad pediſſequas 1. 123. ad flammam imprudentiùs 1. 130. ad eam confabulatum 5. 181. ad hæc mala hoc mî accedit etiam 1. 215. ad aures ſermo mihi tuus 5. 482. vobis paulum pecuniæ 5. 506. voluntas veſtra ad poetam 6. 29. una accedendi via 3. 584.
accerſere uxorem domum 4. 906. accerſor ultro 2. 47. lavatum 2. 591. accerſitum obſtetricem ad eam miſſa eſt 1. 519.
accidit ad genua 5. 378. hoc quorſum accidat 1. 265. quæ nec opinanti accidunt 5. 362. accidet animo novum 6. 251. iſthuc verbum vere in te accidit 1. 892.
accingar 2. 1059.
accipere argentum 4. 196. conditionem 1. 79. metum 3. 338. cauſam 5. 55. contumeliam in me 2. 770. omnia ad contumeliam 4. 609. injuriam ab illo 6. 770. beneficium abs quîvis homine 4. 255. aliorſum, atque ego feci 2. 82. amorem aliter, atque eſt 3. 265. non rectè 1. 370. in eam partem 2. 875. bene & prolixè 2. 1081. reſtitue in quem me accepiſti locum 1. 686. quæ accepi auribus 5. 363. accipiet te ferre æquo animo 1. 400.
accipitri non tenditur rete 6. 331.
accrevit amicitia à parvis cum ætate ſimul 1. 542.
accubabam 2. 727.
accumbere ipſa mecum 2. 514.
accuro res cautiùs 5. 738.
accuratè ſaltem 1. 497.
accurrit continuò ad me 2. 334.
accuſant hunc 1. 18. accuſatam immeritò 5. 208. ultro accuſatum advenit 6. 361. accuſando fieri infectum non poteſt 6. 1035.
acerba plura ex amore nemini unquam oblata 4. 281.
acriùs inſtat 5. 120. acerrimus pater 6. 263. acerrima prima coitio 6. 347.
actutum aperite oſtium 4. 635.
acuet quod illos ſat ætas 4. 837.
adaucta duritia 3. 436.
adbibit plus paulo 3. 220.
addere aliquid divitioribus 6. 42. animum mihi 3. 543. dieculam tibi 1. 715. verbum 1. 868. moleſtias præterquam quas habet 2. 78.
adducere animum ad malas partes 5. 837. ambos ad miſericordiam 3. 997. illum huc coràm 1. 907. mî ante oculos amatorem coràm 2. 793. copias ſecum ad te 2. 754. adoleſcentulum pro eunucho 2. 948. nutricem puero 5. 771. turbam domum 4. 914. ſcortum cum

fide

fide 4. 968. adductum æmulum ante oculos 2. 622. adducti, qui dicant 1. 899.
Adelphi 4. 11.
adeo. adiere me aliquot 1. 537. adii te heri de filiâ 5. 251. adeam ad eum 1. 643. adire periculum capitis 1. 682. ſatis pericli 1. 829.
adeó. vultu adeò modeſto, adeò venuſto, ut nihil ſupra 1. 120. hoc adeò venit in mentem mihi 2. 233. adoleſcentem adeò nobilem 2. 204. adeò res rediit 3. 113. tute adeò jam ejus verba audies 1. 582. adeò gaudere occœpit, quaſi qui cupiunt nuptias 3. 886.
adhibeam mihi teſtes 6. 715.
adhortor properent 2. 582. præterquam te res adhortatur tua 3. 60. adhortandus mihi eſt Syrus 3. 499.
adhuc video 1. 484. uſque adhuc me paſſus eſt 1. 263.
adigent te horſum inſomnia 2. 219. adigis me ad inſaniam 4. 112.
adjecit animum ad virginem 2. 143.
adimere metum 1. 342. curas 5. 818. curam argentariam 6. 887. conſuetudinem hanc mihi 6. 161. diem adimere ægritudinem hominibus 3. 423. adempta cauſa his erit 1. 845.
adipiſci hoc, quod jus eſt 6. 413. judicium 6. 407. nuptias 1. 335. vitam deorum 3. 694.
adjungere familiam 4. 929. animum ad aliquod ſtudium 1. 56. imperium quod amicitiâ adjungitur 4. 67.
adjuro tibi per omnes Deos me nunquam eam deſerturum 1. 699. ſancte adjurat non poſſe 5. 268.
adjuverit me comiter 6. 537. neque conſilio me quicquam adjuvas 3. 984. operâ 6. 787. fortes fortuna adjuvat 6. 204. id ſpero adjuturos Deos 1. 525.
adjutaret funus 6. 99. onera pueris 5. 359. adjutans bonitas 6. 34.
adjutor meus 3. 876. ejus iracundiæ 4. 147. ſis mihi in hâc re 5. 721. in pſaltriâ emendâ 4. 870. adjutorem ad hanc rem dari 6. 560.
adjutrix ſis mihi in hâc re 2. 884.
intelligentia induſtriæ 5. 32. auctoritas auctoritati 5. 48.
adjumenti nihil aderat ad pulchritudinem 6. 105.
adminiſtrâſti munus tuum lautè 4. 766.
admiror ingenia eorum 2. 250.
admiſceas ne me 3. 784. ne te admiſce 3. 977.
admittere intrò Soſtratam 5. 329. admittar ad illam 2. 282. admittere, quod cavere poſſis, ſtultum eſt 2. 760. noxiam 2. 851. tantum ſceleris 3. 958. indigna genere 4. 411. in me delictum 4. 684. in ſe culpam 6. 271. quid turpe 6. 416. admittet ſumtum 4. 915.
admodum iratum 4. 405. nupera notitia admodum eſt 3. 53. advenis modò? admodum 5. 458.
admones rectè 1. 961. ridiculum eſt te iſtuc me admonere 3. 354.
admovi aurem 6. 869.
adnumeravit illico argentum 4. 371.
adoleſcens homo filius 6. 1042. mulier 5. 661. liber 2. 477. adoleſcentior 5. 11.
adoleſcentulus homo 1. 836. liberalis 6. 282. filius unicus 3. 93. adoleſcentula formâ bonâ 1. 118.
adoleſcentiam habere deſpicatam 11. 382. jam inde ab adoleſcentiâ 4. 41. quæ fert adoleſcentia 4. 53.
adoptavi hunc mihi 4. 47. adoptandum mihi filium dediſti 4. 113.
adoriri hunc ceſſo 3. 758. me imparatum adortus eſſet 1. 482.
adornant ut lavet 11. 581. adornarat fugam 2. 672.
adſido 3. 124.
adſolent quæ ſigna eſſe 1. 482.
adſtringo tibi meam fidem hâc lege 2. 102.
adſum. adeſt tibi mulier 3. 243. adeſſe ad defendendam cauſam 6. 267. qui adſient ad hanc rem 6. 314. ades præſens 4. 935. aderat unà frequens cum illis 1. 107. unà in unis ædibus 2. 365. uſque unà 3. 685. adero jam hic 1. 720. continuò hic 3. 506. adſum jamdudum hic 2. 742. domi 2. 505. adeſte æquo animo 1. 24. ades, reſiſte 1. 347. adeſdum 1. 29. propè adeſt, cùm 1. 152.

Digitized by Google

1. 152. jam partus adſiet 4. 620. adfuturum jam illum crede 2. 738.
adtemperatè hodie venit 1. 923.
advecta eſt 2. 162. advectus eſt unà mecum 5. 433.
advenio ad te 1. 322. ad macellum 2. 255. illò 1. 365. huc 1. 916. intrò 5. 373. modò. 5. 458. opportunè 3. 179. optatò 1. 536. quocunque 5. 860. unde 5. 82. deriſum 2. 859. in tempore ipſo 1. 983. per tempus 1. 790.
advena è Corintho anus 3. 96.
adventum commodiorem non vidi 1. 852. gratulantur 2. 259. percontatum iſſe 5. 77. reverituras ſcio 5. 290. meum fore illis incommodè obtulerat 5. 370. adventus voluptati ſiet 5. 860. adventu meo lætitiam obtuli Pamphilo 5. 817. in mentem ejus adventi venit 6. 154.
advertunt graviter, quæ non cenſeas 3. 571. advortite animum, quam rem vitio dent 1. 8. illa ſeſe commodùm huc advorterat in plateam 2. 342.
advorſus nemini 1. 64. nil magis advorſum nuptiis 3. 700. cui bonæ felicitates omnes adverſæ ſient 2. 324. viris advorſas 5. 202. ſiquid advorſi evenerit 3. 356. adverſam ærumnam 6. 243. adverſà tempeſtate 5. 423. advorſæ res 6. 823. adverſa ejus ſient tecta 5. 388. advorsùm te gratum 1. 42. advorsùm hunc aliquid de illâ loqui 1. 266. advorsùm edictum 3. 624. libidinem animi 5. 534. ſtimulum 6. 78. ingenium meum 6. 520. me advorsùm 6. 428. qui advorsùm ierant 4. 27. advorſari meis non poſſum 5. 271. neque tuæ libidini advorſabor 5. 245. adverſarios ulciſci 5. 72. adverſariis cauſam tradere 6. 238. adverſatrix fueris mihi in hac re 3. 1009.
adveſperaſcit jam 1. 585.
advigilare tanto magis te æquum eſt 6. 204.
adunco naſo virginem 3. 1064.
advocabo mihi amicos 6. 314. advocatus mihi eſſe memineris 2. 339.
aduſtum hoc eſt 4. 427.
ædepol quæſo 1. 307. atque ædepol ea res eſt 1. 697. neque ædepol ſcio 2. 866.
ædes perviæ ſient patri 4. 914. ædium dominus 6. 754. ædibus unis 2. 366. ultimis 3. 903. ædes expugnare 2. 771. inſcribere 3. 145. occludere 2. 783. ædiculæ pignori oppoſita 6. 654. ædiles emerunt fabulam Eunuchum 2. 20.
ægrum, pannis anniſque obſitum 2. 236. ægre eſt 4. 138. mihi 5. 227. quicquam ex me audias 5. 769. ferens 1. 137. patior 3. 960. facere huic 2. 623. ægritudo recens 4. 313. de filio magis augeſcit 3. 425. oritur mi abs te 5. 223. intercesſerit gaudio 1. 969. ægritudinum magnarum remedium 3. 540. ægritudinem afferat mihi res nulla 3. 681. adimere diem hominibus 3. 423. ægritudine nimiâ præpediti 3. 310. aliquâ gaudium contaminet vita 2. 551. animo incerto præ ægritudine 3. 123. ex ægritudine matrem mors conſecuta eſt 6. 751. ægrotum animum 1. 193. ægrotam puerperam 4. 924. ægrotis recta conſilia damus 1. 312.
æmulum ſibi ante oculos adductum 2. 622. æmulum ab ea pellito 2. 215. æmulari negligentium, diligentiam 1. 20.
æqua pars amoris mihi tecum 2. 92. æquam omnibus libertatem 4. 184. æqui ſitis 3. 28. æquâm oratio 3. 27. æquum eſt vos cognoſcere 2. 42. æquum non dicis 4. 805. facis 3. 91. poſtulat 1. 908. æqua dixerit de me 5. 475. æquo animo adeſte 1. 24. attendite 5. 28. feres tuum malum 1. 928. æqui boníque facio iſthuc 3. 788. æqui boníque aliquam partem dixeris 6. 638.

æqui

æquè quidquam nunc quidem 1. 438. miſer æquè atque ego 1. 707. nunquam æquè ac modò 6. 93. novi æquè omnia tecum 6. 1033.
æqualem patris Archidemidem 1. 326. quem meorum æqualium 1. 456.
æquanimitas augeat induſtriam 4. 25.
ærumnas meas ſcis 1. 659. ærumnam adverſam ferant 6. 243. ærumnis te expedias 5. 288. ex quanta ærumna me extraxeris 5. 877.
Æſchinus 4. 83.
Æſculapi, te oro 5. 338.
ætas dum tulit 1. 446. odioſa hæc adoleſcentulis 5. 619. ætatis longinquitas 5. 597. tempus 5. 595. ætatem agere 3. 392. contrivi in quærendo 4. 871. tuam reſpice 6. 435. per ætatem neque etiam poterat 2. 113. præter ætatem facere 3. 59. abiit jamdudum, ætatem 2. 733. mulier ætate integrâ 1.72. ætate plus ſcire 3. 115. ſapimus rectiùs 4. 834. alieniore 4. 111. exactâ 4. 872. jam ætate eâ ſum, ut 5. 737. eadem illhac 5. 747. iſtuc ætatis non amori operam dabam 3. 110. cum ætate accrevit amicitia 1. 542.
æternam nunc dehinc inter nos gratiam fore 2. 871.
Æthiopia. ex Æthiopia ancillulam 2. 165.
affabilis eſſe meditor 4. 898.
afferres mihi quidquam novi 6. 490. quid opis 6. 553. quidnam triſtitiæ 1. 235. ægritudinem 3. 681. nihil auxilii 4. 301. cauſam 3. 702. moleſtiam 5. 344. certa & clara 5. 842. commodas res 5. 818. nihil plus unâ ſententiâ 5. 462. bonam magnámque partem ad te 2. 123. aliam vitam 1. 189. vitium 4. 835. affertur mihi ab hòc fallacia 1. 474. epiſtola 6. 149. quod ab illo allatum eſt 6. 21.
afficit gnatus me curâ & ſollicitudine 6. 442. afficiatur injuriâ 6. 731. quonam modo te affectam offendam 5. 325. tantâ hominem affectum audaciâ 6. 978. morbo affectam 5. 366.
affectant viam ad dominas 3. 302.
ad me gladiatorio animo 6. 965.
affines illarum rerum 3. 215.
affinis nobis 4. 990.
affinitatem Chremetis effugere 2. 248.
afflictes ne te 2. 76.
ager oppoſitus pignori 6. 662.
agrum colendum de noſtro patre habebat 6. 365.
agelli eſt ſub urbe paululum, quod locitas 4. 951.
agreſtis, ſævus, triſtis 4. 868.
aggraveſcat magìs morbus 5. 337.
aggrediemur alia via 1. 675. ſatis aſtute aggredimini 6. 969.
agnôſti, qui ſiem 1. 590.
ago. quid agis? 1. 134. itáne agitis mecum? 6. 969. quid cum illôc agas? 2. 795. agere rem negligenter 1. 254. alias res 2. 347. nihil 4. 937. nihilo plus, quàm ſi 2. 62. actum 4. 233. quid de nuptiis 1. 416. rem mecum 2. 513. ecquid de illo, quod dudum tecum egi 3. 596. comœdiam 3. 4. partes primas 6. 27. magnas gratias mihi 2. 390. ætatem cum viro 3. 392. vitam 1. 75. facillime 4. 563. lege 6. 485. pro meo jure 4. 52. agerem cæteros 4. 320. quò hinc te agis? 1. 713. quid agitur? 2. 271. agitur hic jam menſis ſeptimus 5. 394. minor mea res, quàm tua 3. 355. res non capitis, ſed pecuniæ 6. 623. pecunia 3. 477. actum eſt, periiti 2. 54. acta hæc res eſt, perii 3. 565. dies ſatis ſit ad agendum 1. 710. age igitur 1. 602. age, age, ut lubet 1. 313. agedum, hoc mihi expedi 2. 693. actorem me dedit 3. actor tantum poterit à facundia 3. 12, 13.
actu primo placeo 5. 39.
agmen medium 2. 773.
agitabo hunc 6. 352. id mecùm ſedulò 6. 616. convivium inter vos libere 5. 93. Dionyſia apud eum 3. 734.
ah! tantámne rem agere &c. 1. 253. ah, quanto ſatius eſt 1. 309. ah! vix tandem ſenſi 1. 472. ah rogitas? 1. 836.
ait, aio 2. 252. modò ait, modò negat 2. 713. quid ais, 1. 184.

Digitized by Google

hin' 5. 415. aiunt 1. 124. aiebat 1. 937. aiebant 1. 537. aiebas 3. 925.
alacris es 2. 303.
alere equos aut canes ad venandum 1. 57. aliquid monſtri 1. 251. hominem edacem 6. 336.
alimentum. minas decem pro alimentis datas 3. 837.
algeo. ne aut ille alſerit 6. 36.
alium eſſe me, atque olim 1. 548. alio morbo affectam, ac ſenſi eſſe 5. 366. alium neminem video 1. 757. alio eſt animo 5. 502. aliâ viâ 1. 675. alio pacto 1. 799. alia fallacia aliam trudit 1. 786. aliam rem ex aliâ cogitans 2. 630. aliud ex alio malum 2. 986. aliud ex alio incidit 3. 599.
aliàs, quam hodie 1. 532.
aliter multò evenire 1. 4. aliter ſentias 1. 313. haud cenſeo 4. 430. arbitrari 4. 529. putas 4. 606. hunc eſſe credidi 6. 529. ſuſpectum 5. 398. animus eſt 4. 494. eſt ſententia 4. 518. aliter, atque es 4. 600. nihilo iſti ſum aliter, ac fui 6. 530.
aliorſum, atque ego feci, acceperit 2. 82.
alibi animum habebam amori deditum 5. 294. neque iſtic, neque alibi uſquam 1. 423. hic aut nuſquam alibi 3. 280.
aliunde aliis eſt periculum 6. 334.
alienus cibus 2. 265. metus 4. 75. canis 6. 707. mos 1. 152. labor 2. 398. alienæ ædes 4. 90. aliena cures 3. 76. alieniore ætate 4. 111. alienus vobis 6. 545. ab ſe 5. 158. ab noſtra familia 4. 327. hoc alienum à vitâ meâ 4. 546. nihil humani a me alienum 3. 77. illum alieno animo a nobis eſſe 4. 339. alienavit ita nos 3. 981.
alicubi propè adeſſet 4. 455.
alicunde venit 1. 409. conradet 4. 243. objectus 5. 286. ſumeret 6. 300.
aliquis dicat 1. 644. id aliquid nihil eſt 1. 217. aliquid acciderit boni 1. 401.
aliqua hoc ne reſciſcat 6. 586.
aliquò proficiſcor 1. 332. abductum in ganeum 4. 361. abeam in angulum 4. 788. aliquot dies 1. 316. aliquot me adiere 1. 537.
aliquando ſi quid evenerit 3. 552. aliquando tandem 5. 683.
aliquantulum ſubtriſtis 1. 450. tibi parce 3. 164. afferret 6. 656.
aliquantiſper concedes aliquò 3. 573. hunc ludo 4. 641.
allegatum a me hunc ſenem 1. 906.
alligat hic ſe furti 2. 808. illi alligaris filium 4. 846.
alloqui hominem blandè in principio 6. 253.
alludere ad id cœpit 2. 423.
alterum tu, ego item alterum curemus 4. 131. amans acceſſit unus, & item alter 1. 77.
altercaſti cum patre 1. 657.
amaræ mulieres ſunt 5. 710.
ambages narrare 3. 319.
ambigunt de finibus 3. 503.
ambiguum hoc dudum mihi fuerat 5. 648.
ambis amicos 1. 376.
ambo opportunè 1. 348. qui utramvis nôrit, ambas noverit 1. 10.
ambula in jus 6. 937. ambulando feſſus 4. 715. me rumperet 5. 435. totum diem contrivi 5. 816.
amentium, haud amantium inceptio 1. 218.
amentia hujus ſollicito meam ſenectam 1. 834. quæ amentia eſt 3. 976.
amittere uxorem 1. 905. occaſionem 2. 605. a me 6. 507. mulierem ab ſe 6. 921. conſilium ſimul cum re 2. 241. virginem è conſpectu 2. 293. filium abs te 3. 481. ut veni, itidem incertum amiſi 5. 251.
amo. amare extrema linea 2. 639. ecquid nos amas de fidicina iſtac 2. 455. amo magis te quam oculos meos 4. 703. te amat plus quam hoſce oculos 4. 290. amabat hanc ut cùm maximè 5. 115. miſere 1. 523. perditè 3. 97. amare inter ſe 4. 830. ita me dii ament, credo 1. 955. te, ita me dii bene ament, amo 2. 881. ſic me dii amabunt, ut miſeritum eſt 3. 464. amabò, hoc agite 2. 130. amabò, adjuta me 2, 150. amantium iræ

amoris integratio 1. 558.
amatorem, amicum 1. 723.
amatores mulierum maxumos 2. 664.
amor me ad hanc rem exercitatum reddidit 5. 407. me graviter tenet 5. 404. quid valeat 2. 879. perſuaſit 4. 472. amorem bene diſſimulatum & celatum indicat 1. 132. conſuetum facilè cerneres 1. 135. difficillimum & cariſſimum confeci 2. 925. ex animo amoveas 1. 310. huc tranſtulit 5. 170. pertuli 5. 744. diſtrahi poterin' pati 6. 518. omnem eſſe in tranquillo 2. 1037. amoris integratio 1. 558. æqua pars 2. 92. cauſâ facere 2. 877. ſatietatem ſumere 6. 835. amori obſequeretur 5. 122 deditum animum habebam 5. 294. amores meretricios nuptiis conglutinas 1. 920. propter amorem 1. 155. te per amorem obſecro 1. 329. amore ardeo 2. 72. abundas 6. 163. de amore hoc comperit 1. 211. neſcio quid loquitur 2. 298. in amore alio occupato 1. 837. hæc omnia inſunt vitia 2. 59. eſt totus 4. 592. ex amore oblata homini acerba 5. 281. immutarier 2. 226. præ amore excluſiſti hunc foras 2. 98.
amicus ſummus nobis pater 1. 979. homo amico ſolus 4. 562. paternus 6. 128. jam indè à puero 4. 442. amicum quem inveniam mihi 6. 729. amicos pares 1. 66. parit obſequium 1. 68. junget nos ſibi 5. 799. ſic ſoleo *beare* 2. 279. amici inter nos ſimus 6. 432. amicorum omnia inter ſe communia 4. 806. minus habens 2. 759. amico animo eſſe erga te 5. 389. ex amicis inimici ut ſint nobis affines, facis 5. 211. amicûm ingenio 3. 24. ſive uxor, ſive amica eſt 1. 216. amicitia ſatis, jam ſatis ſpectata erga te eſt mea 1. 828. amicitiam inter nos firmiorem 5. 533. tuam expetam 6. 432. per amicitiam te obſecro 1. 329. oro 1. 541. amicitiâ noſtrâ utere 5. 764. adjungitur imperium 4. 67. quod ego in propinquâ parte amicitiæ puto 3. 57.
amolimini vos hinc 1. 712.
amoveas amorem ex animo 1. 310. teſtem abs te 5. 699. te hinc 6. 567.
amotam à me hanc tuam opinionem volo 1. 513. amoto metu 1. 181.
amplexari mitto 3. 901.
amplior morbus factus ſiet 5. 330. ampliores multo iræ factæ 5. 289. quid eſt, quod mea ars efficere hôc amplius poſſit? 1. 31. ampliùs deliberandum cenſeo 6. 458.
anne eſt intus Pamphilus? 1. 859. haud ſcio, an ſint vera omnia 1. 528.
ancilla hæc eſt ab Andriâ 1. 464. ancillarum gregem 3. 245. ancillas plus decem 3. 452. ancillulam ex Æthiopiâ 2. 166.
Andros. mulier ex Andro commigravit 1. 70. apud Andrum inſulam navem fregit 1. 222. Andrium Critonem 1. 913. Andria *mulier* 1. 73. Andria, Perinthia 1. 9. Andrus 1. 222.
angeret animum cura 6. 160.
angiportum quoddam deſertum 2. 844. in angiportum hunc proximum concedam 6. 892.
anguis per impluvium decidit de tegulis 6. 708.
angulus. interea in angulum aliquò abeam 6. 787.
anhelantem confugere domum 5. 824.
animus maternus 3. 638. fallit me 3. 615. commovetur in eâ re 1. 94. commotus metu, ſpe, gaudio 1. 245. irritatus eſt 1. 601. rediit mihi iſtôc verbo 5. 347. attentus in ſpe atque in timore, laſſus, curâ confectus ſtupet 1. 305. pendet tibi 4. 227. obſtupuit timore 4. 614. impellitur paulo momento 1. 267. eſt in dubio 1. 267. in patinis 2. 815. veſter aliter 4. 494. ut ſit meus de hac re 5. 786. animi manſueti officia 1. 113. pudentis ſignum, & non inſtrenui 3. 120. libidinem 5. 534. mollities ejicienda 2. 222. quid illi fuiſſe credis? 2. 1014. incertus 5. 121. falſus eſt 2. 274.

Digitized by Google

874. pendebit ſpe 3. 728. diſcrucior 4. 613. me excruciat 6. 188. animo morem geſſero 2. 645. obſequi 4. 33. malè eſt 4. 657. lubitum eſt 1. 264. egregie caram habuerim 1. 274. animum amori deditum habebam 5. 294. addit mihi 3. 543. adducam nunquam ad melas partes 5. 837. adjecit ad virginem 2. 143. abducas huc 5. 683. adjungant ad aliquod ſtudium 1. 56. advortite 1. 8. appulit ad ſcribendum 1. 1. ad uxorem 1. 449. ægrotum ad deteriorem partem applicat 1. 193. attendite 6. 24. ſuum aliò conferunt 3. 390. credidit mihi 1. 273. patris omnem ejecerit de me 3. 957. impeditum in eaexpedivi 5. 297. ſuum ut expleret, ſivi 1. 188. gaudio expleam 1. 342. flectere, ubicunque opus ſit 5. 608. ita induxti 1. 890. ita induxti iſtuc eſſe utile 1. 575. inducas illis credere 2. 842. tuum intellexerit 3. 479. lactas ſollicitando & pollicitando 1. 919. mutet 6. 775. percuſſit illico 1. 125. perſpexerit, ut ſeſe habeat ad nuptias 1. 381. reddidiſti 1. 336. reducunt ad miſericordiam 1. 562. illi relevabis 5. 605. tuum ſpectavi ex animo meo 1. 650. divorſæ trahunt *auræ* 1. 261. anime mi, noli te macerare 1. 690. anime mi, Phædria 2. 95. ſalve, anime mi 3. 406. meus fac ſis animus, quando ego ſum tuus 2. 296. animo qui iſto ſies 4. 874. eo eſſem 5. 548. hôc erit 5. 747. bono es 2. 84. eſſe leni & victo 3. 439. impotenti 2. 886. fideli & benigno in illam & clementi 5. 472. pervicaci 5. 532. duro 3. 666. comi aut leni 3. 913. amico erga te 5. 389. virili præſentíque 6. 958. æquo adeſte 1. 24. attendite 5. 28. leni me paſſus eſt 1. 263. præſenti hæc dicas 2. 768. fere perturbato, atque incerto revertor 2. 122. gladiatorio ad me affectant viam 6. 965. uno omnes ſocrus oderunt nurus 5. 201. ferre æquo 1. 400. iniquo 6. 764. æquo æqua noſcere 4. 505. ab animo otioſum 6. 341. ex animo ac vere iſtuc verbum dicere 2. 175. omnia facias 1. 807. noſtræ familiæ tam ex animo factum velle te video 4. 921. ex animo tibi bene volo 3. 961. amorem amoveas 1. 319. miſeriam exſpueret 2. 405. cum animo cogites 4. 502. in animo mihi ſcripta ſunt dicta Chryſidis 1. 284. quæ in animo cogitat 4. 30. in animum induxi eum eſſe quæſtum 3. 49. ſublati animi ſunt, quia paulum vobis acceſſit pecuniæ 5. 507.

animadvertito cum ſilentio 2. 44. ea ab illo animadvertenda injuria eſt 1. 155. animadvertendam facimus 1. 774.

animam ſeni ipſi extinguerem 4. 315. recipe 4. 326. relinquam potiùs quàm &c. 4. 500. debet 6. 662. compreſſi 6. 869.

annona cara eſt 1. 752.

annuo 2. 578.

annulum illi detraxiſſe 5. 830. de digito 3. 651. vi eripuit, quem in digito habuit, virgini annulum 4. 574. annuli dati 2. 540.

annus eſt, dum moliuntur, dum comuntur 3. 240. annos natus ſedecim 2. 692. abhinc annos quindecim 6. 1018. pannis annisque obſitum 2. 236.

ante januam 1. 731. oculos 3. 1043. pedes 4. 388. tempus 5. 36. hunc diem 5. 641. brumam 6. 710. multò ante 2. 732. ante perſciſſe 1. 243. annus 1. 559.

antea qui ſcire poſſes? 1. 52.

antehac quod fecit 1. 187.

anteceſſit hæc ei 6. 525.

anteeo quanto harum ſapientia 9. 248.

antevorterim ubi ego huic 2. 737.

Antiphila 3. 258.

Antipho 2. 573.

antiquum hoſpitem 6. 67. antiqua conſuetudine 4. 92. antiqua duritia 3. 436. homo antiqua virtute ac fide 4. 444. obtines antiquum 1. 825. antiquum morem atque ingenium 5. 861. antiquam illam eandem rationem 4. 814. antiquam adeò tuam venuſtatem 5. 859.

anum decrepitam 4. 941. Corinthia anus haud impura 3. 630. ejus anuis cauſa 3. 288. anicula imperitu-

Digitized by Google

portunitatem 1. 231.
apage te 2. 903. apageſis 2. 755.
aperis fores mihi uno digitulo 2. 234. aperite aliquis actutum oſtium 4. 635. aperiunt ſe 1. 636. quo pacto hoc aperiam 5. 628. aperte iſtuc mihi dictura 2. 818. fabuler tibi 6. 655. loqui 1. 195. narrato 3. 703. dolis fallere 1. 496. irridens 6. 957.
Apollinis non magis verum, atque hoc reſponſum eſt 1. 703.
apparare cœnam 3. 126. convivium de die 4. 968. apparari nuptias 1. 518. dum apparatur 2. 582. in apparando conſumunt diem 4. 902.
apparet res 4. 967. nuſquam ille 2. 659. appareant promiſſa 2. 310. apparet hunc eſſe 2. 485.
appello te 6. 1012. te patrem 5. 652. quo ore appellabo patrem? 3. 701. appellâſſis ne me poſthac iſtôc nomine 6. 743.
appello. appulit animum ad ſcribendum 1. 1. ad uxorem 1. 449. haud auſpicatò huc me appuli 1. 815.
applicat animum ægrotum ad partem deteriorem 1. 193. ſe ad patrem 1. 932. ad ſtudium muſicum 3. 23.
appone hunc ante januam 1. 731. apponitur cœna dubia 6. 343. poſtulare id gratiæ apponi ſibi 1. 334.
apporto comœdiam 6. 24. nuncium tibi 3. 428. quid mali 1. 73. aliquid novi 4. 858. quantum damni 3. 748.
apposcunt hæc duo talenta dotis 3. 839.
apprehendit pone pallio 6. 864.
apprime utile in vitâ 1. 61. nobilem 2. 951.
approbat fama id 6. 725.
approperat 1. 478.
apud me domi eſt 3. 430. nos hic mane 2. 533. te habitat 6. 935. vos retinendi 5. 255. ſeſe eſſe 5. 707. Andrum inſulam 1. 222. forum 1. 255. ſæclum prius 2. 246. hunc eſt mihi fides 3. 572 villam 4. 520. patrem 3. 329. Antiphonem 2. 839.
aqua. congrum in aquâ ſinito ludere 4. 379.
aquilæ ſenectus 3. 522.
aram tibi parâris 3. 978. ex arâ ſume verbenas tibi 1. 732.
aruſpex vetuit &c. 6. 710.
arbitrum me cepere 3. 504. quemvis cedò 4. 123.
arbitrium voſtrum valebit 3. 25.
arbitrere non ita, ſi hunc ſatis nôris 1. 922. te arbitrari, quod res eſt, velim 2. 979.
arceſſitum iit nutricem 2. 891.
Archillis 1. 228.
Archimenidem patris cognatum atque æqualem 2. 326.
Archonidi hujus filiam 3. 1067.
ardet amore 2. 72. ita iracundiâ 4. 311.
argentum fugitivum ad me retraham 3. 679. adnumeravit 4. 371. conficere 6. 840. cudo 3. 741. argenti drachmarum mille dederat mutuum 3. 602. argentum dabitur ei ad nuptias 3. 778. quantum argenti opus eſt tibi 6. 557. argentariam curam Phædriæ adimere 6. 887.
argumento diſſimili non ſunt 1. 6. duplex ex argumento facta ſimplici 6. 6.
aridum, miſerum, avidum patrem 3. 527.
armis belli ſimul rem & gloriam reperi 3. 112. omnia priùs experiri, quam armis, ſapientem decet 2. 788.
aro. fodere, aut arare te conſpicer 3. 68.
arrhaboni ea huic relicta eſt pro illo argento 3. 604.
arrideo eis ultro 2. 250.
arrige aures 1. 940.
arripi me juſſiſſe non miror 3. 1003. arriperem ſublimem medium 4. 317. ſummonuit me, quod ego arripui 2. 570.
ars mea quid amplius efficere poſſit 1. 31. artem muſicam recidere ad paucos 5. 46. artis meretriciæ ignaram 3. 226. artium primarum principem 4. 260. arti meæ precium nunquam ſtatui 5. 48. nihil iſtâc opus eſt arte ad hanc rem 1. 32. arte corrigas, quod cecidit fortè 4. 743.
artificem probum 6. 260.

articulo

articulo in ipſo oppreſſit 4. 230.
arx. in arcem tranſcurſo opus eſt 5. 431.
aſcendit navem 4. 705. in excelſum locum 1. 359.
Aſia. in Aſiâ 3. 181. in Aſiam abii 3. 111. proficiſcitur 1. 942.
aſinum te tantum flabellum tenere 2. 597. quæ ſunt dicta in ſtultum caudex, ſtipes, aſinus, plumbeus 3. 878. te huic, aſine, auſcultas? 4. 937.
aſpernatur familiam tam illiberaliter 6. 372.
aſperum hoc eſt vinum 3. 459.
aſpicio adoleſcentulam 1. 118.
aſpectas quid me? 2. 559.
aſportabitur hinc quoquo terrarum 6. 551.
aſſentari huic 2. 489. omnia 2. 252. id fieri ex aſſentando 4. 991. id aſſentandi magis, quam quò habeam gratum, facere 4. 271.
aſſequere, retine 6. 983.
aſſero liberali illam causâ manu 4. 195.
aſſervandus hic tibi eſt 3. 594. cura aſſervandum vinctum 1. 873.
aſſiduè quem excedent 3. 463. unà ſcribere 4. 16. ubi ſum 5. 216.
aſſimules bene has nuptias 1. 168. ſe aſſimulat lætum 3. 889. aſſimulabo me amicum 6. 128. quaſi nunc exeam 2. 460. me venire 1. 741. aſſimularier 3. 717.
aſſiſte hic propter hunc 4. 170.
aſtiti 6. 868.
aſtu. an in aſtu venit? 2. 986.
aſtu rem tractavit 2. 923. providentur 1. 208.
aſtutum, neque perſpicacem 3. 875. nunquam adeò aſtutus fui, quin 4. 222.
aſtutè labefactarier 2. 508. ſatis aſtutè aggredimini 6. 969.
aſtutiâ tuâ opus eſt 1. 729. aſtutiæ tantæ poteſtatem in me habeam 3. 711. hem aſtutias 1. 608.
aſymbolum te venire 6. 340.
at nunc faciet 1. 180. at at hocillud eſt 1. 125.
atavus. progeniem uſque ab avo atque atavo proferens 6. 396.
ater canis 6. 707. panis 2. 938. tam atram, quam carbo 4. 851.
Athenæ 1. 914.
atque. alium nunc, atque olim 1. 548. non magis verum atque hoc 1. 703.
atqui expectabam quidem 1. 438.
attamen, ſi roges &c. 1. 640.
attendite animum 6. 24.
attentus in ſpe atque in timore 1. 305. ad rem nimiùm attenti 4. 956. attentiores 4. 836.
Atticus quidam 1. 930. Atticam civem 1. 221. Atticam elegantiam eſſe in hôc 2. 1092.
attinet nihil ad me, quod fecit 1. 187. nihil quidquam ad Pamphilum 1. 90.
attingas ne me 1. 797. illum digito uno 2. 739.
attolle pallium 2. 768.
au 1. 758. au, mî homo 4. 337. au, obſecro 2. 655.
avarus leno 3. 39. avarâ meretrice 2. 926.
avarè precium arti ſtatui 3. 48.
avaritia quid facit 6. 359. avaritiæ herum inſinuabis 6. 360.
aucupium hoc novum eſt 2. 247.
audeo mutire nihil 1. 508. quâ audaciâ tantum facinus audet? 2. 958.
audacem hominem 1. 776.
audax facinus 1. 404. rogitas, audaciſſime 2. 947.
audaciſſime impone 6. 561.
audacter moneam te 3. 58. minùs multo læderet 6. 11.
audaciam jocularem 6. 134. impudentem hominis 3. 314. meretricum ſpecta 2. 993. ejus perſpexiſſe 2. 899. audaciâ tantâ affectum hominem 6. 978. quantâ facinus tantum audet 2. 958.
audio quod verbum 1. 141. vulgò dici 3. 422. rem omnem à principio 1. 48. audi paucis 5. 510. modò è Davo audivi 1. 304. nunquidnam de gnato meo audîſti? 3. 429. audiet quæ non vult 1. 927. audiſſet bene 6. 20. malè 6. 360. ex te auditum aiebant 1. 537.
avehat ſecum *virginem* 4. 655.
avellere ſe rus à me ſperat 2. 519. ſeſe ab ea 5. 554. ſperem poſſe avelli 1. 556.
auferte iſtæc intrò 1. 28. aufer hinc

polli-

Digitized by Google

pollicitationes 6. 858. te hinc 6. 559. aufer mihi oportet 6. 224. abſtuliſſe aliquid domo 2. 660. auferretur argentum abs te 3. 851. haud ſic auferent 4. 456. inultum id nunquam à me auferet 1. 614.
aufugerim potius, quàm redeam 5. 424.
augeat æquanimitas induſtriam ad ſcribendum 4. 25. *iracundiam* 4. 146. magis auge ſuſpicionem 2. 435. auctus morbus 5. 334. damno auctus 3. 622. te in bene auctâ parte putant 3. 799.
augeſcit mihi magis de filio ægritudo 3. 424.
auctor his rebus quis eſt 4. 679. ídne eſtis auctores mihi? 4. 941. auctores uno ore omnes fuere, ut &c. 6. 626. te auctore quod feciſſet 2. 1012. quos auctores habet 1. 19.
auctoritas auctoritati fautrix 5. 48. auctoritatem nunquam defugiam 2. 389.
avidum, miſerum, aridum 3. 527. avidæ cibi *meretrices* 2. 937. avidior aliquantum ad rem 2. 131.
aurem admovi 6. 869. aures arrige 1. 940. ſurdas orando mihi reddideras 3. 331. quæ accepi auribus 5. 363. ad aures ſermo mihi acceſſit tuus 5. 482. uſque ad aurem quod ei obganniat 5. 1031. in aurem utramvis otioſè ut dormias 3. 343.
aurum ſibi mulier clàm demit 2. 626. auri montes modò non pollicens 6. 68. aureum imbrem Danaæ in gremium miſiſſe 2. 584.
auſculta paucis 1. 539. auſcultem ſeni 1. 209.
auſpicatò haud huc me appuli 1. 815.
autem. quid autem? 6. 789. porrò autem 6. 48. tum autem 1. 269. ecce autem 2. 297. atque adeò autem 2. 963. hem tibi autem 4. 540. id paves, ne ducas tu illam, tu autem, ut ducas 1. 352.
autumat ſe deinde facturum 3. 19.
avus. progeniem uſque ab avo proferens 6. 396.
auxilii copiam neque habeo 1. 323. nihil afferant 4. 301. auxilio filiis matres ſolent eſſe 3. 994. auxilium expetens 1. 322. unde mihi petam 6. 730. ferre miſero 4. 156. vitæ tulit 1. 142.
auxiliarier te tibi non poſſe 3. 924.

B.

Babylo dinumeret illi viginti minas 4. 917.
Bacchis 3. 312.
balnea. à balneis unctum atque lautum venire 6. 340.
bellua age nunc, credis huic 2. 704. quid pertimui autem, bellua? 6. 602. in belluas imperium habes 2. 414.
belliſſimum quod quidem erit, unum quidquid carpam 4. 593.
bellum fugiens 1. 942 in amore bellum, pax rurſum 2. 61. in bello, in otio, in negotio 4. 20.
beo ecquid te? 2. 279. ô factum bene! beâſti 1. 106. palam beatus 6. 170.
bibi vinum 2. 726. ei date bibere 1. 487. tantum biberis 3. 520.
bis facere ſtultè 5. 345. judicium de eâdem cauſâ adipiſcier 6. 407. bina talenta 6. 790. bidui ſollicitudo 1. 443. biduum hoc ſine prætereat 2. 283. biduum hic manendum eſt 2. 635. ibi biduum hoc me macerabo 2. 187. non plus biduum 2. 184. in hoc biduum vale 2. 190.
biennium perpetuum illum tuli 5. 87.
blandior te nuſquam quiſquam vivat 5. 862. blandè alloqui in principio 6. 253. dicere 4. 880. blanditiis voluptatem expleat 5. 69.
bolum tantum mihi eſſe ereptum tam ſubitò è faucibus 3. 674.
bonus eſt 4. 952. vir 1. 922. cuſtos 6. 288. animus 2. 84. bonam, bonis prognatam 6. 115. bonâ formâ 1. 119. ex Græcis bonis Latinas fecit non bonas 2. 8. bonum ingenium 1. 469. Dî boni 1. 341. bona verba 1. 204. bonis quàm plurimis

Digitized by Google

plurimis placere 2. 1. bonum ſummum 1. 722. hoc tantum, tam repentinum 1. 946. boni quid 1. 341. aliquid 1. 401. plus 1. 435. bona ea ad me ejus morte redierunt 1. 808. noſtra tibi committo 1. 297. patria abligurient 2. 235. inventa labore meo cui dem 3. 842. dono dem 3. 1052. bonorum extortor 6. 375. bona omnia omnes uno ore dicere 1. 97.

bonitas veſtra adjutans nobis reſtituit locum 6. 34.

bene adſimules nuptias 1. 168. diſſimulatum & celatum amorem 1. 132. auctâ parte 3. 799. audîſſet 6. 20. conveniebat ſanè inter eas 5. 178. dixti 2. 450. doctum atque eductum 1. 275. tibi faxim lubens 4. 889. facere illi aliquid nos decet 4. 950. factum 1. 105. mones 1. 376. narras 2. 915. nuncias 5. 642. ſiquid præcipias 4. 436. parta patris indiligenter tutatur 6. 790 ſit tibi 6. 151. vixit 5. 461. libenter victitas 2. 1073. vortant Dii, quod agas 5. 196. bene ſanè 1. 865.

benedictis ſi certâſſet 6. 20.

beneficium pulchre fœneratum 6. 493. accipere abs quivis homine 4. 255. ei reddere 6. 538. ſummum reddere pro maleficio 6. 337. verbis initum re comprobes 1. 832. ſolidum mihi parerem 2. 870. beneficio quem adjungas 4. 72. utrique ab utriſque devincimini 3. 395.

benevolens neque illi, neque notus 6. 97.

benevolum tua lingua me tibi reddidit 5. 761.

benevolentiâ plus ſcire 3. 115.

benigno in illum animo 5. 472.

benignè dicis 6. 1052. facere 4. 880. præbeatur, quod opus ſit 5. 769.

benignitatis modum 1. 834.

benignitatem veſtram novi 5. 263. nuncubi meam in te claudier ſenſiſti 2. 264.

meliorem mentem vobis dari 4. 434. melioribus da locum 6. 522. meliùs eſſe ſibi omnes malunt, quàm alteri 1. 430.

meliuſcula eſt 5. 354.

optimæ adoleſcenti 1. 491. cauſa optima eſt 1. 957. optimum ingenium 1. 469.

optimè Davum video 1. 338. te mihi offers 1. 691. eſt 5. 871. factum 1. 597. qui mihi conſultum optimè velit eſſe 6. 153.

brevem occaſionem 2. 604. breve tempus 5. 843.

bruma. ante brumam 6. 710.

Byrrhia 1. 303.

C.

CAdaveroſâ facie 5. 441. cadunt lachrymæ homini 4. 539. ſi illud, quod maximè opus eſt jactu, non cadit, illud, quod ceciderit fortè, arte corrigas 4. 743.

Cæcilius 5. 14.

cæderes illos procul hinc ex occulto 2. 786. cædimus ſermones 3. 142. cæſum verberibus te dedam 1. 199.

cæſiam virginem 3. 1063.

cætera ſigna non ſcibat 2. 112. præter cæteras 1. 122.

cæterùm verbum nullum 2. 87.

calamitas fundi 2. 79. ulla amori incidere poſſit 3. 3,6. oppreſſit ſabulam eam 5. 30. calamitatem ſedabit intelligentia 5. 31.

caleſces jam pluſ ſatis 2. 89.

calidum nimiùm ne hoc ſit 2. 379.

calleo pulchre illius ſenſum 4. 536.

callidus homo 2. 1010. callidum conſilium 1. 592. callidior cauſa 6. 229. nemo homo 6. 592.

callidè 1. 201.

calliditates venere in mentem 3. 888.

Callidemides 5. 805.

calx. iſtas fores calcibus inſultabis 2. 285.

calces adversùs ſtimulum 6. 78.

canis ater alienus 6. 707. canes alere ad venandum 1. 57. ain' verò canis? 2. 801.

canit eandem cantilenam 6. 494. cecinit gallina 6. 709. cantent Hymenæum 4. 907. cantabat mihi harum

Digitized by Google

harum mores 3. 260. cantatum Pamphilam provocemus 2. 442. cantito. habeas quîcum cantites 4. 752.
Cantharam ſubfarcinatam vidi 1. 776.
capillus paſſus 3. 291. capillo ipſam conſcidit 2. 645.
capio. cepere arbitrum me 3. 504. cibum 2. 372. commodi quid ex eâ re 2. 572. commodi hoc ex rure 2. 970. cauſam 1. 213. conjecturam ex re ipsâ 3. 267. conſilium unà tecum 2. 613. id conſilii 1. 521. quid conſilii 2. 866. dolorem ex eo 1. 724. exemplum de te 1. 655. fructum 2. 449. generum illum 5. 537. incommoda quot tibi in hâc re 3. 933. inimicos omnes homines 1. 700. inimicitias graves in veſtram familiam ob hanc 6. 371. laborem tantum ob talem filium 1. 878. laudem 2. 924. miſeriam omnem 4. 878. magiſtrum improbum ad eam rem 1. 192. patronam te mihi 2. 886. provinciam duram 6. 73. rationem 3. 966. talenta ex prædiis 6. 790. tempus conveniendi patris 6. 829. nec rationem capio 3. 961. ædes noſtræ vix capient *turbam* 3. 254. capi ipſos eadem viâ 5. 73. cepiſſe te deſiderium Athenarum 5. 88. odium tui Philumenam 5. 219. hominum aut negotî ſatietas cum ceperat 1. 403. captus eſt 1. 82. captus ut eſt ſervorum 4. 482. captent quâ viâ illi te 5. 73. quid conſilii captet cum illo 1. 170. captans hôc modo ſermonem 6. 870.
Caprificus magna 4. 480.
caput totum colaphis tuber 4. 246. ridiculum 1. 374. feſtivum 4. 262. lepidum 4. 969. illic eſt huic rei caput 1. 461. capitis res agitur 6. 632. periculum adire 1. 682. capiti ſuo ne quid ſuat 6. 491. morbus auctus 5. 334. caput tuum diminuam 2. 801. commitigari tibi ſandalio 2. 1027. capite in terram ſtatuerem 4. 317. ex capite meo natus 3. 1037.
capitulum lepidiſſimum 2. 530.
capitalia flagitia 4. 725.
Carbo. tam atram, quàm carbo 4. 851.
carcer. ain' tandem carcer? 6. 374.
caream illâ 2. 223. patriâ 3. 137. culpâ 5. 663. tui carendum erat 3. 401.
Caria. è Cariâ captam 3. 609.
carnufex quæ loquitur? 1. 183. meus 1. 655.
carpam, quod belliſſimum erit 4. 593.
carum id ſolum eſt mihi 4. 49. quam animo egregiè caram pro uxore habuerim 1. 274. annona cara eſt 1. 752. neque meo cordi quemquam cariorem hôc Phædriâ 2. 201. cariſſimum amorem 2. 925.
caſa. ita fugias, ne præter caſam 6. 769.
caſtigas eum 3. 593.
caudex, ſtipes, aſinus 3. 878.
cavet tantiſper, dum 4. 70. ſciens cavebo, ne faciam 4. 713. quod cavere poſſis, ſtultum eſt admittere 2. 760. ipſus ſibi cavit loco 2. 781. cave ſis 2. 798. faxis verbum unum 1. 760. dixeris 4. 460. exceſſis 2. 767. admiratus ſis 3. 828. ſentiat 1. 406. verbum unum cave de nuptiis 1. 301. tibi ab iſtôc cavendum 2. 882.
cautus eſt, ubi nil opus eſt 6. 716. ſenex confidens, catus 1. 863. cautiùs accuro 5. 738. cautim & paulatim dabis 2. 871. cautio eſt, ne reſciſcat 1. 403.
cauſa vera eſt 3. 337. cauſam ineptam, falſam, iniquam proloqui 1. 258. afferam 3. 702. dicere 2. 10. diceres pro ſe 6. 836. adverſùm illum 4. 678. meditari 4. 196. orare 6. 293. ceperit 1. 229. invenerit aliquam 1. 984. reperit 2. 511. quærebat 2. 999. noſſem 6. 279. falſas cauſas ad diſcordiam confingis 5. 693. quid cauſæ eſt, quin proficiſcar 1. 604. cauſâ integrâ uti 5. 80. de eâdem cauſâ 4. 309. cauſâ meâ 2. 1069. ejus 1. 115. parvæ conſuetudinis 1. 110.
cedò igitur, quid faciam 1. 386. alios 2. 775. arbitrum 4. 123. coram ipſum 4. 486. puerum mihi 5. 708.
celere conſilium reperis 6. 779.
cellam in aliquam me concludam 4. 455. in cellulam ad te congerebam penum 2. 309. celo.

Digitized by Google

celo. id vos celavi 1. 589. celare iras 5. 253. nóſne hoc celatos tam diu 5. 645. celatum amorem indicat 1. 132.
cenſes tibi verba dari? 1. 508. cenſen' 1. 257. ita faciam, ut frater cenſuit 6. 777. *amantes* advertunt graviter q æ non cenſeas 3. 571.
centies idem dictum ſit 3. 882. centurio Sanga 2. 775.
cerebrum tibi diminuetur 4. 474. cerebro diſpergat 4. 318. cerebrum diſpergam 4. 784.
Cerere ſinè & Libero friget Venus 2. 731.
cerneres facilè conſuetum amorem 1. 135. ſi ſatis cerno, is hercle eſt 4. 442.
certáſſet benedictis 6. 20.
certationem nunquam iniquiùs vidi comparatam 4. 213.
certa res eſt 1. 371. certa ei ſunt conſilia 1. 393. certum laborem 5. 17. pro certo iſthæc dicis 4. 480. certum non ſcimus 2. 111. certum eſt experiri 1. 314. nec quid agam, certum eſt 1. 209. me certiorem face 6. 675.
certè ſcio 1. 506. is eſt 1. 913.
certò ſcio 1. 936. comperi 2. 894. decrevi 5. 586.
cervam fugere, & ſectari canes 6. 7.
cervices everſas 3. 373.
ceſſo adire ſenem 6. 286. quid ceſſas? 1. 590. paululùm ſi ceſſáſſem 2. 671. Æſchinus odioſè ceſſat 4. 591. ceſſatum uſque adhuc eſt 4. 632.
cetarii, lanii, coqui 2. 257.
Chærea 2. 336.
Charinus 1. 307.
Charini villam 3. 733.
Chremetis affinitatem 1. 248. Chremis puerum 1. 371. Chremetem jubeo 1. 536. ad Chremem 1. 364. ô Chreme, advenis 1. 790. ô noſter Chremes 1. 99. 854.
Chryſis 1. 105.
cibus alienus quid facit 2. 265. cibi avidæ 2. 937. cibum deducunt 2. 314. capiet cum eâ 2. 367. capias unà 2. 372. petere è flammâ 2. 490.
cicatrices ſuas oſtentat 2. 481.
Cilicia. iter in Ciliciam 6. 66.
circùm caput rejectus capillus 3. 291. paucæ, quæ circùm illam eſſent 2. 580.
circumcurſa hàc illàc 3. 513.
circumiri ſic facinus indignum 6. 615.
circuitione nihil uſus es 1. 202.
circumſpicio 1. 360. numquid circumſpexti? 4. 691.
circumſpectat neſcio quid 2. 291.
circumvallant repentè tot res me 4. 303.
circumventum iniquè eum 5. 54.
ciſtellam domo effer 1. 752.
cithariſtriam puellulam 6. 82.
citò abi 1. 256. abſcedet 5. 782. citiùs audies 2. 570.
civis Glycerium eſt 1. 883. civem Atticam 1. 221. cives homines 6. 329. præter civium morem 1. 885.
civitate in quâ te vivere arbitrare 4. 687.
clam te ſubduxti mihi 2. 794. nec clam te eſt 1. 288. id clam me habuiſſe 5. 519. clam patrem partus eveniat 5. 395.
clanculum mordere 2. 410. veniſſe 2. 588. ſpecto 2. 601. id agere inter ſe 3. 473. conſuevit cum matre 6. 874. quæ faciunt clanculum patres 4. 52.
clamat illis, quæ ſunt intus, de viâ 1. 494.
clamitent me perſequi 1. 822. venit ad me, clamitans 1. 144.
clamore ſummo agendi ſint 3. 40.
clamor mulierum 5. 35. clamorem audivi 5. 317.
clara & certa hæc attuleris vide 5. 842.
clarè die 1. 761.
claudier tibi in me ullum commodum nolo 1. 576. meam benignitatem in te ſenſiſti 2. 164.
clemens, placidus 4. 866. ſervitus 1. 36. animus 5. 472. vita 4. 42.
clementiâ nihil homini melius 4. 863.
cliens, amicus, hoſpes nemo eſt vobis 4. 532.
in clientelam nobis dedit ſe 2. 1038.

Digitized by Google

Clinia 1. 86. 3. 516.
Clitipho 3. 244.
clivus deorſum vorſus eſt 4. 478.
cœlum quid ſi nunc ruat 3. 720. ô cœlum, ô terra 4. 792.
coëmiſſe hinc multa 4. 226.
cœna dubia apponitur 6. 343. cœnam apparare 3. 125. unam ei dedi 3. 456. nobis quid cœnæ ſiet 3. 212. à cœnâ rediit 4. 26. in cœnam ſeni ferre olera 1. 372. ad cœnam adduxi 3. 183. eamus 2. 458. veniat 2. 266. quem vocabo 1. 456. cœnant cum ſuo amatore 2. 935.
coïmus aliquot in Piræum 2. 538. coitio prima eſt acerrima 6. 347.
cœpi adire 1. 829. ſi quicquam turbæ cœperis 2. 798. illuc redi, quò cœpiſti 4. 191. cœptat quid hic? 6. 627.
cogere te nec quivit, ut duceres 1. 658. coguntur meæ copiæ in anguſtum 3. 670. coëgi quaſi ad ta lenta quindecim 3. 146. coacti ſe aperiunt 1. 636. coactus malo facit 4. 69. vi, lege, judicio 6. 215. tuâ voluntate 1. 662. mulier coacta inopiâ & cognatorum negligentiâ 1. 72. ingratiis 3. 447. coactum egeſtate ingenium 2. 276.
cogito, quid agam 1. 361. id quod res eſt 4. 207. aliam rem ex aliâ, & ea omnia in pejorem partem 2. 630. peccatum filiï aut uxoris mortem 6. 245. modum benignitatis 1. 834. quid facere cogitas 3. 608. etiam atque etiam 2. 56. quanto magis magiſque 2. 506. commodè 3. 14. tecum 2. 64. de me 2. 194. in animo 4. 30. cogitata proloqui 6. 284. cogitandi ſpatium 1. 182. ad cogitandum inſtituere animum 6. 241.
cognatus mihi erat 4. 496. cognatam hanc ſibi 6. 353. cognatas deſerere 5. 592.
cognoſces gnati vitam, & conſilium meum, & quid velim 1. 50. unum cognôris, omnes noris 6. 266. *fabulæ* ubi ſunt cognitæ 5. 20. in cognoſcendo aderis 2. 892. cognitio eſt facta 5. 833. de cognitione ut certum ſciam 2. 920.
cohæreo. non cohærent 1. 364.
cohibes non tu te? 3. 920.
colaphos plus quingentos infregit mihi 4. 201. colaphis tuber caput 4. 246.
Colax vetus fabula Nævii, Plauti, & Menandri; paraſitus colax 2. 25, 30.
collaudem fortunam 2. 1045. *te* ſecundùm facta & virtutes tuas 2. 1089.
collibuit ſi quid 2. 1055.
colligavit eum miſeris modis 2. 964.
collocant eam in lectum 2. 592. collocetur nec amici in tuto 3. 690. collocatam filiam, quîcum volebam, offendi 6. 760.
colloqui mecum unà 5. 131.
colo. colat vitam inopem 3. 136. pietatem 5. 447. is nos coluit maximè 4. 353. colunt nos amatores 3. 389. colendum agrum 6. 366.
color qui, nitor 2. 242. verus 2. 317. color pudoris ſignum indicat 1. 815. ſenex colore muſtelino 2. 688.
columen familiæ 6. 288.
comedendum hanc vobis propino 2. 1086.
comites ſecuti ſunt virginem 2. 345. comitum conventus 5. 35. ſinè comite 5. 824.
comi animo 3. 913.
comiter me adjuverit 6. 537.
comiſſatum intromittamus Phædriam 2. 441. comiſſatorem haud commodum 4. 785.
commemini ſi ſatis 6. 523. ſi commeminenam 3. 563.
commemorem quid primum 2. 1043. quid nunc ea 6. 1032. commemoratio iſtæc eſt quaſi exprobratio immemoris beneficî 1. 43.
commendo vobis Phanium & vitam meam 6. 21. me tuæ fidei 2. 885. commendavit ſe patri 2. 1038.
commeo. commeat rarò in urbem 5. 175. ad mulierculam 3. 445.
commeruit nullam de his rebus culpam 5. 631. nunquam ſciens commerui, ut 5. 580. quid commerui, aut peccavi 1. 139. nunquam quicquam erga me commerita eſt 5. 486.

commigravit ex Andro huc viciniæ 1. 70. neque diu huc commigrârunt 4. 651.
comminiſcere ſemper hujuſmodi res 3. 813. commenta eſt mater eſſe 4. 659.
commentum ipſis placet 1. 225.
commiſereſceret ejus 5. 129.
commitigari tibi videam ſandalio caput 2. 1027.
commiſiſſe fortunas ſervo 1. 613. gnatam uxorem mihi 1. 243. bona noſtra tibi 1. 297. virginem illi 2. 666. filiam 3. 715. liberos 5. 212. iſtuc tibi 4. 454. me tuæ fidei 2. 885. commiſti ovem lupo 2. 831. commiſit ſtudium ſuum in tutelam meam & ſe in noſtram fidem 5. 53. tergum meum in tuam fidem non committam 5. 209. non committet iterum ut vapulet 4. 160. niſi ſi commiſſum non erit 2. 901.
commodem ut illi, meritus eſt 5. 760.
commodum haud ſanè comiſſatorem 4. 785. commoda mulier 3. 522. commodiorem hominem 1. 851. commodàs res attuli 5. 818. mihi bonum atque commodum 6. 131. commodius eſſe utier 6. 604. ſi id commodum non eſt 2. 501. exequias Chremeti, quibus eſt commodum ire, hem tempus eſt 6. 1027.
commodum veſtrum nequid remorer 1. 745. matris ſequi 5. 481. meum compararem ex illius commodo 3. 398. ullum in me tibi claudier nolo 6. 576. commoda tot cui contigerint 2. 1032. ſua comparent ex alterius incommodis 1. 632. patria potitur ſinè labore 4. 873. quid commodi ex ea re caperes 2. 572. plus mali quàm commodi 1. 550. commodis matris ſervibo 5. 495. commodis illis fruaris 2. 371. multa ex quo fuerint commoda, ejus incommoda æquum eſt ferre 5. 844. præ meo commodo omnia ſibi poſt putârit eſſe 4. 263.
commodùm illa huc ſe adverterat 2. 342.
commodè cogitare 3. 14. tractaret 3. 152. eveniſſe 3. 686. dicem 5. 108. orationi finem ſtatuiſſe 5. 96. diviſa ſunt 1. 478.
commodiùs loqui 3. 560.
commoditate ſuâ magnam mî injecit curam 4. 712. quot commoditates 1. 572. commoditatibus quantis hunc oneràſtis diem 6. 842.
commoneat, ut ſervem fidem 1. 281. commonent exempla aliorum 1. 820.
commonſtres meos parentes mihi 3. 1029. commonſtrarier mihi hominem volo 5. 306.
commorabare quid illic tam diu? 6. 574.
Commorientes Plautus fecit fabulam 4. 7.
commovebo ego iſtos 3. 731. neque me conſuetudo, neque amor, neque pudor commoveat 1. 281. neque commovetur animus in eâ re 1. 94. commorat omnes nos 6. 101. in hâc commotus ſum 2. 566. quidnam ille commotus venit? 6. 184. animus commotus eſt metu, ſpe, gaudio 1. 946. ego te commotum reddam 1. 872.
communis corruptela noſtrûm liberûm 4. 795. pernicies adoleſcentum 4. 189. commune omnium vitium eſt, quòd 4. 955. communia amicorum inter ſe omnia 4. 806. omnium quæ ſunt patrum 5. 117. in commune ut conſulas 1. 550.
commuto locum 2. 972. verbum unum commutaturum tecum patrem 1. 413. tria verba inter vos non commutabitis 6. 639.
como. dum comuntur, annus eſt 3. 240.
comœdiam apporto novam 6. 25. Eunuchum acturi ſumus 2. 19. comœdias quas faciet de integro, ſpectandæ an exigendæ ſint vobis 1. 26.
comparent ſua commoda ex alterius incommodis 1. 632. commodum ex illius commodo 3. 398. quod donum huic dono comparet contrà 2. 354. nec comparandus hic quidem ad illum eſt 2. 680. an potiùs ita me comparem, non perpeti 2. 47. comparatam ita eſſe hominum

Digitized by Google

ſum maturam, ut 3. 507. quàm iniquè comparatum eſt, ut 6. 41. nunquam vidi certationem iniquiùs comparatam 4. 213.
comparſit quod ille miſer vix unciatim 6. 44.
compedes habendæ 6. 250.
comperit hoc de amore 1. 211. certò comperi 2. 824. comperiſſe Pamphilum habere 1. 145. comperi ex iis 3. 121. dum ne ab hôc me falli comperiar 1. 909.
complacita eſt tibi 1. 649. ejus ſibi complacitam formam 3. 774.
complector mediam mulierem 1. 123.
complures ſervos 3. 65. mulieres 4. 231. dies 5. 185. menſes 6. 520. novæ compluria 6. 612.
compluſculos dies 5. 177.
compone, quæ ferantur 5. 611. componi inter eas gratia poteſt 5. 472. componantur hæc potiùs cum bonâ gratiâ quàm cum malâ 6. 623. res compoſita eſt 14. 737. nec magis compoſitum quidquam 2. 934. compoſitò eſt factum 6. 757.
compos animi vix ſum 4. 311.
compotrix ejus eſt 1. 232.
comprecare Deos, ut 4. 701.
comprehendi jube, quantum poteſt 2. 835. hunc pro mœcho comprehendere 2. 992.
compreſſi animam 6. 869. compreſſit muliercùlam 6. 1019. compreſſa eſt gnata 5. 572. compreſſu ex eo gravida facta eſt virgo 4. 477.
comprobes re beneficium verbis initum 1. 832.
conari iſtuc 1. 271. quidquam fallaciæ 1. 127. manibus pedibúſque 1. 681. obviam tibi 6. 52.
conatu magno magnas nugas dixerit 3. 622.
concaluit 3. 350.
concede ad dextram 1. 758. iſtuc paululùm 2. 705. hinc domum 3. 500. aliquò ab ore eorum aliquantiſper 3. 573. hinc à foribus paululùm iſtorſum 6. 742. huc 4. 636. hinc intrò 2. 206. hinc in angiportum 6. 892. ex ædibus 5. 679. hinc rus 5. 629. ſolum biduum 2. 181. paululum de tuo jure 4. 218. concedo tibi 6. 702.
concertâſſe te neſcio quid cum hero audio 5. 212.
concivi quantas turbas 3. 972. unum verbum inter eas hanc iram conciverit 4. 313.
conciliem pacem 3. 1048. malè conciliate 2. 668.
conclamatum eſt 2. 347.
conclave quoddam retro in ultimis ædibus 3. 903. in conclavi ſedet 2. 582.
concludam me cum illâ in cellam 4. 455. concludit pater me miſerum tot rebus 5. 702. concluſit tot tantas res in unum diem fortuna 2. 1046. ut ab illâ excludar, huc concluder 1. 389. aliquò illum concluſſem 2. 666. concluſam uxorem habeo 6. 745.
concordabis cum illâ, 6. 434.
concrepuit oſtium abs te 6. 841.
concubuiſſe tecum 5. 393.
concurrunt ſimul multa 1. 514. multæ opiniones 3. 232. tot veriſimilia 4. 628. læti omnes mihi obviàm 2. 256.
concutit qui templa cœli ſonitu 2. 589.
condecorandi ludos ſcenicos 5. 45.
conditio quæ vobis placita eſt, datur 5. 241. conditionem accepit 1. 79. hanc ſicui tulero extrario 6. 580. harum duarum conditionum utram malis, vide 3. 327
condonamus te argentum quod habes 6. 948. habeo alia multa, quæ nunc condonabitur 2. 17.
conductam navem 4. 226.
conduplicaverit idem hoc tibi 6. 517.
confabulatum ad eam acceſſerat, 5. 181.
conferas aliò fructum 2. 449. animum 3. 390. animum huc 5. 298. culpam in me 2. 387. conferunt conſilia adoleſcentes 3. 474. ſi verba ad rem conferentur 2. 741. ſi conferendum exemplum eſt 4. 95.
conficiam faciliùs, quod volo 3. 804. aliquid flagitii 6. 771. aliquid mali gnato 3. 1005. nuptias geminas

Digitized by Google

tas mihi ex finis 1. 679. aliquantulum nummorum 6. 38. argentum ſuum 6. 840. pacem patris in leges ſuas 3. 999. ſollicitudines quantas mihi 1. 654. amorem ab meretrice, & virginem ei 2. 927. una res mihi conficienda eſt 5. 832. confecturos hæc deos tibi 4. 695. animus curâ confectus 1. 306.
confido affuturum 3. 160. fore ita, ut volumus 4. 829.
confidens, catus 1. 863. homo 6. 223.
confidenter reſtas 3. 1011.
confidentiam ingentem 1. 883. quæ ejus confidentia eſt 2. 838.
confingam omnia hæc 6. 131. falſas cauſas ad diſcordiam 5. 693. con fictæ dolis lacrymæ 1. 561.
confit hoc, quod volo 4. 948.
confiteor hoc mihi jure obtigiſſe 1. 611.
• conflata ex malo principio familiaritas 2. 873.
conflictatur cum ingeniis hujuſmodi 1. 93. cum hujuſmodi malo 6. 505.
confore ſpero 1. 167.
confugies nunc eò 3. 793. huc 5. 384. ad me domum 5. 824.
confutavit patrem verbis 6. 478. confutabitur dictis 3. 950.
congerebam clanculum penum ad te in cellulam 2. 309.
conglutinas nuptiis meretricios amores 1. 920.
congredere actutum 6. 953.
congruunt omnes 6. 265. congruere nos inter nos 3. 501. mulier mulieri magis congruet 6. 727.
congruum iſtum maxumum ſinito in aquâ ludere 4. 3-9.
conjicias me in brevè tempus 5. 843. me fruſtra in lætitiam 3. 293. ſe intrò 3. 278. me in malum 5. 132. filium in nuptias 1. 606. hinc me conjicerem in pedes 6. 191.
conjectura ex quibus *ſignis* facilè fit 4. 824. conjecturam quamùm cepimus ex ipsa re 3. 267. facio de me 3. 575. qui conjecturam hanc facio 1. 515.
conjectr. neque ſcio quid conjectem 2. 542.
conjugio liberali devinctum 1. 564.
conjuratio quæ hæc eſt? 5. 198.
conqueri aliâ voce neque ipſa poterat 5. 375.
conradet alicunde minas decem 6. 243. conraſi omnia 3. 141. ei hoc munus conraditur 6. 40.
conſcidit ipſam capillo 2. 645. conſciſsâ veſte 2. 819.
conſcia ſum mihi 2. 199. à me culpam eſſe hanc procul 4. 349. qui tam audacis facinoris mihi conſcius ſis 6. 156.
conſequi conſimilia conſilia 3. 209. matrem ex ægritudine miſeram mors conſecuta eſt 6. 751.
conſector hos 1. 249.
conſervâſti te atque illam 3. 654. conſerva, quære, parce 4. 845.
conſervis præcipio 4. 426.
conſervam ſummâ formâ domi videbit 2. 365.
conſidero egomet mecum in animo vitam tuam 2. 386.
conſimilis veſtrûm maximè cujus mos eſt 3. 394. conſimilis eſt moribus 2. 1021. iſti formæ ut mores conſimiles forent 3. 383. conſimilia conſilia 3. 209. conſimilem ludum 2. 585.
conſiſte illico hic 4. 157. pectore conſiſtere nil conſilii quit 4. 615. conſtiti 2. 634.
conſolare iſtam, quod potes 4. 514. conſolando juvero 3. 86.
conſpectum meum iis inviſum 5. 789. conſpectum tuum fugitat ob peccatum 3. 435. patris veritum abiiſſe 6. 316. è conſpectu meo amiſi illam 2. 293. illico fugere 5. 182. in conſpectum neque mî prodit 6. 434. dari mî ipſum geſtio 6. 262.
conſpicor te in his regionibus 2. 1061.
conſtabiliſſe rem tuam 4. 773.
conſtituit is ad me hodie venturum domi 2. 105. conſtitui cum quodam hoſpite me eſſe illum conventuram 5. 195. conſtituerunt mihi dotem dare 6. 677. tempus conſtitutum eſt 2. 740. olim in hunc *diem* conſtitutæ ſunt nuptiæ 1. 240.
conſtringito quadrupedem 1. 8-3.

conſueſeci

Digitized by Google

conſuefeci filium, ea ne me celet 4. 54.
conſuevit illi prior 4. 668. quîcum conſueſſes tot annos 5. 555.
conſuetum amorem 1. 135.
conſuetudinis parvæ causâ 5. 110. conſuetudinem quotidianæ vitæ exiſtumandi 3. 284. conſuetudine vetere uti 5. 37. antiquâ conſuetudine agitarem convivium 5. 92.
conſulis tui quicquam 4. 127. parum 4. 996. illi 3. 716. peſſime iſtuc in te atque in illum 3. 438. in commune 1. 551. in longitudinem 3. 965. patrem, qui mihi conſultum optimè velit eſſe 6. 153. conſulendi poteſtas 6. 175. tempus 5. 746.
conſultatio nulla tibi hic eſt 5. 650.
conſilium callidum 1. 593. rectum 2. 783. conſilia certa, incerta 1. 393. conſimilia 3. 209. conſilia omnia mihi in corde inſtructa ſunt 6. 322. non eſt conſilium 5. 494. hoc veſtrum conſilium fuit, ut habitet 6. 935. conſilii nihil 4. 615. quid iſtuc eſt 5. 588. quid cum illo capiet 1. 370. incertum me facit 6. 579. locum nec habeo 1. 323. tam nulli ſum 1. 612. conſiliis eorum intimus 1. 579. conſilium amîſti ſimul cum re 2. 241. meum cognoſces 1. 50. tuum te contempſiſſe 5. 90. conſilia conferunt adoleſcentes 3. 474. mea omnia tibi credam 2. 128. conſilium unà tecum capere [illegible] 2. 612. quod, ni hoc, darent 1. 673. melius [illegible] vidi 2. 375. conſilia recta ægrotis damus 1. 312. quod mihi de hâc re dederit conſilium, id ſequar 4. 502. conſilium expetens 1. 322. conſilium meum non minuam 5. 616. quæro 1. 707. reperis aliquod tibi celere 6. 179. repudio, quod primùm intenderam 1. 739. cui conſilia hæc referam 6. 730. conſilio quo huc imus 2. 1024. hujus fretus ſum 1. 339. meo id factum 1. 505. juvero 3. 86. neque me quicquam adjuvas 3. 989. quem ego conſilio miſſum feci 5. 408. conſiliis pater ego ſum illi 4. 126. tuis me impeditum eſſe 1. 62.
conſumat, perdat 3. 466. conſumat ſi quid conſili habet 1. 160. diem in apparando 4. 902. quod in opere faciendo operæ conſumis tuæ 3. 73.
conſuſurrat Syrus cum illo veſtro 3. 474.
contaminet ne hoc gaudium vita ægritudine aliquâ 2. 551. contaminari fabulas 1. 16. multas contamináſſe Græcas, dum facit paucas Latinas 3. 17.
contego. illi miſeræ indignè factam injuriam contexeris 5. 401.
contemſi ego illum præ me 2. 240. numquid habes, quod contemnas 2. 474. conſilium 5. 90. itán' contemnor abs te? 1. 495. quot modis contemtus, ſpretus 1. 249.
contemplamini vultum 6. 211. me 6. 550.
conterimus operam fruſtra 6. 210. contrivi in quærendo vitam atque ætatem 4. 871. hunc diem totum curſando atque ambulando 5. 816.
contineo optumè, quæ vera audivi 2. 103. vix me, quin 2. 858. continebit ille manus 4. 567. continebat ferò ſe ruri 6. 365. hôc nemo fuit magìs continens 2. 227. continentiæ exemplum 1. 92. continuò egomet mecum 1. 82. mors ipſam occupat 1. 298.
contenta erat paululo 3. 446. uno 2. 122.
contingere quod non poteſt 3. 325. hanc mihi expetivi, contigit [illegible] gaudia illi contigiſſe lætor 5. 834.
contortor legum 6. 375.
contrà huic dono quod donum comparet 2. 354.
controverſia. ſinè controverſiâ 6. 855.
contumeliâ dignus 2. 865. contumelias meretricum perpeti 2. 48. te indignas, ſéque dignas tibi dicere 6. 377. tegere 6. 166. contumeliam ei faceres 6. 973. tam inſignem in me accipiam 2. 770. ad contumeliam omnia accipiunt magis 4. 609.
contumelioſius factam injuriam 6. 349.

 contur-

Digitized by Google

conturbâſti ita mihi rationes omnes 2. 867.
convasâſſem aliquid 6. 191.
conveniunt non hæc mecum fratri 4. 59. convenit in me quidvis harum rerum 3. 877. haud convenit imperatorem ire 2. 494. conveniebat bene ſanè inter eas 5. 178. conveniam Pamphilum. 1. 227. conveniendus eſt Phormio 6. 897. conveniendi patri tempus 6. 829. me conventam eſſe expetit 5. 727.
conventus comitum 5. 35.
convertam me domum 4. 287. Deum ſe in hominem convertiſſe 2. 587. ad ſalutem converti malum non poſſe 1. 677.
convitium feciſſe ante ædes 4. 181.
convincas eſſe illum tuum 3. 1019.
convivam ſolum me abducebat ſibi 2. 466. egomet convivas moror 3. 172
convivium agitarem libere inter vos 5. 93. apparare de die 4. 968. in convivium illam *arceſſere* 2. 625. in convivio una erat 2. 421. in conviviis ſuam vitam ſemper egit 4. 865.
convivarier crebrò nolunt 3. 206.
convolat populus 5. 40.
copia eſt, ut ſit 3. 329. copiam ne quam aliam quærat 3. 928. copiam auxilii non habeo 1. 323. ejus ut ſibi faciat, obſecrat 6. 113. exiſtimandi ea res dedit 3. 283, creſcendi date, ſpectandi faciunt 3. 28, 29. copia ejus neque amittendi, nec retinendi mihi ſit 6. 176. inſpiciundi. 11. 21. tangendi [illegible] hac re in anguſtum nunc coguntur 3. 670.
coquendo ſit plena favillæ 4. 849.
coqui, fartores, piſcatores 2. 257.
cor. cordi cariorem 2. 201. tibi hæ ſunt nuptiæ 1. 331. uterque utrique eſt 6. 801. ex corde exceſſit cura 5. 347. in corde mihi inſtructa ſunt conſilia 6. 322.
coram me 6. 915. coràm imperabat 1. 493. in os te laudare 4. 270. ipſum cedò 4. 486.
Corinthum hinc ſum profecta 5. 86. è Corintho advena anus 3. 96. Corinthia anus 3. 601.
cornu in ſiniſtrum tu, tu in dextrum 2. 774.
corpus ſolidum & ſucci plenum 2. 317. quæ habitudo eſt corporis 2. 242. mihi es germanus pariter corpore & animo 4. 959.
corrigere natum mihi enitere 1. 600. arte id, quod cecidit fortè 4. 743. ſi corrigatur 1. 572.
corrector 4. 744.
corripui me intrò 5. 365. indè 5. 377. corripuit ſeſe ad filiam 5. 518.
corrumpat animos facilitas 5. 248. corrumpi te ſinat 2. 399. prandium corrumpitur 5. 591. corrumpantur piſces 4. 423. corruptela communis liberûm 4. 795.
cras manè dare ſe dixit 6. 531.
craſſus, criſpus, cæſius 5. 440.
Cratini hujus ditis ædes 4. 484.
crebræ itiones 6. 1013.
crebrò ſcortari, convivarier 3. 206. ruri eſſe 5. 215.
crederem ut hæc nunc omnino 1. 527. quid credas? 1. 502. credit id ſibi negotii dari 1. 2. credo, impetrabo 1. 316. tibi ut me credam, furcifer? 1. 622. cave iſti quicquam creduas 6. 994. credon' tibi hoc 1. 503. credidit mihi ſuum animum atque omnem vitam 1. 273. omnia 3. 927. conſilia omnia 2. 128. omnem exercitum 2. 401. verba 6. 61. ſoli credita eſt *virgo* 2. 830. creditum eſt 4. 476.
[illegible]
crepuit oſtium à Glycerio 1. 687. quidnam foris crepuit? 4. 265. crepuerunt fores ab eâ 2. 1028. hinc à me 3. 173. à nobis graviter 3. 614.
creſcunt plagæ 6. 782. creſcendi copiam 3. 28.
crimini falsò credidiſſe 5. 780. hera in crimen veniet 5. 335. ex crimine eripiam Antiphonem 6. 324. criminaretur me tibi 2. 854.
criſpus, craſſus 5. 440.
Crito 1. 818.
crucem meritus es 1. 625. in malo quærere 6. 544. in malam abi 6. 369. illis crucibus, quæ nos omnibus

Digitized by Google

ibus cruciant modis, referam gratiam 2. 382.
crucia ne te, anime mi 2. 95. crucior miſer 1. 859. crucior bolum mihi ereptum 3. 674. cruciatu quolibet per me exquire 5. 774. oportet hunc in crucitatum abripi 1. 793.
Cteſipho 4. 261.
cubet unà cum illâ 4. 853.
cubiculum. in cubiculum deductum iri 4. 696.
cudo argentum 3. 741. iſthæc in me cudetur faba 2. 380.
culpa tua 4. 225. noſtra eſt an judicium 6. 276. omnis in te ſolâ hæret 5. 229. penes te eſt 5. 535. quin ſit ignoſcenda 6. 1016. culpam in ſe admiſerit 6. 271. commeruiſſe 6. 206. meritum eſſe in hâc re 6. 1015. transferet in te 1. 382. conferas in me 2. 388. à me eſſe hanc procul 4. 349. culpâ non factum eſt meâ 2. 979. evenit 5. 228. noſtrâpte facimus 6. 767. careat 5. 663. in culpâ is quidem non eſt 4. 700. inventurum me uxorem ex eâ re 5. 299.
cum omni familiâ 6. 572. cum quibus erat cunque unà 1. 63. ſatis cum periclo 1. 131. quem cum iſtôc ſermonem habueris 5. 607. cum illâ vivas 5. 694. cum illo rem habuerit 5. 718.
cùm id mihi placebat, tum omnes dicere 1. 96.
cùm maximè ut ſis 6. 205. ut cùm maximè 5. 115.
cupedinarii omnes 2. 256.
cupere te ancillam mihi dixti 2. 165. cupio parere amicos 2. 149. vel quòd ipſi cupio Glycerio 1. 912. miſerè nimis cupio degere 4. 525. cupiens tui 5. 142. cupidum animum incenderet 3. 328. cupidus ejus videndi 5. 372. cupidè accipiat 4. 210. cupiditate malâ ſe devinxit animus 3. 208. cupiditates ejuſmodi parare in animo 6. 822.
cur ſimulas igitur? 1. 48. quid obſtat, cur non veræ fiant 1. 103. ne cui ſit veſtrûm mirum, cur dederit 3. 1.
cura alia 4. 870. hæc mihi eſſet maxima, ut 5. 596. quotidiana non augeret animum 6. 160. ex corde exceſſit 5. 347. curam argentariam Phædriæ adimere 6. 887. magnam mi injecit ſuâ commoditate 4. 712. curæ eſt mihi 4. 130. curâ abſumitur 6. 341. me afficit natus 6. 442. ſeſe expedivit 6. 824. confectus animus 1. 306. ſinè noſtrâ curâ maximâ ſuâ curâ hæc fecit 6. 762. curæ tot me impediunt 1. 261. curas quot ademi 5. 818. curis cæteris vos ſolvi 5. 230.
curentur rectè hæc 1. 30. curâſti probè 1. 855. te molliter 4. 765. curavi unum hoc, ut eſſet 6. 905. id populus curat ſcilicet 1. 185. curabat funus 1. 108. unum *filium* curem 4. 139. parvi curas, quid me fiat 3. 716. non te pro his curâſſe rebus 5. 227. curabo tibi inventum 1. 689. cura adſervandum vinctum 1. 873. ſi quid rectè curatum velis 4. 374.
curaturâ junceas reddunt 2. 315.
curioſum neminem intervenire mihi 2. 552.
curre ad Bacchidem 5. 719. obviàm pueris 5. 359. currentes ſervos ſcribere 2. 36. curriculò percurrere 3. 734. curſum cùm inſtitueris 6. 849. curſari rurſum prorſum 5. 315. curſites ſurſum deorſum 2. 228. ne quis clam à milite ad iſtam curſitet 2. 287.
cuſtos numnam hîc relictus 2. 286. cuſtos ibi publicè eſt 2. 290. bone cuſtos, ſalve 6. 288.
cyathos ſorbillans 4. 594.
Cyprum quæ porto 4. 231. in Cyprum properat 4. 279. proficiſci Cyprum 4. 225.

D.

DAmnum maxumum eſt 4. 232. hoc paulum lucri quantum ei damni apportet 3. 748. qui dederit damnum 1. 143. damno auctus eſt 3. 629.
damnoſus, ganeo 3. 1036.

Digitized by Google

damnatus eſt tuus gnatus; non tu 6. 423.
Danaæ miſiſſe Jovem aiunt in gremium imbrem aureum 2. 584.
Davus ſceleratus 1. 159.
de improviſo nuptiæ 1. 363. facere de ejus conſilio 6. 482.
Deæ & dii illum ſenium perdant 2 301.
deambulatum abi. 3. 588.
deambulatio hæc, quàm non laborioſa, me ad languorem dedit 3. 807.
deamo te 3. 826.
debacchatus jam ſatis es 4. 185. tu in me 4. 186.
debeo hoc tibi pro ſervitio, conari 1. 680. debet *argentum* Bacchidi 3. 791. animam 6. 662.
debilia membra ſunt metu 4. 614.
decedet jam ira hæc 5. 505. de ſummâ nihil 4. 818. ſervo currenti in viâ deceſſe populum 3. 22.
decem drachmis 1. 454.
decimus hic menſis eſt 4. 477.
decet te 1. 424. nobis 4. 930. experiri omnia 2. 788.
decernere ſatis nequeo 4. 447. decrêrunt illum dignum, cui 5. 212. decreverunt tollere 1. 219. decretum eſt pati 3. 466.
decidi de quantâ ſpe 3. 250. de tegulis 6. 708.
decipi illam propter me ſinam 1. 272. is nunc me deceperit 3. 726. deceptus ſum, at non defatigatus 1. 674.
declarat maxumè, cujuſque ingenium ut ſit 3. 285.
declinatam neque quidquam ab aliarum ingenio ullam reperias 5. 200.
decrepito eunucho 2. 231. anum decrepitam 4. 941.
decumbas prior 6. 343.
dedecori hæc una eſt parùm 3. 335.
dedecoras me & te & familiam 5. 210.
dolere ſeſe hîs 1. 63. iſtuc negoti Davo 1. 961. te in piſtrinum cæſum uſque ad necem 1. 199. ancillas *ad cruciatum* 5. 774.
deditum amori animum 5. 294. quaſi deditâ operâ 2. 840.
deducam mancipia ad Thaïdem 2. 363. uxorem domum 5. 135. cibum 2. 314. deductum iri in cubiculum 4. 695. deductus eſt huc 2. 707.
defatigârit ſe 4. 522. defatiget te adoleſcens mulier 6. 795. ut defatiger uſque 2. 220. non defatigatus 1. 674.
defendam ſummâ vi hanc atque illum 4. 495. id 4. 677. noxiam 6. 226. cauſam 6. 267. defenſorem ei eſſe aliquem 1. 821. quem paro 2. 769.
deferent puerum huc ante oſtium 1. 510. argentum ad eam 3. 823. defertur ad alium gregem 3. 45. delatam ad portitores epiſtolam 6. 150.
deferviſſe jam adoleſcentiam ſperabam 4. 153.
defetiſcar neque unquam experirier, donec 6. 590.
defeſſus ſum ita 5. 443. ambulando 5. 715. ego vapulando, ille verberando 4. 214. ridendo 2. 1007.
deficies ſi quid 6. 231.
deſit nil tamen, nil cùm eſt 2. 243.
defrudans ſuum genium 6. 44.
defugiam nunquam auctoritatem 2. 389.
defunctus jam ſum 2. 15. utinam hoc ſit modò defunctum 4. 521. cupio in hâc re jam defungier 6. 1022.
degeret ætatem cum uno 6. 418. diem perpetuum in lætitiâ 4. 525.
dehinc æternam inter nos fore gratiam ſpero 2. 871.
dehortatus eſt me, ne 6. 911.
dejerare mihi liquet, non vidiſſe 2. 330. dejerat perſanctè 5. 772.
dein quæſtum occipit 1. 79.
deinde deſinet 1. 444.
delectet hic nos 2. 624.
delectatio alia nulla propior 3. 989.
pro delectamento ſibi me putat 3. 953.
deleo omnes dehinc ex animo mulieres 2. 296.
delibera hoc, dum redeo 4. 197. ampliùs deliberandum cenſeo 6. 458.
delibutum te gaudio reddo 6. 857.
delinquunt viri 5. 663.
delictum in me admiſiſſe 4. 694.

delirat

deliſrat miſer timore 6. 998. ſenex delirans 4. 763.
deludeses me dolis 1. 587. ubivis facilius paſſus ſim, quàm in hâc re, me deludier 1. 203.
Demea 4. 80.
demens careo patriâ 3. 257. adeón' eſt demens? 1. 472. dementiam hanc? 4. 760. ut eſt dementia 4. 392.
demenſo de ſuo quod comparſit 6. 44.
Demipho 6. 422.
demiror, quid ſit, quamobrem 5. 529. at hoc demiror 3. 363.
demiſſis humeris eſſe virgines 2. 313. demiſſis labiis 2. 335.
demit aurum ſibi mulier 2. 626. dempſi omnem metum 4. 738. dempſeris & mihi & tibi & illis 4. 821.
demonſtravit villam 3. 732. ubi habitet, volo demonſtrarier 6. 307.
demulceam caput tibi 3. 763.
denarrabo hæc illi 6. 945.
denegare res cogit 1. 637. denegâris dare 3. 488. in denegando queis pudor eſt 2. 634.
dentes omnes labefecit mihi 4. 245.
denuo reſpondeat 1. 690.
deorſum hanc porticum noſti 4. 476. clivus deorſum vorſus eſt 4. 478. ſurſum deorſum curſites 2. 278.
depeciſci morte jam cupio 6. 165.
deperit hanc 3. 526.
depexum adeò dabo, ut 3. 952.
depinxit probè horum facta 6. 269.
deportarier ſcelus in ſolas terras publicitus 6. 979.
depravarier malè narrando 6. 698.
deputem me dignum quovis malo 3. 135. deputat meam operam eſſe parvi pretii 5. 800. deputabo omne id eſſe in lucro 6. 252.
derepente corripuit ſe 5. 518.
deridiculum. qui ſibi me pro deridiculo putat 3. 953.
deriſum etiam ultro advenit 2. 859. hunc deridendum vobis propino 2. 1086.
derivem in me omnem iram ſenis 6. 324.
deſeras ne ſe, hoc timet 1. 271. deſerere amicas, cognatas & feſtos dies 5. 592. ſe ſciret non deſerturum 1. 405. deſerta vivimus 3. 391. angiportum deſertum 2. 844.
deſedi fruſtra totum diem 5. 801.
deſideres me 2. 193. deſiderium Athenarum cepiſſe 5. 88. deſiderio magno ei fuit filius 3. 754. deſiderio id fieri tuo 3. 308.
deſignavit quid modò? 4. 88.
deſinet deinde 1. 444. mulier continuò telam deſinit 3. 306. deſinant maledicere 1. 22.
deſiſtat herus his litibus 6. 635. nunquam deſtitit inſtare 1. 664.
deſpicatam habent adoleſcentiam noſtram 2. 383.
deſpoliare ipſam non libet 1. 824.
deſpondit ei gnatam 5. 124. deſponſam filio 3. 892.
deſum. quæſi deſit locus 3. 588. ni unum deſit 6. 170. deerit 4. 883.
deteriores omnes ſumus licentiâ 3. 484. animum ad deteriorem partem applicat 1. 193. eſſe quàm deterrimum 1. 843.
deterruiſſem facilè, ne 5. 27. in deterrendo operam ſumere 5. 25. deterrere maledictis, ne ſcribat 6. 3.
detineo te 2. 282. me detinuit morbus 6. 775.
detraxit veſtem tibi 2. 706. ſoccos 3. 124. annulum de digito 3. 651. neque ei detractum eſt quidquam 5. 573.
detrimenti nil fieri peccando poteſt 5. 234.
deveniſſe ad eum tantum mali 3. 751.
deverberâſſe homines uſque ad necem 6. 328.
devortar domum ſalutatum Deos penates 6. 312.
devinxit ſe animus cupiditate mali 3. 208. conſuetudine & conjugio liberali devinctum 1. 564. animus uxoris miſericordiâ devinctus 5. 168.
devito hoc malum 1. 615. mala 6. 181.
deus ſum, ſi hoc ita eſt 5. 844. ſi hoc voluit quiſpiam deus 2. 874. deum ſeſe in hominem convertiſſe,

Digitized by Google

ut quem deum 2. 587, 589. facio te apud illum deum 4. 538. non tu hunc habeas planè præſentem deum 6. 346. deo meo irato 6. 74. dî boni 1. 341. proh dî immortales 4. 449. proh deûm atque hominum fidem 1. 238. proh deûm immortalium 6. 352. dî voſtram fidem 1. 721. dî obſecro vos 6. 741. quod dî prohibeant 1. 571. dî te eradicent 1. 768. duint exitium tibi 1. 671. illum perdant 2. 301. perduint 3. 812. melius duint 6. 1006. tibi bene faciant 4. 920. tibi omnes omnia optata afferant 4. 981. nos reſpiciunt 6. 818. quem diligunt 1. 982. omnem poteſtatem in me planè oſtendere 2. 1030. ita me ament, neſcio 3. 309. ita me ament, ut video 4. 751. bene ament 2. 881. ſic amabunt, ut 3. 464. vertant bene 2. 389. utinam ita faxint 3. 161. deos quæſo ut ſit 1. 490. ſpero id adjuturos 1. 525. comprecare 4. 706. penates ſalutatum devortar 6. 312. id teſtor 5. 476. nec iſtæ metuunt, neque has reſpicere deos opinor 5. 773. mihi fuiſſe ſatis iratos ſcio 1. 668. per deos omnes tibi adjuro 2. 699. per te deos oro 1. 541. deorum vitam ſempiternam 1. 967. diis habeo gratias 1. 777. gratiam 5. 653. viden' ut otioſus ſit, ſi dîs placet 2. 918.

divi. proh divûm fidem 4. 748.

divinam rem feciſſe 2. 512. acceſſi ad rem divinam 5. 184.

divinat planè hic 5. 696.

dexterum cornu 2. 774. ad dexteram concede 1. 758. ito 4. 486. ab dexterâ venire 1. 740. te per hanc dextram oro 1. 290.

Diana. ubi ad Dianæ veneris 4. 485.

dicam grandem tibi impingam 6. 440. ſcribam tibi 6. 127. injuriarum ſcriptam 6. 330. dicas ſexcentas mihi ſcribito 6. 669.

dico hanc operam tibi 6. 62.

dico tibi, ne temere facias 1. 204. magis apertè 4. 666. bene 2. 450. bene & ſapienter 4. 955. benignè 6. 1052. blandè 4. 880. commodè 5. 108. magnificè quidquam 4. 258. malè 1. 761. pulchre 2. 375. rectè 1. 366. & rectè & verum 4. 612. non temere 6. 803. uno verbo 1. 45. quidquam gravius in hunc 1. 882. omnia bona 1. 97. verbum turpe 3. 1044. nugas magnas magno conatu 3. 622. jocóne an ſeriò 3. 542. dolo 4. 376. iſtæc pro certo 4. 480. æquom 4. 805. aliquam partem æqui boníque 6. 638. non cauſam, quin 6. 273. cauſam pro 6. 837. cauſam adverſùm illum 4. 678. contumelias tibi 6. 378. mea bona omnia doti illi 3. 943. quod dotis dixi 3. 1050. verum 1. 440. vera 2. 106. de patre 1. 253. iſtuc verbum ex animo ac verè 2. 175. ſincere 2. 177. nullus dixeris 5. 79. dici non poteſt, quàm 5. 90. non verbis dici poteſt tantum, quàm 5. 416. cujus da ſtultitiâ dici, ut dignum eſt, non poteſt 6. 403. vulgò quod dici ſolet 1. 429. hic dies dictus nuptiis 1. 102. hæc dicta eſt ejus ſoror 1. 817. dicturan' quod rogo 1. 758. dictu turpe 4. 276. facilius nihil eſt 6. 301. ita opus eſt 3. 942. dictum ac factum 3. 905. 1. 384.

dictum ſapienti ſat eſt 6. 541.

dictis iſtis me ducere 1. 648. phaleratis 6. 500. dicta Chryſidis in animo ſcripta ſunt 1. 284.

dictio teſtimonii neque eſt 6. 294.

dictitat quod malevolus poëta 3. 22.

dies unus eſt, dum argentum eripio 3. 718. dictus eſt nuptiis 1. 102. præſtituta eſt tibi 6. 527. hic aliam vitam affert, alios mores poſtulat 1. 189. ut diei tempus eſt 3. 168. ô feſtus dies hominis 2. 559. diem fauſtum & felicem 1. 994. adimere ægritudinem hominibus 3. 423. hilarem hunc ſumamus 4. 288. aliquot hos ſumam 6. 833. perpetuum degere in lætitiâ 4. 524. hunc producam 4. 594. conſumunt in apparando 4. 902. totum hunc contrivi curſando atque ambulando 5. 816. nunquam unum intermittit, quin 4. 294. totum fruſtra deſedi 5. 801. aliquot ſaltem nuptiis

Digitized by Google

prodat 1. 316. aliquot profer 1. 331. noctéſque & dies 1. 681. dies feſtos deſerere 5. 592. in hunc diem 2. 529. in diem abiit præſens malum 6. 782. hoſce aliquot dies 2. 151. ubi illic dies eſt complures 5. 185. dies compluſculos 5. 177.
dieculam tibi addo 1. 715.
differor doloribus 4. 488. rumores diſtulerunt malevoli 3. 16. orationem, quâ differat te 1. 411.
difficile eſt cui verba dare 1. 211. nulla res tam facilis eſt, quin difficilis fiet, quam invitus facias 3. 805. nihil tam difficile eſt, quin 3. 676. difficilem hunc ſenem 3. 536. amorem difficillimum 2. 525. difficultas neutrâ in re vobis à me erit 6. 667.
diffluit *animus* luxuriâ & laſciviâ 3. 946.
digito uno ſi illam attigerit 2. 739. annulum habuit in digito 5. 574. detraho de digito 3. 651.
digitulo uno fores mihi aperis 2. 284.
digna ſum hâc contumeliâ 2. 864. honore quovis 3. 688. dignus es odio 1. 948. malo quovis 3. 135. dignum factis exitium 1. 671. quod ſit diſcidio dignum 5. 783. digna res eſt, ubi nervos intendas 2. 311. i hinc, quò dignus es 2. 650. te exercebo, ut dignus es 4. 590. de cujus ſtultitiâ dici, ut dignum eſt, non poteſt 6. 433. dii id, quod es dignus, duint 6. 519. tuis dignum factis feceris 6. 431. non te dignum feciſti 2. 863. ſecus quàm dignum eſt 6. 439. nec ſatis digna, cui committas 1. 230. dignam me putas, quam illudas 3. 742. nihil eſt Thaïde hâc dignius, quod ametur 2. 1050.
dignitas prohibet apud alium 3. 577.
dijudicent aliena meliùs quàm ſua 3. 508.
dilapidet noſtras triginta minas 6. 898.
diligam plùs quenquam aut plùs amem 2. 96. te in fratris germani dilexi loco 1. 293. ab Diis ſolus diligere 6. 855. diligenter curate virginem 2. 504. nuncies 2. 338. diligentiam veſtram novi 5. 263. obſcuram æmulari 1. 21.
dilucidè expedivi 6. 400.
dimidium minæ 4. 372. vixdum dimidium dixerat, intellexerat 6. 595.
diminuam caput tuum 2. 801. diminuetur tibi cerebrum 4. 474.
dimitto exercitum 2. 813.
dimoveas cave quoquam tuos oculos à meis oculis 4. 171.
dinumeret illi Babylo viginti minas 4. 917.
Dionyſia hic ſunt 3. 162. Dionyſia miles apud eum agitat 3. 734.
Diphili comœdia eſt Synapothneſcontes 4. 6.
dirui hanc in horto maceriam jube 4. 910.
dis quidem eſſes 4. 772. in ſervitutem pauperem ad ditem dari 6. 654. potentes, dites, fortunati 4. 504.
diſcedo ita tum ab illo, ut qui neget 1. 148. imò verò pulchre diſcedo ac probé 6. 1048. modò ut hôc conſilio poſſiet diſcedi 6. 774.
diſceſſio ſi eveniat 1. 571.
diſcidit labrum 4. 462. veſtem omnem miſeræ 2. 645.
diſcidium qui inter nos volunt 1. 702. nihil mali, quod ſit diſcidio dignum 5. 783.
diſce ab illis eſſe pater 4. 125. diſcerem ab eodem alias novas *comœdias* 5. 18. diſcere id de me 2. 262. indè diſceret 4. 415. diſce, quid ſit vivere 3. 973. diſcipuli immemores 1. 480.
diſciplina eſt eiſdem, munerarier ancillas 3. 301. diſciplinæ philoſophorum habent ex ipſis vocabula 2. 262. illud ſis vide exemplum diſciplinæ 4. 768.
diſcordare eos inter ſe 1. 578.
diſcordia. confingis falſas cauſas ad diſcordiam 5. 693.
diſcrucior animi 4. 613.
Diſcum libertum 2. 607.
diſertum ac callidum hominem credidi 2. 1010.
disjunxit ea res multo maximè illum ab illâ 5. 161.

Digitized by Google

diſpendium. ſinè ſuo diſpendio 5. 796. 2. 927.
diſpergat cerebro viam 4. 318. tibi cerebrum hic diſpergam 4. 784.
diſperii 3. 405.
diſpiciam jam aliquid 1. 626.
diſpliceo quàm nunc totus mihi 3. 1045. ſi diſplicebit vita 3. 974.
diſpudet ſic mihi data eſſe verba 2. 831.
diſputant in eo, non decere 1. 15.
diſrumpor 4. 371.
diſſimilis res 4. 827. oratio, ſtylus 1. 12. diſſimili argumento 1. 11. ſtudio 4. 41.
diſſimulare ea magis humanum eſt 5. 552. ſedulò diſſimulat 6. 430. bene diſſimulatum amorem 1. 132.
diſſolvi me, ut otioſus tibi operam darem 3. 512. qui diſſolverem, quæ debeo 6. 656.
diſtædet me cum hôc ipſo loqui 6. 1012.
diſtorſit ſibi os. 2. 669.
diſtrahit neceſſitas illam à me 5. 492. diſtrahi horum amorem 6. 518.
diſtributum id ſanè eſt ex ſententiâ 6. 373.
diſturbo. ſpatium cogitandi ad diſturbandas nuptias 1. 182.
diu celari non poteſt 2. 295. neque diu huc commigrarunt 4. 651. diutiùs me eſſe hic 6. 570. moremur 3. 835. quanto diutiùs abeſt 3. 425.
diutinæ manſiones Lemni 6. 1013.
diverſè animum trahunt *curæ* 1. 261.
divorticulum ad ipſum veni 2. 634.
dives. diviti adimunt 6. 277. divitioribus aliquid addant 6. 42. divitias parere inhoneſtè 1. 804. divitiis abundet 3. 528.
diviſa ſunt hæc temporibus tibi non ſat commodè 1. 479.
dividuum face 4. 242.
do. & habet, quod det, & dat nemo largiùs 2. 1077. argentum tibi 6. 860. conſilia ægrotis 1. 312. copiam 3. 283. cœnam unam 3. 456. damnum 1. 143. dona 2. 163. dono puellam matri 2. 109. dotem 6. 295. duras 3. 403. exitium duint 2. 671. facultatem pariundi 1. 233. fidem ſibi 1. 405. gratiam 6. 390. jusjurandum 5. 697. locum peccandi 1. 233. malum 1. 243. mammam primam filio 4. 978. mercedem 6. 415. moram nec ullam, quin ducat, dari 5. 127. mutuum mille drachmarum argenti 3. 602. negoti id ſolum ſibi dari 1. 2. nuptum eam Phormioni 6. 721. obviam mihi dari familiam 4. 312. operam obſtinatè, ut 1. 244. id operam, ut 1. 157. id operam, qui 1. 309. operæ paululum mihi 2. 281. operam his 3. 505. operam amori 3. 110. operam rei 4. 96. palmam huic conſilio 3. 710. partes adoleſcentium ſeni 3. 1. paternum iſtuc 4. 452. pœnas 6. 628. poteſtatem mihi, ut 3. 35. præcipitem me in piſtrinum 1. 214. pugnam aliquam 2. 898. ſignum indè omnibus 2. 780. ſilentium 5. 55. ſupplicium ultro ei 2. 69. ſymbolam 1. 89. turbas 1. 652. veniam 1. 908. verba cui 1. 211. vitiorem 1. 101. quæ ſcire æquum eſt liberum adoleſcentem, ſolertem dabo 2. 477. ei date bibere 1. 487. dabo effectum 2. 313. hoc tibi inventum 1. 688. illam incenſam tibi 6. 976. dabo me turpiter 2. 230. dare ſeſe mihi 2. 515. ſe nobis in clientelam & fidem 2. 1039. do te iſti virum, amicum, tutorem, patrem 1. 226. dat hanc mî in manum 1. 298. aliquid paululum huic præ manu 4. 983. dimidium minæ in ſumtum 14. 372. dedit me ad longuorem hæc deambulatio 3. 808. dari ipſum mi in conſpectum 6. 262. qui nunc ſi detur mihi 2. 646. dabo paucis, quamobrem 3. 10. ut res dant nobis ſeſe 5. 380. potior ſit, qui prior ad dandum 6. 533.
docere omnia *puellam* ſtudioſè 2. 117. Phanium docebo, ne 6. 783. malè docet te multa mea facilitas 3. 649. bene & pudicè doctum atque eductum ingenium 1. 275. docti in eodem ludo ad malitiam 5. 203.
dolet dictum adoleſcenti 2. 419. neſcis, quàm doleam 3. 935. quod tuo viro oculi doleant 6. 1064. hoc tibi doleret itidem, ut mihi dolet

a 3

Digitized by Google

2. 93. id mihi vehementer dolet 4. 684. tibi iſtuc dolet 4. 735.
dolor repentè invaſit 5. 356.
dolorem capit ex eo 1. 725. ejus dolore gnato tuo medicarer 1. 839. dolore ac miſeriâ tabeſcit 4. 605. laborat è dolore 1. 269. dolores occipiunt primulùm 4. 290. remittant quippíam Philumenæ 5. 349. doloribus differor 4. 488.
dolia relevi omnia 3. 460.
dolo ne dicam 4. 376. malo fieri hæc omnia 2. 514. doli quom nihil obſint 1. 160. Davi conſilio aut dolis factum 1. 512. dolis confictæ lacrymæ 1. 561. apertè fallere 1. 496. me deluderes 1. 587. à me ludatur 2. 385.
dominus harum ædium 6. 754. domini pauperis miſerique ſervum 2. 485. domini ſimilis es 2. 495. ita ut ſit, domini ubi abſunt 2. 599.
dominam eſſe extra noxiam 3. 299. ad dominas qui affectant viam 3. 302.
domus eſt una 2. 1037. meretricia 2. 381. ſumtuoſa 4. 762. tua mihi pateat 2. 1058. domi ero 1. 719. meæ curetur 5. 257. præſtò eſſe 3. 172. adſitis 2. 505. manſiſſet 3. 541. offendiſſem 2. 672. vos expectat 2. 916. ſedere 4. 674. obſidere, donec redierit 4. 720. focique memineris 2. 814. domum fac unam 4. 911. iret 6. 90. abi 1. 256. venturum 2. 205. rediit 2. 661. revortor 3. 68. devortar 6. 313. rectà ſumus profecti 6. 860. convortam me 4. 287. reciperem me 6. 827. confugere 5. 824. uxorem acceſſis 4. 906. duxiſſet 5. 146. in domum deducar 2. 381. detur 1. 364. domo me 6. 441. egrediar 6. 587. exulo 2. 609. effer ciſtellam 2. 752. abeuntem aliquid abſtuliſſe 2. 660. me eripuit 4. 299. ipſum prohibebo 6. 426. unà in domo 4. 749.
Donax, in medium huc agmen cum vecti 2. 773.
donec. haud deſinam, donec perfecero hoc 6. 421. neque defetiſcar uſque adeò donec 4. 590. obſidere uſque, donec 4. 720, uſque illud viſum eſt grave, donec 5. 126. nunquam deſtitit inſtare uſque adeò donec perpulit 1. 666.
donum quodvis à me optato, id optatum feres 2. 1056. dono læta 2. 391. mea bona dem Bacchidi 3. 1052. emit eam mihi 2. 135. virginem huic ducit 2. 229. dona dat 2. 163. perpulcra 2. 458. lepida 2. 651.
donem quid te pro hôc nuncio 5. 850.
Dorcio, da hoc 6. 152.
Dore, ubi tu es? 2. 471.
Dorias, abi 2. 537.
Dorio, audi, obſecro 6. 486.
dormiet propter 2. 367. otioſè in aurem utramvis 3. 343. credebas tibi dormienti hæc confecturos deos 4. 695.
dos eſt decem talenta 1. 958. nos nil movet 3. 490. dotis tantundem dabat 6. 930. dotis duo talenta 3. 839. quod dotis dixi firmas 3. 1050. dotem accipiet 6. 694. dares 6. 298. remuneret huc 5. 502. doti me mea omnia bona illi dixiſſe 3. 943. gnatam cum dote ſummâ 1. 171. uxor ſine dote 4. 861.
dotatis patrocinari 6. 941.
drachmarum argenti mille 3. 602. drachmis vix decem opſonatus eſt 1. 454.
Dromo 1. 868.
dubia cœna, ubi tu dubites, quid ſumas potiſſimum 6. 344. fortuna ſcenica 5. 16. non dubium eſt, quin nolit 1. 172. in dubio eſt animus 1. 267. vita mea eſt 1. 350. in dubium de ſorte venio 4. 944. veniet tua fama & gnatæ vita 4. 314. dubitat hic non nunc, quin neges 1. 408.
ducit ſecum unà virginem dono huic 2. 229. duxit ſe foras 5. 522. duc me intrò ad Soſtratam 4. 590. in ludum 6. 86. ducere uxorem 1. 155. uxorem domum 5. 62. ducito hominem in jus 2. 767. laudíne, an vitio duci id factum oportuit 4. 5. tibi id laudi ducis 4. 106. eam laudem hic ducit maximam 4. 18. ducere me illis dictis poſtulas

Digitized by Google

n 648. dictis phaleratis 6. 500. ductes meam gratis 6. 500. reſtim ductans ſaltabis 4. 754.
dudum veritus ſum 1. 586. jam dudum dixi 5. 722. incertior multo ſum quàm dudum 6. 460.
dulce cui nil eſt præter precium 3. 234.
dum. accerſitur interea, dum 2. 391. dum hæc loquimur, interea loci advenimus 2. 255. interim dum ſto 2. 842. uſque dum vitam colet inopem, interea uſque illi ſupplicium dabo 3. 136. quî dum? 2. 273. cùm neuter dum præſenſerat 1. 847. die dum hoc rurſum 2. 706. neque etiamdum ſcit 3. 229. abi dum tu 3. 249. agedum 3. 311. manedum ſodes 5. 485. vixdum dixeram 6. 595.
duo filii 4. 47. duarum harum conditionum utram malis, vide 3. 327.
duplex facta comœdia ex argumento ſimplici 3. 5. commodius eſſe opinor duplici ſpe utier 6. 604.
durus pater 3. 440. animus 3. 666. illud durum 5. 239. durum os 2. 805. ingenium 6. 496. dura provincia 6. 73. vita 4. 861. duras fratris partes 2. 353. duras dabit 3. 403.
duritia antiqua tua adaucta ſit 3. 436.
duriter vitam agebat 1. 74. factum à vobis 4. 664.
durare hic quiſquam non poteſt 4. 457.

E.

EBibo. quid ebibent? 3. 255.
ebria atque ſatura 5. 770.
ecaſtor ſpero 5. 611.
ecce me, qui id faciam vobis 4. 1098. ecce autem alterum 2. 297. ecce autem hic adeſt ſenex 4. 769.
eccere 6. 320.
eccum ipſum obviàm 1. 535. eccum, adeſt 4. 794.
eccam ipſam egreditur 2. 79. eccam ipſam video 2. 787.
ecquis me vivit fortunatior 2. 1030. ecqua ſoror periiſſet 2. 520. rus ecquod habeam 2. 518. pernoſcatis, ecquid ſpei ſit reliquum 1. 25.
edico tibi, ne facias 2. 805. edixin' tibi? 1. 498.
edictum. adverſùs edictum tuum me facere 3. 624.
edo. ut de ſymbolis eſſemus 2. 539. edacem paraſitum 2. 38. edacem hominem alere 6. 335.
edo. edent uterque exemplâ in te 2. 1021.
edoce, unde id 6. 540.
edormiſcam hoc villi 5. 788.
educo. me eduxi foras 4. 364. eduxit mater pro ſuâ 2. 156. educere, ita uti ſi eſſet filia 2. 117. hunc eduxi à parvulo 4. 48. unà à pueris parvolis ſumus educti 4. 497. labore eductos maxumo 4. 877. eductos liberè 1. 918. bene & pudicè eductam 3. 226. bene & pudicè eductum ingenium 1. 275.
effero argentum 3. 805. me magnificè 3. 710. extuliſſe extra ædes puerum 5. 563. extulit verbum de verbo expreſſum 4. 11. efferri uſquam 4. 627. effertur 1. 117.
efficere hòc amplius quid ars mea poſſit 1. 31. argentum 3. 331. effeciſti mihi has nuptias 1. 559. hoc tibi effectum reddam 1. 708. effectum dabo 2. 213. aliquo pacto tibi efficiundum cuperes 1. 891.
effluo. utrumque hoc falſum eſt: effluet 2. 121.
effodientur illico oculi 2. 739.
effregit fores 4. 89.
effugi huc foras 2. 944. effugere hoc 6. 600. affinitatem Chremetis 1. 248. nuptias 1. 335. maculam 4. 957.
effundite, emite, facite 4. 994.
effutiretis ne vos fortè imprudentes foris 6. 747.
egeres 3. 966. egens profugiet militatum 4. 386.
egeſtas non ſivit nos facere 4. 103. me impulit, ut facerem 6. 734. propter egeſtatem 6. 417. coactum egeſtate ingenium 1. 276.

ego

Digitized by Google

ego meorum ſolus ſum meus 6. 588. egon' iſtuc facerem? 1. 588. ſalve mecaſtor 5. 83. egomet ſum proximus mihi 1. 640. hiſce oculis egomet vidi 4. 330. nos omnes ſcimus 1. 522.
meus ſis animus 2. 196. mea Glycerium 1. 134. pater mî 4. 993. anime mî 1. 690. meum ſuavium 2. 455. meum non eſt mentiri 3. 550. plebem facio meam 4. 900. olet unguenta de meo 4. 118. meâ causâ 2. 1069. non tam meâpte causâ lætor, quàm illius 3. 688. noſter Chremes 1. 854. eu noſter, rectè 6. 399. eu noſter, laudo 2. 154. illa quidem noſtra erit 6. 134. noſtrarum virginum virgo haud ſimilis eſt 2. 312. noſtrâpte culpâ 6. 767.
egredior nunquam tam manè 3. 67. foras 3. 427. domo 6. 587. officio nihil 6. 723. ab eâ 1. 226. per tempus 5. 622.
egregiâ formâ mulier 1. 72. facie virgo 6. 100.
egregiè animo caram 1. 274. nihil horum egregiè præter cætera ſtudebat 1. 58. ingenio egregiè ad miſerias natus 3. 421.
ehem pater 1. 420. mî vir, mea uxor 3. 623. opportunè 4. 267.
eheu me miſerum 6. 188.
eho, quid, Pamphilus? 1. 88. ehodum dic mihi 1. 327. ehodum ad me 1. 184. ehodum, bone vir 1. 620.
eia, haud ſic decet 2. 1064.
ejiciam ego illam 6. 438. oppido 1. 385. omnem animum patris de me ejecerit 3. 959. te expectatum foras ejeciſſet 4. 110. ejectus eſt ad Andrum 1. 930. ejectos hinc nos 2. 276. ejiciunda hæc mollities animi 2. 222.
elapſus eſt paulatim Bacchidi animus 5. 169.
elegans formarum ſpectator 2. 565.
elegantem regem narras 2. 407.
elegantiam in hôc eſſe Atticam 2. 1092.
elephantis quem Indicis præfecerat 2. 412.
eloquere, quid ſit, 4. 326. vix eloquuta eſt hoc 2. 598.
eloquentiâ eâ eſt 6. 630.
eludet, ubi te victum ſenſerit 2. 55.
eludendi ſenes occaſio, ſumma eſt mihi 6. 886.
emergi unde non poteſt 4. 303. unde emergam 2. 554. facilè ex illis ſeſe emerſurum malis 1. 565.
emiſſa eſt manu 6. 831.
emo. non ego ſpem pretio 4. 220. emit eunuchum. quanti? viginti minis 2. 983. emit eam dono mihi 2. 135. emenda uxori ancillula 6. 666. emtam tantidem 4. 300. quanti 4. 250. pretio 5. 57. ære 6. 511.
emori hercle ſatius eſt 6. 957. cupio 3. 973. emoriri riſu 2. 431. emoriar, ſi non hanc duxero 2. 887.
emunxi argento ſenes 6. 682.
en, duxit 5. 63. en unquam audîſti? 6. 330.
ellum, confidens, catus 1. 863. ellam intus 4. 391.
enarrato rem omnem ordine Hegioni 4. 352.
enecet rogitando 2. 553. ſi non totus friget, me eneca 6. 995.
enim. certè enim ſcio 1. 506. imò enim poſtulo 1. 831. at enim 2. 380. quia enim 3. 188. verùm enim 4. 202. et enim reputavit 1. 445. & libenter vivis, etenim victitas 2. 1073. enim laſſam oppidò tum eſſe aiebant 5. 238. enim ſolus nequeo 6. 984. enimvero ſpectatum ſatis putabam 1. 91. imò enimvero 6. 528. verùm enimvero 6. 256.
enitere gnatum mihi corrigere 1. 600. haud ceſſavit pro te eniti 6. 476.
Ennium, Nævium, Plautum accuſant, quos hic noſter auctores habet 1. 18.
Eo. cur te is perditum 1. 134. cur non imus hinc 2. 465. imus 1. 117. eamus intrò, i præ 1. 171. ire placidè ſuſpenſo gradu ad fores 6. 868. advorsùm 4. 27. obviam mihi 6. 254. ibam ad te 1. 584. eamus ad me 2. 611. ad cœnam 2. 458. ad forum 4. 278. ad mercatum 6. 894. domum 6. 90. in jus 6. 982. hinc in malam rem 6. 931. in nervum 6. 697. in viâ unà cum amicâ

Digitized by Google

micâ 2. 494. rus 2. 187. inficias 4. 340. arceſſitum nutricem 2. 891. neſcio neque unde eam, neque quorſum eam 2. 304. quò nunc is 2. 362. iſtuc illam 4. 823. itur ad me 1. 252. eatur 3. 744. hodie itura 2. 462. iri id reſcitum credit 4. 70. deductum illam domum in cubiculum 4. 696. datum gladiatores 5. 40. non datum filio uxorem 1. 177. ſe præpoſitum tibi apud me 2. 139.
itiones crebræ 6. 1013.
iter eſſet illi in Lemnum, noſtro in Ciliciam ad hoſpitem 6. 66. iter hac habui 2. 1064. incommodum tibi eveniſſe 5. 415. pergam, quò cœpi hoc iter 5. 194. in itinere dum narrat 3. 272.
enumerâſti id, quod ad te rediturum putes 4. 237.
ephebus iſte frater 2. 823. exceſſit ex ephebis 1. 51.
Epidicazomenon quam vocant comœdiam Græci 6. 25.
epiſtolam ab eo allatam, ad portitores delatam 6. 149. per epiſtolas ſenem pellexit 6. 67.
equos alere 1. 56.
eradicent te Dii 1. 768.
erga te amicitia mea ſpectata 1. 828. nunquam quidquam erga me commerita eſt, quod nollem 5. 485.
ergo. nempe ergo vis 1. 195. mihine? tibi ergo. 1. 858.
eripiat illam à me 2. 738. vi quam à me ereptum venit 2. 751. annulum virgini 5. 574. ſpem omnem nuptiarum 3. 714. oculos adoleſcenti 4. 319. Antiphonem ex crimine hôc 6. 324. bolum mihi ereptum è faucibus 3. 674.
erras, ſi id credis 3. 105. totâ viâ 2. 245. ut errat! 3. 845. teneo quid erret 1. 502. hoc tu errâſti 6. 805. hic errat de noſtris verbis 3. 264. longè 4. 65. errans venit ad nos modò ſenex 2. 1002. erratio eſt minor 4. 583.
errore illas exſolves 5. 793.
erubuit: ſalva res eſt 4. 645.
erumpere jámne hoc licet mihi gaudium? 2. 549. ne iſtæc fortitudo in nervum erumpat denique 6. 326.
eſurituros nos ſatis ſpes eſt 3. 983.
et quieſcant, & deſinant 1. 22. fide & taciturnitate 1. 34. cognoſces & gnati vitam, & conſilium meum, & quid velim 1. 49.
etenim. *vide* enim.
etiam nunc mihi ſcripta ſunt 1. 283. ego pol quoque etiam timida ſum 5. 734. an nondum etiam ne hoc quidem intellexit 1. 201.
etiamſi hoc fuerat ambiguum 5. 648.
etſi ſpes me fruſtrata eſt 1. 377.
eu noſter, rectè 6. 399.
evadet in aliquod magnum malum nimia illæc licentia 4. 511. timeo, quorſum evadas 1. 127. quo evadat, vide 6. 111. ubi friget, huc evaſit 2. 516.
evenit more hominum, ut 1. 975. id meritò mihi 5. 840. incommodè 5. 839. quidquam commodè 3. 686. proſpere 6. 896. ex ſententiâ 3. 766. præter ſpem 1. 439. non meâ operâ neque culpâ 5. 228. aliter multo 1. 4. evenit hæc turba atque abitio propter eam 3. 190. hoc diſcidium 5. 476. partus clam patrem 5. 396. incommodum iter tibi 5. 415. ſiquid nobis adverſi 3. 356. hujus ſimile 3. 552. quod volo 1. 165. nihil mali 1. 608. diſceſſio 1. 571. evenere quot mihi monſtra 6. 706. quorſum hoc eventurum fiet 5. 193.
everſas cervices tuas 3. 373.
euge, ò Charine 1. 348.
evito *vide* devito.
eunuchum inhoneſtum hominem, ſenem, mulierem 2. 355. eunucho decrepito 2. 232. his ſolæ utuntur reginæ 2. 168. amatores mulierum eſſe maxumos, ſed nihil poteſſe 2. 664. Eunuchum Menandri, quam acturi ſumus 2. 20. in Eunuchum ſuam ex Græcâ perſonas ſe tranſtuliſſe 2. 32.
evocate huc Davum 1. 582. numquem evocari hinc vis foras 2. 283. evoca huc verbis meis *Bacchidem* 5. 720.
evolves te omni turbâ 2. 722. ex turbis 6. 825.
evomam in eos omnem hanc iram

Digitized by Google

6. 313. omne, quod mihi ægre eſt, in eam 5. 515.
exadvorſum fabrica eſt 4. 587. exadvorſum ei loco 6. 98. ea ſita erat exadvorſum 6. 97.
exanimavit me metu hæc oratio 1. 252.
exaugent mihi animum opiniones 3. 232.
excarnuficer me 3. 814.
excedere è medio 5. 620. ex ephebis 1. 51. exceſſit è medio 6. 968. cura ex corde 5. 347. cave quóquam ex iſtòc exceſſis loco 1. 767.
excelſum in quendam locum aſcendo 1. 359.
excerpis tu id, quod boni eſt 6. 699.
excidit herus uxore 1. 426.
excites quantum mali ex eâ re 3. 1015.
exclamavi penè gaudio 6. 871. illico omnes ſimul lætæ exclamant, venit 5. 368.
excluſiſti hunc foras præ amore 2. 98. exclude oculum 6. 990. ut ab illâ excludar, huc concludar 1. 389.
de excluſione verbum nullum 2. 88.
excoctam reddam 4. 851.
excrucio me 1. 893. hunc meo modo 2. 919. Antipho me excruciat animi 6. 188. excruciarier ejus abitu 3. 414.
excurſo prope jam ſpatio 4. 862.
excuſſit lacrymas mihi 3. 167. ut me excutiam 6. 587.
exedent quem aſſiduè 3. 463. tute hoc intriſti, tibi omne eſt exedendum 6. 319.
exemplum continentiæ ſpectatum ſatis & magnum 1. 92. diſciplinæ 4. 769. omnibus curarem ut eſſes 4. 774. exempla aliorum commonent 2. 820. indigna futura fient in eum 2. 945. ſi conferendum exemplum eſt. 4. 95.
exemplum bonorum habet 3. 20. capit de te 1. 655. ſumere ſibi ex aliis 4. 418. ſtatuite in me 3. 5. exempla uterque in te edent 2. 1021. non tibi ego exempli ſatis ſum? 3. 921. exemplis malis te dii perdant 6. 689.
exeo. ipſe exit foras 1. 174. à Thaïde 2. 544. à me 3. 500. limen 5. 378. ad me 5. 521. ſanè nollem huc exitum 4. 777.
exerceo me hic 3. 146. exercerent ſumtum ſuum 3. 143. ego te exercebo hodie, ut dignus es 4. 599.
exercitum omnem credere 2. 401. dimitto 2. 813.
exercitatum amor ad hanc rem me reddidit 5. 407.
exigunt eaſdem impulſu veſtro 5. 242. vitam reliquam cum viro 5. 490. exactâ ætate 4. 872. exactas novas *comœdias* 5. 12. exigendæ *comœdiæ* 1. 27.
exiguè ſumtum præbent 3. 207.
eximium neminem habeam 5. 66.
eximo. ſi te indè exemerim 1. 200.
exiſtimavit in ſe eſſe dictum inclementiùs 2. 5. exiſtimas hæc 4. 899. exiſtimans mores earum ad exemplum ambarum 5. 163. haud exiſtimans, quanto labore partum 6. 45. ea res dedit copiam exiſtimandi quotidianæ vitæ conſuetudinem 3. 283.
exiſtimatio veſtra valebit 3. 25.
exitio ſubito quod remedium inveniam 6. 201. exitium factis dignum tibi dii duint 6. 671.
exonerâſtis nos ejus amicos metu 6. 944.
exoptat æmulari 1. 20. exopto illi, ut vitam exigat 5. 490. maximè animo exoptatam meo 3. 409.
exordiar narrare 5. 362.
exorere tu ſola, quæ perturbes 5. 213. à Myrrhinâ hæc ſunt exorta omnia 5. 632.
exornatus fuit variâ veſte 2. 682. adeò exornatum dabo, ut 3. 951.
exoro. oro, vixque id exoro 1. 596. iſtunc exora, ut adſimulet 3. 359. ſine te hoc exorem 1. 908. hic ſi pote fuiſſet exorarier 6. 535. qui mihi exorandus eſt 1. 167.
exorator. orator ad vos venio, ſinite exorator ſim 5. 10.
exoſſabitur *congrus* 4. 380.
expedi id verbo 6. 198. dilucidè 6. 400. expedivi animum meum impeditum in eâ 5. 297. iram 5. 291.

expedias

expedias te his ærumnis 5. 288.
· crimine 5. 755. curâ 6. 824. ex hâc turbâ 4. 616. expedit bonas eſſe vobis 3. 389.
expellere potuiſſe eum unquàm me ab hâc 3. 261. inventa eſt cauſa, quâ te expellerent 3. 991.
expergiſcere nunc porrò 4. 632.
experiri certum eſt omnia priùsquàm pereo 1. 314. omnia priùs quàm armis ſapientem decet 2. 788. ipsâ re experibere 3. 825. experiere propediem 4. 890. experiamur hanc 5. 779. ecquid ego poſſem 4. 879. reddere ei beneficium 6. 538. in experiundo repudies, quæ putâris prima 4. 860.
expers ne partis eſſet de noſtris bonis 3. 653.
expeto ſcire hoc 3. 891. tuam amicitiam 6. 432. ſpem, ſalutem, auxilium, conſilium 1. 322. expetit uxorem ſibi 1. 523. Laches me conventam eſſe 5. 727. expetenda eſt tua hæc vita 6. 164. nulla mihi vita 6. 203. fortuna mea atque ætas 6. 1025.
expiſcare, quaſi non nôſſes 6. 383.
explana mihi 6. 381.
expleret animum ſuum 1. 188.
exple animum iis 5. 755.
expleam animum gaudio 1. 342. ut me unum expleant 3. 129. abs te ut blanditiis ſuis ſuam voluptatem expleat 5. 69.
exploratum eſt id jam 6. 629. ſatin' explorata ſint 2. 602.
expolitam nullâ malâ re muliebri 3. 290.
exponendam puellam ei dedi 3. 631.
expoſita eſt gnata 3. 816.
exporge frontem 4. 842.
expoſtulem hanc injuriam cum eo 1. 643. injuriam quam fecere ipſi, expoſtulant 4. 598.
expreſſerit vix vi lacrymulam, oculos terendo miſerè 2. 68. expreſſum verbum de verbo 4. 11.
exprobratio immemoris beneficî 1. 44.
expromere apud quem audeam omnia mea occulta 3. 576. expromtâ memoriâ atque aſtutiâ 2. 729.
expugnabo ædes 2. 771.
expurgem me ſine 1. 907. non facile eſt expurgatu 5. 277.
exquirere nunc ea me, iniqui patris eſt 1. 186. cruciatu quolibet 5. 774.
exſculpere ex te verum 2. 711.
exſequar quid primum 1. 260. veram rationem 5. 306. imperium 3. 636.
exſequias Chremeti, quibus eſt commodum ire, hem tempus eſt 6. 1027.
exſilui ad te 3. 658.
exſolvas te 3. 722. exſolvam me hâc ſuſpicione 5. 599.
exſpecto, quid velis 1. 34. longum eſt nos illum exſpectare, dum exeat 1. 588. exſpectabo, dum venit 2. 206. ſenem quoad exſpectatis veſtrum? 6. 148. vos exſpectat domi 2. 916. exſpectant meam mortem 4. 876. exſpecto magnum malum hoc nuncio 6. 194. ô mi exſpectate Clinia 3. 407. te exſpectatum ejeciſſet foras 4. 110.
exſpectatio funambuli eódem acceſſit 5. 34.
exſpueret miſeriam ex animo 2. 405.
exſtillaveris lacrymis 6. 976.
exſtinguerent hæc formam 6. 108.
exſtinguerem animam ſeni 4. 315.
exſtinguere clàm puerum 5. 749.
exſulo nunc domo 2. 609.
exſilia peregre rediens ſemper cogitet 6. 244.
exuperat ejus ſtultitia hæc omnia 3. 879.
extemplo cur non dixti? 1. 521. cognovi ejus morbum 5. 373.
extimui illico 5. 825. extimeſcam patrem 6. 154.
extorque imò hercle, niſi ita factum eſt 4. 485.
extortor bonorum 6. 375.
extra ædes extuliſſe puerum 5. 563. extra noxiam eſſe 3. 299. neque quiſquam aderat extra unam aniculam 6. 98.
extraham quomodo me indè? 6. 181. ex quantâ ærumnâ 5. 877.
extrario ſicul hanc conditionem tulero 6. 580.
extremâ lineâ amare 2. 639.
extruſit me foras 2. 736. hinc 3. 590. eò 5. 173. hinc aliquò extrudar 3. 810.

Fab-

Digitized by Google

F.

Aba iſtæc in me cudetur 2. 380. fabrica eſt exadvorſum 4. 487. fabricam aliquam ad ſenem fingit 3. 546.

fabula quæ hæc eſt? 1. 754. nos jam fabulæ ſumus, ſenex atque anus 5. 621. lupus in fabulâ 4. 540. fabulæ 1. 224. fabulam incœptat 1. 932. illam audivi 6. 878. ſurdo narrat 3. 222. fabulam Plauti veterem 2. 25. dediſſe 2. 23. quas fabulas feciſſet, placerent 1. 3. occepta eſt agi *fabula* 2. 22. fabuler ut apertè nunc tibi 6. 655. noli fabularier 5. 316.

facerem aliquid, ut hoc ne facerem 1. 260. feci inſciens 3. 633. imprudens 5. 880. lubens 2. 590. faciam, ut memineris 2. 799. face ad me venias 1. 717. facere, quod par eſt 5. 739. ut te decet 3. 1056. ægre huic 2. 623. quid adversùm edictum tuum 3. 624. omnia adversùm me 6. 428. iſtuc æqui boníque 3. 788. bene 2. 186. aliquid bene illi 4. 950. quicquid hujus feci, cauſâ virginis feci 2. 202. his ſtultè facere 5. 343. hujus non faciam 4. 164. facit impudenter 1. 762. tún' impunè hæc facias? 1. 917. ut quàm plurimum illis fa- [illegible] ex animo 1. 802. palàm rem 3. 722. temere 1. 204. ſedulò 1. 601. eos fecit ſuos paulo ſumtu 4. 877. plebem facio meam 4. 900. facis non æquom 3. 91. non te dignum 2. 864. certiorem me 6. 675. comœdias de integro 1. 26. conjecturam 1. 515. conjecturam de me 3. 575. contumeliam ei novo modo 6. 973. convicium 4. 181. copiam ejus ſibi 6. 113. facio te deum apud illum 4. 538. face dividuum, ſervéſne, an perdas totum 4. 242. fallaciam in nuptiis 1. 212. finem orandi 1. 829. dicendi de illo, peccandi de ſe 6. 22, 23. finem in iſtâc 4. 1000. finem maledictis 3. 34. flagitium 2. 381. floccì illum 2. 332. veniſſe fucum factum mulieri 2. 588. fugam 2. 786. furtum 2. 28. gratum illi 2. 722. incertum conſilii me 6. 579. incerta hæc certâ ratione 2. 61. indicium id mihi 4. 618. inimicum tibi hunc tantum hominem 2. 800. injuriam illi adeò indignè 3. 566. inſidias noſtræ adoleſcentiæ 6. 275. inſigne aliquid iis 2. 1000. ludos 6. 946. maximi te ſolum 1. 294. mentionem Phædriæ 2. 436. miſſum me 1. 685. miſſa hæc 2. 863. miſſam iram 5. 781. negligentem 1. 400. nuptias 1. 524. officium ſuum 2. 728. opus 2. 220. operis aliquid 4. 521. periclum 1. 568. quæſtum 3. 641. reducem me mortuum ab orco in lucem 5. 853. reducem me in patriam 3. 399. rem 4. 221. rem divinam 2. 512. ſcientem te 3. 874. ſumtum nimiùm parcè 1. 453. ſumtum ſibi 4. 867. quos ſumtus in eam 5. 685. turbam aut vim Thaidi 2. 615. ventulum huic 2. 594. verbum cuiquam noſtrûm 1. 178. cave faxis 3. 187. faxis unum verbum mihi 1. 760. faxo hic aderit 6. 1056. faxo inſultabis 2. 285. utinam ita dî faxint 3. 161. nequid in illum iratus plus ſatis faxit 3. 198. faxo tibi omnem metum ademtum 3. 343. faxo eum mactatum infortunio [illegible]. faxo accipiat 4. 210. tibi lubens bene faxim 4. 898. nequid plus minúſve faxit, quod 6. 554. factum bene 1. 105. optimè 1. 597. malè 6. 752. à vobis duriter, immiſericorditer, inliberaliter 4. 664. abs te ſedulò 6. 1002. merito meo 6. 1034. dictum ac factum invenerit aliquam cauſam 1. 384. utinam aut hic ſurdus, aut hæc muta facta ſit 1. 466. quid opus facto eſſet 1. 493. non uſus facto eſt mihi 5. 327. gaudebis facto 6. 493. rem factu facilem 3. 705. ſcio facturum, quæ voles 1. 985. faciundum fuit 2. 97. lectulos faciundos dedit 4. 488. factum humanum aut inceptum 1. 236. ob hæc facta abs te

ſpernor

ſpernor 2. 171. tuis dignum factis feceris 6. 431.
factitârunt quæ veteres 2. 43. idem hoc Pyrrhus factitavit 2. 782.
facilem factu rem 3. 705. cauſam 6. 227. cuivis facile ſcitu eſt 5. 295. facile eſt noſcere 4. 864. facili me utetur patre 3. 217.
facilè omnes perferre ac pati 1. 62. faciliùs deludier 1. 203. quàm facillimè agitis 4. 503.
facilitas prava 4. 393. facilitatem mei patris 2. 1047. facilitate nihil eſt homini melius 4. 863.
facultatem pariundi, dii, huic date 1. 232.
facinus magnum & memorabile non fit ſinè periculo 3. 315. pulcherrimum audivi, mirificiſſimum 6. 871.
facinus audax 1. 404. animadvertendum 1. 774. fœdum 2. 942. illiberale ex illâ familiâ ortum 4. 451. indignum 1. 145. indignum & malum 6. 1009. vide, quod facinus incœptet 3. 601. ſua quæ narrat facinora 3. 220. faceſſat hæc hinc 6. 636.
faceta meretrix 3. 523.
facetè dictum 2. 288.
faciem cùm videas 1. 864. pulcram 2. 296. prædicem tibi 2. 564. ille erat facie honeſtâ & liberali 2. 681. virgo ipſa facie egregiâ 6. 100.
facundia. tantum poterit à facundiâ 3. 13.
fallit ipſus ſe 1. 498. herum 1. 606. nihil me fallis 1. 204. fallere dolis tam apertè 1. 496. num me fefellit, hoſce id ſtruere? 3. 515. niſi me animus fallit 3. 815. falli me ab hoc 1. 999. technis per ſervolum 3. 471. falſus es 1. 651. ut falſus animi eſt 2. 274. inventum eſt falſum 1. 516. falſi nihil dixi 1. 795. quicquam finxiſſe 2. 200. falſas nuptias 1. 157. falſam cauſam 1. 258. ſollicitudinem 3. 177. falſâ lacrymulâ 2. 67. famâ 5. 758. ſpe 1. 652. falſo gaudio 1. 180. vera an falſa audieris 1. 929.
falsò ſuſpicarier 3. 269. ſuſpectas 5. 778. credidiſti 5. 780.
fallacia alia aliam trudit 1. 785. intendenda eſt in ſenem 3. 514. adfertur mihi ab hôc 1. 474. fallaciæ quicquam conari in nuptiis 1. 197. quod ſupereſt 3. 772. fallaciam ne quam faciam in nuptiis 1. 212. quandam fingunt inter ſe 1. 220. aliquam ſibi me portare credit 1. 435. de fallaciâ dicis? inveni quandam nuper 3. 597. per fallaciam minas triginta ab iſto abſtuli 6. 1039. occidiſti me tuis fallaciis 6. 673.
fama veniet tua in dubium 4. 341. famæ minùs temperans 6. 272. non pœnitet me 5. 776. famæ meæ hoc commodum arbitror 5. 585. famam in ſe tranſtulit 4. 264.
famâ ego ero foris, ut vos mihi domi eritis 5. 218. falsâ ſuſpectum 5. 758. hâc impulſus 1. 99. ſinè malâ uxor 6. 169.
fames. ad famem hunc ab ſtudio rejicere 6. 18. fame etiam periclum mihi ſit 3. 982.
famelicus ille miſer 2. 260.
familia vix eſt mihi decem dierum 3. 910. familiæ columen 6. 288. veſtræ amicus 6. 1050. noſtræ tam ex animo factum velle 4. 920. familiam ſerva 3. 846. omnem ſolus ſuſtentat 4. 483. omnem dedecoras 5. 210. ex tantâ familiâ natum 4. 208. ex illâ familiâ tam illiberale facinus ortum 4. 450. alienus eſt ab noſtrâ familiâ 4. 327. illanccine mulierem alere cum illâ familiâ 3. 752.
familiariorem oportet eſſe hunc 6. 852. qui ipſi ſit familiarior 6. 722.
familiariter te moneam 3. 358. mortem hujus tam fert familiariter 1. 111. rejecit ſe in eum flens quàm familiariter 1. 135.
familiaritas magna mihi cum eo ſemper fuit jam indè uſque à pueritiâ 3. 184. conflata eſt ſæpe ex hujuſmodi re quapiam & malo principio 2. 873. intercedet 6. 584.
fartores, piſcatores, aucupes 2. 257.

fas

Digitized by Google

fas nec eſſe ullâ voluptate frui 3. 149. ſi jus, ſi fas eſt 5. 387.
fateor ego me amare hanc 1. 903. leno ſum, fateor 4. 189. non poteſt ſinè malo fateri 2. 713.
fatuus eſt, inſulſus, tardus 2. 1078.
faveo illi virgini 2. 915. favete 1. 24.
fautrix ita eſt omni noſtræ familiæ 2. 1051. auctoritas veſtra ſit meæ auctoritati 5. 48.
favillæ plena 4. 848.
fauſtum & felicem diem 1. 964.
febris quotidiana 5. 357.
felicem hominem 3. 381. diem 1. 964.
felicitates omnes bonæ cui magis adverſæ fient 2. 324.
feneſtram quantam ad nequitiam patefeceris 3. 482.
ferè abhinc annos quindecim 6. 1018. ferè ruri ſe continebat 6. 364. ferè in diebus paucis 1. 102.
ferietur Geta alio munere 6. 47.
ferme jam moriens 1. 285. itidem mulieres ſunt ferme ut pueri 5. 312.
ferox eò es, quia habes imperium in belluas 2. 414.
ferre olera & piſciculos obolo in cœnam ſeni 1. 372. fero ad te alia adoleſcentis flagitia 4. 723. ut fert natura 1. 802. dum tempus ad eam rem tulit 1. 188. quæ fert adoleſcentia 4. 53. dum ætas tulit 1. 446. ætatis tempus 5. 595. dum res tetulit, nunc non fert, feras 1. 840. multa fert libido 3. 574. quem ferret, ſi parentem non ferret ſuum? 3. 202. neque id ægre tulit 1. 178. ferant quo pacto ærumnam adverſam 6. 243. malum æquo animo 1. 927. animo iniquo 6. 764. animo iracunde 5. 568. auxilium vitæ 1. 242. conditionem extrario 6. 580. familiariter mortem hujus 1. 111. fero ab iis hoc fructi pro labore 4. 872. graviter ferunt ſibi dari uxorem 1. 192. gravius illud tulerit 2. 81. ferres infortunium 4. 179. incommoda atque injurias omnes 5. 166. inultum illud non ferent 3. 919. modeſtè animus iſtæc fert 6. 270. non facilè hæc ferunt 5. 710. neque id occultè fert 4. 329. fer opem 2. 476. præmium & donum quodvis optatum feres 2. 1056. ego illi maximam partem feram 4. 117. pedem huc nunquam retuliſſem 1. 816. non poſteriores feram 4. 882. fero pretium ob ſtultitiam 1. 614. rectè moleſtias 2. 77. ferre vim 1. 278. nihil iſtæc res mihi voluptatis ferunt 5. 594. éſtne, ut fertur, formâ? 2. 360. hoc ferendum aliquo modo eſt 4. 471. ferundis miſeriis natum 4. 449.
fervit quum maximè, tam placidum quàm ovem reddo 4. 537.
ferum me adeò putas 1. 279.
feſtinare alios video 3. 125.
feſtus dies hominis 2. 559. feſtos dies deferere 5. 592.
feſtivum caput 4. 262. ô mî pater feſtiviſſime 4. 986.
feſtivitatem mei patris collaudem 2. 1047.
fides ubinam eſt? 3. 256. ineſt in verbis 1. 866. mihi eſt apud hunc nil me iſtius facturum 3. 572. quem neque repreſſit, neque reflexit 4. 307. tua nos fruſtrata eſt 4. 622. fidei nihil ſeni noſtro habeo 3. 1004. fidei tuæ bona noſtra mando 1. 297. me commendo & committo 2. 88. meæ hoc crede 2. 897. dî veſtram fidem 1. 721. proh deûm fidem 2. 942. proh deûm atque hominum fidem 1. 238. fidem nullâ in re homini cuiquam eſſe 1. 428. ita parum mihi eſſe apud te 6. 811. meam tibi aſtringo hâc lege 2. 102. das te taciturum --- do, loquere 5. 112. firmare apud vos 5. 750. propemodum jam habeo tibi 1. 590. parum hic habeat mihi 2. 197. veſtram implorat 4. 491. mutet cum illo 6. 512. cujus perſpexeris in pecuniâ 6. 60. ſolviſti 1. 647. in fidem nobis dedit ſe 2. 1039. veſtram ſe commiſit 5. 53. tuam tergum meum committam 5. 109. propter fidem tuam decepta 6. 470. per fidem tuam te oro atque obteſtor 1. 291.
fidelem mulieri virum 1. 463.

fiduciâ

Digitized by Google

fiduciâ quâ id facere audeam 1. 617.
fidibus ſcire 2. 133.
fidicinam quandam amat hic 2. 984.
figura nova oris 2. 316.
filius homo adoleſcens 6. 1041. unicus adoleſcentulus 3. 93. filius major 4. 464. herilis 1. 606. herilis minor 2. 289. filii duo nati 3. 46. filium indè natum 5. 833. majorem hunc *filium* adoptavi mihi 4. 47. dediſti adoptandum mihi 4. 115. conſueſeci, ne me celet 4. 54. hoc eſt filium eſſe? 4. 709. filia prægnans 5. 640. filiam adoleſcentulam 3. 603. virginem 4. 468. filiæ herili 4. 302. filiæ invenies virum 1. 574. filiam darem 1. 838. ſuam unicam locaret 6. 646. conlocatam, quicum volebam, offendi 6. 760. ſuſcepit ex quâ 6. 943.
fingit cauſas, ne det, ſedulò 2. 138. quidquam falſi 2. 200. fallacias 3. 534. fingunt fallaciam quandam inter ſe 1. 220. fingit aliquam fabricam ad ſenem 3. 546. vultus hominum 3. 888. Syrus mirè finxit filium 3. 899. ſin fictum eſt 2. 104. hæc ſunt ficta nuptiarum gratiâ 1. 844.
finem præſcripſti his rebus 1. 151. ſtatuiſſe orationi 5. 96. facit maledictis 3. 34. faciat in illâc 4. 1000. face orandi 1. 229. dicundi, peccandi 6. 22, 23. ambigunt vicini noſtri de finibus 3. 503.
fio. fieri me infamem 3. 1039. miſerum 6. 527. inſidias mî 2. 531. nuptias 1. 532. periculum in filiâ 1. 569. ſumtus tantos quotidianos ſibi domi 3. 755. vim in illam 2. 962. fit hic mihi obviàm 1. 594. conjectura facilè ex quibus 4. 824. fieret palam 4. 625. fieri potis eſt 4. 627. hæc meâ culpâ fieri fateor 4. 630. dolo malo 2. 514. alio pacto haud poterat 1. 799. id deſiderio tuo fieri, ſcires 3. 308. age, fiat 1. 964. interea fiet aliquid, ſpero 1. 317. quid fiet me 1. 714. de fratre 4. 995. eſt, unde hæc fiunt 4. 123. fiunt verba mortuo 6. 1016.
firmum generum 1. 574. firmæ hæ vereor ut ſint nuptiæ 5. 101. nihil ſatis firmi video, quamobrem expediat 3. 338. firmiorem tibi alium quære 5. 746. amicitiam fore inter nos 5. 533. firmavit fidem 1. 465. firmare apud vos 5. 750. firmâſti fidem ei rei 5. 581.
flabellum cape hoc, ventulum huic ſic facito 2. 594. flabellum tenere te aſinum tantum 2. 597. limis ſpecto per flabellum 2. 601.
flagitium nonne id eſt, te dare 3. 923. an id flagitium eſt, ſi deducar 2. 381. id nobis tam flagitium eſt, quàm 4. 424. flagitii pœnitebat 2. 1012. flagitium facimus 2. 382. flagitii aliquid conficiat 6. 771. per flagitium ad inopiam redigat patrem 3. 930. flagitia boni illius adoleſcentis ingentia 4. 723. nova, capitalia 4. 725. flagitiis adoleſcentulum nobilitas 2. 1020. tuis infamem me fieri 3. 1039.
flamma. ad flammam acceſſit imprudentiùs 1. 130. è flammâ cibum petere 2. 490.
flectere animum 5. 608.
fletur 1. 129. flens 1. 136.
flocci illum fecerim 2. 302. ego non flocci pendere 2. 410.
flos ipſe anni ſedecim 2. 318.
foci & domi fac memineris. 2. 814.
fodere aut arare in fundo 3. 69.
fœdus tibi videtur 2. 683. facinus fœdum 2. 942.
fœminæ hujus primariæ neque ſis veritus 6. 972.
fœnore argentum ſumeret 6. 302. fœneraret tibi iſtuc 4. 220. fœneratum iſtuc beneficium tibi pulchre dices 6. 493.
foris crepuit 4. 265. fores graviter à nobis crepuerunt 3. 614. hæ mihi patent 1. 89. reſtituentur 4. 121. fores aperi 4. 168. effregit 4. 89. pepuliſti 4. 640. pulſat 3. 276. has metuis 6. 744. ad fores accedam 4. 633. ire placidè ſuſpenſo gradu 4. 868. foribus peſſulum obdit 3. 279. a foribus hinc paululùm iſtorſum concede 6. 742
foris ſunt 2. 933. effutiretis 6. 746.

pernoctaret

Digitized by Google

pernoctaret 5. 539. ſapere 3. 924.
foras exit 1. 174. huc effugi 2. 944. indè huc egreditur 6. 879. hunc excluſiſti 2. 98. ſimul omnes proruunt 2. 598. quatietur 2. 357. pellitur 2. 1040. duxit ſe 5. 522. elatum eſſe tuum peccatum 6. 959.
formâ erat præter cæteras honeſtâ & liberali 1. 122. bonâ 1. 119. egregiâ 1. 72. ſummâ 2. 365. luculentâ 3. 525. tædet quotidianarum harum formarum 2. 297. elegans formarum ſpectator 2. 565.
formoſior quanto nunc videre quàm dudum 2. 730.
formidoloſus 2. 755.
fors quod feret, feremus æquo animo 6. 138. obtulerat illis incommodè adventum meum 5. 370. fors fuat pol 5. 610. ô fortuna, ô fors fortuna, quantis commoditatibus onerâſtis 6. 843. quæque fors fortuna eſt, quæ nobis te hodie obtulit 6. 386.
forſan aliquis me putet 1. 965. forſitan hic mihi parum habeat fidem 2. 197.
fortè, ita ut ſit 1. 80. fortè fortunâ adfuit 2. 134.
fortaſſe erat 3. 201. adoleſcentulam formâ bonâ fortaſſe 1. 119.
fortuna fortes adjuvat 6. 204.
fortunam collaudem, quæ gubernatrix fuit 2. 1045. ô fortuna, ut nunquam perpetuò es bona 5. 406. fortunam ſcenicam dubiam 5. 16. ne ſimili utamur fortunâ, atquè uſi ſumus 6. 31. tantam fortunam de improviſo his eſſe datam 6. 885. fortunæ meæ eò redeant, ut 6. 202. fortunarum tuarum me miſeritum eſt 2. 465. fortunas meas omnes laudare 1. 97. ſervo futili me commiſiſſe 1. 613.
fortunatus ne ego homo ſum 3. 826. quàm fortunatus cæteris ſum rebus, abſque unâ hâc foret 5. 601. ecquis me vivit hodie fortunatior 2. 1030. multò omnium fortunatiſſimum me nunc factum 3. 843.
fortis vir atque amicus 6. 325. ut decet fortem virum 1. 448. fortes milites 2. 813. fortes fortuna adjuvat 6. 204.
fortiter 4. 468.
fortitudo iſtæc ne in nervum erumpat denique 6. 326.
foro uti ſciſti 6. 79. apud forum quid turbæ eſt 1. 751. ad forum operiri 6. 600. ad forum percurro 1. 358.
fractâ navi 1. 930. fregit navem apud Andrum 1. 222.
frater meus ille fuit 1. 941. ſi frater aut ſodalis eſſet 4. 710. te in fratris germani dilexi loco 1. 293. factum eſt abs te ſedulò pro fratre 6. 1003. ſenis noſtri fratrem majorem nôſtin' 6. 64.
fraus. in fraudem illicis adoleſcentulos 1. 917. gerro, iners, fraus, helluo, ganeo 3. 1035.
frequens unà aderat cum illis 1. 107.
fretus hujus conſilio 1. 339. ingenio amicûm 3. 24. malitiâ ſuâ 6. 274. hem, quo fretus ſum 1. 623.
friget Venus ſinè Cerere & Baccho 2. 731. ſi non totus friget, me eneca 2. 995. hic homines frigent 1. 268. ubi friget, huc evaſit 2. 516.
frontem exporge 4. 841.
frugi es 2. 605. hominis frugi & temperantis 3. 581.
frugalior ſim, quàm vult 3. 682.
frui, quod amo 6. 165. commodis 2. 371. agello 6. 952. gaudio falſo 5. 843. voluptate 3. 149. ingenium 3. 402. fructus in illis eſt 6. 333. fructum quem capit, ne aliò conferat 2. 448. reddunt prædia 6. 681. quæ noſtros fructus minuebat vilitas 6. 1014. hoc fructi fero ab illis pro labore 4. 872.
fruſtra operam conterimus 6. 210. ibi totum deſedi diem 5. 801. illic exſpectat 5. 438.
fruſtrata eſt me ſpes hæc 1. 377. nos tua fides 4. 622. ne fruſtretur ipſe ſe 2. 14.
fucum factum mulieri veniſſe 3. 588.
fugam facerent 2. 786. adornârat 2. 672. parat 6. 192.
fugin' hinc 1. 340. fuge modò intrò

Digitized by Google

..rò 4. 541. fugito hoc 4. 419. nuptias 1. 773. bellum 1. 942. è conſpectu illico 5. 182. ita fugias, ne præter caſam, quod aiunt 6. 769. ubi ſi paululum modò quid te fugerit 3. 317.
fugitant me 4. 874. fugitat tuum conſpectum ob peccatum 3. 435. quod facere fugitant 5. 777.
fugitive, reſtitas 2. 668. fugitivum illud argentum ad me retraham 3. 679.
fumi ac pollinis plena 4. 848.
funambuli exſpectatio 5. 34. in funambulo ſtudium occupârat populus 5. 4.
fundam tibi nunc nimis vellem dari, ut tu illos cæderes 2. 785.
fundis verba ſapientia 4. 771.
fundi noſtri calamitas 2. 79. in fundo fodere aut arare 3. 69.
fungere officia illorum attentè 3. 66. functus eſt officium 6. 282. tuo officio functus fueris 4. 606.
funus procedit 1. 128. funus curabat 1. 108. qui adjutaret 6. 99. in funus prodeo 1. 115.
furum manipulus 2. 775. furem, non poetam 2. 24.
furti ſe alligat 2. 808. furtum facere 2. 28. parat 6. 192.
furcifero iſti quicquam debeam 2. 865.
futili ſervo meas fortunas commiſiſſe 1. 613.

G.

Gallina cecinit 6. 709.
ganeo damnoſus 3. 1036.
ganeum. aliquò in ganeum abductum credo 4. 360.
gannit quid iſte 4. 459.
garris 2. 377. garri modò 6. 495. garrulæ illi de fratre ne quid dicerem 4. 625.
gaudeo, ſiquid feci 1. 41. gaudeo te adveniſſe ſalvum 2. 975. jam id gaudeo 1. 365. tacita mecum gaudeam 5. 107. impendiò magis animus gaudebat mihi 2. 586. hunc ſcio mea ſolidè gaviſurum gaudia 1. 972. gaudebis facto 6. 494. malis 1. 631.
gaudium utinam hoc ſiet perpetuum 4. 975. ſolidum ſaris viſum eſt 1. 651.
gaudium tam inſperatum celem 3. 415. vita ægritudine contaminet 2. 551. quid illud gaudii eſt 1. 971. gaudia hic potitur 4. 878. tot illi contigiſſe lætor 5. 834. gaudio huic nulla ægritudo interceſſerit 2. 969. præ gaudio ubi ſim neſcio 3. 307. gaudio penè exclamavi 6. 871. lacrumo 4. 414. expleam animum 1. 342. falsò duci 1. 380. frui 5. 843. commotus animus 1. 946. nimio præpediti ſumus 3. 510. delibutum te reddo 6. 857. in quibus ſim gaudiis 2. 1034.
gemens, incurvus, tremulus 2. 335.
gemitus, ſcreatus, tuſſis 3. 374.
geminas ex unis mihi conficies nuptias 1. 679.
geminabit pugnas, niſi caves 4. 174.
gener & affines placent 3. 937. generum firmum tibi invenies 1. 574. generum illum cepimus 5. 537.
genium ſuum defrudans 6. 44.
gens. minimè gentium 2. 624. nuſquam gentium invenio 4. 543. abeat quovis gentium 3. 929. ubivis gentium agere ætatem 5. 284. an quiſquam uſquam gentium eſt æquè miſer 5. 293.
genu. ad genua accidit 5. 378.
genus hominum peſſimum 1. 633. quod hoc genus eſt 5. 198. ò genera ſacrilega 4. 305. genere noſtro indigna te admittere 4. 413. genere illi proximus 4. 653.
germani fratris in loco te dilexi 2. 293.
gerit quid rei 6. 145. quidnam rerum 2. 922. rem ſtultiſſimè 6. 773. infirmum animum 5. 311. iras inter ſe pueri pro levibus noxiis gerunt 5. 310. morem illis 5. 599. mos gerundus eſt Thaidi 2. 188. animo morem geſſero 1. 645. indicâſſe rem, ut ut erat geſta 4. 631. omnem rem ſcio, ut ſit geſta 5. 468. quaſi ſe bene geſtâ 4. 777. geſtus novus nunc mihi eſt capiendus 6. 891.

Digitized by Google

geſtare te in oculis rex 2. 401. puerum in manibus 4. 466. hiccine non geſtandus in ſinu eſt? 4. 711.
gerro, iners, fraus 3. 1035.
geſtio ipſum dari mi in conſpectum 6. 261. quid eſt quod ſic geſtis 2. 557.
gladio ſuo ſibi hunc jugulo 4. 960.
gladiatores iri datum 5. 40.
gladiatorio animo ad me affectant viam 6. 965.
gloria pugilum 5. 33. gloriam magnam labore alieno partam verbis in ſe tranſmovet 2. 399. iſtam obtine 4. 816. & rem armis belli reperi 3. 112. ſibi ex eo rem natam & gloriam 5. 798.
glorioſus miles 2. 31.
gloriare eveniſſe ex ſententia 3. 766.
Glycerium mea, quid agis? 1. 134.
Gnathonici paraſiti vocentur 2. 264.
gnatus, gnata. *vide* natus, nata.
gnaviter neque perficies 2. 51.
gracilæ ut fient *virgines* 2. 313.
gradu ſuſpenſo placidè ire 6. 869.
Græci vocant Epidicazomenon 6. 26. ex Græcâ perſonas in Eunuchum ſuam tranſtuliſſe 2. 33.
grandem virginem domi ſedere 4. 675. dicam tibi impingam 6. 440. homo jam grandior 6. 363. grandior natu 4. 932.
grandiuſcula jam profecta eſt illinc 1. 822.
gratum & memorem me eſſe dices 4. 252. gratum id fuiſſe advorsùm te 1. 42. quàm hoc munus gratum Thaidi arbitrare eſſe 2. 275. gratum illi feceris 2. 722. quò habeam gratum 4. 271. grata ſint, quæ facio, omnia 2. 396. cui erant grata omnia 3. 446. eadem ut eſſet apud te quàm gratiſſima 3. 396.
gratia Dîs, eſt unde hæc fiant 4. 122. componi inter eas neque alio pacto poteſt 5. 479. Syro nil gratiæ 3. 1001. id gratiæ apponi ſibi 1. 334. gratiam inter nos æternam fore 2. 871. ſibi des pro illâ rogat 5. 390. habeo maximam 2. 1090. hanc, quam video velle, ab eo inibo 2. 556. falſam inire 3. 303. parem referam 2. 718. regi refert 6. 339. gratias Dîs habeo 1. 777. gratiâ nuptiarum hæc ſunt ficta 1. 844. quod poſtulo, impetro cum gratiâ 1. 405. cum bonâ gratiâ potiùs quàm cum malâ hæc inter vos componantur 6. 623. in gratiam rurſum reſtitues 5. 291. redeat 6. 1030. reduxit me res ipſa 1. 956. vos redigam 6. 967. gratiis, ſi non pretio 6. 746. meam ductes 6. 500.
gratulantur adventum 2. 259. Deos gratulando obtundere 3. 880.
gravem paupertatem 4. 498. grave onus 6. 94. grave eſt iſtuc fieri periculum 1. 569. graves raſtros 3. 92. inimicitias 6. 370. hæc dum incipias, gravia ſunt 3. 1060. gravius aut ſtabilius imperium 4. 66. graviter nimis cruciat adoleſcentulum 3. 1047. me amor tenet 5. 404. fores pepulit 4. 790. crepuerunt fores 3. 614. iratus 5. 623. ferunt 1. 191. graviùs tulerit 2. 81. dici in hunc 1. 882. accuſemus 5. 717.
gravor. ne gravere 4. 944.
gravida facta eſt virgo ex eo compreſſu 4. 477. gravida è Pamphilo eſt 1. 216.
gremium. in gremio poſiturum puerum 4. 334. in gremium Danaæ miſiſſe imbrem aureum 2. 584.
grex noſter motus loco eſt 6. 32. ad alium gregem defertur 3. 45. gregem ancillarum ſecum ducunt 3. 245. in voſtrum gregem me recipiatis 2. 1083. hic de grege illo eſt 4. 363.
gubernat qui eos animus 5. 315.
gubernatrix quæ fuit, fortunam 2. 1045.
gynæceum. in gynæceum ire 6. 863.

H.

HA, ha, hæ, quid riſiſti? 3. 887.
habeo omnia, neque quicquam habeo 2. 243. neminem hic neque amicum neque cognatum 2. 147. peregrinam pro uxore

Digitized by Google

uxore 1. 146. quis heri habuit Chryſidem 1. 85. captus eſt, habet 1.82. habui, amavi pro meo 4.48. habet, quod det 1. 1077. hoc malè habet virum 1. 439. ſcrupulus me malè habet 1. 948. hæc res non minùs me malè habet quàm te 5. 606. malè me habens 2. 693. ita ut res ſeſe habet 3. 703. rem, quomodo haberet, enarramus 4. 367. habet quos auctores 1. 29. ſiquid conſili 1. 159. clam me id habuiſſe 4. 519. habent deſpicatam adoleſcentiam noſtram 2. 989. eximium neminem habeam 5. 66. habeo fidem tibi 1. 590. gratum 4. 271. gratiam 2. 1090. gratias Dis 1. 777. in memoriâ hæc 2. 170. imperium in belluas 2. 424. impune iſtuc 2. 1018. inimicum te 2. 172. intimum te 2. 107. iter hac 2. 1064. neque locum conſilii, neque copiam auxilii 1. 929. ludibrio eum haberi 5. 129. habere modum ſuæ vitæ 1. 55. orationem hanc mecum 5. 381. priores partes apud me 2. 152. prima, quæ ſuavia eſſent 3. 965. rem quoquam uno 2. 219. ſermonem cum illoc 5. 607. ſollicitos omnes 3. 462. ſecus nunquam habui illam, ac ſi ex me eſſet nata 5. 279. habitus eſt hic honos tibi 2. 1022. habendæ compedes 4. 250.

habitior paulo ſi qua eſt 2. 314.

habitudo quæ eſt corporis 2. 242.

habitat Mileti 4. 656. Rhodi 2. 107. cum illâ apud te 6. 955. in hac plateâ 1. 849. rus habitatum abii 5. 224. migres ex urbe 5. 583.

hæreo, niſi mihi proſpicio 6. 564. hæream in parte aliquâ apud Thaidem 2. 1054. hæret culpa omnis in te ſolâ 5. 259. pugnus continuò in malâ 4. 172. metui, ne hæreret hic 4. 401.

haſitas in eodem luto 6. 781.

hæres. haud multùm hæreſſem juvavit 5. 460. hærede teipſo 3. 971.

hæreditas ad hos redibat lege 5. 372. hæreditatem perſequi 3. 823.

hariolus interdixit 6. 709.

hariolor ego hæc 4. 203. hariolare 6. 490.

haud muto factum 1. 40.

haudquaquam etiam ceſſant 3. 175.

Hegio, dic 6. 448.

hei vereor 2. 73. hei mihi 1. 264. hei miſero mihi 3. 284.

helluo, ganeo 3. 1039.

hem id te oro 1. 559. hem quid ais, ſcelus? 1. 670. non hercle intelligo. non? hem 2. 194. hem Pamphile 1. 691. hem Davum tibi 1. 850.

Hercules ſervivit Omphale 2. 1026.

hercle. mea quidem hercle certè vita 1. 350. certè hercle 1. 498. neſcio hercle 2. 504. heri quis habuit Chryſidem? 1. 85.

heſterno ex jure panem atrum vorent 2. 938.

herus eſt, quid agam? 1. 854. herum fallere 1. 875. here, tibi renuncio 1. 981.

hera mea, tace 2. 833.

herilem filium 1. 606. herili filiæ 4. 302. herilem filium minorem 2. 289.

heu me miſerum 1. 670.

heus, heus, tibi dico, Chærea 2. 996. heus, heus Syre 3. 349.

hic ipſus eſt, de quo agebam 4. 78. hoc ſigni 2. 627. villi 4. 788. hiccine eſt Simo? 1. 914. hocce haud dubium eſt 1. 3?4. hoccine credibile 1. 629. hanccine vitam, hoſcine mores 4. 760. hice arbitrantur 2. 269. hiſce oculis 4. 330. hæccine ... 6. 1013. horunc omnium 6. 291.

hujuſmodi res 3. 813. hæc atque hujuſmodi multa 2. 745. hujuſmodi aliquid reperi 3. 314. me hujuſmodi fore 6. 529.

hic jamdudum adſum 2. 740. hic ego illum contempſi præ me 2. 239. ſi tu hic ſis, aliter ſentias 1. 313.

hinc me ad forum 1. 226. hinc civem eſſe 1. 841. hinc ſcibo ubi fiet 4. 462.

huc reverteor 1. 488. huc redit omnis incommoditas 1. 570.

hac ite 2. 1099. me ſequimini 2. 815. hac atque illac perfluo 2. 105.

hilarem

Digitized by Google

hilarem hunc ſumamus diem 4. 288. hilarum ac lubentem fac te 4. 758. multo hilarior 2. 730.
hodie poſtremum me vides 1. 325. venturum conſtituit 2. 205. hodie nunquam commutaturum 1. 413.
hoi, hui nimium eſt 6. 664. hoi, hei 2. 714.
homo adoleſcens 6. 1042. adoleſcentulus 3. 836. amictus 3. 768. audax 1. 776. commodior 1. 852. confidens 6. 123. callidus ac diſertus 2. 1010. dignus piſtrino 3. 531. edax 6. 336. felix 3. 381. formidoloſus 2. 755. fortunatus 3. 806. frugi & temperans 3. 581. jam grandior 6. 363. ignaviſſimus 2. 239. imperitus rerum 1. 928. impudens 2. 424. haud impurus 2. 245. invenuſtus aut infelix 1. 246. inhoneſtus 2. 356. inhumaniſſimus 6. 509. liber 2. 333. miſer 4. 201. nobilis 4. 15. nemo 4. 260. ornatiſſimus omnium hominum 6. 894. perditus 2. 417. ſenex 565. ſervus 6. 293. ſceleſtus 2. 708. ſcitus 2. 254. ſtultior 2. 1008. ſtultiſſimus hominum 4. 219. non ſobrius 1. 785. ſuavis 6. 412. ſtrenuus 6. 477. paulò tolerabilis 3. 205. unus omnium homo te vivat nunquam quiſquam blandior 5. 862. hominem maximi precii 4. 893. homo eſt perpaucorum hominum, imò nullorum 2. 408. ſi eſſes homo 4. 108. ita eſt homo 4. 344. quot homines, tot ſententiæ 6. 455. homo antiquâ virtute ac fide 4. 444. me omnino lapidem, non hominem putas 5. 214. tu virum me aut hominem deputas adeò eſſe 5. 524. hominis monſtrum 2. 695. quid hoc hominis eſt 2. 545. quid illuc hominis eſt 2. 832. ô feſtus dies hominis 2. 559.
homuncio ego non hoc facerem 2. 590.
humanum eſt 4. 473. ingenium 1. 123. factum aut inceptum 1. 236. homo ſum, humani à me nihil alienum puto 3. 77. ut ſunt humana 3. 553.
humanè vix patitur 4. 116.
humanitus. cœpi non humanitus tractare 3. 99.
honos hic eſt habitus tibi 2. 1012. veſtri honoris causâ 6. 920. honore quovis dignum 3. 688. videt me eſſe tanto honore 2. 260. honeſtus 2. 472. honeſta oratio eſt 1. 841. id neutiquam honeſtum eſſe arbitror 5. 403. neque honeſtum mihi eſt 5. 151. honeſtâ & liberali formâ erat 1. 123. facie erat 2. 681. virginem: papæ! facie honeſtâ 2. 230. honeſtè pauper vivere 1. 805. olim cùm honeſtè potuit, non eſt data 6. 912. alio pacto quomodo honeſtè abeam neſcio 2. 715.
hora abiit, dum hæc loquimur 1. 340. unam præterea horam ne opertus ſies 6. 515.
horreo. totus tremo horreóque poſtquam aſpexi hanc 2. 84. horreſco ſemper, ubi pultare haſce occipio fores 4. 634. horrida ipſa, nudus pes, capillus paſſus 6. 106.
horſum pergunt 5. 450. te adigent inſomnia 2. 219.
hortor. & moneo, & hortor, ne 5. 64.
hortus. hanc in horto maceria n 4. 910.
hoſpitem me liſes ſequi 1. 818. deverberâſſe hoſpites, tum cives 2. 329.
hoſpitis hujuſce conſuetudinem 2. 442.
hoſtis meretrici nupta eſt 5. 790.
hui, tam citò! 1. 477. hui, tam graves hos 3. 92.
humeris demiſſis eſſe quas matres ſtudent 2. 313. ego hunc mihi ceſſo, qui non humerum hunc onero pallio 6. 845.
humine puerum apponere 1. 732.
humilis. omnibus nobis ut res dant ſeſe, ita magni atque humiles ſumus 5. 380.
hymenæum qui cantent 4. 907.

Digitized by Google

I.

IActu quod maximè opus eſt, non cadit 4. 742. jam amoto metu 1. 181. jamjam deſino 4. 855. jam tum 2. 274. jam dudum audivi 1. 228. jam diu pater & mater mortui 2. 517. jam nunc eamus 1. 171. i intrò nunc jam 4. 169. jam olim luſerat 2. 586. jam pridem audivi 5. 219. jam primùm hæc dixit 1. 515. jam primum omnium 3. 275. primùm jam comperit 1. 211. jam à principio 6. 651. jam indè à puero 4. 442. jam indè uſque à pueritiâ 3. 183.

janua. hunc ante noſtram januam appone 1. 731. puerum tollere ab januâ 1. 766.

idcirco acceſſor 1. 695.

idoneus eſſe videor, quem fallere incipias 1. 496. idonei, in quibus illudatis 1. 764. illa ætas magis ad hæc utenda idonea eſt 3. 131. initium rerum idoneum invenire 5. 361.

igitur. quid igitur ſibi vult pater? 1. 378. ire igitur tibi licet 6. 814.

ignarus rerum omnium 2. 136. morum meorum 4. 161. lacrymarum tuarum 5. 675. animi tui 5. 682. ignaram artis meretriciæ 3. 226.

ignavus. adeòn' me ignavum putas 1. 278.

ignis. in ignem impoſita eſt 1. 129. ſeſe voluit in ignem injicere 1. 140. accede ad ignem hunc 2. 85.

ignobilem virginem 6. 120.

ignorabant iſti te 2. 1088. quia egens relicta eſt miſera, ignoratur parens 6. 358. credis te ignorarier, aut tua facta adeò 6. 932.

ignoſcere mî tuum eſt 1. 683. æquum eſt vos cognoſcere atque ignoſcere 2. 42. iſtuc factum ignoſcam 3. 648. non ſiet peccato mihi ignoſci æquom 4. 737. ignotum eſt 4. 476. culpa quin ſit ignoſcenda 6. 1016. & cognoſcendi & ignoſcendi peccati dabitur locus 3. 217. animus ignoſcentior 3. 646.

ignota, egens, deſerta anus 6. 752. in ignotum illam abducet locum 6. 548.

ilicet, deſine, jam conclamatum eſt 2. 346. actum eſt, ilicet, periiſti 2. 54.

ilignis pedibus faciundos lectulos dedit 4. 488.

ille horum nihil egregiè præter cætera ſtudebat 1. 58. hic in noxâ eſt, ille ad defendendam cauſam adeſt; cùm ille eſt, hic præſtò eſt 6. 267. lenem patrem illum, me factum eſſe acerrimum 6. 263.

illic eſt huic rei caput 1. 461. quid illæc turba eſt 2. 946. illôc homine opus eſt 2. 1082. illanccine mulierem alere 3. 752.

illinc profecta eſt 1. 822. ſe ſubducet 2. 627.

illò advenio 1. 365.

illuc perduxere filium 1. 81. hac illuc impellitur 1. 267.

illàc. hàc atque illàc perfluo 1. 105. hàc illàc circumcurſa 3. 513.

illiuſmodi civium penuria eſt magna 4. 443.

illiberale facinus 4. 451. ſervum haud illiberalem 4. 888. illiberaliter à vobis factum 4. 666. familiam aſpernatur 6. 372.

illicis homines in fraudem 1. 918.

illico animum percuſſit 1. 125.

illuditis me ſatis ſuperbè 6. 916. illuſi penè vitam filiæ 1. 830. ut ne impune in nos illuſeris 2. 941. idonei videmur, in quibus ſic illudatis 2. 765.

illuvies. vide inluvies.

imbrem aureum miſiſſe in gremium Danaæ 2. 584.

Imbrus. in Imbro moritur 5. 171.

immemoris beneficî exprobratio 1. 44. immemores diſcipuli 1. 480.

immerenti injuriam offerre iniquum eſt 5. 740.

immeritò te accuſare omnes nos, & me horunc' omnium immeritiſſimò 6. 291. immeritò inviſam 5. 598. ægritudo hæc mihi abs te oritur 5. 223.

imminuta ubi eſt forma 3. 390.

immi-

immiſericorditer à vobis factum 4. 665.
immodeſtus quàm fuiſti in vino 3. 569.
immortalis. Dî immortales 2. 232. proh Dî immortales 4. 449. proh Deûm immortalium 6. 352.
immortalitas mihi parta eſt, ſi 1. 967.
immunda inluvie ancillula 3. 296.
immutari vultum earum ſenſi 5. 369. immutarier non poſſum 6. 207. adeón' homines immutarier ex amore 2. 225. immutatum quoniam me videt, id mutavit 1. 243.
imò *vel* immo aliud 1. 30. imò melius ſpero 1. 622. imò certè 2. 811. imò enim 1. 831.
imò enimvero 2. 328. imò etiam 1. 650. imò verò 1. 852.
imparatus ut ne ſim 6. 315. imparatum te impendent mala 6. 180. me adortus eſſet 1. 481.
impedivit me & ſe hiſce nuptiis 6. 443. impediunt me tot curæ 1. 261. impeditum eſſe me conſiliis tuis 1. 621. impeditum in eâ animum expedivi 5. 297. impeditam meam reſtituas 1. 623. impeditæ ſunt *mulieres* 3. 245.
impedimento mî eſtis 1. 712.
impellerim illum ad laborem 3. 165. non me impulit, ut 1. 527. egeſtas me impulit 6. 734. animus paulo momento huc illuc impellitur 1. 267. impulſus hâc famâ 1. 99. irâ 5. 484. iris 5. 485. impulſi formâ noſtrâ amatores 3. 389.
impulſu veſtro duxere 5. 242. impulſore me hæc non facit 2. 987.
impendent mala te imparatum 6. 180.
impendiò magis animus gaudebat mihi 2. 586.
impenſè unus invidere 2. 412. magis impenſè cupitis 4. 996.
impero animo eſſe otioſo 1. 850. numquid aliud imperas? 2. 213. imperavi egomet mihi, omnia aſſentari 2. 252. imperas bonam rem 3. 705. ſi quid mihi imperent 2. 593. imperare liberis 4. 77. imperatoris virtutem noveram 2. 777. haud convenit unà ire cum amicâ imperatorem in viâ 2. 494. imperium gravius aut ſtabilius, vi quod fit, quàm illud, quod amicitiâ adjungitur 4. 66. meum nec revereri 6. 234. exſequi 3. 636. habes in belluas 2. 414. ſub cujus imperio eſt 3. 233. ſatis pro imperio, quiſquis es 6. 197.
imperito homine nunquam quidquam injuſtius 4. 99. imperitos rerum 1. 918.
impertit plurimâ ſalute Parmenonem ſummum ſuum Gnatho 2. 271.
impertiri herum hoc malo 4. 321.
impetrabo, ut prodat 1. 316. id ſi impetro 1. 531. iſtuc, quod poſtulo, impetro cum gratiâ 1. 425. ſi nihil impetres 1. 318. impetrare hoc abs te, ut 2. 181. orando hoc à me 1. 547. impetret id voluntate, quod vis cogit 4. 492.
impingam tibi dicam grandem 6. 440.
impium & ſceleroſum 2. 642. ò hominem impium 4. 305.
implorat fidem veſtram 4. 491.
impluvium. per impluvium anguis de tegulis decidit 6. 708. veniſſe clanculum per alienas tegulas 2. 588.
impone quidvis oneris 1. 904. impoſita eſt in ignem 1. 129.
importunus ſemper ille ſenex fuit 3. 197.
importunitatem aniculæ ſpectate 1. 231.
impotens eſſe 3. 372. adeón' impotenti eſſe animo 1. 886.
impotentiam propter ſuam ſe ſemper credunt negligi 4. 610.
improbum magiſtrum cepit ad eam rem 1. 192. vitium virgini oblatum ab neſcio quo improbo 5. 383.
improviſus. quaſi de improviſo reſpice ad eum 1. 420. de improviſo intervenit homo 4. 408. hoc mali mihi objici 4. 613. tantam fortunam eſſe his datam 6. 885.
imprudens timuit adoleſcens 6. 295. vide ne imprudens ruas 3. 370. plus boni hodie feci imprudens, quàm ſciens unquam 5. 881. imprudens depinxit 6. 269. præterii villam 2. 632. perdidi & me & te

One Lord 3.ⁿ 6.ᵈ 10

INDEX.

te 1. 646. rerum omnium & ignarus 2. 136. & inſciens 3. 634.
imprudentem opprimat 1. 227.
imprudentiâ peccatum eſt 2. 27.
imprudentiùs acceſſit ad flammam 1. 130.

impudens homo 2. 424. adeón' te eſſe incogitantem atque impudentem 6. 498. impudens es iſtuc tuum 2. 596. ô hominis impudentem audaciam 3. 314. impudentiſſima eorum oratio eſt 1. 638.
impudenter mulier facit 1. 762.

impune tu hæc facias 2. 917. credín' te habiturum 2. 851. optare iſtuc licet 5. 464. in nos illuſeris 2. 941. impunius maleſacere mî licere crederem 3. 561.

impurum hominem 4. 184. impuriſſimum 4. 285. hominem haud impurum 2. 235. anus haud impura 3. 630.
impuratus ille me ut irrideat 6. 670. impuratum hunc ulciſci 6. 363.

inanem laborem capit 5. 343.

incedere Parmenonem video 2. 917.

incendam 6. 187. incenderet animum cupidum 3. 368. id loqui, quo magis libido fruſtra incendatur tua 2. 311. incendor irâ 5. 162. hiſce dictis illam tibi ita incenſam dabo 6. 975.

incertus ſum, quid dicam 5. 450. incertior multo, quàm dudum 6. 460. incertum eſt, quid agam, miſera timeo, incertum hoc quorſum accidat 1. 265. nunc habeam nécne incertum eſt 3. 95. incertus animi 5. 121. conſilii 6. 579. animo incerto præ ægritudine 3. 123. ut veni, itidem incertum a miſi 5. 251. reddes omnia, quæ ſunt certa ei conſilia, incerta ut fient 1. 393. incerta hæc ſi poſtules ratione certa facere 2. 62. ſpe incertâ certum mihi laborem ſuſtuli 5. 17. in incertas nuptias filiam darem 1. 838.

inceſſit nova nunc in te iſtæc religio 2. 736.

incidi penè inſciens in malum jocularium 1. 789. in eandem fraudem ex hâc re atque ex illâ 3. 443. in eum infelix locum, ut 6. 193. incidit mî ſuſpicio ex ipsâ re 1. 361. ſuſpicio de me 4. 617. quodcunque inciderit in mentem 3. 485. Phormioni id ſuadere in mentem incidiſſet 6. 158. aliud ex alio incidit 3. 599. amori calamitas 3. 396.

incipies neque perficies 2. 51. hæc dum incipias, gravia ſunt 3. 1060. hâc illi ſpe hoc inceperunt 4. 228. incipere aliquid novi negotii 6. 712. incipit mihi narrationis initium 1. 714. turba inter eos 2. 725. in re incipiundâ 6. 226. incepta à parvis amicitia 1. 542. quidnam incepturus 1. 730. inceptum eſt; perfice 3. 863.
inceptum turpe eſt 6. 457. humanum 1. 236. illud inceptum eſt ſignum 3. 119.
inceptio eſt amentium, haud amantium 1. 218.
inceptor mearum voluptatum 2. 1034.
inceptat fabulam 1. 932. facinus 3. 601. ſi cum illo inceptas homine 6. 630.

inclementiùs in ſe dictum eſſe exiſtimavit 2. 4.

incogitans ni fuiſſem 6. 155. incogitantem atque impudentem 6. 499.

incolumem patriam 3. 194. incolumem ſat fore me ſcio 1. 615.

incommodum re ipsâ eſt navigare 5. 417. incommodum eveniſſe iter 5. 415. incommodam rem pati 5. 603.
incommodi nihil quicquam hîc tibi eſt 5. 400. incommoda quot tibi in hâc re capias 3. 933. ferre 5. 165. ex incommodis alterius ſua comparent commoda 1. 631.
incommodè mihi nuptiis evenit 5. 839.
incommoditas huc omnis redit 1. 570.
incommodet ut mihi 1. 162.

incredibile eſt 3. 625. præter ſpem atque incredibile hoc mihi obtigit 6. 240. incredibili re atque atroci 5. 377. incredibilia quæ narravit 2. 1048.

Digitized by Google

incurvus, tremulus 2. 335.
incuſas quid me? 3. 962. eadem omnia, quæ tute dudum coràm me incuſaveras 6. 915.
indicare de ſorore quæ cupiebat 2. 640. amorem diſſimulatum 1. 132. rem patri, ut ut erat geſta 4. 631. miſerum *adoleſcentem* patri 2. 1013. ſe 3. 585. res ipſa indicat hoc, quod fecit 2. 657. color pudoris ſignum indicat 1. 885. indicans te amare 2. 53.
indicium id anus mihi facit 4. 618. res hæc facit, quo pacto 5. 546. indicio ipſe de ſe erit 4. 4. indicio mihi fuit oratio, quale 3. 385. egomet meo indicio miſer, quaſi ſorex, perii 2. 1023. quum illi nihil pericli ex indicio ſiet 3. 416.
indicente me hæc non fiunt 4. 510. quod dictum, indictum eſt 6. 952.
indigens quaſi tu hujus patris 1. 897.
indignum facinus 1. 145. adeón' hoc indignum tibi videtur, ſi 6. 1041. te indignum injuriâ hâc 4. 167. indigna genere noſtro te admittere 4. 410. indignas te contumelias 6. 377. rem ullam illâ aut me indignam 4. 350. indignis modis 2. 709. tu indignus, qui faceres 2. 865.
indignè illi facis injuriam 2. 565. afficiatur injuriâ 6. 731. vitium offerre 4. 309. an quidquam hodie factum eſt indignius 6. 1010.
indigniſſimè factum 4. 92.
indiligens nimiùm ſies 4. 685.
indiligenter tutatur patris bene parta 6. 789.
indotatam virginem 6. 120. indotatis patrocinari 6. 947.
induciæ, bellum, pax rurſum 2. 60.
induxti animum iſtuc eſſe utile 1. 575. induxi in animum maximum eum eſſe quæſtum 3. 49. induxti animum tuum ad meretricem 5. 689. vide quò inducas 1. 402. Syri promiſſa me huc induxerunt 3. 224.
induit ipſe meam *veſtem* 2. 701. eum indutum illam 2. 1015. eâ eſt indutus 2. 707.
indulgeo me nimis 2. 222. illi nimiùm 3. 868. veſtitu nimio 4. 63.
induſtriam poetæ ad ſcribendum augeat æquanimitas 4. 25. de induſtriâ omnia facias 1. 802.
ineo, inibo ab eo gratiam hanc, quam video velle 2. 556. falſam gratiam 3. 302. rationem, quàm ſint hæc ſuavia 6. 345. ratio de integro ineunda eſt mihi 3. 675. beneficium verbis initum te comprobes 1. 832. initium narrationis mihi incipit 1. 714. rerum meaum idoneum invenire 5. 361. iræ ortum eſt 5. 351. initio, ubi erit puero natalis dies, ubi initiabunt 6. 49.
ineptus videar 3. 178. inepta ratio 4. 277. lenitas patris 4. 372. cauſa 1. 258. tam ineptum quidquam tibi venire in mentem 3. 1007. hoc nemo fuit minùs ineptus 2. 217. ineptiam tuam video 4. 751. ineptias illius ferre 2. 740. mittam 6. 649. ineptis 4. 936.
iners, fraus, helluo 3. 1035. tam iners, tam nulli conſili ſum 1. 612. non malus, neque iners 4. 483.
inexorabili ingenio eſſe 6. 496.
infamem fieri flagitiis 3. 1039. infamia, ſolitudo 4. 304. in ſummâ infamiâ ſum 3. 259. cavit ne infamiæ ea res ſibi eſſet 1. 417.
infandum facinus 2. 663.
infectum fieri accuſando non poteſt 6. 1035. infectâ pace 2. 53.
infelix næ ego homo ſum 4. 545. & infelicem adoleſcentulum 2. 932. infeliciter *ſit mihi obviàm* 2. 328. infelicitatis quid hoc 2. 417.
infenſus me ſervat 1. 212.
inferi, ſuperi, Dî Deæque 6. 688. infra infimos omnes homines quem eſſe puto 2. 488.
inficias ille ibit 4. 340.
infirmum gerunt animum 5. 312. infirmas nuptias 6. 734. infirmitatis quid adhuc habent nuptiæ 5. 176.
infortunium haud multùm à me aberit 3. 669. infortunium ferres 4. 179. infortunio tali mactatum 6. 1029. infortunatum ſenem 2. 298.
infregit mihi plus quingentos colaphos 4. 201.

Digitized by Google

ingenium adoleſcentis narras bonum: optimum 1. 469. bene & pudice doctum atque eductum coactum egeſtate immutarier 1. 276. humani ingenii officia 1. 113. ingenium liberale 4. 685. pium ac pudicum 5. 152. ſic eſt 6. 70. omnium hominum proclive à labore ad libidinem 1. 77. quid meum poſſit, experimini 3. 47. ingenium mulierum novi 2. 811. obtines & morem antiquum 5. 861. par nactus es 5. 170. quale haberes, indicio fuit oratio 3. 385. ingenia meretricum & mores noſcere 2. 931. ingeniâ eorum admiror 2. 250. advorsùm ingenium meum 6. 520. ad ingenium redis 5. 113. te oro per ingenium meum 1. 290. non licere meo modo ingenium frui 3. 402. apud te meo erit ingenio fides 5 474. ita plerique ingenio ſumus omnes 6. 172. ingenio amicûm fretus 3. 24. eſt bono 1. 490. duro atque inexorabili 6. 496. inhumano 2. 879. liberali 5. 164. leni in liberos 3. 151. miro erga me 5. 489. ad miſerias egregiè natus 3. 431. ex aliarum ingeniis me judicet 2. 198. qui cum ingeniis conflictatur ejuſmodi 1. 93. neque ab aliarum ingenio declinatam quidquam ullam reperias 5. 200.

ingentem confidentiam 1. 883. ingentia flagitia 4. 723. ingentes gratias 2. 391.

ingenuam nactus es 6. 168.

ingeram mala multa 1. 644. pugnos in ventrem 6. 989.

ingratiis ut dormiam 2. 220. datum eſt argentum 6. 889. coacta cœpit quærere 3. 447.

ingratum adeò, ut 1. 279. ingratum nimiùm me putas 5. 854.

ingreſſus es nunquam mare 5. 419.

inhoneſtum hominem, ſenem 2. 356. quàm inhoneſtæ ſolæ ſint domi 2. 937.

inhoneſtè parere divitias 1. 804.

inhumanum adeò me putas 1. 279. non adeò inhumano ingenio ſum 2. 879. inhumaniſſimo milite 5. 86. *fecit*, quod homo inhumaniſſimus 6. 509.

inhumanè nimis cruciat adoleſcentulum 3. 1047.

injecit mî magnam curam 4. 712. injeciſſe verba tibi Dromonem 3. 893. injeci ſcrupulum homini 4. 229. injecta eſt ſpes patri poſſe illam extrudi 6. 692.

inimicum te habeam 2. 174. hunc hominem tibi facias 2. 800. iſtuc inimicis fiet 3. 1017. ex amicis inimici ut ſint nobis 5. 211. factus inimiciſſimus 5. 309. ſi capiendos mihi ſciam eſſe inimicos omnes homines 1. 700.

inimicitiæ, induciæ, bellum 2. 60. inimicitias eſſe inter eos 1. 860. caperem in voſtram familiam 6. 371. ſuſcepiſſe anum cum puellâ 5. 231.

iniqui patris eſt, ea me exquirere 1. 178. iniquus es, qui poſtules 3. 1023. vide, quam iniquus ſis præ ſtudio 1. 833. iniqui ſunt patres judices in omnes adoleſcentes 3. 213. aliquanto iniquior præter ejus libidinem 3. 201. iniquam cauſam 1. 258. ab iniquis ſcripturam obſervari 4. 2. plùs iniquûm poſſit, quàm æquûm oratio 3. 27. iniqua loqui 4. 188. iniquum eſt immerenti offerre injuriam 5. 740. iniquo animo patiare iſtuc 2. 212. ferre 6. 764.

iniquè circumventum eum iniqui irrideant 5. 54. quàm iniquè comparatum eſt, ut 6. 41.

injuria tecum eſt una, altera 6. 984, 985. nulla tibi à me orta eſt, 4. 190. ea ab illo eſt animadvertenda 1. 156. injuriam accipere ab illo 6. 770. facere adoleſcenti optimæ 1. 491. offerre tibi 5. 740. expoſtulem hanc cum eo 1. 643. in injuriâ paternâ auxilio filiis matres eſſe ſolent 3. 994. injuria adoleſcentium accipiunda & muſſitanda eſt 4. 208. injuriâ afficiatur 6. 731. injuriâ adverſariûm 5. 22. ex injuriâ inſanire 4. 198. injuriæ, ſuſpiciones, inimicitiæ 2. 59. parentum injuriæ non ſunt ferme uniuſmodi 3. 205. injuriarum dicam ſcriptam mihi audîſti 6. 330. injurias non maximas faciunt 5. 308.

308. omnes viri ferre 5. 166. ob meas injurias carens patriâ 3. 137. injuriis onerare me remittas 1. 835. hujus victus 5. 168. gaudebam. non injuriâ 1. 60. quo jure quâque injuriâ 1. 214.
injurius ſibi ipſus videatur: neque id injuriâ 1. 380. multimodis injurius es 3. 321. injurium eſt ulciſci adverſarios? 5. 72.
injuſſu meo te hæc facere eſſe auſam 5. 562.
injuſta multa ac prava fiunt moribus 3. 840.
injuſtitiâ meâ eum hinc ejeci 3. 134.
inluvie immunda 3. 296. inluviem harum videre 2. 936.
innata cuiquam tanta vecordia ut fiet 1. 630. id vitium omnibus innatum eſt 5. 543.
innocenti ferte auxilium 4. 156.
innuit mihi abiens 2. 734. ſi innuerim 4. 172.
inopem *uxorem* 1. 399. inopem vitam colet 3. 137.
inopiâ coacta 1. 71. profugit 3. 529. quod feciſti 4. 106. incenderet cupidum animum 3. 368. ad inopiam redigat patrem per flagitium 3. 930.
inquam 1. 412. inquit 1. 134. inquies 1. 391. inque 3. 830.
inſanos homines ex ſtultis hic facit 2. 254. abin' hinc inſana 2. 860. inſania. ad inſaniam me adigis 4. 112. inſanis 2. 655. inſanias cum ratione 2. 63. inſaniam cum illo 4. 348. inſanire ex injuriâ 4. 198. homo inſanibat 6. 643. id viſo, tune an illi inſaniant 1. 538. ſanus ſim, anne inſaniam 2. 555. inſaniens 4. 464.
inſciens incidi in malum 1. 789. abi ſis, inſciens 6. 59. te inſcientem atque imprudentem dicere ac facere omnia 3. 634. inſcitum eſt offerre injuriam tibi 5. 740.
inſcitia eſt vos non facere 2. 1070. inſcitia eſt, adverſum ſtimulum calces 6. 77. tantam in animo eſſe inſcitiam 3. 631.
inſcripſi illico ædes 3. 744.
inſerere manum huic in ſinum 3. 566.
inſervire amico atque æquali ſuo 3. 419.
inſidias noſtræ fecit adoleſcentiæ 6. 275. fieri mî dico 2. 531. ego in inſidiis ero 6. 230.
inſidiabere non contrà hiſcine? 5. 70.
inſignem contumeliam in me accipiam 2. 770. inſigne aliquid iis faceret 2. 1000.
inſimulabis herum avaritiæ 6. 360.
inſiſtas pravè 5. 484. quam viam 2. 294. inſtitit habere hanc orationem 5. 581. quâ quærere inſiſtam viâ 6. 193.
inſolens quid tu Athenas? 1. 914.
inſomnia te noctu horſum adigent 2. 219.
inſperante hôc atque invito fierent 1. 607.
inſperatam occaſionem 2. 604. inſperatum gaudium 3. 415.
inſpicere, tanquam in ſpeculum, in vitas omnium; in patinas 4. 417, 430. ſibi ut inſpiciundi eſſet copia 2. 21.
inſtigâſti me 6. 970. taceam? inſtigem. 6. 187.
inſtitueris curſum 6. 849. inſtituit ſapienter vitam 1. 67. animum ad cogitandum 6. 241. in animum 4. 38. ita ut facere inſtituit 2. 19. petam hinc, unde à primo inſtitui 6. 605.
inſto num ego? 3. 739. magis cœpi inſtare, ut dicat 5. 828. acriùs inſtat 5. 120. nunquam deſtitit inſtare, ut dicerem 1. 665. ille inſtat factum 1. 147. partus inſtabat propè 4. 308.
inſtrenuus. animi non inſtrenui ſignum 3. 120.
inſtruxit hoſce 2. 781. inſtructa ea pulchre ad perniciem fiet 3. 451. inſtructa ſunt mihi in corde conſilia omnia 6. 322.
inſuêrit qui mentiri aut fallere 4. 55.
inſulam apud Andrum navem fregit 1. 222.
inſulſus, tardus 2. 1078.
inſultabis fruſtra fores calcibus 2. 285.
inſunt in amore hæc omnia vitia 2. 59. multa ſigna in homine 4. 823. ubi inerat picturæ hæc 2. 583. ineſt triſtis ſeveritas in vultu, atque in verbis fides 1. 865. ni vis boni

Digitized by Google

boni in ipſâ ineſſet formâ 6. 108.
Inſuper. quin etiam inſuper ſcelus, poſtquam &c. 2. 644. en pœnite bat flagitii, ni inſuper &c. 2. 1013. etiam inſuper defrudet? 4. 247.
integra ab ſe etiam tum ſiet virgo 5. 145. integram itidem reddam, ut accepi à ſuis 5. 150. integrum eum locum reliquit Plautus 4. 10. integrâ hâc causâ uti 5. 80. ætate mulier 1. 72. ad integrum redeat oratio 3. 1012. in integrum reſti tui æquum eſt 6. 452. de integro quas faciet comœdias 1. 26. integram comœdiam ex integrâ Græcâ 3. 4.
integraſcit hoc malum 1. 693.
integratio eſt amoris, amantium iræ 1. 558.
intelligere iſtuc ego nunquam quivi 1. 593. animum tuum 3. 479. ſatis, quæ loquatur 4. 309. omni atrum oſtium, intus quæ egerin 6. 877. nil, niſi idem dictum ſit centies 3. 882. vix dum dimidium dixeram intellexerat 6. 595. faciunt ne intelligendo ut nihil intelligant 1. 17. intelligens ſtulte quid intereſt? 2. 232.
intelligentia veſtra eam calamitatem ſedabit 5. 31.
intenderam conſilium 1. 739. nervos 2. 341. quo nunc primùm? 1. 346. intendenda eſt in ſenem fallacia 3. 514. hanc ſe intendit eſſe 2. 524.
inter vias cœpi mecum cogitare 2. 28. inter mulieres fortè unam aſpicio 1. 118. inter ſe ſingunt fallaciam 1. 210. inter Glycerium & gnatum ſunt iræ 1. 555. inter ſe eos diſcordare 1. 978. inimicitias eſſe inter eos 1. 860. quaſi non norimus nos inter nos 4. 272.
intercedet dum familiaritas 6. 584. ira inter eas 5. 305. nulla ægritudo huic malo 1. 969.
intercipit hæc, quod nos capere oportet 2. 80.
interdico, ne valle 5. 963. interdixit hariolus 6. 709.
interdiu: ſed ſi hîc pernocto &c. 4. 134.
interdum propter dormiat 2. 372. maximæ ſunt interdum iræ 4. 307.
interea fiet aliquid, ſpero 1. 317. interea aliquid acciderit boni 1. 401. interea dum ſermones cædimus 3. 242. interea loci te cognovit 2. 186. interea uſque dabo illi ſupplicium, uſque dum 3. 138.
interfici cùm perpeti me poſſum 2. 550.
interim triſtis 1. 108. funus procedit 1. 127. interim dum ſto 2. 841.
interea tute hoc intriſti, tibi omne eſt exedendum 6. 319.
interemptam operuit 3. 636.
intereo. interii 1. 349.
interiore in parte ut maneam ſolus 2. 578.
interloquere ſiccine me? 3. 692.
interminatus ſum, ne faceres 1. 499. iſtuccine interminata ſum tibi? 2. 829.
intermittit nunquam unum diem, quin veniat 4. 294.
internuncius nequis clàm à milite ad iſtam curſitet 2. 287. ejus internuncii negliguntur 3. 300.
interrogâſti ſanè rectè 2. 980.
intereſt m. hoc pater, ac dominus intereſt? 4. 76. nimium ac pernimium inter vos intereſt 4. 395. ſtulto intelligens quid intereſt 2. 233. quaſi verò paulum interſiet 2. 684. paulum intereſſe cenſes, ex animo omnia facias, an de induſtriâ? 1. 802.
intertrimento ſinè magno non poteſt haberi 3. 449.
intervenit pater 1. 738. de improviſo 4. 408. novum vitium & calamitas 5. 3. intervenire neminem mihi 3. 552. nulla res mihi poteſt 3. 680. ira inter vos intervenit 5. 351. interventum eſt mulieri de improviſo 3. 282.
intimus eſt eorum conſiliis 1. 579. ſcis, quàm intimum habeam te 2. 127.
intrò iſtæc auferte 1. 28. abripiere 4. 183. accedere ad heram 6. 865. admittere te ad eam 5. 237. concedam hinc 2. 206. conjecit ſe 3. 278. corripui me 5. 366. duc me ad Soſtratam 4. 909. fuge 4. 243.

541. irrumpere huc 2. 995. eamus 1. 171. abi 1. 526. recipit ſe 6. 880. rape hunc ſublimem 1. 869. ſequere me 1. 470. venit ad nos 2. 1002.
introducam hos 2. 491.
introire neminem 1. 366. introiit in ædes canis 6. 707. filius tuus introiit videre 5. 345.
intromittamus Phædriam comiſſatum 2. 441. heri intromiſſus non eſt 2. 83.
introſpexi 1. 368.
intuens terram modeſtè 2. 579. quiſnam eſt, qui intuitur nos? 3. 404.
intus ſunt 1. 494. ſequere hàc me ad Glycerium 1. 589. eſſe cum illis 6. 867.
invaſit dolor repentè 5. 356.
invenio fratrem nuſquam gentium 4. 543. uxorem in culpâ 5. 299. argentum huic 6. 534. laudem 1. 66. remedium huic malo 1. 471. cauſam aliquam, quamobrem 1. 385. orationem, qui 1. 410. *fallaciam* quandam 3. 598. viam hanc primus 2. 247. invenies ſi quicquam mentitum 1. 871. fingite, invenite, efficite 1. 337. inveni aliquid, quod ames 2. 307. quod me facere ſit dignum 3. 108. inveniam ubi parem referam gratiam 2. 718. inventum eſt falſum 1. 516. inventum tibi curabo tuum Pamphilum 1. 689. mihi inveniendus eſt aliquis, labore inventa mea cui dem bona 3. 842.
invento cum tuo iſto te dî perdaint 3. 812.
inventor mearum voluptatum omnium 2. 1034.
invenuſtum hominem 1. 246.
inverſa verba 3. 371.
inveſtigo. ubi inveſtigem? 2. 294. nihil tam difficile eſt, quin quærendo inveſtigari poſſiet 3. 476.
inveteraſco. novas qui exactas feci ut inveteraſcerent 5. 12.
invidere omnes mihi miſerè 2. 409, 411.
invidos iſtos dî perdant 5. 469.
inviſam immeritò eſſe me 5. 598.
inviſa vita mea eſt vobis 4. 992.
inviſum his hodie fore conſpectum meum 5. 789. mulieres æquè omnes iniquè viris inviſæ 5. 274.
invitet hominem 2. 618. quàm vellem Menedemum invitatum 3. 185.
invitus feci 6. 237. me hîc eſſe invitam 3. 735. invitum ſenem ſervaret 3. 736. invito Pamphilo 1. 607. patre 2. 898. me 3. 795. invitis omnibus 4. 159.
inultum id nunquam à me auferet 2. 614. illud haud ferunt 3. 919.
invocato ut ſemper ſit locus 2. 1058.
involem unguibus illi in oculos 2. 647. in capillum 2. 858.
inutiles quàm illi ſient utræque res ad tutandam rem 1. 288.
joco quam rem voluiſti à me, quin perfeceris 2. 179. ludum jocúmque dices fuiſſe alterum, præ ût 2. 300.
jocari hanc tu credis 3. 730.
jocabar equidem 2. 377.
jocularem audaciam 6. 134.
jocularium in malum incidi 1. 789.
ipſe egomet ſolvi argentum 4. 629. ipſum me nôris 2. 565. túte ipſe finem præſcripſti 1. 151. te ipſum exſpecto 2. 742. homo ipſe nuſquam eſt 2. 542. apud ipſum lucum 4. 586. ipſum id metuo ut credant 4. 628. philoſophorum diſciplinæ ex ipſis habent vocabula 2. 263. ipſa ſi Salus cupiat 4. 763. res ipſa indicat 2. 704. rē ipſâ iſtuc tibi dolet 4. 735. flos ipſe 2. 318. in tempore ipſo 1. 983. in ipſis nuptiis 1. 923. eccum: ipſum video 1. 609. is ipſus eſt 6. 177. ipſus triſtis 1. 363. cui odio ipſus eſt 5. 243.
ira hæc propterea eſt 5. 711. jam decedet 5. 505. citò ab eo abſcedet 5. 782. interceſſit inter eas 5. 303. propter iram hanc minùs impetrem 5. 729. iræ amantium amoris integratio 1. 558. ſunt inter Glycerium & gnatum, & ita magnæ, ut 1. 555. hæ factæ multo ampliores 5. 289. iram hanc inter eas fortaſſe unum aliquod verbum conciverit 5. 313. omnem in eos evomam 4. 313. omnem ſenis in me derivem 6. 324. expedies 5. 291. miſſam faciet 5. 781. minue 6.

436. iras celare 5. 253. gerunt pueri inter ſeſe pro levibus noxiis 5. 310. ira incendor 5. 562. impulſus irâ 5. 484. iris in illum 5. 486.
iracundus factus eſt de eâdem causâ 5. 309. protervè 5. 503. tam animo iracundo hoc tulit 5. 568.
iracundiam tuam iſtanc omitte 4. 757. reprime 4. 796. ſenis ultus eſſem 6. 190. ita ardeo iracundiâ 4. 311. præ iracundiâ non ſum apud me 3. 921. iracundiæ ejus adjutor ſim 4. 147. quod remedium inveniam 6. 186.
iraſci jure tibi velit 5. 397. iratum admodum ſenem 6. 478. iratus eſt merito 5. 505. quibus in rebus 5. 308. ob eam rem 5. 781. iratos mihi deos 1. 668. deo irato meo 6. 74.
irridere me cœpit 2. 424. irrideor 1. 503. credis nos irriſas indignis modis 2. 705.
irritor 6. 933. ita ſum irritatus 6. 241. dum animus irritatus eſt 1. 601 ſi magis irritatus fiet 4. 283.
irritum eſt, quod modò erat ratum 6. 952.
irrumpere intrò hoc ceſſo 2. 995.
irruo. irruit in ædes alienas 4. 89. quàm mox irruimus 2. 787. huc ille prorſus ſe irruat 4. 452.
is eſt ipſus 6. 178. id genus hominum 1. 633. id aliquid nihil eſt 1. 317. id negotî 1. 2. conſilî 1. 521. res in eum rediit locum, ut 3. 560. jam eâ ætate ſum, ut 5. 737. eo pacto cognoſces 1. 49. annos ſexaginta natus es, aut plus eo, ut conjicio 3. 63.
eò ad mercatum venio 4. 232. redigis me, ut neſciam 2. 689. neu me cupidum compuliſſet 6. 158. eóne es ferox, quia habes 2. 414. neque eò dico, quò ſenſerim 3. 555. non eò feci, quò amem 2. 57.
ejuſmodi ingeniis 1. 93. cupiditates 6. 822.
idem præſens abſenſque erit 4. 73. idem ego iſtuc facere poſſum 6. 727. eadem omnia 6. 914. animus te erga idem eſt ac fuit 3. 266.
iſte haud mecum ſentit 1. 327. ſive iſta uxor ſive amica eſt 1. 216.
iſtic quid narrat? 6. 996. qui iſtic mos eſt 3. 563. iſtæc commemoratio 1. 43. iſtuc ipſum 1. 353. iſtuc ætatis 3. 110. iſtuc eſt ſapere 4. 388. ſi tibi iſtuc placet 4. 134. iſtuccine interminata ſum 2. 829. iſtâc arte 1. 32. iſtoc vilius 4. 984. iſtæc ut rectè fiant 1. 459. nihil pol jam iſtæc mihi res voluptatis ferunt 5. 594.
iſtuc ſum 5. 114. mane 2. 908. quid iſtic tibi negotî eſt? 1. 857. neque iſtic neque alibi tibi unquam erit in me mora 1. 423.
iſtòc nimiùm abiſti 4. 170.
iſtàc, iſtorſum, quò vis, ſanè abi 3. 589.
iſtiuſmodi vos eſſe & nos non eſſe, haud mirabile eſt 3. 358.
ita pol quidem res eſt 1. 462. ita homo eſt 4. 144. ita faciam 2. 503. ita aiunt 1. 192. quid iſtic tibi negotî eſt? mihín'? ita 1. 857. iræ ita magnæ, ut ſperem 1. 556. ita eſt vita hominum, quaſi cùm ludas 4. 741. ita me dî ament, non nihil timeo 2. 614. ita me ſervet Jupiter, ut nemo eſt 6. 808. ita ut ingenium eſt hominum 1. 77. ita ut ſit 1. 80. perge facere ita ut facis 1. 525. educere itá uti ſi eſſet filia 2. 117. itán' Chryſis? 1. 810. itán' contemnor abs te 1. 495. itáne verò obturbat 1. 933. ita volo, itáque poſtulo, ut fiat 1. 553.
itaque hercle nihil jam mutire audeò 1. 508.
iterum reverti 4. 528. referre 5. 7.
itidem dicam illi eadem hæc, quæ tibi dixi, 1. 603. eas itidem fallam ut ab illis fallimur 2. 384. utinam hoc tibi doleret itidem, ut mihi dolet 2. 93.
jubéſne? jubeo, cogo, atque impero 2. 388. túne jubes hoc? 4. 926. factum eſt, quod juſti 4. 961. jubes Lesbiam adduci 1. 228. jube, mihi reſpondeat 2. 690. jubes Chremetem 1. 536. Hegionem ſal-

ven

vere plurimum jubeo 4. 463. tantùm juſſus ſum 6. 684. proximo dari juſſa eſt 6. 417.
judex tu es 3. 353. te judice ipſo 5. 255. patres iniqui in omnes adoleſcentes judices 3. 213. ad judices veniemus 6. 129.
judicium cras mihi eſt 2. 338. de eâdem causâ iterum reddant bis adipiſcier 6. 405, 407. ejus judicio permitto omnia 6. 1046. judicio coactum 6. 215.
judicas tu hæc malè 4. 101. id ita eſſe vos jam judicare poteritis 2. 29. virum te judico 4. 467. ex aliarum ingeniis nunc me judicet 2. 598. illos ex tuo ingenio judicas 3. 881.
jugulâras hominem 2. 416. ſuo ſibi hunc jugulo gladio 4. 960.
junceas reddunt curaturâ 2. 315.
junget ſibi nos amicos 5. 799.
Juno Lucina fer opem 1. 476.
Jupiter magnus te perdat 4. 716. proh ſupreme Jupiter 4. 197. ô Jupiter 1. 467. ita me ſervet Jupiter 6. 809.
jurabat Pamphilus Bacchidi quàm ſanctè 5. 60. jurandum ſi ſit opus mihi ad herum 1. 734.
jurgabit quid tecum? 1. 192.
jurgium hoc ad uxorem porto 5. 513. indè ad jurgium 2. 625. jurgio adortus fratrem 4. 406.
jus quod publicum eſt adipiſcor 6. 413. ſi jus, ſi fas eſt 5. 387. jus meum eſt, ut te cogam 5. 243. jus ſummum ſæpe ſumma eſt injuria 3. 796. jus meum perſequar 4. 164. ſuum poſtulat 4. 202. in jus ambula 6. 937. eamus 6. 982. du cito hominem 2. 767. neque jus neque bonum neque æquom ſciunt 3. 643. jure iraſci 1. 397. hoc mihi obtigit 1. 612. eodem uti ſenem, quo jure uſus ſum adoleſcentior 5. 10. pro meo jure omnia agere 4. 52. ſi de tuo jure conceſſiſſes paululum 4. 218. quo jure quâque injuriâ 1. 214.
jusjurandum iſtuc idem illis polliceari 5. 755. dabo nihil eſſe 5. 698.
juſta & clemens ſervitus 1. 36. cauſa 6. 217. bonam atque juſtam rem 3. 705. cauſa eſt juſtiſſima 6. 711. juſta, injuſta prorſus omnia omnino obſequor 4. 993. an quiſquam judex, qui poſſit noſcere tua juſta 6. 281.
juſtitiâ in tuâ ut meæ ſtultitiæ ſit aliquid præſidî 3. 647.
jus. ex jure heſterno panem atrum vorant 2. 938.
juvero te aut conſilio aut conſolando aut re 3. 86. hæredem haud multùm juvant 5. 460. id demum juvat, ſi 4. 256.

L.

LAbaſcit victus uno verbo 2. 178.
labefecit mihi omnes dentes 4. 245.
labefactarier aſtutè me ab illâ video 2. 508.
labiis demiſſis 2. 335.
labrum ut diſcidit, vide 4. 562.
labos aliquis quibus eſt alicunde objectus 5. 286. laboris ſiquid eſt 3. 82. aliqua pars minuatur mihi 3. 42. vacivom tempus 3. 90. labori meo haud parcens 5. 226. laborem tantum ob talem filium capere 1. 878. inanem 5. 344. certum ſuſtuli mihi ſpe incertâ 5. 17. fugere 3. 166. illum ad laborem impellerim 3. 165. omnes labores mihi fuere, quos cepi, leves 3. 400. labore inventa bona 3. 842. quanto partum 6. 46. alieno magno partam gloriam 2. 398. ſinè labore potitur commoda 4. 873. cum labore maximo 3. 40. à labore ad libidinem proclive ingenium 1. 78. pro labore hoc fructi ab iis fero 4. 872.
laborioſa ſiqua eſt 3. 44. hæc deambulatio quàm non laborioſa 3. 808.
laborat è dolore 1. 269. ne labora 3. 89.
lacerarem illum quibus modis 4. 316. ſpolies, mutiles, laceres 5. 65.
laceſſere deſinat 2. 16. laceſſiſſet prior 6. 13. Phormionem, qui volet, laceſſito 6. 1028.

Laches 5. 806.
lacrymæ hinc illæ 1. 126. confictæ dolis reducunt animum ad miseri cordiam 1. 561. cadunt illico homini, quaſi puero, gaudio 4. 539. lacrymas mitte 4. 336. excuſſit mihi 3. 167. lacrymis opplet os totum ſibi 3. 307. ſi exſtillaveris 6. 976.
lacrymulâ unâ falsâ quam oculos terendo miſerè vix vi expreſſerit, hæc verba reſtinguet 2. 67.
lacrymo gaudio 4. 411. lacrymans, orans, obſecrans 4. 474.
lactas animos ſollicitando & pollicitando 1. 919. lactâſſes me amantem 1. 652.
lacum apud ipſum 4. 486.
lædere minimè multos 2. 2. læſit prior 2. 6. multo minùs audacter 6. 11. nulli lædere os 4. 866.
lætus (eſt, neſcio quid 1. 343. lætus ſum fratri obtigiſſe, quod vult 6. 821.
læta non tam ipſo dono, quàm abs te datum eſſe 2. 392. ſe aſſimulat lætum 3. 889. nil quidquam vidi lætius 4. 368.
lætor hæc gaudia obtigiſſe illi 5. 834. nuptiis 5. 836.
lætitia tanta hæc oborta eſt 3. 681. lætitiam ei non opinanti objicerem 3. 186. obtuli Pamphilo 5. 817. ne me in lætitiam fruſtra conjicias 3. 293. in lætitiâ diem perpetuum degere 4. 525.
lamentari præter cæteras 1. 121. matrem mortuam 6. 96.
lampadas, tibicinas 4. 909.
lanâ ac telâ victum quæritans 1. 75. anus ad telam redit 3. 279.
languor. hæc deambulatio me ad languorem dedit 3. 808.
lanii, coqui, fartores 2. 257.
lapidem me, non hominem putas 5. 214. ni eſſem lapis 3. 918. quid ſtas, lapis? 3. 823.
largitor de te 4. 942. ex largiendo id non fieri 4. 991.
largitas quæ iſtæc ſubita eſt 4. 988. largitate nimiâ vehemens es 3. 442.
largiùs dat nemo 2. 1077.
laſciviâ diffluit 3. 946.
laſſus vigilabis 2. 221. laſſus animus 1. 306.
laterem lavem 6. 187.
Latini Phormionem nominant 6. 26.
Latinas fabulas 2. 34.
latus. latere tecto abſcedere 3. 673.
lavem laterem 6. 187. fac, iſtæc ut lavet 1. 486. lavatum accerſitur 2. 591. abeunt 2. 599. it, lavit, redit 2. 592. ubi nos laverimus, lavato 2. 595. venias nunc precibus lautum peccatum tuum 6. 974. bene unctum atque lautum à balneis venire 6. 34. hoc lautum eſt parum 4. 427. in lautâ & bene auctâ parte te omnes putant 3. 799. lautè, lepidè, facetè 2. 426. lautè tuum munus adminiſtrâſti 4. 766.
laus. laudi hoc eſt 4. 420. id tibi ducis 4. 106. laudem quàm veram capiet 2. 924. invenias ſinè invidiâ 1. 66. eam maximam hic ducit, cùm illis placet 4. 28. hanc ſibi relinquunt 5. 461.
laudo te 3. 382. quicquid dicunt 2. 251. laudare fortunas meas 1. 97. formam 2. 442. faciem 2. 964. vereor coràm in os te laudare ampliùs 4. 270. laudarier te audit libenter 4. 538.
lectum eſt, conveniet numerus, quantum debui 6. 153.
lectus eſt huc intrò latus, veſtimentis ſtratus 3. 904. in lecto collocant eam 2. 792. è lecto ſurgere 4. 523. lectos ſternere 3. 125.
lectulos jube ſterni nobis 4. 286. faciundos ilignis pedibus dedit 4. 488.
Lemni aliam uxorem habuit 6. 943. in Lemno duxit uxorem 6. 1004. in Lemnum iter illi eſſet 6. 66.
lenem patrem 6. 263. leni in liberos ingenio 3. 151. animo 1. 263. lenius vinum 3. 460.
lenitas inepta patris 4. 392. heri ſemper-lenitas 1. 176.
lenirent mihi illam miſeriam 3. 127.
leno avarus 3. 39. lenoni impuriſſimo 6. 83. ne parum leno ſies 6. 508.
lepidum patrem 1. 956. caput 4. 969. lepidam illam 3. 1062. pater lepidiſſime.

Digitized by Google

pidiſſime. jam lepidus vocor 4. 913. lepidiſſimum capitulum 2. 530. itáne lepidum tibi viſum eſt nos illudere 2. 1017. cum donis tuis tam lepidis 2. 651. lepidè, facete, lautè 2. 426.
lepus tûte es, & pulpamentum quæris 2. 425.
Lesbiam adduci jubes 1. 228.
leve id eſt 5. 782. levi ſententiâ 5. 312. leviorem vobis viderier 5. 759. leves labores 3. 400. levibus noxiis 5. 310. leves cauſæ se impellebant 5. 426.
levatum ſibi eſſe ſumptum 3. 747.
lex eſt, ut orbæ &c. eadem lex jubet &c. 6. 125. leges cogunt huic hanc nubere 4. 654. non ſinunt ſervum orare 6. 293. neque legem putat tenere ſe ullam 4. 86. præter civium morem atque legem 1. 287. lege ad me bona redierunt 1. 806. ea ad hos redibat hæreditas 5. 172. eâ lege, ut 1. 200. lege meâ utar 6. 533. agito 6. 985. legum contortor 6. 375. in leges ſuas patris pacem conficiet 3. 1000. legibus pœnas daturum 6. 827. quod factum ſit legibus, reſcindi non poſſe 6. 456.
Liber. ſine Cerere & Libero friget Venus 2. 731.
liber eſto 4. 973. liberum adoleſcentem 2. 476. neque vendundam cenſeo, quæ libera eſt 4. 195. liberi hominis officium 1. 333. liberæ aliquot in pariundo adfuerunt 1. 778.
liberè eductos 1. 918. convivium agitarem 5. 93. liberiùs vivendi 1. 52.
liberi inventi, invito patre 1. 898. liberis imperare 4. 77. cui ſuos liberos committerent 5. 212. ſi ex me illa liberos vellet ſibi 5. 655. liberalis herus 6. 624. liberalis adoleſcentuli officium 6. 282. liberali conjugio 1. 564. liberale ingenium 4. 686. honeſtâ & liberali formâ 1. 123. facie 2. 681. ego illam liberali aſſero cauſâ manu 4. 195.
liberalitate liberos retinere 4. 57.
liberaliter ſerviebas 1. 38.
libertatem æquam omnibus 4. 184.
libertus è ſervo ut mihi eſſes, fecit 1. 37.
libera me quamprimum metu 1. 354. liberatus ſum tuâ operâ 1. 373.
libuit 2. 795. non libet ipſam deſpoliare 1. 824. ut lubeat ſcribere 5. 56. prodeambulare huc libitum eſt 4. 768. ſi libitum fuerit 1. 213. quæ meo cunque animo libitum eſt facere 1. 264. age, age, ut lubet 1. 313. facite, quod vobis lubet 4. 994. vivere etiam nunc lubet 4. 447. lubens tibi bene faxim 4. 889. nihil eſt æquè quod faciam lubens 6. 566. hilarum ac lubentem fac te in nati nuptiis 4. 758. lubenter quod audias, dicam 6. 488. laudarier te audit libenter 4. 538. libido fert multa 3. 574. occluſa eſt contumeliis 1. 560. tua fruſtra magis incendatur 1. 311. neque tuæ libidini adverſabor 5. 245. adverſùm animi tui libidinem 5. 534. præter ejus lubidinem 3. 201. ex ſuâ libidine moderantur 3. 216. ad libidinem à labore proclive ingenium 1. 78.
licétne pauca? 1. 900. licétne me ſcire ex te 5. 874. tibíne hæc diutius licere facere ſperas 3. 103. ſi illud non licet, ſaltem hoc licebit 2. 638. non licet hominem eſſe ſæpe ita ut vult 3. 667. ſic, ut quimus, quando ita ut volumus, non licet 1. 812. dum per ætatem licet 4. 109. dum licitum eſt illi 1. 446. hoc licet impune facere huic, illi non licet 4. 826. licentia illæc nimia evadet in aliquod magnum malum 4. 512. deteriores omnes ſumus licentiâ 3. 484.
ligurriunt, cum amatore ſuo cùm cœnant 2. 935.
limen exirem 5. 378.
limis ſpecto ſic per flabellum clanculum 2. 600.
lineâ extremâ amare, haud nihil eſt 2. 639.
lingua hæret metu 2. 976. tua jam tibi me facilem benevolùmque reddidit 5. 761.
liquet mihi dejerare 2. 330.
liquidò ut poſſim, ſi fortè opus ſit jusjurandum 1. 735.

liter.

Digitized by Google

lites ſunt factæ inter eos maximæ 2. 733. mihi paratæ 6. 333. lites jam audies 6. 220. lites ſequi 1. 818. ſectar 6. 409. litium fugitans 6. 624. his litibus herus deſiſtat 6. 635.
litigat cum illâ 1. 862. quid illic hominum litigant 1. 751.
literæ fac periculum in literis 2. 475.
locum in quendam excelſum aſcendo 1. 359. ex ſolo loco venit 1. 409. in ignotum locum abducet illam 6. 548. locus, tempus conſtitutum eſt 2. 540. non ſatis tutus ad narrandum 6. 819. loci hujus ſemper memineris faciam 2. 799. interea loci te cognovi 2. 126. locum commuto 2. 972. da melioribus 6. 522. loco ipſus ſibi cavit 2. 781. ex loco iſtôc cave exceſſis 1. 767. locum eum Plautus reliquit integrum, ſumpſit ſibi in Adelphos, reprehenſum 4. 9, 10, 13. locus objurgandi quis relictus eſt? 1. 154. locum peccandi date 1. 233. locus narrandi non eſt 1. 357 locum conſilii neque habeo 1. 323. preci nihil loci eſt relictum 1. 605. nullus locus relinquatur 6. 547. nihil loci eſt ſegnitiæ neque ſocordiæ 1. 206. reſtitue in quem me accepiſti locum 1. 686. in quovis loco paratum 1. 723. loco pejore res non potis eſt eſſe, quàm in hôc quo nunc ſita eſt 4. 345. videtis, quo in loco res hæc ſiet 6. 447. quonam in loco ſunt res & fortunæ meæ 6. 472. in eum locum res rediit, ut 3. 360. penè nos redîſſe, ut 4. 273. incidi infelix, ut 6. 175. in id loci redactus ſum, ut 6. 981. vidên' me ex eodem loco ortum 6. 241. loci mei atque ordinis quendam conveni 6. 234. in loco pecuniam negligere maximum interdum eſt lucrum 4. 217. vereri 4. 829. obſecundare 4. 997. in loco germani fratris te dilexi 1. 293. uxoris propè habeas amicam 3. 104.
locaret ſuam unicam filiam 6. 647.
locavi virginem nuptum huic adoleſcenti 6. 753. locitas paululum agelli foras 4. 951.
logi 6. 483.
longum ſpatium amândi amicam tibi dedi 5. 684. longum eſt nos illum exſpectare 1. 986. experire, non eſt longum 6. 494. haud longum eſt id, quod orat 6. 516. longè jam abieram 2. 632. accurrit ad me, quàm longè quidem 2. 334. quàm longè à mari rus habeam 2. 518. longiùs abeſſet 4. 527. non aberit 3. 986. ne abeas 4. 884. longulè hinc eſſe 3. 239.
in longitudinem conſulere 3. 965.
longinquitas mea ætatis ne cui obſtet 5. 597.
loquere, audio 3. 695. quid velis 1. 540. loqui apertè rem ipſam 1. 195, 202. aut hunc cum ipsâ, aut me aliquid de illâ adversùm hunc peropus eſt 1. 266. commodiùs nunquam herum audivi 3. 560. malè abſenti hero 6. 373. præfinitò 5. 94. iniqua 4. 188. optata 3. 612. paucula 3. 829.
loris uſque ad necem operiere. loris liber? 4. 183.
Lucina, Juno, fer opem 1. 476.
lucrum magnum eſſe in eâ re 3. 610. maximum eſt pecuniam in loco negligere 4. 217. lucri hoc paulum quantum ei damnum apportet 3. 748. ubi quid mihi eſt te fallere 6. 61. omne quod eſt interea tempus, lucro eſt 5. 287. id omne de lucro putato eſſe 4. 819. omne id deputabo eſſe in lucro 6. 252.
lucto. dum luctat 5. 830.
ludum jocúmque dices fuiſſe alterum 2. 299. quos ludos mihi redderet 1. 482. præbueris intus 2. 1009. ut ludos facit 6. 946. ludos ſcenicos condecorandi 5. 45. in eodem ludo omnes doctæ ad malitiam, & ei ludo magiſtram hanc eſſe 5. 203. in quo ludo hæc diſcebat 6. 88. in ludum ducere & reducere 6. 86.
ludere congrum in aquâ finito 4. 379. teſſeris 4. 741. luſerat ludum conſimilem 2. 586. ludo hunc aliquantiſper 4. 641. à me ludatur dolis 2. 385. luditur opera in illis 6. 333.
ludificabere tu me 2. 726.

Digitized by Google

ludificatus eſt virginem 2. 644.
ludibrio eam haberi 6. 149.
lugubri veſte veſtitam 3. 287.
luctum filio paras 5. 210.
lupus in fabulâ 4. 540. lupo ovem commîſti 2. 831. lupum auribus teneo 6. 506.
luto in eodem hæſitas 6. 781. in luto ibidem te pervolvam 1. 784.
lux. uſque ad lucem vigiles 2. 278. ab orco mortuum me reducem in lucem feceris 5. 853. cum primo lucu ibo hinc 4. 843.
luculentâ formâ 3. 524.
luxu perditus adoleſcens 4. 762.
luxuriâ & laſciviâ diffluit 3. 946.

M.

MAcellum. ad macellum advenimus 2. 255. porticum apud macellum 4. 476.
macerare te noli 1. 690.
ſalſamenta hæc fac macerentur pulcre 4. 383.
maceriam hanc in horto jube dirui 4. 910.
mactatum tali infortunio eum faxo 6. 1029.
maculam hanc nos decet effugere 4. 956.
magiſter, metus, prohibebant noſcere ingenium 1. 54. ſiquis magiſtrum cepit ad eum improbum 1. 192. me filiis relinquunt quaſi magiſtrum 6. 72.
magiſtram hanc eſſe ei ludo 5. 204.
magiſtratus ibi quum adeſſet 2. 22.
magiſtratus adi 6. 404.
magnus eſt nebulo 2. 784. magne Jupiter 2. 708. magna familiaritas 2. 873 gratia 5. 741. penuria 4. 443. caprificus 4. 580. res 6. 459. magnum exemplum 1. 92. ſignum 1. 369. peccatum 1. 910. magnum neſcio quid eveniſſe 5. 304. facinus 3. 315. lucrum 3. 610. malum 2. 966. magnæ iræ 1. 556 ægritudines 3. 540. gratiæ 6. 895. magni pendi me à meis poſtulo 4. 881. quid iſtuc noſtra? magni 6. 801. quid tuâ id refert? magni 6. 724. ut res nobis dant ſeſe, ita magni atque humiles ſumus 5. 380. majorem adoptavi mihi 4. 46. fratrem 6. 63. annos nata eſt ſedecim, non major 2. 525. majus aliud 1. 962. ſiquid oret 4. 943. majoris pretii agrum 3. 64. majorum ſuûm ſimilis 4. 413. maximum multo mihi illud eſt 1. 529. ſum natu maximus 4. 883. maximi te fecit 1. 294. maximo opere 2. 531.
majuſcula eſt, quàm ſum 2. 526.
maximè utile 1. 843. digna 2. 865. quam maximè poſtulo atque oro 1. 831. duc me ad eam. maximè 1. 826.
magnifica *meretrix* 3. 227. verba 2. 740.
magnificè quidquam dicam 4. 258. me effero 3. 710. tractare 3. 557.
magnificentiâ cum iſtâc in malam rem 6. 931.
magnificare illam haud minùs, quàm ſeipſum 5. 260.
malo ego iſtas nuptias effugere, quàm tu adipiſci 1. 335. quid aliàs malim, quàm hodie fieri 1. 532. nihil eſt, quod malim, quam dari 4. 312. nemo eſt, quem mallem omnium 5. 971. nullam mihi malim, quam iſtanc uxorem dari 6. 659. male omnes ſibi melius eſſe quam alteri 1. 430. mori me malim 2. 66. mavolo hunc ſuſpicari quamvis cauſam quàm hanc 5. 540.
malus. mala mens, malus animus 1. 164. malum facinus 6. 1009. mancupium non malum 2. 274. malo dolo 2. 514. in malam rem abire 1. 320. meretrices malas 2. 37. pejore loco 4. 345. peſſima 2. 152. malum ſit mihi magnum ex hâc re 2. 996. aliud ex alio 2. 986. præſens quod fuerat, in diem abii 6. 782. hoc mihi eſſe objectum 6. 503. hoc integraſcit 1. 693. in joculatrium incidi 1. 789. malum mihi det pro hôc malo 1. 434. evito 1. 615. metuo 6. 555. minitatur 6. 852. magnum exſpecto 6. 194 me celant neſcio quod magnum 5. 319. tuum æquo animo feres 1. 928. in quod me conjeci

Digitized by Google

malum 5. 182. in magnum malum ego veniam 5. 335. in magnum aliquod malum evadet nimia iſtac licentia 4. 512. mali hoccine mihi de improviſo objici 4. 613. tantum deveniſſe ad eum 3. 751. plus eſt ex eâ re quàm commodi 3. 550. ne quid pateretur 6. 470. hoc non pridem inveni 3. 229. aliquid gnato conficies 3. 1005. nequid apportet 1. 73. quid praeteriveris 5. 408. neſcio quid mihi præſagit animus 3. 236. nihil eveniſſet 1. 608. aliquid hiſce eſſe eventurum 2. 998. haud citò quid ex hoc publicè ortum ſit 4. 445. quantum ex eâ te excitas 3. 1015. malum ad ſalutem converti non poſſe 1. 677. malo huic quod remedium inveniam 1. 471. ſalutem quærant 4. 301. aliquam moram producam 1. 619. malo quovis dignum 3. 135. malo hôc heram impertiri 4. 321. cum hujuſmodi malo conflictares 6. 505. at nunc faciet; neque, ut opinor, ſinè tuo magno malo 1. 179. mala noſtra primus ſentio 4. 448. multa ingeram 1. 644. hæc nondum reſcivit 1. 343. unà tecum bona, mala tolerabimus 6. 556. ad hæc mala hoc mihi accedit etiam 1. 215. malis gaudeant 1. 631. ex illis malis ſeſe emerſurum ſpero 1. 565. quantis in malis verſer 1. 653. in his malis me deſeruiſti 3. 258. malum, quod iſti Dî Deæque omnes duint 6. 977. quid vos, malum, ſic me ludificamini? 6. 949.

malè conciliato, prodi 2. 668. ſibi cum ſit 4. 34. animo eſt 4. 659. audies 6. 360. ſcribendo 2. 7. loqui abſenti 6. 373. docet te 3. 649. metuo, ne 5. 337. timui, ne 3. 665. timui tibi 3. 532. ſcrupulus me habet 1. 948. peſſimè iſtuc in te atque illum conſulis 3. 438.

maledicas cui viro, neſcis 2. 798.

maledictum vehemens 4. 17. maledictis veteris poetæ reſpondeat 1. 7. finem facit 3. 34. maledictis poetam deterrere, ne ſcribat 6. 3.

malefeceris quod re mihi, nunquam verbis ſolves 4. 165.

malefacta ſua noſcant 1. 23.

maleficium. pro maleficio beneficium nolunt reddere 6. 337.

malevoli veteris poetæ maledictis 1. 7. malevoli diſtulerunt rumores 3. 16.

maligna multo & magis procax facta eſt 5. 149.

malitiâ ſuâ fretus 6. 274. jus ſummum ſæpe ſumma eſt malitia 3. 796.

mammam primam hujus filio hæc dedit 4. 978.

mancipium hoc quid tibi videtur? non malum hercle 2. 274. ut mancipia hæc deducam 2. 363.

mando tuæ fidei bona noſtra 1. 297. huic mandes, ſi quid rectè curatum velis 4. 374. ſatin' hoc mandatum eſt tibi? 2. 209.

manè obſervabam 1. 83. nunquam tam manè egredior, quin 3. 67. cras manè 6. 531.

mane, mane, inquam 5. 495. manſiſſet domi 3. 541. mane hic apud nos dum redeat ipſa 2. 533. manendum eſt ſoli hic biduum 2. 635. maneas triduum 6. 489. maneamne uſque ad veſperum 5. 442. manebo ibi 2. 216. pauliſper 4. 254. manere affinitatem hanc inter nos volo 5. 923. maturà, dum libido eadem hæc manet 6. 717. nequeo exorare, ut me maneat 6. 522. manſurus patruum pater eſt, dum huc advenias 6. 481. manſum oportuit 3. 200. manſiones diutinæ Lemni 6. 1013.

manipulus furum 2. 775.

manſueti animi officia 1. 114.

manum non abſtines 4. 783. manus illæ continebit 4. 568. manum in ſinum huic meretrici inferere 3. 964. in manum dat mi hanc 1. 298. quid vis tibi dari 6. 635. præ manu huic aliquid paululum dederis 4. 983. ad hanc manum eſt ſacellum 4. 479. omiſſa eſt manu 6. 831. tibi id in manu eſt, ne fiat 5. 493. in manibus natillum puerum geſtare 4. 566. manibus pedibuſque obnixè omnia facere 1. 161.

mare qui nunquam ingreſſus es 5. 419. ô maria Neptuni 4. 792.

maritus ego novus anno demum quinto & ſexageſimo fiam 4. 940.
maſtigia 4. 783.
mater Samia mihi fuit 2. 107. matris injurias ferre me pietas jubet 5. 301. matres omnes filiis in peccato adjutrices, auxilio in paternâ injuriâ eſſe ſolent 3. 993.
mater familias 4. 749.
maternus animus 3. 638.
matrimonium hoc ſi ex uſu noſtro eſſet 5. 548.
matronas bonas facere 2. 37.
maturè cùm cognorit 2. 932. fiet. at maturè 2. 209.
matura 1. 720, maturem nuptias 1. 580. id ut maturent facere 3. 497.
mederi quas poſſis cupiditates 6. 823.
medicum nemo adduxit 5. 323.
medicari in hâc re mihi quum poſſim 1. 952. gnato tuo 2. 839.
meditor eſſe affabilis 4. 898. meditari cauſam tuam 4. 196. ſecum, quo pacto adverſam ærumnam ferant 6. 343. venit meditatus alicunde 1. 409. meditata mihi ſunt omnia mea incommoda 6. 249.
mediam mulierem complectitur 1. 133. medium ſub imem arriperem 4. 317. hunc mediam in viam provolvam 1. 783. ea mortem obiit; è medio abiit 6. 1020. exceſſit 6. 967. è medio æquum excedere eſt 5. 620. in medio eſt mater virginis 4. 481. palmam omnibus eſſe poſitam 6. 16.
mediocris. non mediocris hominis hæc ſunt officia 4. 967.
mediocriter veſtitam veſte lugubri 3. 287. ſtudebat.... omnia hæc mediocriter 1. 79.
membra metu debilia ſunt 4. 614.
memini, tametſi nullus moneas 2. 216. faciam, ut hujus loci, dieique, meique ſemper memineris 2. 799. domi focique 2. 824. eadem hæc 3. 551. memini me relinqui 6. 74. meminiſtin' ut fuerit veſtra oratio 6. 225. iterum ſic memento 4. 428.
memorem me dices eſſe, & gratum 4. 252. meritum eſſe, ut memor eſſes ſui 1. 38.
memoriâ exprompta tuâ mihi ad hanc rem opus eſt 1. 729. in memoriâ habeo 1. 40. in memoriam redi mecum 6. 803. redige 6. 384. egóne memoriam hujus patiar meæ voluptati obſtare? 1. 951.
memoriter proferens progeniem uſque ab avo atque atavo 6. 396. cognoſcit 2. 914.
memorare id ſi nunc velim 5. 471.
memorabile hoccine eſt, ut 1. 629. faciunt 3. 315.
Menander fecit Andriam & Perinthiam 1. 9. Menandri Phaſma, Eunuchus, Colax 2. 9, 30.
mendicum, ſycophantam 1. 824.
Menedeme, at porro recte ſpero 3. 159.
mens mala, animus malus 1. 164. mentem meliorem vobis dari 4. 434. neque pes neque mens ſatis ſuum officium facit 2. 728. in mentem mihi veniebat ejus incommodum 6. 633. ubi in mentem ejus adventi venit 6. 154. quodcunque inciderit in mentem 3. 485. quod utinam ne Phormioni id ſuadere in mentem incidiſſet 6. 157.
mentionem Phædriæ ſi quando illa facit 2. 416.
menſis hic decimus eſt 4. 477. hic agitur ſeptimus, poſtquam ad te venit 5. 394. menſes abierunt decem, dum dubitas 4. 693. menſes tres abeſt 3. 118. abhinc decem 5. 823. complures te tuli 8. 520. totos hos ſex te quietum reddam 2. 277.
mentiri non eſt meum 3. 550. nolo mentiare 3. 702. ſi quicquam mentitum invenias, occidito 1. 871. credis me nil mentitam tibi 2. 702.
mercatus es agrum 3. 55. Eunuchum 2. 568.
mercator quidam ſenex 1. 222.
mercatus. ad mercatum venio 4. 232. ire 6. 839.
mercedem ei dare 6. 415. coegi quaſi talenta ad quindecim 3. 145.
mercenarium à villâ vidi 3. 444.
meruiſti quid tantum de te 3. 13. quid meritus? crucem. 8. 625.

meritus

meritus de me eſt, ut 5. 766. meritum eſſe in hâc re culpam non nego 6. 1015.
meritum ſic eſt meum 3. 92. nil ſuave meritum eſt 6. 306. merito hoc meo videtur factum 6. 1034. nemo ſatis pro merito gratiam regi refert 6. 339.
meritò te amo 2. 186.
meretrice avarâ 2. 926. meretrices malas 2. 37. meretricum contumelias perpeti 2. 48.
meretricios amores 1. 920.
meretriciam domum 2. 381. artis meretriciæ 3. 226.
meridie ipſo ſtipulam colligat 4. 850.
meram niſi ſpem, nil habet 6. 146.
metus quantus eſt mihi, patrem venire 6. 4°3. metum accipere 3. 338. in quo nunc eſt, adimam 1. 342. metu lingua hæret 2. 976. membra debilia ſunt 4. 614. exanimavit me 1. 252. commotus eſt animus 1. 945. libera me 1. 354. amicos ejus exonerâſtis 6. 844. amoto 1. 181.
metuo malum 6. 555. à Chryſide 1. 106. metuebant omnes me 2. 432. nec illæ metuunt Deos 6. 773. metuo lenonem, ne quid ſuo ſuat capiti 6. 491. id metuat, ne 2. 140. metuo, ut ſubſtet hoſpes 1. 921. ipſum id metuo ut credant 4. 628. ſaltem accuratè, ut metui videar certè 1. 497.
Micio, quid agis? 4. 60.
Mida 6. 863.
migres ex urbe rus habitatum 5. 589.
miles in Cariam eſt profectus 2. 125.
militis perſonam indè ablatam 2. 26. vim militum 2. 777.
militiæ & domi unà ſemper fuimus 4. 498.
militatum aliquò profugiet 4. 387. abiit 3. 117.
Mileti habitat 4. 656. Miletum uſque 4. 657.
Mileſius ubi eſt ille? 4. 704.
mille nummûm poſcit 3. 607. mille drachmarum argenti huic mutuum dederat 3. 602.
millies audivi 1. 954. plus millies 2. 421. tædet jam audire eadem millies 6. 487.
miluo rete non tenditur 6. 330.
minæ dimidium 4. 372. minas viginti dedi 2. 169.
minas hujus timeo 1. 210.
minabitur ſe abiturum 3. 490.
minitatur malum 6. 852. minitatur ſeſe id, quod mœchis ſolet 2. 956. in diem eſt, quod minitare 2. 1019.
Minerva. non ſi ex capite ſis meo natus, item ut aiunt Minervam eſſe ex Jove 3. 1038.
minue verò iram 6. 436. non minuam meam conſilium 5. 616. nec tu eâ causâ minueris hæc quæ facis 1. 395. quæ noſtros fructus minuebat vilitas 6. 1014. ut aliqua pars laboris minuatur mihi 3. 42. minutos piſciculos 1. 372.
mirum, nî domi eſt 1. 602. quid iſtuc tam mirum, ſi 1. 655. miris modis odiſſe 5. 179. mira narras 3. 897.
mirificiſſimum facinus 6. 872.
mirari ſatis rationem veſtram nequeo 4. 376. te miror tam manè, qui heri tantum biberis 3. 519. mirabar, hoc ſi ſic abiret 1. 176. miror non juſſiſſe illico me arripi 3. 1003. mirando hôc tanto bono 1. 946. mirandúmne id eſt? 5. 661.
mirabilia. vos eſſe iſtiuſmodi haud mirabile eſt 3. 388.
miſceto ita tu iſtæc tua, ne me admiſceas 3. 784.
miſer ſum omnibus modis 5. 701. crucior miſer 1. 859. miſeris modis 2. 954. nemo eſt miſerior me 3. 263. quid ſene noſtro erit miſerius 3. 255. ita miſerrimus fui fugitando 2. 845.
miſerè invidere 2. 411. miſerè nimis cupio hunc diem 4. 525. quàm miſerè hanc amârit 1. 523. miſerè noctem ejus orantem 3. 367. miſerè oculos terendo lacrymulam expreſſerit 2. 67.
miſeriam omnem ego capio 4. 878. quam ibi vidi! 4. 869. illam exſpueret ex animo 3. 405. ſolus mearum miſeriarum eſt remedium 4. 295.
miſeret nonne te mei? 1. 877. Menedemi

Digitized by Google

nedemi vicem miſeret me 3. 751. ne cujuſquam miſereat 5. 64. tuarum fortunarum me miſeritum eſt 3. 464.
miſereſcat te nunc inopis mei 3. 1028.
miſericordia hæc illa eſt 1. 126. neque miſericordiâ neque precibus molliri 6. 497. propter miſericordiam addunt pauperi 6. 277. ad miſericordiam reducunt animum 1. 562. adduces ambos citò 3. 997.
mitis jam eſt 4. 277.
mitto. miſit ſervolum ad eam in urbem, & ego noſtrum unà Syrum 3. 191. miſſa eſt ancilla accerſitum obſtetricem 1. 528. miſit orare, ut venirem, ſeriò 2. 527. miſiſſe in gremium imbrem aureum 2. 584. mitte malè loqui 1. 881. orare 1. 911. mitto maledicta omnia 4. 797. vitam duram 4. 861. mitte jam iſtæc 4. 840. lacrymas 4. 336. me 4. 782. adoleſcentem 5. 556. nec meum imperium; age, mitto imperium 6. 233. hanc ut mittam 6. 676. face me miſſum 1. 685. nos miſſos 1. 841. miſſam iram 5. 781. miſſum amorem 5. 408. miſſa hæc faciamus 2. 863.
modum ſuæ vitæ habere poſſe 1. 95. benignitatis non cogitas 1. 834. quæ res in ſe non habet 2. 57. nec fieri *ſumtuum* 3. 756. quid ſit id, quod ſollicitere ad hunc modum 5. 676. modo hoc 6. 870. novo faceres ei contumeliam 6. 973. ullo facere ſi poſſim 5. 266. nullo poſſem 2. 840. quo poſſet noſcere 2. 930. meo vivere 1. 153. meo hunc excruciem 2. 919. noſtro hunc ulciſci 6. 963. modis omnibus miſer ſum 5. 701. miris odiſſe 5. 179. miſeris eum colligavit 2. 954. indignis acceptus 4. 167. indignis nos irriſas 2. 709. quot modis contemptus 1. 249.
modò dolores occipiunt primulùm 4. 290. advenis modò 5. 458. modò audivi 1. 304. domum modò ibo 1. 598. modò ait, modò negat 2. 713. modò liceat vivere 3. 983. dum vivat modò 3. 642. modò ut poſſim 1. 412. tu modò noli te macerare 1. 690. modò non montes auri pollicens 6. 68. ſine modò 6. 421.
modeſta, pudens 5. 165. modeſto vultu 1. 120.
modeſtè ac rarò hoc facit 5. 552. animus, qui modeſtè iſtæc ferat 6. 170. modeſtè intuens terram 2. 579.
modeſtiâ ſuâ cujus mores toleret 5. 478.
moderantur ex ſuâ libidine 3. 216.
mœchum te arbitretur paratum ſibi, ſi illam duxeris 1. 319. minitatur ſeſe id, quod mœchis ſolet 2. 956. quis homo pro mœcho unquam vidit in domo meretriciâ prehendi quenquam? 2. 959.
mœror. in mœrore eſt 1. 698.
mœſtus revertor domum 3. 122.
molo. molam ego pro te 1. 200. molendum uſque in piſtrino 6. 250. molendo & coquendo 4. 849.
moleſtus ei fuero 1. 645. hoc mî moleſtum eſt 1. 43. non nihil moleſta hæc ſunt mihi 4. 143.
moleſtiam ille affert 5. 344. & mihi & tibi & illis dempſeris 4. 821. ubi quid in animo eſt moleſtiæ 2. 629. ſinè moleſtiâ amorem ei confeci 2. 927. neque præterquam quas amor moleſtias habet, addas; & illas, quas habet, rectè feras 2. 77.
molior. dum moliuntur, dum comuntur, annus eſt 3. 240.
molliri neque miſericordiâ neque precibus 6. 497. his verbis ſentio hominem mollirier 6. 633.
molliter te curâſti 4. 765.
mollities hæc animi ejicienda 2. 222.
momento paulo huc illuc animus impellitur, dum in dubio eſt 1. 267.
moneo te hoc unum 5. 766. ut quieſcant 1. 22. ne erret 2. 16. audacter & familiariter 3. 58. ſedulò, quæ poſſum 4. 429. hunc, ad cœnam ut veniat 3. 170. habeo pro illâ re, illum quod moneam probè 1. 925. neque poſtulem, nî ipſa res moneat 1. 554.
monitor & præmonitrator 3. 876. nihil opus fuit monitore 3. 171.

monumentum

Digitized by Google

monumentum in patriam unde pervenerit 2. 13. ciſtellam effer cum monumentis 2. 752.

mons. modò non montes auri pollicens 6. 68.

monſtrum hominis 2. 695. monſtri aliquid alunt 1. 251. ſimile hoc eſt 2. 333. quot res poſt illa monſtra evenerunt mihi 6. 706.

monſtrabo hodie nunquam, ubi ſit 4. 573.

monſtratione cum tuâ te magnus perdat Jupiter 4. 716.

mora nec ulla eſt, quin ducam 1. 980. nulla eſt per hunc 1. 597. nec moram ullam dari, quin 5. 127. neque erit tibi in me mora 1. 423. moræ nihil ſit in Pamphilo 1. 166. ne moræ meis nuptiis egomet ſiem 4. 714. ne in morâ nobis ſiet 4. 355. ut huic malo aliquam producam moram 1. 619.

moror egomet convivas 3. 172. quid multis moror? 1. 114. nihil moror 2. 184. non moror 2. 459. nihil eſt illic, quod moremur diutiùs 3. 835.

morbus magis Philumenæ adgraveſcat 5. 337. amplior factus 5. 330. auctus 5. 334. ipſa eſt ſenectus 6. 576. me detinuit 6. 575. quid hoc morbi eſt? 2. 225. verbum unum cave de nuptiis, ne ad morbum hoc etiam 1. 302. morbo affectam 5. 366. tuos eſſe illi mores morbum magis quàm ullam aliam rem arbitror 5. 239.

mordere clanculum 2. 410. par pro pari referto, quod eam mordeat 2. 444. ſi id te mordet 4. 809.

mors continuò ipſam occupat 1. 298. matrem ex ægritudine conſecuta eſt 6. 751. mortem exſpectabam miſer 5. 422. meam exſpectant 4. 876. obiit 1. 222. hujus tam fert familiariter 1. 111. jam depeciſci morte cupio 6. 165. ipſum mulcavit uſque ad mortem 4. 91.

mori me malim 2. 66. ſatius eſt 2. 771. quàm pridem pater mihi & mater mortui eſſent 2. 517. jam ferme moriens 1. 289. verba fiunt mortuo 6. 1016. ab orco mortuum me reducem in lucem feceris 5. 853.

mos ſuus cuique 6. 455. qui iſtic eſt? 3. 563. cujus mos maximè eſt conſimilis voſtrûm 3. 394. quàm vellem etiam noctu amicis mos eſſet operam dari 4. 535. morem antiquum atque ingenium obtines 5. 861. geſſero morem illis 5. 599. animo 1. 645. præter civium morem 1. 887. alieno more vivendum eſt mihi 1. 152. more hominum evenit 1. 975. hunccine erat æquom ex illius more, an illum ex hujus vivere 3. 203. mores cave in te eſſe iſtos ſentiam 3. 1034. iſti formæ ut mores conſimiles forent 3. 383. eſt conſimilis moribus 3. 1021. mores alios hic dies poſtulat 1. 189. tuos quæ res tam repentè mutavit 4. 987. mores cujus toleret ſuâ modeſtiâ 5. 478. facilè ſutor 5. 735. ut nunc ſunt mores 6. 55. multa injuſta ac prava fiunt moribus 3. 840.

moratam quibus moribus 5. 644.

morigera tibi fuit in rebus omnibus 1. 295.

morigeratus eſſes adoleſcenti 4. 219.

moves ocyus te 1. 737. moveo. video, ſed nihil promoves 2. 911. ego iſtæc moveo, aut curo 1. 928. nil nos dos movet 3. 970. nihil moventur nuptiis 1. 519. per tumultum noſter grex loco motus eſt 6. 32.

mox ego huc revertor 1. 488. exſpecto, quàm mox veniat 6. 161.

mulcabo malè ipſum 2. 773. ipſum dominum atque omnem familiam mulcavit uſque ad mortem 4. 91.

mulier adoleſcens 5. 661. commoda, & faceta, & formâ luculentâ 3. 522, 524. optima 4. 977. ſapiens 6. 1047. temulenta & temeraria 1. 229. mulier mulieri magis convenit 6. 727. cenſen' te poſſe reperire ullam mulierem, quæ careat culpâ? 5. 662. mulieres pauperculæ 4. 649. amaræ 5. 710. ſunt ferme, ut pueri, levi ſententiâ 5. 312. omnes eadem æquè ſtudeant nolintque omnia &c. doctæ in eodem ludo ad malitiam 5. 199, 200, 203. mulierum clamor 5. 25. vulgus

malè

Digitized by Google

malè audit 5. 600. ingenium; nolunt, ubi velis; ubi nolis, cupiunt ultro 2. 811. mores; dum molliuntur, dum conduntur, annus eſt 3. 240. quid mulieris uxorem habes 5. 643. illum inhoneſtum hominem, ſenem, mulierem 2. 356.
mulierculam compreſſit 9. 1018.
muliebri nullâ malâ re expolitam 3. 290.
multi alii tum hæc audivere 1. 938. item multa alia, quæ nunc non eſt narrandi locus 1. 357. quid multis moror 1. 114.
multùm haud multùm à me aberit infortunium 3. 669. non me multùm fallit 5. 728. multo poſt 6. 88. aliter evenire 1. 4. malis narrare 5. 110. magis procax 5. 359. minùs audacter 6. 21. melior 4. 707. meliùs 5. 217. potiùs 3. 929. gravius ac durius 3. 959. priùs 5. 541. rectius 4. 922. incertior 6. 460.
maximum illud eſt 1. 529. fortunatiſſimum omnium 3. 843. maximè 5. 160. multimodis gaudeo 1. 947. injurius 3. 321.
mundius nihil videtur 2. 933.
munus hoc quàm gratum 2. 275. ei corraditur 6. 40. munere iſto ſubietur Geta 6. 46. ego eum ſinam ſine munere abire à me 5. 854. munus tuum lautè adminiſtratti 4. 766.
munerari ancillas primùm diſciplina eſt amatoribus, qui ad dominas viam affectant 3. 301.
muſicam artem tractant 6. 27. remotam ab arte muſicâ 5. 23. ad muſicum ſtudium ſe applicaſſe 3 23. fac periclum in muſicis 2. 476.
muſſitanda eſt adoleſcentium injuria 4. 203.
mutabili colore 2. 688.
mutet animum 6. 775. ſuam ſententiam 1. 396. fidem cum illo 6. 572. veſtem cum illo 2. 571. mores ſuos quæ res mutavit tam repentè 4. 687. haud muto factum 1. 40. de uxore nihil mutat 1. 957.
mutatio fit 5. 633. quid veſtis mutatio? 2. 670.
mutilas, laceres, quemque nacta ſis 5. 65.
mutus illico 2. 416. utinam hæc muta facta ſit 1. 466. mutum dices 3. 749.
mutire nihil jam audeo 1. 508. adeò mutito 5. 867.
mutuum dederat mille drachmarum 3. 602. tradunt operas mutuas 6. 268.
Myconium hoſpitem Callidemidem 5. 433.
Myſis ab ea egreditur 1. 226.
Myrrhina 5. 445.

N.

NÆ ego homo ſum infelix 4. 543. faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligant 1. 17. næ ille illum haud novit 1. 779.
Nævium, Plautum, Ennium accuſant, quos hic noſter auctores habet 1. 19. Nævi Colacem 2. 24.
namque hoc tempore &c. 2. 7.
nanciſcor nil mali ex tuis nuptiis 6. 543. quod nactus ſim mali 2. 975. vetitum 2. 559. piſces ex ſententiâ 4. 423. laceres, quemque nacta ſis 5. 65. cuſtodem alterum nactus es 5. 681. annoſum 5. 826. puellulam 6. 81. *uxorem* ingenuam, liberalem 6. 168.
narro virtutes tuas 4. 599. narrabo hunc amorem meum 1. 315. ego quid narres neſcio 1. 480. narras ingenium bonum adoleſcentis 2. 469. regem elegantem 2. 407. filium mihi? 6. 402. fabulam ſurdo 3. 222. apertè ita ut res ſeſe habet 3. 703. ordine, ut res geſta eſt 4. 546. rem omnem rectâ viâ ordine 4. 372. malè narrando depravarier quia poſſit, nihil eſt 6. 608. quæ nunc non eſt narrandi locus 1. 357. non ſatis ſerus eſt ad narrandum hic locus 6. 679. ne vacuum eſſe me nunc ad narrandum credas 1. 714.
narrationis incipit mihi initium 1. 714.

naſci

Naſci nos jam à pueris illico ſenes æquom eſſe cenſent 3. 214. ſcitus puer natus eſt Pamphilo 1. 489. filium indè hunc natum 5. 833. puer clam te eſt natus 5. 681. facilè convinces ex te natum 3. 1022. natum ex tantâ familiâ 4. 298. nata annos ſedecim, non major 2. 525. annos ſexaginta natus, aut plus eo 3. 62. nobilitatem ſibi ex eo & rem natam & gloriam eſſe 5. 698. nunc demum iſtæc nata oratio eſt 4. 807. è re natâ melius fieri non potuit 4. 296. virum me natam vellem 6. 793. natus ſum ingenio egregiè ad miſerias 3. 422. me huic eſſe natum rei, ferundis miſeriis 4. 448.

natu gravior animus 3. 646. grandior 4. 932. maximus 4. 883.

natus *vel* gnatus. gnati pietatem 1. 877. gnato tuo nubere meam filiam 1. 538. gnatum mihi corrigere enitere 1. 600.

gnatam ſuam non dabit 1. 781. uxorem ſe commiſſurum mihi 1. 243. unicam gnatam ſuam cum dote ſummâ filio uxorem ut daret 1. 100. per unicam gnatam tuam te oro 1. 543.

natalis dies ubi puero erit 6. 48.

natura bona 2. 315. itán' comparatam eſſe hominum naturam omnium, ut videant 3. 508. ut fert natura 1. 802. præter naturam 4. 887. naturâ tu pater illi es, conſiliis ego 4. 126. & animo & naturâ pater 4. 904.

naſo adunco virginem 3. 1064.

navem conductam 4. 226. aſcendit 4. 704. fregit apud Andrum 1. 222. è navi egredientem 3. 182. in navi fui dies triginta aut plus eo 5. 421.

navigo in portu 1. 483. navigare re ipsâ incommodum 5. 417.

nauta, qui illas vexerat 6. 577.

Nauſiſtrata, inquam 6. 988.

nebulo magnus hic eſt 2. 784.

neceſſe eſt multum accipere Thaidem 2. 1074. neceſſe eſt, huic ut ſubveniat 2. 968. non neceſſe habeo omnia pro meo jure agere 4. 51.

neceſſariò ſe aperiunt 1. 635.

neceſſitas illam à me diſtrahit 5. 472.

negat quis, nego; id rurſum ſi laudant, laudo id quoque 2. 251. ego illud ſedulò negare factum 1. 147. qui ſe filiam neget daturum 1. 149. num ego iſtuc nego 6. 524. modò ais, modò negat 2. 713.

negligere pecuniam in loco, maximum interdum eſt lucrum 4. 217. non neglexiſſe habeo gratiam 6. 54. propter ſuam impotentiam ſe ſemper credunt negligi 4. 610. quem ipſe neglexit pater, ego alam? 5. 670. ſi te æquo animo ferre accipiet, negligentem feceris 1. 400.

negligenter rejectus circùm caput capillus 3. 292. tantámne rem tam negligenter agere 1. 254.

negligentiâ qui præteritus eſt, lucrum 4. 14. mulier inopiâ & cognatorum negligentiâ coacta 1. 71.

neglectui neutiquam mihi eſt hæc res 3. 358.

negotî id mihi da 1. 524. hoc mihi dedere, ut quæram 2. 543. id ſibi ſolum dari credidit, ut placerent 1. 1. quid illic tibi eſt 1. 857. ut in otio eſſet potiùs quàm in negotio 5. 26. quorum operâ in bello, in otio, in negotio uſus eſt 4. 20. ſocium eſſe in negotiis 3. 419.

nemo eſt, quem mallem, omnium 1. 971. nemo quiſquam 2. 1031. neminem alium videam 1. 757. nemo homo eſt 2. 548.

nempe ergo vis 1. 195. dictum puta; nempe ut curentur rectè hæc 1. 30. quid ita? nempe huic prorſus illam non dat 1. 374.

neo. anus ſubtemen nebat 3. 294.

nepos natus eſt nobis 5. 639.

Neptuni maria 4. 792.

nequeo te exorare 6. 489. nequeo, quin lacrymem 5. 385. hoc qui nequit, fateatur 4. 77. nequeam 6. 241.

nequicquam. age modò hodie; ſerè ac nequicquam voles 3. 345.

nequior tanto 4. 531.

nequitia-es. quantam feneſtram ad nequitiam patefeceris 3. 482. etiam

Digitized by Google

tiam ad nequitiem eum abducere 4. 359.
nervos ubi tu intendas tuos 2. 311. in nervum potiùs ibit 6. 697. vereor, ne iſtæc fortitudo in nervum erumpat denique 6. 326.
neſcio nomen illius hominis 4. 574. Deos neſcio 3. 1040. tu pol, ſi ſapis, quod ſcis, neſcis, neque de eunucho neque de vitio virginis 2. 721. ego quid narres, neſcio 1. 480. neſciebam id dicere illam 2. 735. prodit neſcio quis 4. 635. neſcio quid turbatum eſt 2. 648. ab neſcio quo improbo 5. 383.
neu & neve. *vid.* ne.
neuter præſenſerat 1. 847. neutrâ in re vobis difficultas à me erit 5. 667.
neutiquam officium liberi eſſe hominis puto 1. 333. illud viſum eſt neutiquam grave 5. 125.
nex. uſque ad necem operiere loris 4. 183. deverberâſſe homines 6. 328. verberibus cæſum te dedam 1. 199.
Niceratum, aut Phædrum, aut Cliniam dicebant 1. 86, 87.
nihil eſt 1. 343. id aliquid nihil eſt 1. 317. hoc nihil eſt 6. 209. nihil facilius 1. 440. nihil falſi dixi 1. 795. mali ſuſpicans 1. 116. quidquam incommodi hîc tibi eſt 5. 400. ornati, nil tumulti 1. 368. pericli eſt iſtuc ipſum 1. 353. moræ ſit in Pamphilo 1. 166. novi fecit 6. 476. tu, quantus quantus, nihil niſi ſapientia es 4. 396. nihil volo aliud, niſi Philumenam 1. 308. vultu adeò venuſto, ut nihil ſuprà 1. 120. nihil rei tecum nobis eſt 6. 422. loci eſt relictum preci 1. 605. eſt ſegnitiæ 1. 206. nihil eſt quod verear 6. 739. nihil eſt, quin malè narrando poſſit depravarier 6. 698. nihil ad hanc rem eſt 6. 862. nihil impetres 1. 318. agis 4. 937. dicis 2. 221. hoc nihil facis 4. 168. nihil me fallis 1. 204. nihil iſtâc arte opus eſt 1. 32. illic, ubi nihil opus eſt, ibi verentur 1. 642. nihil ad te 1. 688. nihil ad me attinet 1. 187. meâ nihil refert, dum potiar modò 2. 319. mane apud nos... nihil minus 2. 534. nunc ita tempus eſt... olim nil minus 3. 668. qui heri tantum biberis. nihil nimis 3. 520. nihili penderem iſtuc abs te factum 2. 94. nihilo plus agas quàm ſi 2. 62. magis 3. 378. minùs 6. 598. ſecius 1. 510. aliter 6. 530. cui minus nihilo eſt 6. 535. non hoc de nihilo eſt, quòd 5. 727.
ni nirum hic homines frigent 2. 268.
nimis vellem tibi fundam dari 2. 785. nequid nimis 1. 61. nimis vehemens 3. 441. nimis graviter nimiſque inhumanè cruciat adoleſcentulum 3. 1047. nimia illæc licentia 4. 511. nimiâ largitate aut parſimoniâ 3. 442. nimio veſtitu 4. 63. nimium ac pernimium inter vos intereſt 4. 395. ex nimio otio 3. 109. nimiùm vellem videre 2. 596. illi indulges 3. 862. ineptus, durus 4. 63, 64. indiligens 4. 686. ingratum 5. 854. parcè 1. 453. perparcè 1. 458.
nitar, faciam, experiar 4. 499.
nitor. qui color, nitor, veſtitus 2. 242.
nobilem & ditem 3. 610. adprime nobilem 2. 951. magnifica, ſumtuoſa, nobilis 3. 227. nobilitatem ſibi ex eo natam 5. 798. nobilitas adoleſcentulum flagitiis 2. 1020.
nodum in ſcirpo quæris 1. 949.
nolo, volo; volo, nolo rurſum 6. 951. nolo me videat ſenex 1. 827. nolo mentiare 3. 702. nollem factum 4. 166. nollem huc exitum 4. 777. nollem datum argentum 6. 797. noli ſuadere 1. 388. ſi nolit uxorem ducere 1. 155. quin uxorem nolit filius 1. 172. adoleſcentem hoc nolle intelligo 3. 413.
nomen non convenit. fuit aliud huic parvæ 1. 950. Hecyra eſt huic nomen fabulæ 5. 1. nomen neſcio 4. 574. perdidi 6. 387. meum nominat 6. 740. tuum dic quod eſt 6. 1049. ſuum in his profitetur 2. 3. nomine iſto nec mihi cognatus quiſquam 6. 593.

ne me appellaſſis 6. 743.
nominabit ubi Phædriam 2. 439.
nondum hæc reſcivit mala 1. 343. an nondum etiam ne hoc quidem? 1. 201. viſe, redieritne jam, an nondum, domum 6. 446.
nonne oportuit præſciſſe me ante? 1. 239.
nonnihil timeo, ne 2. 614. mirari 5. 738.
nonnullam injuriam fecit 4. 149.
nonnunquam conlacrumabat 1. 109.
noſcant ſua malefacta 1. 23. noſcere ingenium 1. 53. novi me & peccatum meum 6. 218. æquè omnia tecum 6. 1033. animum tuum 4. 224. rem omnem 1. 796. faciem hominis 5. 439. ſi hunc nôris ſatis 1. 921. qui utramvis rectè nôrit, ambas noverit 1. 10. unum cognôris, omnes noris 6 266. cùm ipſum me noris, quàm elegans ſiem 2. 265. noſtin' hanc 2. 569. noráſne eum priùs 2. 697. noſtin' ejus natum? tanquam te 6. 64. noſcere æqua æquo animo 4 505.
notus mihi quidam obviàm veni 2. 842. neque notus neque cognatus quiſquam aderat 6. 98. omnes noti me atque amici deſerunt 2 238. notitia hæc inter nos nuper admodum eſt 3. 53.
novus poëta 6. 14. nova ſtetit *fabula* 6. 9. novum aucupium 2. 247. nequid animo ſit novum 6. 246 horum nihil quicquam accidet animo novum 6. 251. num mirum aut novum eſt 6. 849. novi nihil fecit 6. 476. quicquam mihi afferres 9. 450. negotî aliquid inciperé 6. 710. nova hic compluria multa advenienti 6. 612. novo modo faceres contumeliam 6. 973 geſtus mihi vultúſque eſt capiendus novus 6. 891.
novitiæ puellæ manent 2. 581.
nox perſuaſit, amor, vinum 4. 472 quæ conſecuta eſt 5. 137. priùs oppreſſiſſet illic, quàm 4. 528. militem offendi ejus noctem orantem 3. 367. nocte hâc ſomnum oculis non vidi meis 3. 492. primâ 5. 136. noctéſque & dies adire periculum 1. 682. me ames 2. 193. ſtertit 2. 1078. de nocte 4. 843. noctu te horſum adigent inſomnia 2. 219. amicis operam dari 4. 535.
noxa. hic in noxâ eſt 6. 267. noxiis pro levibus iras gerunt 5. 310. unam hanc noxiam amitte; ſi aliam admiſero unquam, occidito 2. 852. ad defendendam noxiam 6. 226. eſſe extra noxiam 3. 299.
nubere aiebant filiam meam gnato tuo 1. 537. nuptum virginem locavi huic adoleſcenti 6. 753. dare eam Phormioni 6. 721. datur illa Pamphilo 1. 303. nuptæ mulieri 5. 757. nova nupta 4. 753. egóne illam cum illo ut patiar nuptam unum diem? 6. 305.
nuptiæ, quas credis eſſe has, non ſunt veræ, cur ſimulas igitur? 1. 47. falſæ 1, 157. in nuptias incertas filiam darem 1. 838. ad diſturbandas nuptias 1. 182. nuptiæ conſtitutæ ſunt in hunc *diem* 1. 270. fiant, uti fuerunt futuræ 1. 545. nil moventur 1. 519. apparabantur mihi 1. 660. firmæ 5. 101. infirmæ 6. 734. nuptias ſibi paratas 1. 344. ſpatium apparandis nuptiis 6. 702. nuptias facere 1. 524. nimis ſanctas 4. 901. ſolus mihi effeciſti 1. 599. bonas confeciſtis 6. 259. geminas ex unis mihi conficies 1. 679. fugi 1. 773. effugere adipiſci 1. 335. maturem 1. 580. in nuptias conjeci filium herilem 1. 606.
nudus pes 6. 106.
nugas magnas conatu magno dixerit 4. 622.
nulla mora eſt per hunc 1. 597. nullum eſt dictum, quod non ſit dictum 2. 41. nullus ſum 1. 603. nulla ſum 5. 521. nullus es 1. 179. memini, tametſi nullus moneas 2. 216. ſi non quæret, nullus dixeris 5. 79. liberatus ſum.... ac nullus quidem 1. 373. ob rem nullam miſit 5. 801. tam nulli conſilî ſum 1. 612.
num videntur hæc convenire nuptiis? 1. 369.
numnam ego perii? 2. 946.

numquis

numquis hinc me ſequitur 2. 548.
numquid meminiſti 1. 951.
numquidnam amplius tibi cum illâ fuit 1. 928.
numerus conveniet, quantum debui 6. 53. eſſe in illo hominum numero, qui putant 4. 597.
numerabatur argentum 4. 408.
nummorum pauxillulum 6. 37. mille nummûm poſcit 4. 607.
nuncium apporto tibi 3. 428. cum nuncio illam affuturam 3. 176. neſcio quod magnum hoc nuncio expecto malum 6. 294.
nuncies diligenter patri, ut 2. 338. me veniſſe 5. 314. voluptatem magnam 3. 184. bene nuncias 5. 642. ad vos nunciatum venio 6. 907.
nurus uno animo omnes oderunt ſocrus 5. 201.
nutricem puero aliquam para 5. 726. adducit 5. 772.

O.

O Vir fortis 6. 325. ô feſtus dies 2. 559. ô factum bene 1. 105. ô cœlum, ô terra, ô maria 4. 792. ô ſceleſtum hominem 2. 708. ô Dave 1. 495. ô ſalve bone vir 1. 854.
obdit anus peſſulum foribus 3. 279.
obeo. is obiit mortem 1. 222. obitus tuus ſemper ſiet voluptati 5. 860.
obfirmare me poſſe cenſen' 2. 217. ne tam obfirma te 3. 1054. certum obfirmare eſt viam me, quam decrevi perſequi 5. 454.
obganniat ei quod uſque ad aurem, habet 6. 1031.
objicerem hanc lætitiam ei nec opinanti 3. 186. objici hoc tantum mali mihi de improviſo 4. 613. hoc eſſe mihi objectum malum 6. 503. argentum eſt ultro objectum 6. 770. quibus eſt aliquis objectus labos 5. 286.
objurges ſi illum 1. 142. objurgandi vera cauſa; quis locus relictus eſt 1. 154, 155. ad objurgandum ſatis cauſæ; ſatis vehemens cauſa 1. 138, 150.
oblecto me in eo 4. 49. oblecta tu te cum illâ 4. 285. oblectas te me 2. 195. ubi te tam diu oblectâſti? minimè me oblectavi 5. 83, 84. habebis, quæ tuam ſenectutem oblectet 6. 435.
oblitus ſum neſcio quid tibi ac volui dicere 1. 849.
obmutui 1. 257.
obnixè manibus pedibúſque omnia facturum 1. 161.
obnoxius ſum uxori 5. 302.
obnuncio porrò primus 4. 458.
obolo ferre piſciculos 1. 372.
oborta eſt tanta hæc lætitia 3. 681.
obſecumbere propediem iſtius 3. 870.
obſecro te libera me 1. 354. hoc modò obſecro te, ut ne 1. 906. te per amicitiam 1. 289. ut memineris 3. 1028. ne facias 6. 945.
obſecundare in loco 4. 997.
obſequatur gnato 1. 163. obſequi tibi ſtudeo 1. 830. ſtudiis eorum 1. 64. animo 4. 33. nos ſenes æquum eſt ſenibus obſequi 3. 420. obſequentem illum puto 3. 152. homo fuit obſequens voluptati 5. 469. minùs ſum meo patri 3. 289. quia non juſta, injuſta, prorſus omnia omnino obſequor 4. 993. cœpi obſequi, quæ vellent 6. 79.
obſequium amicos parit 1. 68.
obſera oſtium intus 2. 762.
obſervabam ſervulos illorum venientes aut abeuntes 1. 83. obſerves filium 1. 169. ab iniquis ſuam ſcripturam obſervari 4. 2.
obſidere domi 4. 720.
obſitum pannis annîſque 2. 236.
obſtat neque tibi 2. 482. egone hujus memoriam patiar meæ voluptati obſtare? 1. 952. quid obſtat, cur non veræ fiant? 1. 103.
obſtetricem accerſo 1. 300.
obſtinatè ita operam dat, ut 1. 244.
obſtupui 1. 257. obſtupuit animus timore 4. 614.
obſtupefecit eum timore pudor 6. 285.
obſum. cùm nihil obſint doli 1. 160. id obeſſe huic 3. 976.
obtemperat mihi jam minùs minúſque

Digitized by Google

que 3. 595. neque gnatus neque hic quidquam mihi obtemperant 5. 512. eos tibi ſcio obtemperaturos magis 4. 707.
obteſtor te per hujus ſolitudinem 1. 292.
obticet virgo lacrymans 2. 818. quid obticuiſti? 3. 939.
obtine tu iſtam gloriam: eandem illam rationem antiquam 4. 816, 814. obtines antiquum 1. 825. morem antiquum atque ingenium, antiquam tuam venuſtatem 5. 861, 859.
obtingo. obtigit hoc mihi præter ſpem atque incredibile 6. 240. jure 1. 612. tibi illuc ex ſententiâ 3. 684. fratri, quod vult 6. 821. neſcis quid mihi obtigerit 1. 974.
obtrudit quam mî pater 5. 296. ea nemini obtrudi poteſt 1. 251.
obtundis, tametſi intelligo 1. 351. rogitando obtundat 2. 553. obtundere deos gratulando 3. 880. ne me obtundas de hâc re ſæpius 4. 114.
obturbo. itáne verò obturbat? 4. 933.
obviàm mî concurrunt 2. 256. pueris curre 5. 359. mihi ire 6. 254 venit 2. 842. mî te obtuliſti 4. 323. hic ſit mihi 1. 594. familiam mihi dari 4. 312.
occido. ſi quidquam mentitum invenies, occidito 1. 871. me pugnis miſerum uſque occidit 4. 462. occidiſti me tuis fallaciis 6. 673.
occidi 1. 596.
occaſio ſumma mihi eſt eludendi ſenes 6. 886. an ego occaſionem mihi oſtentatam tantam, tam brevem, tam optatam, tam inſperatam amitterem 2. 605.
occipit quæſtum 1. 79. ſermonem cum illo 2. 621. modò dolores occipiunt primulum 4. 290. occœpi narrare 1. 507. occipiunt inſanire 4. 198. occepta eſt agi 2. 22. quâ cauſâ hoc occeptum eſt, loquere 3. 650.
occluſa eſt contumeliis ejus libido 1. 560. conſilium illud rectum eſt de occludendis ædibus 2. 783.
occulta omnia mea apud quem expromere audeam 3. 576. illos procul hinc ex occulto cæderet 2. 786.
occultè neque id fert 4. 329.
occultari hoc facilius credas 5. 869.
occupat mors continuò ipſam 1. 298. populus in funambulo animum occupârat 5. 5. cùm occupatus eſſet aliâ ſollicitudine 6. 502. in alio amore 2. 837.
oculum exclude 6. 970. oculi parum proſpiciunt 6. 736. illico effodientur 2. 739. doleant quod tuo viro 6. 1054. oculos miſerè terendo 2. 68. adoleſcenti eriperem 4. 319. paſcere 6. 85. tuos à meis oculis quoquam dimoveas cave 4. 171. magis te quàm oculos meos amo 4. 704. mî ante oculos coràm amatorem adduxti tuum 2. 793. facilè illi in oculos involem 2. 647. ab oculis abduci 4. 671. oculis meis hâc nocte ſomnum non vidi 3. 492. hiſce egomet vidi 4. 330. his perſpexi 5. 363.
ocyùs accipe à me hunc 1. 730. move te 1. 737. eamus 6. 562. tantò properemus 2. 60?. ſequere me 3. 833. quàm ocyſſime 3. 869.
odi illud rus tam malè 4. 526. dî me omnes oderint 4. 703. uno animo omnes ſocrus oderunt nurus 5. 201. jam aderit, ſe quoque etiam cùm oderit 5. 543.
odium negotî eum ceperat 2. 403. neque agri neque urbis me percipit 2. 971. tui cepiſſe Philumenam audivi 5. 219. mei illam caperet 5. 580. odium fero pro labore 4. 873. parit veritas 1. 68. cui odio ipſius eſt 5. 343. odio tuo nunquam vinces me 6. 859. tundendo atque odio denique effecit ſenex 5. 123. odio dignus 1. 949. tuo id fecit 6. 1017. cum iſto odio te dî deæque perduint 5. 134.
odioſi eſſe pergitis 6. 938. odioſum eſt 5. 524. odioſa hæc eſt ætas adoleſcentulis 5. 619. odioſa, ceſſas 2. 753.
odioſè ceſſat Æſchinus 4. 591.

Oedipus

Oedipus. Davus ſum, non Oedipus 1. 194.
offendimus ipſam ſtudioſè texentem telam 3. 286. do ni non offendiſſem 2. 672.
offers optimè te mihi 1. 691. te oppor tunè 5. 809. te mi obviam oppidò opportunè 4. 323. quantam obtuli adventu meo lætitiam Pamphilo hodiè 5. 817. offerre injuriam immerenti 5. 740. Dii tibi omnia optata offerant 4. 981. fors illis tam incommodè obtulerat adventum meum 5. 370. fortuna quæ nobis te hodie obtulit 5. 386. vitium eſt oblatum virgini ab neſcio quo improbo 5. 383.
officium patris 1. 236. viri 6. 139. officia non mediocris hominis 4. 569. humani ingenii manſuetique animi 1. 114. officium tuum eſt, ut adſimules 1. 168. officium neutiquam liberi eſſe hominis puto, poſtulare 1. 133. officium ſuum ſatis facit 2. 728. meum facio 4. 576. adoleſcentuli liberalis functus eſt 6. 283. tuo officio fueris functus 4. 606. nos noſtro officio nihil egreſſos eſſe 6. 723.
oh, tibi ego ut credam, furcifer? 1. 612. oh, oh, lacrumo gaudio 4. 411.
oha, jam deſine deos obtundere 3. 880.
olet unguenta de meo 4. 118. olfeciſſem priùs quàm ille quidquam cœperit 4. 399.
olim fuit quidam mercator 1. 221. alium eſſe nunc, atque olim 1 548. olim iſti fuit generi quondam quæſtus 2. 246. olim iſtuc, olim 1. 890.
olus. olera & piſciculos minutos 1. 372.
omen. eâ lege atque omine, ut &c. 1. 200.
omitte triſtitiem tuam 4. 268. iſtanc iracundiam 4. 757. me 6. 486. mulierem 4. 173. dicere de te 2. 988. omitto proloqui 6. 862. omitto quæ antehac facta ſunt 4. 87. ut alia omittam 3. 498. omiſſo animo eſſe 3. 964. ne ab re ſint omiſſiores paulo 4. 833.
omnis res eſt in vado 1. 853. plerique omnes adoleſcentuli 1. 55. omnia experiri 1. 314. omnia amicorum communia 4. 806. non omnes 5. 286. omnium rerum primos ſe eſſe volunt 2. 248. quid ais omnium? 1. 880.
omnino hæc ut crederem 1. 527. me omnino lapidem, haud hominem putas 5. 214.
Omphale ſervivit Hercules 2. 1026.
onus & miſerum & grave paupertas 6. 94. audaciſſimè quidvis oneris impone, & feret 6. 561. onera pueris adjuta 5. 359.
onerare me injuriis 1. 835. diem commoditatibus 6. 843. mihi ceſſo, qui non humerum nunc onero pallio, 6. 845. ancillas oneratas veſte atque auro 3. 453.
operuere oſtium 3. 907. operiere loris uſque ad necem 4. 103.
opinor hoc ſic eſſe dicturum patrem 1. 390. ut opinor 1. 179. ſic opinor 4. 922. id opinor 2. 828. nos ſic nec opinantes duci 1. 180. lætitiam nec opinanti objicerem 3. 186.
opinionem hanc tuam prorſus à me eſſe amotam volo 1. 513. præter noſtram opinionem 5. 763. concurrunt multæ opiniones 3. 232.
opia ſi quid potes afferre huic 6. 553. quantum tibi dî dant 3. 593. fer opem 1. 476. ope veſtrâ 6. 843. cujus nunc miſeræ ſpes opéſque ſunt in te uno omnes ſitæ 6. 471. opitulata es re dudum 6. 787.
oportuit præſciſſe me a te 1. 240. regem me eſſe 6. 70. manſum 3. 260. morem geſtum adoleſcenti 4. 215. interemptam 3. 636. relictas 3. 243. hæc facta ab illo oportebant 3. 537. quæ oportet ſigna ad ſalutem eſſe 1. 484. non oportere huic dari 4. 662.
opperire me ibi 1. 526. hic ego virum interea opperibor 3. 622. operiar hominem hic 4. 447.
oppidò opportunè te obtuliſti 4. 323. & iratum ſenem. GE. oppidò 6. 318.
oppidum omne uſque perreptavi 4. 717. toto me oppido quærere 1. 345.

345. ejiciat oppido 1. 385.
oppignerare filiam meam num illa me invito potuit 3. 794.
opplet lacrumis os totum ſibi 3. 307.
opportunus magis ad omnia hæc 2. 1076.
opportunè advenis 3. 179. te mihi in ipſo tempore oſtendis 5. 627. offers 5. 810. ehem opportunè; te ipſum quærito 4. 81.
oppono. ager oppoſitus eſt pignori ob decem minas 6. 662.
opprimat ne de hâc re pater imprudentem 1. 227. oſcitantes opprimi 1. 281. opprimit ſomnus virginem 2. 600. prius oppreſſiſſet nox illic, quàm 4. 528. eam *fabulam* oppreſſit calamitas 5. 30. in ipſo articulo oppreſſit 4. 230. os opprime 6. 987.
oppreſſio. per oppreſſionem eripere 4. 239.
opſonat, potat 4. 118. vix drachmis opſonatus eſt decem 1. 454.
opſoni paululum 2. 363. convertam me domum cum opſonio 4. 287.
optare iſtuc licet impune 5. 464. optato a me quodvis donum & præmium; id optatum feres 2. 1056. optabam te ipſum mihi dari 3. 759. illum, ut vivat, optant 4. 876. hunc videre ſæpe optabamus diem 5. 651. optanda eſt tua vita 6. 364. occaſionem tam optatam 2. 604. optata loquere 3. 612. dii tibi omnes omnia optata ſemper offerant 4. 981.
optatò advenis 1. 536.
opus huic ipſi eſt patrono 2. 769. quid opus eſt verbis? 1. 99. nihil opus fuit monitore 3. 171. numquid eſt, quod opera mea vobis opus ſit 6. 563. opus eſt dicto 6. 1004. dictu 3. 942. facto 1. 493. parato 2. 526. prolato 5. 104. ſcito 6. 585. tacito 4. 343. tranſcurſo in arcem 5. 431. pluſculâ ſupellectile, ſumtu ad nuptias 6. 667. quantum opus eſt tibi argenti. ſolæ triginta minæ 6. 557. ut, quæ opus ſunt, parentur 4. 708. quod minimè eſt opus uſquam efferſi 4. 627.
opus faciam 2. 220. opere ruſtico faciundo ſumtum exercerent 3. 143. in opere faciundo quantum operæ tuæ conſumis 3. 72. opus ruri faciendum 6. 251. opere maximo te orabat 2. 532.
opera cui vita erat 6. 364. Indutæ in illis 6. 333. quantum operæ conſumis 3. 72. dabo operam 1. 330. id operam do, ut 1. 157. opere maximo dabamus operam 6. 761. paululum da mihi operæ 2. 281. non amori operam dabam 3. 110. rei dare operam 4. 96. hanc operam tibi dico 6. 62. operam ſumere in deterrendo 5. 25. fruſtra operam ſumo 3. 694. quid conterimus operam fruſtra 6. 210. herus meam operam eſſe deputat parvi precii 6. 800. tradunt operas mutuas 6. 268. operam in prologis ſcribendis abutitur 1. 5. quorum operâ uſus eſt 4. 20. quaſi deditâ operâ 2. 840. operâ me adjuves 6. 787. operâ tuâ liberatus ſum 1. 373. ſinè tuâ operâ 4. 696.
orba eſt patre virgo 4. 652. lex eſt, ut orbæ, qui ſunt genere proximi, iis nubant 6. 125.
orcus. qui ab orco mortuum me reducem in lucem feceris 5. 853.
ordinis atque mei loci hinc quendam 2. 234. ordine rem omnem iſti narrato 2. 962. enarrato 4. 351. dicendum eſt 6. 581.
oritur ægritudo hæc mî abs te 5. 223. orta eſt nova res 5. 298. nulla injuria tibi à me 4. 190. hoc abs te eſſe ortum 1. 492. me ortum ex eodem loco 2. 241. ex te eſt ortum 4. 799. haud citò mali quid ortum ex hoc ſit publicè 4. 445. quod peccatum à nobis ortum eſt 4. 596. ex illân' familiâ tam illiberale facinus eſſe ortum 4. 451. unde ortum eſt initium iræ 5. 351.
ornato munus noſtrum verbis 2. 215. orna me 2. 376. ſinè auro ornatam, ità uti quæ ornatur ſibi 3. 289. ornatus eſſes ex tuis virtutibus 4. 277. homo omnium hominum ornatiſſime 6. 854.
ornati iſtuc quid eſt 2. 237. qui hic ornatus eſt 2. 545. nil ornati 1. 368,

1. 368. ornatu prologi 5. 9. ornamentis haſce *minas* conſequentur alteræ 3. 838.
oro te, ut redeat 1. 290. id te, ut 1. 551. unum hoc vos, ut 2. 1083. ſi quid te majus 4. 943. ut ne 2. 955. te per deos & noſtram amicitiam 1. 541. uxorem gnato 1. 531. orare cauſam 6. 293. militem ejus noctem orantem 3. 367. egi atque oravi tecum, ut 5. 686. orandi finem face 1. 829. orando impetrare 1. 547. ſurdas aures mihi reddideras 3. 331. vos oratos volo, ne 3. 26. cùm orata ejus reminiſcor 5. 385. orata noſtra nequeat diutius celare 5. 575. oratio honeſta eſt 1. 141. impudentiſſima 1. 638. poſtrema hæc ejus fuit 6. 650. ne plùs iniquûm quam æquùm poſſit 3. 27. hæc me exanimavit metu 1. 252. quid hæc volt ſibi 3. 616. indicio fuit mihi, quale ingenium haberes 3. 385. nunc demum iſtæc nata eſt 4. 807. oratione diſſimili ſunt factæ 1. 12. tenui eſſe 6. 5. in hâc eſt oratio pura 3. 46. orationem inveniſſe 1. 410. hanc mecum habere inſtitit 5. 381. orationi ſubſervias verbis 1. 742. finem ſtatuiſſe 5. 96.
orator ad vos venio 5. 9. oratorem eſſe voluit me 3. 11.
os opprime 6. 987. diſtorſit ſibi 2. 669. totum lacrumis ſibi opplet 3. 307. hodie uſque præbui 4. 216. nulli lædere 4. 866. os durum 2. 805. os iſtuc tuum impudens videre 2. 596. nova figura oris 2. 316. ore uno omnes dicere 1. 96. auctores fuere 6. 626. quo appellabo patrem? 3. 702. quo redibo ad eam 6. 918. quo illum objurgabis? 6. 1043. ſparſo virginem 3. 1064. coràm in os te laudare vereor 4. 270. in ore eſt omni populo 4. 94. concedas hinc aliquò ab eorum ore 3. 573.
oſcitantes opprimi 1. 181.
oſculari jam mitto 3. 901.
oſtendo ſigna 2. 766. oſtendis te opportunè mihi in ipſo tempore 5. 627. qui per alium mihi oſtendit ſuam ſententiam 3. 219. difficilem oſtendes te eſſe 3. 934. eis mores tuos oſtendi 2. 1088. oſtendere di planè omnem ſuam poteſtatem in me 2. 1032. tu illum nunquam oſtendiſti quanti penderes 3. 155. nî mihi eſſet ſpes oſtenta hujuſce habendæ 6. 828. oſtentat neque cicatrices ſuas 2. 482. oſtentatam mihi occaſionem 2. 604.
oſtium concrepuit 5. 521. abs te 6. 841. à Glycerio crepuit 1. 687. oſtium hæc aperuit 3 277. operuere 3. 907. obſera intus 2. 762. pultare 3. 411. oſtio peſſulum obdo 2. 602. ante oſtium ſolitudo 1. 365. ſtare 1. 477. puerum deferent 1. 510. quem præſtolare 2. 974. opperiamur 2. 894.
otium & ſilentium eſt 5. 43. vidén' otium & cibus quid facit alienus 2. 265. non otium eſt mihi nunc auſcultandi 4. 421. tantúmne eſt abs re tuâ otii tibi, ut 3. 75. otium ſecutus ſum 4. 42. habeam à ſenibus ad potandum 6. 833. in otium hominem transdere 6. 2. in otio eſſet potiùs quàm in negotio 5. 26. vitam egit 4. 865.
otioſus quæret 1. 401. ab animo 6. 341. vidén' ut otioſus ſit, ſi dis placet 2. 918. diſſolvi me, otioſus operam ut tibi darem 3. 512. animo otioſo eſſe 1. 850.
otioſè in aurem utramvis dormias 3. 343.
ovem lupo commiſiſti 2. 831. tam placidum quàm ovem reddo 4. 537.

P.

PActo aliquo efficiundum tibi 1. 391. eo 1. 49. alio 1. 799. nullo 1. 248. nullo alio 6. 301. iſtoccine 4. 734. quo 1. 811. quoquo 2. 1082.
pædagogus ille, qui cithariſtriam 6. 144.
palæſtra. fac periclum in palæſtrâ 2. 476. ab ſuâ palæſtrâ exit foras 6. 485.
palàm beatus 6. 169. continuò palàm eſt 2. 104. palàm fieret 4. 625.

Digitized by Google

rem facias 3. 722. profer 2. 996. eripuit 4. 329. veniret 3. 641.
pallium attolle 2. 768. pallio qui non humerum nunc onero 6. 845. ponè apprehendit 6. 864.
palmam in medio omnibus eſſe poſitam 6. 17. do huic conſilio 3. 710.
palmarium quod ego mihi puto 2. 929.
Pamphilus 1. 88.
panem atrum vorant ex jure heſterno 2. 958.
pannis obſitâ 3. 295. pannis annîſque obſitum 2. 236.
papæ! jugularas hominem 2. 415.
par ingenium 5. 170. referre 4. 73. referto par pari 2. 444. reſpondeas pari 6. 213. parem ubi referam gratiam 2. 718. bonas quod par eſt facere 5. 739.
pariter nunc operâ me adjuves, ac dudum re opitulata es 6. 787. pariter corpore & animo 4. 959.
paraſitum edacem 2. 38.
paraſitaſter parvolus 4. 781.
parcunt nihil ſeni 3. 43. aliquantulum tibi parce 3. 164. meo labori haud parcens 5. 226. laborans, quærens, parcens 3. 139. hàncciue ego vitam parſi perdere 5. 282. nihil pepercit 4. 565.
parcum ac ſubriuſtic 4. 56. triſtis, parcus, truculentus, tenax 4. 868, parcè ac duriter agebat vitam 1. 74. ſe habere 4. 45.
parſimoniâ nimiâ 3. 432.
pareo. parere hanc meis dictis qui poſtulem 5. 564.
pario. peperiſſe hanc è Pamphilo 1. 500. cùm & rectè & tempore ſuo pepererit 5. 531. ſi puellam pareret 3. 628. talem, niſi tu, nulla pareret filium 3. 1024. parit obſequium amicos, veritas odium 1. 68. ut parerem hoc mihi beneficium ſolidum 2. 870. parere amicos beneficio 2. 149. parta eſt mihi immortalitas 1. 969. labore alieno magno partam gloriam 2. 398. quanto labore partum 6. 46. patris bene parta indiligenter tutatur 6. 783.
partus inſtabat propè 4. 308. jam adſiet 4. 620. eveniat clam patrem 5. 396. te atque alios partum ut celaret ſuum 5. 384. cui committas primo partu mulierem 1. 230. parturit numnam illa 4. 450. parentis hæc non ſunt dicta 3. 1037. quem ferret, ſi parentem non ferret ſuum 3. 202. me parenti potiùs quàm amori obſequi oportet 5. 448. parentes propitii 4. 31. jam hic ſuos parentes reperit 1. 814.
paro quam rem 1. 32. amicos 1. 66. nec tu aram tibi neque precatorem parâris 3. 978. 1004. parare cupiditates in animo 6. 822. defenſorem 2. 769. fugam aut furtum 6. 192. luctum filio 5. 210. nutricem puero 5. 726. pſaltriam 4. 479. alium ſervum 2. 487. itáne parâſti te, ut 2. 240. hiſce ego non paro me, ut rideant 2. 249. perat deterrere 6. 3. paratus ſum 3. 495. paratum in quovis loco virum 1. 724. ſibi mœchum 1. 319. paratus facere 6. 428. itáne huc paratus advenis? 1. 916. paratum eſt argentum 3. 738. magnum malum mihi paratum ſcio 2. 968. parata à nobis ſunt 4. 789. tibi erunt parata verba, huic homini verbera 3. 357. mihi paratæ lites 6. 133. audierit ſibi paratas nuptias 1. 344. parati nihil eſt 2. 541. quod parato opus eſt, para 1. 526.
pars æqua amoris tecum utinam mihi eſſet 2. 52. aliqua laboris ut mihi minuatur 3. 42. bonam magnámque partem ad te attulit 2. 123. partem veſtrûm maximam 3. 8. aliquam æqui boníque ſi dixeris 6. 638. maximam ego illi feram 4. 117. æquam uterque curemus 4. 131. in iſtam partem potiùs peccato 4. 175. in utramque partem es nimis vehemens 3. 441. in utramque partem quid poſſit ingenium 3. 47. in eam partem accipióque & volo 2. 875. cogitare, & ea omnia in pejorem partem 2. 630. ſcripturam rapere in pejorem

Digitized by Google

jorem partem 4. 2. animum ad deteriorem partem applicat 2. 153. nunquam animum quæſti gratià ad malas adducam partes 5. 837. partes ſeni poëta dederit, quæ ſunt adoleſcentium 3 1. primas partes qui aget 6. 27. quamobrem has partes didicerim 3. 10. ſine illum priores partes apud me habere 2. 151. viciſſim partes tuas facturus eſt 6. 836. duras partes fratris prædicas 2. 353. nunc noſtræ parti timeo 1. 422. quod ego in propinquâ parte amicitiæ puto 3. 57.

partim quæ perſpexi his oculis, partim quæ accepi auribus 5. 363.

partim ſum earum *fabularum* exactus, partim vix ſteti 5. 15.

participem cujus *nuncii* te maximè fieri volo 3. 428. niſi ubi ille huc ſalvus redierit meus particeps 3. 150.

parum proſpiciunt oculi 6. 736. proceſſit primò 1. 676. proſit mihi 5. 742. mihi fidem eſſe 6. 811. habeat fidem 2. 197. conſulitis 4. 996.

parumper hìc me opperire 1. 719.

parva virgo 1, 931. ſoror 2. 520. conſuetudo 1. 110. parvi retulit non ſuſcepiſſe 6. 647. parvi pendo 1. 529. à parvis incepta amicitia 1. 542.

parvolus paraſitaſter 4. 781. parvolum puellam 2. 108. à parvulo 1. 35. à pueris parvolis 4. 495.

minorem herilem filium 2. 289. cui minus habent 6. 41. cui minus nihilo eſt 6. 535. minùs potens, quàm tu, minùs notus, amicorum habens minus 2. 759. hôc nemo fuit minùs ineptus 2. 227 quò fiant minùs 1. 197. nihil minus 2. 434 minùs malè habet 5. 606. nequid plus minúſve faxit 6. 554. mihi jam minùs minuſque obtemperat 3. 595.

minimus. te redimas captum quàm queas minimo 2. 75.

minime gentium 2. 624. multos lædere 2. 2. mirum 3. 245. miror 4. 198. ne iſtuc tam iniquo patiare animo, minimè 2. 212.

paſcere oculos 6. 85.

paſſus capillus 3. 291.

patent hæ mihi ſemper fores 2. 89. pateat domus tua mihi te abſente, præſente 2. 1058. patefeceris quantam feneſtram ad nequitiam 3. 482. nunquam in ullo loco meas injurias patefecit 5. 303. patefit 6. 826.

pater ſatis durus fui 3. 440. feſtiviſſimus 4. 986. iniqui patris eſt exquirere 1. 187. patrem lepidum 1. 956. pater lepidiſſime 4. 913. pater naturâ, conſiliis 4. 126. animo & naturâ 4. 904. mî pater 1. 896. pater eſſe diſce ab illis, qui verè ſciunt 4. 125. patris officium 1. 236. inepta lenitas & facilitas prava 4. 393. animum patris omnem de me pater ejecerit 3. 957. habet patrem quendam avidum, miſerum, atque aridum 3. 527. ſuâ culpâ ſciat lenem patrem illum factum me eſſe acerrimum 6. 262. ille facili me utetur patre 3. 217. paternum amicum virginis 6. 128. haud paternum iſtoc dediſti 4. 452. in paternâ injuriâ 3. 994. patrium monumentum 2. 13. patrio animo victus 5. 244. patria potitus commoda 4. 873. hoc patrium eſt, conſueſacere 4. 74. patriſſas 4. 567. patriâ carens 3. 137. reducem in patriam 3. 399. in patriâ honeſtè pauper vivere 1. 805. patriam non ſcibat 2. 112. patruus tuus eſt pater inventus uxori tuæ 6. 873. manſurus patruum pater eſt 6. 481. patronum iſtum mul eris 6. 308. tu es patronus, tu pater 4. 458. huic patrono opus eſt 2. 769. patronam te mihi capio 2. 886. patrocinari indotatis, dotatis 6. 940.

patinæ jamdudum animus eſt in patinis 2. 815. tanquam in ſpeculum, in patinas inſpicere jubeo 4. 430.

patior id haud minùs ægre 3. 960. quid mali 6. 470. hæc atque hujuſmodi 2. 745. rem incommodam 5. 603. iſtuc tam iniquo animo 2. 212. plagas 2. 244. vix humanè

4. 146. ſumtus veſtros otiùmque ut noſtra res poſſet pati 5. 225. facilè omnes perferre ac pati 1. 62. decretum eſt pati 3. 466. ubi non quit pati 5. 183. non poſſum pati, quin demulceam 3. 762. tu rem perire & ipſum non poteris pati 3. 487. itáne hunc patiemur fieri miſerum 6. 536.

paucis te volo 1. 29. auſculta 1. 539. audi 5. 510. paucis dabo 3. 10. pater, licétne pauca? 1. 900. ad pauca ut redeam 6. 649. ferè in diebus paucis 1. 104.

paucula loquitor 3. 429. diebus ſanè pauculis pòſt 5. 143. paulum intereſſe cenſes 1. 801. paulo momento huc illuc impellitur 1. 267. paulo ſumtu 4. 878. paulo mederi 6. 823. ubi adhibit plus paulo 3. 220. paulo qui eſt homo tolerabilis 3. 205. paulum ſupplicii 1. 910. hoc lucri 3. 748. pecuniæ acceſſit vobis 5. 506. paululum opſoni? 1. 363. operæ da mihi 2. 281. agelli 4. 951. quiddam 2. 855. aliquid dederis 4. 983. eſt, quod dem 2, 1074. iſtorum concede à foribus 6. 742. iſtuc concede 2. 705. conceſſiſſes de tuo jure 4. 218. opperirier 2. 889. paululo contenta 3. 445. ſi nequeas *te redimere* 2. 75.

paulatim cyathos forbillans 4. 594. plebem facio meam 4. 200. elapſus eſt 5. 169. datis 3. 871.

paulisper mane 4. 254.

pauxillulum nummorum reliquum erat ei apud me 6. 37.

paveo mihi 6. 188. id paves, ne ducas tu illam; tu autem, ut ducas 1. 352.

pavitare uxorem neſcio quid 5. 321.

pauper, cui opere vita erat 6. 364.

pauperis domini ſervum 2. 485.

paupercula anus 3. 96. mulieres pauperculæ 4. 649.

pauperies. in Aſiam hinc abii propter pauperiem 3. 111.

paupertas mihi onus viſum eſt & miſerum & grave 6. 94. quanta quanta hæc mea paupertas eſt 6. 504. paupertatem unà pertulimus gravem 4. 489.

pax rurſum 2. 61. pacem conciliem 3. 1048. pacem patris in leges ſuas conficiet 3. 1000. pace infectâ 2. 53. pace quod fiat tuâ 2. 466.

pàx! 3. 292. pàx, nihil amplius 3. 718.

peccavi, inſciens feci 3. 692. quod peccavi, id obeſſe huic 3. 976. quæ me peccâſſe ais 5. 557. te plura in hâc re peccare oſtendam 4. 124. ſi quid peccat, mihi peccat 4. 116. in iſtam partem potiùs peccato 4. 175. ne in cognatam pecces 6. 804. hoc peccatum eſt in virginem 4. 727. peccandi de ſe finem non facit 6. 23. locum illi in aliis dare 1. 233. peccando detrimenti nil fieri poteſt 5. 234. ætate porrò minùs peccatum putem 6. 1023.

peccato pro magno paulum ſupplicii ſatis eſt patri 1. 920. in peccato maximo 4. 775. peccatum id primum magnum, magnum, at humanum tamen 4. 689. tuum auſſe elatum foras 6. 959. eſſe in eo ſenſiſti 5. 560. meum in ſe tranſtulit 4. 264. tuum precibus lautum nunc venias 6. 974. in peccato filiis adjutrices eſſe matres ſolent 3. 994. pro hujus ego ut peccatis ſupplicium ſufferam 1. 895.

pectore conſiſtere nihil conſilii quit 4. 615. vincto pectore *virgines* 2. 313.

pecunia nunc non agitur, ſed illud 3. 477. pecuniam in loco negligere maximum interdum eſt lucrum 4. 217. non capitis ejus res agitur, ſed pecuniæ 6. 632. cujus fidem in pecuniâ perſpexeris 6. 60.

pellexit ſenem per epiſtolas 6. 68.

pellito ab eâ iſtum æmulum 2. 215. pellitur foras miles 2. 1040. pellas facilè, ubi velis 2. 1079. túne has pepuliſti fores? 4. 460. quiſnam à me pepulit tam graviter fores? 4. 790.

pultat fores 3. 276. oſtium 3. 411.

penates deos hinc ſalutatum domum devortar 6. 342.

pendebis 2. 1020. ego pleſtar pendens

Digitized by Google

dens 6. 121. animus tibi pendet 4. 227. ſpe pendebit animi 3. 728.
pendo parvi 1. 529. pendunt parvi, quae dico 5. 513. ego non flocci pendere 2. 410. iſtuc abs te factum nihili penderem 2. 94. quanti illum penderes 3. 155. Syrus mihi tergo poenas pendet 3. 729.
penès vos pſaltria eſt 4. 390. culpam, quae te eſt penès 5. 535.
peniculón' pugnare cogitas 2. 776.
penuria magna illiuſmodi civium nobis eſt 4. 444.
penum omnem patris ad te congerebam 2. 309.
perbenignè 4. 703.
percara eſt 6. 558.
perculeris jam tu me 2. 378.
percipit me unquam odium neque agri neque urbis 2. 971.
percitus incredibili re atque atroci 5. 377.
percontari deſinas, quod tuâ nil refert 5. 811. hoc percontarier deſiſte 5. 104. video, quos perconter 1. 807.
percontatum adventum Pamphili ad portum iſſe 5. 77.
percontumax rediiſti huc nobis 5. 504.
percupio 2. 895.
percurro ad forum 1. 358. curriculo percurre 3. 734.
percuſſit illico animum 1. 125.
perdidi miſer, quod habui 2. 237. talentum, minam 3. 476. nomen 6. 387. ſcapulas 6. 76. argentum, vitam 4. 412. conſumat, perdat 3 3. 466. perdis adoleſcentem nobis 4, 61. te is perditum 1. 134. qui me perdidit 1. 611. te magnus perdat Jupiter cum tuâ monſtratione 4. 716. te dî perdant malis exemplis 6. 689. te dî cum tuo incœpto perduint 3. 812. rem perditam reſtituas 1. 623. & re ſalvâ & perditâ 2. 258.
perditè amare filiam 3. 97.
perdocta eſt probè 3. 362.
perdoluit tandem 2. 154.
perduxere illuc ſecum meum filium 1. 81.
perdurare non poſſe apud vos 5. 269.
peregre rediens 6. 244. feceris 6. 271.
peregrinus eſt 2. 758. peregrinam hanc pro uxore habere 1. 146.
pereo funditus 1. 245. prudens, ſciens, vivus vidénſque 2. 73. omnia experiri certum eſt priùs quàm pereo 1. 314. tu rem perire & ipſum non poteris pati 3. 487. abiit, periit, 4. 705. penè harum ipſiúſque operâ periit 5. 819. dos periit 4. 347. tuâ arte viginti minae periere 4. 745. actum eſt, ilicet, periiſti 2. 55. perpetuò pericrim 2. 1042. periculum ex aliis facito 3. 221. periclum aliis aliunde eſt 6. 334. mihi fame ſit 3. 982. ſi ullum in te ineſt 5. 326. iſtuc periclum in aliâ fieri grave eſt 1. 569. fac in literis, in palæſtrâ, in muſicis 2. 475. capitis adire 1. 682. pericli ſatis adire 1. 829. nil eſt 1. 353. nil tibi eſt à me 5. 736. quid ſit fallere 1. 875. in periclum venias 4. 241. hujus periclo ſit 1. 485. periclo ſimus 6. 58. quod confiteamini ſinè periclo eſſe 3. 340. non ſit ſinè periclo facinus magnum 3. 315. acceſſit ad flammam, ſatis cum periclo 2. 131.
perferre facilè omnes 1. 62. paupertatem 4. 498.
perfice hoc precibus, pretio, ut 2. 1053. perfice hoc mihi perpetuò 3. 863. perfecit, ut eſſet copia 2. 21. tempus eſt promiſſa perfici 1. 635. ſi incipies, neque perficies gnaviter 2. 51.
perfector voluptatum 2. 1034.
perfluo hàc atque illàc 2. 105.
perfortiter 4. 469.
perfuncta ſatis ſum, dum ætatis tempus tulit 5. 595.
perge facere ita ut facis 1. 525. pergín' mecum perplexè loqui? 2. 816. horſum pergunt 5. 450. pergit rectà ad anum 6. 112. perrexi ire 6. 868. pergam quo cœpi hoc iter 5. 194.
pergravia quæ eſſe in animum induxti 5. 292.
perhiberi probor ſi vos voltis 4. 506.
perinde ſunt hæc, ut illius animus eſt 3. 195.

Perinthiam fecit Menander 1. 9.
perjurus, peſtis 4. 190.
perliberalis viſa eſt 5. 865.
perlongè eſt 2. 6 8.
permagni illud referre arbitror 3. 468.
permanet ne hoc aliquà ad patrem 4. 284.
permanſit ira tam diu 5. 305.
permitto omnia ejus judicio 5. 1046. & me & meum amorem & famam tibi 3. 352.
pernegat id verò 2. 34.
pernicies communis adoleſcentium 4. 189. quam inſtructa pulcre ad perniciem fiet 3. 451.
pernimium inter vos intereſt 4. 395.
pernoctо hic 4. 534. foris 5. 439.
pernôſti non ſatis etiam me, qualis ſim 1. 506. ut pernoſcatis, ecquid ſpei ſit reliquum 5. 25.
peropus eſt hunc loqui cum ipsâ 1. 265.
perparcè nimiùm tu quoque *facis ſumtum* 1. 458.
perpaucorum hominum eſt homo 2. 408.
perpello. perpuliſti me, ut 1. 836. nunquam deſtitit orare uſque adeò, donec perpulit 1. 666.
perperam eò olim dixi 6. 746.
perpeti hunc 2. 487. quidvis poſſem 2. 177. contumelias meretricum 2. 48. me interfici 2. 550. obfirmare & perpeti, ne redeam, 2. 218.
perpetuum. utinam hoc perpetuum fiat gaudium 4. 975. triduo hòc perpetuo 4. 523. perpetuum hunc diem in lætitia degere 4. 525. perpetuum biennium 5. 87. perpetuum hoc mihi perfice 3. 863. perpetuam hanc eſſe affinitatem vis 5. 252.
perplacet *filia* 3. 1068.
perplexè loqui 2. 816.
perpulcra dona 2. 468.
perquam *fortiter* 4. 469. per pol quàm paucos 5. 58.
perreptavi uſque omne oppidum 4. 717.
perſanctè dejerat 5. 772.
perſentiſceres ne tu id 3. 770.
perſequere me in Aſiam proficiſcitur 1. 942. perſequi certum eſt, quoquo aſportabitur 6. 551. ex uſu quod eſt, perſequar 5. 616. perſequi hæreditatem 1. 823. ego meum jus perſequar 4. 164. viam, quam decrevi perſequi 5. 454.
perſolvi tibi, quod habui ſummum pretium 1. 39.
perſonam paraſiti & militis indè ablatam 2. 26.
perſpexerit tuum animum, ut ſeſe habeat ad nuptias 1. 381. parum perſpexiſſe ejus audaciam 2. 899. cujus fidem in pecuniâ perſpexeris 6. 60. quæ perſpexi his oculis 5. 363.
perſpicax quàm ſit ad has res 3. 371.
perſtrepunt 2. 599.
perſuadere illi tam facilè potueris 5. 364. perſuaſit nox, amor 4. 472. perſuaſum eſt homini 6. 135.
perterrebo hunc ſacrilegum 2. 921. perterrefacias Davum 1. 165.
pertimui quid bellua 6. 602.
pertinacia ſimilis eſt 5. 202. quæ hæc eſt pertinacia 5. 496. meâ pertinaciâ factum 5. 596.
perturbavi omnia 1. 605. quæ perturbes hæc tuâ impudentiâ 5. 213. ea mutatio nos perturbat 5. 633. revertor animo ferè perturbato 3. 122.
pervenire me ſine, quò volo 2. 124. pervenerit in patrium monumentum 2. 13. non potuit meliùs pervenirier eò, quò nos volumus 6. 642.
pervicaci eſſe animo 5. 532. adeón' me eſſe pervicacem cenſes? 5. 547.
pervium non eſt id angiportum 4. 481. fratri ædes fient perviæ 4. 914.
pervolgatâ viâ patrum 3. 101.
pervolvam te ibidem in luto 1. 784.
pes nudus 6. 106. neque pes neque mens ſatis ſuum officium facit 2. 728. nunquam huc tetuliſſem pedem 1. 816. nuſquam pedem 4. 228. in pedes hinc protinam me conjicerem 6. 191. ego me in pedes, quantum queo 2. 843. pedum viſa eſt via 6. 127. quod ante pedes eſt, videre 4. 388. manibus pedi-

Digitized by Google

pedibúſque obnixè omnia facturum 1. 161. conari manibus, pedibus 1. 681. lectulos ilignis pedibus 4. 488.
pedetentim tamen 6. 552.
pediſequa. accedo ad pediſequas 1. 123.
peſſulum obdo oſtio 2. 602. foribus 3. 270.
peſſundabunt quæ me aut herum 1. 208.
peſtis, perjurus &c. 4. 190.
peto abs te hoc bonâ veniâ. 6. 379. unde mihi auxilium 6. 730. cibum 3. 980. cibum è flamma 2. 490. epiſtolam 6. 150.
phaleratis dictis ducas me 6. 500.
Phania ille frater meus 1. 941.
Phanocratæ noſtri filiam 3. 1063.
Phaſma Menandri idem nunc nuper dedit 2. 9.
Phidippum video 5. 246.
philoſophorum habent diſciplinæ ex ipſis vocabula 2. 263. ad philoſophos animum adjungant 1. 57.
phy 4. 441.
piget num facti 1. 884. quod nos pòſt pigeat 6. 554. neque ſe id pigere 3. 19. frâtris me quidem pudet pigétque 4. 394.
pignori oppoſitus eſt ager ob decem minas 6. 662.
pingo. tabulam quandam pictam, ubi inerat pictura hæc 2. 583.
Piræeum. coiimus in Piræeum 2. 538.
piſces cæteros purga 4. 378. ex ſententiâ nactus ſum 4. 422.
piſciculos minutos ferre obolo in cœnam ſeni 1. 372. piſcatores, aucupes 2. 257.
piſtrino dignum hominem 3. 531. molendum in piſtrino 6. 250. in piſtrinum dedam te uſque 1. 199. dabit me præcipitem 1. 214. rectâ viâ proficiſcar 1. 604.
piſtrilla eſt apud ipſum lacum 4. 487.
pitiſſando modò vini quid abſumſit 3. 458.
pium ac pudicum ingenium 5. 152. piè me ſatis poſſe facere neque arbitror 4. 461.
pietas jubet me ferre matris injurias 5. 302. pietatem gnati 1. 877. pietas matris potiùs commodum me ſuadet ſequi 5. 481. pietati præmium apud me eſſe poſitum 5. 584. pietatem colam 5. 447.
placere ſe ſtudeat bonis 2. 1. populo 1. 3. ſi tibi placere potis eſt, mihi ut reſpondeas 6. 380. ſic ſum, ſi placeo, utere 6. 527. id mihi placebat 1. 96. placet tibi factum 4. 739. gener & affines placent 3. 937. vide ut otioſus ſit, ſi diis placet 2. 918. ille bonus vir nobis pſaltriam, ſi dîs placet, paravit 4. 478. quæ vobis placita eſt conditio, datur 5. 241. ubi ſunt cognitæ, placitæ ſunt 5. 21.
placidus, clemens 4. 866. tam placidum quàm ovem reddo 4. 537.
placidè ire ad fores 6. 868.
placo 4. 145. quod principium incipiam ad placandum 3. 1046. vereor, ut placari poſſit 6. 966. fac illa ut placetur nobis 6. 785.
placabilius eſt, te ipſum purgare ipſi coràm 4. 612.
placabilius eſt, id noſmet indicare 6. 952.
plagæ creſcunt, niſi proſpicis 6. 782.
plagas pati 2. 244.
planè dî ſuam in me poteſtatem oſtendere 2. 1031. illum prodis 3. 708. hic divinat 5. 696. hæc eſt pro novâ 5. 5. præſentem deum 6. 346. qui alia tam planè ſcias 3. 898.
planiſſimè 6. 772. prodita eſt abs te filia 3. 640. rediit res mihi ad reſtim 6. 687.
plateâ hâc rectâ ſurſum præterito 4. 477. in plateâ ultimâ 6. 218. in hâc plateâ habitâſſe 1. 803. advorterat ſe in noſtram hanc plateam 2. 343.
plaudite 1. 592. valete, & plaudite 2. 1093.
Plautum, Nævium, Ennium 1. 18. Colacem Nævî & Plauti veterem fabulam 2. 25. Plautus fecit fabulam Commorientes 4. 7.
plebem paulàtim primulùm facio meam 4. 900.
plectar pendens 6. 221.
plenus rimarum ſum 2. 105. iſtorum præceptorum 4. 414. vini 3. 824.

plenior

plenior venuſtatis 5. 849. favillæ plena, fumi & pollinis 4. 848. corpus ſolidum & ſucci plenum 2. 317.
plerique omnes adoleſcentuli 1. 55. ita plerique ingenio ſumus omnes 6. 172. plerique credebant 2. 118. dixi pleraque omnia 3. 831. plerumque applicat 1. 193. plerumque hic ſolebamus ferè eam opperiri 6. 89.
plorare cervam 6. 8.
plumbeus, caudex, ſtipes, aſinus 3. 878.
plus mali quàm commodi 1. 550. hic mali quàm illic boni 1. 725. plus ſatis caleſces 2. 85. non plus biduum 2. 184. plus millies audivi 2. 421. plus decem ancillas adduxit 3. 452. ne quid iratus plus ſatis faxit 3. 198. plus quingentos colaphos infregit 4. 201. adhibit plus paulo 3. 220. plus potus 5. 139. nihilo plus agas, quam ſi 2. 62. annos ſexaginta natus es, aut plus eo 3. 63. cum matre unà plus eſſet 5. 236. ne quid plus minuſve faxit 6. 554. quenquam plùs amem aut plùs diligam 2. 96. te amat plùs quàm hoſce oculos 4. 905. plus vides 1. 744. poſſit 3. 27. ſcire & providere 3. 116.
pluſcula ſupellectile opus eſt 6. 666.
plurimus. quàm plurimis placere 2. 2.
plurimùm ibi eſt 6. 195. omnes me amarent 2. 1091. ſalvere Hegionem jubeo 4. 462.
pœnas mihi tergo pendet Syrus 3. 729. legibus daturum 6. 628.
pœnitet noſmet noſtri 6. 172. me, quantum hic operis fiat 3. 72. non me famæ 5. 776. an pœnitebat flagitii 2. 1012.
poëta animum ad ſcribendum appulit 1. 1. vetus malevolus 1. 6.
pol me detinuit morbus 6. 575. nunc jam ego pol hodie tibi oſtendam 1. 874. ita pol quidem res eſt 1. 462.
pollen. pollinis plena 4. 848.
pollicitus eſt quod mihi gnatus 1. 530. argentum 3. 330. pretium 1. 76. modò non montes auri 6. 68. pollicita eſt ſe conceſſuram ex ædibus 5. 679. pollicitus ſum ſuſcepturum 1. 404.
pollicitando animos lactas 1. 919.
pollicitationes hinc aufer 6. 858.
pompa tua eò traducenda eſt 3. 740.
ponè apprehendit pallio 6. 864.
pone decem minas his rebus 6. 66. eum eſſe victum 6. 631. poſitum puerum antè ædes 1. 780. præmium pietati eſſe apud me 5. 584. poſitam in medio eſſe palmam omnibus 6. 17. ſe poſiturum puerum in gremio patris 4. 334.
populus id curat ſcilicet 1. 185. qui erit rumor populi 6. 912. in ore eſt omni populo 4. 94. populo ut placerent 1. 3.
popularis & amicus ſummus meus Geta, 6. 35. ô populares 2. 1036.
porrò te oro 3. 424. perge porrò 3. 348. adeón' porrò ingratum 1. 279.
porticum noſtín' hanc deorſum apud macellum 4. 476.
porto quæ alia Cyprum 4. 231. boni quid porto 1. 341. quo portas puerum 1. 727. portant quid rerum 3. 247. portare me aliquam ſibi fallaciam 1. 435. porto hoc jurgium ad uxorem 6. 513. neſcio quid peccati portat hæc purgatio 3. 625.
portitor. epiſtolam ad portitores eſſe delatam 6. 150.
portus. ad portum iſſe 5. 77. ego in portu navigo 1. 483.
poſcat te tanto ocyus 3. 868. abs te petere & poſcere 3. 927. mille nummûm poſcit 3. 607. & quidem jubebit poſci 3. 776.
poſſidet, quæ illius fuerunt 1. 818. de uxore ita, ut poſſedi, nihil mutat 1. 957. regnúmne hic tu poſſides? ſi poſſiderem 4. 176.
poſſum *vide* potis.
poſt factam injuriam ſe expurget 5. 742. hic ego ero poſt principia 2. 780. pòſt unà ambo obierunt 2. 701. pòſt deinde 1. 486. haud multo pòſt 6. 880. omnia ſibi pòſt putârit eſſe præ meo commodo 4. 263. poſt illa nunc primùm.

meàm audio 1. 944.
poſtea. quid tum poſtea 2. 363.
poſthac quas faciet de integro comœdias 1. 26.
poſtmodò reſciſces 5. 208.
poſtquam te emi 1. 35. poſtquam video 5. 827.
poſteriores non feram 4. 882. ne tu hoc mihi poſteriùs dicas 1. 511. iſte tuus ipſe ſentiet poſteriùs 4. 142.
poſtremum me hodie vides 1. 325. hæc denique ejus fuit poſtrema oratio 6. 650.
poſtremò imperavi egomet mihi 2. 252.
poſthabui omnes res mihi 6. 909.
poſtputâſſe omnes res præ parente 5. 483.
poſtridie venit 1. 144.
poſtulo, ut fiat 1. 553. iſtuc, quod poſtulo, impetro 1. 425. neque poſtulem abs te 1. 554. quàm maximè abs te oro atque poſtulo 1. 831. æquum poſtulat 1. 908. num iniquum poſtulo 6. 412. ſuum jus poſtulat 4. 202. hic dies alios mores 1. 189. ego quoque me amari poſtulo 4. 881.
poſtulatio nunquam, neque lites ullæ inter eas 5. 180.
potat, olet unguenta 4. 119. potaturus eſt apud me 6. 838. plus potus 5. 139.
potis. neque ferri potis eſt 3. 322. ſectari juſſi, ſi potis eſt 2. 263. res non potis eſt eſſe 4. 345. ſi quid potis eſt 4. 524. ſi potis eſt, maximè volo &c. ſed ſi fieri non poteſt 5. 395. potin' es mihi verum dicere 1. 440. potin' eſt hic tacere 2. 101. potin' ut deſinas 4. 542. hic ſi pote fuiſſet exorarier 6. 535.
poſſum. non poſſum, pater 3. 1064. non poſſum immutarier 6. 207. ea nemini obtrudi poteſt 1. 251. ecquid poſſiem dicere 4. 879. poſſiet 1. 882. hic actor tantum poterit à facundiâ 3. 13. nihil poteſſe 2. 665. minùs potens quàm tu 2. 759. quis is eſt tam potens cum tanto munere 2. 352. mea eſt potens, procax 3. 227. quàm eſtis maxumè potentes, dites 4. 504.
poteſtas liberiùs vivendi fuit 1. 52. cujus tibi poteſtas ſumma ſervandi datur 1. 544. poteſtatem date mihi, ut 3. 35. habeam tantæ aſtutiæ 3. 711. nunc video in illarum poteſtate eſſe te 5. 350.
potior ut ſit, qui prior ad dandum eſt 6. 533.
potiùs dic ipſam rem 1. 881. quid volo potiùs facias 5. 753. ſi id vultis potiùs 4. 995. animam relinquam potiùs quàm illas deſeram 4. 500. exoptat æmulari negligentiam potiùs, quàm diligentiam 1. 21.
potiſſimùm nunc 1. 457. ubi tu dubites, quid ſumas potiſſimum 6. 344.
præ amore 2. 98. ſtudio 1. 833. ægritudine 3. 128. gaudio 3. 309. iracundiâ 3. 922. poſt putârit omnia ſibi eſſe præ commodo meo 4. 263. poſtputâſſe omnes res præ parente 5. 483. hic ego illum contempſi præ me 2. 239. i præ, ſequar 1. 171. aliquid paululum præ manu huic dederis 4. 983.
præut. ludum jocúmque dices fuiſſe alterum, præut hujus rabies quæ dabit 2. 300.
prior bibas, prior decumbas 6. 343. prior ad dandum 6. 533. prior adito tu 6. 230. læſit prior 2. 6. prior amor me exercitatum ad hanc rem reddidit 5. 407. priorem eſſe illum 4. 661. pirores partes apud me habere illum ſine 2. 151. prius nil, neque fortius 2. 50.
prius communicatum oportuit 1. 240. omnia priùs experiri certum eſt. quàm 1. 314.
primus ſentio, reſciſco, obnuncio 4. 448. eſſes memoriter proferens 6. 395. ſum apud te 2. 90. quod primum puto 2. 1080. quod omnium rèrum eſt primum 3. 365. qui eſſe primos ſe omnium rerum putant 2. 248. habere prima, ſuavia in præſentiâ quæ ſunt 3. 975. quæ tibi putâris prima 4. 860. primarum artium principem 4. 260. primas partes aget 6. 27. in primâ fabulâ 4. 9. primâ nocte 5. 813. cum primo lucu 4. 843. primo

Digitized by Google

partu mulierem 1. 130. unde à primo inſtitui 6. 605. à primo homo inſanibat 6. 643.
primò proceſſit parum 1. 676
primùm hæc agebat 1. 74. quum primum 1. 1. jam primum omnium 3. 275.
primariæ hujus fœminæ neque ſis veritus 6. 972.
primulùm plebem paulatim facio meam 4. 900.
præbet qui ea 6. 346. quod opus ſit, benignè præbeatur 5. 769. quos ludos præbueris 2. 1009. hodie uſque os præbui 4. 216. Phormio itidem in hâc re, ut in aliis, ſtrenuum hominem præbuit 6. 477. ſervum haud illiberalem præbes te 4. 888.
præcavere mihi me hoc tempus ſinit 1. 628.
præceps. præcipitem dare 4. 319. quò me præcipitem darem 1. 610. præcipitem me in piſtrinum dabit 1. 214.
præcipitato hàc 4. 478.
præcidam omnes cauſas omnibus 5. 599.
præcipio hæc ego tibi 3. 581. conſervis ad eundem præcipio modum 4. 426.
præceptorum iſtorum plenus 4. 414.
præcipuam præter alios unum hanc rem me habere 4. 259.
præcurre 2. 498. præcurrit properè 5. 371.
prædicat ſiquidem hæc vera 1. 468. duras fratris partes prædicas 2. 353. ita prædicant 1. 883. quid ejus faciem tibi prædicem 2. 564. ne ſe ejectam prædicet 6. 726.
prædico hoc tibi in hâc re 1. 46. prædicere 1. 800. id facturas dudum prædixit mihi 1. 848. neque tu hoc dicas tibi non prædictum 1. 205.
præditum tali ingenio gnatum 1. 9°.
prædia reddunt fructum 6. 681. ex his prædiis talenta argenti bina capiebat 6. 790.
prædo. è prædonibus, unde emerat, ſe audiſſe 2. 115.
præfecimus Chæream ei rei 2. 540. quem Indicis Elephantis præfecerat 2. 412.
præfinitò loqui 5. 74.
prægnans filia 5. 64°.
præmium nunc his eſt, qui recta prava faciunt 6. 772. à me optato, id optatum feres 2. 1056. poſitum pietati apud me 5. 584.
præmonſtrator meus Chremes 3. 870.
prænarràſſe me rem oportuit 2. 981.
prænuncia hanc venturam 6. 778.
præoptares puerum perire 5. 532.
præpediti aut gaudio nimio aut ægritudine in re noſtrâ 3. 510.
præponens nunquam ſe aliis 1. 65. ſe iri præpoſitum tibi apud me 2. 139. me habueris præpoſitum amori tuo 5. 583.
præripiat ne illum talem tibi 2. 162.
præſagit mihi animus neſcio quid mali 3. 236.
præſciſſe me antè oportuit 1. 420.
præſcripſi finem his rebus 1. 151.
præſens abſénſque idem erit 4. 73. cum milite iſto præſens abſens ut ſies 2. 192. ades præſens 4. 395. hanc ſibi videbit præſens præſenti eripi 4. 670. præſens quod fuerat malum 6. 782. mihi tua domus te præſente, abſente pateat 2. 1058. præſente hôc loquar 5. 674. hic præſente verbum turpe dicere 5. 1044. non tu hunc habeas planè præſentem deum 6. 346. animo virili præſentique ſis 6. 958. animo hæc præſenti dicas 2. 768. præſentia tua facere ea prohibet 3. 574. nè mea præſentia obſtet 5. 587. in præſentiâ ſpreviſſem ſcripturam 4. 24. auferre 4. 223. abeat 6. 780. ſuavia quæ eſſent 3. 964.
præſenſerat neuter me ibi adeſſe 1. 847.
præſertim cùm fateatur 2. 866.
præſertim ut nunc ſunt mores 6. 55.
præſidium ibi ſemper erit tuæ ſtultitiæ 3. 969. præſidi aliquid ſit meæ ſtultitiæ in juſtitiâ tua 3. 647. præſidium velle ſe ſenectuti ſuæ 5. 119. meo præſidio atque hoſpitis 1. 851.
proſtituta eſt olim dies 6. 524.
præſtò. quid præſtat homo homini

2. 232. vir viro 6. 791. hoc mihi præſtat 3. 877.
præſtabilius cui quanto fuerat agere 5. 284.
præſtò eſt 5. 51. adeſt 2. 1049. ipſum adeò præſtò video cum Davo 1. 418.
Præſtolare quem 2. 976.
præſtrenuè abi, ac fores aperi 4. 168.
præter cætera nihil horum egregiè ſtudebat 1. 58. præter cæteras lamentari, formâ erat præter cæteras honeſtâ 1. 121, 122. ita fugias, ne præter caſam 6. 769. præter hæc 4. 849. cui nil præter pretium dulce eſt 3. 234. nil præter promiſſum eſt 2. 1093. præter civium morem atque legem & ſui voluntatem patris 1. 886. præter æquumque & bonum 4. 64. præter naturam 4. 887. præter ætatem 3. 59. præter opinionem 5. 763. præter ſpem 1. 439.
præterea primùm, quòd ſoror eſt dicta: præterea, ut reſtituam 2. 146. primùm indotata eſt; tum præterea, quæ &c. 4. 346.
præterquam. neque præterquam quas ipſe amor moleſtias habet, addas 2. 77. verbum ſi mihi unum, præterquam quod te rogo, faxis 1. 760.
præteriit tempus 2. 541. ſine biduum hoc prætereat 3. 283. præterii imprudens villam 2. 632. neſcis quid mali præterieris 5. 419. an temere quidquam Parmenonem prætereat 5. 879. præteriens apud forum 1. 254. locum, qui præteritus negligentiâ eſt 4. 14.
prætermitto nil 4. 416. do, prætermitto 4. 51.
prævideo. herus eſt, neque prævideram 1. 83.
prandium corrumpitur 4. 591.
prava facilitas patris 4. 393. pravum, ineptum, abſurdum 4. 946. pravumne an rectum ſit 3. 486. multa prava fiunt moribus 3. 840. qui recta prava faciunt 6. 772.
pravè factum 5. 646.
pravitas quæ iſta eſt 3. 975.
preci nullus locus relinquatur 6. 547. nihil loci eſt relictum 1. 605. precibus hoc perfice 2. 1054. molliri 6. 497. lautum peccatum 6. 974.
prehendit me tuus pater 1. 356.
prendo hominem ſolum 6. 621.
pretium quod habui ſummum, perſolvi tibi 1. 39. pollicens 1. 76. fero ob ſtultitiam 1. 614. ſtatui nunquam avarè arti meæ 3. 48. interceſſiſſe 4. 350. ſperans 2. 133. cui præter pretium nil dulce 3. 234. operæ pretium eſt audire 1. 217. pretii majoris agrum 3. 64. maximi hominem 4. 894. quantivis eſſe 1. 864. parvi eſſe operam deputat 5. 800. quidquam abs te neque repeto 2. 748. precio perfice 2. 1054. ſpem non emo 6. 220. meo emptas 4. 57.
pridem. hoc ego mali non pridem inveni 3. 229. quàm pridem mortui eſſent 2. 516.
princeps. fratrem nemini eſſe primarum artium magis principem 4. 260.
principium quod mihi eſt mali 6. 158. quod dedit principium adveniens 2. 457. neque, quod principium incipiam ad placandam, ſcio 3. 1046. ex malo principio ſæpe magna familiaritas conflata eſt 2. 873. à principio rem omnem audies 1. 48. in principio blandè alloqui 6. 253. principio te obſecro, ut ne ducas 1. 330. principia habent ſe ſic 6. 480. bene habent tibi 6. 430. hic ego ero poſt principia 2. 780.
privari hâc urbe Pamphilam ſines 6. 518.
probrum. hanc habere cum ſummo probro 1. 888. in probro ſim 6. 826.
probum artificem 6. 260. proba & modeſta 4. 932. ſi vos vultis perhibere probos 4. 506.
probè depinxit 6. 269. feciſtis 6. 952. curâſti 1. 855. narras 1. 979.
probiſſimè 4. 421.
probes te facilè pro eunucho 2. 374.
procax magis facta eſt 5. 159.
procedit funus 1. 128. procede ocyùs tu huc 2. 469. proceſſiſti hodie pulcre 4. 982. procedit bene, 4. 899.

899. parum 1. 676.
proclive eſt ingenium omnium hominum à labore ad lubidinem 1. 78. id faciam, in proclivi quod eſt 1. 706.
prodeambulare huc libitum eſt 4. 768.
prodeo in funus 1. 115. nemón' huc prodit 6. 152. neque mî in conſpectum predit 6. 444.
prodo. prodidiſti te, & illam, & gnatum 4. 694. aliquot ſaltem nuptiis prodat dies 1. 316.
produxit qui illud ſcelus 4. 315. non te eum rus produxe aiebas 4. 564. me falsâ ſpe produceres 1. 652. huic malo aliquam producam moram 1. 619. paulatim hunc producam diem ſorbillans cyathos 4. 594. virginem producit, vendit 2. 134. ancillas, ſervos omnes produxi, ac vendidi 3. 144.
profer rem palàm 3. 996. proferens memoriter progeniem 6. 395. non eſt opus prolato 5. 204. profer aliquot dies, dum 1. 332.
proficiſcor aliquò 1. 332. profectus aliò fueras 2. 280. illinc 1. 822. in Cariam 2. 126. Corinthum 5. 86. Cyprum 4. 225. Lemnum 6. 568. rectâ domum 6. 860. rectâ viâ in piſtrinum 1. 604. ad me cum omni familiâ 6. 572.
profectò ſic eſt 1. 557.
profitetur poëta in his nomen ſuum 2. 3.
profugit gnatus ejus inopiâ 3. 529. aliquò militatum 4. 387.
profundat, perdat, pereat 4. 135.
progeniem uſque ab avo atque atavo memoriter proferens 6. 396.
prognatam bonis 6. 115.
proh deûm atque hominum fidem 1. 238. proh deûm immortalium 6. 392. proh dî immortales 4. 449. proh Jupiter 1. 738.
prohibebant, ætas, metus, magiſter 1. 54. túa' prohibeas me, ne meam tangam 2. 808. prohibet facere tua præſentia 3. 574. quod dî prohibeant 1. 571. dî mala prohibeant 5. 207. cum uxore ipſum prohibebo domo 6. 426.
proin tu fac 1. 411.
proinde hinc vos amolimini 2. 712.
prolixus capillus 3. 291.
prolixè age 4. 945. prolixiùs ſermo accipit 2. 1081.
prologi ornatu orator ad vos venio 5. 9. in prologis ſcribundis' operam abutitur 1. 5.
proloqui ullum verbum 1. 257. cogitata 6. 284.
prolubium quod 4. 988.
promereat cùm is nil 1. 334. promeruit bene 4. 202. me promerentem ames 4. 683. quod bene promeritus fueris 6. 517.
promitto neque quidquam 6. 1045. promiſi ego illis 4. 942. eaſdem amicas fore tibi promitto 5. 792. promiſſa Syri me huc induxerunt 2. 310. perfici tempus eſt 1. 635. nil præter promiſſum eſt 2. 1093.
promoveo parum 5. 703. promoveris nihil, multum 1. 644. moveo. video, ſed nil promoves 2. 912. quantum huic promoveo nuptias 1. 716.
propè adeſte quum 1. 152. propè eſt rus 4. 529. inſtabat partus 5. 308. propiùs accedamus 4. 310.
propediem experiere 4. 890. propemodum habeo jam tibi fidem 1. 590.
propior illi, quàm ego ſum ac tu, nemo eſt 6. 809. nulla alia delectatio, quæ propior eſſet 3. 990.
propinquo rure 2. 970. quod in propinquâ parte amicitiæ puto 3. 57.
proximus ſum egomet mihi 1. 640. abii ad proximos tibi qui erant 3. 968. hic illi genere eſt proximus 4. 653. in angiportum hunc proximum 6. 892. eamus ad me, ibi proximum eſt 2. 611. villam proximam huic fundo ad dextram 3. 733. agrum in proximo hic mercatus es 3. 55. his menſibus ſex, ſeptem prorſum non vidiſſe proximis 2. 331.
propere curre ad Pamphilum 5. 809. traduce huc ad vos 3. 745.
propere hominem invenire 6. 846. properans continuò ad te 1. 358. hic properas in Cyprum 4. 279. properans venit. 2. 291. video timidum & properantem Getam 4. 306.

propina

propino hunc vobis comedendum & deridendum 2. 1086.
propitii parentes 4. 31. ſatin' illi dî ſunt propitii 6. 637.
proprium eſſe cuiquam nil 1. 721. deorum voluptates eorum propriæ ſunt 1. 968. propriâ eâ Phædria ut poteretur 6. 831.
propter me illam decipi 1. 272. me propter vos decipi 6. 928. propter amorem uxorem nolit ducere 1. 155. nihil propter hanc rem 1. 451. hic propter hunc aſſiſte 4. 170. ibi angiportum propter eſt 4. 479. interdum propter dormiet 2. 867.
propterea hæc ira eſt 5. 711. is nunc propterea tibi ſuccenſet 1. 657. propterea quod ſerviebas liberaliter 1. 38. id propterea nunc hunc venientem ſequor 1. 417.
propulſabo facilè, quod tu ſperas 1. 398.
prorſus à me opinionem hanc tuam eſſe ego amotam volo 1. 513. huic prorſus illam non dat 1. 374. ita prorſus ſum oblitus mei 2. 305.
prorſum non vidiſſe 2. 331. nihil intelligo 3. 777. neſciam 6. 981. rurſum prorſum curſari 5. 315.
proruunt ſimul omnes ſe foras 2. 598.
proſilit hinc properans 2. 1029.
proſpere hæc nobis evenere 6. 896.
proſpicere illa, quæ futura ſunt 4. 390. quod ad hanc rem opus eſt 4. 336. proſpicio mihi 6. 964. tibi & ſtultitiæ tuæ 3. 963. parum proſpiciunt oculi 6. 736. niſi proſpectum interea aliquid nobis eſt 3. 391.
proſternerem cæteros 4. 320.
proſum ſæpe quibus & profueram 2. 258. dum proſim tibi 1. 682. ſi idem vobis prodeſt 2. 1070.
protelet ne iratus te ſuis ſævidicis dictis 6. 214.
proterruiſti hinc 3. 447.
protervus ne videar 3. 578.
protervè iracundus es 5. 503. ſatis protervè me Syri promiſſa huc induxerunt 3. 734. protervitas tua quàm penè me perdidit 3. 815.
protinam hinc me in pedes conjicerem 6. 191.
providere me putavit plus quàm ſeipſum ſibi 3. 116. quæ ſi non aſtu providentur 1. 208. proviſum eſt, ne abeat 6. 780.
proviſo, quid agat Pamphilus 1. 965. huc proviſo, ut deducam 2. 393. ego huc ad vos proviſo 4. 891.
provincia tradita eſt huic noſtro 3. 517. provinciam cepiſti duram 6. 72.
provocat huc 4. 880. provocemus Pamphilam cantatum 1. 442.
provolvam hunc mediam in viam 1. 784.
prudens ſciens vivus vidénſque pereo 2. 72.
pſaltria iſtæc penès vos eſt 4. 390.
publicum quod jus eſt, adipiſcar 6. 413.
publicè ibi nunc cuſtos eſt 2. 290. haud citò mali quid ortum ex hoc ſit publicè 4. 445.
publicitus hoc ſcelus hinc deportarier in ſolas terras 6. 979.
pudet nihil 1. 641. pudet me fratris 4. 394. tui 4. 685. ipſius facti 3. 577. non te pudet horum 6. 393. vanitatis 6. 525. non te hæc pudent 4. 756. quem neque pudet quidquam 4. 85. pudet dicere &c. at te id nullo modo facere puduit 3. 1045. pudicum ingenium 5. 152. pudicè doctum atque eductum ingenium 1. 275. eductam mulierem 3. 226. vitam agebat 1. 74.
pudicitia. inutiles ad pudicitiam tutandam 1. 289.
pudor patris, qui me leni animo paſſus eſt 1. 263. ſtultitia eſt iſtæc, non pudor 4. 275. pudoris ſignum num ejus color uſquam indicat 1. 885. pudorin' anne amori obſequeretur magis 5. 122. pudore liberos retinere ſatius eſſe credo quàm metu 4. 57.
puer ſcitus natus eſt Pamphilo 1. 489. puerum ne reſciſcat mihi ex illâ 1. 403. ex alio viro neſcio quo puerum natum 4. 659. puerum deferent huc ante oſtium 1. 510. tollere hinc ab januâ 1. 766. poſiturum ſe in gremio patris 4. 334. ſupponi 2. 39. tantillum quem in manibus

Digitized by Google

manibus geſtavi 4. 466. pueri vagientis vocem 5. 517. puer ad me accurrit Mida 6. 863. heus puer 1. 84. puerum Chremis conveni 1. 371. pueri inter ſeſe quàm pro levibus noxiis iras gerunt 5. 310. ſunt levi ſententiâ 5. 312. amicus nobis jam indè à puero 4. 442. unà à pueris parvolis ſumus educti 4. 496.
puellam parvolam 2. 108.
puellulam citharistriam 6. 81.
puerile eſt 1. 452. puerili veſtrâ ſententiâ me ludificamini 6. 949.
pueritia, mihi magna cum eo jam indè uſque à pueritiâ fuit familiaritas 3. 183.
puerperæ quid opus eſſet facto 1. 493. puerperam ægrotam 4. 923.
pugilem eſſe aiunt, ſi qua eſt habitior paulo 2. 314. pugilum gloria 5. 33.
pugnus continuò in malâ hæreat 4. 172. pugnos in ventrem ingere 6. 989. pugnis me uſque occidit 4. 561.
pugnam aliquam dabit denuo 2. 898. neque pugnas narrat 2. 481.
pugnare peniculo 2. 776. de loco 5. 481.
pulchra virgo 6. 104. o faciem pulchram 2. 296. pulcherrimum facinus 6. 870.
pulchre dixiſti 2. 375. ſuades 6. 542. diſcedo 6. 1048. proceſſiſti 4. 982. inſtructa ad perniciem 3. 451. calleo 4. 536. macerentur ſalſamenta 4. 393. ſobrius 2. 727. fœneratum beneficium 6. 493.
pulchritudo. nihil aderat adjumenti ad pulchritudinem 6. 105.
pulpamentum quæris 2. 425.
punctum temporis mihi ad hanc rem eſt 6. 185.
purgón' ego me de iſtâc Thaïdi 6. 433. purga piſces cæteros 4. 378. purgatio hæc neſcio quid peccati portat 3. 626.
pura oratio eſt in hâc 3. 46.
puto quem ego eſſe infra omnes infimos homines 2. 488. quod mihi palmarium me reperiſſe 2. 929. quod ego vel primum 2. 1080. nihil humani à me alienum 3. 77. dictum puta 1. 29. aliquis forſan me putet non hoc putare verum 1. 565. illud meritò factum omnes puteat 2. 386. putas rectè 1. 141. bene 2. 812. qui ſibi me pro deridiculo ac delectamento putat 3. 953. quæ tibi putâris prima 4. 560. omnia ſibi poſt putârit eſſe præ meo commodo 4. 263. dum hæc puto, præterii imprudens villam 2. 631. rem ipſam putâſti 6. 719. fruſtra egomet mecum has rationes puto 4. 209.

Q.

Quadrupedem conſtringito 1. 873.
quæro teipſum 1. 348. id, qui tibi filium reſtituerem 2. 493. nodum in ſcirpo quæris 1. 949. quære alium tibi firmiorem 5. 746. ſuſpicionem iſtanc ex illis 3. 996. neſcio, niſi ex ipſâ quæras, unde habuerit 3. 659. quære rem 4. 484. is quæſitum laudem tibi in vitâ meâ 3. 316. quærere in malo crucem 6. 544. ſermonem 2. 525. victum facilè 2. 261. victum volgò 3. 448. ſalutem malo 4. 301. quære, parce, 4. 815. laborans, quærens, parcens 3. 139. contrivi vitam in quærendo 4. 871. vin, ſatis quæſitum mihi iſtuc eſſe 5. 812.
quærito teipſum 4. 82. victum, lanâ ac telâ 1. 75.
quæſtus is nunc eſt multo uberrimus; fuit olim iſti generi 2. 253, 246. eum eſſe quæſtum maximum 3. 49. quæſtum occipit 1. 79. faceret 3. 641. quæſti gratiâ 5. 837.
quæſo animum advortite 1. 8. bona verba quæſo 1. 204. deos quæſo, ut ſit ſuperſtes 1. 490.
qualis ſim, non ſatis me pernoſti 1. 506. quale ingenium haberes, tua oratio indicio fuit 3. 385.
quando iſtuc erit? 3. 238. quando hoc bene ſucceſſit, hilarem hunc ſumamus diem 4. 288. ſi quando illa dicet 2. 442. ne quando conferas 2. 449.

quando-

quandoquidem ipſe eſt ingenio bono 1. 492.
quanquam illam cupio abducere 2. 172.
quanta lætitia 5. 817. ſpes 3. 250. ærumna 5. 877. cura, ſollicitudo 6. 442. feneſtra 3. 482. quantas turbas 3. 972. quanta quanta hæc mea paupertas eſt, tamen curavi 6. 904. tu quantus quantus, nihil niſi ſapientia es 4. 396. quantum hodie profueris 5. 877. omnium, quantum eſt, qui vivunt, ornatiſſime 6. 854. te omnes dî deæque, quantum eſt, perduint 3. 811. maturem nuptias, quantum queam 1. 580. ego me in pedes, quantum queo 2. 843. ſublimem hunc rape, quantum potes 1. 869. comprehendi jube, quantum poteſt 2. 835. quantum poteſt, nunc conveniendus eſt 6. 897. impurum vide, quantum valet 6. 988. quantum intellexi 1. 207. audio 1. 426. ſuſpicor 2. 142. quantum is voluerit, datum eſſe dotis 6. 724. quanti eſt ſapere 2. 790. emit 2. 983. illum penderes 3. 155. quanto ſatius eſt 1. 309. magis magiſque cogito 2. 506. plus ſapit 3. 511. ante eo herum ſapientiâ 6. 247. diutius abeſt, magis cupio tanto 3. 425. minus ſpei, tanto magis amo 2. 1052. quantivis pretî eſſe videtur 1. 864.
quapropter? 1. 163. mirari quid ſit, quapropter juſſi 6. 732. qua me propter eduxi 5. 354.
quare? 4. 328. cauſa n dicere, aurum quare ſit ſuum 2. 11.
quaſi de improviſo reſpice ad eum 1. 420. iſtæc commemoratio eſt quaſi exprobratio 1. 44. quaſi verò paulum interſiet 2. 634.
quætitur homo cum dono foras 2. 357.
...que. humani ingenii manſuetſque 1. 114. dum licitum eſt, dúmque 1. 446. quæ adſolent, quæque oportet 1. 484. idque 1. 589. vixque 1. 596.
queo. enimvero prorſus tacere non queo 5. 673. ut quimus 1. 812. nunquam quivi intelligere 1. 593. nihil conſilii quit conſiſtere 4. 615. egóne conari queam 1. 271. ut queas ferre 1. 278. ut non queat 1. 397. forma noſci non quita eſt 5. 572.
queror. quid clamem, aut querar 4 791.
qui utramvis rectè norit, ambas noverit 1. 10. reſtat Chremes, qui mihi exorandus eſt 1. 167. quocum mihi eſt res 6. 171. quibuſcum eſt res 3. 388. quî ſcis? 1. 355. quî? quia te noram 1. 505. id agam, mihi quî ne detur 1. 338. quod ſim nactus mali, tibi quod evenit boni 1. 975. quod hominis es 3. 849. rus ecquod haberem 2. 518. quod hoc genus eſt? quæ hæc eſt conjuratio? 5. 198. munus noſtrum ornato verbis, quod poteris; & iſtum æmulum quod poteris, pellito 2. 215. nihil eſt illic, quod moremur diutius 3. 835. eſt, quod me oportet 5. 273. quod dicas mihi 2. 1063. quòd ſoror eſt dicta 2. 146. purgon' ego me, quòd ſuſpicata eſt 2. 434. quòd tu ſi idem faceres 5. 249. quòd ni fuiſſem incogitans 6. 155.
quis heri Chryſidem habuit? 1. 84. ſiquis eſt, qui 2. 4.
quid cauſæ eſt 1. 604. exſpecto, quid velis 1. 34. dic quid eſt, quod me velis 1. 45. lætus eſt, neſcio quid 1. 343. nequid nimis 1. 61. nequid mali apportet 1. 72. quid eſt, quod ſic geſtis 2. 557. quid hoc reditio eſt? quid veſtis mutatio? 2. 670. quid mulieris uxorem habes? 5. 643.
cuja eſt virgo? 1. 320. cedò, cujum puerum hic appoſuiſti 1. 770. quò nunc primùm intendam? 1. 346. hanc ſimulant parere, quò Chremetem abſterreant 1. 475. non eò feci, quò amem 2. 96. quò æquior ſum Pamphilo 1. 432. quò magis, quæ agis, curæ ſunt mihi 4. 682. quò vir melior multo es 4. 707. quò ſiant minùs 1. 197. minùs quò redeat 5. 630.
quà. ut ne quà exeat 4. 627.
quàm vellem! 1. 329. vide, quàm iniquus ſis præ ſtudio 1. 833. quàm timeo 1. 27. quàm dudum 2. 696. quàm pridem

Digitized by Google

pridem 2. 516. accurrit ad me, quàm longè quidem 2. 334. quàm ſcitum eſt 6. 822. quàm multa 3. 840. turbent, quàm velint 5. 634. malo ego effugere, quàm tu adipiſcier 1. 335. magis, quàm 1. 163. plus, quàm 1. 550. potiùs, quàm 1. 21. faciliùs, quàm 1. 203. ſatius, quàm 1. 310. priùs, quàm 1. 314. quàm primùm 4. 283. quàm deterrimum 1. 845. quàm maximè 1. 831. quàm ocyſſimè 3. 869. quàm minimâ in ſpe ſitus eris, tam facillimè 3. 999. quàm facillimè, quàm maximè, tam maximè 4. 503. tam atram, quàm carbo 4. 851. tam placidum, quàm ovem 4. 537. tam ſcio hanc eſſe Parmenonis technam, quàm me vivere 2. 717. rejecit ſe in eum ſtens quàm familiariter 1. 136.
quamobrem. invenerit cauſam, quamobrem ejiciat 1. 385. quamobrem? niſi ſi id eſt 1. 250. ego hinc abeo, quando is, quamobrem huc veneram, rus abiit 4. 437.
quomŏdo. miror, quomodo potuerit 3. 1006. quomodo me ex hâc turbâ expediam? 4. 616.
quoad ſeneſti expectatis veſtrum? 6. 248. percontatum ibo ad portum, quoad ſe recipiat 6. 463.
quicumque. cum quibus erat cumque unà 1. 63. quo meo cumque animo lubitum eſt facere 1. 264.
quocumque advenerìs 5. 860.
quidam ſenex mercator 1. 221.
quivis. una harum quævis cauſa 1. 911. quidvis cupio, dum 1. 909.
quovis malo dignum 3. 135. quamvis cauſam hunc ſuſpicari mavolo 5. 540.
quamvis maneo otioſus hic 4. 280.
quóvis gentium 3. 929.
quiſquis es, ſine me 4. 322.
quoquo pacto 2. 1082.
quoquò hinc aſportabitur terrarum, 6. 551.
quidquid dicunt, laudo 2. 251.
quidquid id eſt, quod reliquit 5. 463. quidquid præter ſpem eveniat, deputare 6. 247. quiquid ego hujus feci 3. 963.
quiſque. ut quiſque volt ſuum eſſe 4. 402. quiſque veſtrûm 5. 216.
quiſquam. mihin' quiſquam? 1. 509. cuiquam homini 1. 428. quiſquam ſervulorum 4. 27. quiſquam illarum 2. 373. quóquam. cave ex iſtoc exceſſis loco 1. 767.
quidquam nihil 1. 91. quidquam fallaciæ 1. 196. quidquam falſi 2. 200.
quiſnam. quemnam hic laudat 1. 853. quonam in loco res ſunt 6. 474.
quónam? 4. 580.
quidnam hoc rei eſt? quidnam hic volt veterator ſibi? 1. 460.
quidnam ille commotus venit? 6. 184.
quidni noverim? 4. 576.
quiſpiam deus 2. 874. quæpiam re 2. 872.
quidpiam moleſtæ num illi hæ ſunt nuptiæ 1. 441.
quópiam itura es? 2. 461.
quieſce 6. 671. quibus quidem quàm facilè poterat quieſci, ſi hic quieſſet 1. 696.
quietus eſto 6. 724. quietum te reddam 2. 277.
quin taces? 1. 402. quin effectum dabo 2. 112. quin dic quid eſt 1. 45. non dubium eſt, quin nolit 1. 172. quid cauſæ eſt, quin proficiſcar 1. 604 nihil eſt, quin poſſit 6. 698.
quinque minas accipe 6. 411.
quindecim talenta 3. 245. abhinc annos quindecim 6. 1018.
quingenti. plus quingentos colephos 4. 201.
quondam miſiſſe aiunt 2. 584. olim fuit iſti generi quondam quæſtus 2. 246.
quorſum. neſcio, quorſum eam 2. 304. quàm timeo, quorſum evadas 1. 127. quorſum accidat 1. 265. eventurum ſit 5. 193.
quorſumnam iſtuc? 1. 364.
quot homines, tot ſententiæ 6. 455.
quot commoditates, vide 1. 572.
quoties juraba t 5. 60.
quotidie augeſcit magis ægritudo 3. 424.
quotidiana cura 6. 160. febris 5. 357. vitæ quotidianæ conſuetudinem 3. 284. quotidianos tantos

ſumptus

Digitized by Google

ſumptus 3. 756. tædet quotidianarum harum formarum 2. 297.

R.

Rabies hujus quæ dabit 2. 300.
raperem cæteros 4. 320. ſublimem hunc intrò rape 1. 869. ſenſit adverſarios rapere in pejorem partem, quam acturi ſumus 4. 3.
raptio. in raptione cum Æſchino unà fuiſſe 4. 357.
rarò huc in urbem commeat 5. 175. modeſtè ac rarò hoc fecit 5. 552.
raſtros iſtos appone. tam graves 3. 89. 92. mihi illæc verè ad raſtros res redit 3. 932.
recens eſt hæc ægritudo 4. 313.
recidere ad paucos artem muſicam ſinere nolite 5. 147.
recipere hanc poſthac in ædes cogitas 2. 897. hominem amicum ad te 3. 568. recipiatis me in veſtrum gregem 2. 1084. ad me recipio: faciat 3. 1058. ne non id facerem, quod recepiſſem ſemel 6. 903. animam recipe 4. 325. percontatum ibo, quo ad ſe recipiat 6. 463. recipit ſe intrò 6. 880. huc 6. 465. domum 6, 827.
receptas filium meum ad te 5. 743. quò te in tectum 3. 970.
recurret jam huc 4. 529.
recuſare eam, quam mi obtrudit pater 5. 296.
reddo tuum tibi 3. 743. argentum 4. 203. ſi quis quid reddit 6. 56. reddere beneficium pro maleficio 6. 337. reddes omnia, quæ certa ſunt conſilia, incerta ut ſient 1. 932. quos mihi ludos redderet 1. 482. reddam te commotum 1. 872. quietum 2. 277. reddidit amor me ad hanc rem exercitatum 5. 407. tua lingua me tibi facilem benevolúmque 5. 761. reddo te delibutum gaudio 6. 857. tam placidum quàm ovem 4. 537. tam excoctam atque atram, quàm carbo eſt 4. 851. hoc tibi effectum 1. 708. reddunt curaturâ junceas 2. 315. reddideras mihi aures ſurdas orando 3. 331. reddidi dictum ac factum 3. 761. inventas minas reddam 6. 559. reddant iterum tibi judicium de eadem cauâ 6. 405. reddidiſti animum 1. 336. fructum reddunt prædia 6. 681.
redeo indè iratus 1. 137. rurſum 2. 633. rure 2. 620. domum ad nos 2. 661. peregre 6. 243. ad lanam 3. 209. in viam 1. 190. rurſum ad ingenium 4. 71. ad pauca 5. 135. in gratiam 6. 1030. ad rem 4. 186. ad me paululùm 1. 626. redit huc omnis incommoditas 1. 570. animus mihi iſtoc verbo 5. 346. ſumma rerum ad te ſolum 6. 318. res illæc mihi verè ad raſtros 3. 932. res planiſſimè ad reſtim mihi operâ tuâ 6. 687. res poſtremò adeò 3. 113. res in eum jam locum, ut 3. 360. hæreditas eâ lege ad hos 5. 172. oratio eadem ad integrum 3. 1012. redeunt huc denique omnia hæc nunc verba 2. 159. eò meæ fortunæ, ut 6. 202. bona ad me lege ejus morte 1. 806. quid ſi redeo ad illos, qui aiunt &c. 3. 720. jámne enumerâſti id quod ad te rediturum putes 4. 237.
reditio quid huc eſt 2. 670.
redigis eò me, ut neſciam 2. 689. redigat patrem ad inopiam per flagitium 3. 930. redigam vos in gratiam 6. 967. redige in memoriam 6. 984. quò redactus ſum 2. 238. in id loci, ut neſciam 6. 980.
redimas te captum quàm queas minimo: ſi nequeas paululo, at quanti queas 2. 75.
reducere uxorem 5. 501. in ludum ducere & reducere 6. 86. reduxit me res ipſa in gratiam 2. 956. lacrymæ dolis confictæ reducunt animum ægrotum ad miſericordiam 1. 562.
reducem me tu in patriam facis 3. 399. mortuum ab orco in lucem feceris 5. 853.
refelles nihil horum 6. 132.
referire non audebam 4. 569.
refero denuo 5. 38. iterum fabulam 5. 7. par 4. 73. par pro pari 2. 444. gratiam illi ſacrilogo 2. 910. gratiam

Digitized by Google

gratiam regi ſatis pro merito 6. 339. cui hæc conſilia 6. 730. & habetur & refertur à me tibi, ut merita es, gratia 2. 749. quid retulit? 1. 499. refert nil meâ, dum potiar modò 2. 319. id meâ minimè 3. 883. quid id tuâ? magni 6. 724. quid iſtuc noſtrâ? magni 6. 801. quid id noſtrâ? nihil 6. 941.
reflexit quem neque fides neque jusjurandum neque miſericordia 4. 308.
refrixerit res 4. 234.
regionibus in his agrum habet 3. 63. te conſpicor 2. 1061.
regere eam rem conſilio non potes 2. 58.
rex te ergo in oculis geſtare 2 403. regem elegantem narras 2. 407. in Aſiam ad regem militatum abiit 3. 117. regem me eſſe oportuit 6. 70. nemo ſatis pro merito gratiam regi refert 6. 339.
reginæ ſolæ hisutuntur 2. 168.
regnúmne hic tu poſſides 4. 176.
regnas ſolus 6. 406.
rectum eſt 3. 79. niſi quod ipſe facit, nil rectum putat 4. 100. recta conſilia 1. 312. qui recta prava faciunt 6. 772. rectâ viâ ſecum rem reputavit 1. 445. proficiſcar 1. 604. ita fiat, & iſtoc ſi quid potis eſt rectius 4. 524. multo rectius eſt 4. 920. rectè 2. 772. rectè ſanè interrogâſti 2. 980. rectè curentur hæc 1. 30. dicis 1. 366. admones 1. 961. putas 1. 141. ſuades 3. 998. facere 4. 75. & rectè & verum dicis 4. 612. rectè conſului 5. 559. rectè aut commodè tractaret 3. 152. rectè feras 2. 78. non rectè accipis 1. 370. ſat rectè hoc mihi in mentem venit 3. 998. non rectè vinctus eſt 1. 963. quid tu iſtic? rectè equidem 3. 519. quod dem ei, rectè eſt 3. 228. & rectè & ſuo peperit tempore 5. 531.
rectâ cur non introibas 2. 87. conſequor 5. 372.
rejicere hunc ab ſtudio ad famem 6. 10. rejecit ſe in eum 1. 136. capillus rejectus circùm caput negligenter 3. 292.
relevabis illi animum 4. 605.
religio nova iſtæc in te inceſſit 1. 736. nihil eſſe mihi, religio eſt dicere 3. 228. dignus es cum tuâ religione odio 1. 949.
religioſæ miſeræ omnes ſumus & ſtultæ 3. 651.
relino. relevi dolia omnia, omnes ferias 3. 481.
relinquo illum 1. 210. locum integrum 4. 10. animam potiùs quam illas deſeram 4. 500. relinquunt ſibi hanc laudem 5. 461. qui mihi reliquit hæc, quæ habeo, omnia 2. 120. rem decem talentûm 6. 394. egens relicta eſt miſera 6. 358. ea relicta huic arrhaboni eſt 3. 604. nihil illi vitii eſt relictum, quin ſit & idem tibi 3. 203. relinquatur nullus locus preci 6. 547. nihil eſt preci loci relictum 1. 605. quis relictus eſt objurgandi locus 1. 154. relictis rebus omnibus 3. 166. reliqua ſpes nulla in te tibi ſiet 2. 240. ecquid ſpei ſit reliquum 1. 25. neu ulla cauſa reſtet reliqua, quin 5. 587. reliquam vitam exigat 4. 490. hoc mihi unum ex plurimis miſeriis reliquum fuerat malum 5. 570. numquid eſt aliud mali damnive reliquum 2. 994. quid reliqui eſt, quin 3. 193. erat ei de ratiunculâ apud me reliquum pauxillulum nummorum 6. 37.
reliquias hujus generis reſtare video 4. 446.
remedium magnarum ægritudinum 3. 540. miſeriarum mearum ſolus eſt 4. 295. quod inveniam huic malo 1. 471. ejus iracundiæ, exitio 6. 186, 201. id ut fiat, hæc res ſola eſt remedio 2. 438. nullo remedio poſſum me ex his turbis evolvere 6. 825.
reminiſcor orata ejus 5. 585.
remittit eam 5. 467. repudium alteram 6. 929. nullum tempus 3. 70. remittas me onerare injuriis 1. 835. remittent dolores quippiam 5. 349.
remoratus eſt me hodie 2. 301. nequid veſtrum remorer commodum 2. 745.

remotum

remotum jam propè ab ſtudio 5. 22.
renumeret dotem huc 5. 502.
renunciet hodie mihi, velítne an non 5. 508. huc renuncio 1. 598. quid nunc renunciem abs te reſponſum 3. 860. renunciet illis repudium 6. 678. tibi renunciata ſint hæc fore 1. 502. renunciatum eſt 1. 504.
reor. antequam te me amare rebar 5. 581. uxorem, quam nunquam eſt ratus poſthac ſe habiturum 5. 820. quod modò erat ratum, irritum eſt 6. 952. neu quod ego egiſſem, eſſet ratum 5. 545.
ratio parva eſt 2. 574. mea ſic eſt 4. 68. de integro mihi ineunda 3. 675. rationem veram exſequi 5. 306. veſtram mirari ſatis nequeo 4. 377. cepi, ut 4. 966. ineas, quàm ſuavia ſint 6. 345. eandem illam antiquam obtine 4. 24. cum ratione inſanias 2. 63. ratione certa facere incerta hæc ſi poſtules 2. 62. quâ ratione iſtuc? 4. 672. nunquam ita quiſquam bene ſubductâ ratione ad vitam fuit, quin 4. 857. bonæ iſtæ tuæ rationes ne nos *ſubvertant* 4. 838. rationes omnes mihi conturbaſti 2. 868. has fruſtra egomet mecum puto 4. 209.
ratiuncula. erat ei de ratiunculâ apud me reliquum pauxillulum nummorum 6. 36.
repentè dolor invaſit 5. 336. quæ res tam repentè mores mutavit tuos 4. 987.
repentino bono 1. 946.
reperit ſuos parentes Glycerium 1. 814. melius tute reperi 1. 685. reperi reipsâ nihil eſſe melius 4. 902. reperit cauſam, ut 2. 511. reperis aliquod conſilium celere tibi 6. 179. argentum 6. 824. rem & gloriam armis belli 3. 112.
repeto neque pro illâ abs te quidquam pretii 2. 748. *filium*, quem dedi 4. 137. argentum 6. 696. repudiatus repetor 1. 290.
repoſcere illum, quem dediſti 4. 133.
reprehendi me 4. 624. hæc reprehendere & corrigere me 4. 997. locum reprehenſum, qui præteritus eſt negligentiâ 4. 4.
reprimam me 3. 199. reprime iracundiam 4. 796.
repudium illis renunciet 6. 678. remiſerim alteræ 6. 929.
repudio conſilium 1. 739. repudiatus repetor 8. 290.
reputo hæc mecum 2. 591.
reputavit ſecum rem rectâ viâ 1. 445.
requieſcere ubi volebat 2. 405.
requiram fratrem 4. 513.
res ea eſt 1. 698. certa 1. 371. alia 2. 360. magna 6. 459. ita quidem eſt, ut dixti 1. 462. compoſita eſt 4. 737. omnis in vado 1. 853. in tuto 4. 268. adhuc tranquilla 6. 481. hæc ſola eſt remedio 2. 438. digna, ubi nervos intendas 2. 311. ſalva 2. 268. retulit, nunc non fert 1. 84?. ipſa moneat 1. 554. tua te adhortatur 3. 60. refrixerit 4. 235. rediit in eum locum, ut 3. 360. adeò poſtremò 3. 113. ad reſtim mihi 6. 687. ad raſtros 3. 932. non potis eſt eſſe pejore loco 4. 345. ipſa me in gratiam reduxit 1. 956. indicat 2. 657. hæc facit indicium 5. 546. iſtæc mihi eſt ſollicitudini 6. 589. neutiquam eſt neglectui 3. 358. mea quaſi minor agatur quàm tua 3. 355. quæ tibi vertat malè 4. 192. tam ob parvolam rem 4. 276. omnibus ut nobis res dant ſeſe 5. 380. ut tibi res ſe habeat 2. 798. ut ut res meæ ſe habent 6. 821. res advorſæ 6. 823. ſecundæ mihi eſſent de amore 3. 230. maximè ſecundæ 6. 242. minùs ſecundæ 4. 608. rei quidnam hoc eſt 1. 460. quid gerit? ſic, tenuiter 6. 145. quidnam hic rerum gerat 2. 922. rerum imperitos 1. 918. ſuarum ſatagit 3. 225. quîcum res tibi eſt 2. 758. rei quid iſtic eſt 4. 646. mecum 4. 178. nihil nobis tecum eſt 6. 422. rei huic illic eſt caput 1. 461. qui alicui rei eſt 4. 359. rebus his finem præſcripſti 1. 151. rei ſerviens 5. 224. operam dare 4. 96. rem impeditam & perditam reſtituas 1. 624. tantam agere tam negligenter 1. 254. geſſerimus ſtultiſſimè 6. 773. divinam feciſſe, ſeriam velle agere mecum 2.

Digitized by Google

512. cognoſcite 1. 24. eam rectâ viâ ſecum reputavit 1. 445. ipſam ità apertè locutus 1. 202. dic 1. 884. putemus 4. 798. quocum uno habebam 2. 119. res alias agis 2. 347. cui tanta res erat, & ſupererat 6. 69. rem talentûm decem ſi reliquiſſet 6. 394. armis belli reperi 3. 112. perire 3. 487. natam eſſe 5. 798. nunquam facies 4. 221. tuam conſtabiliſſes 4. 773. ad tutandam inutiles fient 1. 289. in malam rem hinc 6. 931. hinc abis 1. 320. ad rem nimiùm attenti 4. 956. attentiores, quam ſat eſt 4. 836. aliquantulum avidior 2. 131. in rem quod ſit tuum 5. 391. ſi in rem eſt Bacchidis 5. 102. ſi in rem eſt utrique, ut 1. 549. re ſalvâ & perditâ 2. 258. bene geſtâ 4. 777. relictis rebus 1. 415. re comprobes beneficium 1. 832. juvero 3. 86. mihi quod malefeceris 4. 165. ipsâ reperi 4. 862. in ipsâ re invenimus 5. 779. ex re tranquilliſſimâ me in nuptias conjeciſti 1. 624. ex eâ re plus mali eſt quàm commodi 1. 550. ab re omiſſiores paulò 4. 833. non hercle ex re iſtius me inſtigâſti 6. 970. ab re uxoriâ abhorrenti 1. 837. nullâ malâ re muliebri eſſe exornatam 3. 290. ſimul conſilium cum re amîſti 2. 241.

resarcietur *veſtis* 4. 122.

reſcindi non poſſe, quod legibus ſit factum 6. 457.

reſciſcere te ex ipsâ hæc magis velim 5. 473. reſcivit nondum hæc mala 1. 343. rem 3. 99. ne uxor aliquâ hoc reſciſcat 6. 586. quà reſciſcerem 4. 693. reſciſces poſt modum me accuſatam eſſe immeritò 1. 208. id reſcitum eſt 4. 287. id reſcitum iri credit 4. 70.

reſcribi argentum mihi illud jube 6. 923.

reſipiſco 1. 703. reſipiſſe te intelligo 3. 845.

reſiſte 1. 347. me hic reſtitiſſe 1. 436. qui reſtiteris 2. 302. reſtat mihi etiam unus ſcrupulus 1. 948. Chremes, qui exorandus eſt 5. 166. neu ulla causâ reliquam quin 5. 587. una res, quæ eſt conficienda 6. 832. quid, niſi ut 5. 300. nihil aliud, niſi paſcere 6. 85. reſtare reliquias 4. 446. in quâ re nunc tam confidenter reſtas ſtulta 3. 1011.

reſtitas, fugitive 2. 667.

reſpicio 6. 864. huc ad virginem 2. 341. reſpicis neque te 3. 70. alius nemo reſpicit nos 4. 354. dî nos reſpiciunt 6. 818. reſpice me in ſecundis tuis 1. 984. ætatem tuam 6. 435. ad eum quaſi de improviſo 1. 420.

reſpecto. quid reſpectas? 4. 158.

reſpira 3. 241.

reſponde hoc mihi 6. 256. aliud mihi, ac rogo 6. 685. verbum verbo, par pari 6. 213. nec quidquam certi 5. 706. pro Menedemo ego nunc tibi reſpondeo 3. 611. reſponſum abs te quid nunc renunciem 3. 860. non Apollinis magis verum atque hoc reſponſum eſt 1. 703.

reſtim inter eas ductans ſaltabis 4. 754. ad reſtim mihi res rediit 6. 687

reſtinguet hæc verba unâ falsâ lacrymulâ 2. 67. ita incenſam dabo, ut ne reſtinguas, lacrymis ſi extillaveris 6. 976.

reſtituas rem impeditam & perditam 1. 624. in quem me accepiſti locum 1. 686. reſtituit nobis locum actoris virtus 6. 33. reſtitui in integrum æquum eſt 6. 452. reſtitues rurſum in gratiam 5. 290. filiam amico 1. 573. eam ſuis 2. 147. fores effregit? reſtituentur 4. 121.

reſupinat 6. 864.

rete non tenditur accipitri neque milvio 6. 331.

reticere nequeo 3. 321. nil reticuit 4. 407.

retine me 3. 404. retinendi illius gratiâ 2. 619. retinere liberos pudore & liberalitate ſatius eſſe credo, quàm metu 4. 58.

retrahere poetam à ſtudio 6. 2. retraham ad me illud fugitivum argentum 3. 679.

retro in ultimis ædibus 3. 904.

retundam illius animum 3. 941.

revereri ſimultatem 6. 234.

Digitized by Google

revereatur, quò minùs 5. 630. reverituras adventum tuum ambas ſcio 5. 290.
revertor mox huc 1. 488. huc iterum 4. 528. domum 3. 122.
reviſo, quid agant 1. 407. quidnam rerum gerat 2. 922.
reviviſcet ille jam nunquam 5. 465.
revocemus hominem 6. 196. revocari, curſum quum inſtitueris 6. 849.
revolutum eſſe te denuo in eandem vitam video 5. 691.
Rhamnuſium ſe aiebat eſſe 1. 937.
Rhodi habitabat 2. 107.
Rhodius adoleſcentulus 2. 422.
rideas tu, ille ringitur 6. 342. quid riſiſti 3. 888. rideo hunc 4. 459.
ridendo te defeſſa ſum 2. 1007.
riſu emoriri 2. 431.
ridiculus eſſe non poſſum 2. 244.
ridiculum caput 1. 374. ridiculum eſt te iſtuc me admonere 3. 354.
mihi ridiculo fuit 2. 10[illegible]3.
ridiculè rogas 5. 668.
rimarum plenus ſum, hàc atque illàc perfluo 2. 105.
ringitur ille, tu rideas 6. 342.
riſcus. in riſco ſita eſt *ciſtella* 2. 753.
rivalis ſervum 2. 268. militem ego rivalem recipiendum cenſeo 2. 1071.
rogas, me? 2. 652. quid facerem, ſi quis me roget 2. 259. quod te rogo 1. 760. rogas de iſtàc virgine 2. 719. rogo, quamobrem retineat me 6. 865. rogare, ut veniat 2. 266. uti veniret 3. 3[illegible]5. ne abeas 4. 884. aliud mihi reſpondes, ac rogo 6. 685.
rogitando obtundat, enecet 2. 553.
ſatin' ſanu's es, qui me id rogites 1. 756.
rubicundus, criſpus, craſſus 5. 440.
rufus ſiquis me quæret 6. 51. rufam illam virginem 3. 1063.
rumor qui erit populi, ſi id feceris 6. 912. eſt meum gnatum amare 1. 185. venit datum iri gladiatores 5. 39. rumores diſtulerunt malevoli 3. 16.
rumperet me ambulando 5. 435.
ruo. quid ſi nunc cœlum ruat 3. 720. nequid imprudens ruas 3. 370. cæteros ruerem 4. 310.
rurſum redeo 2. 633. reddere 6. 538. reſcribi 6. 923. quidquid dicunt, laudo; id rurſum ſi negant, laudo id quoque 2. 251. rurſum prorſum curſare 5. 315.
rus illud malè odi 4. 526. ecquod habeam Sunii 2. 518. ibo 2. 187. abîſſe 4. 520. habitatum abii 5. 224. ex urbe habitatum migres 5. 589. conceſſuram hinc 5. 629. abdidit ſe 5. 175. eum produxe hinc modò aiebas 4. 564. hunc abigam 4. 403. ruri crebrò eſſe 5. 215. vitam agere 4. 45. aliud agere 4. 403. ferè ſe continebat 6. 364. opus faciendum 6. 251. rure redierit 2. 610. huc advenit 5. 190. ex meo propinquo rure hoc commodi capio 2. 970.
ruſtico opere faciundo facilè ſumptum ſuum exercerent 3. 142.

S.

SAcellum eſt ad hanc manum 4. 579.
ſacrificandi ſpatium datur paululum 6. 703.
ſacrilegum illum 2. 418.
ſacrilego illi gratiam referam 2. 910. quid ais, ſacrilega 2. 828. ò genera ſacrilega 4. 305.
ſæclum apud prius 2. 246. hoccine ſæclum 4. 305.
ſævam uxorem habeo 6. 745. ego ille agreſtis, ſævus 4. 868.
ſævitiam meam num veritus es? 2. 853.
ſævidicis dictis 6. 213.
ſævio. ah ne ſævi tantopere 1. 876.
ſalem qui habet, qui in te eſt 2. 399.
ſalſum hoc eſt 4. 427.
ſalſamenta hæc macerentur pulchre 4. 382.
ſalto. reſtim ductans ſaltabis 4. 754.
ſalus eſt adoleſcentulis nôſſe omnia hæc 2. 939. ipſa ſi cupiat Salus, ſervare hanc familiam non poteſt 4. 763. te Æſculapi, & te, Salus, oro 5. 338. ſalutem expetens 1. 322. huic malo quærant 4. 301. ad ſalutem converti hoc malum non poſſe 1. 677. quæ oportet ſigna eſſe 1. 485. ſalute plurimâ Parmenonem

Digitized by Google

menonem impertit Gnatho 2. 270. quod cum ſalute ejus fiat 4 522.
ſalutant 2. 259. ſalutatum deos Penates domum devortar 6. 312.
ſalvus ſum, ſi hæc vera ſunt 1. 982. illum tibi ſalvum eſſe affuturum confido 3. 160. ſalvus ſis, Crito 1. 869. ſalvum adveniſſe 2. 975. ſalvum atque validum 5. 457. ſalva res eſt 2. 267. re ſalvâ & perdita 2. 258. ſatin'ne ſalva 2. 977.
ſalvo mi pater 5. 455. ſalve multùm 5. 82. o ſalve bone vir 1. 854. ſalvete 1. 807. ſalvere Hegionem plurimùm jubeo 4. 462.
Samia mihi mater fuit 2. 107.
ſanctas nimis nuptias facere 4. 901. aliud ſi ſcirem ſanctius quàm jusjurandum 5. 750.
ſanctò adjurat 5. 268. quàm ſanctè jurabat 5. 61.
ſandalio caput tibi commitigari 2. 1027.
Sanga centurio ubi eſt 2. 775.
ſanguis. ſinè ſanguine hoc fieri non poſſe 2. 778.
Sannio, quid eſt quod te audio 4. 211.
ſanúſne es 4. 337. ſatin' ſanus es aut ſobrius 3. 708. ſanus ſim anne inſaniam 2. 555.
ſanè quidem 1. 195. ſanè pol 1. 229. rectè ſanè 2. 980. ſanè hercle 6. 542.
ſapis 2. 968. tu pol, ſi ſapis, quod ſcis, neſcis 2. 720. 3. 749. haud ſtultè ſapis 3. 324. ad omnia alia ætate ſapimus rectiùs 4. 834. ſapere foris 3. 924. iſtuc eſt ſapere, non modò videre &c. 4. 388. quanti eſt ſapere 2. 790. ſapiens es mulier 6. 1047. dictum ſapienti ſat eſt 6. 541. verba fundis ſapientia 4. 771.
ſapienter vitam inſtituit 1. 67. bene & ſapienter dixti 4. 955. pulcrè dictum & ſapienter 2. 415.
ſapientiâ herum anteeo 6. 248. moneo, quæ poſſum pro meâ ſapientiâ 4. 429. tu quantus quantus, nihil niſi ſapientia es 4. 396.
ſatis pro imperio 6. 197. ſatius eſt me mori 2. 772. quanto ſatius eſt, te id operam &c. quàm id loqui 1. 309.
ſatietas hominum eum ceperat 2. 402. ſatietatem amoris ſumere 6. 635.
ſatias ubi cœpit fieri 2. 972. ſatias jam tenet ſtudiorum iſtorum 5. 595.
ſatagit is ſuarum rerum 3. 225.
ſatrapes ſi fiet amator 3. 453.
ſatur ſum omnium rerum 4. 767. cùm tu ſatura atque ebria eris, puer ut ſatur ſit, facito 5. 770.
ſaxum hoc jam ſatis diu volvo 2. 1084.
ſcapulas perdidi 6. 76.
ſceleris quid ego tantum admiſi 3. 958. quid hoc eſt 2. 325. hem ſcelera 1. 793. quid ais ſcelus 1. 670. ubi illic ſcelus eſt, qui me perdidit 1. 611.
ſceleratus Davus 1. 159.
ſceleroſum atque impium 2. 642.
ſceleſtum atque audacem hominem 2. 708.
ſcenicam fortunam eſſe dubiam ſcibam 5. 16. ſcenicos ludos condecorandi poteſtas 5. 45.
ſcilicet facturum me eſſe 3. 359. id populus curat ſcilicet 1. 185. fratris Thaïs tota eſt ſcilicet 2. 1039.
ſcio ego hoc unum, neminem pepeuiſſe hic 1. 509. omnem rem, ut geſta ſit 5. 468. certè 1. 506. ſatis 3. 404. certum de cognitione 2. 920. verè 4. 125. aut ſcire aut neſcire hoc volo 6. 810. unde id ſcis 1. 514. quod ſcis, neſcis 2. 720. ſcire eſt liberum ingenium atque animum 4. 830. quæ liberum ſcire æquum eſt adoleſcentem 2. 477. fidibus ſcire 2. 133. ex me ut ſciat ſibi filium rediiſſe 3. 412. multo priùs ſcivi 5. 541. ſcies, modò ut tacere poſſis 6. 58. ſcibo hinc 4. 362. ſcibis 2. 804. nemo ex me ſcibit 6. 766. hic ſciri potuit aut nuſquam alibi 3. 280. ſcin' tu hanc, quam dicit 3. 298. ſcito huic opus eſt 6. 1004. cuivis facile ſcitu eſt 5. 295. ſciens villam prætereo 2. 640. prudens, ſciens, vivus vidénſque pereo 2. 72. ut ſis ſciens 1. 511. ſcientem an imprudentem

imprudentem 6. 661. ſcientem te faciam, quicquid egero 3. 879.
ſcitus puer 1. 489. ſcitum hercle hominem 2. 254. ſatis ſcita 6. 110. hoc ſcitum eſt, periclum ex aliis facere 3. 210. quàm ſcitum eſt parare 6. 822.
ſcitè poterat fieri 3. 786. ſatis ſcitè promittit tibi 3. 730. quàm ſcitè in mentem venerit 3. 765.
ſciſcitari, quid ſit, procul hinc libet 2. 547.
ſcirpus. nodum in ſcirpo quæris 1. 949.
ſcortum fortè habui 2. 423. adducere cum fide 4. 968.
ſcortari crebrò nolunt 3. 206. non eſt flagitium adoleſcentulum ſcortari 4. 103.
ſcreatus abſtine 3. 374.
ſcribere currentes ſervos 2. 36. orationem 3. 15. novas *fabulas* 3. 43. ſcribam dicam tibi 6. 127. ſexcentas dicas 6. 669. mihi ſcriptam injuriarum dicam 6. 230. animum ad ſcribendum appulit 1. 1. in prologis ſcribundis operam abutitur 1. 5. bene vertendo & eaſdem ſcribendo malè 2. 7. etiam nunc mihi ſcripta illa dicta ſunt in animo Chryſidis 1. 284.
ſcriptura ne cum poëtâ evaneſceret 5. 13. ſcripturam ſprevissem 5. 24. ab iniquis obſervari 4. 2. fabulas tenui eſſe oratione & ſcripturâ levi 6. 5.
ſcrupulus unus etiam mihi reſtat, qui me malè habet 1. 948. qui fuit in hâc re ſcrupulus 6. 1020. ſcrupulum injeci homini 4. 229.
ſecunda dos quæ ei erat, periit 4. 346. ſi mihi ſecundæ res de meo amore eſſent 3. 230. cùm ſecundæ res ſunt maximè 6. 242. quibus res ſunt minùs ſecundæ 4. 608. me in tuis ſecundis reſpice 1. 984. ſecundùm facta & virtutes tuas te collaudavi 2. 1089.
ſecus nunquam illam habui, ac ſi ex me eſſet nata 5. 279. ſi illam atti geris ſecus quàm dignum eſt liberam 6. 439. nihilo ſecius mox deferent puerum 1. 510.
ſedeo illic 5. 803. an ſedere oportuit domi virginem tam grandem 4. 674.
ſeditio. in ſeditionem atque incertas nuptias filiam darem 1. 838.
ſedo. ſedabit eam calamitatem veſtra intelligentia 5. 31. in peccato maximo, quod vix ſedatum ſatis eſt 4. 776.
ſeducit me ſolum foras 5. 244.
ſedulò faciam 1. 601. id ago 1. 618. id agitans mecum 6. 616. dixiſſe 6. 454. moneo 4. 428. diſſimules 5. 578. negare 1. 146. ego, quod potero, ſedulò 3. 1040.
ſegnitiæ nihil loci eſt 2. 206.
ſegregas ne abs te hanc 1. 292. vulgus quæ abs ſe ſegregant 3. 387. ſegreganda mater à me eſt 5. 480. me ſegregatum habuiſſe à me Pamphilum 5. 752.
ſemotæ vos; nos ſoli 1. 286.
ſemper fuerit tibi apud me juſta & clemens ſervitus 1. 36. ſempiternam deorum vitam propterea eſſe arbitror 1. 967.
ſenex mercator 1. 221. ſenex atque anus nos jam fabulæ ſumus 5. 621. non puduiſſe verberare hominem ſenem 4. 465. qui mî, ubi ad uxores ventum eſt, tum fiunt ſenes 6. 1011.
ſenium illum dî deæque perdant, qui me remoratus eſt 2. 301.
ſenectus ipſa eſt morbus 6. 576. vitium ſolum unum hoc affert hominibus 4. 835. aquilæ viſa eſt 3. 522. ſenectuti ſuæ præſidium velle 5. 119. habebis, quæ tuam ſenectutem oblectet 6. 435.
ſenectam meam cur ſollicito hujus amentiâ 1. 894. in ſenectâ nimium ad rem attenti ſumus 5. 956.
ſentio primus mala noſtra 4. 457. ego & illam ſceleſtam eſſe & me miſerum ſentio 2. 71. næ iſte haud mecum ſentit 1. 327. tu ſi hic ſis, aliter ſentias 1. 313. ſentiet, qui vir ſiem 2. 66. vix tandem ſenſi ſtolidus 1. 473. modóne id demum ſenſiſti 1. 889.
ſenſum illius pulcre calleo 4. 536.
ſententia ſtat 2. 224. ſiccine eſt? 3. 166. aliter eſt de hâc re 4. 518.

Digitized by Google

hæc cur non tibi eſt 5. 57. veſtrâ puerili ſententiâ me ludificamini 6. 950. quot homines, tot ſententiæ 6. 455.
ſententiam ſuam mutet 1. 396. ejus tentarem 6. 620. ſuam mihi per alium oſtendit 3. 219. ſenis intellexi de nuptiis 1. 207. mea quidem ſententiâ longè errat 4. 65. ſatin' omnia ex ſententiâ? 6. 257. ex ſententia tuâ iſtuc tibi obtigiſſe lætor 3. 684. eveniſſe 3. 766. id diſtributum eſt 4. 373. piſces nactus ſum 4. 422.
ſentum, ſquallidum 2. 236.
ſeorſum. omnibus gratiam habeo, & ſeorſum tibi præterea 4. 974.
ſepelio. ſepultus ſum 6. 944.
ſepulcrum. ad ſepulcrum venimus 1. 128.
ſeptem menſibus 2. 331.
ſeptimus jam hic agitur menſis 5. 394.
ſequor hunc venientem 1. 417. ſequere hàc me intus 1. 989. intrò 3. 666. i præ, ſequar 1. 171. ſequar id, quod dederit conſilium 4. 502. commodum matris 5. 481. vitam urbanam atque otium 4. 43. lites 1. 819.
ſectari juſſi 2. 262. lites 6. 409. cervam videre fugere, & ſectari canes 6. 7.
ſerias omnes relevi 3. 461.
ſeriam rem velle agere mecum 2. 512.
ſeriò orare 2. 527. id triumphat 2. 392. jocóne an ſeriò illæc dicat, neſcio 3. 542.
ſermo voluptati ſemper fiet 5. 860. ſermonem captans hôc modo 6. 870. quærere 2. 515. occipit illa cum illo 2. 621. quem cum iſtôc habueris, procul hinc ſtans accepi 5. 607. dum ſermones cædimus 3. 242.
ſerò ae nequidquam voles 3. 345.
ſervat Sannio ſolus domi 2. 779. me inſenſus, ne 1. 212. hem ſerva 1. 419. hem iſtuc ſerva 6. 213. ſerva, Jupiter, hæc nobis bona 2. 1048. ſerva, quod in te eſt, filium & me & familiam 3. 846. quin tu me ſervato. neque pol ſervandum tibi quidquam dare auſim, neque te ſervare 2. 902. ſerves, quod labore invenerit 3. 1042. ità me ſervet Jupiter 6. 808. ut ſervem fidem 1. 280.
ſervatrix mea 5. 857.
ſervus is eſt ſpectatus ſatis 4. 895. ſervum haud illiberalem præbes te 4. 888. ſervum hominem cauſam orare leges non ſinunt 6. 293. ſervo currenti in viâ deceſſe populum 3. 31. ſervos currentes ſcribere 2. 36. ſervo futili fortunas commiſiſſe 1. 613. feci è ſervo ut eſſes libertus mihi 1. 37. ne faceres idem, quod vulgus ſervorum ſolet 1. 587.
ſervulum miſit 3. 191. ſervulos illorum obſervabam venientes aut abeuntes 1. 83.
ſerviebas liberaliter 1. 38. Hercules ſervivit Omphale 2. 1026. rei ſerviens 5. 224. quàm maximè ſervire veſtris commodis 3. 50.
ſervitium. hoc tibi pro ſervitio debeo 1. 630.
ſervitus tibi apud me juſta & clemens fuerit 1. 36. in ſervitutem pauperem ad ditem dari 6. 654.
ſeverus magis quiſquam hôc nemo fuit 1. 227. quàm ſeverus 3. 1025. ſeveritas triſtis ineſt in vultu 1. 865.
ſex totos hos menſes 2. 277. ſedecim annos natus 2. 692.
ſexaginta annos natus, aut plus eo 3. 62.
ſexageſimus. anno quinto & ſexageſimo 4. 940.
ſexcentas dicas mihi ſcribito 6. 669.
ſi tibi quid feci aut facio 1. 41. tum ſiquis cepit 1. 192. ſiquis tractaret 3. 152. quid ſi ipſe amâſſet 1. 112. ſi quando illa dicet 2. 430. ſi laudabit 2. 442. ſi deneget 1. 238. viſam, ſi domi eſt 2. 544.
ſin. ego, ſi fieri poteſt &c. ſin eſt ut aliter &c. 5. 637. ſi illi m relinquo &c. ſin opitulor &c. 1. 210. ſin eveniat, quod volo 1. 165.
ſiquidem hæc vera prædicat 1. 468. ſiquidem hercle poſſis 2. 50. ſiquidem me amaret, tum iſtæc prodeſſet

Digitized by Google

deſſet 2. 445. ſiquidem iſtuc impune habueris. 2. 1018. ſiquidem ille ipſe non volt 5. 560.
ſis. fac ſis nunc promiſſi appareant 2. 310. cave ſis, 2. 798. vide ſis 3. 212.
ſignum magnum 1. 369. num ejus color pudoris ſignum uſquam indicat 1. 885. ſignum animi pudentis & non inſtrenui 3. 120. non ſigni hoc ſat eſt, quòd &c. 5. 236. quæ oportet ſigna ad ſalutem eſſe, omnia huic eſſe video 1. 485. indè omnibus ſignum dabo 2. 780. ſigna oſtende 2. 766.
ſiletur de jurgio 6. 779.
ſileſcunt hæ turbæ 4. 787.
ſilentium & otium eſt 5. 43. ſilentium date 5. 55. per ſilentium *fabulam* agere 5. 29. adeſte æquo animo 6. 30. cum ſilentio animadvortite 2. 44.
ſilicernium, ego te exercebo hodie, ut dignus es 4. 590.
ſimilis ſui eſt uterque 6. 501. tui 3. 1022. majorum ſuûm 4. 413. virginum noſtrarum haud virgo eſt 2. 312. domini *ſervus* 2. 494. nonne hoc monſtri ſimile eſt 2. 333. ſi quid hujus ſimile 3. 552. nullum hujus ſimile factum 4. 97. dona haud noſtris ſimilia 2. 468.
ſimplici ex argumento facta eſt duplex 3. 5.
Simo, quod placeat 1. 41.
ſimul hi tres tum amabant 1. 87. multa concurrunt 1. 514. hic ſimul argentum reperit, curâ ſeſe expedivit 6. 824.
ſimulas cur igitur 1. 48. ſimulare certè eſt hominis 4. 736. ille alias res agere ſe ſimulare 5. 827. ægram eſſe ſimulant mulierem 5. 188. id te mirari ſimulato 5. 944. ſimulare mortem verbis 3. 637. quid eſt, quod ampliùs ſimuletur 3. 902. tum pol ego is eſſem verè, qui ſimulabar (*uti legunt quidam, ſed alii* aſſimulabar) 2. 605.
ſimulatio non eſt mea 3. 783.
Simulo noſtro 4. 353.
ſimultatem meam non revereri ſaltem 6. 233.
Simus 3. 502.
ſincerè iſtuc dici ſi crederem 2. 177.
ſine me meo modo vivere 1. 153. ſinere nolite artem muſicam recidere 5. 46. ſine me expurgem, ſine te hoc exorem. ſino 1. 907, 908. res non ſinit 3. 667. non ſivit egeſtas facere nos 4. 103: ſivi, animum ut expleret ſuum 1. 188.
ſingillatim ea commemorem 6. 1033.
ſiniſter. in ſiniſtrum cornu 2. 774. ad ſiniſtram 2. 834.
ſinus. manum in ſinum huic inſerere 3. 564. hiccine non geſtandus in ſinu eſt 4. 712.
ſitus erit in minimi ſpe adoleſcens 3. 999. ea ſita erat exadverſum 6. 97. quo loco res ſita eſt 4. 345. ubi ſita eſt *ciſtella* 2. 753. in te ſpes omnis nobis ſita eſt 4. 457. in quo noſtræ ſpes omneſque opes ſitæ 4. 332. cujus ſpes opeſque ſunt in te uno omnes ſitæ 6. 475. quas in te intellexi ſitas, fide & taciturnitate 1. 33. haud verear, ſi in te ſolo ſit ſitum 1. 277.
ſobrinus Chryſidis 1. 808. tu ſobrinum tuum non nôras 6. 385.
ſobriam me eſſe jam ſatis credis 2. 702. homo non es ſobrius 1. 785. quàm videbar mihi pulere ſobrius 2. 727. ruri eſſe parcum ac ſobrium 4. 99. ego illum eunuchum vel ſobrius 2. 478. ſatin' ſanus es aut ſobrius 3. 708.
ſoccos detrahunt 3. 124.
ſocer hic eſt 1. 799. noſter ſocer 5. 771.
ſocrus omnes uno animo oderunt nurus 5. 201. adjutrix ſit mihi ſocrus 5. 705.
ſocium eſſe in negotiis 3. 419.
ſocordem cæterarum rerum te nolim 4. 696.
ſocordiæ nihil loci eſt 1. 206.
ſodalis. ſi frater aut ſodalis eſſet, qui magis morem gereret 4. 710.
ſodes. dic ſodes 1. 85. tranſi ſodes ad forum 6. 922.
ſol. lectulos in ſole ilignis pedibus faciundos dedit 4. 488.
ſolet quod vulgò dici, verbum illud verum eſt 1. 429. ruri eſſe crebrò ſoleo 5. 215.

Digitized by Google

ſolertem dabo, in literis, in paleſtrâ, in muſicis 2. 477.
ſolidum gaudium hoc ſatis viſum eſt tibi 1. 651. corpus & ſucci plenum 2. 317. beneficium hoc mihi parerem 2. 870.
ſolliciti tot ſunt mei ſolius causâ 3. 129. omnes habui ſollicitos 3. 462.
ſollicitudo hæc bidui eſt aut tridui 1. 444. ſollicitudinem iſtam, quæ te excruciat, mittas 3. 178. iſtæc mihi res ſollicitudini eſt 6. 589. quantâ me curâ & ſollicitudine afficit gnatus 6. 442. aliâ quum occupatus eſſet ſollicitudine 6. 502. quantas hic ſuis conſiliis mihi confecit ſollicitudines 1. 654.
ſollicito cur meam ſenectam hujus amentiâ 1. 894. ſollicitat te quid aliud 2 163. quæ res 3. 251. quibus nunc ſollicitor rebus 4. 36. ſiccine me atque illam operâ tuâ nunc miſeros ſollicitarier 1. 694. quid ſit id, quod ſollicitere ad hunc modum 5. 676. ſollicitando & pollicitando eorum animos lactas 1. 919.
ſollicitatio nuptiarum 1. 262.
ſolvi egomet argentum 4. 629. vos curis cæteris 5. 230. neque tu verbis ſolves unquam, quod mihi re malefeceris 6. 165. ſolvi jube 1. 963. ſolviſti fidem 1. 647. vorſuram ſolves 6. 781.
ſolus eſt quem diligunt dii 1. 982. ego meorum ſolus ſum meus 6. 588. ſolus eſt homo amico amicus 6. 562. prendo hominem ſolum; ſoli ſumus nunc hic, inquam 6. 621, 634. ſolus ſolum conveni 5. 557. ſola ſoli rem narrabit 5. 350. ſola ſum, habeo hic neminem &c. 2. 147. ſolus mearum miſeriarum eſt remedium 4. 295. te ſolum habemus, tu es patronus &c. 4. 458. ex ſolo loco venit 1. 409. deportarier in ſolas terras 6. 980. mihi ſolæ ridiculus fuit 2. 1002.
ſolitudo ante oſtium 1. 365. ubicunque datum erat ſpatium ſolitudinis 5, 130. per hujus ſolitudinem te obteſtor 1. 291.
ſomnus virginem opprimit 2. 600. ſomnum hâc nocte oculis non vidi meis 3. 492. in ſomnis amplecti 1. 433.
ſomnium! 6. 875. ſomnia 6. 493. de argento ſomnium 4. 205. tu nihil niſi ſapientia es; ille ſomnium 4. 397.
ſomniat num illa eſt, quæ vigilans voluit 1. 980. me ſomnies 2. 194. tu de pſaltriâ me ſomnias agere 4. 726.
ſonitu qui concutit templa coeli 2. 589.
ſorbillans cyathos 4. 594.
ſordes, inopiam, inluviem 2. 936.
ſordidatam & ſordidam 3. 298.
ſorex quaſi indicio meo egomet perii 2. 1023.
ſoror hæc ejus ſemper dicta eſt atque habita eſt 1. 817. tibi jam eſſe *cibum* ad ſororem intelligo 3. 981.
ſors. etiam de ſorte in dubium venio miſer 4. 248.
ſparſo ore virginem 3. 1064.
ſpatium ut ne eſſet cogitandi 1. 182. amandi longum dedi 5. 634. dabitur paululum apparandis nuptiis, vocandi, ſacrificandi 6. 702. ſolitudinis datum eſt 5. 130. neque ut celari poſſet, tempus ſpatium ullum dabat 5. 374. tam in brevi ſpatio 3. 957. propè jam excurſo ſpatio 4. 862.
ſpectes ne me 2. 987. ſpecto limis ſic per flabellum clanculum 2. 601. ſpectate importunitatem aniculæ 1. 231. audaciam meretricum 2. 993. ſpectavi tuum animum ex animo meo 1. 650. is ſervus mihi ſpectatus ſatis 4. 895. ſatis ſpectata eſt erga te amicitia 1. 828. ſpectandi novarum copiam faciunt 3. 29. ſpectator formarum quàm elegans ſiem 2. 565.
ſpeculum. inſpicere, tanquam in ſpeculum, in vitas omnium; in patinas 4. 417, 434.
ſpernere quos quæ ſolet 3. 364. ſin ſpreverit me 6. 585. ob hæc facta abs te ſpernor 2, 171. quot modis contemtus, ſpretus 1. 249.
ſpes hæc me ſæpe fruſtrata eſt 1. 377. ademta eſt 1. 306. injecta eſt patri poſſe illam extrudi 6. 692. mihi

Digitized by Google

mihi oſtenta eſſet hujuſce habendæ 6. 827. una hæc eſt 2. 295. nulla reliqua in te tibi fiet 2. 240. eſt nos eſurituros ſatis 3. 983. in te eſt 2. 1053. omnis mihi in me eſt 6. 139. omnis nobis in te ſita eſt 4. 457. ecquid ſpei porrò eſt 6. 475. ſit reliquum 1. 25. quanto minus ſpei eſt, tanto magis amo 2. 1052. ſpem pretio non emo 4. 220. omnem nuptiarum eripis 3. 714. expetens 1. 322. nihil habet præter ſpem meram 6. 146. præter ſpem evenit 1. 439. hoc mihi obtigit 6. 240. ſpe quâ huc imus 2. 1024. incertâ certum mihi laborem ſuſtuli 5. 17. in quàm minimâ ſitus 3. 999. hâc illi hoc inceperunt 4. 228. de quantâ decidi 3. 250. pendebit animi 3 628. commotus eſt animi 1. 945. animus in ſpe attentus 1. 305 falsâ me producere 1. 652. in quo noſtræ ſpes omneſque opes ſitæ erant 4. 331.

ſperes me 2. 195. quamobrem ſperem non fore 6. 1026. quod tu ſperas, propulſabo facilè 1. 398. interea fiet aliquid, ſpero 1. 317. ſperabam jam deferviſſe adoleſcentiam 4. 153. ſpero dehinc æternam inter nos gratiam fore 2. 871. quod de argento ſperem 3. 672.

ſpolies, mutiles, laceres 5. 65.

ſponſam hic tuam amat 1. 327. ſcis ſponſam mihi 2. 1035.

ſponte ſuâ rectè facere 4. 75. inſanit ſatis ſponte ſuâ 1. 697.

ſquallidum, ſentum, ægrum 2. 236.

ſt, mane, crepuit à Glycerio oſtium 1. 687.

ſtatim capiebat talenta bina argenti ex his prædiis 6. 791.

ſtatuerem capite in terram 4. 317. finem haud commodè orationi 5. 56. nunquam pretium avarè arti meæ 3. 48. exemplum ſtatuite in me 3. 51.

ſternere lectos 3. 125. ſterni nobis lectulos jube 4. 286. ſtratus eſt veſtimentis lectus 3. 904.

ſterquilinium 6. 526.

ſtertit noctes & dies 2. 1078.

ſtimulus. adverſùm ſtimulum calces 6. 78.

ſtimulant magis me amicæ dicta 3. 223.

ſtipes, aſinus, plumbeus 3. 878.

ſtipulam colligat ipſo meridie 4. 850.

ſto expectans 2. 593. quid ſtas? 1. 590. ſta illico 6. 169. procul hinc ſtans 4. 607. ſtare ante oſtium 1. 478. quid agitur? ſtatur 4. 271. ſtat ſententia 2. 224. cùm ſtetit olim nova, actoris operâ magis ſtetiſſe quàm ſuâ 6. 9. partim earum vix ſteti 5. 15. ni hæc ita eſſent, cum illo haud ſtares 6. 270. ut ne pater credat per me ſtetiſſe quò minùs hæ fierent nuptiæ 1. 704.

ſtabilius imperium 4. 66.

ſtatariam agere per ſilentium 3. 36.

ſtatus qui eſſet 2. 597.

ſtolidus vix tandem ſenſi 1. 473.

ſtomachabar id mecum 2. 322.

Strato 2. 413.

ſtrenuum hominem in hâc re præbuit Phormio 6. 477.

ſtrepitus, clamor mulierum 5. 35.

ſtruere hoſce id 3. 515.

ſtudeo obſequi tibi 1. 830. ſtudemus nos dici bonos 6. 768. horum ille nihil egregiè præter cætera ſtudebat, & tamen omnia hæc mediocriter 1. 59. ut æquè omnes mulieres eadem ſtudeant nolintque omnia 5. 199. id quum ſtuduiſti, ut 3. 383.

ſtudio ſtupidus populus 5. 4. iniquus præ ſtudio 1. 833. eorum obſequi ſtudiis 1. 64. ſtudio adeò diſſimili is eſt 4. 41. ad ſtudium aliquod animum adjungant 1. 56. ad ſtudium muſicum hunc ſe applicaſſe 3. 23. à ſtudio illum abducerem 5. 19. poëtam retrahere 6. 2. hunc ad famem rejicere 6. 18. remotum 5. 23. ſtudiorum iſtorum ſatias jam tenet 5. 595.

ſtudioſè diſcerem alias ab eodem 5. 18. docere omnia 2. 116. telam texentem 3. 286.

ſtultum eſt admittere, quod cavere poſſis 2. 760. quid illo faciemus, ſtulta 2. 836. homo homini quid præſtat? ſtulto intelligens quid intereſt? 2. 232. hic homines prorſum ex ſtultis inſanos facit 3. 254.

quæ ſunt dicta in ſtultum, caudex, ſtipes, aſinus, plumbeus 3. 878.
ſtultè à nobis factum eſt 3. 249. haud ſtultè ſapis 3. 324. bis facere ſtultè 5. 343. ſtultiſſimè illi rem geſſerimus 6. 773.
ſtultitia ejus exſuperat hæc omnia 3. 879. cujus de ſtultitia dici, ut dignum eſt, non poteſt 6. 403. ſtultitiâ facere 6. 660. pretium ob ſtultitiam fero 1. 614. ut meæ ſtultitiæ in juſtitiâ tuâ ſit aliquid præſidî 3. 647. proh Jupiter, hominis ſtultitiam 4. 369. illius ſtultitiâ victa 5. 589.
ſtupet animus curâ confectus 1. 306. quid ſtupes, Antiphila 3. 405. ſtupidus ſtudio populus 5. 4.
ſtylo diſſimili ſunt factæ 1. 12.
ſuaſit quod mater ſua 5. 660. me pietas matris commodum potiùs ſuadet ſequi 5. 481. rectè ſuades 3. 998. ſanè hercle pulcre ſuades 6. 542.
ſuaſum ob meum injuriâ ne afficiatur 6. 731.
ſuavis homo 6. 422. nil ſuave meritum eſt 6. 306. tibi ut non ſit ſuave vivere 3. 483. quàm ſint ſuavia hæc 6. 345. ſuavia in præſentiâ quæ ſunt, prima habere 3. 965.
ſuavium meum ô Thais mea 2. 454.
ſub imperio cujus eſt 3. 233. ſub urbe eſt agelli paululum 4. 951.
ſubagitare amicam ejus 3. 568.
ſubditum ſe ſuſpicatur 5. 1016.
ſubduxti clàm te mihi cum eo 2. 795. nunquam ita quiſquam bene ſubductâ ratione ad vitam fuit, quin 4. 857.
ſubſarcinatam vidi Cantharam 1. 777.
ſubjice, ſi meminiſti id quod olim dictum eſt 6. 388.
ſubita quæ eſt iſtæc largitas 4. 988. quod ego huic tam ſubito exitio remedium inveniam 6. 201.
ſubitò egreditur 2. 641.
ſublati animi ſunt, quia paululum acceſſit pecuniæ 5. 507.
ſublimem hunc intrò rape 1. 869.
medium arriperem 4. 317.
ſubolet numquid patri? 6. 475. ut ne paulum quidem ſuboleat eſſe amicam hanc Cliniæ 3. 900.
ſubſenſi id quoque illos ibi eſſe 3. 472.
ſubſervias orationi, utcunque opus ſit, verbis 1. 742.
ſubſto. metuo ut ſubſtet hoſpes 1. 921.
ſubſterne eas verbenas 1. 732.
ſubtemen unus nebat 3. 294.
ſubtriſtis viſus eſt aliquantulum mihi 1. 450.
ſubveniat huic 2. 968. ſubvenite inopi 4. 156.
ſubvortat nos tuus animus 4. 839.
ſuccedit parum, quod ago 1. 684. hoc bene ſucceſſit 4. 288. hàc non ſucceſſit, aliâ aggrediamur viâ 1. 675.
ſuccenſet is nunc propterea tibi 1. 658. ſi id ſuccenſeat nunc, quia non dat 1. 379. eſt, quod ſuccenſet tibi 1. 451. meritò mihi ſuccenſeo 3. 916. nil ſuccenſeo nec tibi nec huic 3. 978. an id ſuccenſes illi 6. 260. adoleſcenti nihil eſt quod ſuccenſeam 6. 362.
ſuccenturiatus ego in inſidiis hic ero, ſi quid deficies 6. 231.
ſucci plenum corpus 2. 317.
ſuccurrendum eſt 4. 794.
ſudabis ſatis, ſi cum illo inceptas homine 6. 629.
ſufferre ejus ſumptus nunquam queat ſatrapes 3. 454. pro hujus ego ut peccatis ſupplicium ſufferam 1. 895.
ſuggeris tu ſumptum his rebus 4. 62.
ſui; ut eſſes memor, meritam eſſe 1. 282. ſuo ſibi hunc jugulo gladio 4. 960.
ſuos cuique mos 6. 455. ſuos hic eos fecit paulo ſumptu 4. 877. uſum pro ſuis 1. 14. ut eam ſuis reſtituam ac reddam 2. 146. arbitrantur Thaidem ſuam eſſe hoc munere 2. 270. ſummum ſuum Parmenonem plurimâ ſalute impertit Gnatho 2. 271.
ſum verus? 1. 426. præ iracundiâ non ſum apud me 3. 922. vix ſum compos animi 4. 311. vix ſum apud

Digitized by Google

pud me, ita animus commotus eſt metu 1. 945. fuit tibi apud me juſta ſervitus 1. 36. quîcum res tibi eſt 2. 758. tibi bene eſſe ſoli, quum ſibi ſit malè 4 34. numquid amplius tibi cum illâ fuit 1. 328. animo virili ſis 6. 958. magno deſiderio ei fuit filius 3. 754. mihi ridiculo fuit 2. 1003. eſſe tanto honore 2. 260. in metu 3. 199. in gaudiis 2. 1034. in mœrore 1. 698. in tranquillo 2. 1037. in infamia 3. 259. in culpâ 5. 700. in noxâ 6. 267. ex uſu 2. 1076. extra noxiam 3. 299. in lucro 6. 247. de lucro 4. 819. magnum in eâ eſſe lucrum 3. 610. eſt, unde hæc fiant 4. 122. eſt, quod ſuccenſet tibi 1. 451. eſt, ubi vos ulciſcar probè 6. 990. ſcire eſt liberum ingenium 4. 830. id eſſe verum, ex me cuivis facile eſt noſcere 4. 864. eſto 3. 573. liber eſto 4. 973. forem 5. 525. foret 5. 121. dixin' hoc fore 5. 84. fors fuat pol 5. 610. nuptias futuras eſſe audivit 1. 174. id tibi renuncio futurum 1. 511. quid te futurum eſt 6. 137. ſentiet, qui vir ſiem 2. 66. ne in morâ ſies 1. 427. vereor quid ſiet 1. 234. incerta ut ſient 1. 393. hæc magis ſunt hominis 4. 738.

ſummonuit me ibi ſervus, quod ego arripui 2. 569.

ſummus meus amicus 6. 35. ſummum ſuum Parmenonem 2. 270. ſummâ formâ 2. 365. ſumma occaſio 6. 886. poteſtas 1. 544. dos 1. 101. infamiâ 3. 259. ſummum pretium 1. 39. bonum 1. 722. probrum 1. 888.

ſumma rerum ad te ſolum redit 6. 318. de ſummâ nihil decedet 4 818.

ſumo operam fruſtra 3. 694. ſumito argentum à me, quanti eſt 4. 980. ſumeret argentum fœnore 6. 302. ubi tu dubites, quid ſumas potiſſimum 6. 344. ſumere ſatietatem amoris 6. 835. exemplum ſibi ex aliis 4. 418. hunc diem hilarem 4. 288. aliquot hos dies 6. 833. operam in deterrendo 5. 25. ſupplicium de te 1. 627. cum ſibè ſumpſit locum in Adelphos 4. [illegible]

ſumptum admittet 4. 915. nimiùm parcè facere 1. 453. ſibi fecit 4. 867. ſumptus, quos feciſti in eam, quàm æque animo tuli 5. 685. ſumtum exiguè præbent 3. 207. his rebus ſuggeris 4. 62. levatum ſibi eſſe harunc' abitu 3. 747. ſuum opere ruſtico faciundo facilè exercerent 3. 143. ſumptus ſufferre 3. 454. tolerare 3. 545. dedit in ſumptum dimidium minæ 4 372. curâ & ſumptu abſumitur 6. 341. opus eſt ſumptu ad nuptias 6. 667 ſinè ſumtu tuo 2. 1075. ſumtuoſa, nobilis 3. 227.

Sunii ecquod rus habeam 2. 518. abreptam à Sunio 2. 115. Sunium ire 6. 838.

ſuo. metuo leonem, nequid ſuo ſuat capiti 6. 491.

ſupellectile pluſculâ opus eſt 6. 667.

ſuperbum eſt reddi patri, cui tu nihil dicas vitî 5. 154. non cognoſco veſtrum tam ſuperbum 2. 1065. ſuperbè ſatìs illuditis me 6. 916. ſuperbia. ſinè ſuperbiâ uſus eſt 4. 21.

ſupero. hæc ſuperat ipſam Thaïdem 2. 231. nunquam ita magnificè quidquam dicam, quin virtus id ſuperet tua 4. 259.

ſupereſt quod fallaciæ 3. 774. tibi, quia ſupereſt, dolet 6. 162. cui tanta res erat, & ſupererat 6. 69.

ſuperi, inferi dî 6. 688.

ſuperſtes ut ſit, deos quæſo 1. 490. ita mihi atque huic ſis ſuperſtes, ut 3. 1032.

ſuppeditare illi ſumptibus ſi pergo 3. 931. ut tuo amori ſuppeditare poſſit ſinè ſumtu tuo 2. 1075.

ſupplex ne ſiet cuiquam æqualium ſuorum 6. 188. ſupplicabo huic 1. 315. hæc tibi aderit ſupplicans ultro 2. 810. is ſibi me ſupplicaturum putat 5. 500.

ſupplicium ſufferam pro hujus peccatis 1. 895. ſumam de te, ut volo. 1. 627. ei ultro dabis 2. 70. paulum ſupplicii pro peccato magno ſatis eſt patri 1. 910. ſatìs id mihi habeam ſupplicii, dum 4. 324.

ſuppliciâ

ſupplicii ſatis eſt mihi 6. 1030.
ſuppoſuit hunc nobis 6. 911. puerum ſupponi 2. 39.
ſuprà. nil pote ſuprà 4. 265. facetè, lepidè, lautè, nil ſuprà 2. 426. vultu adeò venuſto, ut nihil ſuprà 1. 120.
ſupreme Jupiter 4. 197.
ſurdo mihi narret fabulam 3. 222. utinam aut hic ſurdus, aut hæc muta facta ſit 1. 466. orando ſurdas aures reddideras mihi 3. 331.
ſurgere è lecto triduo hôc perpetuo ut prorſum nequeat 4. 523. poſtquam ſurrexi 2. 728.
ſurſum deorſum curſites 2. 278. præterito hâc rectâ plateâ ſurſum 4. 477.
ſuſcepiſſe inimicitias cum puellâ anum non pudet 5. 231. ſuſcepit ex quâ filiam 6. 644. pollicitus ſum ſuſcepturum 1. 404.
ſuſpende te 1. 256. ſuſpenſo gradu placidè ire 6. 868.
ſuſpicor etiam hoc miſera, aliquid abſtuliſſe 2. 659. falsò 3. 269. quamvis cauſam hunc ſuſpicari, quàm ipſam veram, mavolo 5. 540. nihil ſuſpicans etiam mali 1. 116.
ſuſpicio erat dolo malo hæc fieri 2. 513. incidit mihi ex ipsâ re 1. 362. tanta nunc de me incidit 4. 617. amoris tranſlata eſt in eum 3. 891. ſuſpicionem hanc propter fratrem ejus eſſe 4. 603. auge magis 2. 435. me ſuſpicione hâc exſolvam 5. 599. abin' hinc in malam rem cum ſuſpicione iſtâc 1. 320. in amore hæc vitia, ſuſpiciones, inimicitiæ, injuriæ 2. 59.
ſuſpicioſi magis neſcio quo modo ſunt omnes, quibus res ſunt minùs ſecundæ 4. 609.
ſuſpectum aliter fore nemini ſcio 5. 398. tibi me eſſe ſuſpectam 5. 577. mulieres falsò nobis ſuſpectas fuiſſe 5. 778.
ſuſpectans tabulam quandam pictam 2. 584.
ſuſtinueris ſi *primam coitionem* 6. 348.
ſuſtentat ſolus omnem familiam 4 484.
ſuſurrari audio, civem Atticam eſſe hanc 1. 726.
ſycophantam me hæreditatem perſequi 1. 833. ſycophanta impudens 3. 38.
ſymbolam dedit 1. 88. de ſymbolis eſſemus 2. 535. de ſymbolis quid actum eſt 2. 606.
ſynapothneſcontes Diphili comœdia eſt; eam commorientes Plautus fecit fabulam 4. 6.

T.

TAbeſcit dolore ac miſeriâ 6. 605.
tabulam quandam pictam, ubi inerat pictura hæc 2. 583.
taceo & contineo optimè, quæ vera audivi 1. 103. qui me tacere de re tantâ poſtules 3. 1013. tace tu 2. 488. taceámne, an prædicem 2. 720. taceri ſi vis, vera dicito. poteſt taceri hoc 2. 106, 108. ignotum eſt, tacitum eſt, creditum eſt 4. 476. ſi mihi fidem das te tacituram 5. 113. tacitus ſeſe derepente corripuit 5. 518. tacita mecum gaudeam 5. 107. tacito opus eſt 4. 343. adverſa ejus per te tecta tacitaque apud omnes ſient 5. 388.
taciturnitate & fide, quas in te ſitas intellexi, opus eſt 1. 34.
tædet harum quotidianarum formarum 2. 297. me 2. 464. jam omnium 4. 151. jam audire eadem millies 6. 487.
talentum magnum ſiquis daret 6. 645. talenta decem dos eſt 1. 959. bina argenti 6. 790. quindecim 3. 145. ſi rem talentûm reliquiſſet decem 6. 394.
talem, tali genere atque animo 4. 298. tali ingenio præditum 1. 98. ne illum talem præripiat tibi 2. 162. tali de causâ 5. 757. tali eum mactatum, atque hic eſt, infortunio 9. 1029.
tametſi. obtundis, tametſi intelligo 1. 351. metuit hic nos, tametſi ſedulò diſſimulat 6. 429. memini, tametſi nullus moneas 1. 216. tametſi bona eſt natura, reddunt curaturâ junceas 2. 315.

tantum

tantum laborem capere ob talem filium 1. 878. tantamne rem tam negligenter agam 1. 254. tanta audacia 6. 978. hoc tantum argenti 6. 956. tantúmne abs te tuâ otii tibi, ut 3. 75. tantúmne eſt? tantum 5. 814.
tantùm juſſus ſum 9. 684.
tanto hercle melior 3. 550. nequior 4. 531. quanto minus ſpei eſt, tanto magis amo 2. 1052. quanto diutiùs abeſt, magis cupio tanto 3. 425. tanto magis dabit 1. 781. tantundem dotis quæ dabat 6. 930. num tu intelligis, quid hic narret? nil. tantundem ego 6. 847. tantidem emptam 4. 200.
tantillum puerum quem ego in manibus geſtavi meis 4. 566.
tantiſper ego te meum dici volo, dum 3. 106, 147. dum id reſcitum iri credis, tantiſper cavet 4. 70.
tantopere ne ſævi 1. 876. juſſeras 3. 787. vultis 4. 947. lauder 4. 595. eram cupidus 5. 283.
tantummodo ſatis ſcita 6. 110.
tardus es 3. 777. fatuus eſt, inſulſus, tardus 2. 1078.
tardiuſculus eſt ille ſervus 3. 516.
technam hanc eſſe Parmenonis ſcio 2. 717. technis te falli per ſervolum ſinas 3. 472.
tegere contumelias 5. 166. adverſa ejus per te tecta apud omnes ſient 5. 1388. latere tecto abſcedere 3. 673.
tegula. per alienas tegulas veniſſe clanculum 2. 587. de tegulis anguis per impluvium decidit 6. 708.
tectum. quò in tectum te receptes 3. 970.
telam ſtudioſè texentem ipſam offendimus 3. 286. mulier deſinit 3. 306. lanâ ac telâ victum quæritans 1. 75.
temere ne facias 1. 205. non temere dico 6. 803. non pol temere eſt, quòd tu tam times 6. 999.
temeraria mulier & temulenta 1. 229.
temperans minùs rei aut famæ 6. 272. hominis frugi & temperantis officium 3. 581.
templa cœli ſumma qui ſonitu concutit 2. 589.
tempus jam eſt promiſſa perfici 5. 635. concedere 5. 598. non erat ad eam rem 2. 620. dum datur 1. 559. ſi unquam ullum fuit, quum 3. 1026. conſtitutum eſt 2. 546. ad eam rem tulit 1. 188. ætatis dum tulit 5. 595. ita fert 4. 841. haud ſinit 2. 628. ut diei eſt 3. 212. præteriit 2. 541. neque ſpatium ullum dabat, ut 5. 374. eſt, exequias Chremeti quibus commodum eſt ire 6. 1027. conſulendi 5. 746. conveniendi 6. 829. temporis punctum mihi ad hanc rem eſt 6. 185. tempus nullum remittis 3. 70. ne me in breve hoc conjicias tempus 5. 843. per tempus advenis 1. 790. egredi 5. 612. in tempore veni 1. 764. ipſo mihi advenis 1. 988. hôc nolo me videat ſenex 1. 827. hôc tempore obſequium amicos parit 1. 67. ſuo tempore 4. 21. non ſat commodè diviſa ſunt temporibus tibi hæc 1. 479.
tempeſtate adverſâ uſque uſi ſumus 5. 423.
temulenta mulier 1. 229.
tendere miles 2. 625. rete accipitri non tenditur 6. 331.
tenebræ. forma in tenebris noſci non quita eſt 5. 572.
teneo lupum auribus 6. 506. teneóne te, Antiphila 3. 408. flabellum tenere te aſinum tantum 2. 597. neque legem putat tenere ſe ullam 4. 87. amor me graviter conſuetudóque tenet 5. 404. ſatias jam tenet ſtudiorum iſtorum 5. 595. Andriæ id illi erat nomen. teneo 1. 86. rem tenes 1. 352. tenes, quid dicam 3. 701. tenéſne 3. 779. tenax, truculentus, parcus 4. 686.
tento. egón' autem tento. quaſi non noris, tentatum advenis 6. 390. viſum eſt mihi, ut ejus tentarem ſententiam 6. 620.
tenui eſſe oratione 6. 5.
tenuiter. quid rei gerit? ſic, tenuiter. 6. 145.
terendo oculos miſerè 2. 68. tergum meum in tuam fidem committam 5. 108.

Digitized by Google

108. tergo mihi pœnas pendet 3. 729.
terram intuens modeſtè 2. 579. capite in terram ſtatuerem 4. 317. o cœlum, o terra, o maria Neptuni 4. 792. quoquo hinc aſportabitur terrarum 6. 551. deportarier in ſolas terras 6. 980.
territas ita me miſeram 1. 768.
teſſeris cùm ludas 4. 741.
teſtes mihi adhibeam 6. 715. faciet illico 4. 204. teſtem hanc cùm abs te amoveris 5. 694.
teſtimonii neque dictio eſt 6. 294.
teſtor id deos, hoc diſcidium non eveniſſe 5. 476.
texentem telam ſtudioſè ipſam offendimus 3. 286.
theſaurus unde is ſit ſibi: in Theſauro ſcripſit 2. 12,10.
Thraſo miles Phædriæ rivalis 2. 352.
tibicina, & hymenæum qui cantent 4. 907. miſſa hæc face, hymenæum, tibicinas 4. 909.
timeo ejus vitæ, hujus minas 1. 210. quàm timeo, quorſum evadas 1. 127. iſtam timet, ne præripiat 2. 761. timet omnia, patris iram, atque animum amicæ, ſe erga ut ſit, ſuæ 3. 189. hoc timet, ne deſeras ſe 1. 270. tibi timui malè 3. 532. nunc noſtræ parti timeo, quid hic reſpondeat 1. 422. timeo hoc incertum quorſum accidat 1. 265. quò adventus hujus impellat patrem 6. 609. non temere eſt, quòd tu tam times 6. 999.
timore obſtupuit animus 4. 614. delirat 6. 999. animus in ſpe atque timore attentus fuit 1. 305.
timida egreditur 2. 642. timidum video & properantem Getam 4. 306. ſi te timidum ſenſerit 6. 206. timidum eum obſtupefecit pudor 6. 285.
titubo. verùm illa nequid titubet 3. 362.
tolerabimus unà tecum bona, mala 6. 556. tolerare nuptias 5. 147. cujus mores toleret ſuâ modeſtiâ 5. 478. ita patrem adoleſcentis faciâ. hac tolerare audio violenter 6. 732. cum tolerare hujus ſumptus non queat 3. 545.
tolerabilis paulò qui eſt homo 3. 205.
tollere puerum hinc ab januâ 2. 766. decreverunt, quicquid peperiſſet 1. 219. ſi puellam parerem, nolle tolli. ſcio, quid feceris; ſuſtuliſti 3. 628. puerum injuſſu non tollet meo 5. 704. tu illos duo olim pro re tollebas tua 4. 811. ſpe incertâ certum laborem mihi ſuſtuli 5. 17.
tonſtrina erat quædam exadverſum ei loco 6. 89.
tot curæ 1. 261. tot meas injurias 5. 303.
toties de eâdem re audiam 4. 128.
totus tremo horreóque 2. 84. friget 6. 595. eſt in amore 4. 592. totum deſedi diem 5. 801. diem contrivi 5. 816. toto oppido quærere 1. 345. die non vidi 4. 350. totâ erras viâ 2. 245. ſex totos hos menſes te quietum reddam 2. 277.
tradidi argentum lenoni 6. 830. tradere cauſam adverſariis 6. 238. tradunt operas mutuas 6. 268. hanc tu mihi vel vi vel clàm vel precariò fac tradas 2. 329. huic tradita eſt provincia 3. 517. tranſdere hominem in otium 6. 2.
traduce & matrem & familiam omnem ad nos 4. 912. ancillas huc ad vos propere 3. 745. traducatur Bacchis 3. 723. eò tua pompa tradocenda 3. 741.
trahunt curæ animum divorsè 1. 261.
tractavit rem aſtu 2. 923. artem muſicam 6. 17. virum arte 3. 367. magnificè 3. 558. rectè aut commodè 3. 153. animum ægroti adoleſcentuli non humanitus, neque ut decuit, ſed vi & viâ pervolgatâ patrum 3. 101.
tranquilla adhuc res eſt 6. 480. in tranquillo omnem fratri eſſe amorem gaudeo 2. 1037. me hodie ex tranquilliſſimâ re conjeciſti in nuptias 1. 624.
tranſcurro hinc ad forum 2. 762. in arcem tranſcurſo opus eſt 5. 431.
tranſeas illuc 2. 536. ad forum 5. 273. ad uxorem meam tranſito 6. 720. tranſeundum eſt tibi ad Menedemum 3. 740.

transferetur

transferètur illinc huc virgo 4. 733. transferet culpam in te 1. 382. maledicta, famam, meum amorem in ſe 4. 264. in Andriam ex Perinthia, quæ convenere 1. 14. perſonas in Eunuchum ſuam ex Græcâ 2. 32. in hunc ſuſpicio tranſlata eſt amoris 3. 802.
tranſigant ipſi inter ſe, ut lubet 5. 511. tranſegi 6. 800. intus tranſigetur, ſiquid eſt, quod reſtat 1. 992. tranſacta re 4. 287. facta, tranſacta omnia 1. 249.
tranſmovet in ſe ſæpe verbis partam labore alieno gloriam 2. 399.
tremo totus horreoque 2. 84.
tremulus, incurvus 2. 335.
trepidari ſentio 5. 315. quid trepidas 2. 977.
tres hi tum ſimul amabant 1. 87. tres hic ſunt minæ 2. 470. tria verba inter vos hodie non commutabitis 6. 639.
triduum totum, univerſum 2. 223, 224. perpetuum 4. 523.
maneas 6. 489. exorarier ſi hic pote fuiſſet 6. 535. bidui aut tridui ſollicitudo 1. 443. triennium abhinc quædam ex Andro huc viciniæ commigravit 1. 69.
triginta minæ ſolæ 6. 557. dies triginta, aut plus eo, in navi fui 5. 421.
tribulis noſter 4. 441.
triſtis interim 1. 108. agreſtis, ſævus, triſtis 4. 868. neſcio quid triſtis eſt 3. 621. triſtis accipio 2. 595. invitat 2. 621. ſeveritas ineſt in vultu 1. 865. cave te triſtem eſſe ſentiat 1. 496.
triſtitiem tuam omitte 4. 268. numquidnam hæc turba triſtitiæ adferat 1. 235.
triumphat id verò ſeriò 2. 393. triumpho, ſi licet latere tecto abſcedere 3. 673. non triumpho, ex tuis nuptiis ſi nil nanciſcor mali 6. 543.
truculentus ego ille, agreſtis, ſævus 4. 868.
trudit fallacia alia aliam 1. 786. quò trudis 2. 378.
tu ſi hîc ſis, aliter ſentias 1. 313. ille ringitur, tu rideas 6. 342. tui carendum erat 3. 401. vos iſtæc intrò auferte 1. 28.
tute hoc intriſti, tibi omne eſt exedendum 6. 319. tute ipſe præſcripſti 1. 151. tutemet mirabere 3. 375.
tuus eſt nunc Chremes 1. 985. meus fac ſis animus, quando ego ſum tuus 2. 196. tuum eſt mihi ignoſcere 1. 683. tetigin' tui quidquam 6. 179. tuâ nil refert 4. 618.
veſtrum tam ſuperbum non cognoſco 2. 1065.
tuber eſt totum caput colaphis 4. 246.
tum. qui tum illam amabant 1. 80. cùm id mihi placebat, tum uno ore omnes omnia bona dicere 1. 96. tum ſiquis cepit 1. 192. tum autem hoc timet 1. 270.
tumultus. per tumultum noſter grex motus loco eſt 6. 32. nihil tumulti 1. 368. quid fuit tumulti 5. 356. tumultuantur, clamant 5. 41. neſcio quid jamdudum audio hic tumultuari 5. 336.
tunderem cæteros 4. 320. tundendo atque odio effecit ſenex 5. 123.
turba hæc numquidnam triſtitiæ adferat 1. 235. quæ illæc turba eſt 2. 946. quid iſtuc turbæ eſt 6. 991. quid turbæ eſt apud forum 2. 751. ſi quidquam hic turbæ cœperis 2. 7,8. quid turbæ eſt: ædes noſtræ vix capient. quid comedent? 5. 254. turbam hanc propter te eſſe factam 2. 743. propter eam hæc turba atque abitio evenit 3. 290. nunc turba nulla eſt, otium & ſilentium eſt 5. 43. dum hæ ſileſcunt turbæ 4. 787. ne quam ille hodie inſanus turbam faciat 2. 615. quas turbas dedit 2. 652. quantas turbas concivi inſciens 3. 972. te omni turbâ evolves 2. 722. quomodo me ex hâc turbâ expediam 4. 616.
turbent porrò, quàm velint 5. 634. neſcio quid abſente nobis turbatum eſt domi 2. 648.
turpis veſtitus 6. 107. turpe inceptum eſt 6. 457. turpe dictu 4. 276. turpe verbum dicere 3. 1044.

Digitized by Google

ne quid turpe civis in ſe admitteret 6. 416. viduam extrudi turpe eſt 6. 914.
turpiter hodie me hic dabo cum meo decrepito hôc eunucho 2. 231. abs te factum eſt 5. 624.
tuſſis, riſus abſtine 3. 374.
tutus non ſatis ad narrandum locus 6. 819. id tutiſſimum eſt 4. 555. in tuto eſt omnis res 4. 268. vita 6. 735. amici res collocetur 3. 690. qui ille poterit eſſe in tuto 3. 709. tutò ſatis 2. 576. tutò *loqui licet* 3. 975.
tutorem te iſti do 1. 296.
tutari meum locum non potui 5. 42. mores facilè 5. 735. patris bene parta indiligenter 6. 790. tutandam vitam aliis dediſſe 6. 467. ad tutandam rem inutiles 1. 289.
tutela. qui in tutelam meam ſtudium ſuum commiſit 5. 52.

V.

VAcivum tempus ne quod dem mihi laboris 3. 90. ne vacuum eſſe me nunc ad narrandum credas 1. 711.
vadum. omnis res eſt jam in vado 2. 853.
væ miſero mihi 3. 250.
vagientis pueri vocem audiviſſe 5. 517.
valet atque vivit 3. 430. cùm valemus 1. 372. vale 1. 377. bene 3. 167. in hoc biduum 2. 190. vos valete & plaudite 2. 1093. habeat, valeat, vivat cum illâ 1. 895. valeant, qui inter nos diſcidium volunt 1. 702. ut, quid amor valeat, neſciam 2.880. veſtrum arbitrium, veſtra exiſtimatio valebit 3. 26. quo maximè apud te ſe valere ſentiet 3. 489. impurum vide, quantum valet 6. 988.
validum & ſalvum adveniſſe 5. 457.
vanum, falſum aut fictum eſt 2. 104. vanitatis non pudet 6. 526.
vapulabit 2. 741. molendum uſque in piſtrino: vapulandum 6. 250. ego vapulando, ille verberando uſque ambo defeſſi ſumus 4. 214.
variâ veſte exornatus fuit 2. 682.
uberrimus multo nunc eſt is quæſtus 2. 253.
ubicumque datum erat ſpatium 5. 130. ubicumque opus ſit 3. 579.
ubinam hic eſt? 1. 973.
ubivis gentium agere ætatem 5. 284. ubivis faciliùs paſſus ſim, quàm in hâc re, me deludier 1. 2 3.
vecordia tanta innata cuiquam ut ſiet, ut 1. 630.
vectis in medium huc agmen cum vecti 2. 773.
vehemens es nimis in utramque partem 3. 441. ne hæc quidem ſatis vehemens cauſa ad objurgandum 1. 150. quod illi maledictum vehemens eſſe exiſtumant 4. 17. vehementer velim 2. 1068. id mihi dolet 4. 684. deſidero 5. 488.
veheres quæ illuc, multa coëmiſſe 4. 226. nauta, qui illas vexerat 6. 577.
vendere illam nolo; neque vendendam cenſeo 4. 193. ſervos omnes produxi ac vendidi 3. 144.
venefico illi in oculos involem 2. 647. quid ais, venefica 2. 824.
veniam da 1. 908. hanc da mihi 5. 609. mihi ignoſcas. da veniam 3. 1051.
venit ita adtemperatè in ipſis nuptiis 1. 923. in tempore 1. 764. in mentem mihi ejus incommodum 6. 653. in mentem ejus adventi 6. 154. in periculum 4. 241. in dubium de ſorte 4. 244. in crimen, in magnum malum 5. 335. ultro ad me 1. 100. ad judices 6. 129. notus mihi quidam obviam 2. 842. ad vos nuntiatum 6. 907. ad cœnam 3. 270. ad macellum 2. 255. eò ad mercatum 4. 232. ad ipſum diverticulum 2. 634. uſus mihi 6. 73. venire ſalvum volupe eſt 6. 611. hunc venientem ſequor 1. 418. venientes aut abeuntes ſervulos obſervabam 1. 83. prænuntia hanc venturam 6. 778. is hodie venturum ad me conſtituit domum 2. 205. factum eſt, ventum eſt, vincimur 6. 139. ventum eſt ad judices

Digitized by Google

ces 6. 283. ad ædes 3. 276. ad uxores 6. 1011.
venor. alere canes ad venandum 1. 57.
venter. pugnos in ventrem ingere 6. 989.
ventulum huic ſic facito 2. 594.
Venus friget ſinè Cerere & Libero 2. 731.
venuſto vultu 1. 120.
venuſtè quàm venuſtè! 2. 456. venuſtatis quis me plenior 5. 849. venuſtatem tuam antiquam obtines 5. 858.
verbenas tibi ex arâ hinc ſume, atque eas ſubſterne 1. 732.
verbera huic homini erunt parata 3. 357. verberibus cæſum te in piſtrinum dedam uſque ad necem 1. 199.
verberavit me 4. 199. hominem ſenem 4. 465. ego vapulando, ille verberando uſque ambo defeſſi ſumus 4. 214.
verbero, niſi reſiſtis 6. 851. eho verbero 6. 685.
verbum verum illud eſt, vulgò quod dici ſolet 1. 429. vetus hoc quidem eſt, communia eſſe &c. 4. 805. iſtuc verè in te accidit 1. 892. quod audio! 1. 241. turpe dicere pudet 3. 1044. iſtuc poſthac unquam cave ex te audiam 3. 1033. utinam iſtuc ex animo ac verè diceres 2. 175. unum cave de nuptiis 2. 301. ſi addideris, Dromo 1. 868. jam ſi unum poſthac 4. 136. nullum de excluſione 2. 88. non meum illud facio, quod tu dixti dudum 4. 954. ſi mihi unum, præterquam quod te rogo, faxis cave 1. 760. verbo, par pari reſpondeas 6. 213. nunquam cuiquam noſtrûm fecit 1. 178. de verbo expreſſum extulit 4. 11. nunquam tecum unum commutaturum patrem 1. 413. ubi tute non reſpondeas 6. 281. verba iſtæc ſunt 6. 518. inverſa 3. 873. magnifica & ineptias illius uſque adeò ferre poſſum, verba dum ſint 2. 740. bona quæſo 1. 203. quid multa? 2. 567. parata erunt tibi 3. 357. data mihi ſunt 2. 726. cui dare difficile eſt 1. 211. tria inter vos non commutabitis 6. 639. ſiunt mortuo 6. 1026. fundis ſapientia 4. 771. credere ei vereris 6. 61. verbo id expedi 6. 198. quin tu uno dic 1. 45. verborum nil dediſſe 2. 24. verbis confutavit ſenem 6. 478. meis huc evoca Bacchidem 5. 720. his mollirier hominem ſentio 6. 633.
vereor nihil magìs quàm ne 3. 198. dicere 1. 326. coram in os te laudare 4. 270. hoc quid ſit 2. 645. nequid Andria apportet mali 1. 73. ne tulerit 2. 81. haud verear, ſi in te ſolo ſit ſitum, ſed vim ut queas ferre 1. 277. dies hic mihi ut ſit ſatis vereor ad agendum 1. 710. vereatur nequid Phormionem aut ejus orationem. 6. 784. veritum conſpectum patris hinc abiiſſe 6. 316. veritus es meam ſævitiam 2. 853. nonnihil abs te veritus ſum, ne faceres 1. 586. neque hujus ſis veritus fœminæ primariæ, quin faceres 6. 972. veritus eſt facere 1. 491. in loco vereri 4. 830. verecundus ſi ſenectus facit 6. 1024.
vertant Dî bene, quod agas 5. 196. quæ res tibi vortat malè 4. 192. quò me vertam 5. 516. bene vertendo & eaſdem ſcribendo malè 2. 7. clivus deorſum vorſus eſt 4. 478.
verſer in quantis malis miſer 1. 653.
vorſuram ſolves 6. 781.
verus ſum 1. 426. color 2. 317. at vero vultu 1. 847. verum verbum 1. 429. veram laudem 2. 925. rationem 5. 306. vera cauſa 1. 155. veræ nuptiæ 1. 47. non Apollinis magis verum atque hoc reſponſum eſt 1. 703. vera hæc ſunt 1. 982. dicito 2. 106. quæ vera audivi 2. 103. vera an falſa audieris 1. 929. verum dicere 1. 440. exſculpere ex te 2. 711. vera loqui 6. 279. prædicat 1. 468. veris vincor 6. 501.
veriſimile eſt 3. 992. non veriſimile dicis 5. 140. mihi quidem hercle non ſit veriſimile 1. 225. tot concurrunt veriſimilia 4. 628.

veritas

veritas odium parit 1. 68.
verè hoc dicunt 4. 28. hoc ibi ſit, ubi non verè vivitur 3. 154. verè in te accidit hoc verbum 1. 892. veriſſimè 6. 773.
veſper. maneámne uſque ad veſperum 5. 442. herì veſperi 1. 774. nunquam tam veſperi domum revertor 3. 67.
veſperaſcit, & non noverunt viam 3. 248.
veſtem illius capias 2. 369. mutem cum illo 2. 571. diſcidit? reſarcietur 4. 122. indutum eſſe illum 2. 1014. veſte conſciſsâ 2. 819. ancillas, aurum, veſtem 3. 252. veſte lugubri mediocriter veſtitam 3. 287.
veſtiant me tot ancillæ 3. 130.
veſtitus turpis 6. 107. qui color, nitor, veſtitus 2. 242. victus, veſtitus 3. 970. veſtitu nimio indulges 4. 63.
veſtimentis ſtratus lectus 3. 904.
nec vas nec veſtimentum 3. 151.
veternoſus, ſenex 2. 687.
veto 3. 379. me vetas 5. 317. quod tu vetas 6. 418. vetuit incipere 6. 710. ait eſſe vetitum accedere 6. 865.
vetus poëta 6. 1. malevolus 1. 6. fabula 2. 25. dictum 2. 427. verbum 4. 805. vetus, vietus 2. 687.
veterator hic quidnam vult ſibi 1. 460.
via pedum jam viſa eſt 6. 327. viam gladiatorio animo affectant ad me 6. 965. ad dominas 3. 302. non noverunt 3. 248. diſpergat cerebro 4. 318. quam decrevi perſequi, me obfirmare certum eſt 5. 454. per viam duci 4. 923. in viam redeat 1. 190. in mediam viam hunc provolvam 1. 783. inter vias cœpi cogitare 2. 628. viâ rectâ proficiſcar 1. 604. eo illuc 6. 311. eam rem ſecum reputavit 1. 445. rem omnem narret ordine 3. 707. hâc non ſucceſſit, aliâ aggrediemur 1. 675. quâ quærere inſiſtam 6. 193. volo te dare operam ut fiat, verùm aliâ viâ 3. 789. illis, quæ ſunt intus, clamat de viâ 1. 494. ubi vidiſti? in viâ 2. 321.
vicem Menedemi me miſeret 3. 990.
viciſſim da te mihi 3. 689. partes tuas acturus eſt 6. 836.
viciſſitudo omnium rerum eſt 2. 276.
vicinum noſtrum nôſtin' 3. 180. iſtam non ſcivi nobis vicinam 1. 358.
vicinia. hic viciniæ 6. 95. huc viciniæ 1. 70.
vicinitas tua me facit, ut moneam 3. 58.
video Davum optimè 1. 337. ipſum præſtò cum Davo 1. 418. utrumque adeſſe 1. 419. vidén' tu illum? 2. 753. ut iſtam rem video 3. 870. nihil pericli eſt; me vide 1. 359. quantum ego illum vidi 2. 614. ſi id facis, hodie poſtremum me vides 1. 325. atque eccum Phidippum video 5. 246. video eccos, quos volebam 3. 256. eccum video ipſum egredi 5. 352. videre nimiùm vellem iſtuc os tuum impudens 2. 596. videas te atque illum, ut narras 6. 369. niſi vides 1. 376. ego videro iſtuc 4. 847. iſtæc ut rectè fiant 1. 460. ſ eſt de matre 5. 700. at quem virum? quem ego viderim in vitâ optimum 6. 368. hiſce oculis egomet vidi 4. 330. ſomnum hâc nocte oculis meis non vidi 3. 492. uxorem duxi, quam ibi miſeriam vidi! 5. 869. hunc videre ſæpe optabamus diem 5. 651. aliena meliùs videant, quàm ſua 3. 508. videre quod ante pedes modò eſt 4. 388. videndum eſt, ut 3. 696. ne 5. 729. ſi non tangendi copia, eho ne videndi quidem erit 2. 638.
videor itáne tibi eſſe idoneus 1. 496. videre videor jam diem illum 4. 386. quis videor? 1. 706. quid tibi videtur hoc mancipium? 2. 273. quid hæc videntur? 6. 793. quid tibi videtur? adeón' ad eum? 1. 318. ſi tibi videtur 6. 449. viſum eſt mihi, ut 6. 620. te viſum aut auditum velim? 6. 433.
viſam, ego hanc 1. 713. it viſere ad eam 5. 189. id viſo, túne an illi inſaniant 1. 538. viſum domi 2. 1041. viſam, ſi domi eſt 3. 170. voltiſne eamus viſere 6. 102.

vide-

videlicet de pſaltriâ hâc audivit 4. 452. hic de noſtris verbis errat videlicet 3. 263.
viduæ mulieri hæc facere auderet 3. 854. viduam extrudi turpe eſt 6. 914.
vietus, veternoſus, ſenex 2. 687.
vigiles uſque ad lucem 2. 278. vigilabis laſſus 2. 221. ſomniet, quæ vigilans voluit 1. 981.
vigilantiam tuam tu mihi narras 4. 400.
viginti minas 2. 169. verùm ne fiant iſti viginti dies 2. 183.
vilis eſt iſtæc 6. 558. rebus vilioribus multo, tamèn duo talenta 6. 752. iſtoc vilius 4. 984.
vilitas hæccine erat ea, quæ noſtros fructus minuebat 6. 1014.
villam prætereo ſciens 2. 640. apud villam eſt 4. 520.
villum *vide* vinum.
vinci; quære rem 4. 484. vinctus eſt. non rectè vinctus eſt 1. 962. curâ adſervandum vinctum 1. 873. vincto pectore 2. 313.
vincor veris 6. 501. vincam ſcilicet 6. 132. nunquam odio tuo vinces me 6. 850. vicit mulierem & me ſervolum, qui referire non audebam 4. 569. vicit vinum, quod bibi 2. 726. adducti, qui illam civem hinc dicant; viceris 1. 899. labaſcit, victus uno verbo quàm citò 2. 178. pone eſſe victum eum 6. 631. patrio animo victus faciam 5. 244. leni & victo animo te eſſe 3. 437.
vincibilem, facilem, optimam cauſam 6. 227.
vinum, quod bibi, vicit 2. 726. perſuaſit 4. 472. aſperum hoc eſt, aliud lenius vide 3. 460. vini plenum 5. 824. in vino quàm immodeſtus fuiſti 3. 569.
vinolentus eam compreſſit 4. 1019.
villi hoc edormiſcam 4. 788.
violentiſſimus frater 2. 953.
violenter tolerare hæc facta patrem audio 6. 731.
vir hic bonus eſt. hic vir ſit bonus? 1. 922. quem virum! quem viderim in vitâ optimum 6. 368. ehodum, bone vir, quid ais? 1. 620. ille bonus vir nuſquam apparet 2. 659. vir fortis atque amicus 6. 325. abi, virum te judico 4. 567. vir es 2. 154. quòd tibi nunc vir videatur eſſe hic, nebulo magnus eſt 2. 784. iſtuc viri eſt officium 6. 139. ſentiet qui vir ſiem 2. 66. virum me natam vellem 6. 793. vir viro quid præſtat 6. 791. hoc malè habet virum 1. 439. mî vir, te obſecro 3. 1050. tibi generum firmum & filiæ invenies virum 1. 574.
virili animo præſentíque ut ſis, para 6. 958.
virtus tua me facit, ut te moneam 3. 56. nunquam' ita magnificè quidquam dico, id virtus quin ſuperet tua 4. 259. actoris virtus nobis reſtituit locum 6. 33. virtutem imperatoris noveram 2. 777. homo antiquâ virtute & fide 4. 444.
virgo parva 1. 931. pulchra, miſera 6. 104, 96. facie egregiâ 6. 100. formâ bonâ 1. 431. honeſtâ 2. 132. lepida, rufa, cæſia, ſparſo ore, adunco naſo 3. 1062, 1063, 1064. orba patre 4. 652. ab ſe etiam integra 5. 145. cuja eſt 2. 320. ille indotatam virginem atque ignobilem daret illi 6. 120. an ſedere oportuit domi virginem tam grandem 4. 675. virginem huic adoleſcenti nuptum locavi 6. 753. eam ludibrio haberi, quin integram itidem reddam, ut accepi à ſuis, neque honeſtum mihi, neque utile ipſi virgini eſt 5. 149. virginem ludificatus eſt, ipſam capillo conſcidit 2. 644. virgini ab neſcio quo improbo vitium eſt oblatum 5. 383. ad virginem animum adjecit 2. 143. haud ſimilis virgo virginum noſtrarum, quas matres ſtudent demiſſis humeris eſſe, vincto corpore, ut gracilæ fient; ſi qua eſt habitior paulo, pugilem eſſe aiunt &c. reddunt curaturâ junceas 2. 312. cum virgine una adoleſcens cubuerit, ſeſe iſtâ abſtinere ut potuerit 5. 138. nocte illâ prima virginem non attigit &c. 5. 136. pro virgine dari nuptum non poteſt 4. 347.

via

vis, egeſtas, injuſtitia 4. 304. eſt hæc quidem 4. 945. vis boni nî in ipsâ ineſſet formâ 6. 107. vim militum noveram 2. 777. faciet 2. 767. ne facias ullam in illam 2. 806. ferre 1 278. vi ſummâ defendam hanc atque illum 4. 495. quam miles à me ereptum venit 2. 751. hanc mihi vel vi vel clàm vel precario fac tradas 2. 319. lacrymulâ, quam oculos terendo miserè vix vi expreſſerit 2. 68. quî ſcis, an quæ jubeam, ſinè vi faciat 2. 789.

vita ſic erat, facilè omnes perferre &c. 1. 62. ita eſt hominum, quaſi cum ludas teſſeris 4. 741. quæ poſthac futura eſt 5. 405. mea vobis invîſa eſt 4. 992. tua hæc expetenda optandáque eſt 6. 164. nulla eſt mihi expetenda 6. 203. mea in dubio eſt 1. 350. ut in tuto foret 6. 735. ſi diſplicebit 3. 974. gnatæ in dubium veniet 4. 341. pauper, cui opera vita erat 6. 364. id non fieri ex verâ vitâ 4. 990. vitæ ſuæ modum habere poſſe 1. 95. vitam hæc agebat pudicè parcè ac duriter 1. 74. agere ruri; in otio, in conviviis 4. 45, 865. Deorum adepti ſumus 3. 694. Deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror 1. 967. noſtram omnium 4. 332. tuam perdis 4. 412. filiæ penè iluſi 1. 830. omnem mihi credidit 1. 273. meam vobis commendo 6. 219. tuam aliis tutandam dediſſe 6. 467. ſuam quo ſtudio exegerit 3. 281. reliquam cum eo viro exigat 5. 490. inopem colet 3. 136. duram, quam vixi uſque adhuc, mitto 4. 861. clementem, urbanam ſecutus ſum 4. 42. contrivi in quærendo 4. 871. inſtituit ſapienter 1. 67. gnati cognoſces 1. 49. vitæ auxilium tulit 1. 142. vitæ ejus timeo 1. 210. ne hoc gaudium contaminet vita ægritudine aliquâ 2. 551. in vitas omnium, tanquam in ſpeculum, inſpicere 4. 417.

vitium illud mihi eſt maximum 5. 112. id nunquam decrevi eſſe adoleſcentiæ, nam id omnibus innatum eſt 5. 542. vitii aliud alii fortaſſe eſt 5. 270. nihil illi eſt relictum, quin ſit & idem tibi 3. 1023. cui tu nil dicas 5. 154. vitio quam rem dent 1. 8. hoc datur 4. 420. factum id duci oporteat 4. 5. in amore hæc omnia inſunt vitia 2. 59. novum intervenit vitium & calamitas 5. 2. novarum qui ſpectandi faciunt copiam ſinè vitiis 3. 30. cui miseræ indignæ per vim vitium obtulerat 4. 309. oblatum vitium eſt 4. 297. virgini ab neſcio quo improbo 5. 383. vitiavit virginem 2. 653. certum eſt virginem vitiatam eſſe 2. 703.

vituperant iſti id factum 1. 15. multimodis cum iſtôc animo es vituperandus 6. 466.

vivere honeſtè pauper 1. 805. tecum vivit 2. 409. habeat, valeat, vivat cum illâ 1. 896. alieno more vivendum eſt mihi, ſine nunc meo me vivere interea modo 1. 152. non ſibi ſoli poſtulat te vivere 2. 480. huncceine erat æquum ex illius more, an ill[u]m ex hujus vivere 3. 103. Parmenonis tam ſcio hanc eſſe technam, quàm me vivere 2. 717. ego te, furcifer, ſi vivo 2. 989. ne illud haud inultum, ſi vivo, ferent 3. 919. nemo eſt hominum, qui vivat, minùs formidoloſus 2. 755. omnium, quantum eſt qui vivunt, ornatiſſime 6. 854. ecquis me vivit hodie fortunatior 2. 1030. liberiùs vivendi poteſtas 1. 52. voluptati obſequens fuit, dum vixit: vixit, dum vixit, bene 5. 460, 461. ita velim me ames, dum vivas 4. 683. quidvis ſatis eſt, dum vivat modò 3. 642. liceat modò vivere, eſt ſpes 3. 983. illius operâ nunc vivo 4. 262. vah, vivere etiam nunc lubet 4. 447. valet atque vivit 3. 430. illum ut vivat optant 4. 876. emori cupio, priùs diſce quid ſit vivere 3. 973. vitam duram vixi uſque adhuc 4. 861. hoc fit, ubi non verè vivitur 3. 154.

vivus, prudens, ſciens vidénſque pereo 2. 73. ſi me vivum vis 3. 1053. tibíne hæc diutius licere ſperas facere, me vivo patre 3. 103.

victus, veſtitus 3. 970. victum quærere tam facilè 2. 261. volgò 3. 448. lanâ ac telâ quæritans 1. 75. victitas bene liberter 2. 1073.

vix drachmis opſonatus eſt decem 1. 454. quod ille unciatim vix comparſit 6. 43. vix me contineo, quin involem 2. 858. vix ſum apud me, ita animus commotus eſt metu 1. 945. ah, vix tandem ſenſi ſtolidus 1. 473. vixdum dimidium dixeram, intellexerat 6. 595.

ulciſcar ego te pro iſtis dictis & factis 2. 541. eſt, ubi vos ulciſcar probe 6. 990. ſenes eſſem ultus iracundiam 6. 190.

ulcus tangere 6. 691.

ullum verbum proloqui potuiſſe cenſen' me, aut ullam cauſam 1. 257. nec mora ulla eſt, quin 1. 980.

ulterior quis eſt 6. 601.

ultimâ in plateâ quem video 6. 216. eſt mihi in ultimis conclave ædibus quoddam retro 3. 903.

ultro ad me venit 1. 100. accerſor 2. 47. te ultro accuſabit, & ei dabis ultro ſupplicium 2. 69. ultro etiam objectum eſt argentum 6. 770. cupiunt 2. 812. deriſum advenit 2. 859.

unciatim quod vix de demenſo ſuo comparſit 6. 43.

unctum venire atque lautum è balneis 6. 340.

unde is? neſcio, unde eam 2. 304. è prædonibus, unde emerat 2. 114. unde mihi auxilium petam? 6. 730. eſt, dîs gratia, unde hæc fiant 4. 123.

unguenta olet de meo 4. 118.

unguibus illi in oculos involem 2. 647.

unquam. cavit, ne unquam infamiæ ea res ſibi eſſet 1. 447. cave poſthac, ſi me ames, unquam iſtuc verbum ex te audiam 3. 1033. cedo dum, en unquam audîſti 6. 330.

unus mihi ſcrupulus etiam reſtat 1. 948. amans acceſſit unus & item alter 1. 77. una harum quævis cauſa me monet 1. 911. unum hoc ſcio 1. 282. vos oro 2. 1083. verbum unum cave de nuptiis 1. 301. una falſa lacrymula 2. 67. uno ore omnes omnia bona dicere 1. 96. uno verbo dic 1. 45. cum uno viro ætatem agere 3. 392. cujus ſpes opéſque in te uno ſunt ſitæ 6. 471. ex unis geminas nuptias mihi conficies 1. 679. unà aderit in unis ædibus 2. 366.

unà à pueris ſumus educti, ſemper militiæ & domi fuimus, paupertatem pertulimus 4. 496. tecum bona, mala tolerabimus 6. 558. cum illis aderat frequens 1. 107. eſſem, quâcum cupiebam 2. 573. ire cum amicâ 2. 494. tecum conſilium capere 2. 613. mecum colloqui 5. 131.

unicum filium adoleſcentulum habeo 3. 93. unicam gnatam ſuam filio uxorem ut daret 1. 100.

volo volas. vola 5. 438.

volo te paucis 1. 29. aliud nihil niſi Philumenam 1. 308. filium niſi ſciret eadem hæc velle 1. 581. eunuchum dixti velle te 2. 167. velle uxorem 3. 855. tantopere id 6. 910. præſidium ſenectuti ſuæ 5. 119. factum 6. 788. virum me natam 6. 793. illum vivum & ſalvum 5. 464. hunc conjectum in nuptias 1. 673. liberos ſibi ex me 5. 655. te viſum aut auditum 6. 433. maledictum nobis 5. 590. omnes vos oratos 3. 26. diſcidium inter nos 1. 702. ſi quid rectè curatum 4. 374. quam joco rem voluiſti à me tandem, quin perfeceris 2. 180. quid eſt, quod me velis; quid facere in hâc re te velim 1. 45, 50. quoniam id fieri, quod vis, non poteſt, velis id, quod poſſit 1. 307. quis me vult 1. 880. quid ſibi vult pater? 1. 378. quid ſibi vult hæc oratio? 3. 616. ſcin' quid ego te volebam 2. 337. vos volo 1. 348. quàm vellem! 1. 329. cùm minimè vellem 2. 332. cœpi obſequi, quæ vellent 6. 78. qui mihi conſultum optimè velit eſſe 6. 153. nempe ergo apertè vis, quæ reſtant, me loqui 1. 195. vin' tu huic ſeni auſcultare? 4. 908. verum vis dicam? 1. 713. perpetuam vis eſſe hanc affinitatem 5. 252. ducas volo hodie

Digitized by Google

hodie uxorem 1. 392. tibi bene ex animo volo 3. 961. qui mihi male volunt 2. 654. non licet hominem ſæpe ita eſſe, ut vult 3. 667. voluntas veſtra ſi ad poëtam acceſſerit 6. 29. præter ſui patris voluntatem 1. 867. coactus tuâ voluntate es 1. 662. quod vos vis cogit, id voluntate impetret 4. 492. dictus filius tuus tuâ voluntate 3. 1027. volo ipſius voluntate hoc fieri 6. 726. ſuâ voluntate id, quod faciundum eſt, faciat 6. 786.
volvo jam ſatis diu hoc ſaxum 2. 1084.
volup' eſt 5. 858. venire ſalvum volupe eſt 6. 611.
voluptatem magnam nuncias 3. 184. ſuam expleat abs te quàm minimo pretio blanditiis ſuis 5. 68. voluptatis nihil mihi iſtæc res ferunt 5. 594. voluptati obſequens homo 5. 460. hæc non voluptati eſſe ſcio 3. 71. cùm ego voluptati tibi fuerim 3. 1026. nec fas eſſe ullâ me voluptate hic frui 3. 145. égóne hujus memoriam patiar meæ voluptati obſtare 1. 952. voluptates Deorum propriæ ſunt 1. 567. voluptatum omnium mearum inventor, inceptor, perfector 2. 1033.
vorent panem atrum ex jure heſterno 2. 938.
voviſſe hunc dicam, ut me rumperet 5. 435.
vox matris viſa eſt Philumenæ 5. 318. vocem pueri vagientis audiſſe 5. 517. enimvero voce eſt opus 6. 986. neque voce aliâ, ac res monebat, ipſa poterat conqueri 5. 375.
vocat me jam ferme moriens 1. 285. quem vocabo ad cœnam 1. 456. oh, qui vocare? Geta 4. 893. vocabula habent ex ipſis philoſophorum diſciplinis 2. 264.
urbe privari 6. 518. ex urbe tu rus habitatum migres 5. 589. urbanam vitam clementem ſecutus ſum 4. 42.
uro hominem 2. 274. te ut malè urat 2. 437.
uſpiam ſi abſis 4. 28. ne ille uſpiam acciderit 4. 37.
uſquam. num ejus color pudoris ſignum uſquam indicat 1. 885. neque iſtic neque alibi uſquam tibi erit in me mora 1. 423. nunquam fui uſquam, quin 2. 1091. quod minimè opus eſt uſquam efferri 4. 627. an quiſquam uſquam gentium eſt æquè miſer 5. 293.
uter. harum duarum conditionum nunc utram malis, vide 3. 327. utrum malis, ſcio 5. 465. utrùm ſtultitiâ facere ego hunc, an malitiâ dicam, incertus ſum 6. 660. utrùm taceámne an prædicem? 2. 720. utrùm ſtudióne id ſibi habet, an laudi putat 4. 384. uterque, mater & pater, quaſi deditâ operâ, domi erant 2. 839. uterque utrique eſt cordi 6. 801. hòc beneficio utrique ab utriſque devincimini 3. 395. vehemens in utramque partem es nimis 3. 441. illi utræque (*forma & ætas*) inutiles fient 1. 288. utramque hoc falſum eſt 2. 121. utrumvis horum ſi unquam tibi viſus forem 5. 525. qui utramvis rectè nôrit, ambas noverit 1. 10. in aurem utramvis otioſè dormias 3. 343.
utinam aut hic ſurdus, aut hæc muta facta ſit 1. 466. quod utinam ne Phormioni id ſuadere in mentem incidiſſet 6. 157.
utuntur his ſolæ reginæ 2. 168. ſi diſplicebit vita, tum iſtoc utitor 3. 974. ſi placeo, utere 6. 527. nihil circuitione uſus es 1. 202. ſcio te non uſum antehac amicitiâ meâ 4. 251. uſum pro ſuis 1. 14. quorum operâ uſus eſt ſinè ſuperbiâ 4. 21. qui uti ſcit, ei bona; illi, qui non utitur rectè, mala 3. 196. huic aliquid paululum dederis, unde utatur 4. 984. ille facili me utetur patre 3. 217. ne ſimili utamur fortunâ, atque uſi ſumus 6. 31. adverſâ tempeſtate 5. 423. utier duplici ſpe 9. 604. uti iſdem perſonis 2. 35. foro fcifti 6. 79. cauſâ hâc integrâ poſſim 5. 80. eodem jure ſenem liceat, quo jure uſus ſum adoleſcentior 5. 10. mea, quæ præter ſpem evenere, utantur ſine

Digitized by Google

4. 817. illa ætas ad hæc utenda magis idonea eſt 3. 133.
utile eſſe adprime in vitâ id arbitror, ut ne quid nimis 1. 61. quàm hic mihi facile ſit atque utile me hoſpitem lites ſequi 1. 819. in metu eſſe hunc, illi eſt utile 3. 199.
utibile minùs quid fuit, quam hoc ulcus tangere 6. 691.
utilitatem in eâ re faciam ut cognoſcas meam 2. 308.
uſus, res, ætas ſemper aliquid apportet novi 4. 858. mihi ſic eſt 3. 80. non facto eſt mihi nunc hunc intrò ſequi 5. 327. quid ſit facto 4. 431. ſi quid venerit 4. 897. mihi venit 6. 73. non veniet 3. 554. ex uſu tuo magis nemo eſt 2. 1076. periculum ex aliis facere, tibi quod ex uſu ſiet 3. 210. ſi ex uſu eſſet noſtro hoc matrimonium 5. 548. ex uſu quod eſt, id perſequar 5. 616.
vulgus quod malè audit mulierum 5. 600. quod vulgus ſervorum ſolet 1. 587. volgus quæ ab ſe ſegregant 3. 387.
vulgò quod dici ſolet, verum illud verbum eſt 1. 429. quod volgò audio dici 3. 427. volgo faciunt 3. 959. victum volgò quærere 3. 448.
vulnera qui abſtergerem 2. 778.
vultus mihi nunc eſt capiendus novus 6. 891. vultus quoque hominum fingit ſcelus 3. 888. vultum contemplamini 6. 211. earum ſenſi immutari 5. 369. vultu vero 1. 847. adeò modeſto, adeò venuſto, ut nihil ſuprà 1. 120. triſtis ſeveritas ineſt in vultu 1. 865.
uxor tibi ducenda eſt 1. 255. ſive iſta uxor, ſive amica eſt 1. 216. uxorem ſævam hic concluſam habeo 6. 745. dare filio 1. 455. filio non datum iri audierat 1. 177. ducere 1. 155. duxiſſet domum 5. 146. reddo 5. 820. reducere 5. 501. ſibi expetit 1. 523. orabo gnato 1. 531. gnatam ſuam ſe mihi commiſſurum denegârat 1. 242. habes uxorem ſinè malâ famâ 6. 169 adoleſcens unam ſi habet amicam, tu uxores duas 6. 1042. quid mulieris uxorem habes 5. 644. quàm ego egregiè charam pro uxore habuerim 1. 274. propè jam pro uxore haberet 3. 98. uxorem rectè amâſti 5. 863. velit 5. 558. nolit 1. 172. relinquit hic cum matre 5. 174. uxori obnoxius ſum 5. 302. uxore excidit 1. 426. opus eſt 1. 449. qui mihi, ubi ad uxores ventum eſt, tum fiunt ſenes 6. 1011.
uxoriâ ab re abhorrenti 1. 837.

F I N I S.

Digitized by Google

Eyp. iii. 5.

Joseph Evans
Ejus Liber
Annoque
Domini
1774

S. Evans

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Digitized by Google

Digitized by Google